M. S. en 4.º pergamino regular con 653 paginas.

Commentarii in octo Aristotelis libros de Phisica auscultatione. authore Josepho de Fena

Notabata

Phisica de Fena.

Phisica de Sena

COMMẼTARIJ

IN OCTO ARISTOTELIS PHI-
LOSOPHORUM PRINCIPIS PHI-
SICORUM LIBROS DE PHI
SICA AUSCUL-
TATIONE NUNCU-
PATOS

OPUS Dº

OPUS DEO OPTIMO
MAXIMO EJUSQUE
INMACULATÆ VIRGINI
MATRI
ATQ. DIVO PAREN-
TI DIVO IGNATIO
DE LOJOLA.

MAGISTRO R. P. JOSEPHO DE
TENA HANC PHISICAM SCRIP
SIT LUDOVICUS CAN
SINO SUUS DISCIPULUS
ANNO
D. M.D.C.C.X.X.

Proemialis ad Phisica doctrina.

Phia a Greco phisis nomine, quod latine idem est ac natura, sic dicta est, quo
naturae contemplatur, ejus et scrutatur arcana. Ideo quoque Physici, seu Physica pro-
diti Phi etiam nuncupantur. Sic dicta vero est Phia in tota sua latitudi-
ne, et quasi universaliter sumpta, dici, seu definiri ex Aristotele, et D. Thoma
sufficiens est humanarum, divinarum quae rerum cognitio. Est de earum rerum, quae ca-
dunt sub sensu, et earum, quae sunt supra omnes eventus sensus. Sic ista et
universaliter accepta communiter ab antiquis atque etiam presentibus dividitur
dividitur, in naturalem, rationalem et ethicam, sive moralem. Ethica seu mo-
ralis pars est quaedam Theologiae humanas dirigens operationes, gene-
re moris. Rationalis Phiae intellectus dirigit operationes, ut veritatem
assequatur per rectam demonstrationem, et discursum, de qua integre et
lapso anni egimus. De morali seu ethica Philosophia nil ad nos spec-
tat.

Naturalis Phia est, quae rerum naturas speculatur. Subdividitur in
Matematicam, Metaphicam, et Phicam. Matematica corpus ut tri... men-
surabile respicit. Metaphisica contemplatur ens in tota sua latitudine. Phi-
ca autem, quae speciali quodam jure sibi naturalis Phiae nomen arro-
gat corpus naturale, seu mobile speculatur hoc, quo phisiologia
etiam dicitur, eo quod sermonem, et tractationem de natura complectatur. Sco-
pus est, et obtutus hujus secundi nostri anonalis operis, et laboris. Sed eo tem-
porum anni spatium sufficiens est, adeo multarum, diversarumque rerum tractatio-
ni: ideo Phi Aristotelem secuti in duas partes Phicam dividunt. Prima
continet octo Phicorum libros, qui ex Phica auscultatione inscribuntur, et
ita ab Aristotele, apelati dicuntur, quod majori conatu, studio, et attentione
a discipulis audiri debeat. Secunda vero pars ... et continet

et interitu; libros itq de elementis, de Cœlo, de anima; hoc secunda pars an-
ni sequentis; prima vero præsentis materies ē disputanda tradendaq.

Sed ne præ-
cipiti, et quasi temerario gradu Philo naturalis limina tangere videa-
mur, ipsius q. addita reseramus, in Philo vestibulo tantisper immoremur
Phisico utilitatem ipsius q. laudes de more abunde dabunt Patres Scriptores, Doctores
que alii: nos ipsius rarum et omnium crebiter profitemur. Phica ē Scientia spe-
culativa corporis naturalis completi. Scientia genus ē in data definitione, licet enim
antiqui non nulli Phicam scientiam esse negaverint, oppositum tamen certum habetur ex
Pho pluribus in locis, ex Divo Thoma 1a parte quæst. 82, ex Eximio Sua-
rio et aliis communiter probatur: phica enim demonstrative procedit circa
suum attributorum obiectum evidentibus principiis innixa, ut ejus existentiam, et essen-
tiam demonstret, ut ex dictis perspicuum fiet. Hoc constat, quod ejus obiectum con-
tingens sit, et mutabile; nam hanc mutabilitatem, et contingentiam phica demonstrat;
neque contra rationem scientiæ ē, quod obiectum ipsius contingens sit in existendo, ut disputatione
proemiali loco diximus.

Nec itq obest, quod Phica plures operativos
actus habeat quia hi secundarii, et minus principales sunt; præci-
pue vero pro Phisica speculationes, actus demonstrativi sunt, à qui-
bus scientia denominari, et constitui debent. Dicitur scientia speculati-
va; quia Phica per suos actus moræ sistit in contemplatione, et cognitio-
ne sui obiecti, ejus q. finis veritas ē: scientia speculativa ē. Nec oppo-
nas; Phicam habere actus quibus ordinet operabilitatem facilitatem sui
obiecti: scientia practica erit. Distinguo ant: habet actus quibus modo opera-
bili ordinet facilitatem sui obiecti, nō ans: quibus modo non operabi-
li [illegible] ans, et nō consequentia: vel assignet adversarii actus, quibus agens recte
dirigatur à Phica ad efficiendum corporis naturalis completi. Neq.

cery operas Phicā habere actus dirigētes ad opus; tales sūt actus, quibus obstēditur modū attrahēdi aquā per fistulā, et similes. Actus ejusmodi n̄ versātur circa obtū attribuendū Physicæ: actus enī primarij Phicē respiciūt corpus naturale cōpletū prout tale; qd quidē obtū n̄ ē operabile ab agēte rāoli ex directione actuū quibus à Phō contēplatur.

Ad quæ dicimus omitamus actus illos, de quibus cōtēdentia practicos esse, ad Phicā q. pertinere, et practicā, ne qui ex parte ēā esse n̄ sequitur, vel sub actus ejusmodi practicos Phicā ab alijs facultatibus sibi sub alternis, matematica, Chymica, vel Medicina mutuare, ut aliqui docēt Doctores. Circa obtū Physicæ, ex quo essentia facultatis cognoscēda venit notabitē, attribuendū Phicā obtū esse corpus naturale cōpletū; formale vero esse naturalitatē, sive mobilitatē ipsius, obtū autē materiale esse rāonē ipsā corporis cōpleti; igitur corpus naturale cōpletū ē obtū cōsiderātū per actus Phicē, ipsāq. ab alijs facultatibus ut extrinsecū specificativū discernit diversificatq.

Nomine autē corporis naturalis cōpleti intelligēda venit substātia corporea cōpleta; hic corpus prout præcise spiritui contraponitur, n̄ ē obtū Phicē: quia sub illa cadere ōne præscindit à substātia, et accidēti, à corpore cōpleto, et īcōpleto; Phicā q. determinatè respicit corpus substātiale cōpletū: unde à rāone obti specificativi Physicē excluduntur accidentia corporea, et etiā substātiæ īcōpletæ. Incōpleta dicuntur quoad præcipue attinet substātia natura sua ordinata ad cōponendū cū alijs partibus totū Phicū naturale cōpositū corpus vero cōpletū illud dicatur, qd de se n̄ ordinatur ad cōponendū cū aliis partibus totū aliqd naturale: v.g. ignis, lignū, lapis, &c. Corpus hoc cōpletū de facto cōpositū ē ex materia et forma substātialibus, tāquā

ex partibus essentialibus realiter distis: quid quid sit, q sit possibile corpus completum essentialiter simplex.

Ratio autem est quia corpus completum sit obtum atributionis Physicae, tale autem non sit corpus incompletum licet substantiale, facilis et clara est: quia scilicet sicut pars non est finis adequatus naturae, ita obtum adequatum Phisicae naturalis, non est pars corporis naturalis completi, sed totum adequatum corpus naturale completum: hoc ergo erit obtum atributionis et praecipuum Phisicae: hoc corpus completum naturale, seu mobile dicitur, quia includit naturam, quae juxta Phylosophum est principium motus, et quietis ejus in quo est: id est virtus seu ratio, qua substantia corporea potens est ab intrinseco se movere, producendo suas physicas passiones, et proprietates, in illisque productis quiescit tamquam in termino sibi connaturali, et debito, quem ipsa respicit, et quo cum Phisico unitur.

Colligitur hinc corpus completum substantiale, quod est obtum atributionis Phisicae, non dici naturale prout naturale opponitur super naturali, aut quocumque alio sensu; sed prout naturale includit naturam in sensu proximè explicato. Constat ex Philosopho 6° Metaphisicae cap. 1° dicente, Phisicam scientiam esse illius entis, quod moveri potest: hoc autem ens quod moveri potest juxta Phylosophum est corpus naturale completum in cujus contemplatione, et speculatione tamquam in fine primario, et adequato Phisica quiescit, ideo obtum atributionis ipsius est: quod quidem atributionis obtum metaphisicè consideratur, quasi quoddam totum coalescens ex ratione corporis completi, et ex naturalitate, seu mobilitate: ratio corporis completi est, obtum materiale Phisicae; naturalitas autem, seu mobilitas obtum formale est: constat hoc: quia obtum materiale facultatis est id, quod ut pars detrahabilis per aliquid constituit obtum primarium specificativum facultatis; obtum vero

frale d. id, q̄d ut pars determina obtū illud primarium constituit; at q̄ui-
ras corporis ~~naturalis~~ complexi constituit ut pars determinabilis; natura-
litas autem ut pars determina, obtū primarium specificativum Phicæ:
Alix

ex eo constat, quod licet plures aliæ facultates respiciant corpus
naturale complexum; nulla tamen, nisi Phica corpus illud ut natura-
le seu mobile respicit: Metaphica enim illud attingit sub ratione entis
Medicina sub ratione sani vel sanabilis, Matematica ut ~~q~~ mensurabi-
le, et sic de alijs, colligitur etiam hinc secunda omnia de quibus Phica agit
esse obtū attributum, quia ea omnia ordinat ad perfectionem corporis na-
turalis nobis et perfectionem ut enim perfectius ~~ro~~ corpus natura-
complexum percipiatur agit de causis extrinsecis de ipsius unicatione dura-
tione, &c, hæc omnia, et alia similia obtū obtū attributum Phicæ sunt.
Circa

Phicæ unitatem tenendum omnino solum moralem unitatem ~~fallix~~ Phicæ rationem
actuali, quæ habituali competere, ut de logica unitate tractantes diximus,
mus, ratio est: quia in Phica agitur plures actus demonstrationes q. di-
verso ordines circa idem Phicæ obtū. Ex quo ordine seu respectu ad
idem obtū oritur unitas moralis vi cujus una scientia constituitur, si super
tales actus specificè inter se non uniuntur: ergo solum habet unitatem moralem.
demum actus predicti et demonstrationes, generant habitus facilita-
tes ad similes actus si sunt diversi, et quidem specificè, actus sunt;
diversi habitus producere, necesse est: ergo Phica etiam habitualis ~~licet~~
~~ergo Phica~~ unitate solum morali gaudet. ... unio physica admittenda esset inter habitus partiales
Phicæ ... una scientia constituitur: quia ad hoc magnus unitas moralis sufficere dicitur.
omnia hæc ex dictis disputatione proæmiali ... facile q. ex ibi dictis solves quid circa hoc ob-
jicitur. ... opus nostrum aggrediamur. Liber primus Phicorum

LIBER PRIMUS

Physicorum

Aristoteles in 1° Physicorum libro de principiis intrinsecis corporis naturalis in communi, atque in particulari disserit; et nos illum imitati, hoc nostro Physico tractatui libro per 5 disputationes aperimus, quas in capita, capita vero in sectiones de more nostro dividemus. Faxit Deus ut avidis animis et nec difficultatibus laboreve deterriti physicae doctrinae incumbamus, totius naturalis philosophiae felicitati aggrediamur. Disputatio 1a de principiis intrinsecis corporis naturalis completi. Caput 1 quot, et quaenam sint principia intrinseca corporis naturalis; tractatur sectio 1 quid sit principium intrinsecum explicatur.

CAPUT I.

Quot, et quaenam sint principia intrinseca Corporis, in facto esse.

SECTIO I.

Quid Sit principium intrinsecum explicatur.

Vox principii sicut, et primi absolute, et stricte sumpta duo dicit, alterum positivum scilicet habere, [illegible] alterum negativum, nimirum non habere aliud quod ante se: et hoc sensu solus Deus optimus maximus principium dicitur et primum absolute, et simpliciter; neque ita principium est et primum, ut non supponat, sed omnino excludat aliud ante se, a quo ipse sit; Deus

2

enim âse ipso est, ab ipso q. sint cetera omnia, non; hoc strictos sensu, sed latiatio-
ri acceptione Philosophus 5 metafisicae, capite 1º principium dividens asserit,
esse id, unde aliquid est, fit, aut cognitur cognoscitur, ubi tria principiorum
genera comprehendit, principia scilicet intrinseca, unde aliquid est, seu consti-
tuitur: principia extrinseca, unde aliquid physicè, seu effectivè fit; et tertio ab
principium, unde aliquid cognoscitur. Angelicus magister universaliori-
adhuc et latiori sensu principium definiens ait, 1ª parte quaest. 33, articulo 1º.
esse id â quo aliquid procedit quocumque modo. Ex definitione haec constat, ali-
quem ordinem, seu connexionem habitudinemque dare debere inter principium et idcu-
jus est principium. Si ordo hic, seu habitudo, strictè sumatur, denotat aut ca-
usalitatem, vi cujus effectus procedit â sua causa, quae est effectus principium,
aut originem absque omni causalitate, ut Pater Eternus, quid principium, â quo
procedit Divinus Filius; aut constitutionem intrinsecam, ut materia prima quae est
principium compositi ex ipsa constituti; si vero habitudo illa non strictè sumatur;
ut tum quocumque modo definitionis non strictè sumi debere persuadet, denotat solum
connexionem, aut consecutionem unius post aliud, sic sequitur ordinem ex po-
sitione loci et unum dicitur principium alterius, ut aurora dicitur principium
diei, quia ab ipsa incipit dies: punctum principium dicitur lineae ab ipso enim
linea incipit.

2 Inferes nomine principium latius patere quam nomine causa aut
initium: licet enim omnis causa principium sit et cujuslibet rei initium rei prin-
cipium dicatur; at non omne principium causa est, aut initium, quia Pater Eternus
principium est Filii, Pater quoque et Filius principium Spiritus Sancti, et tamen
Pater Eternus nec causa, nec initium respectu Filii, appellari potest,
(idem de Patre, et Filio respectu Spiritus Sancti) non initium ergo cum Fi-
lius divinus aeque aeternus sit quam Patre, nunquam coepit de novo, et
nec initium habet: et licet Pater principium Filii, sit non tamen ini-

tium non est causa: quia nomen causa juxta sermonem Latinorum usum passim dicit ordinem ad factum, seu effectum; quidquid autem factum seu effectum est id creatum ~~acti~~ ac limitatum est: causa enim est principium dans esse limitatum alteri: et licet Pater principium sit Filii, Pater quoque et Filius principium Spiritus Sancti; nec Pater est causa Filii divini, qui ut ex Symbolo Divi Athanasii constat, nec factus, nec creatus, sed genitus; Spiritus autem Sanctus a Patre et Filio non factus, nec creatus, nec genitus, sed procedens, propterea quod Pater et Filius non sunt causa Spiritus Sancti.

Dices: 3

Aristoteles 5 Metafisica cap. 2° ait, ita separari causa, et principium, sicut ens, et unum; ens et unum mutuo convertuntur, ergo principium et causa, respondetur nomen causa apud Graecos habere pro correlativo procedens ab alio, et hoc sensu nomen causa et principium convertuntur, et eadem de causa plures patres Graeci appellarunt Patrem aeternum causam Filii, veterum apud Latinos (cum quibus nobis loquendum est) nomen causa habet pro correlativo effectum, et hoc sensu latius patet nomen principium, quam causa, et observa cum Divo Thoma, correlativum principii non esse principiatum; hoc enim vox principiatum ait Angelicus praeceptor, denotat procedere aliquid minoritatis, et subjectionis ad principium; quae minoritas, et subjectio in Divinis admitti nequit, unde correlativum principii est procedens a principio.

Dividitur principium in primum, et secundum; primum principium est, quod in genere, in quo principiat, non principiatur ab alio, seu non supponit principium sui; sic Deus dicitur principium primum in linea productiva physica, quia est principium productivum non supponens principium productivum sui: sic etiam veritates per se nota dicuntur prima principia in genere speciali scilicet, quia ex ipsis procedunt conclusiones; ipsae autem ex aliis praemissis non deducuntur, ideo quoque indemonstrabilia principia appellantur: sic dari quoque materia prima dicitur primum principium in gene-

re receptivo, quia contrarium principiat recipiendo formam, ipsa autem materia in nullo subiecto recipitur. Secundum principium est quod in ea linea, in qua principiat supponit principium sui: sic quaelibet causa creata dicitur causa secunda, seu secundum principium in linea Physica productiva; quia ita causat in hoc genere, ut in eodem supponat principium sui, soli excepto Deo, qui est causa prima. Observa, ab aliquibus apellari principium absolute, et simpliciter principium primum, de quo accipiendus est Philosophus dum 5° Metaphysicae ait: commune est omni principio esse primum. Principium vero secundum apelatur principium secundum quid, de quo Philosophus non fuit locutus.

5 Dividitur 2° principium sive primum sit, sive secundum in intrinsecum, et extrinsecum. Principium intrinsecum est, quod ita causat, et dat esse principiato, ut suam entitatem communicet ipsi, ipsum componendo, et constituendo, tamquam pars non distincta adequate a principiato, sive constituto. Ideo a Philosopho apelatur principium coniunctum. Principium extrinsecum est, quod ita causat, ut non communicet suam entitatem principiato, neque illud constituat ut pars; ideoque principium separatum apellatur a Philosopho. Loquimur modo de principiis intrinsecis, et primis corporis naturalis completi, quod in recta linea praedicamenti substantiae collocatur, et quod essentialiter compositum est. Haec principia intrinseca Philosophus definit dicens, esse quae neque ex se invicem sunt, neque ex aliis, sed ex ipsis omnia esse oportet. Hanc definitionem pro principiis intrinsecis non approbat Pater Hurtado ex eo, quod conveniat etiam principiis extrinsecis: effectus enim efficienter productus, ait ipse dicitur fieri, et esse ex causa producente. Hoc [illegible] Pater Oviedo asserens, effectum etiam productum, solum proprie dici esse, et fieri a causa producente; non vero ex causa producente de [illegible]

6 Dicendum de voce est: modus loquendi quo utitur Pater Hurtado contrarius pluribus sacrae paginae, et Doctorum Patrum locutionibus. Sed ut vocalem litem vitemus cum illis, nostris primo principia intrinseca corporis naturalis sic definimus: quae neque ex se invicem sunt, nec ex aliis in eodem genere, sed ex ipsis omnia constant. Quam definitionem principiis extrinsecis non convenire, patet: nam corpus naturale non constat, sive non est constitutum ex principio extrinseco ipsius; quod vero principiis intrinsecis conveniat, suadetur: nam materia,

et formam, quas Philosophus assignat tamquam principia intrinseca Corporis naturalis in facto esse, absque dubio competit praedicta definitio: siquidem nec materia constat ex forma, nec forma constat ex materia; licet enim ex hac forma, si materialis sit, generetur, et fiat, ex illa tamen fit tamquam ex causa extrinseca: quod non est constare ex se, seu mutuo. Deinde neque constant ex aliis in eodem genere, neque materia, quae ut subiectum physicum compositum constituit, ex alio physico subiecto non constat; neque forma physica, quae ut pars essentialis formalis constituit compositum, ex alia forma physica constat.

Denique ex ipsis omnia composita naturalia constant; ex materia enim et forma omnia sunt constitutive, similiter ex privatione quae etiam a Philosopho tamquam principium intrinsecum eius corporis in fieri assignatur competit praedicta definitio; neque enim materia, aut forma constant ex privatione, neque privatio ex materia, aut forma, privatio denique corpus in fieri principians ex alia privatione non constat: ergo tradita definitio recte principiis intrinsecis compe-

Sed observa praedictum illud principiis intrinsecis, videlicet ex ipsis omnia composita constent, non ita intelligendum, ut ex iisdem numero, aut specie principiis omnia composita constare debeant; siquidem equus non ex iisdem numero aut specie principiis constat, ac lapis lignum etc.; sed ita ut quodlibet compositum suis detractis principiis constet, eisdemque generice acceptis comparative ad omnia composita, materia videlicet, et forma.

Nec contradicta opponas materiam et formam constare genere, et differentia, quae sunt partes essentiales constitutivae illarum, genus quidem aperte subiectum, et differentia formam: ex quo sequi videtur, materiam constare ex subiecto, formamque constare etiam ex forma alia: quod vel non est contra rationem principii intrinseci constare ex aliis: vel materia, et forma non sunt principia intrinseca corporis naturalis. Respondeo, materiam et formam constare ex aliis partibus essentialibus in genere logico, seu metaphysico, et in hoc genere subiectum dicitur genus, et differentia forma logica, illicet, et metaphysica: at in genere physico, neque materia constat ex alio subiecto physico, neque forma ex alia forma physica. unde non constant ex aliis in eo genere et linea, in qua principiant; constare vero ex aliis in diverso genere non est contra rationem principiorum intrinsecorum, constat igitur quid contra dicendum.

9 Dices 2°: materia constituit compositum unicum, se sola; sed ipsa constat ex suis partibus integrantibus unicam se sola. Ergo materia componitur ex alio suo genere, quo ipsa componitur compositum. Constat consequentia: quia partes integrantes unita phisica unione phisicé, seu in genere phisico materiam integrant. Sic arguitur, sed in sua phisica materiali, et indivisibili. Respondeo concessa maiori, distinguendo minorem; sed ipsa componitur ex suis partibus integralibus compositione, aut unione integrali, concedo: compositione aut unione essentiali, nego minorem et consequentiam. Igitur licet partes integrantes materiam constituant phisicé, seu verissime partes phisicé, non tamen constituunt in genere essentiali phisico, sed in genere integrali: unde materia ex ipsis integraliter constituta non constat ex aliis in eodem genere, sed in diverso: materia enim in genere essentiali phisico compositum constituit, et in hoc genere ipsa non constituitur ex aliis.

SECTIO. II.

Ad precipuam dificultatem aliqua supponuntur.

10 Suppono 1°, corpus subsistens a Philosophis considerari juxta diversos status, quos habere potest; potest enim considerari in facto esse, et in fieri, corpus in fieri quod corpus prout incipit esse; sive quatenus transit de non esse ad esse, verificat ergo propositionem hanc, corpus modo est, et immediate ante non erat. Corpus in facto esse est corpus secundum sua predicata essentialia, phisica ergo consideratio propria consideratur in statu permanenti, et quatenus verificat hanc propositionem, datur corpus, abstrahendo a 1° secundo, et reliquis statibus in quibus existit, et ab eo, quod in tempore vel ab eterno extiterit: sic consideratur in statu permanenti, ut dicitur consideratur, verificatque scilicet predictam propositionem, quaerimus ergo modo, et quaenam sit propria corporis naturalis compositi in facto esse? ipsius in primo fieri propria sequenti capite

conducemus.

Dixi corporis naturalis completi: quia hic non agimus de corpore
re naturali completo, ut praescindente a simplici, et composito, sed solum investiga-
mus principia intrinseca corporis naturalis, quod physice compositum est, ex partibus
substantialibus essentialibus mira physica unione, informationis unitis,
quod esse physice compositum diximus jam, et quod de facto existere ita compositum, ostendemus
postea observata partes essentiales dico materiam et formam sive actum, et potentiam, ex quibus
unum totum per se naturale constat. Supono 2°, ut certum jam omnino esse, inter Philosophos
principia intrinseca corporis naturalis in facto esse non esse infinita ~~ut fuit~~ uti exis-
timarunt Democritus, Anaxagoras et alii, qui corpora omnia ex infini-
tis corpusculis indivisibilibus, sive atomis conflari asserebant. hos impugna-
vit Aristoteles assignans pro corpore in facto duo tantum principia intrinseca et
per se, materiam scilicet, et formam Aristotelem secuti sunt fere omnes Philosophi post
ipsum nos quoque sequemur contra modernos quosdam antiquorum illorum Philosophorum
sententiam in totum, vel saltem ex parte suscitantes quos impugnabimus dum existen-
tiam, et essentiam materiae primae, contra quam substantialis statuamus, demons-
trabimus quoque.

Ac ne supponendum etiam est, contra Parmenidem et Melissum, non esse unum 12
tantum principium omnium rerum corporearum, et sensibilium, quos etiam Philosophus va-
riis in locis impugnavit, et praecipue hic in cap. 2°: aliter omnia corpora
solum numero differrent, nulla quoque substantialis specifica differentia inter ipsa interveniret, quod falsum esse
locis citatis ostendemus. Supono 3° privationem non esse principium intrinsecum per se, et essentiale corporis
in facto esse: quia corpus in facto nec constat, nec constituitur per privationem; ad summum enim res-
pectu corporis in facto privatio se habebit ~~[illegible]~~ principium extrinsecum omnino quoque per accidens, quate-
nus videlicet ad ignem v.g. qui nunc existit, ita praecesserit privatio, ut praecedentia ipsius per
accidens taliter se habeat ad esse ignis jam facti, et permanentis.

Supponamus 4° contra

aliquos RR. subsistentiam non esse principium intrinsecum corporis naturalis in eo sensu, in quo modo inquirimus principia intrinseca ipsius. Ratio est: quia sensus praesentis quaestionis est inquirere, statuere quae principia corporis completi in linea naturali, sive quatenus est ens naturale, et per se, substantia quae essentialiter composita, completaque in esse naturae: non autem inquirimus principia intrinseca constitutiva corporis completi in esse subsistentis, sive suppositi: modo sic: licet subsistentia corpus subsistat in esse suppositi, non tamen illud constituit in esse naturae essentialiter completae. Ratio est: quia stat natura completa essentialiter non constituta per subsistentiam: verbum enim divinum assumpsit naturam humanam completam quidem in ratione naturae, physice quae composita ex suis partibus essentialibus physicis; et tamen non assumpsit humanam subsistentiam ut de fide constat: ergo subsistentia non est principium intrinsecum corporis naturalis completi in sensu praesentis quaestionis.

14 Huc tota difficultas reducitur, ut inquirendum, utrum unio substantialis in formatione inter materiam, et formam sit principium intrinsecum corporis naturalis in facto esse quod supponendum ignoro esse, dari hanc unionem, et quidem realiter distinctam a materia, et forma, si enim indistincta esse, absque dubio principium intrinsecum esset; nullus enim ex his quibus cum modo disputamus, negat, materiam et formam, principia intrinseca esse corporis naturalis in facto: nullus etiam negat ipsa essentialiter esse composito, et partem modalem ipsius, an vero ex hoc dicenda sit principium intrinsecum, et causa intrinseca compositi difficultas est hac tempestate inter nostros RRes satis celebris, licet magna ex parte vocale dicendum hoc non inmerito reputatur.

SECTIO .III.

Principia intrinseca corporis in facto assignantur.

15 Sit conclusio: materia prima, et forma substantialis omnium sunt principia intrinseca corporis naturalis in facto. Conclusio haec, quatenus asserit materiam et formam principia intrinseca esse corporis in facto est conclusio aristotelica, et omnium Philosophorum Aristotelem sequentium; quatenus vero

ipsas tantum principia intrinseca esse, contendunt nihil ab ipsis realiter distinctum principium intrinsecum esse contra aliquos Recentiores, veteres asserentes unionem informationis esse etiam principium intrinsecum. Quoad utramque partem propositio nobis est solvenda, quoad primam facile ex dictis probatur: nam materia prima, et forma substantialis, neque ex se se mutuo, neque ex aliis in eodem genere, et ex ipsis omnia composita naturalia in facto esse constant; sed hoc est esse principia intrinseca corporis naturalis in facto: Ergo. Minor constat, et maior etiam patet ex dictis sectione prima pro explicanda definitione principiorum intrinsecorum, quam materiae, et formae convenire, vidimus.

Quoad 2

2am partem, in qua est difficultas praecipua, propositionem probando est solvenda, et quidem si ab auctoritate probanda esset pro nobis stat Philosophus, et Philosophi omnes, paucis Recentioribus exceptis qui omnes tantum materiam et formam agnoscunt, ut principia intrinseca corporis naturalis: ergo nihil ab ipsis distinctum principium intrinsecum est: in unione informationis non est principium intrinsecum corporis naturalis; supponitur enim haec distincta realiter a materia, et forma. Antecedens constat est etiam adversariis ipsis in genere fatentibus. Philosophos omnes paucis ipsis exceptis nostram tenere conclusionem sed quia Philosophum aperte non auferunt quin ipsum sibi interpretari conantur Aristotelis textum exponere libet, igitur Philosophus toto in hoc primo Physicorum libro in assignandis, numerandisque principiis corporis naturalis, impugnandisque erroribus, aut opinionibus antiquorum inde cap. 6o sic infert ex antea dictis; rursus autem erit dicere utrum duo, aut tria, aut plura sint (principia scilicet corporis) unum enim impossibile est; infinita autem non.

In textu 17

a Philosopho propositam difficultatem praecipuam, pro ea quam solvit capite septimo duo tantum principia esse his expressis verbis manifestum igitur est, sed quae sint fiant ex his. Quoniam autem sint hoc exprimit dum ait, siquidem sunt causae, et principia eorum, quae natura sunt, ex quibus primis sunt, et facta sunt, non secundum accidens sed unumquodque quod dicitur secundum substantiam, quod omne et ex subiecto, et forma fit. Praeterea textu 67, ut ratio dubitandi penitus tollatur, concludit principia tan-

duo, tum tria dici possit. Sensus est, principia corporis in facto esse duo tantum in fieri vero tria, et ratio est, quia ideo tria dici possunt principia apud Philosophum quia ultra subiectum et formam requirit etiam privationem; sed privatio apud omnes est principium corporis solum in fieri; ergo respectu corporis in facto per accidens omnino se habet, ut iam diximus, et constat etiam ex ipso Philosopho.

§.

18 Respondent adversarii, Philosophum nomine formae intelligere non aliquod principium detractum, et quasi individuum: quod corpora naturalia constituunt, sed intelligere quasi generice quidquid praeter subiectum corpus naturale constituit, sive hoc sit unum, sive duplex, sive plura principia taliter in se dicta, qualia taliter et vere dicta sunt forma absoluta, et unio informationis, quae sub isto generico in ~~formae~~ comprehendit; itaque duo tantum principia assignat Philosophus volens praecise explicare, subiectum et formam principiare intrinsece compositum quodlibet, quibus forma illa dividatur in absolutam et modalem, quae duae entitates duo principia sunt, et cum materia tertia, praeter quam alia entitas est constituunt tria principia, quae, apud ipsos, ad quodlibet corpus naturale constituendum concurrere debent.

19 Sed quam violenta, et adversaria interpretatio haec appareat, aperte constabit Philosophum legenti: cum enim intendat S. Thomas numerare principia intrinseca, et allegatis verbis ea assignet statuens duo esse; omnino extra, imo contra mentem Philosophi est sacram asserere, generice locutum fuisse: sic namque non constaret de ipsius mente quoad numerum principiorum, quando ut ex allegatis verbis capitis 6 constat, intentum ipsius esse, statuere utrum duo, aut tria, aut plura sint principia, constat etiam ex eo, quod impossibile esse asserat, principia corporis unum esse; at dari impossibile non est, sed potius omnino certum principium corporis esse generice unum: ergo Philosophus non fuit locutus generice quando asseruit, principia duo esse, materiam scilicet et formam insuper ut clarius appareat, ipsum non fuisse locutum in sensu generico, sed in sensu specifico aut quasi individuo de principiis intrinsecis, assero, quod cum subiectum, quod principium corporis est, possit accipi, ut corpus constituens

; quo sensu per se, et secundum substantiam principia, et alia accidentia posuit ut subjectum privationem forma
; quo sensu accidentaliter, sive secundum accidens corpus principiat; juxta Phy. Phus
ipse distinguit, et notat, quod licet subjectum sub privatione numero quidem unum sit;
; (quia scilicet cum privatione nil sit numerum cum subjecto requirit constituere), ratione
vero duo esse: quia scilicet rationes duas quasi essentialiter diversas inclu-
dit, nimirum veram et realem entitatem subjecti, et rationem, seu privationem formae; verba
Phi hoc sunt: Quod autem subjectum numero quidem unum, forma vero (id est ratione)
duo.

Ceterum cum de forma loquitur et sine limitatione, aut distinctione, unum princi- 20
pium esse asserit per haec verba: unum autem forma, ut ordo, aut musica etc.
Ex quibus sic infero 1° Phum non fuisse locutum de principiis generice sumptis, sed
de principiis particulari, et quoad numerum constitutivis corporis: Ratio est: quia
ideo sensu asserit formam unum esse principium, quo subjectum unum esse statuit, sed
subjectum unum numero esse asserat quibus enim magis addat aliquid, hoc
verum numerum non facit, cum nil sit, nempe privatio forma: ergo forma unum nume-
ro principium est; ergo sensu Aristotelis stylo nomine formae, intelligi non pos-
sunt duo numero principia, forma scilicet absoluta et modalis alio-
ter Phus hoc duo numero principia dixisset esse, sicut adnotasset id quod subjectum ad
dixit quod, quamquam absolute textum principium illud additum non constituat ut latius di-
cemus ubi corpore, si fieri sermo habeatur.

In fero 2° Phum descendendo omnino 21.
esse ut tria esse principia corporis, tacito subjectum creatur, quod ne totum Phi textum
transcribam concludo ex verbis Phi textu 67, quare neque plura obtrari, prin-
cipia quodammodo, sed duo, ut sic dicam numero, neque iterum penitus duo
propterea quod alterum esse ipsum, sed tria.

Hoc alterum esse, sed ~~[illegible]~~ supradictum 22
principia alterum addit quod ut supra diximus, privatio forma ideo est. neque

penitus duo dixit: ergo Phy defendere necessario debet Album esse principia corporis, ipse tacito statuatur; nos igitur quia nihil cogit Phy nec hoc defendere, ex ipso duo tantum esse principia statuimus: et quid ab hac autoritate praeter rationem discedamus solumque textus probamus, probamus quod: quia ipso toties spatio dissimilis constabit, scilicet quod apud Phys, corpus naturale (si corpora vi ipsa ex principiis propter solum et alios) unica tantum forma constare et quia sicut unio principii corporis esset, non unica sed duplici forma, quodlibet corpus naturale constaret: ergo =

23 Alii contra: de ex doctrina adversariorum: nam corpus naturale constat ex suis principiis; at sui unio apud ipsos principium, et forma licet in ultima corporis naturali: ergo corpus naturale constare ex unione tamquam ex forma; sed insuper constat ex alia forma, absoluta nimirum, quae principaliter ipsum corpus constituit: ergo quodlibet corpus naturale duplici forma constaret, quod inauditum est in Philosophia: corpus enim naturale per se solum constat ex potentia, et actu, subiecto scilicet et forma; et sicut unico subiecto constat, constat etiam unica forma. Urgetur: quia illa sunt principia corporis naturalis, in quae corpus naturale dividitur; at quia a Philosophis corpus non dividitur in subiectum, formam, et unionem; hoc enim divisio inaudita est, sed solum in subiectum et formam: ergo. Aliter constare docet expresse quod traditur a Divo Athanasio in suo simbolo loquente de homine, eiusque principia, seu partes essentiales enumerante; unum sic inquit, sicut anima rationalis et caro unus est homo, ita Deus et homo &c.

24 Respondent adversarii huic argumento et rationi plerumque Philosophos, et Philosophiam esse asserere corpora naturalia constare unica forma absoluta; corpus quoque dividere in partes tantum absolutas, non autem in omnes suas partes tam absolutas, quam modales: nec ideo excludere formam aliam moralem, sive in ultima constitutione corporis. Ex adversarios pro tacito, et explicito, dispungentes interpretantes quod propositiones, et principia a Philosophis generatim admissas absolute, et sine distinctione

et accidere, cum nos cognoscitur constitutio, et principium unionis, pro obra nos utcumque distinguamus, interpretemur et certe id nobis subscribere non debet: aliter quo iure ipsis causis distinguere liceat nobis et fere omnes Phorum, ipsi in terminis hoc ipsum non liceat non satis capio

Ad hic, alijsque omissis 25

rationem a ratione probo: illud non est principium intrinsecum corporis naturalis, quod non est causa intrinseca illius; sed unio non est causa intrinseca corporis naturalis: ergo unio non est principium intrinsecum illius. Maior supponi debet; nam principium intrinsecum rei finitae, et causa finita ipsius mutuo convertuntur: probatur minor: causae intrinsecae corporis naturalis adequate ab quibus dividitur, causa materialis, et formalis; sed unio non est causa intrinseca materialis, hoc enim est materia, neque est causa formalis; hoc enim est forma corporis naturalis: ergo unio non est causa intrinseca corporis naturalis. Discursus rectus est. de maiori nemo dubitat minor quoad 1.ᵃ partem certa etiam quibus est, quoad 2.ᵃ etiam debet: nam forma corporis naturalis pars illa dicitur, quae, cum sua materia determinat potentialitatem ipsius, et complexionem perficit, complet et in ordine ad totum constituendum, debeat esse, et forma specifica potius complet physice, et compositum ut patet, cum igne lapide, ligno, et ceteris: at quae non unio forma cum materia, sed forma ipsa ignis ligni, lapidis &c, ita se habet: ergo.

Probatur 1.º exercitium causalitatis quoad tale, sive 26 causalitas, ratione talis non est causa in illa linea, cuius est exercitium causalitatis, sive causalitas; sed unio inter materiam, et formam ex professo compositum unionis est exercitium, et causalitas in linea causalitatis intrinsecae compositi: ergo unio ex professo compositum unionis non est causa intrinseca compositi, nec principium intrinsecum illius; maior certa est a paritate cuiuscumque exercitij, sive causalitatis in quolibet genere potius de linea tali minor ab adversarijs non negabitur: probatur 2.º et paritas actionis probatur, unio ratione causalitatis intrinsecae se habet respectu compositi, sicut actio ex professo compositum actionis se habet in genere causalitatis extrinsecae, respectu effectus extrinsece causati

~~partibus duo dispositis~~ causatur, sed actio se habet
ad genere causandi extrinsece, ut merum exercitium, et non ut causa intrinseca
unionis: et unio ad genere causandi intrinsece ut merum exercitium, et non causa intrinseca compositi.

27 Observa hic nos non ignorare disparitatem versantem inter unionem et actionem cum actio sit exercitium causae extrinsecae et unio exercitium causae intrinsecae; quae venire non potest ratione inter utrumque disparitatem, ac supposita hac necessaria differentia contendimus, quod sicut actio ex ratione talis non est causa extrinseca ita unio ex ratione talis non est causa intrinseca; et sicut actio est merum extrinsecum exercitium, ita unio est merum exercitium intrinsecum. Respondet adversarius: probare merum intrinsecum exercitium, ex eo enim quod intrinsecum quid sit compositi, non merum exercitium, sed causa etiam est; sed contra est, et stauratur paritas, non probat merum intrinsecum exercitium quod nec merum exercitium extrinsecum, ex eo enim quod exercitium causae extrinsecae, intrinsecum sit compositi minime sequitur causam etiam esse compositi, ex ratione enim intrinseci, solum est quod aliquid sit compositi, et non aliquid adaequate a composito; esse autem causam plus aliquid dicit, nempe aut rationem causae materialis, aut formalis compositi: ergo unio est merum exercitium intrinsecum sicut actio est merum exercitium extrinsecum, licet sic aliquid esse extrinsecum effectus, et alio modo det esse extrinsecum effectum.

28 Dices: actionem solum dare esse effectum, ut quo, seu per modum rationis formalis causandi non vero dare esse ut quod, seu per virtutem causativam effectus extrinsece causati, sed similiter dicimus unionem solum dare esse ut quo, seu per modum rationis formalis causandi intrinsece compositum; non vero dare esse ut quod, seu per modum virtutis causativae effectus intrinsece causati: unde sicut ex eo, quod ut quo solum, et per modum rationis formalis causet extrinsece actio effectum, merum est exercitium extrinsecum, ita unio merum erit ~~extrinsecum~~ intrinsecum exercitium. Dices iterum: ipsa

re mery ,trycy exercitiy, licet ñ ,plicet mery exercitiy extrĩcy quia exerciy ,trĩcy respu spoti d causa fzalis spoti, et fzã vere dãs esse spoto; fzã ,duq modalis, et ñ ultima spoti, at actio ex raone talis ñd causa vere dans esse extrĩcecé effectui id e mixy qd ñ ,plet mery extrĩcy exerciy, ,plet vero mery exerciy ,trĩcy; si hoc respectio teneret vera esset adversarioy ,stptia, sd quia ,Aristotelis, et Phory doctrã, et sesu substineri nequit, falsaq oīno adversarioy ,stptig refuto.

Otra 3-2°

tiony + 1, quia ex eo sequitur qdlibet spoty naṙale, ex dupli fzã substãtiali ,stare et ,poni; qd d aperté otra Phĩ, et Phory mẽq ut jã notabimus, Nec obstat, qd unio sit fzã ñ ultima, et modalis: quia distra hec apud adversarios ñ tolit, imo arguit verã raony causæ fzalis absolute, et ,pliter vergẽ raony prĩpij ,trĩcí rigorosé et stricte talis, ideo enĩ ipsi statuy? tria esse prĩpia corporis ,facti, quia scilicet preter materiã, et fzã absolutã fzã modalis et ñ ultima vere et eodẽ rigore prĩpiat, et causat ,trĩcecé: g absolute strictẽ et ,pliter dicẽdy erit, qdlibet spoty ,stare dupli fzã.

Otra d 2°, et precipue, unio ñ d fzalis causa modalis, aut 3° ñ ultima spoti: g ñ d ~~ultima~~ prĩpiũ ,trĩcy spoti ,stia legitima d, g⁹ ante proo: unio ñ d fzã respu spoti naṙalis: g nec modalis, nec absoluta, nec ultima, nec ñ ultima. Proo q³: id qd d vere fzã phĩca seu ,genere fico debet dare, et detrare aliqug verã denominaony de genere phĩco, et ,aliqua detrata specie de genere pẽtis vere, et raliter talis; sd unio respu spoti naṙalis nec tribuit, nec detrat aliqug verã denominaony de genere pẽtis vere et raliter talis, aliquã specie phĩca et detrata pẽtis phĩcã ocidẽrati: g. Mar ab adversarijs ñ natur: quia cy fzã phĩca sit, quẽdat specig, et quo ,distg, et potẽtialitẽ materiæ detrat ad detratg specig phĩcg pẽtis, sicut hoc detratg esse tribuit, et

detrat, ita etiã nomẽ, seu denominaonẽ, qua tale esse nominatur.

31 Alter vero ostare debet, dũ n̄. ostendit adversarius quã denominaonẽ physicã tribuat, et detrat unio respectu cõpositi naturalis, et ulterius probatur: quia si aliquã denominaonẽ cõposito unio tribueret maxime denominaonẽ uniti, sed hãc n̄ tribuit: q. Maior certa videtur, quã enĩ aliã denominaonẽ unio apta ẽ detrahere? Minor autẽ probatur: quia si unio tribueret cõposito denominaonẽ uniti, cõpositũ denominaret unitũ; sed hoc n̄; nã vel denominat cõpositũ unitũ secũ ipso, sed dici nequit cũ nil physicẽ secũ ipso uniatur, unio enĩ necessario dicit, relatione realẽ inter extrema, inter quae versatur vel denominat unitũ cõpositũ alteri, hoc etiã falsũ ẽ, cõpositũ enĩ naturale vi unionis informationis materiae ad formã n̄ unitur physicẽ alteri cõstati: q.

32 Dices unionẽ detrahere et tribuere denominaonẽ unius physicẽ cõpositi ex partibus essentialibus. Sed contra ẽ: quia hoc denominao n̄ detrahitur ab unione in genere physico, sed detrahitur inadequate et ab ipsa in genere metaphysico, seu aliis tribus, denominao hoc, unũ physicẽ cõpositũ ex partibus essentialibus, n̄ ẽ denominao proveniens à forma fica, sed à forma logica; divisivẽ enĩ provenit ab omnibus simul partibus cõstitutivis cõpositi naturalis; et inadequate à qualibet, unde patet, denominaonẽ illã n̄ provenire, nec detrahi precipue, sive specialiter ab unione, cũ aequè à qualibet parte proveniat, patet etiã hoc sufficiẽ n̄ esse, ut unio sit forma cõpositi naturalis, aliter etiã materia vel forma cõpositi, sive causa formalis illius diceretur.

33 Ostet q. unionẽ n̄ esse formã intrinsecã corporis naturalis solũ q. esse intrinsecũ experientiã, et naonẽ formalẽ, quae causẽ intrinsece actualiter causẽ formales, licet enĩ unio intrinseca sit, et essentialis cõposito; tamẽ n̄ omne id, essentiale et intrinsecũ cõpositũ ẽ causa ipsius, et solũ id, sed ita intrinsecũ sit, ut sit etiã materia, sive causa materialis.

fra, sive causa fralis cpoti. In tas enim partes a Phis cpotum dividitur, et ex illis constare dicitur; neque enim ex materia fra, et unione nec materia fra et unione dividi, aut constare dicitur; sed ex materia, et fra mediante unione cpotum esse, fieri, et constitui dicendum est. Ad 3um dico quod sicut in genere causæ extrinsecæ nil inter Phos frequentius, quam distinguere inter causam quæ, et qua, sive principium quod et quo; ut denotent quid vere, et proprie principium et causa sit, et quid improprie, et solum tamquam ratio formalis ad effectum concurrat; ita in causis intrinsecis similiter distinguunt inter causam, quæ, et qua, principium quod, et quo; dicunt quod cpotum constare per suas causas mediante causalitate; proprie autem non constare ex causalitate, ut constitutivo ex solutione argumenti constabit.

SECTIO IV
Objectiones discussæ

Objicies 1°: unio inter materiam et formam est constitutivum corporis naturalis compositi: ergo est principium intrinsecum, et causa intrinseca illius. Probatur antecedens: 1°, arg: id quo præcise formaliter non intellecto, non intelligitur formaliter res est constitutivum rei; sed præcise formaliter non intellecta unione substantiali inter materiam, et formam non intelligitur formaliter corpus naturale compositum: ergo talis unio est constitutivum corporis naturalis. Minor certa est, maior autem est principium metaphysicum quo Phi utuntur ad investiganda constitutiva rei, sic ante stabilitum, probatur in controversia primi Antepræmiorum. Eo ipso, quod unio sit constitutivum corporis naturalis, corpus naturale constat ex unione; sed si ex unione cpotum constet, unio est principium intrinsecum illius: ergo si unio est constitutivum compositi, est etiam principium intrinsecum illius. Minor suaderetur quia enim unio non constet ex se ipsa, neque ex materia, aut forma, neque ex alio eiusdem generis, in quo ipsa principiat solum deficiat a ratione principii intr- 34

~~...~~ ceci, corporis naturalis, quia ex ipsa compositione non constat, ydeo naturaliter repugnat principium intrinsecum esse, si ex ipsa compositione constet.

35 Probatur quia natura, ut quodlibet constat ex suis constitutivis: quod hoc ipso quod unio sit constitutivum corporis naturalis, ex unione constat tale corpus. Confirmatur 1°, a materia et forma non recipit compositio totum suum esse; namque compositio aliquid esse claudit distinctum a materia, et forma, aliter praeexistentibus materia et forma, staret compositio: quod compositio accipit etiam suum esse ab unione substantiali: quod unio dat esse composito: quod est causa intrinseca, et principium illius. Confirmatur 2°: unio communicat suum statum adaequatum composito illud componendo ad ~~...~~ aliquid quid essentiale ipsi [illegible] principium intrinsecum compositi, argumentum et rationes posito sic ~~...~~ vel aliter [illegible] ~~tum, suum totum~~ proprio ...

Observa RR, aliquos

36 nostrae sententiae defensores absolute recedere ante objectionem, et negare consequentiam. Non enim quidquid bene constitutivum rei est principium intrinsecum ipsius est, ratio est: quia ad rationem constitutivi vere et proprie talis solum requiritur esse quid essentiale rei constituto, hoc est, esse id, quo formaliter non intellecto, res non intelligatur: cum ergo unio quid essentiale composito sit talis quod ut ipsa formaliter non intellecta non intelligatur formaliter compositum, unio vere constitutivum compositi erit: ad rationem autem principii intrinseci illius sufficit. Principium enim intrinsecum necessario esse debet causa intrinseca; causa autem intrinseca, vel est materialis, vel formalis, cum ergo unio nec materialis intrinseca causa compositi sit, cum non sit materia; nec formalis cum non sit forma corporis naturalis, causa intrinseca non est et consequenter nec principium intrinsecum. Et quidem non eodem modo loquendo de ratione constitutivi, ac de ratione principii intrinseci ex eo mihi persuasum habeo, quod nihil frequentius apud metaphysicos dialecticos, Philosophos omnes, imo, et Theologos quam comperire, stabilire scilicet constitutiva vere talia rei cujus principium intrinsecum vere tale, nullum datur, nec dari potest.

Infinitum enim Theologicum quodque formaliter, formaliter aut formaliter constitutive, 37
et essentialiter essentia Dei constat, et aggregata ex quolibet praedicata aliqua
divina, constitutiva divinae essentiae, et [illegible] ratione appellatur absolute et si-
ne limitatione nullus tamen principium intrinsecum aut causam intrinsecam Dei concipit, immo
omnes supponunt non dari causam intrinsecam Divinae essentiae constitutivam. Infinitum est
Philosophicum constitutiva essentialia animae rationalis, et cujuslibet alterius indivisibilis
constituti; et tamen omnes communiter supponunt causam intrinsecam et principium intrinsecum illi-
us non dari quia scilicet ex communi sententia causa intrinseca, et principium in-
trinsecum dicit distinctionem realem a causato, simul cum identitate inadaequata cum illo:
unde necessario res intrinsece causata, et principiata, pluralitatem partium dicit,
seu pluralitatem, ut patet ~~in~~ rei indivisibili repugnat. Verbum item divinum esse
de essentia, constitutivum cum homine Dei Christi Domini, nemo negavit, omnes
cum communiter negant principium intrinsecum esse, quia nimirum ratio causae intrinsecae, seu
principii intrinseci imperfectionem afferunt, nullam tamen imperfectionem dicit ratio constitutivi.

Infertur hinc [illegible]
possimus esse constitutivum [illegible] ex hoc quaestione, quod constitutivum rei, et quod rei principium intrinsecum. Infertur etiam
ex communi Philosophorum placito, et sensu, constitutivum aeque accipi, et usurpari pro constituti-
vo metaphysico, ac pro constitutivo physico; principium autem intrinsecum literate accipitur pro ca-
usa physica, seu parte, inadaequata cum essentia rei, quae completa sit, imperfectionem cum
dicat in suo esse, ratio hujus communis usurpationis esse potest, ut judico, quia sci-
licet constitutivum quod formaliter hic sumitur, id quo praecise formaliter in recto non intelligitur
res (sive res metaphysice consideretur, ~~[illegible]~~ sive physice, sive completa, sit, sive incompleta, di-
visibilis, aut indivisibilis) principium autem intrinsecum non ita usurpatur, ut diximus idem
mixtum unione dicit et absolute idem constitutivum corporis, negetur cum esse principium intrinsecum
et causa intrinseca.

Hic ante objectionis [illegible] praeter absolutionem [illegible] non [illegible], adju- 39
jus praeteritione non [illegible], [illegible] quo cum [illegible] res quaelibet constat ex suis constitutivis consti-
tuentibus ut [illegible], [illegible] constituentibus [illegible] ut quo non [illegible], et [illegible] ut [illegible]
~~[illegible]~~

20 [illegible] [illegible]. Ero [illegible] compositum solum constat ex materia, et-
forma, et unione; sicut etiam in materiam, et formam dividitur; quare cum ex aliquo et
ex illo fieri necessario dicat rationem causae verae, et [illegible] partes [illegible] [illegible],
de cum unio causa compositi naturalis non sit ex unione compositum non constat; [illegible] unio
ore ex suis causis; sicut effectus effective physice causatus non dicitur extrinsece fi-
eri, emanare scilicet ex actione, sed solum fieri, et fluere ex causa vere consequente me-
dia actione, haec solutio solida est et vera.
Probabiliter tamen et aliter respondetur
40 [illegible] [illegible] ad antecedens objectionis, quod ipsos urgeat proloquium: quia nimirum pro-
loquium illud constitutum est a Philosophis pro partibus absolutis, de quibus dubitari po-
test, an essentiales, an accidentales, essent compositio, non vero pro partibus quibuslibet quo-
modocumque pertinentibus ad essentiam compositi hoc est sive ut pars modalis, sive ut-
absoluta. Cum enim certum sit apud omnes constitutionem ipsam rationem formalem actualitatis
[illegible] sive actum secundum constituendi pertinere ad essentiam compositi, sive physice, sive me-
taphysice [illegible], non fuit mens Philosophorum illud proloquium stabilientium ad partem moda-
lem seu exercitium constituendi extendere; sed ad partes illas, de quibus dubitari
possit an constitutivae sint, vel non, quae partes necessario sunt partes absolutae, ge-
nus scilicet, et differentia in metaphysicis, subjectum, et forma in physicis. Hic pro adversa-
rius [illegible], solum conferri [illegible], illud constitutivum esse compositi, [illegible] ut pars absoluta, sive-
quasi absoluta ad compositum ita concurrat, ut ipsa [illegible] non [illegible] compositum non constitu-
gatur.
Et quidem proloquium [illegible] acceptum esse persuadet [illegible] proloquium [illegible]
41 [illegible] sit, et ab omnibus admissum; nullus vero, exceptis [illegible], unionem
numerat inter constitutiva totius compositi partibus absoluta [illegible] linea: [illegible]
proloquium illud non nocet, intelligendum enim est non ut adversarius
sed ut ab omnibus Philosophis accipitur, [illegible] ab omnibus [illegible] addi-
to apposito [illegible] semper subintelligi debet. Hic [illegible], ita respondentes consti-
tutivum compositi pro eodem usurpant ac principium [illegible], unde sicut principia
tio

ficatio, quae sive unio solum est prior quo, et causa intrinseca, non vero prior quod sive causa quae ita similiter unio solum est constitutivum quo, non vero constitutivum quod, quod absolute et simpliciter constitutivum dicitur, sicut solum causa, quae et prior quod absolute causa, et prior dicitur.

Nec etiam obstat urgens instantia 42
ab adversariis efformata; plane scilicet quod manentibus omnibus constitutivis et partibus proprie talibus, scilicet corporis naturalis, non maneat corpus naturale, siquidem manentibus omnibus constitutivis rei manet res, ut teret philosophus metaphysicus; quod si unio non sit constitutivum, et pars proprie talis corporis naturalis possit manere. quia constitutiva, et partes proprie tales corporis naturalis, hoc manent; siquidem destructa unione possunt manere materia et forma, quae sunt constitutiva ut patet in morte hominis, et tamen corpus deficeret ergo. Respondetur, plane idem quod manentibus omnibus constitutivis, et partibus proprie talibus in actu 2° constituentibus, non maneat corpus naturale nulla implicat; plane vero, quod manentibus constitutivis in actu 1° constituentibus non maneat corpus naturale; nam hoc necessario dicit illa constitutiva in actu 2°, et actualiter constituentia.

Destructa unione deficit actus [illegible], et actualitas, et consequenter deficit 43 corpus; manent tamen constitutiva solum in actu 1° constituentia, seu manent in potentia ad causandum constituendumque corpus naturale. Et in effectu illud manentibus constitutivis rei manet res intelligitur de constitutivis actualiter et actualibus, et in actu 2° causantibus, similiter respondetur instantiae huic, plane res deficere, quae deficiat aliquod constitutivum rei, sed praecise destructa unione deficit corpus naturale, ergo unio est constitutivum illius. Respondetur, quod distinguendo maiorem, quae deficiat aliquod constitutivum, ut quod, vel ut quo constituens, concedo: praecise ut quo constituens, nego maiorem, minorem et consequentiam distinguo similiter res, h. alijs terminis: quae deficiat aliquod constitutivum ut in actu 2° constituens, concedo: quae deficiat aliquod ut in actu 1° constituens, nego.

Igitur 44

licet unio sit essentiale compositi ... ideo constituitur quod, et principaliter compositum claudit, quo esse non solum praecisa, et constitutiva, sed etiam exercitium, et actualitatem constituendi; et per defectum cujuslibet sic deficit necessario compositum et defectu cujus compositi necessario non confertur defectus constitutivi sed solum defectus, vel constitutivi vel constitutionis, ad modum quo effectus extrinsece causatus

44 deficit necessario per hoc praecise, quod deficiat actio licet actio non sit causa extrinseca vere talis, sed solum causalitas et exercitium. Explicatur doctrina hoc paritate, latio apta desumpta ex terminis propositionis sicut enim ad rationem termini propositionis non sufficit, quod aliquid sit intrinsecum, et essentiale propositioni aliter copula due essentialis, et intrinseca est termino esset, sed requiritur, quod sit intrinsecum, et essentiale, aut per modum partis materialis, sive subjecti, cui per copulam apta tur praedicatum, sive per modum partis formalis, seu praedicati, quod per formam applicatur subjecto, sic ut aliquid sit principium intrinsecum corporis rationalis non sufficit, quod ut sit essentiale, sed requiritur quod sit essentiale et intrinsecum ut causa materialis, aut ut formalis.

45 Paritatis ratio est; quia, sicut terminus est id, quo resolvitur propositio tamquam pars, et id de quo fiunt, ut ex ex Aristotele docetur in multis, ita principium intrinsecum corporis rationalis est id, ex quo fit, et quo dividitur corpus rationale: hoc autem ut ex dictis constat, fit ex solo subjecto, et forma, sicut subjectum et forma dividitur, et ad ... satisfacies sicut cum Rubio dicas, ideo copula terminum non esse quia non est extremum propositionis, sed ad rationem termini requiritur ... esse propositionis ... dubius enim hoc ... et ideo terminus extremum propositionis dici debet; quia juxta Aristotelem est id, quo resolvitur propositio; id autem quo resolvitur propositio extremum est ipsius, ut bene omnes fatentur; dubius non omnes per esse extremum propositionis terminum definiunt, at quia ... Aristotele ... principium intrinsecum esse subjectum compositi rationalis, ex quo omnes, ... Rubius ... unionem non ... esse principium intrinsecum ... terminus non est, quia non est propositionis, ... materialis

quo tñ actualiter propotione constituit, unio etiã principium intrinsecum ñ est, quia mẽ est seu exercitium, medium, quo subtum et forma causaliter componit.

Sortur paritas tenere debent, nullo est. 46
dissparitatis rationem, verum nisi pure ad platum, arbitrium est. consistere scilicet; eo, quod pro tuo definiendo Ris., stare velit definitioni Aristotelis; pro qua ñ stat dum de principiis intrinsecis loquuntur: neque enim Aristoteles docuit tres extremum propotionis esse, sub his expressis vocibus, sed ipsi hoc ex Aristotele statuunt, ideo est. quibus essentialis propotioni copula sit tres ñ est: similiter est. statuere deberent unionem principium ñ esse quibus intrinseca, et essentialis compositum sit; quia neque subtum, neque forma ipsius est. Secunda ratio, solutio, proquam ... probabilis valde satis est, et valde consensus Pho, et Phis; sed quia prima solida etiam est, et facilior ad objectiones adversariorum solvendas uti illas potestis.

Ex dictis facilis est responsio ad utramque contrariorum, quae in initio sectionis posita. Ad 1. dico, a materia, et forma ñ accipere compositum totum suum esse quod, et quo; sed solum suum esse quod; ab unione vero accipere suum esse quo, unio enim solum ut quo dat esse composito, cum solum ut exercitium, et causalitas constituat, et dat esse: quod autem ita dat esse ñ est principium; sed principiatio, ñ est causa, sed causalitas. Sic ad secundum similiter dic, unionem suum dare statum composito illud ut quo respondendo; ñ vero ut quod, et licet eo esse quod quam quo essentiale sit composito, ut ñ gre essentiale, ut sepe sepius diximus, principium intrinsecum est.

Objicies 2º: 48
ideo unio ñ esset causa, et principium intrinsecum compositi, quia esset causalitas, seu pars modalis illius; sed haec ratio nulla est: quod. Patet minor; licet actio extrinseca sit status modalis, et causalitas, qua effectus extrinsece causatur est nihilominus constitutivum causa, et principium intrinsecum hujus denominationis effectus extrinsece causatus, pars est. vere talis totius resultantis, ex actione, et effectu causato: quod similiter licet unio &c. Confirmatur hujus ratio est.

quia ideo actio constituit illam denominationem quia talis denominatio quam actio intelligatur, sed etiam compositum intelligi requirit, quam formaliter intelligatur unio: ergo. Respondeo negando maiorem non enim ob quam unio non est causa, et principium intrinsecum compositi non est praecise quia est causalitas, et pars modalis; sed quia mere est causalitas et pars modalis compositi naturalis, sive quia est merum exercitium causandi, constitutiva [illegible] non est causa materialis, nec formalis.

Unde: nulla est pra-

~~tio minus: nam licet actio sit modus, etc.~~

49 ratio minus: nam licet actio sit modus, et exercitium, quo causa exercetur extrinsece producendo effectum, at respectu illius denominationis totius compositi resultantis ex actione, et effectu causato non est praecise modus, et merum exercitium constituendi; sed potius est causa formalis constitutiva illius denominationis, forma compositi et principium intrinsecum illius totius accidentalis: unio vero respectu totius naturalis nec est causa formalis, nec materialis, sed praecise exercitium intrinsecum sicut actio praecise est exercitium extrinsecum respectu causae, et effectus, respectu cuius causa extrinseca vera et realis non est, ut omnes dicunt. Constat hic explicatio rationis ultimae dicendi: ad ~~formam~~ [illegible] enim sequitur, unionem esse constitutivum quo, sive principium quo, non vero principium compositi. Instabis: unio non est solum merum exercitium, et causalitas constituendi compositum; sed est etiam causa formalis constitutiva illius: ergo est principium intrinsecum. Antecedens probatur: unio est constitutivum compositi, ut nos concedimus, insuper est forma physica; est enim entitas completa physice receptibilis in alia, imo iuxta plures recipitur in materia simul et forma, ergo unio est causa formalis constitutiva compositi naturalis.

50 Ad confirmationem non antecedens: ad probationem concesso quod formam a parte, illud dico quod [illegible]: insuper est forma physica respectu totius naturalis, non antecedens: est forma physica in se, et comparative ad aliud totum omitto, vel concedo antecedens, et non consequentiam. Ut solutionem capias, retortionem hanc observa: actio extrinseca, qua effectus extrinsece producitur denominat causam

producit, ostenditur constitutiva talis denominationis; insuper actio illa est forma physica, et principium intrinsecum, ut non nabunt adversarii, quos sic instabis: actio est constitutiva denominationis extrinsece causati; insuper est forma physica: ergo causa formalis, seu forma physica denominationis extrinsece causati, hoc est contra absurda illa, et quibus est; similiter ergo connecta nobis est illatio, et ratio constituta ab adversariis efformata.

Dices, quod licet actio extrinseca sit constitutiva illius denominationis et etiam forma physica, tamen non est forma physica respectu illius denominationis, sed respectu hujus, effectus physice extrinsece causatur, respectu cujus actio se habet ut forma, quia respectu illius est constitutiva nobilioris determinationis, aut quia est determinativa effectus formalis primarii illius totius vel ob aliam rationem, similiter etiam dicimus nos, quod quibus unio sit constitutiva totius naturalis, sit etiam forma physica; tamen non est forma physica totius naturalis compositi respectu cujus totum est forma physica, quod est determinativum nobilioris determinationis aut effectus formalis primarii etc. qualiter solum se habet forma absoluta, ignis, lapidis, hominis etc. non vero unio forma cum subiecto, ut est certum: ergo unio non erit forma physica, nec causa formalis totius naturalis. §1

Igitur ex eo, quod unio forma physica sit, (quod modo omisimus) sequitur solum formam esse, et causam formalem, alicujus totius; non vero formam esse cujuslibet totius, ad quod constitutive unio pertineat: si vero quaeras, quodnam hoc totum sit; respondeatur, esse totum hoc, seu hanc denominationem, materia physice unita forma; aut hoc, forma physice unita materiae, ex quibus quod libet, adaequate taliter distinguitur a composito naturali, est totum omnino diversum ab illo; cujus denominatio de linea illius totius specifice diversa sit a denominatione de linea totius naturalis ut certum etiam est. §2

Sed instabis: licet unio non sit forma totius naturalis, est tamen forma in illo, sed hoc sufficit, ut unio sit causa formalis intrinseca corporis naturalis: consequentia Major constare debet; quia ut diximus unio est forma, et §3

constitutiva corporis naturalis: q licet n sit fa corporis, erit tamen fa
illo. Alix probatur 1° à paritate: quia ut fa corporeitatis (juxta ra
suos autores) sit proprie intrinseca viventis, sufficit qd sit fa, et talis spi-
sito, q ut unio sit proprie intrinseca corporis naturalis, sufficiet etiam, qd sit
fa illo. Probatur 2°: quia id, qd constituit ut fa corpus naturale est
causa intrinseca formalis illius; sed eo ipso qd unio sit fa corporale naturale
illud constituit ut fig: [illegible]

Respondeo omissa maiori negando minorem; ad probationem posset
54 absolute negari ans; neque si fa corporeitatis n exerceret munus causae ma-
terialis respectu fa viventis, n esset proprie intrinseca viventis, sed claritatis gra-
tia ans distinguo: ut fa corporeitatis, sit proprie intrinseca viventis sufficit, qd sit
fa ut cuiusque viventis, no ans: sufficit qd sit fa constitutiva subti receptivi fa
viventis, id est sit subtum saltem inadequatum fa viventis, concedo ans, et no ans: in quo
fa corporeitatis sit fa viventis; sed quia parciale subtum, et parcialis causa
materialis fa viventis, aut unionis fa cum subto, proprie intrinseca est viven-
tis: cum vero unio, quibus fa sit viventis, nec sit causa materialis, nec
formalis viventis, aut alterius compositi naturalis proprie intrinseca n erit. Omittimus
unionem tamen esse compositum naturale, quia cum, quo excedatur, unionem partici-
pare unionem verum, et rigorosam fa fieri, hic compositum per accidens erit,
formaliter respectu compositi naturalis, et ad qd sumitur unio praecise sub ratione
formalis causalitatis, et exercitii intrinseci, quo materia, et fa absoluta con-
stituunt intrinsece compositum, sub hoc autem praeciso formaliter compositum, n participat rationem
fa corporis naturalis, imo nec rationem fa iuxta plures.

Unde constat qui-
55 nam per accidens esse unione tale compositum comparative ad corpus naturale
constitutum, ex hic de omissionis specie, constat etiam quid dicendum ad 2 probationem
ad quam recensa materie, no minorem, omisso, unionem tamen esse compositum. Pgdo ut alia

solvas argumenta nota quod ut homo denominetur generatus sufficit quod aliquid essentiale ipsius generetur, sive hoc sit constitutivum quod vere et proprie tale, sive solum sit constitutivum quo; nam denominatione unius essentialis sua propria alicujus totius solum sequitur essentiale deberi esse toti, id est quo denominatio sumatur, sed stat optime, quod aliquid essentiale sit, et quod causa constitutiva non sit; ergo ex eo, quod homo denominetur generatus ab unione formaliter generata non sequitur unionem esse principium constitutivum.

Nota 2º: unio- 56
nem non esse principium constitutivum corporis naturalis, ut corpus naturale formaliter consideratur: quia respectu corporis ita considerati se habet unio ut praesupposita, et mera causalitas; non vero ut principium; si vero corpus naturale non consideretur formaliter ut tale, sed sub alia ratione, nihil obstat, ut unio principium et constitutivum illius sub tali ratione sit. v.g. si corpus naturale consideretur ut est collectio plurium constitutivorum, sive ut est ternarium constitutivorum materiae formae, et unionis; unio tunc etiam constituet ac materia et forma talem collectionem, sive ternarium. Ratio est: quia respectu compositi se exercet unio ut mera causalitas, et exercitium constituendi, sed ut pars quae constitutiva, ut patet; unio vero, sive causalitas talis collectionis constituens erit unio moralis, sive essentialis, aut quaevis alia.

CAPUT II.

De principiis intrinsecis corporis in primo fieri.

SECTIO I.

Aliqua supponuntur.

Quid sit corpus in primo fieri explicuimus in sectione 2a capitis praecedentis, sed prius, quae principia ejus, agnoscemus, numeremus et. notanda sunt alia, 57
notandum 1º quod cum corpus in primo fieri sit corpus prout incipiens esse, incipere autem duo dicat positivum alterum scilicet modo esse, seu existere. aliud na-

gativus resp. gtea n̄ fuisse, corpus s primo fieri nessario cognotat duo saltē ralia, istāt tēporis, pro quibus verificatur n̄ esse, et esse corporis sd, eodē istāti verificari requit. Ultimū q n̄ esse corporis, et primū esse ipsius dicitur primū fieri corporis, sd duobus modis accipi potest, tuē scilicet, aut fōaliter, et efective. primū fieri corporis efectivū, Dactio productiva corporis, qua ficē extrahitur de n̄ esse ad esse, sive de n̄ existēte, nisi ī potē causa ad esse existēs ī rerū natura; hoc autē actio l° productiva dicitur, quādo l° dat existētiā corpori sd gte ipsū n̄ existebat; ad discrimē actionis 2° productive, sive scervativa, que ē actio productiva corporis pro 2°, et reliquis istātibus durationis corporis pro quibus ita dat existētiā, ut etiā propriori ad ipsū corpus stiterit.

Modo n̄ loquimur de fieri hoc efectivo corporis sive l°, sive 2°; sd de fieri corporis tuē, et fōaliter sūpto, sd nil aliud ē, nisi corpus ipsū prout tēgs acciōe

58 l° productiuā, principia q. ostitutiva corporis, pro ut primā actionē productiuā terae, scopus ē presētis capitis. Noto 2°; idē sd, de fieri corporis notavimus, notādū etiā esse de his ꝑ vocibus, motus trāsitus, mutatio, et similibus, vel enī possūt predicati oppus sumi efective, vel tuē, et fōaliter; si efective sumuntur significāt actionē, qua corpus producitur actio enī motus ē, trāsitus, et mutatio efectiva corporis, qua de n̄ esse, ad esse mutatur trāsit, et movetur. Si vero tuē, et fōaliter significāt tēg, quo movetur, trāsit, et mutatur de n̄ esse ad esse.

59 Noto 3°, q omi trāsitu (tuē scilicet, et fōali) dari tēg à quo, tēg ad quē, et mobile, seu subtū trāsiēs. Tēns fōalis, à quo ē id, sd existit pro l° istāti trāsitus, et fōaliter relinquitur, seu amittitur. Tēns fōalis, ad quē ē id, sd pro 2° istāti existit, et per trāsitū fōaliter adquiritur. Mobile, seu subtū ē id, sd trāsit ab uno tēo ad aliud. Pres fōalibus

ad ā quo, et ad quem contraponuntur termini totales actio, et passio. Item totale ā quo vocatur, vel melius quidquid pro 1° instanti transitus datur totaliter ad quem aliud existit. Tran- (pro 2°) situs, seu mutatio corporis de non esse ad esse multipliciter consideratur, vel enim consideratur subiectum seu mobile existens sub ratione termini ad quem pro 1° instanti, et sub ipso, seu cum ipso termino ad quem pro 2° instanti; et tunc dicitur subiectum physice transire de non esse ad esse, et transitus apellatur physicus; quia nimirum subiectum physice existens transit ab uno ad aliud terminum, ut quando materia de non habita ~~materiam~~ forma ignis transit ad illam habendam.

Vel consideratur 60
subiectum physice existens, non solum sub ratione termini ad quem, sed etiam sub alio esse positivo, quod relinquitur, et amittitur acquisito termino ad quem, ut quando materia 1a non solum de non habita forma ignis transit ad illam habendam; sed etiam de habita forma ligni transit ad illam non habendam; quatenus acquisita pro 2° instanti forma ignis amittit formam ligni, quam pro primo instanti habebat, et tunc transitus dicitur conversivus; tunc enim lignum in ignem conversum dicitur, quia nimirum materia ligni transit ad formam ignis. Dicitur etiam transitus mere logicus, quando subiectum, seu mobile, quod consideratur sub ratione termini ad quem non existit physice pro 1° instanti transitus; contra quod corpus secundum omnes suas partes incipit esse pro 2° instanti; tunc enim nulla ipsius pars sine alia extitit pro 1° instanti. Ita accidit in nostra mundi conditione, quando in principio Deus creavit Caelum et terram, quae secundum omnes suas partes 1° extiterunt quam aliqua, sine alia 1° praeextiterit, ideo autem mere logicus transitus hic dicitur quia nulla pars physice existens pro utroque instanti intervenit; sed ad terminum obiective et logice.

Consideratur adhuc abstractius transitus corporis de non esse ad esse, quate- 61
nus praescisive a transitione conversivo, et mere logico accipitur; hoc sensu transitus consideratur, ut verificetur propositio haec corpus modo existit et immediate ante non existebat

quia propositio vera esse potest, et revera est, sive corpus transeat de non esse ad esse per transitum successivum, sive physicum, sive mere logicum, ideo quod ex se abstrahit et praescindit a qualibet ex illis, appelatur quod transitus logicus corporum, sed pressiones hae a respondentibus adnotatae alienae sunt ab Aristotele, tanquam tum circa cujus mens est principia corporis contraria esse oportere: nam quando hoc verbi gratia fit musicus, ex non musico, fit musicus, et quando ex aere fit statua, ibi privatione figurae transit ad figuram, similiter quando terra transit in [illegible], ex negatione [illegible] transit in [illegible]; musicus autem et non musicus, privatio figurae, et figura, negatio [illegible], et [illegible] contraria sunt, ergo principia ~~corporum~~ corporum contraria sunt.

Sic, demonstrat Aristoteles

62 contra veteres philosophos, principia corporum non esse infinita, nec unum tantum esse: quia sicut in mutatione unius substantiae in aliam intervenire debet subjectum commune privationi et illi novo esse, quod succedit loco privationis, ~~[illegible]~~ aes verbi gratia subjectum privationi figurae, et figurae ipsi, quod subjectum commune aes, figura forma est, quam transit, et privatio figurae transit in [illegible] simpliciter, aliis dimittere: unde concludit Philosophus, principia corporis tantum duo, tum tria dici possunt, ut jam diximus capite quarto; ergo nec infinita, neque unum tantum; nihilominus, ex gravioribus responsionibus sub tribus universalibus nostrae Philosophiae explicatur aliqua, et nos dicemus ut clarius etiam [illegible] aristotelica constet.

63 Noto igitur quod principia corporum in facto esse etiam principia corporis in primo fieri; quibus corpus in primo fieri addat aliquid, quod in illud sit, per quod non constituatur corpus in facto. Ratio prima partis notandi est: quia omne corpus in primo fieri dicat forma 2º constitutum transitus corpus existens, dicit quod id, constituit corpus existens permanens, et prout in facto, quoniam constitutiva principia corporis in facto. Ratio 2º partis, quia cum corpus in primo fieri non solum dicat corpus existens in 2º constituti; sed etiam non existens in primo constituti addit hoc, quod est corpus non existere, quod id hoc sit, per quod quidem non constituitur corpus in facto. [illegible]

Nota 2° hoc non existere corpus est aliquid negativum quod concurrit ad corpus 64
fieri, ut plurimum esse rationem formae; subjectum enim existens supponitur ad quamcumque muta-
tionem, ut latius jam explicabimus. Haec autem negatio formae potest dupliciter esse, vel negatio
formae secundum se; et absolute vel, negatio formae respectiva, et comparativa ad subjectum. Nega-
tio formae secundum se datur, quando forma est absolute non existit in rerum natura ne-
gatio vero formae respectiva dabitur, quando licet forma in rerum natura existat, ta-
men non existit in subjecto, ut accidit in morte hominis.)

Insuper negatio haec respectiva formae 65
potest esse, vel pura carentia, vel privatio negatio formae in subjecto capaci dicitur privatio; in sub-
jecto vero incapaci dicitur carentia, sic homo caecus dicitur privatus visu, aer
sine luce privatus, quia homo est capax visus, et aer lucis; lapis vero non dicitur
privatus, sed carens visu, quia negatio visus in lapide pura negatio, seu carentia est,
et non privatio, cum lapis incapax sit habendi visum. Aliqui praeter capacitatem subjecti requi-
runt etiam jus aliquod ad formam, ut subjectum denominetur forma privatum; sed dicendum, su-
fficere capacitatem ad habendam formam, ut subjectum forma privatum denominetur, quando
illam non habet: ita enim plures loquuntur, et cum sit de voce cum pluribus loquendum est
his ita

SECTIO II.

Multiplex in quaestione stabilitur Conclusio.

Conclusio aristotelica et nostra sit: materia, forma, et privatio formae sunt principia physi- 66
ca corporis in fieri per transitum physicum, si quis sit mutatio substantialis materiae, dum habita
forma ad illam habendam. Est omnis scilicet haec contra peripateticos, contra Spinulam facile est.
ex dictis probatur: nam transitus physicus materiae, dum habita forma ad illam habendam
salvari requirit quod intelligatur materia ut subjectum omnino transiens est a ratio-
ne formae pro 1° signo termini a quo ad formam ipsam pro 2° signo habendam,

tamquam ad terminum finalem ad quem; sed subiectum commune, terminus formalis a quo, et ad quem sunt principia constitutiva transeuntis: quod materia prima, privatio formae, et forma ipsa sunt principia constitutiva corporis in primo fieri per transitum physicum, quando fit mutatio substantialis materiae de non habita forma ad illam habendam. Maior certa est, et minor constat: nam principia constitutiva mutationis substantialis de non esse ad esse sunt res transiens, hoc est subiectum sive mobile, terminus a quo transit, hoc est carentia, sive privatio illius esse substantialis, quod in 2o instanti acquiritur, et quod denique terminus ad quem fit transitus, hoc est ipsum esse substantiale, quod antea non erat.

6) Confirmatur: nam mutatio substantialis materiae de non habita forma ad illam habendam est transire materiam pro 1o instanti existere sine forma, illam pro 2o instanti habere; materiam existere sine forma pro instanti 1o illamque habere pro 2o est constitutive materia pro utroque instanti, ratione formae pro 1o, et forma ipsa pro 2o: quod materia, privatio formae et forma sunt principia constitutiva corporis in 1o fieri per transitum physicum; sed observa: quod quamvis terminus commune in mutatione substantiali, et communiter de facto hoc accidit, sit materia prima, privatio formae terminus a quo, et forma ipsa terminus ad quem, tamen ad transitum physicum secundum se non requiritur haec distributio, seu ordo principiis constitutivis illius; dummodo enim detur aliquid existens pro utroque instanti, quod de non esse substantiali transeat ad illud esse, semper dabitur transitus physicus, etiam si separatus forma quae sub ratione unionis sui ad materiam, et transiret ad unionem illam habendam pro 2o instanti, daretur transitus formae de non habita materia ad illam habendam, forma esset terminus communis, privatio materiae terminus a quo, et terminus ad quem ipsa materia.

65 Igitur ad transitum physicum haec principia constitutiva requiruntur, subiectum transiens privatio alicuius esse substantialis, et ipsum esse substantiale, quod autem sub terminus sit materia prima, terminus ad quem sit forma ipsius, quod privatio terminus a quo per accidens contingit, non est, nec ex ratione transitus physici secundum se, sed ex modo, quo de facto accidit distributio, seu ordo principiorum dicto modo se habet, observa etiam similiter discurrendum esse de transitu physico, quando non fit mutatio substantialis, sed accidentalis, sub-

ti scilicet de non habita forma accidentali, ad illam habendam. Ipsa vero transitio dari etiam
transitum physicum si materia transeat de habita forma ad ipsius negationem; nam tunc mutato
hoc termino a quo, et ad quem, omnino per accidens se habet ad rationem essentialem mutationis:
dum enim materia v.g. aliter physice se habeat pro hoc instanti, ac se habet pro antecedenti
physice mutatur, physice q. transit de non esse ad esse, vel de esse ad non esse: tum enim mu-
tatur materia quando ex non habita forma transit ad illam habendam, ac mutatur quando de
habita forma transit ad illam non habendam. Diversitas q. stat in terminis, quia scilicet terminus ad
quem in 1° transitu est positivus, privativus q. terminus a quo, et vice versa in 2° transitu.

Sit 2a p. 69

duo: propria intrinseca corporis in 1° fieri per transitum conversivum sunt subiectum commune, si-
ve mobile, terminus formalis a quo positivus unus, alter privativus, et termini ~~formaliter~~ forma-
les ad quos unus positivus, unus privativus, explicatur, et probatur prima: dum dicitur corpus
fieri per transitum conversivum, quando subiectum praeexistens sub aliquo esse positivo et sub negatione
alterius esse, transit pro 2° instanti ad habendum hoc esse, et ad negationem esse positivi,
quod habebat pro 1° instanti: v.g. ignis fit ex ligno, per transitum conversivum; propria intrinse-
ca ignis ut fit ex ligno, sunt materia 1a pro utroque instanti transitus, forma ligni
ut terminus formalis positivus a quo, privatio formae ignis ut terminus privativus a quo
pro primo instanti transitus, et pro 2° instanti ipsa forma ignis ut terminus positivus
ad quem, et privatio formae ligni ut terminus privativus ad quem.

Probatur quoad primam partem: nam primum in
fieri ignis per conversionem ex ligno dicit essentialiter lignum ultimo esse
in 1° instanti transitus, et in 2° instanti ignem 1° esse ex materia praeexistente; sed lig-
num ultimo esse pro 1° instanti, et ignem 1° esse pro instanti 2° transitus ex mate-
ria praeexistente essentialiter dicit formam ligni, et privationem formae ignis, ut terminos
formales a quo, et formam ignis, privationemque formae ligni ut terminos formales ad quem,
et insuper materiam existentem pro utroque instanti transeuntem ab una forma ad ipsius
privationem, et a privatione alterius ad illam alteram habendam: ergo. Sed transitus conversivus ligni-

{itaq; ni(hi)lominus ē, q(uo)d duplex tr(an)situs physicus potivus alter et alter nativus, Nat. nis ē, fa ligni habita pro 1° {stat. ad privaonē ipsius fa 2° (nativus dicitur hic transitus a tro ad q(uem) q(ui) ē privao) potivus ē ā privaone fa ignis pro 1° {stat. ad fā ipsā pro 2° (potivus hic dicitur ātro ad q(uem) potivus) hic duplex tr(an)situs physicus assignata p(rinci)pia {cludit materiā scilicet et subiectū commune fā ligni et privaonē fa ignis pro 1° {stat.; privaonē fa ligni et fā ignis pro 2°: q.

71 Sed observa, assignata p(rinci)pia sub predicta distributione et ordine procedere de {versione materie ad {ura {aliā fā; nā {aliis {versionibus facile etiā p(rinci)pia assignabis mutādo proportione tertiū commune, et tres ftales ā q(ui)bus, et ad quos. Exempli sit ex {versio Eucharistica, {qua accidētia panis mutātur ā {substātia panis, et negaone corporis Christi, ad corpus Christi, et privaonē sub substātia panis: {tae {versione accidētia sūt tertiū commune substātia panis, et negao corporis Christi pro 1° {stat. sūt tr(i)a ftales ā quibus, et pro 2° privao substātie panis, et corpus Christi Domini ut tria ftales ad quos. Unde cstat q(uo)d esse p(rinci)pia corporis {1° fieri, subiectū, scilicet, duplex trus ftalis ā q(u)o, et duplex ftalis ad q(ue)m.

72 Sit 3a solutio. p(rinci)pia {trīca corporis {1° fieri per tr(an)sitū mere logicū, sūt materia et fa pro 2° {stat. tr(an)situs, et negao materie, et fe .... unionis etiā {ter ipsas pro 1° {stat. Probatur: q(ui)a corpus {1° fieri per tr(an)situ mere logicū ē corpus incipiens esse pro 2° {stat. eiusdē omnes sui partes; sed corpus incipiens esse secundū omnes partes pro 2° {stat. dicit tādum sui {trīca p(rinci)pia materiā et fā pro 2° {stat., et ipsarū negaones, unionis q(uo)d pro 1° {stat.: q. Hec solutio ulteriori explicaone n(on) {diget. Sit q 4a solutio: p(rinci)pia {trīca corporis {1° fieri per tr(an)situ logicū, q(ui) mere logicus n(on) sit, sed precisive, et abstractive cōsideratur, dicit tādum p(rinci)pia {trīca materiā et fā pro 2° {stat.; et raonē alicuius partis subdistīcto pro 1°. Probatur: corpus {1° fieri per tr(an)situ logicū ē corpus prout verificāt hāc propositionē, corpus modo existit, et {mi-

ate qte ñ erat; sed corpus ut verificetur talis propositio necessario debet materia et forma pro 2° instanti; et negatione alicujus partis pro 1°, sub disjunctione: ergo.

Ubi observabis, quod 73

licet, in hipothesi possibile loquendo semper ac detur negatio compositi necessario debeat dari negatio unionis; negatio enim compositi dari debet vel per negationem omnium partium, vel per negationem materiæ, vel per negationem formæ, aut unionis; et quocumque ex his modis detur formaliter vel saltem connexive dabitur semper negatio unionis; at metaphisice, et formaliter præcise loquendo solum negatio alicujus partis sub disjunctione requiritur pro 1° instanti tantumque principium corporis in fieri per transitum logicum; quia solum formaliter requiritur id, quod verificat hanc propositionem, ñ datur corpus; hoc autem vere formaliter est per negationem alicujus partis subdisjunctione; valet enim ad vere negationem totius a negatione cujuslibet partis: ergo.

Inferes hinc transitum logicum corporis de non esse ad esse, esse quasi suppositum genericum, quod necessario verificatur in fieri corporis, sive per transitum conversivum, sive phisicum, sive mere logicum; quocumque enim ex prædictis modis corpus incipiat esse, verificatur propositio assignata in probatione hujus 4æ conclusionis, et de quolibet ex illis concludit transitum logicum, quibus ñ extra. Inferes 2°, transitum phisicum ex se stare posse sine conversivo; transitum vero conversivum ñ stare sine phisico. Ratio hujus 2æ est, quia transitus conversivus est transitus phisicus, et quidem duplex alter positivus, nativus alter ut diximus. Ratio 1æ: quia stante præcise transitu phisico negativo a negatione scilicet formæ ad formam stat transitus phisicus; sed ex hoc præcise ñ stat conversio ~~diff~~ alicujus in aliquid: ergo. 74

SECTIO III.

Dubia aliqua

Quæres 1°, quo casu, quo corpus aliquod ab æterno existisset, (ut possibile plurimi judicant) ejusmodi corpus principiaret aliqua negatione, vel privatione: respondetur omnino, 75

principia intrinseca corporis existentis ab eterno forent solum materia et forma; et nullo modo concurrere posse negationem, aut privationem aliquam tanquam principium intrinsecum. Ratio est: quia negatio, vel privatio solum est principium corporis in 1º fieri, non vero in facto; at quia corpus existens ab eterno semper est corpus in facto esse et nunquam in primo fieri, negatio aut privatio nullo esset principium intrinsecum corporis ab eterno existentis. Maior certa est: minor vero probatur: quia corpus in 1º fieri connotat existentiam aliter, et quidem necessario dicit intrinsece duo tempora, aliud in quo sit, et aliud in quo immediate ante non fuerit, sed constat instans, in quo corpus productum ab eterno non fuerit; proinde tale instans daretur, in quo corpus illud ab eterno non fuisset: ergo.

76 Probatur nec quod semper est, requirit praecedere negationem sui nec alicujus partis, ex qua constet, illa negatio deberet in eternitate, vel ante eternitatem; non primum ob incompatibilitatem rei cum ejus negatione unde si corpus existens in eternitate; non primum ob incompatibilitatem rei cum ejus negatione, unde si corpus existens in eternitate supponitur non potest ejus negatio in eternitate existere. Non 2um: quia eternitas non habet initium, consequenter nil ante ipsam datur, corpori ab eterno existenti requirit praecedere negationem ante eternitatem. Sed dices etiam omnino hoc dictum, esse ut quidem verum judico: corpus ab eterno productum transiret de non esse quoad ante eternitatem ad esse in eternitate: ergo esset corpus in fieri; sed negatio concurreret ut principium ad corpus in fieri: ergo negatio etiam principiaret corpus ab eterno productum. Sed etiam est: quia si doctrina objectionis teneret, posset etiam dici, Deum quia ante eternitatem non erat transisse de non habitione principii quoad ante eternitatem, ad illam habendam in eternitate, quod est absurdo majus.

77 Sed sicut Deus ab eterno existens nunquam in 1º fieri intelligitur sive in transitu de non esse aliquando ad esse, sed semper existens ... quia ante eternitatem non erat ... non est: sed aliquando non extiterit, ex ... eternitas sit mera Chimera: ita corpus ab eterno existens nunquam in fieri, aut in transitu, sed semper in facto intelligitur. Et sic ad objectionem nego ans et consequentiam, sed distinguo. Corpus ab eterno productum non fuit quoad ante eternitatem: quia negatio talis talis corporis fuit quoad ante eternitatem: ergo

nitatis: concesso quod, non consequentia quia propositio negans ut potest affirmativa falsa est ratione suppositi; supponit siquidem dari quoddam ante aeternitatem instans, quo detur negatio, quod est falsum, negans vero cum negativa propositio sit vera est, quia non supponitur tale instans; solum quod non datur dari corpus ante aeternitatem.

Sicut vera est haec negativa propositio, non datur 78
tur albedo in corpore spirituali: quia cum non datur corpus spirituale, verum est in ipso non dari albedinem: falsa autem est haec affirmativa, datur negatio albedinis in corpore spirituali, quia ad veritatem illius requiritur corpus spirituale quod cum supplicationem sit falsum est in illo dari rationem albedinis. Colliges hinc, non esse contradictorias propositiones has, materia ante aeternitatem habet formam ignis, materia ante aeternitatem non habet formam ignis. Cum enim in ante aeternitatem veniat ante negationem, materia [illegible] affirmatur, denotat quod dari instans quoddam ante aeternitatem; quod falsum est, sive particula non totam propositionem afficiat ita ut hanc falsam reddat, non materia ante aeternitatem habet formam ignis, quae propositio sub disjunctione exponitur sic, vel non dari materiam, vel non dari formam, vel non dari unionem, vel demum non dari instans quoddam aeternitatis, tunc negativa vera erit falsa vero affirmativa; sed cum negativa verificari ratione ultimo partis disjuncti ex veritate talis propositionis non infertur [illegible] corporis producti ab aeterno; nam ad hunc [illegible] instans aliquod, in quo corpus ab aeterno productum non daretur necessario requiritur, sed instans omnino supplet.

Dicas adhuc: 79
in generatione ignis ab aeterno producti materia esset causa materialis formae ignis; ergo pro aliquo priori esset materia quo non esset forma, ergo pro illo priori esset negatio formae: ergo materia [illegible] [illegible] [illegible] illa habens; vera esset tunc hoc propositio materia in aeternitate habet formam quam contra non habebat, ergo [illegible] [illegible] [illegible]: ergo [illegible] [illegible] priori natura et naturae esset materia [illegible] non esset forma [illegible]: pro aliquo priori naturae temporis non tunc et [illegible] consequentias. Aliud habere prioritatem naturae respectu [illegible] aliud est ipsum esse causam, vel [illegible]-

h[illegible] [illegible] natura [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ~~prius~~ pro priori, et posteriori natura, sit simul [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] existit ex eo, quod materia prior natura, quam forma, ponatur,
materiaque [illegible] realiter cum forma coexistere: quod materia [illegible] ab eterno pro-
ducta nunquam esset cum negatione formae: aliter forma, et negatio formae, simul exis-
terent, quod est impossibile.

80 Ad 2um igitur, quod materia existat pro priori natura ad formam, et
quod pro illo priori ~~non~~ existat forma, sed non, quod pro illo priori existat negatio formae;
nam quod existat materia pro priori natura ad formam est quod materia intelligatur
existens, et non intelligatur existens forma; quod autem non intelligatur existens forma, non est quod exis-
tat negatio formae, sed praescissio est praescissio a forma, et a negatione formae: instans enim
naturae non est instans privationis, sed praescissionis, est siquidem instans, in quo intelli-
gitur causa formae, et praescinditur ab omni eo, quod non est causa formae, cum igitur nec forma,
nec ipsius negatio sit causa formae, a forma et ejus negatione praescinditur: pro
posteriori autem natura intelligitur forma ipsa, quae effectus est; contra vero quod intelli-
gi nequit existens negatio formae.

81 Dices 2o: an ad transitum merae loci occurrat privatio
tanquam principium, ratio dubitandi est: quia ut diximus corpus in fieri per
transitum merae loci est corpus incipiens esse secundum omnes suas partes
pro 2o instanti transitus, contra pro 1o deberent existere rationes materiae formae,
et unionis ex quo componeretur; ferunt R.R.: privationem non esse principium
talis corporis; quia solicat negatio formae haec est privatio, quando est ~~primo~~
negão formae in subjecto ~~.~~ absolute capaci habendi formam, cum ergo materia non exis-
tat pro illo 1o instanti, pro quo datur negatio formae talis negatio non est
negatio formae in subjecto absolute capaci, nam hoc absoluta capacitas constitu-
itur [illegible], per existentiam absolutam subjecti respectu nihilominus pri-
vationem privationis esse principium ~~[illegible]~~ fieri (corporis) per transitum merae loci: ratio est: quia

negão fra cognoscat possibilitatē subti capacis privao ē: sḋ negão
fra semper, ꝯs ut prĳsiy ad transitū mentalem, ē negão fra cognoscs
possibilitatē subti capacis, ut n̄ rgtrad verſarij: ꝯ talis negão privao ē:
ꝯ privao ē prĳsiy &c.

Maior tacti discursus probatur: quia negao fra, quae n̄ 82
ē pura carentia privao ē; ꝯ negao fra cognotans possibilitatē subti capacis n̄ ē pura ca-
rentia: ꝯ talis negao privao ē: maior certa debet esse, nã negao fra vel ē pura caren-
tia, vel privao ut ꝯres dicunt, duæ negationes, scilicet pura carentia et privatio distinguunt. Minor
etiã ostare debet: nã pura carentia ē sine ordine ad subm capax et potes fieri ze-
ro, ut ē evidens; sed nega fra cognoscens possibilitatem subti capacis n̄ ē sine ordine ad subm ca-
pax subti capacis, et apti ad fra; ꝯ eadē facilitate, qua id ad verſarij affirmat
imo facilius n̄o, id refutare; ut ens privao ā pura carentia distinguatur, recur-
ratur oportet, ꝯ respicit subm capax, pura autē carentia ad subm capax
n̄ refertur; sicut ꝯ pura carentia n̄ ostituitur per existentiam subti capacis,
privatio n̄ ostituitur per existentiam subti capacis, et apti.

Dices: si privao 83
n̄ ostituitur per existentiam subti apti, hoc n̄ existente diceretur locus et
pauper, quod nemo dicit: ꝯ privao per talē existentiam ostituitur. Illao-
nẽ n̄ video, n̄o ans, nã hæ propositiones, hoc ē locus, hoc ē pauper
aer ē tenebrosus, materia ē privata fra, et similes, juxta commu-
nem et veriorē cujusdã modum duo afferunt et exprimere privationem, et
existere subm, ex eo autē quod privao detur minime sequitur
existere subm, n̄ quo privao fra excludit ut probatur manet, quo-
modo juxe illam procedat in periculis me latet, ꝯ licet igitur propositiones affir-
mativas tales esse veras supposita licet negativa vera sit, ideo dè hæ propositiones, ma-
teria n̄ habet fra, hoc n̄ habet visum, aer n̄ ē lucidus vera sit, etiã n̄ existente

subto, verificatur sic per privationes existentes, quod si hoc negas, aliquid prorsus dices; tantum constituit existente per existentiam subti, non vero ex argumento facto.

~~vaone ocurrisse ut principium ad fieri corporis~~ Si aliqui praevaone occurrisse ut principium ad fieri corporis ista [illegible] editione, et similiter

84 quando corruptis speciebus sacramentalibus, generatur vermis, ratio est: quia ideo non esset principium fieri ejusmodi corporis; quia contra hoc fieret per se per totalitatem mere logicam; sed ut constat ex dictis ad totalitatem mere logicam privatio occurrit ut principium. Quaeres 3°, quae privatio formae, quae constitutive dicit totalitas physicus, sit negatio constitutionis formae, quae negatio unionis formae cum materia? dicitur quod ratio est: quia non existente forma, quae negatio unionis formae cum subto, licet forma existat, ut verum narra, materia est sine unione formae cum subto, licet forma existat, rursus narra, materia est sine forma: est materia privata forma: constat privatio per praecisam privationem unionis cum materia similiter non existente forma, rursus narra materia est sine forma et consequenter est illa privata: constat etiam privatio per negationem constitutionis formae. Respondeo 1°.

85 privatio quae requisita ad totalitatem physicam non dicit essentialiter determinate negationem constitutionis privatio quae requisita ad totalitatem physicam non dicit essentialiter determinate negationem constitutionis formae: constat manifeste ex ratione dubitandi: nam existente materia et forma, et consequenter forma: constat manifeste ex ratione dubitandi: nam existente materia et forma, et consequenter non data negatione constitutionis formae, dari potest privatio formae in materia, si nimirum non detur unio formae cum materia; patet in morte hominis, materia enim privata manet forma rationali, et tamen forma rationalis existit: ergo sine negatione constitutionis formae stat privatio requisita ad totalitatem physicam: ergo talis negatio essentialiter determinate non requiritur. Respondeo 2°: ad totalitatem physicam necessario essentialiter determinate requiritur in hipotesi possibili, hoc est aut formaliter, aut via corespondentis negatio unionis. Probatur: quia ad totalitatem physicam necessario determinate requiritur pro 1° instanti totalitatis materiam esse sine forma; sed materiam esse sine forma dicit necessario in hipotesi possibili negationem unionis: ergo.

Major certa est: minor

86 vero probatur: quia implicat materiam esse sine forma et dari unionem materiae

inter;

ꝯter, et frā, cū enī unio essentialiter sit ā fra extremis, requirat q.
existere, dum extrema existūt, ꝯ nino ꝯplat ipsa existere, et qd fra
n sit ꝯ materia; ꝗ materia esse sine fra necessario dicit ꝯ hipotesi possibili
naonē unionis. Dixi ꝯ *hipotesi possibili* id ē aut formaliter, aut via connexio-
nis: quia metaphysice et formaliter precise loquendo privao frā, quo ad
integritatē physicā requiritur, ē vel negao frā, vel negao unionis sub disjun-
ctione. Probatur hoc: quia qualibet ex his raonibus formaliter sufficit,
nulla q. determinatē requiritur formaliter, et metaphysice loquendo, ut veri-
ficetur materia esse sine frā: q. Probatur ans: precise formaliter, et directe
ex ꝯtā raone unionis ꝯtelligitur materia esse sine frā; similiter pre-
cise formaliter et directe ꝯtā raone frā ꝯtelligitur materia esse sine
frā: q.

Quare licet negao unionis n connectatur cum negaone frā; cum fra pos- 87
sit existere sine unione; negao vero frā stare n possit sine negaone unionis;
quia unio existere nequit sine frā: at hoc accidit via connexionis, ad formale
siquidē verificativū hujus propositionis, *materia* ē *sine* frā, qualibet ex
illis negaonibus formaliter sufficit, et nulla determinate requiritur; sicut ad
verificativum hujus propositionis *ens existit* formaliter sufficit, vel ens cre-
atum, vel increatum, determinate q. formaliter n potius requiritur unum ens quam
aliud; licet ens creatum nequeat existere quin increatum ens existat; pos-
sit vero ens increatum existere, quin existat ens creatum; ob dependentiam
nimirū hujus ab illo, et independentiam q. illius ab hoc, at hoc via connectionis
accidit, n formaliter loquendo, ꝯ hoc siquidem formaliter sive verificativum illius
propositionis eque salvatur ꝯ existentia unius entis, ac alterius.

Dices contra 88
1°: privao frā necessario ꝯcludit naonem frā: ꝗ ad privaonem necessario
determinate requiritur negao frā. Probatur: terminus a quo, et ~~fra~~ terminus ad
quem integritatis opponuntur; sed privao frā ē terminus a quo, et frā terminus

ad quem: ergo opponitur per se, ut sic: ex iis, quod opponitur cuilibet
exigit detrahere non dari aliud: ergo privatio exigit detrahere non dari formam,
seu exigit detrahere rationem formae. Respondeo distinguendo antecedens claritatis gra-
tia: privatio formae necessario includit rationem formae in subiecto, concedo: rationem
formae secundum se, nego antecedens. Ad probationem concessa maiori distinguo minorem quoad
partem formam secundum se praecise destruit terminus ad quem, nego: formam in subiecto destruit terminus
ad quem, concedo: terminus enim est materia de non habita forma ad illam ha-
bendam; habere autem formam non dicit praecise conceptum formae, sed unionem etiam
illius cum materia igitur ut ex dictis constat, privatio non opponitur conta-
ri formae cum dari possit privatio cum eo quod forma existat. Opponitur vero
formae in ordine ad subiectum, quatenus si in subiecto datur privatio repugnat in il-
lo dari formam, constat hinc ad reliquam consequentiam.

Dices 2°: negatio unionis non destruitur
89 terminus formalis a quo: ergo in illa salvari nequit conceptus privationis. Proba-
tur antecedens: terminus a quo destruitur formaliter per terminum ad quem; sed ne-
gatio unionis non destruitur formaliter per terminum ad quem; quia terminus
ad quem terminus est forma; negatio autem unionis non destruitur forma-
liter per formam, sed per unionem: ergo. Nego antecedens: ad probationem distinguo maiorem:
terminus a quo destruitur formaliter per terminum ad quem, ut habitum, et
possessum a subiecto, concedo: per terminum ad quem secundum se praecise, nego maiorem.
Distinguo minorem similiter: non destruitur negatio unionis per terminum ad
quem secundum se, concedo: per terminum ad quem ut habitum a subiecto, nego minorem.
cuius ad huius probationem distinguo etiam: terminus ad quem terminus est forma
secundum suum conceptum praecise, nego: est forma prout in subiecto, concedo. Solutio constat
ex dictis.

Dicas 3°: praecise posita negatione unionis ponitur
90 formaliter ~~privatio~~, et ea formaliter ablata privatio aufertur.

q privao formaliter praecise consistet in negaone unionis, ac consequenter quod sola negao unionis formaliter et metaphysice requiritur ad privationem. Resp. quoad 1 partem concedo. quoad 2 negatur: praecise ablata formaliter, seu non intellecta formaliter negaone unione, intelligitur, et ponitur formaliter unio; sed praecise formaliter posita unione aufertur privatio siquidem posita formaliter, et directe unione ponitur etiam forma; et posita unione, et forma aufertur privao: ergo. Confirmatur: id quo praecise posito ponitur res, tale est ut eo praecise ablato auferatur res; sed praecise posita raone unionis ponitur privao: ergo ea negaone praecise ablata aufertur privao. ad objectionem distinguo ans quoad 1 partem: praecise posita negaone unionis ponitur formaliter sufficienter privao, concedo; ponitur exclusive privao, nego: nam ita ponitur privao posita negaone unionis, ut etiam poneretur, et intelligeretur praecise formaliter et directe intellecta raone formae siquidem formaliter praecise intellecta raone formae, intelligitur materiam non habere formam, et consequenter intelligitur privao.

Distinguo etiam consequens: praecise ablata raone unionis aufertur connexive privao, concedo: aufertur formaliter nego ans. Ad probaonem hujus 2ª partis resp. maiori, minore similiter distinguo, ejusdem probaonem: nam posita unione solum connexive non vero formaliter, ponitur forma; eo autem modo, quo posita unione ponitur forma, privao aufertur, connexive scilicet: unde licet posita unione ponatur forma, auferatur etiam privao; hoc non formaliter, sed ratione connexionis, qua unio cum forma conectitur, consequenter: posita ergo in materia forma aufertur privao; at hoc non formaliter ac cum forma dicere contraria dicat formaliter; et formam et unionem, et formaliter intelligatur ablata privao debet formaliter intelligi unio et forma: unde praecise directe formaliter

ista sola unione non intelligitur formaliter forma, et consequenter nec formaliter aufertur privatio.

92 Ad confirmationem distinguo majorem: id quo praecise posito ponitur sufficienter res, tale est, ut eo ablato praecise res auferatur, nego: quo praecise posito ponitur exclusive res, tale est, concedo majorem. Minorem distinguo in distinctione jam data, et nego consequentiam. Id enim quo praecise posito, ponitur sufficienter res, tale est ut non excludat rem poni posito etiam alio; ut accidit in verificativo hujus propositionis, ens existit, quod sufficienter constituitur existentia Dei; ceterum non excludit, ut verificetur etiam per aliud distinctum, nimirum per existentiam creaturae: unde ablatione constitutivi veritatis ablatio rei non infertur, id autem quo res exclusive constituitur tale est, ut non permittat rem in alio distincto subsistere: unde bene infertur, rem auferri si tale constitutivum auferatur: ideo quia existentia hominis exclusive constituit, hoc constitutivo aut ratione illo constitutivo ablato aufertur homo, sed ut ex dictis constat privatio non exclusive, sed sufficienter solum in negatione unionis constituit.

SECTIO IV.

Argumenta contra constitutionem corporis in primo fieri.

93 Argues 1° ex Spinula, excludente a ratione principii intrinseci corporis in 1° fieri privationem, seu negationem contra omnem Philosophorum, sic quod primo pro sua peculiari opinione arguit: privatio (idem de qualibet negatione seu privatione currente ad transitum, sive locus sit, sive situs, aut conversiones), nec in primo constituti, nec in 2° principium est; ergo non est principium, consequentia bona est: nec enim principium erit id, quod negat, quod non est principium, antecedens quoad principiare posse, ars praeter duas partes, licet pro 1° instanti existat privatio, pro illo tamen non existit corpus constituti

principiatum, sed constat principium aliquod principiare pro instanti, pro quo non existit principiatum: quia privans pro illo instanti non principiat. Praeterea quoad 2 idem ans: licet pro 2° instanti denuo corpus principiat, tamen privans non existit pro 2° instanti; sed constat principium aliquod principiare pro instanti, pro quo non existit: quia nec in 2° instanti privans principiat.

Respondeo negando ans quoad utramque, ad 94
probationem distinguo majorem: licet pro instanti 1° existat privans, pro illo tamen non existit principiatum adaequate sumptum, concedo: non existit inadaequate, nego majorem, et in eodem sensu dicta minore, nego consequentiam. Ut solutionem capias, nota discrimen inter ens permanens, et successivum; ens permanens dicitur necessario omnes suas partes coexistentes simul in eodem instanti, et qualibet deficiente, quarum quaelibet constituunt deficiat, deficit ejusmodi ens. Ens autem successivum constituitur per partes non simul existentes, sed quarum una est post aliam, prior scilicet destruitur posteriori adveniente, sic dies est ens successivum est cujus partes scilicet horae simul coexistere nequeunt, sed successive una scilicet post aliam. Oritur hinc, quod principium constituens ens permanens hic actu constituit, cum datur ens permanens, secundum se totum seu adaequate sumptum: principium vero constituens ens successivum, hic actualiter constituit, quando non datur constitutum secundum se totum, sive adaequate sumptum, sed inadaequate, et solum secundum aliquid sui. Patet exemplo posito: nam hora octava hujus diei actualiter diem hodiernum constituit quando ipsa existit, hic scilicet solum inadaequate, seu secundum aliquid sui dies constitutus existit.

Itaque corpus in [illegible] fieri prout tale essentialiter est ens successivum, constat essentialiter ex non esse, et ex esse, in quantum verificat repetitionem propositionis, modo est corpus, quod antea non erat: et pro inde fit per transitum de non esse ad esse, sed esse, et non esse corporis nequeunt simul existere: quia non ens perma-

nens, sed successivum essentialiter ē, quod ȝ mixtum est privatio successit corpus ȝ fieri pro instanti, pro quo non existit corpus secundum se totum, seu adaequate sumptum, sed solum secundum aliquid sui, quolibet ǫ ente successivo. Argutum vero, atque, et nullius, et nullius esse corporis species, constat etiam quod de propositionis 2ᵃ partis quis objectionis sic dicendum. Sed instabis: quando privatio existit non ponit corpus ȝ fieri: ǫ non est successivum illius. Praeter ans: quando privatio existit, non dantur aliae partes ponentes corpus in fieri; sed privatio requirit ponere quando aliae partes ponentes non leguntur; siquidem partes ponere, est partes simul cum aliis poni: ǫ. Retorquetur etiam consequentia ȝ ente ~~successivo~~ successivo, cujus partes nequeunt simul existere.

Directe resp. neg. ans. ad

96 probationem ejusdem maj., neg. min., distinguo cum probatione: partes ponere ens permanens est partes simul cum aliis poni, conc.: partes ponere ens successivum, sub distinguo claritatis gratia: est partes simul, simultate successiva cum aliis poni, conc.: simultate permanenti, nego. Et ideo est: partes entis successivi constitutivae non possunt actu ponere simultate permanenti, id est simultate existentiae ȝ eodem instanti reali; ponunt tamen simultate successiva, quatenus servato continuato ordine prioris et posterioris, prior est ȝ mediate procedit posteriorem, posterior est ȝ mediate subsedit, et subsequitur priori.

Argues 2° privatio fiat est destructivum

97 fiat, est destructivum corporis naturalis. Liquet consequentia: nam destructivum partis destructivum totius est modo sui, corpus ȝ in fieri requirit constitui per destructivum sui: ǫ requirit constitui per privationem fiat: ǫ. Resp. concesso ans., distinctivum sui: ǫ requirit constitui per privationem fiat: ǫ. Rsp. concesso ans. dist. conc. quando est destructivum corporis naturalis, esse rei permanentis, nego: est destructivum corporis naturalis ȝ esse rei successivi, nego cq.: distinguo etiam sub-

Suppta maior: sed corpus in 1° fieri nequit constitui per destructionem sui in esse rei subsessivo: in esse rei permanentis, subdistinguo: per destructionem sui existens pro omni instanti, concedo: per destructionem existens tantum pro aliquo instanti, nego minorem et causam: Corpus in esse rei permanentis est corpus in facto, quod constitui nequit ex destructione sui seu ex negatione corporis in facto, ut ex ipsis terminis liquet. Corpus autem in esse rei subsessive est corpus prout incipiens esse, et consequenter prout transiens de non esse ad esse; consequenter quod constitui debet per esse nunc, et per non esse immediate ante; proinde quod constituitur per destructionem corporis in facto.

Stat. privatio est destructionem corporis in facto, et constitutionem corporis 97
in fieri; at taliter est constitutionem corporis in fieri, ut non existat pro omni instanti transitus. Ratio est: quia ut modo detur corpus requiritur, quod non detur privatio; ut vero non detur corpus, privatio requiritur; sed corpus in fieri constituitur per hoc quod modo detur corpus, et simul per hoc, quod proprio instanti corpus non detur: ergo constituitur per hoc quod in priori instanti privatio detur, et per hoc quod non detur privatio in posteriori: ergo privatio, quae est destructionem corporis in facto, seu in esse rei permanentis, est constitutionem corporis in fieri, ita tamen ut non existat pro omni instanti, sed pro aliquo tantum.

Instabis: corpus in - 98
fieri, et in esse rei subsessive constituitur per privationem: sed in esse rei subsessivo non constituitur per privationem tantum. Antecedens certum est. Probatur consequentia: corpus in fieri, et in esse subsessiva constitui nequit per destructionem illius, per quod in esse rei subsessive constituitur; sed privatio tantum est destructionem tantum, per quam constituitur corpus in fieri, et in esse rei subsessivo: ergo. Confirmatur: quod constituitur ex esse, et non esse, est ens chimaericum; sed si privatio esset pars corporis in 1° fieri, hoc constitueretur ex esse, et non esse: ergo corpus in fieri evadit ens chimaericum. Distinguo antecedens: corpus in fieri, et in esse rei subsessive constituitur per privationem pro 2° instanti transitus, concedo: constituitur per privationem pro 1° instan-

n̄ transitur, nō ars; dist͡guo cons: q͡ esse rei subsessive n̄ cōstituitur per transi-
vaonē fr̄o pro 2° instanti, cdo: pro 1° instanti, nō cons: ad cujus probationē dist͡guo
maj: corpus esse reū subsessive cōstitui requirit per destructionē illius, per
qd in esse rei subsessive cōstituitur, pro eodē instanti, cdo: pro diverso instanti, nō
maj. Sessio D: privao fr̄o destruit trā pro 1° instanti, q͡uo ipsa privao cō-
stituit; n̄ vero destruit trā pro 2° instanti, q͡uo fr̄a cōstituit corpus.

Ad 2um respond.

106 quo maj: ens permanens cōstituitur ex esse, et n̄ esse D ens dimensū, cdo:
ens subsessivū cōstituitur ex esse et n̄ esse, sub dist͡guo: ex esse, et n̄ esse pro
eodē instanti, cdo: pro diversis instantibus, nō maj; et similiter dist͡a mixe,
nō sq. Licet implicat, rē esse, et n̄ esse pro eodē instanti; n̄ tamē implicat
rē esse, et n̄ esse pro diversis instantibus, ut D manifestū; hinc stabit, subse-
ssivū existens esse rei pro hoc instanti, et n̄ esse rei pro alio mutuō afert
applaonē; et ita se habet corpus 1° fieri, qd necessario dicit esse rei pro 2°
instanti et n̄ esse rei pro 1°, unde ens permanens n̄ D.

Arques 3° specialiter cōtra 1 et 2

107 cōclusionē: privao requirit esse terminus mutaonis cōsistentis: ā transitionē physicā et cōver-
sionē n̄ sequitur privao ut terminus, ans probatur: terminus mutaonis presupponat
tum subjectū mutatur, sd in eo instanti, quo privao existit, subjectū n̄ mutatur;
cum adhuc sit sub n̄ esse, seu privaonē fr̄o; et mutari licet transire a
n̄ esse ad esse, cōfirmatur: privao D terminus ā quo corporis 1° fieri; sd terminus ā quo
n̄ cōstituit id, respectu cujus D terminus ā quo: q privao n̄ cōstituit corpus 1° fieri. Resp.
pro negando ans, ad probaonē cōcessa maj, dist͡guo min: in eo instanti, quo privao
existit subjectū n̄ mutatur perfecte, cdo: n̄ mutatur incoative, nō min, cujus
probationē dist͡guo cum adhuc subjectū sit sub n̄ esse corpus permanens, cdo: sub
n̄ esse corpus transiens, subdist͡guo, sub n̄ esse corpus transiens perfecte, et ā
dequate sumptū, cdo: inadequate, et incoative, nō.

Ad confirmationem distinguo majorem: privatio est terminus a quo corporis in 1° fie- 102
ri inadaequate sumpti, concedo: adaequate sumpti, nego; sed est privatio et terminus a quo res-
pectu subjecti transeuntis, sicut forma est terminus ad quem respectu ejusdem subjecti: privatio autem, nec
forma non dicuntur, nec sunt terminus a quo, et ad quem, respectu corporis in 1° fieri adaequa-
te sumpti, et consequenter nec tales sunt respectu transitus; sed potius sunt, et constituunt ipsum tran-
situm, corpus autem ipsum in fieri; proprie vero termini sunt respectu subjecti, quod dicitur tran-
sire de uno ad aliud terminum: hinc significatur terminus a quo, et ad quem transitus intelli-
gitur de transitu denominative et inadaequate sumpto, ratione scilicet subjecti, quod pro-
prie mutatur ab uno ad aliud terminum.

Hac igitur subjecti mutatio attingere nequit 103
in unico instanti; cum enim sit transire de non habita forma ad illam habendam, exigit
necessario duplex instans: 1um in quo ultimum sit privatio; 2um in quo primo sit forma:
in instanti autem in quo ultimo est privatio non datur mutatio perfecta, et adaequata,
sed solum inchoata mutatio, seu initium mutationis; quia in illo instanti subjectum ultimo
est sub privatione, ut sub termino a quo transit ad terminum ad quem, quo habito pro 2° in-
stanti mutatio perficitur, et adaequatur; tunc enim subjectum aliter se habet, ac prius.

Instabis: in instanti in quo est privatio non incipit mutatio, seu transitus a termino a 104
quo ad terminum ad quem: ergo solutio est nulla. Probatur antecedens: motus non intelligitur nisi
cum negatione termini a quo: sed dum subjectum est sub privatione non incipit motus: exemplo
explicatur; dum Petrus est in puncto A loci non incipit moveri, nec incipit motus lo-
calis; cum enim hic successivus sit, nequit constitui per unicam ubicationem in puncto A, quo
est quando permanens; licet ubicatio illa sit terminus a quo: ergo licet privatio sit terminus
a quo transitus tamen in instanti, in quo ipsa est, subjectum non incipit mutari. Distin-
guo antecedens: in instanti in quo ultimo est privatio, non incipit transitus, nego antecedens: in quo
non ultimo est non incipit &, concedo. Distinguo etiam antecedens probationis: motus non intelligitur
nisi cum negatione termini a quo, in instanti in quo perficitur et adaequatur, concedo:
in instanti in quo incipit, et inchoatur, nego antecedens. Deinde etiam distinguo, sicut distinximus
consequentiam.

105 Ad confirmationem similiter dicendum est motum localem ab uno loco ad alium
incipere dum primo ultimo est in loco A, quia ad hoc ut detur ubicationis se-
cundum se esse aliquid permanens, itaque non est inconveniens in instanti privatio existat
et incipiat corpus in tali fieri; sed solum in instanti in quo ultimo est non solum in illo in-
stanti privatio est terminus a quo actualiter talis, subinde transit ad terminum ad quem:
sicut forma ipsa non est inconveniens in instanti incipiat corpus in tali fieri, sed solum in
instanti in quo ipsa non existit, quia solum in hoc instanti est terminus ad quem actu-
aliter talis: ergo in instanti in quo ultimo est privatio subinde ultimum est
illa ut terminus a quo actualiter talis, et consequenter incipit moveri, mo-
tus ergo incipit; sicut dum ibi datur non esse corporis, quod est unum ex constitu-
tivis corporis in tali fieri; non esse corporis in quo, ad quod immediate sequitur esse
corporis, quod est aliud constitutivum.

106 Inferes tertio, privationem considerari posse specifica-
tive, et reduplicative; similiter ergo terminus a quo, et ad quem specificative, aut redupli-
cative accipi possunt; si specificative consideretur privatio consideratur solum ut in se fac-
to, et praescindendo ab eo quod illud instans in quo existit sit ultimum, vel non ultimum;
si vero reduplicative consideretur et ut est terminus a quo, consideratur ibi ultimo
existens, et immediate post defectura; quae denominatio partim est extrinseca, et partim intrin-
seca, successiva ergo, proveniens scilicet ab existentia ipsius termini a quo pro illo in-
stanti, et ab existentia termini ad quem pro sequenti: hoc ipso creationis exemplo explicari potest:
unde licet privatio sit secundum se ens permanens, sive non sit ens successivum; potest
tamen ut ultimo existens esse terminus a quo actualiter talis, constituere ergo tran-
situm corporis de non esse ad esse, qui est ens successivum. Inferes etiam primi-
tive motum non fieri cum negatione termini a quo actualiter habita, sed habenda
pro 2° instanti.

107 Argues 4: non datur instans in quo privatio incipiat transitum sive
cum quo non incipiat, Antecedens probatur: quia ut nos concedimus non incipiat in 2° in-
stanti; insuper non incipiat in 1°; quia in 1° non existit privatio; Probatur: quia

privao frē cu sit negao frē ī subto capaci, et pro 1° instāti ñ existat sub-
tm capax frē; nā pro illo instāti ñ existūt dispōnes gres, ultimo scil. dispo-
tiones ad frā: ḡ nec subtm capax frē existit; hoc enī dicit ultimā dispōnem.
Cfratur: sicut ignis fit primo ex privaone ignis ita fit ex ligno; ig ad 1a
fieri ignis per transitm frā cucurrit etiā frā ligni; si hoc ñ cucurrit
ut præsup, nec privao cucurret. Resp. ad argutm negdo añs, et añs etiā
probationis quoad 2 partē, hujus etiā probationē nō: tādē scil. ad probationē ultimā resp.
pōo ex omni Phorū, subtm dicit privatm frā licet ñ habeat capacita-
tē proximā ad illā; sic scil. peccator dicitur privatus gratia quibus impe-
dimentū ad gratiā habeat, scilicet peccatū: quia nimirū absoluta Dei potes
resistere frā abjiciēdo impedimentū ad illā.
Ac ī subtm pro 1° instāti transitus ...
ñ erit capax capacitē proxima, erit vero absolute capax, saltē re-
mota capacitate, quæ sufficiens ad privaonē, illa scil. alia proxima ca-
pacitas ñ requiritur. Hæc dicta sunto de privaone ī recto, et ut actualiter sub-
tm denominante, si enī de privaone abstractive sumpta loquamur, cstat ex jā a nobis
dictis illā ñ cstitui per existentiā subti. Ad cfirmaonē dico quo añs: sicut ignis fit primo
ex privaone frē ignis, ita fit ex ligno per transitm conversm, id est: per transitm mere pri-
cm de ñ habita frē ad illā habendā, nō añs: nā ut salvetur hic cptus, materia de ñ
habita frā ignis transit ad illā habendā sola privao frē ignis, ñ vero frā ligni, pro
1° instāti requiritur. Et nota quod etiā sumdo per conversionē dicitur, lignū transire ī
ignē, lignū denominative, solū transire dicitur, quatenus subtm quod frā ligni ha-
bebat, transit ad frā ignis; nā formaliter loquēdo lignū perijt, et ex scil. lignū ī
subtm transiens.

Ad instabis: si de frā vitali praecise ī hac ñ cverti tur hoc 1. 9.
ī cadaver: quia ut cadaver 1° fiat requiritur præexistentia frē vivētis pro 1° in-
stāti: ḡ talis frā erit etiā præsup cōpōnis cadaverica pro 1° fieri. Omissa supposita
quod hoc vertatur ī cadaver amittēdo frā vivētē, et de novo acquirēdo frā ca-
davericā, quā antea ñ haberet, quod falsū ē juxta Scotū, et plures alios
frā corporeitatis admittētes. Dico quo añs: quia ut cadaver 1° fiat per transitm

versionis, requiritur &c, 2do resp. ut cadaver 1o fiat per transitum mere physicum, sub distinguo, requiritur per accidens, omitto: requiritur per se, nego conseq.: siquidem licet nulla forma praecederet in materia, si tamen hoc transiret de non habitu formae ad habitum formae positivae cadaveris, salvaretur transitus mere physicus corporis naturalis cadaverici, secundum positivum quod dicit corpus naturale cadavericum. Dixi secundum positivum: quia nomen cadaver potest sumi positive, vel negative: positive nimirum pro composito resultante ex materia, et forma positiva, quae cadaverica appellatur. Negative vero pro corpore privato forma vitali: in 1o sensu non dicit praecedentiam formae vitalis, nec negationem illius; in 2o vero dicit solum negationem, sive quod forma viventis praefuerit in materia.

110 Arguunt 5o contra 2 sequentia: ad transitum occasionem non concurrunt privationes ut principia: ergo. Probatur antecedens: per hoc praecise quod materia transeat a forma ligni, ad formam ignis datur transitus occasionis; sed ad hoc ut materia transeat a forma ligni ad formam ignis non requiruntur privationes ut principia; solum enim requiruntur forma ligni ut terminus a quo pro 1o instanti, et forma ignis ut terminus ad quem pro 2o: ergo. Nego antecedens, et minorem probationis: quia materiam transire a forma ligni, tamquam a termino formali a quo connotatum requirit, quod forma ligni ultimo sit in materia pro 1o instanti; quod autem tamen ultimo sit in materia essentialiter dicit negationem formae ligni pro 2o instanti transitus: similiter materiam transire ad formam ignis tamquam ad terminum formalem ad quem connotatum requirit, quod connotatur forma ignis ut 1o existens pro 2o instanti; forma autem ignis ut 1o existens pro 2o instanti necessario dicit negationem ejusdem formae pro 1o: ergo.

111 Arguunt denique: ergo etiam concurrunt ut principia causa efficiens et finalis actio, et instantia temporis. Probatur consequentia: quia etiam transitus ligni in ignem connotatum requirit quam omnia illa connotantur: ergo si privationes concurrunt ut principia, ea omnia principia ~~etiam~~ erunt. Nego conseq. Ad probationem dico, ea omnia requiri solum de connotato; non vero constitutive, et intrinsece: sive ea omnia concurrunt ut quid extrinsecum; privatio vero ut

quid continens. sicut enim esse ignis necessario dicit constitutive suum esse-ntiam; non vero effectus suos, [illegible], aut causam; ita non esse ignis dicit constitutive privationem ignis; connotative vero dicit, et de connotato corpus, per quod non constituitur. unde patet manifesta disparitas. Inferes etiam quomodo sit intelligendus, est Phus asserens privationem esse principium per accidens corporis: scilicet, privationem extrinsece concurrere, et per accidens se habere ad corpus in facto, huic enim extrinseca omnino est et accidentalis. cum per accidens omnino illi sit, quod [illegible] eadem constat privatio forma: at respectu corporis in fieri non per accidens, sed per se concurrit, ut ex dictis constat.

SECTIO V.

Aliqua circa privationem observanda.

Principium materiae, et formae privationem etiam corporis in fieri principiare debere, constat ex dictis; constat etiam privationem esse rationem formae in subiecto apto ad formam. Deinde igitur non levis difficultas in praecedenti quaestione circa rationem negationis, quam privatio concludit: admissis enim praecisis rationibus cum Scotistis, vel obiectivis cum pluribus recentioribus, facile intelligitur quid addat constitutive supra materiam et formam, quae principia sunt corporis in facto, privatio quae est principium intrinsecum corporis in fieri ut communiter admittitur. Addit enim illis ultra rationem formalem principia formae in subiecto: et rationem obiectivam formae in subiecto, in quo sunt, altera: at quia haec negatio formalis, quae obiectiva aliquid obiectum distinctum sunt a materia, et forma: quae tria esse principia corporis in fieri facile intelligitur admissis rationibus illis: his vero non admissis, sed omnino sublatis rationibus illis non bene percipitur quid sit illud superadditum; negatio enim logice [illegible] ex parte obiecti nihil distinctum dicit a forma, aut ab unione formae; sed ea unio formae, quae forma ipsa constituit corpus in facto: ergo corpus in fieri ex parte obiecti nihil dicit distinctum a corpore in facto.

Nec enim dici potest, rationem logice formaliter tale principium esse corporis [illegible]

confieri; cum enim tota negatio sit formaliter ipsa propositio, sive actus mentalis, in nullius mente venit propositionem aliquam, sive actum substantialem principium esse corporis confieri, ut supra se satis constat. Insuper contra nos insurgunt etiam aliqui RR.^s quoniam quod nos arguunt; eo quod negationem unionis, quae subsistere ~~[illegible]~~ desistere privationem nos cum ipsis diximus, principium contrarium corporis confieri esse statuamus; legamus quod, unionem ipsam concipiunt esse corporis confactum, levior de hoc 2ª difficultas, quam solvemus, postquam aliquid circa primam dixerimus.

114 Et sane adversariorum contrarium non posse eo redere, ut statuere tria principia vere et rigorose talia corporis constituendi? quod fieri velit, evidens dicimus 3 principium juxta ipsos de fide negationem, sive physicam, sive objectivam; sed hoc negatio ordinem ad numerum sufficit [illegible] materiam et formam, cum enim negatio sit, nihil de vere et proprie, absolute loquendo non potest constituere tria principia vere, et rigorose talia; quo nullum argumentum contra nos desumi potest ex numero principiorum corporis confieri constituentium, quod contra adversarios similiter non sit. Ideo ut capite quarto notavimus, nec Aristoteles 3 principia rigorose tria admisit, sed duo rigorose talia numeravit; atque hoc duo tria etiam dici posse notavit: quia similiter licet subjectum unius numeri sit ratione tamen duo: concludit enim praeter materiam privationem, quae cum nihil sit, cum non sit ens, supra subjectum non ~~[illegible]~~ com[illegible], sed quasi ipsi [illegible] addit.

Quid autem hoc additum sit? hoc opus, et labor est; quod dif-

115 ficiliore hac quaestione ~~[illegible]~~ similiter ad principia circa negationes ratione a se stabilita loquitur; illa vero nec negationem physicam, nec objectivam esse asserimus nos juxta principia [illegible] rationem stabilitam; [illegible] stabilienda quod ulterius totius Physicae decursu, [illegible] possibile immo intelligibile, [illegible] dicamus objectum distinctum ab objecto possibili? 1º ex lege, et doctrina oppositionis [illegible] contradictoria; propositiones enim contradictoriae debent esse ejusdem de eodem objecto; sed propositio [illegible] forma existit in materia non habet pro objecto aliquid distinctum a materia forma, et unione: sed hoc ejus contradictoria, forma non existit in materia, non habet pro objecto al[illegible]

quid distinguitur à materia forma, et unione; sed propositio hoc negativa habet pro objecto quidquid requiritur ut materia esse sub privatione verificetur: ergo materia esse sub privatione, consistet sola privatio formae nihil distinguitur à materia forma, et ejus unione condit, aut dicit.

Secundo ex explicatione, quae sequitur ex negare Physica; negatio enim Physica 116 tum, sunt compleatiorum, cum ex ratione negationis nihil sit, nec existere possit à parte rei; ex ratione autem physica existit, abstrahitur à parte rei, independenter sola operatione intellectus nostri: quidquid enim est independenter ab operatione intellectus simpliciter est, physicum, sola et positivum esse habet: ergo negatio physica non est ens, et simul est ens: implicat. 3° et efficatius ex vera explicatione, quam afferitur ad Aristotelis sententiam pro negatione explicanda autores nostri sententiae definitiones exhibent, et nos cum ipsis damus. Igitur negatio rei potius de materiali dicitur res ipsa positiva, et de formali nihil aliud est, nisi actus intellectus naturae rei ipsa. Haec est expressa Aristotelis doctrina praedicamentorum capite de oppositis textu 5° per hoc verba: ac enim neque etiam id, quod sub affirmatione, negatione sola est, affirmatio est, atque negatio; affirmationis neque, negationis sola oratio esse constat, at nihil eorum, quae sub affirmatione, negatione ve cadunt, oratio est. Dicuntur tamen et hoc ipsa opponi &c.

Ex quibus infertur legitime: quod huic rationi logicae forma 117 non est materia non correspondet pro objecto aliqua negatio: ergo non datur negatio physica, nec objectiva. Formalis ergo negatio nulla alia datur, nisi actus intellectus, per quem objectum v.g. albedo, negatur; ipse etenim actus forma est denominans albedinis, aut aliud quod cum sola objectum negatum, objectum autem subjectum est denominatum: ita sola albedo negata (idem dic de aliis) tres est scientias denominativus de materiali afferunt ipsum objectum; de formali vero ipsum negationis: ergo negatio formalis de materiali dicitur objectum ipsum, quod quidem quid positivum, verum, et reale est; de formali autem ipsa logica rationem.

Ubi observabis nos negare huic formali 118 et logicae rationi, formam non consistit correspondere rationem aliquam formalem objectivam;

nem vero rare, correspondere rationem aliquam objectivam fundamentalem, si
nomine rationis objectivae intelligatur id, ac objectum rationis: sicut etiam hunc nati-
vae propositioni, aliquando non existit correspondet objectum; ita in idem non est, ob-
jectum ipsum esse, seu dici posse rationem objectivam. Caeterum hoc objectiva negatio, quae
fundamentum est et objectum rationis talis, quid positivum, et reale est; est enim ipsa
aliquando in existentia, quae etiam objectum est affirmationis hujus aliquando existit
contradictoriae oppositae negativae propositioni aliquando non existit.

His ita positis:
119 ad praesentem difficultatem facile respondetur, privationem, carentiam, seu rationem
negationem formae (idem de negatione unionis dictum esto) negative, formaliter et specifica-
tive, aliquid esse verum, et reale; sed non proprie et negative tertium prin-
cipium distinctum a materia, et forma; est nihil hominibus principium denomi-
native, et accidentaliter distinctum ab aliis duobus: hoc videtur esse mens
Philosophi dicentis ubi supra principia corporis in uno tria, duo tria dici possunt, quia scilicet forma ut
verificans hanc propositionem negativam forma non existit in materia distinguitur extrinsece, et denomina-
tive ~~ver~~ a forma ut verificante istam aliam forma existit in materia: diverso enim ex-
trinsece modo se habet forma essentialiter, et negative eadem pro diverso instanti veri-
ficationis unius, et alterius propositionis. Ipsa privatio formae est forma ut verificans negationem hujus;
forma vero ut est principium corporis in facto, est forma ut verificans hanc affirmationem forma existit in materia,
sed forma ut verificans negativam propositionem extrinsece, et accidentaliter distinguitur a forma ut
verificante affirmativam propositionem: in privatio formae principium est extrinsece, et accidentaliter
distinctum a forma principiante corpus in 2° statu, seu in facto esse.

Haec clare percipientur, ni-
120 si difficultatem simulare velis. Si vero quaeras, quid sit forma ut verificans proposi-
tionem negativam? respondeo, esse formam ut non existentem. Si iterum quaeras, quid sit forma ut non existens? di-
cam esse formam, ut falsificantem propositionem affirmativam, nimirum forma existit in materia;
forma vero affirmativam falsificans, necessario est verificans negativam propositionem. Et sic in
rogationibus facile respondebimus ab affirmativa ad negativam, et a negativa ad affir-
mativam propositionem discurrentes. Iterum clarius explicari nequit quid sit forma non
existere, nisi dicendo, esse formam ut verificantem hanc propositionem, forma non existit.

faciet

sicut fua existere d. fua ut verificans hanc fua existit. Si dicas, fua verificare actu
ra esse, habere, esse extra causas, esse quid actuale positum; rerum naturae, et hoc esset existere; di-
co similiter, fua verificare nativa, esse, non esse extra causas, non esse quid actuale, non esse positum
rerum natura, et hoc esse non existere.

Et quidem insuper praeter adversarios mecum, clarius vi fue intel- 21
ligere, quid sit fua non existere per hoc quod asserunt esse existere aliquid physicum, l obtivum distinctum
a fua ipsa, et a principio ab positivo: ut existat fua non existat non requiritur imo non est intelligere
d, quod debeat existere aliud obtivum a fua distinctum. Ergo vero ad 2 difficultatem exhibiter respondeo, verum
esse, rationem fue substo, qui d optime privationem, sufficere salvari realiter, et metaphysice loquen-
do per privationem rationem unionis; ergo per rationem unionis primum esse corporis 1° fieri; non ra-
tionem 1° fieri ipsam unionem primum esse corporis tantum. Ratio discriminis sumitur ex dictis
capite gi: quia nimirum unio respectu corporis tantum d solum causalitas, seu merum exerci-
tium quo causa intrinseca causae respectu ratione vero unionis respectu corporis fieri non d me-
ra causalitas aut exercitium, sed totum corpus constituens; sed totum d primum intrinsecum illius; neque
ad corpus fieri requiritur neque primum tamen realis a quo, sive non esse corporis pro
1° instanti; sed privatio d tamen realis a quo, et non esse corporis pro 1° instanti.

Instabis non minus esse 12
se corporis, quam non esse ipsius primum intrinsecum esse corporis constituitur
per materiam, et formam per principia intrinseca, et per unionem tamquam per causalitatem: non
esse corporis realiter verificatur, salvatur per privationem unionis rationem: optime stat,
unionem non esse primum corporis tantum, rationem vero ipsius primum esse corporis fieri.
Adices: ratio unionis obtive talis (quo ipsa primum d corporis fieri) non distinguitur ab
unione ipsa, ut communiter statutum manet: ergo ratio unionis d primum intrinsecum corporis:
ergo unio ipsa d primum.

Distinguo majorem: ratio unionis obtive talis non distinguitur ab unione 12
ne ut non existente, nego majorem: non distinguitur ab unione ut existente, sub distinguo: non distinguitur
formaliter, nego: non distinguitur extrinsece, et accidentaliter, nego. Distinguo minorem: sed negatio

unionis d priṁij intrinseci corporis in facto, non corporis in fieri, sed. Etiam sine distinctione unio d priṁij intrinseci corporis in fieri, unio enim ut verificet hanc negativam propositionem, unio non existit, sed: unio d priṁij corporis in facto, seu ut verificet hanc propositionem unio existit, nonquam, constat solum ex dictis. Instabis: non corpus in facto habet ut priṁij sui rationem alicujus priṁij corporis in facto; sed negatio ~~corporis~~ unionis suae cum materia, est, utique, priṁij non corporis in facto: ergo unio est suo cum materia d priṁij corporis in facto.

124 Sic, aut, concedo. R. urgetur contra nos, et urgentia robatur: corpus in facto d omnia sua priṁia, et non corpus in facto d non omnia priṁia corporis in facto; sed non omnia priṁia corporis in facto d negatio alicujus priṁij corporis in facto: ergo non corpus in facto d ratio alicujus priṁij corporis in facto. Nondum urgentiam consequentia video, nec ipsius robur nos urget. Mar absolute ratur: quia cum corpus in facto specialiter dicat ut priṁia intrinseca sui, et aliquid aliud, quod priṁij intrinseci non sit, sed mera priṁiatio, et causalitas, stare optime potest, sine comparatione nostra, tot ratio corporis in facto, et contra non corpus in facto absque ratione alicujus priṁij corporis in facto ad rationem enim totius sufficiat ratio alicujus partis, sive modalis sit, sive absoluta. Maiorem urgentiae distinguo quoad 1 partem: corpus in facto d inadequate omnia sua priṁia, sed: d adequate, non maiorem. Secundam partem et minorem absolute non, et etiam contra.

DISPUTATIO .II.

De primo intrinseco principio corporis in facto.

CAPUT I.

Materia 1a existere demonstratur, et quomodo sit ejus essentia inquiritur.

SECTIO .I.

An materia prima existat S...

125 De priṁijs intrinsecis corporis naturalis completi, et totius in facto esse singulariter agere jam ab hac disputatione instituimus; et primo quidem de materia 1a ut pote quae etiam totius

rare ipsius vasis, et fundamentum appelatur. Circa hujus existentiam optime quidem inquit Eximius Dr, disputatione 13 metaphisicae, sectione 1a num. 4, sic communi, et quasi trivialiter loquamur de materia 1a, id est de 1o subiecto mutationum, vel formarum, abstrahendo à quaestione, quale sit tale subiectum, qualis vero forma, quae in eo recipitur; sic enim evidens esse dari materiam primam, quam est evidens dari in rebus mutationes ad varias formas etc., sic communiter ad. non est idem difficultas materiae 1ae existentiam demonstrare loquendo abstractive à pratis et essentia ipsius, ac demonstrare essentiam materiae 1ae prout Aristoteles, et post ipsum omnes fere philosophi eam constituunt docentes esse substantiam incompletam, essentialiter simplicem, in generabilibus incorruptibilibus etc. utrumque demonstrare ostendere que conabimur: et quoad primum attinet.

Primum in materiae 1ae existentia demonstranda locum obtinet argumentum desumptum 126
ex continua sublunarium rerum vicissitudine mutatione que ipsis oculis perceptis, manifesta que: ex inexhausta insuper adversariorum pugna et contigentia passim, quae agens naturale indiget ad producendum effectum. Cum igitur pro comperto sit apud omnes, agentia naturalia in finita nil posse ex nihilo producere, aut in nihilum reverdere; juxta illud ab omnibus quoad agentia finita receptum, ex nihilo nihil fit et in nihilum nihil revertitur. Hac efficax fit argumentatio, ignis enim indiget ligno, stupa, aut quabis alia materia combustibili ad suam actionem praesupposita, ut in illa suam formam producat: in quia ignis debet inducere suam formam in aliquid substantiale, quod in ligno dabatur, ex quo praesupposito formam quam ignis producere intendit, ne ipsa producat, et sic transeat in naturam ignis, quam ante productionem formae ignis non habebat, ergo datur in ligno aliquid substantiale commune formae ligni, et formae ignis, quod hoc commune utrique formae materiam 1am appelamus.

Ars experien- 127
tia licet ignis enim nunquam alterum ignem producit nisi applicatur materiae combustibili quam inmutando, et alterando suis qualitatibus, calore, libet, et sic sitate corrumpit ut sibi similem effectum producat; insuper quia si ignis non indigeret passo seu materia ut in ipsam suam formam producat, extra caelos positus facile produce-

ret ignem aliquem exsistere infinitum, quod absurdum est, sed probatur: quia ignis existens ut quatuor produceret alium ignem existentem ut quatuor et hic aliud, et sic in infinitum, quia productio instantanea esset; siquidem agens necessarium approximatio instantanea, sive in eodem instanti suum effectum producit ut patet in agente luminoso producente instantanee suum durationem ... a quo retardetur, supposito quod ...

128 ... Probatur 1° instantia, ... causalis illa vera non esse, ad quod ignis defatigatur, quatenus alteratio quod passum et ad quod indigeret passo, seu materia subiecta ligno ... ut aliquem ignem produceret, nec id quod ... destruat ligni, quia praeterquam quod ignis lignum adaequate sufficienter destruere respicit. Destructio ligni ... non ducit ad positionem ignis producendi ... destructio ligni ... formaliter ... ligni ... ad ... ignis ... et quia ignis indiget ut existat, et ... suum ... cum forma ignis quod antea in ligni forma erat praeterea, si destructio ligni praecise ... ad positionem ignis productionem quia ex ligno aliquid substantiale manere ligni producendo maneret faciliter posset ignis producere talem ignem nulla praesupposita materia resistibili, dum ipsa praesupposita primo, quia haec materia potius magis suis qualitatibus contrariis retardat, immo saepe ita resistit ut vincat: ergo absque materia resistibili facilius posset ignis aliud ignem producere.

129 Confirmatur: quia si lignum per ... destrueretur quam ignis productionem lignum se haberet ad ignis productionem ac si numquam existerit, ergo ignis non indigebit passo ad producendum suum ...; sed hoc ut experientia testatur dicendum non est, ergo destructio ligni ideo ad productionem ignis ducit, quia ex ligno remanet aliquid, quod pertinet ad quietem ignis producti, et ex quo forma educitur.
Confirmatur 2°: quando ignis applicatur ... ligni et productio ignis: ergo lignum et ignis sunt compatibilia inter se, sed non quoad suas qualitates siquidem possunt simul exsist-

dare, inter rara: et sunt incompatibilia; quoad 3ᵘᵐ aliquid immune est. Assumptum patet experientia, imo etiam ex quo certo legitima est; cur enim ligni destrueretur, ad ignem ad usum incompatibile cum igne ~~[illegible]~~ [illegible] ex probatione adjecta liquet etiam modo sic.

Hoc tertium commune non est locus: [illegible] est aliquid subjectum [illegible] ligni et ignis, et hoc vocamus materiam [illegible]. Antecedens probatur: quia si oppositio esset possibile quoad locum non esset [illegible] ligni periret ad ignis [illegible] et [illegible] alius a loco experiat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad locum pugnaret [illegible] igne [illegible] [illegible] [illegible] evidens, [illegible] non [illegible] locum.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] novum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de novo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effectus [illegible] productus: et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ligni [illegible] et ignis [illegible] ignis fit ex aliquo [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nihil [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] novo [illegible] [illegible] et hoc etiam [illegible] manet ex ligno [illegible] non [illegible] ligni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hoc [illegible] et in loco [illegible] [illegible] [illegible] de novo et [illegible] aliquos effectus: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Augetur aliud ad materiam primam quidem, tamen duntaxat per nutritionem, et sic ex parte ignis dicitur vinum per nutritionem augetur, et fit substantialiter majus, aliquid substantiale substantiae unitur, quod aliquando prius erat in alio; dico, sed totum aliquod substantiae destruitur, non vinum necessario fieri substantialiter majus sive substantiam majorem per substitutionem substantiae; aliter per nationem substantiae fieret accrescere substantiae aliquid quod alimento datur corruptum quod totam in se substantiale aliquod, et fit vinum; id hoc quod materiam primam appellamus. Nec dico etiam, sed per nutritionem unitur totum aliquod substantiae alito. Et sic fieri substantialiter majus; quia sic alito tot corpora species dantur, quibus alitur, quod manifeste falsum est; non nisi per se, nisi tenere taliter manet, hoc quod hic alitur. Si aliter, putabitur dicere dicerent per alimentum verum materiam sibi unire, alitum, generatur tot per quod aguntur, sibi dabuntur; simpliciter per se vinum; quod aperte falsum est. Insuper quia vinum nutritur substantia alimenti corruptum fit, et ad hoc plurimas diversas alimenti laborat; quod non unit solum totum alimentum substantiae: ideo diffusiva laborat ut aliquid quod vinum, quod quidem materiae, est fieri alimenti, et alit; hoc est materia prima.

Ex his rationibus, quibus materiam primam existere demonstratur, constat etiam, quod nomine materiae primae Aristoteles, et ejus sequela, intelligunt. Constituitur materia prima nomine intelligi potentia substantialis essentialiter simplex, et complura formarum quibus mutationibus substantialibus capax, ut ex diversis per diversas generationes productis diversa corpora substantialia constituat. Vocatur haec materia dicitur; quia est substantia, quas recipit, quas ipsa etiam ipsa agens producit; ideo autem prima materia sive prima substantia dicitur: quia ita recipit, sicut ipsa non recipitur ab alio, ita per dispositionem concurrit ipsa praesupposita effectus suos producenti, ut ex nihilo praesupposito subjecto materia et producatur.

Ostenditur hoc primum demonstrationes per rationem; quam exemplo: Tota substantia materia factum est, similiter lignum, ceteraque substantialia corpora, e aliquo praesupposito facta sunt, ut enim ante non esset ab initio creato fit de novo fieri non possunt de nihilo quia ex nihilo nihil fit ab agente scilicet finito, cum ex nihilo enim producere solius sit Dei totius naturae opificis creatoris, quod proprium est, cum non ab alio producatur.

ab alio [illegible] producitur id autem ex quo hoc factus est, et quod hoc non erat, materia erat, ex qua hoc fieret. Hoc sit, vel materia haec facta fuit ex alia materia et haec ex alia, et sic [illegible] [illegible] aliquam materiam [illegible] [illegible] duo ex alio facta non sit, sed ex nihilo a creatore [illegible] Deo optimo maximo creata [illegible] [illegible] ad materiam [illegible] [illegible] materia [illegible]

substantialis; [illegible] dicitur materia hoc quia [illegible] [illegible] substantiale [illegible] [illegible] [illegible] essentialiter [illegible] [illegible] a non [illegible] composita ex partibus essentialibus materia [illegible] alia, et forma substantiali; aliter ipsa non esset [illegible]

prima materia: [illegible] [illegible] esset completa [illegible], [illegible] [illegible] pars substantialis totius [illegible] et per diversas formas substantiales diversas substantialiter [illegible] [illegible] [illegible] materia quae [illegible] forma [illegible] [illegible] pars essentialis ligni, [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] a forma [illegible] ad formam [illegible] [illegible] ad formam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] De [illegible] [illegible] completa [illegible] essentialiter [illegible] substantialis [illegible] [illegible] [illegible] generabilis, et corruptibilis.

Alijs etiam nominibus ab antiquis Philosophis nobilitatur, [illegible] [illegible] dicitur materia [illegible] non [illegible] ejus natura explicet [illegible] [illegible] non ens, non [illegible] verum [illegible], et [illegible] non habeat, [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] omnes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non vere materia, non ens ipsa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Antiquis ens [illegible] [illegible] abstracta [illegible] [illegible] [illegible]. Dicitur etiam [illegible] habens receptaculum, [illegible] [illegible] nutrix et mater [illegible], quia omnes formas substantiales habet, et velut [illegible] [illegible] Dicitur etiam [illegible] [illegible] [illegible] habet [illegible] dispositionem ad aliam [illegible] [illegible] cujus [illegible] [illegible]. Ab Aristotele [illegible] [illegible], etiam malefica, [illegible] [illegible] [illegible] omnes formas [illegible] [illegible] [illegible] ejus [illegible] [illegible] dicitur etiam turpe [illegible], quia ex se [illegible] [illegible]

habet, ex qua pulcritudo et species rerum elementorum quia ex illa omnia opera naturalia 1° constat, seque ultimo desinunt. Mitto alia, quae apud Patres conscripsisse et Doctores dici possunt eo quod condunt, ut quid materia 1ª nomine Peripateticorum eligamus explicet, sed quid Philosophi alii senserint videamus.

SECTIO .II.

Variae opiniones contra Aristotelis, circa materiam primam, sententiam.

Licet rerum omnium Philosophorum modernorum precepta circa existentiam materiae 1ª ut hic ab Aristotele, et a Scholasticis quibus communiter traditur, una eademque opinio sit, operae pretium duximus hic proponere opiniones, quae temporibus his in Gallia, et Italia praecipue sustinentur ex tot oblivione ignorantiae obrutis antiquorum opinionibus circa naturalium rerum principia, defensae contra doctrinam Philosophi. Ex quibus tres praecipuas referimus; prima est illorum, qui Spagiricos Paracelsistas, sive chimicos vocant docent hic, principia rerum naturalium tria esse, ex illis quae extrahere quodlibet corpus naturale, et ut explicetur vocibus, quibus utuntur chimici hujus [illegible] constet [illegible], unde opus hujus chimiae artificium per Scholasticos [illegible] vocabula de nova significationis ad res alienas [illegible] significandas [illegible]: sufficiat pro quibus explicatio, quod accurate tradit Pater Nicolaus Cabeus hujus [illegible] et admirari licet [illegible] Peripateticorum [illegible] [illegible]

Dicunt 3ª esse principia rerum naturalium quamlibet aptissima Sal scilicet sulfur, Mercurius, Flegma, caput Mortuum, [illegible] Scola, et ecce [illegible] chimica eligemus [illegible] nos, et ut [illegible] [illegible] vocibus [illegible], explicet ignorantiam [illegible], explicat [illegible] Autor ex illis [illegible] tres praecipuas [illegible], ad eas [illegible] reducens [illegible] reliquas, Sal nimirum, Sulfur, et Mercurium, et alia [illegible] [illegible] [illegible] spiritualia et [illegible]: Sal [illegible]

illa, quæ per actionem ignis non vaporatur, sed manet; at sulphur magis sulphur appe-
llat eam partem, quæ vi, et actione ignis evaporatur, et elevatur in fumum, et vaporem re-
solvitur. Mercurium appellat partem illam mediam, seu constantem duas alias predictas.
Has partes dissimiles, et specie diversas esse docet, materiam corporum natura-
lium de substantia quodam fixa ait Labeus, crassa, et compulsa ex natura sua non evapo-
rans per calorem, quo in quolibet corpore reperitur.

Forma vero est pars volatilis, tenuis,
fugax, et spirituosa; unio vero est pars humida, et glutinosa, seu viscosa, quæ par-
tem fixam cum volatili nectit aliter enim uniri non posset adeo diversæ substantiæ,
atque ita tria esse elementa principia quæ rerum naturalium, de hac itaque chimica mate-
ria, forma et unione intelligenda esse asserit, quæcumque pro materia prima, forma substantiali, ip-
sarumque unione Aristoteles docuerit certe, si chimistæ suis symbolis, et vocabu-
lis materiam formam, et unionem aristotelicam intelligant in ipsis nomina non condemnabi-
mus, sed quia differt ab Aristotele, et peripateticorum doctrina chimicum hoc commen-
tum, et ipsi fatentur dum nos impugnant, et nos etiam ostendemus ~~[illegible]~~ totius Philosophiæ
decursu.

Sententiæ hujus falsitas ostenditur dum existentiam formæ substantialis materialis
adequate a materia prima distinctam statuamus; atque etiam dum generationem, corruptionemque
substantiales, vi quarum substantiæ aliæ de novo producuntur, aliæque corrumpuntur,
dari doceamus: in hac enim chimistarum sententia nulla forma substantialis de novo produ-
citur, aut corrumpitur in corruptione, ~~producti~~ generationeque rerum naturalium quas
experimur. Impugnabitur etiam ex dicendis contra 2.m asserendi modum.

Secunda celebris
præcipue in Gallia sententia docet, materiam primam imo corpora omnia naturalia
ex atomis similaribus in natura poni. Fatentur hi, aliquid substantiale admitten-
dum esse, quod aptum sit ad varias formas, et species rerum naturalium constituendas; at hoc
substantiale simpliciter essentialiter esse, quibus integraliter divisibile: quilibet enim

corpus naturale [est] divisibile in partes integrantes; partes autem integrantes dividuntur in quasdam materiae portiones, quae molecula appellantur quas iterum in atomos dividunt: atomus autem indivisibile et saltem physicaliter quia vero atomi diversae inter se figurae sunt ex diversitate figurae atomorum diversitas etiam corporum naturalium oritur, atomos has primam materiam, principium scilicet omnium sublunarium ab aeterno extitisse docuit Epicurus hujus opinandi modi autor, in tempore creatas à Deo fuisse emendatur ab asseclis Epicuri, fidei principiis se accomodantes, formas autem corporum nihil substantiale à materia ipsa distinctum, sed solum ordinationem, situm, dispositionem, et configurationem materiae esse asseritur.

Huic epicureo commento superstruxit systema solebat Renatus Descartes, ab ipso et sectatores Cartesiani dicti, cujus poetica fictiones (sic enim nominari malius quam philosophicae opiniones debent) magni in Gallia habentur. Docuit hic elementa, principia scilicet rerum tria esse: partes scilicet materiae epicureae diversae figurae partes quadrae primum sunt elementum, [illegible] globosae sunt et rotundantur ramenta, [illegible] particulae, quae deminutae, et orbicularis figurae [illegible] secundum sunt elementum, globuli scilicet ipsi tertium elementum sunt. Haec elementa carteciana principia sunt et materia, ex quibus corpora [illegible] constat [illegible] docet corpora omnia substantialiter non differre, sed solum quasi accidentaliter figura scilicet dispositione textura, et configuratione partium materiae. In hac sententia, ut dicam errore, sicut in atomistarum opinione nihil substantiale de novo producitur, nihil substantiale corrumpitur, neque aliqua accidentia absoluta redimuntur, sed generatio, et corruptio mutationes quas experimur in corporibus naturalibus in nova figura, et dispositione, situ vel materiae configuratione desinente resolvuntur.

Ut à

tantius defendat Descartes nil corporum [illegible] v.g. à lapide sub [illegible] differre, sed solum figura, et dispositione (quae sunt ejusdem materiae modificationes, sive modali accidentia) [illegible] statuit [illegible] nullum vim effectivam secundis causis [illegible]; Deum primum, et unicum rerum corporearum motorem et executorem esse. Hic ex parte [illegible]

secta, ipsi aut asseclae, contendunt verum Aristotelem ab scholis exulare jubebat, sed imprimis nota cartesiana dogmata non solum parisiensis academiae, et nostrae Societatis suffragiis damnata, sed et Romanae inquisitionis judicio proscripta esset, ut docet Joannes Baptista de benedictis.

Inter Paracelsi Epicuri et Cartesii etc. sectae principia rerum naturalium commenta risu digna, et veluti somniantium vana deliria despicienda potius, quam seria impugnatione refutanda multis videntur. Dicere enim naturam aequivoce, univoce convenire cum natura lapidum, brutorum animas, plantarum etc. vitam, vitales etc. sensibiles operationes nil aliud ipsis animantibus esse, quam partiones (?) quarum motum etc. a Deo atomis ipsis impressum, non parum distat a bruta ignorantia. Efficacius tamen impugnabuntur omnia haec, dum de existentia formae substantialis disputatio procedat; Atque etiam argumentum quae nituntur de principio ex principio illo ex nihilo nihil fit, ex quo formae substantialis existentia rara (?) pendent; quia scilicet forma substantialis ex nihilo huic produceretur contra principium etc. explanare debemus.

Tertia denique opinio sententia docet materiam primam esse chaos, sive confusum quatuor elementorum, elementa enim numerantur quatuor terra, aqua, aer, ignis. Elementa dicuntur corpora haec, quia sunt quasi prima principia, ex quibus corpora sublunaria mixta procreantur; elementa enim, principia, sive primordia synonima sunt. Mixta dicuntur reliqua corpora, a quatuor enumeratis distincta, quia scilicet vel formaliter, vel saltem virtualiter in omni corpore mixto elementa conveniuntur: unde mixtum, quasi conflatum, et factum ex quatuor illis corporibus sonat. Veteres Philosophi corpora essentialiter simplicia elementa esse, asserebant integraliter tamen divisibilia. Neoterici vero philosophi et hi Parisienses duabus elementa corpora simplicia appellant; haec tamen simplicitas non est essentialis, cum non compositionis (?) ex materia, et forma substantialibus, sed expertia solius mixtionis, seu commixtionis qua componuntur reliqua corpora.

Omissis jam antiquorum opinionibus, ex quibus

aliqui docebant unum tantum elementum principium primum esse corporum naturalium, ut Heraclitus Ephesius, qui ignem primum principium rerum corporearum esse docuit; alii solum aerem; alii aquam, alii denique terram: plures alii docebant non unum tantum, sed duo, vel tria elementa principia rerum esse, contra quos omnes stat solidum argumentum hoc, non posse scilicet tot, tamque diversas rerum naturalium species, tot, tamque diversas operationes, et ex illis plures oppositas, et contrarias unum, idemque principium habere sola condensatione, aut rarefactione distinctum in uno, ac in altero corpore, quod enim frigidum sola rarefactione calidum evadere, aut quod calidum frigidum fieri sola condensatione, lumini rationis repugnare videtur, nec minus repugnat rationi quod idem principium seu corpus (et si mavis duo, aut tria) quot diversa species corpora, quot universum mundum constituunt, simili rarefactione, aut condensatione constituat.

Quatuor elementa, et non solum unum, aut duo corporum naturalium principia esse docuit Empedocles, hanc sententiam, ut citatus a Benedictis, sequuntur plures recentiores. Haec, ut communiter explicatur, tenet, elementa corpora essentialiter simplicia esse ex quibus diversimode sitis, in diversa quantitate mixtis, et contemperatis, constare caetera corpora, ita ut lignum v.g. ex quatuor partibus materiae non inter se penetratis, sed inter se mixtis mixtura, seu unione generare [illegible] constat, quaelibet enim pars, seu portio materiae et corpus essentialiter simplex non constans ex materia, et forma distinctis, unum scilicet ex quatuor notis elementis.

Efficaciter sententia ista impugnatur a Peripateticis non obscuris Philosophi testimoniis, Philosophus enim adeo manifestis verbis adversarios impugnat, ut locum dubitatione videatur non reliquisse. Ideo, expendens omnino et pro nobis, si alicubi pro adversariis esse videatur, mitto tamen Aristotelis verba, plures item Patrum Augustini praecipue auctoritates, quas pro sententia ista ingeniosus refertur expendit; nam de hoc redibit sermo dum de elementis tractemus quoad praesens impugnatur

Sententia haec arguit, quod tamen incredibile videtur, tot rerum scilicet diversas naturalium species, operationes etc. quas in corporibus sublunaribus videmus ex quatuor solum elementis constare, ab illis scilicet diversimode combinatis, et mixtis promanare et ut ait observat Gassendi, ex quatuor tantum rebus viginti quatuor tantummodo combinationes diversae fieri possunt, atqui innumerabiles sunt rerum corporearum species; quae diversitas autem stare nequit, nisi aliquid aliud a quatuor elementis tamquam principium statuatur.

~~corpora~~ Praeterea corpora mixta, saxum v.g. arbor etc., sunt entia substantialia per se non minus quam elementa. Ipsa enim principia ipsorum ad invicem inter se ordinantur ac compositionem, sed haec ordinatio, sub ordinatio, et perfectio non stat in sola hac mixtura, seu continuationis unione, nam haec solum efficit unum per accidens, sicut aqua vino immixta non corpus mixtum per se sed per accidens dicitur. Adde sententiam istam falsam etiam esse ratione suppositi, quod scilicet elementa sint essentialiter simplicia, elementa enim sunt composita ex materia, et forma substantialibus, quod eisdem pene rationibus probatur, ac materiam primam existere probavimus. Siquidem elementa ab agentibus naturalibus corrumpuntur, generantur etc. unum scilicet ex alio fit; quod aliquid ipsorum perit in corruptione, et aliquid de novo producitur in generatione: aliter ex nihilo fuit producerentur, in nihilum etc. reverterentur, quod impossibile est.

Ideo juxta veram omniumque peripateticorum sententiam elementa non sunt materia [illegible] mixtorum, elementa scilicet non formaliter, sed virtualiter tantum manent in mixto sive non manet eadem forma ipsorum, quae in mixto manet virtualiter, quatenus haec est principium earundem qualitatum, quae sunt proprietates elementorum, quibus in mixtis inveniuntur in gradu remisso, ex quibus concedimus inferri materiam esse quandam aliam [illegible] adaequate distinctam a forma mixtorum quam elementorum ex qua tamquam ex prima materia elementa constant, quod omnes [illegible] aliis rationibus ut ibidem ex dictis, stabilitur.

Probatur secundo: Recentiorum sententia, quam Neoterici concedunt pro argutis proxime factis; ipse nimirum dicunt elementa, licet composita ex materia, et forma materiam esse mixtorum; quatenus ipsis adveniat forma subst-

aequalis major ex sua et ex ipsa materia staret totum substantiale per seipsum solum hoc [illegible] stare non possit [illegible] substratur [illegible] non esse corpora sua completa, sed completa physice sicut [illegible] asseruit, nec ad [illegible] ita urget ut quid [illegible] sustinere conamur. Sed de his [illegible] satis.

SECTIO III

Quid sit materia prima statuitur.

Ex hucusque dictis pro materia 1a existentia stabilienda plura praeter ipsius simul ostendimus strictiorem modo loco definitionem dabimus. Phus 1° phicorum cap. 9°, textu 82. per haec verba materiam definit: dico enim materiam primum subjectum uniuscujusque, ex quo fiat aliquid, cum insit non secundum accidens. Juxta hanc Phi definitionem clarius sic cum RR.dibus materiam definire: primum subjectum corporeum formae substantialis constitutivum compositi naturalis. Constat definitio genere, et differentia; genus est quidem proximum est primum subjectum corporeum, per quod venit materia cum corpore completo essentialiter simplici, quod esset primum subjectum corporeum, subjectum quidem, quia sua accidentia reciperet; primum quia cum esset essentialiter simplex, non constaret subjecto. additur corporeum quia non definimus in praesentiarum materiam, ut praescindit a corporea, et spirituali, quam plures ad mittunt possibile; sed solum definimus materiam corpoream cujus est genus assignatum praedictum.

Reliqua differentia materiae ab eo quod non ipsa complectatur, ut corpus illud simplex de quo proxime etiam si esset primum subjectum corporeum, non tamen esset receptivum formae substantialis, sed accidentalis, similiter licet Angelus subjectum sit suarum intellectionum, [illegible] non est corporeus, et receptivus formae substantialis praeterea ~~[illegible]~~ licet ut Angelus quam corpus illud simplex posset recipere formam aliquam substantialem, scilicet subsistentiam [illegible] hic composito [illegible] adhuc non esset materia 1a, quia non constitueret cor-

pus naturale completum, sive non constituens cum substantia totum per se naturale, sed in esse suppositi, aut personae, formae etiam substantiales licet receptivae sint suarum proprietatum, aliorumque accidentium, constituuntque corpus naturale; tamen materia prima non sunt, quia non sunt prima subiecta, cum enim subiectum sui supponant, primum subiectum esse nequeunt. Differt etiam materia a toto composito, quia licet hoc receptivum sit accidentium, non tamen est primum subiectum cum ipsum constet ex subiecto alio, qui dicitur materia prima, ideoque communiter compositum appellatur materia secunda comparative ad accidentia, quae in ipso recipiuntur.

Ex data definitione, et explicatione infers 1°, quod licet materia prima de facto existens receptiva sit plurium formarum substantialium hoc non requiritur ad conceptum materiae primae corporeae ut praescindentis a materia prima existente, et possibili; sufficit enim, quod receptiva sit unius formae: itaque in tali composito primum subiectum corporei formae substantialis etc. relinquitur conceptus materiae primae; at quin ut conceptus ille intelligatur non debet intelligi conceptus subiecti receptivi plurium formalium; per hoc enim, quod unam tantum possit recipere salvatur praedictus conceptus: Quod infers 2°: quod licet materia prima subiectum sit accidentium, hic tamen conceptus non est de essentia metaphysica materiae primae. Ratio: quia forma substantialis est nobilior, et prior in intentione naturae, quam forma accidentalis; accidentia siquidem vel sunt effectus minus principales, vel dispositiones ad formam substantialem; unde prior est materiae ordo ad formam substantialem, quam ad accidentia, licet prius in materia recipiantur accidentia disponentia ad formam substantialem, quam ipsa forma.

Insuper nobilius primarium materiae est ordo ad formam substantialem, quacum constituit compositum naturale, quod est principium materiae munus, quam ordo ad formam accidentalem, ut quacum solum fit totum per accidens, sive non totum per se naturale constituere potest: at quod primarium principium materiae est, quod in ipsa nobilius est, ipsique principaliter convenit, per quod differt etc. Quod infers 3° quod licet materia de facto existens sit receptiva formae spiritualis, et corporeae, consequenter formae perfectionum, et imperfectionum tamen non est de conceptu metaphysico materiae primae esse potius receptivam huius, quam illius nobilioris, vel minus no-

bilis. Rao: quia per hoc expresse, quod intelligatur esse, vel subiecti receptivi formae substantialis constitutivi compositi naturalis, essentia metaphysica materiae intelligitur; in tali esse, illo non intelligitur ordo, seu habitudo potius ad formam spiritualem, et perfectiorem, quam ad corpoream, et imperfectiorem; esse enim illud sufficit soli formae substantiali, formae autem substantiali praescindit ab illis differentijs: ergo,

Inferes 4, quod licet materia prima metaphysice sit completa quaternus sua adaequata ratione essentia ex genere, et differentia constitutum habeat physice tamen substantialiter completa non est, cum ex se non habeat perfectionem adaequatam, adaequat quod physice physica essentia in linea entis naturalis, ad quam perfectionem habendam ex natura sua ordinatur cum ex se ad totum naturale componendum ordinetur; hoc autem physica substantialis completio materiae sufficienter explicatur per datam definitionem, explicatur enim esse substantia, quia accidens nec potest esse primum subiectum, cum supponat subiectum sui; nec constituere valet unum per se, et naturale, sed unum per accidens; at qui materia est primum subiectum, et unum per se naturale constituit: ergo substantia est.

Explicatur etiam completio ipsius, quia esse subiectum formae substantialis constitutivum compositi naturalis essentialiter dicit esse quid natura sua ordinatum ad aliam partem cum qua compositum constituat, et in hac ordinatione completio materiae consistit. Inferes denique rectitudinem definitionis nostrae ex conformitate, quam cum definitione Aristotelica habet; materia siquidem est primum subiectum, quia forma subsistit, et non alio ipsa recipitur; additur unius cuiusque ex quo fiat aliquid, quia compositum physicum fit ex materia tamquam ex constitutivo physico, et physica causa denique ut fiat non fiendum accidens, quia materia physice substantialiter constituit unum per se naturale.

SECTIO IV.

Duplex questiuncula deciditur.

Quaeres 1°, an materia constituatur per esse subiectum substantiationis, an ~~nec~~

per esse, subiectum mere receptionis? subiectum substentationis illud dicitur, quod erga formam exercet munus causae materialis, constituit causa materialis stat juxta aliquos in eo quod subiectum active se habeat producendo formam ipsam, juxta alios autem in eo quod forma producatur dependenter a subiecto praesupposito, pernecesse ipsi subiecto adhaereat. subiectum mere receptionis illud est, quod formam recipit nec erga quam exercet munus causae materialis, unde duo dicit potentiam unius, scilicet formam recipere ratione alterius, nempe non exercere munus causae materialis, subiectum informationis illud est, quod recipit formam quidquid sit, an illam materialiter causet, vel non, ab hoc enim praescindit, unde subiectum informationis prout quoad rationem est formaliter subiectum receptionis, praescindit tamen ab eo quod sit subiectum substentationis, vel mere receptionis est enim conceptus genericus ad duas illas, materia prima est subiectum substentationis formae materialis, et mere receptionis formae spiritualis animae scilicet rationalis, nempe utriusque tamen est subiectum informationis.

Sit conclusio, de conceptu metaphysico materiae primae non est esse subiectum substentationis, nec mere receptionis sed solum est esse subiectum informationis. Probatur: conceptus informationis [illegible] intelligitur in materia, quin conceptus subiecti substentationis, aut mere receptionis: ergo per esse subiectum receptionis materia [illegible] ab omni non ipsius [illegible] per esse subiectum informationis non autem per esse subiectum substentationis aut mere receptionis, ipsa bona [illegible] quoad [illegible] constat: quia nihil [illegible] a materia prima [illegible] subiectum informationis sive receptionis formae substantialis constitutivum ipsius naturae [illegible] facile probatur: quia bene valet est subiectum substentationis, aut mere receptionis ergo est subiectum informationis non tamen valet e contra: ergo conceptus subiecti informationis prius intelligitur [illegible] Probatur: quia de conceptu metaphysico materiae primae est, solum esse primum subiectum informationis formae substantialis. Et hic conceptus formaliter praescindit a [illegible] per quos conceptus subiecti receptionis [illegible] scilicet a conceptu subiecti mere receptionis, aut substentationis: ergo.

Dices ex Patre Polizzi: conceptus potentiae

subsistativa, et formaliter potentia pura receptiva; quod materia prima constituitur per potentiam pura receptiva pura substantialis, et per potentiam puram substantivam illius. Illa probatur: quia materiam substare formis, includit formaliter illa recipere eas. Respondeo distinguendo majorem: potentia pura subsistativa et formaliter mutua potentia pura receptiva, nego: et formaliter non mutua, omitto majorem. Licet omittamus potentiam puram substantivam, includeret potentiam puram receptivam, addit tamen aliquid aliud, scilicet vel recipere actionem productivam formae, vel active concurrere ad formae productionem essentialiter materia prima stat formaliter consequenter potentia pura receptiva dicit non vero consequenter potentia pura substantiva ut talis addit, omitto, et ejus distinctiones nego.

Quia plures addite [illegible] majorem eorum ratio substantiali formas [illegible] pro forma [illegible] influxu erga formas, sive ratione actione generativa formae, vel proveniunt a subjecto cuique a principio productivo, per essentialiter consequenter eligata subjecto, hic autem influxus non est [illegible] id, quo forma unitur, seu recipitur in materia; ergo quod substaret formas, non dicit formaliter illas recipere.

Dices 2°: dato

actus substantiabilis et de essentia formalis materialis: quod ratio subjecti substantationis est de essentia materiae primae, et retorqueri: ratio actus mere receptibilis est de essentia formae realis, quod ratio subjecti mere receptionis est de essentia materiae primae, da paritatem. Polianus [illegible], directe formae respondere primo nego, ratio quia de essentia formae materialis est ratio distincta a forma spirituali solum et exigere unionem cum materia prima, dum unionem formae realis non exigit: ejusmodi autem exigentia speciem consequenter formaliter religantur ratio substantiabilitatis passive; propter quod scilicet materiales consequenter materia prima, subsistitur per accidens, aliter hoc se habet ad potentiam formae materialis, sicut hoc a Deo per creationem [illegible] crearentur recipi retur utique consequenter materia ejus materia [illegible] exiget et, quia in ea fieret ejus genus formae quod est ubicari consequenter materia, et extra ejus spatii rationalis, et [illegible] ejus cujuslibet partis ut adhaereret spatio: et extra ejus

1/c

~~ra~~ materiae ut actualiter sponsus anima equi in ratione materialis non sit equus per creationem à Deo prius exerit spone et ut pars realis equus materia substantaretur.

Modo sic anima equi ut potest ponere equum exigendo unionem cum materia non dicit actualiter in rò, sive quo posito talibus anima aliter ponitur: sic anima equi ut forma materialis est forma ut ~~fa~~ ponitur ponere exigendo unionem cum materia: anima equi ut forma materialis non dicit pro aò id, sive quo posito talibus exigendo ~~forma~~ unionem cum materia; non dicit realiter materiam ad substantationem: hujusmodi enim pro non est de recto metaphysico. forma materialis sit ad substantiam ad ejus physicam essentiam pertinebit. Respondeo 2º omisso quod negdo antecedens. disparitas est: quia posse recipere formas est potius precisus ab eo, quod forma materiales sint et substantabiles, et ab eo quod spirituales sint, et non receptibiles, at quia per pretiam potius potentia receptiva sic solvatur materiae essentia materia[illegible]; quod de essentia forma materialis sit substantabilitas, ~~dum~~, ut in essentia materiae non est posse substantiam: materia enim de se non potius respicit formas materiales, quas vales: unde potius potentia substantativa ad physicam essentiam materiae non vero ad metaphysicam pertinebit. Q.

Quaeres 2º: quod materia prima sit potentia innata, et proxima receptiva formae substantialis? quae resolutionem suppono tres hic potentia innata, et proxima dupliciter posse accipi, 1º pro potentia expedita, sed omnibus requisitis et ratione impedimentorum ad suum actum, quo sensu sic potentia proxima opponitur potentiae remotae, sive quae tantum est ex se reducibile ad actum, sic dicitur, unde non aptatur habere potentia remota, et non proxima ad sensum; 2º accipitur pro virtute, quae per se ipsa, et nulla alio mixta ut virtute exercari potest; quo hoc sensu potentia proxima et innata opponitur potentiae radicali, sic essentia:

Thomistarum anima ratis, ē pōa proxima, et immediata ad intelligendum, quia per se ipsam intelligere; Scotistarum vero Postary ē pōa radicalis, quia solum per pōam superadditam anima habere potest actum intellectionis, dum procedit 2ª, adsertione pōa proxima, et immediata, sextum enim ē materia 1ª per se ipsam ñ esse expeditam, et sub omnibus requisitis ratione st. impedimentorum ad faciendum st. adeo ñ ē pōa proxima et immediata, 1ª sensu.

Prima sententia docet materiam 1ª esse potentiam radicalem, quatenus ē radix pōa proxima superadditae, quia immediate recipiuntur ~~~ fōa substantiales, quas materia recipit ut qd, ita plures Thomistae. 2ª sententia docet, pōam proximam realiter identificatam esse, cum materia; formaliter vero ex natura rei distinctam ā materia; sic ita communiter Scotistae. Tertia docet, pōam proximam et immediatam receptivam fōa substantialis identificari realiter, et formaliter cum materia 1ª, ita qd ipsius pōa immediata receptiva fōa substantialis sit de esse essentiali, et natura materiae 1ª ita Jesuitae, cum quibus sit schola; materia realiter et formaliter ē pōa immediata ac proxima receptiva fōa substantialis. Probatur; materia ñ formaliter distincta ā pōa receptiva fōa substantialis: ergo ñ recipit fōam substantialem mediante aliquo, aut realiter, aut formaliter distincto. Consequentia bona ē, ans probatur: materia ē formaliter indistincta ā primo subiecto fōa substantialis; sed 1m subiectum fōa substantialis ē formaliter pōa receptiva illius; subiectum enim ē formaliter receptivum et materia 1ª, ē formaliter pōa receptiva, seu ē indistincta formaliter ā pōa receptiva fōa substantialis.

Modo sic. Pōa haec, qua materia secum identificat, ñ ē pōa radicalis, et mediata; ergo ē pōa proxima, et immediata. Ans contra oppositos probatur: quia pōa illa superaddita et ā materia distincta, omnino superflua ē; ergo sicut fōa per se ipsam materiae unitur, ita materia per se ipsam unietur fōae, insuper pōa illa superaddita vel ē accidens, vel substantia; si substantia, rogo iterum, an recipiatur

immediate materia prima, vel solum mediate, mediante scilicet alia superaddita forma: si immediate, ergo materia prima erit immediate receptiva formae substantialis alicujus, et consequenter non erit verum quod non sit receptiva immediate cujuslibet formae substantialis. Si vero haec superaddita forma mediate solum recipiatur, quia mediante alia forma recipitur, de hac alia similiter quaeram, et sic vel dabitur processus in infinitum, vel deveniemus ad formam receptivam formae quae immediate recipiatur in materia.

Si dicas formam illam substantialem superadditam in materia non recipi, consequenter nec mediate nec immediate recipit. Contra tum quia ergo forma illa substantialis superaddita erit per se subsistens, et materia prima cum formas recipiat, et in nullo subjecto recipiatur. Si vero secundam disjunctionis partem eligas, nimirum formam superadditam materiae accidentalem esse, contra est tum quia vel saltem forma accidentalis non recipitur in materia, quod dicere negandum est, aliter dabitur accidens sine subjecto; vel recipitur in materia, et hoc dicitur iterum [illegible] recipiatur immediate, et sic materia erit immediate receptiva formae accidentalis, nec [illegible] a paritate argumenti erit etiam immediate receptiva formae substantialis; vel solum mediate recipitur, mediante scilicet alia forma, de qua eadem [illegible] interrogavi, et sic in infinitum adduximus. Tum 2° quia compositum substantiale nequit constitui ex aliquo accidente; constituitur ex forma immediate receptiva formae: ergo forma haec non est accidens.

Probatur minor: quia compositum substantiale constituitur ex partibus, quae immediate per unionem attinguntur ex natura rei [illegible], et forma immediate unitur, si forma, est forma immediate receptiva formae [illegible] partes, quae immediate attinguntur per unionem. Insuper si materia non immediate reciperet et uniretur immediate formae, sed solum mediate, consequenter vel compositum non constaret ex materia vel constaret ex partibus mediate solum unitis. Confirmatur ex dictis, relicta etiam [illegible] sufficientia semel concessa, formam immediate receptivam formae identificari realiter cum materia, etiam formaliter, et per rationem identificari dicendum est, quia nullum aliud formatum [illegible] invenimus per quod materia a [illegible] distinguatur; ergo, subjectum formae substantialis est ipsa formalis materia prima.

Objicies 1º ex Thomistis: forma materialis separatur a materia: ergo realiter distinguitur ab illa. Probatur antecedens: materia quamdiu habeat formam est sub forma ad formam, et formam non recipit non est sub forma ad formam, cum demum formam amittit, amittit etiam formam ad illam: aliter haberet naturaliter recipere formam corruptam: ergo forma haec separatur a materia. Respondeo negando antecedens ad probationem dico 1, et 2am partem, illam de prima forma, quae cum rationem eius dicat, materia cum forma requirit esse sub prima forma ad illam. Nego vero eius quoad partem alteram, et ipsius sequelam: nam licet materia retineat formam ad formam, tamen non posset naturaliter illam semel corruptam recipere (si reproductio naturaliter impossibilis sit) non provenit ex defectu formae subjectae; sed ex extrinseco impedimento reproductionis naturaliter impossibilis.

Observa maxime formam retentionem, nam quando forma amittitur, amittitur etiam forma superaddita materiae, nisi quia formam recipiebat; quae sit, vel manet materia forma receptiva illius formae superadditae, vel non? si hoc 2um: ergo forma materiae ad illam superadditam formam realiter distinguitur a materia, consequenter forma radicalis receptiva formae realiter distinguitur a materia, si primum: ergo manet materia forma receptiva alterius formae superadditae destructae; atque adeo materia poterit naturaliter recipere formam superadditam jam corruptam. Objicies 2º: causa efficiens in suo genere operatur non per suam entitatem, sed per formam superadditam; nam ignis non producit alium ignem nisi medio calore ut virtute proxima, et immediate productiva: ergo causa materialis non operatur in suo genere susceptivo per suam entitatem, sed per formam superadditam, consequenter non est forma immediate susceptiva formae; confirmatur: materia recipit accidentia media quantitate, ergo recipit etiam formas substantiales media ista quantitate, vel alia accidentali forma. Respondeo negando antecedens juxta dicenda in libro de causis, ... omisso ... negando ... Ratio disparitatis desumitur 1º ex principiis Thomistarum: quia ideo causa efficiens substantialis non operatur per se ipsam effectus, quia non est transcendentia solius Dei, ac esse per se ipsam formam substantialis non arguit infinitatem; potius enim hoc requisitum afferre perfectionem. 2º quia causa et effectus non debent constituere unum per se substantiale: unde causa proxima, et immediata potest esse accidens: at ma-

materia, et forma unitae causent unum per se substantiale, unde nullum accidens ad minus debet ingredi unionem totius naturalis.

Ad confirmationem omissa etiam ante, quod in pluribus naturis, non est. Disparitas est: quod pro receptione formarum accidentalium cum quantitate apparet proportio, et ratio id poscens, nulla tamen proportio apparet cum quantitate ad recipiendas formas substantiales, imo apparet repugnantia, quia sublicet ex ante, et forma resultare debeat unum per se substantiale, quod non repugnabit si forma sit illa accidens, sit, quamvis sicut quantitas receptiva est immediate formarum accidentalium, quia est primum accidens corporum, ita materia erit immediate receptiva ~~[illegible]~~ formarum substantialium, quia ipsa est primum subiectum substantiale.

Objicies 3º: materia se habens se est indifferens ad recipiendum hanc, vel illam formam substantialem: ergo indiget potentia ulteriori ut determinetur ad hanc potius recipiendam, quam ad aliam. Confirmatur 1º: omnis potentia alicujus est potentia, potentia namque non dicitur potens, sed id, quod aliquid est potens: ergo potentia receptiva materiae distinguitur realiter a materia, cujus est potentia. Confirmatur 2º: potentia reducitur ad secundam speciem qualitatis; sed materia non est qualitas: ergo potentia receptiva distinguitur a materia. Respondeo ad objectionem concesso antecedente negando consequentiam: nam determinatio materiae sufficienter provenit a dispositionibus accidentalibus, quibus ad unam potius, quam ad aliam formam ab agente physico determinatur extrinsece, ante quam realiter determinatur intrinseca materiae per unionem ad hanc determinatam formam.

Retorsionem etiam observa: nam etiam juxta adversarios materia est indifferens ad hanc, vel illam potentiam recipiendam: ergo indigebit potentia alia ulterius, qua ipsa determinetur ad hanc potius potentiam recipiendam, quam ad aliam; et sic erit processus in infinitum.

Confirmationes nimium probant; probant enim potentiam informativam formae distingui realiter a forma ipsa, potentiam quamvis productivam Dei ad intra, quam ad extra realiter distingui ab ipso Deo, libertatem realiter a Deo distingui, potentiam ad existendum esse; nihilominus pro distinguendo ad 1ª confirmationem: omnis potentia alicujus subjecti logici, vel physici est potentia, concedo: alicujus subjecti determinate physici, nego antecedens: evidens enim fit in retorsionibus, non omnem potentiam realiter supponere subjectum, de quo est potens; sufficit, quod quod vel logice, aut realiter distinctum subjectum supponat; hoc est logicum subjectum, materia vero erit subjectum substantiale ipsa potentia, ad 2ª confirmationem nego majorem universaliter sumptam, ut patet in retorsionibus

exceptio.

Deniq. pro Scotistis objicies: sicut, quia potentia incompleta activa intellectionis non est de conceptu metaphysico hominis: ergo potentia passiva incompleta receptiva pro subsistentialis erit de conceptu metaphysico materiae 1ae. Probatur 1o: conceptus potentiae incompletae receptivae supponit in materia conceptum potentiae completae receptivae: conceptus potentiae incompletae receptivae non est conceptus primarius materiae 1ae. Probatur 2o ex [illegible]: materia est entitas absoluta: ergo non constituitur per potentiam receptivam. Probatur consequentia quia absolutum nequit constitui per relativum; sed materia 1a est entitas absoluta, et potentia receptiva est relativa ad formas nimirum: ergo [illegible] per, quia sic materia extraheretur a praedicamento substantiae, ad praedicamentum ad aliquid, seu relationis. Ad objectionem respondeo dist. ans, quia hoc constituitur per actum, et hoc per illum, hoc satis persuadet pro certissima communi definitio scilicet principium substandi et recipiendi.

Ad 1am probationem nego ans, quia in materia non datur conceptus potentiae completae receptivae pro subsistentialis. Unde si dices, nec per rationem praecisiviter esse in materia duos conceptus quorum alter sit completae receptivae, alter potentiae incompletae receptivae: Ratio: quia ratio praecisiva non potest addere in objecto, quod objectum non habet aliquo modo [illegible]: sed dices: materia 1a aequivalet duabus entitatibus quarum altera esset completae altera incompletae receptiva pro subsistentialis: ergo illa [illegible] fictione possunt distingui duo illi conceptus. Urgetur: quia in materia 1a sunt praedicabiles hi duo conceptus, potentia receptiva, potentia incompleta receptiva; sed ille 1us est conceptus potentiae completae receptivae, siquidem non est conceptus potentiae incompletae receptivae: ergo. Vel saltem sequitur conceptum potentiae incompletae receptivae non esse 1um conceptum in materia, quia prius intelligitur conceptus potentiae receptivae, per quem materia debet constitui, cum per ipsum [illegible] distinguat ab omni non ipsa.

Distinguo ans. [illegible], materia 1a aequivalet formaliter duabus entitatibus non; aequivalet eminenter omitto [illegible] et non seq. Nam etiam Deus eminenter aequivalet [illegible] hactenus [illegible] eminenter rationalis, et tamen non est animal, nec in Deo praedicabile est conceptus animalis a reliquis praedicatis, etc. [illegible] materiam 1am aequivalere eminenter potentiae completae receptivae pro subsistentialis, quatenus est potentia incompleta, quae in linea receptiva perfectior est, quam

miata, n ideo equivalet formaliter poa illi, quia formaliter n se habet, sicut se haberet poa illa, q n uni posset hri diibilis abutraq. ptus poa miate receptiva, cy talis ptus uni ipi omniq mpia n dicitur. Ad exctio no maj: quia ptus poa receptiva hic non é loqn̄do d ... liter adequate, et reduplicative, sp ptus poa p miate receptiva, olu ẽy q ... miate rec propria, et absolute recipit, rq poly id propria, et absolute unitur, ẽy poly miate unitur, p propria unitur, et ptex p propria recipit: unde hic ptus poa receptiva n ẽ possibilis a poa miate, et p miate receptiva; p detracte stat pro poa p miate receptiva.

Unde materia respicit ponitur ut poa receptiva, dy ut poa p miate receptiva ... Constat hic quid ad relicas exctio, ... ad ... rationes respondetur communiter materiam esse totaliter absolutam 93
prout absolutum opponitur modali, et relativo predicamentaliter, n vero esse absolutam prout absolutum opponitur relativo transcendentaliter; absoluta enim ... dicere poa relationem transcendentalem, et sic discurrunt etiam de hoc metaphysice supposito, dicere sc. relationem transcendentalem. Nec ideo extrahitur materia a predicamento substantie (ad quod reductive pertinet) ad predicamentum ad aliquid; ad hoc enim pertinent rationes predicamentales n transcendentales ... ... ad ... dicit absolutum ... relativum transcendentaliter, poq q. receptivum ... esse transcendentaliter n vero predicamentaliter relativum.

Cũ queres, q materia prima ... ... possit ... plures formalitates poo p miate receptivo, sive plures poo formaliter distinctas respectivo ... quia tot formaliter poo ... possunt, quot ... recipere poa, ... distinctionis rationis ... respectu ad tres diversas ... tot formalitates distingui possunt, quot ... ... infinite etiam formalitates ... ... magis ... aut perfecta ... esse: ... infinitas perfectiones requirit ... exclusa ... perfectionis; materia aut ... sit eficax ad ... perfectionibus ... ... finite vel ... formalitates poo distinguibiles ... n ideo erit infinite perfecta ... perfectionis expediant ... perfectiones; materia aut ... plures admittat perfectiones, ... perfectiones, ... substantia ... capitis ... 3a

fit pura potentia. Sectio 1a: quod materia habeat proprium actum metaphysicum.

SECTIO I

An materia habeat proprium actum metaphysicum

CAPUT II.

In quo genere materia prima sit pura potentia

Constat ex dictis materiam primam esse potentiam receptivam formae substantialis, constat etiam esse potentiam ... communiter loquendo, inter Philosophos appellari materiam puram potentiam, cum adeo adhaerent Thomistae, ut illi loquendi modo mordicus adhaerentes omnem actualitatem, seu actum materiae proprium, etiam formam non participatum omnino denegent, contra quos communiter loquentes Suarez et nos praesenti capite examinabimus. Ad quod suppono potentiam tripliciter accipi posse, prout adhuc ... passiva, et obiectiva, quae consideri etiam solet cum potentia logica: cuilibet ex his potentiis suus actus correspondet, potentiae activae actus est effectus physice productus: potentiae passivae actus est forma, quae informativus actus appellatur. Obiectivae potentiae actus est actus entitativus, qui diversimode appellatur a doctoribus: nam aliqui nomine actus entitativi intelligunt actum existendi, seu existentiam ... alii dicunt actum entitativum esse distinctionem rei, quo actus dicitur separative ad genus, quod subtilis, seu potentia logica et metaphysica appellatur; alii totam essentiam, seu identitatem rei seu ipsa nomine actus entitativi intelligunt.

Constat hinc purae potentiae aliquo genere illam esse, quae ita potentia est in illa linea ut eadem non habeat ex se actum correspondentem. Suppono 2o non dubitari praesertim quod materia sit pura potentia in genere activo; nam non pertinet ad hunc locum tractatio sive de producibilitate passiva materiae, sive de ejus virtute productiva, nec super dubitatur quod materia prima sit prima potentia in genere receptivo: nam certum est, hoc genere puram potentiam esse, ut ex se ex dictis constat materia prima est potentia receptiva formae, et ita est potentia passiva, seu receptiva, ut ex se non ... actus informativus, sive forma. Dubitatur ergo quod sit pura potentia in genere entitativo, et existentiali; id est entitaliter sit potentia, ut ex se non habeat actum entitativum, nec existentialem. Thomistae unanimi consensu do

est maxime esse purum potentiale in genere essentiali, quia licet non sit tanquam pars [illegible] essentiae, est tamen pars essentiae: hoc adversarii concedunt, eo quod aliquid dicit tanquam potentia in genere essentiali; non vero in genere entitativo purum potentiale esse: ita [illegible]. Patres alii vero etiam in genere entitativo purum potentiale esse dicunt.

Quia autem, ut notavit hic tenus actus entitativus adeo aequivocus sit, ut ipsius quaestionis pressius [illegible] observat Magister Bajona de [illegible] voce aequivocamus inter eos, qui actum entitativum materiae dant, et eos qui illum negant: qua propter ut de re sit supposito asserit ipse, quod sive nomine actus entitativi intelligatur omnis, per quod differt res ab omni non ipsa, innegabilis esse materiae actum entitativum: si vero intelligatur actualitas obiectiva, quae cum supposito alio se habet [illegible] forma substantialis metaphysice facit materiae [illegible], negandum, iuxta principia. Postea vero videtur actus entitativus, qui ab ipso appellatur metaphysicus et etiam metaphysicum appellabimus [illegible] ut ipsius solutionis nostrae constet.

Quod nota hac in explanatione nomine formae, quae cum actualitate obiectiva spectatur facit, non debet intelligenda aliqua physica forma, sed metaphysica, id est gradus genericus, cuius detractiva sit illa actualitas obiectiva non physice, sed metaphysice: haec quod actualitas nomine actus entitativi, metaphysici, et essentialis intelligenda venit in hac quaestione, in qua sit solutio nostra cum eximio Doctore, quem nos [illegible] tes sequuntur, Materia prima non est pura potentia in genere entitativo, sed tantum habet actum proprium metaphysicum, entitativum, et essentialem, ita etiam [illegible] cum Subtili Doctore quibus adhaerent aliqui Thomistae dicimus postea esse puram potentiam in genere essentiali: modo vero iuxta solutio probatur: id per quod genericus substantiae completae detrahitur metaphysice ad esse primum subiectum [illegible] substantiale, est actualitas obiectiva, sive actus metaphysicus proprie talis; sed materia prima habet ex se id per quod genericus substantiae completae metaphysice detrahitur ad esse primum &c. ergo materia habet actum metaphysicum ex se. Maior [illegible] devet: ergo sicut id per quod materia detrahitur physice ad esse hominis lapidis &c. est actualitas physica sive actus physicus proprie talis, ita etiam erit actualitas metaphysica

actus qua metaris proprie talis, et id per quod metaphysice dicitur compositum gene-
ricus substantia completa &c.

Hinc videtur etiam probabilis non materia per compositum ut ipsa completa reverit a forma per se in forma cum materia specifica differentia sit a forma id per quod materia differt a forma. Dico id per quod compositum genericus substantia completa metaphysice dicatur esse physice substantia &c. arguitur et praeoccupatur solutio: quia ideo non haberet materia actus metaphysicus, quatenus ... ipsa ... dicetur completo me-
taphysica, sed datur: ergo. Hinc patet: ideo non diceretur materia completo metaphysica, quia hoc esset propria rei completo, non autem partis; sed hoc est falsum; aliter forma substantialis anima rationalis ... non haberet potentia metaphysica atque adeo nec haberet actus metaphysicus, et ratio est: quia compositum sit pars, et completum in una linea non obstat ut sit ratio completa in alia linea; sic quod licet materia pars sit et completa in linea compositi physice completi, tamen est totum, et quid completum in linea metaphysica, quae ex partibus metaphysicis genere, et differentia componitur; ut dicemus necessario adversariis: est, forma substantialis, quae in linea compositi physice completi, completa etiam est.

Obiicitur 1º non magis componitur potentia physica ex actu metaphysico, quam actus physicus ex potentia metaphysica; sed ex forma substantiali optime componitur ratione actus physici, et compositum potentia metaphysica, ut ipsa datur metaphysica completo ex genere et differentia: ergo materia ... potentia compositum potentia physica, et ratione actus metaphysici. Obiicitur 2º materia prima ex se dicit potentia metaphysica, seu de linea metaphysica; sed forma de linea metaphysica est actus metaphysicus: ergo materia prima de se habet actus metaphysicus. Patet maior: materia non est pura potentia metaphysica, potentia autem metaphysica est genus; materia autem non est pure genus: ergo materia de se dicit formam de linea metaphysica vel aliter: materia de se dicit formam essentialem et specificam differentiam a forma substantiali, sed essentialis, et specifica differentia est forma de linea metaphysica: differentia autem est pars formalis essentiae metaphysice completae; materia autem est essentia metaphysice completa: ergo in linea metaphysica est species quaedam completa,

seu d ens saliqua specie, ens aute saliqua specie, vel species quadg entis ē essetia meta-
phicē spēta: igitur n ē ens genericē sptu: sed ens aliquā ētia stractu: bē tā q hoc tūc pars
ptialis essētia metaphica materia actus metacus plus ē, sicut pars pftialis essētia pro phi-
cē spēti actus phicus ipsius ē.

Hic rejecta omnino manet sententia aliquorū Scotistarū docētiū
materiā n solū n habere actū metā, sed nec actū essentialē, aut statiū, sed tantū pro essentia pro-
pria materiæ, qua ut ausq. differat ab omni n ipsa: qd ente sintelligibile videtur, et minus per-
cipitur hujus doctrinæ explicatio; dicunt enim formā esse sditionē, ut sit realis essentia materiæ, formā
sd materiæ municare primū esse, ex quo sfrunt materiā ex se n habere actū essentiæ; sed
stra hos prætendita stat 1o, qd si forma sit solū sditio, ut materia habeat essentiā, formā n per-
tinebit ad essentiā materiæ; opus siquidē sditio ē extra essentiā et stitutionē illius: ad qd etiā
cū materia ex se et n a forma habet suā essentiā. Ibra ē 2do, quia forma realiter dis-
tinguitur a materia; aliter sposita narale n staret partibus realiter distis: q forma
n municat materiæ illud esse primū, a quo forma realiter distinguitur: q materia ha-
bet ex se illud primū esse.

Si autē Scotistæ solū velint, materiā dependere a forma tanquam
a sditione, ut ipsa materia habeat a parte rei, actu existentialē suā actualē essentiā,
et qd forma sit primus actus substantialis materiæ, ipsa stitus deterps formā al li-
mea stis substantialis phicē spēti, verum dicunt, sed de nulla ratione probabunt
materiā ex se n habere suā essentiā distinctā omnino ab essentia formæ, et hoc verū
etiā ē, licet omittamus modo, materiā n habere ex se actū existentiæ, seu existen-
tiā propriā, solumque per existentiā formæ existere, sicut humanitas Christi Domi-
ni juxta Scotistas existit per existentiā verbi Divini; et tamen humanitas ha-
bet ex se actū statiū, essentialē, et metaū. Sectio 2 solbitur argumenta ...

SECTIO II.

Solvuntur argumenta.

Objicitur 1.º Aristoteles, Divus Thomas et Philosophi communiter appellant materiam primam puram potentiam; sed pura potentia nullum actum habet, aliter non esset pura potentia, sed mixta, ex potentialitate et actu: ergo materia prima nullum omnino actum habet. Et urgetur ex Divo Thoma 1.ª parte, quæstione 115 articulo 1 materia est pura potentia, sicut Deus est actus purus; sed Deus ita est actus purus, ut omni potentia careat: ergo materia ita est pura potentia ut careat omni actu. Probatur 1.º, ex Aristotele definiente naturam materiæ per hæc verba, materia non est quid, nec aliquid eorum quibus ens determinatur; sed quod non est quid, nec aliquid, non habet actum metaphysicum: ergo materia non habet actum metaphysicum. Probatur 2.º ens dividitur a Philosophis in actum et potentiam: ergo potentia est ens reale, et positivum a parte rei, quod taliter sit potentia, ut nec sit actus, nec aliquem actum includat: ergo eo, quod materia ens reale sit non sequitur habere actum metaphysicum.

Respondeo distinguendo majorem objectionis: materia est pura potentia in genere receptivo, concedo; est pura potentia in genere constitutivo essentiali, ~~et metaphysico~~, nego majorem: distinguo minorem: sed pura potentia in genere receptivo nimirum, nullum actum habet in eodem genere, concedo; in genere metaphysico, et essentiali nego minorem, ad probationem respondeo materiam esse potentiam admixtam ex potentialitate physica, et actualitate metaphysica; sed non ideo desinit esse puram potentiam physicam: sicut forma actus purus physicus subsistentialis est, licet admixtam habeat potentialitatem metaphysicam. Ad urgentiam ex Divo Thoma dico, ex verbis Angelici Doctoris solum inferri materiam primam esse puram potentiam in genere receptivo, quatenus non habet ex se actualitatem physicam, sive actum informativum sicut Deus est actus purus, quatenus non habet potentialitatem physicam. At sicut in Deo datur potentia metaphysica, hoc est gradus generici determinati per differentiam propriam Dei, ita in materia datur actus metaphysicus, id est differentia determinans gradum genericum substantiæ incompletæ ad esse primum subjectum.

Resp. Divus Thomas quando materiam Deo opponit docet solum, materiam esse purum potentiam puritate excludente actum formativum, non vero actum metaphysicum, sicut Deus est purus actus puritate excludente potentiam, scilicet physice receptivam, non vero puritate excludente omnem omnino potentiam, aliter nec potentia metaphysica nec logica, nec physice productiva in Deo daretur, quod omnino falsum est, et hanc esse Divi Thomae mentem, constat ex titulo et contextu articuli, ut perspicienti manifestum erit. Ad 1um ex Philosopho respondeo cum Philosopho mentem Philosophi materiam non esse quid physice completum, nec aliquid eorum, quibus ens completum determinatur: et hoc tamen stat bene, quod sit ens physice incompletum, completum tamen metaphysice quatenus habeat essentiam metaphysice constitutam ex potentia et actu genere scilicet, et differentia, quam essentiam re ipsa materiam habere aperte constat ex definitione, qua a Philosopho positive materia definitur et quam nos dedimus dum ad mentem Philosophi materiam definivimus; si enim materia nullam haberet essentiam et gradum differentialem, non definiretur positive a Philosopho, et physica genere, et quo definitur: etc.

Ad 2um ex rationibus distinguenda sequela: si non est quid, nec aliquid metaphysice completum non habet actum metaphysicum, nego: physice completum, non nego, et quo ... consequentiam ... Deo ... actum, ... ens reale substantiale in actum physicum, sive formam, et potentiam physicam sive materiam; distinguo consequens: si potentia esse ens reale, et positum a parte rei, quod taliter sit potentia ut nec sit actus physicus, nec illum includat, nego: quod taliter sit potentia, ut nec sit actus metaphysicus nec illum includat, non nego consequentiam. Instabis: nec definitio Aristotelis, nec alia, quaecunque pro materia ... datur continet verbum, quod exprimat rationem actus: ergo materia nullum actum metaphysicum, aut essentialem habet: consequentia bona est, quia definitio debet explicare essentiam rei. Distinguo antecedens: non continet verbum, quod rationem actus ... formativi exprimat, nego: quod rationem actus metaphysica exprimat, nego. Per materiae definitionem, sicut explicatur actus generis substantiae completae, quae in potentia metaphysica, ita et ... differentialis ... exprimitur quid actus metaphysicus:

Replicabis: ...
Aristoteles et Divus Thomas ... distinguit ... dat ... definitionem ...

hx: q̃ materia secundum se non haberet distinctiones specificas ~~…~~ de se non habet formam. Resp.
loco Aristotelis et Divi Thomae, vel loqui de forma metaphysica, vel de forma physica. Si
primum intelligendi ita sunt ut doceant formas ~~metaca~~ distinguere, et dare species entis meta-
physice completi. Si 2um intelligendi ita ut doceant formam physicam distinguere, et dare species
entis physice compositi, et completi, itaque species metaphysicae non provenire, nec determinare, necessa-
rio a forma physica dicta. Probatur D. Angeli ex speciebus physice constat se differre apud
Thomas, et tamen in Angelis non datur forma physica; q. materia 1a ~~…~~
species sunt metaphysicae entis physice completi. Quae species physicae forma debet
dicto q. distinguitur a forma condivisibiliter ~~…~~ simul cum materia in entibus compositis
physicis non vero in entibus simplicibus, sive completis, ~~…~~ ut in Angelis, sive
incompletis, ut in materia, et qualibet forma substantiali.

Objicies 2o: juxta Divum

Thomam materia maxime distat a Deo; sed non distaret maxime si haberet ac-
tum metaphysicum: ergo talem actum non habet maiorem. Nego antecedens: quia pura potentia summe distat
ab actu puro, et hic etiam constat minor: quia si materia haberet actum meta-
physicum, non distaret summe ab actu puro. Probatur: quia ideo Deus non dicitur pura potentia
licet habeat potentiam productivam ad extra, quia habet etiam actum constitutivum: ergo si materia 1a dicitur pu-
ra potentia actum constitutivum non habebit; objectionem retorqueo: Deus, qui est actus purus summe distat a
pura potentia; sed non distaret summe si haberet aliquam potentiam etiam activam: ergo non habet potentiam activam. Quo quid
est absurdius? hic distantia hoc contra adversarios confirmatur: Deus est et absolute dicitur actus
purus licet habeat potentiam productivam ad extra: ergo materia absolute dicitur pura potentia, licet ha-
beat actum metaphysicum constitutivum: q. ex eo quod materia pura potentia dicitur, non infertur carere actu metaphysico.

Dist.

te distinguo maiorem, materia maxime distat a Deo distantia entis ab ente, concedo distantia entis a non ente
nego maiorem. Minorem etiam distinguo, non distaret summe distantia entis ab ente, si haberet actum m-
etaphysicum, nego minorem; distantia entis, a non ente, concedo minorem: quia, si materia non haberet actum metaphy-
sicum, et tunc non distaret a Deo, distantia entis ab ente, sed distantia entis a non ente et
conceditur; et tamen

dividi, quod distinctio inter Deum et materiam explicatur cum actu metaphysico materiae

ex Divo Thoma quaest. 3a de veritate articulo 1o ad 17, ubi ex doctrina Divi Dionisii hoc habet, licet materia sit in potentia, non tamen in comparatione 1a forma, quia per consequens eum debile esse habet, tamen in comparatione 1m scilicet Dei, ex quibus ut recte notat Illustrissimus Palqua, quod materia non haberet actum metaphysicum non emularetur 1m ens; quia materia non emulatur 1m ens in potentialitate: cum primum ens juxta Thomistas nullam habeat potentialitatem: ergo si materia 1m ens emulatur illi quod simplicitas est in actualitate alicujus actus emulatur materia habet actualitatem aliquam, et propter actum qui metaphysicus in ratione et essentialis est.

Tum super 1a parte quaest. 14a, articulo 11o ad 3m expressit Divus Thomas materiam licet recedat a Dei similitudine per suam potentialitatem, tamen in quantum vel sic esse habet similitudinem quandam retinet divini esse per suam potentialitatem ergo materia habet actum metaphysicum quo similis Deo evadit. Demum eadem 1a parte quaestione 44a, articulo 2o ad 3m asserit creationem terminari ad ens in actu; sed materia est terminus creationis, et non ad ens in actu formativo: ergo in actu entitativo metaphysico, et essentiali. Ad confirmationem nego majorem; quia ratio ob quam Deus non dicitur pura potentia est, quia praeter hoc quod in nostro usurpatione accipitur pro potentia receptiva perfectionem dicit, quam Deus necessario excludit, et contra licet Deus habeat potentiam productivam dicitur actus purus, quia actus purus juxta omnem intelligentiam dicitur ille, qui nullam habet potentiam receptivam formae, aut perfectionem ab alio non recipit, sed per se, et in actuali possessione omnis perfectionis, quod ipsi convenit cum potentia productiva et ...; et hoc per contra positionem materia dicitur pura potentia quia est potentia in genere receptivo physico, ut actus informativus non est, quod optime componitur cum eo quod habeat actum metaphysicum.

Instabis ultimo. Differentia materiae ad ens in potentia: ergo materia, ...

ultimo distinguitur non est ens per actu, ostendit que distinctio materia non est actus. Distinguo ans: ultima distinctio materiae est ens in potentia physica receptiva, concedo; est ens in potentia metaphysica, nego ans quia est 1a substantiae physicae receptivae &c, est actualitas metaphysica juxta dicta. Deinde similiter distinguo: ergo materia secundum ultimam differentiam non est per actu physico, concedo; per actu metaphysico, nego. Replicabis: actus metaphysicus est status actualis; sed materia secundum suam essentiam non est aliquid actuale cum per suam essentiam non sit existens: ergo. Distinguo majorem distinguo minorem: sed materia secundum suam essentiam non est aliquid actuale actualitate existentiae, omissa pro nunc; non est aliquid actuale actualitate constitutiva, et metaphysica, nego minorem, et conseq: quia etiam si materia non habeat de se existentiam, quod modo omittimus, habet tamen ex se secundum praedicatum ultimum actualitatem metaphysicam, cum distinguatur essentialiter a forma, et qualibet alia entitate concludat.

Objicies 3°, solvendo proxime datam. Consequens actus metaphysicus non est solum status distinguens essentialiter unum ab alio, sed est status obiective actualis; sed materia non datur status obiective actualis, cum enim non concludat actum physicum non concludit verum, et realem actualitatem: ergo materia non datur actus metaphysicus: probatur 1°: status obiective actualis est extra essentiam rationis possibilis, sed materia 1a est non possibilis: ergo status obiective actualis est extra essentiam materiae. 2°: quod excludit omnem actum physicum non parvet fundamentum, ut in eo recipiatur actus metaphysicus; sed materia 1a excludit omnem actum physicum, ergo non praevet fundamentum, ut in ea recipiatur actus metaphysicus: ergo talis actus absque fundamento recipitur in materia.

Respondeo ad objectionem omissa 1a parte majoris distinguo

de 2a, sed est status obiective actualis actualitate metaphysice definitiva, concedo; actualitate physice constitutiva, nego majorem ut patet in Angelo, in quo datur actus metaphysicus, et tamen in illo non datur actualitas physica constitutiva minorem, concedo 2am distinguo, sensu illo quo non constitutionis; ad quaestionem probationem distinguo etiam: cum enim non concludat actum physicum non concludit verum et realem actualitatem de genere physico, sive physica constitutiva, concedo: de genere metaphysico nego. Constat ex dictis, non confundi ex ratione actus, sive actualitatis, et perfectionis: in aliquo qualitate, rationem actualitatis, et perfectionis constitutivae.

sicut ex ratione potentialitatis, qua linea non bene arguitur ratio potentiae, aut potentia-
litatis in alia: Deus enim caret potentia physica receptiva, habet tamen potentiam physicam pro-
ductivam: similiter et ex negatione actus accidentalis in substantia, non bene arguitur
ratio actus substantialis.

Ad 1^am confirmationem. Distinguo majorem: complexus obiective actualis, et extra essen-
tiam rationis potentialis potentialitate metaphysica, concedo: et extra essentiam rationis potentialis potentialitate physi-
ca, nego majorem, et minorem, et 1° loco. Et dicere: complexus obiective actualis, sive actus metaphysicus, qui
et complexus differentialis, sive differentia metaphysica materiae non constituit genus metaphysicum, quod potentia seu potentia-
litas metaphysica dicitur [illegible], et differentia sunt complexus [illegible] inter se mutuo, et a-
dequate distincti, [illegible] unus est extra essentiam [illegible] alterius: [illegible] et ipsa essentia
maneant, quae potentia physica receptiva et [illegible] nullius est extra [illegible] rationem potentiae physi-
cae [illegible] Ad [illegible] rationem non majorem, cujus falsitas patet ex dictis [illegible]
[illegible] et actus metaphysicus [illegible] in metaphysica [illegible], [illegible], quod habeat rationem
[illegible] [illegible] metaphysice [illegible] licet [illegible] ge-
nere physico.

Instabis: si materia haberet actum metaphysicum, haberet magis, et minus potentialis
quam potentia metaphysica; sed hoc [illegible]: [illegible] [illegible] actus metaphysicus materiae
[illegible] potentiam ad [illegible], [illegible] [illegible] potentia metaphysica, sive [illegible]
tus generica [illegible]: [illegible] esset magis potentialis [illegible]
actus metaphysicus materiae non esset [illegible] ut [illegible] per quae [illegible]
bilis et ratio substantiae [illegible] [illegible] per [illegible] per quam
non [illegible] actus metaphysicus materiae: [illegible] esset minus potentialis. [illegible]
et [illegible] [illegible] majorem: esset magis, et minus potentialis in diversa
linea, concedo: in eadem, nego majorem. Prima pars [illegible] in una linea, et 2^a in alia
quod nullo [illegible]: nego quod actus metaphysicus materiae sit magis potentialis in linea
physica, quod 1^a [illegible] persuadet, et sit minus potentialis in linea metaphysica, quod 2^a enim
[illegible] nullo modo [illegible], alia objicit contra [illegible] [illegible], quae [illegible]

neq. reproducitur. Itaq. Materiam ipsam statuimus, dicere non possumus, possumus vero sequenti modo: Sectio 3.a an materia habeat ~~suam~~ propriam existentiam.

SECTIO .III.

An Materia habeat propriam existentiam.

Esse purum potentiale in genere existentiali, conceditur enim formam materiae existentiam non habere, sed per existentiam suam existere plausibilius. Thomistae sententia ideo materiae de sui principiis, ut ens profundae potentialitatis ab ipsa in materia penitus velut tota spiritus, virtutibus puro potentiis, quasi summa dumtaxat caeteris substantis: at haec aliquo in vita re doctores nostri materiae ~~res~~ in potentiam [illegible] dum puram potentiam ab ipsa ex trahunt ad hoc proponit. [illegible] sententia haec est, [illegible], ut sua materia existentia concepit definiens in abstracto per essentiam et existentiam. Sic informatur: essentia non distinguitur realiter ab existentia; sed materia habet propriam essentiam ab essentia formae distinctam: ergo habet propriam existentiam ab existentia formae distinctam. Maior, pro qua stant communiter nostrates, et Scotistae contra Thomistas, quaestionem cum rationibus quibus premitur difficultate, sicut et nos Deo dante ostendemus, sed commodior occurrat oratio, ideo ab illius probatione abstinebimus modo ut a loco quaestionis dicamus si eius existentia habetur[?], [illegible] distincta materia per propriam existentiam ab existentia formae distinctam existere dubitabit nemo.

Omissa igitur distinctione essentiae ab existentia propria de ratione, per nostrates cum Scotistis communiter materia habet propriam existentiam ab existentia formae distinctam, ergo non est pura potentia in genere existentiali. Probatur communiter [illegible] solido et quasi adaequato: quae sunt materialis, et quibus alia forma intelligitur existere in materia, materia intelligitur existens, sed non per existentiam

tiam formae: ergo materia 1°, existit per existentiam distinctam ab existentia formae, consequenter propriam existentiam. Minor patet: quia cum forma intelligatur existere in materia, non intelligitur existentia formae: ergo existentia quae intelligitur in materia, cum forma intelligatur existens in materia, non est existentia formae. Maior vero probatur: quia cum forma intelligatur existere in materia, materia intelligitur disposita ad recipiendam formam; sed materia disposita ad recipiendam formam est materia existens: ergo cum forma intelligatur in materia existens, materia existens intelligitur. Minor constat: quia dispositiones subiecti ad formam recipiendam ex natura rei praecedunt formae receptionem.

Minor vero multipliciter ostendi potest 1° quia materia disposita ad formam recipiendam est materia habens dispositiones existentes proximas ad formam; dispositiones enim ad formam debent existere proximas ad ipsam ut diximus; sed materia habens dispositiones existentes proximas ad formam est materia existens; dispositiones enim existere requirunt subiectum in existentia, et materia est subiectum dispositionum: ergo. Ostenditur 2° eadem minor: quia materia disposita ad formam recipiendam, supposita hac materiali parte, est materia proxime potens causare materialiter formam; sed materia potens proxime materialiter causare formam est materia existens: ergo materia disposita ad formam recipiendam est materia existens. Maior certa debet esse etiam apud Thomistas doctores, materiam esse causam materialem formae sub hac materiali parte. Minor efficaciter probatur: materia potens proxime causare materialiter formam est causa in genere physico vero et reali proxime disposita; sed causa in genere physico vero et reali proxime potens causare proxime est disposita ad effectum debite proxime ad effectum: ergo. Minor constat: quia causa materialis est causa de genere physico et reali.

Minor etiam patet: quia causa proxime disposita non intelligitur nisi

existes sit super causa de genere phico, et reali proprioni nate existere est ad effectum: quod naria proprionio ad suas materiales, quas in genere phico causat existere est, per existentiam distinctam ab existentia formarum non eadem via occurrunt. Porro huic argumento prima plausibilis apud ipsos solui redit materia, in illo priori nata esse existentia forma, existentia secundum quid rialis et completa. Ita Magister Froilarus et alii hos. Porro alii, inter quos Palgo acriter impugnat, itaque ergo 1us stat, quod videatur, istam nobis credere, nec satis percipitur, quod Porro respondeat, si quod nos concedimus non liceat: ratio est; quia non namus quod materia 1da proprioni ad formam existat complete, et 2do quod in linea phica gris phice existentia cum enim in linea hoc materia 1a sit ens completum, existentia, quae deveat esse proportionata formae, existentia cujus est actus, existentia materia completa super adequata, et perfecta devet esse in linea phica gris.

Cetarum sicut essentia materia completa, et perfecta, est in linea gris phice opposi[ta], est rerum vera quas veras, in linea metaca ens completum hic ejus existentia completa et adequata est in linea partes phice vere et realis existentia proprioni nata ad formam, sic et 2a vera et realis existentia quam materia proprioni ad formam habet, non est existentia ipsius formae: quia vera et realis existentia materiae non est existentia formae. Ad contra solutionem formae est, quia status iste rialis, seu via ad existendum, quae a Porro constituitur materia, illi priori ad formam, vel est actus aliquis materiae superadditum, vel est ipsa materia essentia, ut subjacet agenti efectivo: si 1us cum actus ille praecedat formam, tamen non erit actus 1us materiae, quod non credet Porro, supponens re-lictam formam esse actum 1um materiae ideo, actum omnem proprioni ad formam.

n͞qt maxio: f.° 2°;

Ptro etiā ͞d, quia q͞ maria vi actionis, quas subjicit-
tur agēti efectivo, extraone status viālis habebit aliquā actualitatē; sed n̄
actualitatē essentiæ; n͞qt hæc vel habet maria, aut tolse, qui actu metacq esse-
ntiale, et statiuā mariā denegat, dicit; vel casu aliquo actualitē essētiæ ha-
beas, hæc mariā nesessario habet: sed actualitē illā status viālis ...
maria habet, ut ͞d certū: ergo actualitas, qua maria, ut subjacet agēti
efectivo habet, n̄ ͞d actualitas essentiæ erit ergo actualitas existentiæ: hic efi-
caciter ostenditur, ... fuit ... facta, ... q͞ maria pro illo priori ...
ā fiā desscribitur ā pure pobile, cū pro illo priori sit extra causas
efficientes, sed qd distinguetur a pure possibili sit in actu absoluto
et simpliciter existens: ergo maria in illo priori ēt in illo statu, ͞d ens in actu absolute et
simpliciter existens, ... existentia ... status ... : sed distinctum a pure
pobili ͞d ... ad quæ tragitis de n̄ esse ad esse: ... ͞d ... ad quæ tra-
hit de n̄ esse ad esse ͞d ... in actu absoluto, et simpliciter, hoc ͞d vere et
realiter existens: ergo.

Inferitur hic ut observat, etiā Palaeo, statū illū via-
lē n̄ posse esse statū mediū inter mere pobile et existens pobile; n͞q
trahit de n̄ esse ad esse ͞d trahit ab uno ... contradictorio ad contradictorium aliud,
sed inter duo contradictoria n̄ ... datur mediū ... datur ... n̄ mediū

status inter esse, et n̄ esse, sive inter mere pobile et simpliciter existens, ...
re pobile, et existens ... [illegible]
... [illegible] ... proprium ... pro illo priori fit extra causas ... n̄ ...
mere pobile, ... [illegible] ... causas pro illo priori ...
causā ... [illegible] ... absolute, et simpliciter ...
... [illegible] ... recte ... status ... et ... appellatur ... Pax
... [illegible] ... status ... [illegible]

sufficit ad veritatem propositionis hujus, natura existit absolute, simpliciter probata, vel non sufficit. Si 1°, quod vita Dei non, consequenter absoluta et realis existentia. Cum enim natura haec nunquam proprio ac suo habeat quod sit ad suum, natura dicitur, vera et realis existentia. Si 2°, natura [illegible] ac suum absolute non [illegible], vera possibilis, neque quod sit natura possibilis et existit [illegible] nihil est omnino vere et realiter, sicut nec, quod sit realiter existit, et non existit realiter, et quod sit esse, et non esse.

Denique cum status hic minus non sit quia [illegible], aut quod finaliter [illegible] nostros [illegible], quod non esse [illegible] actiones productivae naturae, [illegible] natura et subjecti agentis productivi proprium [illegible]; [illegible] modo [illegible], quod proprium natura [illegible] natura sit, [illegible] status [illegible] vel [illegible] ad illud. Sed [illegible] illo [illegible] ac suum existit. Si 1°, [illegible] infinitum [illegible], si 2°: proprium illo natura [illegible] illo [illegible] ab existentia [illegible] natura [illegible] existentia [illegible] ad suum, [illegible] ad [illegible] pro illo [illegible] pro illo [illegible] per existentiam [illegible] ab existentia [illegible] per proprium.

Colligitur 1° [illegible] cum Illustrissimo Palaeo naturam pro illo priori [illegible] [illegible] ac existentia [illegible] existentia realis [illegible] pro illo priori [illegible] esse et vere possibile ut existere [illegible] quia natura pro illo priori debet [illegible] aliquo [illegible], non [illegible] debet [illegible] et existere. [illegible], quia [illegible] pro illo priori [illegible] statu priori ab existentia, et vera existentia [illegible] natura [illegible] illo priori [illegible], [illegible] intelligitur, [illegible] debet et existere; certum [illegible] non possit [illegible] et non existere, [illegible] statu illo [illegible] natura [illegible] pro [illegible] existentia [illegible]. [illegible] patet: [illegible]

tnc certum videtur causam in genere physico, seu de genere physicae causalitatis materia 1a comparative ad formam, dicenda (?) stante debere esse pro illo priori, secundum quod intelligitur ut proxime potens causare effectum, ab illo, in quo effectus sit.

Insuper si pro illo priori materia intelligitur proxime disposita ad substantiam, causandam formam, materia itaque formam recipitur vere, et, ut physice recipiens dispositiones praevias ad formam; sed quod physice recipit, vere et realiter existit: ergo materia pro illo priori recipitur vere et realiter existens. aliter posset intelligi ut physice habens quantitatem, calorem &c, quin ut existens intelligeretur: quod pro illo priori non praesupponit existentia. Ergo etiam contra solutionem hanc arguitur ex paritate causae efficientis, quae proprior ratio ad effectum intelligitur potius existens, non autem ut praescindens ab existentia: ergo similiter causa materialis propriori ratio ad [illegible] materialiter causandum potius existens intelligitur non autem ab existentia praescindens; ratio consequentiae est: quia ideo causa efficiens potius existens debet intelligi propriori ratione ad effectum, quia pro illo priori intelligitur potens proxime causare effectum in genere causae verae et realis; sed etiam materia propriori ratione [illegible] ad formam intelligitur proxime potens causare formam in genere causae verae et realis: ergo.

Obiicitur:
compositum substantiale seu materia 2a dicitur praeintelligi potius existens ad accidentia, quorum est causa materialis: ergo materia 1a praeintelligitur potius existens ad formam cujus est causa materialis. Antecedens certum est; consequentia tenet a paritate in eo, quod aeque exercet munus causae materialis materia respectu formae, quam compositum respectu accidentium; sed quia illud munus compositum respectu accidentium exercet, praeintelligitur potius existens ad accidentia: ergo. Respondet Palanco (?) ad proximam paritatem compositum substantiale non esse purum potens in genere entis, materiam vero esse purum potens in genere entis, inde compositum substantiale potest, et debet intelligi existens propriori ratione ad accidentia, quorum est causa materialis; materia vero 1a nec debet nec potest

intelligi existentiam proprioribus ad formam cujus causa materialis est; si quidem complet for-
ma quae pura potentia in genere entis intelligatur cum ultima actualitate, quae actu
Iº at quia ultima actualitas est existentia, forma vero substantialis est actus Iᵘˢ de
linea entis: ergo. Aliis ita nos intendit: ideo compositum substantiale requirit intelligi
cum ultima actualitate de linea albi ergo. proprioribus ad albedinem, cujus est ca-
usa materialis, quia est pura potentia in linea albi, sed materia Iª est pura potentia in ge-
nere entis: ergo proprioribus ad formam requirit intelligi cum ultima actualitate de line-
a entis.

Ad hoc responsio manifestum vitiosum circulum committit: nam ex eo probat Philosopho
materiam esse puram potentiam in genere entis quia non habet propriam existentiam, ex eo autem probat non
habere propriam existentiam, quia est pura potentia in genere entis: argumentum autem nostrum ostendit
materiam, proprioribus ad formam non esse puram potentiam in genere entis, habere ergo propriam existentiam,
quia pro illo priori est proxime potens causare materialiter formam, hoc autem proxi-
ma capacitas constituitur per existentiam materiae ut probatum manet ex argumento facto,
quod non satisfactum est. Aliis ita responsionem Palanci intendit sic: si compositum sub-
stantiale esset pura potentia in genere albi, esset etiam pura potentia in genere entis non pos-
set materialiter causare albedinem: sed materia Iª proprioribus ad formam bene proxime cau-
sare materialiter formam: ergo materia Iª pro illo priori non est pura potentia in genere entis.
Alia probatur a paritate causae efficientis, quae licet pura potentia in genere entis
proprioribus rationem ad effectum non posset effective causare effectum: ergo similiter. Ratio constat
in exemplis, quia licet causa efficiens est causa de genere physico, et reali, ideoque quo
verum est; sed similiter causa materialis est causa de genere physico: ergo.

Ratio doctrinae
est quia existentia est conditio sine qua non constituens causam esse potentem proxime cau-
sare effectum in genere physico et reali, deficientes vero sive cujuscumque modi non sunt condi-
tiones praeviae requisitae ex parte causae sive efficientis sive materialis.
Respondebit Iº modo ille. Bajona materiam intelligi existentiam proprioribus ad

hoc, non vero proprioni ad illam, sive ad formam. Praedictes sunt apud Posteriores tres
isti, unde prioritate illius omnino necessaria alterius loquuntur obscuritate, quam
praestant lucido explanatione explanare conatur subtilitatis magister: prioritas,
sine qua, aut, et ordo dependentiae, sive duo quorum quod primum est, sinunt aliud, sine quo
possit intelligi existens. Prioritatem hanc tribuunt causae efficienti respectu effectus
effectus, exemplum est forma, sole respectu illuminationis, quo illuminatio
esset posset tamen intelligi existens sine actualiter illuminare intelligatur.
Prioritas, a qua datur prius id quod est prius intelligi requirit sine posteriori-
rem. Ita quod intelligatur posterius. Hanc prioritatem materia respectu formae tribuit, solumque hanc
auctor impugnat Thomistarum alterius: eq destruere doctrinam Thomistarum Posteriorum
principiis metaphysicis, atque prioritatis causarum, eq etiam impugnat Palgeii, de
negat sic equivocationem, qua laborat, videntur ipsi, quorum impugnationibus omi-
sis.

Itaque sic arguitur: constat quod materia constituatur in esse proxime potentis
causare formam per aliquid quod habeat a forma; sed materia non nisi ut existens
et proxime potens causare materialiter formam: ergo constat quod materia in esse existen-
tis constituatur per aliquid quod habeat a forma modo sic, si materia praeintel-
ligitur existens ad formam per existentiam non communicatam a forma, praeintelligitur
prius forma prioritate sine quo: ergo non praeintelligitur prior prioritate a quo: ergo.
Maioris ratio est, quia id per quod constituitur materia in esse proxime potentis cau-
sare materialiter formam, praeintelligitur ad formam, sicut id per quod causa efficiens constituitur
in esse proxime producentis effectum praeintelligitur ad effectum; sed si praeintelligitur ad formam
non posset esse quid a forma communicatum, alioquin proprioni ad formam intelligeretur ipsa forma
cum intelligeretur existentia ab ipsa communicata: ergo.

Hic sicut constat, quod causa efficiens
constituatur in esse proxime potentis causare physice effectum, per aliquid, quod habeat
ad effectum, et sicut constat quod id quod praeintelligitur ad effectum, sit communicatum

ab effectu; ergo sicut causa efficiens est prior prioritate à quo effectu per se producto, ita constat, quod id per quod causa materialis constituitur esse proximè potentiam materialiter causare prius sit communicatum à forma causata, et quod ab ipsa forma ~~illam~~ materia illum habeat, similiter ergo causa materialis prior erit prioritate à quo forma. Minor subsumpta ex eo constat, quod ideo causa efficiens est prior à quo effectu, quia ad effectum praeintelligitur existens per existentiam non communicatam ab effectu: quod [+] Assignat disparitatem magister Bajona docet quod causam efficientem praecedere ad effectum reduplicative ut existentem, causam vero materialem praecedere solum specificative existentem; sed contrà retorquetur paritas, causa efficiens praecedit reduplicative ut existens: ergo causa ~~materialis~~ praecedit etiam reduplicative ut existens, si dicat, causam ~~eff~~ efficientem praecedere reduplicative ut existentem, quia dat existentiam effectui, causam vero materialem non praecedere reduplicative existentem; quia non dat, sed accipit existentiam ab effectu, scilicet forma; contra [illegible] responsio ut potè manifesta petitio principii non est ad admittenda; insuper adhuc paritas insurgit: causa efficiens dat, non accipit existentiam ab effectu; ergo causa materialis dat, non vero accipit existentiam ab effectu, scilicet forma, constat enim contrarium causam non dare, sed accipere esse ab effectu, causa enim est, quae dat, non quae accipit.

Respondet praeterea effectum causae materialis esse causam formalem materiae, effectum vero causae efficientis non esse causam ipsius ~~an~~ causae efficientis; sed contra ipsum est: quia forma non est causa formalis materiae, sed solius compositi; quod solum nihil est. Insuper sicut causa materialis formae, potest esse effectus formae ut causae formalis, cur similiter causa efficiens non poterit esse effectus formae ut causa formalis, et consequenter accipere existentiam ab effectu hoc est à forma, quam producit; si enim primum non constat; quia non constat idem simul esse causam et effectum, respectu ejusdem in alio, et genere; effectum scilicet in genere formali, et causam in genere materiali secundum etiam propter eamdem rationem non constabit, siquidem causa efficiens, erit effectus in genere formali, et causa in genere efficiente, sed hoc est falsum, constat ergo apud Thomistas: ergo et primum: ut enim sit ipsa diversimode causa efficiens

ex eo, qd causa sit, genere phico quo proximi ad effectum, talis debet poss proximè effectum causare, per talis debet existere, et ut existit per existentiam distinctam, et non communicatam ab effectu; sed taliter causa materialis est causa de genere phico, quo poss causare proximè debet, talis proximi ad etc.: ergo, sectio 4. probatur aliter eadem solutio

SECTIO. IV.

Probatur aliter eadem solutio.

Efficax aliud argumentum desumitur ex diversitate actionum, quibus materia et forma producuntur: et formatur sic: quae producuntur per diversas actiones diversas habent existentias; sed materia, et forma producuntur per diversas actiones, ergo habent diversas existentias: ergo prima existit per propriam existentiam. In primis probatur maior: quia licet actio non sit formalis existentia rei creatae, est saltem effectiva existentia, quatenus actio ~~effectiva~~ productiva communicat existentiam formalem rei creatae. Cum vi actionis effectivae res extrahatur a sua causa habeat esse extra causas suas, efficientem potissimum quod sit res vera, distincta, quod sit a mere possibili: unde resultat vi actionis non habere formalem existentiam: ergo actiones omnino diversae ad diversas existentias trahuntur: ergo diversas habent existentias, quae per diversas actiones producuntur. Probatur jam minor: quia materia producitur a solo Deo, per actionem creativam: quae vero forma aequé v.g. producitur ab agente creato per actionem eductivam, sive generativam; sed actio creativa, et generativa sunt actiones essentialiter diversae, ergo materia, et forma producuntur per actiones essentialiter diversas.

Confirmatur: proprio-
rare quae existentiam formae materiae, id est tres actionis, dua producitur habens actio-
ni qua producitur est formaliter existens, ac pariter rei: ergo materia prima propriae

rario q̄re existentia p̄ria d. p̄ualiter existens a parte rei. Hac extra d. et min. q̄stat: nam p̄ris actionis productiva d. p̄ualiter q̄ falso q̄ ultra existentiali d. ens p̄ualiter q̄ positum a parte rei, distinctum ꝗ. a mere possibili; Marie ergo est p̄ualiter existens a parte rei: ꝗ. P̄batur conseq. marie esse creatum d. marie n. esse mere possibile: q̄ marie esse creatum d. marie esse ablute existentem; sed marie esse creatum n. d. p̄riam existere: q̄ marie esse ablute existentem n. d. p̄riam existere: q̄ existentia marie n. d. existentia p̄ria.

Huic argumento respondent Magister Bajora, et Scotistae, ea, que producuntur per diversas actiones completas habere existentias diversas, n. autem ea que per diversas actiones incompletas producuntur; marie autem et p̄ris produci per diversas actiones incompletas; ideo ꝗ. n. haberent diversas existentias. Impugnat solutionem hanc Illustrissimus Palgeo. Tum ea d. quia actio, que producitur p̄ria d. completa, et tamen communicat p̄ria existentiam q̄ actio productiva marie sit completa n. obstat ut marie communicat existentiam

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] pro [illegible] producatur [illegible]

[illegible] tria [illegible] materia [illegible] generata [illegible] primum [illegible]

[illegible] eadem [illegible] omnia [illegible] generaretur [illegible], et

[illegible]: quod absurdum est [illegible] materia, non produceretur [illegible] per actionem

creativam, et generativam. [illegible] etiam agens creatum producere, et generare materiam, quod

nec vera philosophia sequitur ratio: quia agens producens existentiam rei rem ipsam effective producit,

quid enim aliud est effective rem producere, nisi producere existentiam rei; sed agens creatum pro-

duceret, generaret [illegible] existentiam materiae: ergo.

Aliter respondet Illustrissimus Palgco [illegible]

[illegible] materiam, et formam per diversas actiones produci, sed contra, quia unica pro-

ductio, qua materia et forma producuntur, est creatio, vel generatio; non enim datur mu[ltiplex]

si creatio, forma materialis producta erit per creationem, quod apud omnes falsum est [illegible]

[illegible] falsum post [illegible] mundi [illegible], si est generatio, materia [illegible] generabitur, quod etiam falsum est;

cum certum sit, materiam ingenerabilem esse. Respondet materiam, [illegible] fieri, sive [illegible] producta

fuit, productam fuisse per actionem creativam simul cum forma; nam juxta Divum Thomam, materia

non fuit creata, sed concreata: docet praeterea per ejusmodi actionem productivam conser-

vatam fuisse materiam [illegible] cum nova forma accepit [illegible] materiam [illegible] eadem actio-

ne, qua forma [illegible], quin ex hoc sequatur materiam generari: quia non generatur id

quod conservatur per actionem generativam, sed id quod [illegible] fieri producitur per ejusmodi ac-

tionem.

Ista doctrina [illegible] sic arguitur constat, materiam esse actualiter physice creatam, quan-

do non datur actualiter physice creatio, sed ex responsione data sequitur, materiam

physice actualiter creatam esse, quando actualiter physice creatio non datur: ergo.

illa stare debet. sicuti, quod constat quod aliquid actualiter, et physice accipiat denominationem a forma non existente physice actualiter producitur quod nimirum quando materia conservatur actualiter, et physice, non datur actualiter, et physice actio ~~creata~~ creativa; sed materia tunc est actualiter, et physice creata: ergo. Illa est ipsa responsio. Minor probatur, quando materia actualiter, et physice conservatur est actualiter, et physice producta; est enim physice actualiter ens finitum existens. sed non est actualiter, et physice generata ut supponit objectio: ergo est actualiter et physice creata. Urgetur, sicut causa conservativa est proprie causa et proprie dat ~~esse~~ existentiam ~~est~~ effectui ita conservatio est proprie productio et actio, qua communicatur rei existentia: res ergo secundo producta sive conservata est proprie et vere producta, conservatio ergo est vera productio; sed conservatio ab agente creato est vere generatio: ergo res secundo producta, sive conservata ab agente creato est vere generata; ergo sic, juxta responsionem materia 1a producitur 2o, sive conservatur ab agente creato; ergo vere erit generata.

Explicatur amplius: sicut conservatio sive 2a productio praesupponat praeexistentiam quoad denominationem rei productae nihilominus quia ipsa est productio, denominat rem productam sed etiam est vera generatio. ergo praesupponat praeexistentiam quoad denominationem rei productae, denominabit nihilominus rem generatam. Dices: actionem illam, qua ab agente creato producitur forma et materia conservatur esse generationem compositi, non vero materiae, materia enim ingenerabilis est, sed contra est: quia materia ingenerabilis est compositum est, sed generatur forma, sive compositum per actionem qua producitur materia: actio enim, qua materia producitur est essentialiter creatio: ergo. Insuper si materia non generatur, et tamen conservatur, vere ergo actualiter producitur actualiter etiam creabitur: ergo dabitur actualis physica creatio materiae, haec creatio dari non potest, nisi per actionem generativam qua materia conservetur. ergo.

Respondet iterum Palaeo, distinguens quod hujusmodi actione duplicem formalitatem, alteram actionis, ut est actio solius Dei, et hanc appellat creationem

mariæ, alterius actionis ut est actio Dei, et creaturæ, et hæc apelat generatio-
onis suæ dispositi; sed contra est 1°: quia hoc prolixitatis dictio non solvit, quod per illam
actionem reservetur practicé, et actualiter veré producatur materia ab agente
creato: ergo si actio illa est generatio materia ab agente creato generatur: vel sic:
ergo si actio illa est creatio, materia ab agente creato creatur, ut cum sit absurdum est,
quia nec materia generatur, nec agens creatum creatura est: ergo. Contra est 2°: quia ut ip-
sa Palgei docet actio agentis creati non habet activitatem ad faciendum quod primum sub-
jectum existat, quia actio agentis creati semper supponit primum subjectum; hoc ergo distingui-
tur ab actione Dei, quæ non supponit primum subjectum, sed facit, quod primum subjectum exi-
stat, modo sic.

Vel actio agentis creati supponit semper primum subjectum ut possibile, vel ut
existens? si 1um, hoc differre nequit ab actione Dei, hæc enim supponit primum sub-
jectum ut possibile, si 2um; sic argumentor: actio agentis creati supponit primum subjectum
ut existens; sed non per existentiam suam, sed per propriam existentiam: ratio minoris; actio agentis creati
non supponit existentiam suam, quia vel ejusmodi actio est ipsa existentia, vel est productio exi-
stentiæ, qua sua existit: ergo non supponit primum subjectum existens per existentiam suam. Denique quod attinet
ad Divi Thomæ autoritatem, materiam scilicet non esse creatam, sed concreatam, dico creatio-
nem sumi posse late, et stricte, late sumitur pro productione, quæ est crea-
tura a solo Deo, ut cum 1° genesis de Adamo, et de Eva, Masculum, et femi-
nam creavit eos.

Sumitur stricte creatio pro productione et ex nihilo, sive
independenter a præsupposito subjecto, et sic dicitur, Angelus, et anima rationalis creantur: si in ista
acceptione accipiatur Divus Thomas, nihil ad rem facit Palgeo: quia argumenta
contra ipsum facta procedunt de creatione stricte sumpta. Si in 2a, ut supparet Angeli-
cus Doctor intelligatur, intelligendus taliter est, ut doceat, materiam non creari,
quia simul producatur forma; licet enim omittatur, quod in ista meditatione, vel per
eandem, vel, per diversas actiones creativas fuerint simul creatæ materia, et

fra, sed hoc dici non potest de materia et forma productis in generationibus, quia contingit post primam illam creationem, in his sicut quando generetur materia generatur forma, ut est certum; sed ex suppositione, et doctrina Peripateticorum contrarium infertur: ergo. ... opposita solvitur

ta

SECTIO V.

Opposita solvit argumenta.

Argues 1.° ex duobus entibus in actu repugnat resultare unum per se; sed si materia et forma existerent per proprias existentias, materia, et forma essent duo entia in actu: ergo ex ipsis non poterit resultare unum per se, quod est absurdum. Major, ut communiter Philosophorum ex Aristotele, et Divo Thoma profitentur, constat ex terminis, ipsi quia in ratione unitatis per se quae non unitatur volunt. Minor vero est in nostra sententia constat ex Aristotele 8.° metaphysicae textu 15.°: quia ideo ex subiecto et accidente non fit ~~ut~~ unum per se, quia accidens ~~...~~ invenit subiectum actu existens; sed si materia existeret per propriam existentiam formae substantialis inveniret materiam actu existentem: ergo. Confirmatur 2.°: quia si materia, et forma existentibus per diversas existentias possent fieri unum per se, ideo esset quia essent duo entia in actu completo; sed haec ratio nulla est: ergo. Probatur minor, quia aliter ex duplicatione separata resultare posset unum per se. 2.° quia non esset unde probaretur non dari de facto plures formas in eadem materia; nam in tali objectione non erit difficultas, si plura entia in actu possent uniri, ad respondendum, sed utrumque hoc absurdum est: ergo.

Ad solutionem huius debetis quid nomine unius entis per se intelligendum veniat. Unum per se ut communiter docent nostri Recentiores, ex Patre Xuarez, et aliis, sumi potest late, et stricte, late sumptum opponitur uni per agregationem, et sic quodlibet compositum etiam accidentale quod in stricta usurpatione unum per accidens est, unum per se dicitur. Sic etiam ab Aristotele unum per se apelatur quodlibet artefactum quia scilicet ens compositum naturale, quam artificiale fiunt ab uno per agregationem

ovis, ab acervo lapidum vg. unum per se stricte acceptum distinguitur uni per accidens, et quia praeterea attinet postulat partibus constare, quae nulla accidens sit, et quae per se uniuntur, ejusmodi est unio non sit extra naturam partium totius compositi, in praesentiarum enim loquimur de uno per se substantiali, et essentiali, seu cujus partes substantiales sunt, comparantur quod per se ut potentia, et actus, et natura sua ordinantur ad totum naturale compositum, hoc certa.

Respondeo ad argumentum distinguendo majorem, ex duobus entibus in actu essentiali completivo, physice completis, nequit resultare unum per se, concedo; ex duobus entibus in actu existentiali physice tamen completis nequit resultare unum per se non majorem. Distinguo minorem, sed si materia, et forma, existerent per proprias existentias materia, et forma essent duo entia physice completa in actu existentiali, concedo minorem; essent duo entia physice completa in actu essentiali completivo nego minorem, et ideo stat philosophicum illud ex duobus entibus &c. Consequentiae intelligitur de entibus physicis naturaliter completis in actu essentiali completivo, qualia sunt duo lapides vg. ex quibus unum per se non constare non potest, eo propter sua complexiora ordinari non possunt ad compositum tale unum, at vero entia physice completa licet sint in actu existentiae ordinantur ad compositum, atque adeo ex ipsis fieri potest unum per se imo et unum per se fiat fieri debet ex entibus actu existentibus, neque signes partes non sunt in actu existentiae, compositum, sed nihil aliud nisi duae partes non exit in actu existentiae, et ita Scotus, et Divus Thomas intelligendi sunt, non ut Scotistae volunt.

Quod ut clarius constet dico sic Scotistarum argumentum: licet materia existat per existentiam formae, adhuc materia, et forma erunt duo entia in actu, sicut essent duo albi Petrus et Paulus licet eadem albedine, sed ex duobus entibus in actu nequit fieri unum per se; ergo etiam si materia existat per existentiam formae, ex materia, et forma nequit fieri unum per se. Verumtamen, ex duobus entibus licet physice completis in actu existentiali nequit fieri unum per se existens juxta Scotistas: sed ex duobus entibus in actu essentiali, licet

phice completis, resultare non poterit unum per se essentiale, proinde ex essentia materiae et formae non poterit constare una per se essentia adaequata compositi, consequens hoc absurdum ergo: patet consequentia.

Ad 1am

probationem nego maiorem; nam nec Aristoteles nec divus Thomas contrario sensu totum docent ut bene notat Pater Suarez, ex subiecto, et accidente non fieri unum per se, quia accidens conveniat subiecto actu existenti; ratio enim ob quam subiectum, et accidens non fiat unum per se est, quia unum per se rarò stricte tale fit ex partibus substantialibus incompletis ex quibus convenit aliquid specie completum in linea essentiali constitutiva, accidens vero si toti composito, et subiecto adveniat, convenit subiectum physice completum in linea essentiali constitutiva, unde nil mirum, quod ex ipso, et subiecto unum per se non fiat.

Ad 2am probationem

distinguo maiorem: si ex materia, et forma existentibus per proprias existentias fieri posset unum per se maxime quia essent duo entia incompleta ad invicem ordinata ut subiectum et forma, ut actus, et potentia, concedo maiorem: quia essent incompleta ut cum non maior, nego maiorem, et minorem sub data distinctione: ad huius probationem nego 1am sequelam: licet enim duae animae sint entia completa in eodem genere substantiae utramque non ordinantur inter se ut potentia, et actus, neque una per aliam completur ex ipsis unum per se resultare nequit, opposita autem ordinatio reperitur in materia et forma, ideoque ex ipsis resultare potest unum per se. Ad 2am sequelam nego consequentiam: nam falsum ergo quod materia substantialiter compleatur per unam formam, praeter superfluitas alterius.

Instatur: ex duabus partialibus existentiis materiae et formae nequit resultare una per se existentia: ergo neque ex materia, et forma existentibus per existentias partiales resultare potest unum per se totale existens. Antecedens probatur 1o: ex iis solum resultare potest unum per se, quae comparantur vel ut perfectibile, et perfectivum qualiter comparantur verbum divinum, et natura humana, vel ut actus, et potentia; ideoque ex pluribus materiis aut ex pluribus formis substantialibus

totialibus ñ resultat unũ per se; ꝯ existentia maria, et fœ ñ comparantur ut per-
fectibile, et perfectivũ nec ut actus et pot.: q. Pratur 2º idq. ẽ: ea, quæ realiter dis-
tinguntur, nequeunt esse unũ per se quæ conveniũt ꝯ aliquo ẽsse communi qd sit unũ per iden-
tatẽ; sed existentiæ parciales maria, et fœ, ñ communicant ꝯ aliquo qd sit unũ per identa-
tẽ; q.

Retorquetur ꝯsequentia: vel ex duabus productionibus maria, et fœ ꝯstat una per se
totalis productio, vel ñ. Si 2ᵐ: q. compositũ ñ ẽ unũ per se completũ existens. Pratur, nã juxta
Thomistas eo modo quo res producitur existit, sed ñ produceretur per unã totalẽ per se
productionẽ, sed per productionibus completis maria, et fœ, ñ fieret una per se totalis produc-
tio. q. Si 1ᵐ: q. ad unũ per se ñ requiritur qd constet partibus se habentibus ꝯ per se aut
ut pot., et actus, aut ut perfectivũ et perfectibile. Quod manifestẽ probatur, nã
productiones illæ neutro modo se habent; et ex illis resultat una per se tota-
lis productio, ut dicis: q. Dices: productiones illæ ñ constituunt unã per se formaliter
totalẽ productionẽ, sed unã per se tantũ productionẽ; similiter dicent existentiæ par-
tiales maria, et fœ, solũ tantũ sunt una per se existentia ñ autẽ una per se forma-
liter existentia solũ enĩ ab uno per se essentiali, sed per ejusmodi existentias, formaliter
existens oritur denominatio unius per se existentiæ ꝯ existentijs parcialibus maria
et fœ.

Directe respondeo omisso qui ordo sit, disparitatẽ manifestã desumes ex probatione 1ᵃ
ejusdẽ qtionis: nã maria, et fœ per diversas existentias existentes comparantur ꝯ per se ut pot., et
actus; siquidẽ maria existens ordinatur ut pot. ad fœ existentẽ tanquã actũ, ex quo
sequitur ex existentibus resultat et componitur totũ substantiale existens, ad qd ñ requiritur qd
ipsæ existentiæ ꝯ per se comparentur ut pot. et actus, sicut ñ requiritur qd parciales
productiones comparentur ut pot. et actus, sed ut ex maria et fœ per diversas illas pro-
ductiones productis constituatur unũ per se compositũ substantiale productũ. Omissis aliis, quia
plures illis requirit, nã licet unũ per se perseitate essentiali, et subsistentiæ constare de-
beat partibus, quæ comparantur ꝯ per se ut pot., et actus aut ut perfectibile, et perfec-

tivų: at vero dantur etiã plures unitates per se, quo nec sit unitatis unius per se substantiis, aut subsistentiis, sed unius per se 3esi, existentia, aut omnium &c. sic ȝ. stare ergo pot unitas per se fra totalis alicujus, cujus partes nõ se habeant inter se ut pōa, et actus, ut perfectivų, et perfectibile.

Hinc ex duabus existentijs partialibus resultabit una per se existentia perfecte unius fra totalis, nõ vero perfectione unius essentialis, aut subsistentis. Ig. ad praesens respōo distinguendo maiorē, quae sunt realiter distincta requirunt, ut sint unum per se, quod conveniat aliquo ipsis, minate, et minate omnium; 2do: detrahē minate nõ maiorē unibiliter, aliter suppositum, et similiter distincta mixe nõ sequitur. Itaq. existentia illa completa convenit alicujus ipsis minate omnium. Atq. essentia maxie, et fra minate omniucat eas realiter, et eodem, hoc unio, quo dant minate omnium materia, et fra, minate omnium dant illarum partialibus existentijs.

Atque

2°: existentia dat ultimus actus entis: ergo materia cum existentia dat actu ultimo entis: ergo nõ dat pōa ad aliud actum; ergo per se nõ erit para ad fram. Probatur ultima cōa: quia id quod dat actu ultimo nequit ordinari ad aliud actum aliter illud nõ esset actus ultimus. Distinguo ant: existentia dat ultimus actus entis in linea entitativa, et existentiali, correspondens pōe obiectivae, et logicae, 2do: dat actus ultimus in omni linea perfectionis, nõ ant. Eodem modo cōns distinguo et ultima cōa. cujus probationem distinguo: id quod dat actu ultimo unius lineae, nequit ordinari ad aliud actum alterius lineae, nõ: id quod dat actu ultimo cujuscumque lineae, et perfectionis, nequit &c, 2do: licet materia cum existentia sit actu ultimo entis correspondente scilicet pōe logicae, et obiectivae, nõ tamen dat actu ultimo cujuscumque lineae, et perfectionis; actus enim existentia nõ tribuit materiae perfectionem, et esse entis physice substantialiter completi, quapropter materia ad talem actum, qui fra substantialis dat ordinari poterit, et re ipsa ordinatur tamquam ad actum ultimum in linea entis physice substantialiter completi; per fram enim completur, actuatur ȝ. materia in esse physico entitativo.

tad. existentiam

et dicitur actus ultimus correspondens pōe obiectivae, et logicae, quia ut ens existat actu, et

non sit tota compositio activa nullus alius actus requiritur nisi existentia, ideo dicitur in linea com-
positiva, sive existentiali ultimus dicitur, ceteri non sunt ultimus in omni linea, alioquin esset
quod existentia non perficit non posse per actum alterius cujuscumque lineae, quod est aperte fal-
sum: compositum enim substantiale habet ultimum actum de linea existentiali, et tamen perfectibi-
le est per formas accidentales, et quidem ratione potentiae a substantia, cum id, quod habet actum ultimum in
una linea ordinari possit ad actus alterius lineae, docet enim animam rationalem per intellectum
super additum habere intellectionem quae est ultima actualitas de linea intelligendi, et tamen
anima ordinatur ad habendam volitionem, quae est ultima actualitas de linea volendi;
docet insuper, intellectionem esse ultimam actualitatem de linea intelligibili activa, et nihilo-
minus juxta ipsos ordinatur ad verbum mentis, quod est ultima actualitas in linea
intelligibili passiva, et sic plura alia.

Objicitur: res quaelibet completur constitutive per suam exi-
stentiam: ergo si creatura propriam haberet existentiam erit in actu completa; et quod est completum in actu,
non est potentia ad alium actum; probatur: antecedens modo existit res, quae producitur; si creatura haberet propriam
existentiam, illius productio esset completa; et illius existentia per se deberet existere complete,
Probatur minor: ideo productio compositi est completa, quia ut existat ejus effectus id quod compositum non spectat
aliud producendum; sed si creatura haberet propriam existentiam ejus productio talis esset ut non desidera-
ret aliud producendum ad hoc ut creatura existeret. Ad substantia, et ...

[illegible]

rię, ordinę ad p̄oę, cū qua totū cōplet, cōstituit, quia [illegible] licet cōpleta per suā existentiā cō-
tative, ordinatur ad mariā quæ ē poa, et materia licet sit cōs cōplet per actū [illegible]
ordinari n̄ potuit ad [illegible], quo ē actus. Disparitatē redda.

Rād, respōdit magister Bajona

quia forma, eo qd licatus materia, solū exigit [illegible] et n̄ qd habet existentiā [illegible] [illegible]
lā habet, ut materiæ existentiā cōmunicet; atq adeo forma pars cōpleta ē cetera materiæ
cū sit 1ū subiectū, si propriā haberet existentiā ex [illegible] ut qd et [illegible], n̄ aūt [illegible], ut
suā existentiā cōmunicet, ac pro [illegible] pars cōpleta n̄ esset. Pars praeter voces [illegible]
disparitas, [illegible] ē, quia ex suppositione distinctionis essentiæ ab existentia, existentia [illegible] solū
existit ut quo, essentia vero existit ut qd: [illegible] vel forma existit ut [illegible] n̄ distinguitur ab
ejus existentia. Hoc 2ū [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] forma existit ut qd [illegible] super sicut [illegible]
existens ē partialis rāo, ut cōpositū existat, ita materia existens partialis rāo ē ut exis-
tat cōpositū: ergo sicut forma propriā habens existentiam ordinari pōt ad mariā ita licet ma-
ria habeat propriā existentiā ordinari potuit ad [illegible]: ergo ex eo, qd ē [illegible] [illegible]
n̄ praeter, n̄ habere propriā existentiā.

[illegible]: ideo forma pōt habere propriā existentiā, quia

ē rāo, ut materia existat, et materia ē rāo ut existat forma: ergo habere pōt propriā exis-
tentiā. [illegible] ē [illegible] [illegible] disparitate redditū; [illegible] [illegible], quia materia ē [illegible] [illegible]
[illegible] ē rāo, ut existat [illegible] [illegible]; [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ria haberet propriā existentiā, produceret [illegible] esset cōpleta, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] substantialiter cōpleti, [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ideo produc-
[illegible] ē cōpleta [illegible] [illegible] [illegible] existat nil aliud desideratur ut cōplementū [illegible]
[illegible], [illegible]: [illegible] ut [illegible] existere, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] materia
[illegible] propriā existentiā, ejus [illegible]. n̄ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rationē
quia materia existeret, [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] totū substantiale cōpletū, [illegible]

[illegible].
A [illegible], vel cōpletione [illegible] [illegible] cōpleta [illegible] dicitur materia

[illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] dicuntur aliud. [illegible]
[illegible] [illegible] dua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
productiva [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], licet [illegible] [illegible] [illegible] esse ex [illegible]. [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible], [illegible] diversas partiales [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], materia, et forma sub [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et uniuntur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] respondetur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prius dua sub [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] licet materia et forma [illegible] [illegible] [illegible]
sub [illegible] [illegible] modo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eandem [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] materiam [illegible] [illegible] unionem [illegible] pro aliquo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] duorum, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] duo [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] separata a corpore: [illegible] patet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] una [illegible] [illegible] [illegible] at [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partiales [illegible] [illegible] [illegible] diversa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

SECTIO VI.

Alia argumenta solvuntur

Arguitur. Tertio juxta Phy materia prima naturaliter non habet inter materiam artificialem duratione, ergo materia prima nulla esse artificiale habet: [illegible] nullo esse naturale habet: [illegible] existit per propriam existentiam. Probatur 1°: juxta Phy [illegible] Carde[illegible] 4° quod receptivum [illegible] oportet non habere actus ea [illegible] ne [illegible] forma [illegible]: ergo materia per se ipsam existit, sed [illegible] per se existens per existentiam scilicet [illegible]. Probatur 2°: quia juxta Phy variis [illegible] esse propter operari: ergo materia nullam habet operationem, ergo habet

nullam existentiam. [illegible] Pho, ex [illegible] dictionem materia [illegible] [illegible] habet actus ex [illegible], neque [illegible] habet [illegible] [illegible], [illegible] habet actus.

Ad arguitur [illegible] materia [illegible] ergo materia prima non esse artificiale habet, ergo nullum esse detrahibile habet, nego [illegible]. [illegible] juxta Phy [illegible] [illegible] 69 materia [illegible] habet respectu [illegible] [illegible] materia [illegible], [illegible] respectu [illegible] [illegible]. At [illegible] materia [illegible] [illegible] esse quid [illegible] [illegible] artificiale, non autem [illegible] esse quid detrahibile: ergo materia [illegible] [illegible] esse quid, seu aliquid [illegible] naturale, non autem esse quid, seu [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] materia [illegible] existit per existentiam propriam, et non per existentiam [illegible] artificialis: [illegible] materia existit per existentiam propriam, et non per existentiam [illegible] naturalis: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

materiam non habere propriam existentiam: nam licet materia subjectiva sit sua existentia, quatenus existentia realiter distinguatur ab essentia, ex hoc solum sequitur materiam non esse existentem per seipsam, tanquam per rationem formalem, sed esse existentem per existentiam distinctam, cujus susceptiva est: unde per se ipsam tantum est potentia ad illam existentiam comparatam ad formam: sicut quia materia subjectum est formarum substantialium, per se ipsam tantum est potentia ad illas formas, non autem est actus, seu non habet per identitatem formas illas, similiter quamvis actum non habet, id est per identitatem, ex facta suppositione existentiam; habet nihilominus propriam existentiam distinctam ab existentia formae.

praxi posse materiam nullam habere essentiam nullumque esse; Ad 2am objectionem, quae primis, respondeo ac materiam quae juxta Thomistas nullam habet operationem, quae requiritur ubi esse habebit, directe respondeo distinguendo, esse completum est propter operari, concedo: esse incompletum, nego: nam cum juxta Thomistas aliquod esse habeat materia non quodcumque esse, erit propter operari nam juxta Thomistas materia non operatur, respondeo 2o aliter, retorquendo rationem nego minorem: nam juxta probabilem sententiam materia producit quantitatem, et suam unionem, dixi etiam 3o quod esse est propter operari, hoc ut deserviat ad operari, materia quoad formam, licet non operetur, deservit tamen ut ipsa operetur forma: quae debeat habere esse, seu existentiam propriam, quia licet per se non operetur, per se tamen deservit ad operationem. Ad 2am distinguo antecedens: materia est pura potentia in genere entis physice completi, concedo: in genere entitativo, et existentiali, subdistinguo; est pura potentia per rationem identitatis cum actu existentiae omnino, vel concedo: per exclusionem actus proprii, seu propria existentia, nego antecedens, et distinguo similiter consequens: non habet per identitatem existentiam, concedo: non habet existentiam per exclusionem actus proprii, nego consequentiam.

Supponimus hic realem distinctionem essentiae ab existentia. Unde licet materia propriam habeat existentiam, haec distincta realiter erit a materia, et

tum quia materia ipsa erit pura potentia perceptiva identitatis cum actu existentiae, non autem ex alio ipsius. Ad confirmationem probationem concedo potentiam actum nullum habere potentiam receptivam, non vero pariter potentiam receptivam nullum habere actum. Disparitatis ratio est: quia potentialitas pura est imperfectio, unde actus purus cum ita est perfectio, ut nullam habeat admixtionem imperfectionis, necessario essentialiter excludere debet potentialitatem puram: at potentialitas pura, seu potentia receptiva, non potest ita imperfecta esse, ut omnino omnem perfectionem excludat neque hoc ipso, quod omnem omnino perfectionem excluderet non esset potentia realis; si quod non omnem perfectionem excludit habere potest, et re ipsa habet perfectionem existendi per existentiam propriam.

Argues 4°, existentia forma immediate unitur materiae; sed existentia reddit existentem essentiam illam cui immediate unitur: ergo existentia formae reddit existentem essentiam materiae: ergo materia non existit per propriam existentiam. Confirmatur 1°: si materia haberet propriam existentiam non esset 1us subjectum receptivum formae substantialis; hoc repugnat dicendum. Probatur minor: ideo enim lignum non est primum subjectum receptivum caloris, quia lignum est compositum ex subjecto et forma, sed si haberet materia propriam existentiam esset composita ex subjecto et forma; ex ipsa sive ut essentia recipiente, et existentia recepta. Confirmatur 2°, forma est actus 1us materiae; sed non esset [si] materia existeret per propriam existentiam, [illegible] receptivae essentiae materiae, hujus nimirum existentiam propriam.

Respondeo neg[ando] [illegible] materiae [illegible]

[illegible] immediate essentiae [illegible] existentia, aut forma immediate unitur materiae. [illegible] [illegible] forma ut existens unitur essentiae materiae; neque [illegible] [illegible] tiam esse [illegible] essentialiter [illegible], ut essentia formae materiae uniatur; non vero [illegible] existentia formae esse [illegible] immediate unitur materiae. [illegible] [illegible] [illegible] essentialiter [illegible] et [illegible] non denotat existentiam [illegible] aliter cum existentia [illegible] accidentale [illegible]

aliquo accidit obstaret dicit est falsum: connotat enim accidens subiectum existentia vero non est essentialiter requisitum; bene etiam 2° ex[illegible] omnibus vero modo mixtus: modus enim solum denominat extremum illud, cujus est modus; ideoque licet productio accidentis uniatur composito substantiali [illegible] ipso [illegible] recipiatur hoc non denominatur productum ab illa actione, quia productio illa non est modus compositi, sed accidentis, cum ergo existentia forma modus sit plus forma non vero materia forma solum non autem materiam denominat existentem.

Hinc dissolvi etiam potest minor existentiam reddit existentem essentiam illam, cui immediate unitur, si sit essentia propria, secus; si sit aliena, non. Ad 1am objectionem non major ad probationem dist[inguo] majorem; ideo ignis non est primum subjectum receptivum caloris, quia est compositum ex subjecto, et forma constituentibus totum physice completum in linea substantiali comparativa, concedo: quia est compositum ex subjecto, et forma ut cumque, nego majorem, et similiter minorem distincto, at forma constituentibus quid physice substantialiter compositum, completum &. in linea substantiali comparativa, in qua linea materia est 1um subjectum formae substantialis receptivum, et sic oritur disparitas, nam ignis est quid physice substantialiter completum in linea [illegible] physice compositum ac proinde constat primo subjecto in eadem linea [illegible] comparative ad formam accidentalem non est 1um subjectum. Praeterea: licet existentia sit actus materiae, a non constituit compositum substantiale, essentialiter [illegible]; forma autem ignis, quae materiae actus substantialis, constituit compositum accidentale sub denominatione hac ignis calidus v.g.: oritur hic, subjectum formae substantialis non constitui per actum existentiae, atque adeo est 1um subjectum formae substantialis, subjectum vero formae accidentalis juxta Thomistas constituitur per actum substantialem comparativum; atque adeo comparative ad formam accidentalem non est 1um subjectum.

Ad 2am objectionem

dist[inguo] majorem: forma est actus 1us materiae in linea quid physice substantialiter completi, concedo majorem; in linea existentiali non majorem, distinctio simpliciter minore [illegible]; distinctio constat ex supra dictis, forma substantialis dicitur actus 1us materiae, quia est actus 1o pertinens

ad essentiam compositi physice substantialiter completi; nam sicut materia est ponderabilis ad compositum ita completum, forma actus est dictus ad ejusmodi compositum. Et hoc recte colligitur, quod Divus Tomas ait, materiam nimirum non accipere a forma esse actus simpliciter, sed esse cum tale, idest non accipere a forma existentiam absolute, et simpliciter, sed existere ignitam, sive cum forma ignis, lapideam, sive cum forma lapidis: sed forma substantialis non est actus primus materiae in genere existentiali, sed solum in genere compositi substantialiter physice completi. Quod etiam aliter distinguendo materia forma est actus primus dignitate, et perfectione; sed actus primus materia tempore aut origine non.

Notabis

hic formam substantialem dici actum primum, et ultimum, dicitur ultimus, quia sufficienter complet perfectionem materiae, quatenus materia cum una tantum forma substantiali, sufficienter completur in linea physica substantiali compositi completi, detracta forma, sit ad esse actu cum materia, nempe homo, leo, ignis, etc., cum ad hoc essentialis actus non desit, forma dicitur actus ultimus; dicitur etiam actus primus quia constitutive pertinet ad primum esse substantialiter completum, et ad primum adaequatum radicem caeterorum actuum, [illegible] ignis primum quia forma substantialis praesupponit radicem sui; hic accidentia dicuntur actus 2.i nempe quia non pertinent ad primum esse, sed praesupponunt radicem physicam sui. Patet hic manifeste nullum inveniri repugnantiam, quod forma dicatur actus primus, et ultimus; non enim complet diversis completo, sed primum et ultimum esse, similiter nulla obstaret ratio, quod existentia dicatur actus primus, et ultimus compositi.

Ultimus enim dicitur, ut jam diximus, quia ipsa posita nullus actus desideratur, ad hoc ut essentia actus sit a parte rei, et sic materia tota desinit a mere possibili. Primus etiam dici potest, quia primus est actus ille, quem caeteri actus supponunt, sed existentia est talis, quam caeteri actus supponunt; nam actus operationis, et actus receptibiles, hoc est sive forma, sive substantiales, sive accidentales, sunt dicti nimirum ab ipsa existentia caeteri actus sunt. Minor probatur quoad primam partem, quia cum prius sit esse quam operari, et posito claudatur operatio qualibet, supponit existentiam et esse operantis; pro actibus physice receptibiles ab existentia distincto, supponunt ex natura rei subjectum receptivum sui, et ex [illegible] nostris constat.

Arguens 5: ideo materia haberet propriam existentiam, quia esset causa materialis sui; sed hoc nulla est. Probatur minor: posita distinctione inter essentiam, et existentiam, esse [illegible] causa materialis existentiae; sed [illegible] non praecedit, sed potius existentiam ante suam existentiam, quam materialiter causat: sed causa materialis non debet potius praecedere existentiam quam suum effectum; [illegible] materia esset causa materialis [illegible]

materia existere per propriam existentiam, quia causa materialis debere transfundi cum res sibi vendicat suam existentiam. Probatur 2° eadem minor: materia non est causa materialis animae rationalis: [illegible] composito humano materia existit per existentiam suam. Ratio est [illegible] ideo compositum reliquum non existit per existentiam suam, quia est causa materialis sua, sed composito humano non est causa materialis, ergo etc.

Respondeo [illegible] materiae de ratione [illegible] materiae, ac probationem non [illegible] absolute; licet enim [illegible] existentiam esse quia realiter superaddi[illegible] existentia distinguitur ab actione productiva [illegible] nullo modo [illegible] esse causam materialem suae existentiae; sequeretur enim rem quamlibet esse causam sui, siquidem causa rei est [illegible] existentia rei, ut [illegible] causa efficiens: [illegible] sicut nulla existentia potest esse causa efficiens [illegible], ita nec potest esse causa materialis illius. Sequeretur 2° nullam existentiam esse creatam, [illegible] generatam esse, cum omnis existentia producta [illegible] a causa materiali generata sit [illegible], et existentia rei eadem indivisibili actione producitur, et [illegible] generatur dependenter ab eodem subiecto vel creatur [illegible] existentia, et [illegible] materia simul creatur per eandem creativam actionem.

Quod si dices, Doctores communiter existentiam materiae esse [illegible] materialem suae existentiae [illegible] ex suppositione, quod realiter distinguatur, quia [illegible] tenemur admittere omnem doctrinam [illegible] nec rationes omnes ipsorum probare, sed solum [illegible] admittere tenemur, id quod realiter concluditur [illegible] facta, [illegible] conceditur; ex suppositione autem facta [illegible] non esset [illegible] realiter concluditur existentiam causam materialem esse suae existentiae. Ad 2am probationem distinguo: materia non est causa materialis animae rationalis secundum se [illegible] non est causa materialis animae rationalis ut unitae substantialiter [illegible] cadere supra subiectum huius [illegible] animae rationalis unitae, [illegible] supra [illegible] rationis, nego antecedens et consequentiam. Ratio: quia non aliter [illegible] materia per existentiam animae rationalis, nisi quatenus haec esset unita materiae, materia autem est causa materialis unionis animae rationalis cum [illegible] materia, [illegible] ad eiusmodi unionem [illegible] materia existens, sed non per existentiam animae rationalis, aliter [illegible] propriam ad unionem [illegible] per propriam existentiam.

Dices [illegible] Doctores, [illegible] auctoritate Divi Thomae [illegible] ante [illegible] plures auctores

rationes Angelici Doctoris adducuntur praecipue sunt 1ª, quaestione 4ª in prima articulo 1º, sic se habet: quidquid in rerum natura invenitur actu existit, sed quidquid non habet rationem nisi per formam, quae est eius actus; ideo non habet, sine forma, in rerum natura esse; 2ª, 1ª parte quaestione 66 articulo 1º in corpore sic habet: creationis terminus est ens actu; sed ens actu, quod est actu cum forma: dicere ergo materiam praecedere (existentem scilicet) sine forma est dicere ens actu sine actu. 3ª, 1ª 2ª quaestione 4ª articulo 2º sic inquit: anima humana remanet esse suum post corporis destructionem, at hoc ideo quia idem est esse formae et materiae, et hoc quidem est esse compositi; denique 1ª parte quaest. 63ª articulo 3º docet Angelicus Doctor materiam non posse existere sine forma.

Plures doctores opinionis nostrae assertores aperte fatentur, Divum Thomam in quaestione hac pro Thomistis stare, sed non ideo deserendam nostram sententiam, quia nulla juxta Angelici Doctoris doctrinam irrogatur, quamvis debita reverentia naturae [illegible] cogitatio aliqua ipsius sententia non paratur, cujus enim exemplum gravissimi Thomistae dederunt, inter quos dominicus Soto, Torres, et alii, qui non semel Divum Thomam deseruere, huic etiam facit sententia et judicium doctissimi Thomistae, et Angelici Doctoris doctrinae defensoris eximii Francisci de Vitoria cujus verba refert magister dominicanus libro 12º de locis cap. 4º, quae ita se habent: Thomistae apud nos debet esse auctoritas Divi Thomae, ut ea nobis sit satis, si ratio contraria non suppetat, Thomistae vero doctoris verba sine dilectu et examine non esse accipienda, sic ille.

Plures alii existimant non adeo in hac quaestione Thomistas habere Divum Thomam, et non possunt, et deberent expositionem exigi allatae auctoritates, vel quia aliis in locis Divus Thomas favet etiam sententiae nostrae, vel quia allatae auctoritates non omnino assertive dictae fuerunt a Divo Thoma, quia scilicet locis citatis in quibus habetur praecipua difficultas, quam Divus Thomas tractat, est an materia tempore, vel solum natura, et origine praecesserit in creatione [illegible] primam mundi creationem; in qua cum sanctos Patres dissentientes invenerit sententias, utrumque refert, argumenta pro utraque sententia adversantia ponderat, et solvit, ideo quasi problematice ut dicunt praecipua sententia de creatione subsecuta tempore, vel solum natura existentiam materiae et

Angelico doctore defenditur. Praecipuus Divi Thomae locus pro nobis, quae expositionem, interpretationem et aliorum rationem dedit, verba sunt ipsius Doctoris, quae habentur quaestione 5a de veritate artic. 9o, ad sextum sic: distinctiones quae attenduntur secundum naturam in quantum completo quae sunt substantiales, sed quantum completo.

Hinc ad primam autoritatem respondetur [illegible] sensus ab ipso Sancto Doctore usurpatus; quod licet natura sit quantum [illegible] per [illegible] non tamen [illegible] quantum completi per [illegible], sed per propriam [illegible]: ubi dicitur sic: quod [illegible] habet natura [illegible] per [illegible], non existere quantum prius [illegible] completi, ratio: quantum completo non. [illegible] 2a: [illegible] creationis [illegible] detracta quantum [illegible], non: [illegible] quantum ultimo completo, ratio: dicere [illegible] natura sive [illegible] dicere [illegible] quantum non ultimo sive actu ultimo, ratio: [illegible] dicere [illegible] quantum ultimo, [illegible] actu ultimo, non. Ad 3am omnibus [illegible] respondebit [illegible] [illegible], [illegible] ut [illegible] accipiatur [illegible], per [illegible], et propter non existente [illegible] natura tota [illegible] totius [illegible], et propter totum [illegible] existere: [illegible] [illegible] requirit a [illegible] videatur, [illegible] [illegible] esse sive [illegible] Divi Petri [illegible] modo [illegible] animo Divi Petri, [illegible] [illegible] excogitatus [illegible]. Aliqui dicunt Divum Thomam non loqui de esse [illegible] de esse subsistentiali, [illegible] esse hoc [illegible] natura, et [illegible], [illegible] divina natura et [illegible] per eandem [illegible] subsistentia subsistunt.

Alii [illegible] sic: animae humanae [illegible] esse ultimo completivum [illegible]: [illegible] adjuncta et [illegible] [illegible]: et sic reliqua [illegible] exponenda [illegible] [illegible] natura non [illegible] [illegible] existere per [illegible]; [illegible] etiam creatura requirit [illegible], [illegible] [illegible] per [illegible] Dei. [illegible] exponendus [illegible] Divus Thomas [illegible] asserat naturam non existere simpliciter nisi per [illegible]; [illegible] existere simpliciter accipitur ab ipso Sancto Doctore pro [illegible] completi [illegible], quod [illegible] natura non habet nisi per [illegible], ut nos etiam [illegible]. [illegible] natura existere simpliciter, [illegible]

ipsa, hominem existere simpliciter sonet existere propria existentia integra, et physica partis verae, et taliter talis, quam materia per se ipsam habet, et non habet a forma, ut beneficio diximus. ~~Ita~~

Igitur observabis nullam esse implicationem, quod eo quod materia existat simpliciter, et non existat simpliciter per propriam existentiam; similiter quod materiam esse completam, et non esse completam dependenter a forma, et sic de aliis. Ratio: quia diversus sensus, quo accipiuntur locutiones illae, veritatem illarum ostendit, et nequidem videtur implicationem in ipsa materia completa circa existentiali.

nam sicut nulla datur implicatio quod eo quod aliquid sit metaphysice completum sit quod simpliciter ens, species metaphysica, physice tamen incompleta sit, et secundum quid ens, seu species physica incompleta, et quatenus solum sit pars una compositi, ut patet in qualibet forma substantiali, ita nulla datur implicatio in eo quod &c. Observa 2° quod ratione facta distinctionis existentiae ab essentia, si ulterius supponatur materiam, et formam produci unica indivisibili actione, inter quas non datur inter ipsas ordo prioris, et posterioris, debere materiam, et formam, ~~unica~~ indivisibili existentia communi utramque existere. In hoc ergo nulla apparet implicatio, nec ratio repugnantia, quod producere unica, et indivisibili utramque communi, at hoc debere requirit, si per diversas actiones producerentur servent inter ipsas ordinem prioris, et posterioris, ut de facto accidit. Sed in his satis. caput 3 de appetitu materiae ejusque a forma dependentia ~~explicatur~~ sectio 1ª explicatur materiae appetitus erga formas.

CAPVT III

De appetitu materiae, ejusque a forma dependentia

SECTIO I

Explicatur materiae appetitus erga formas

Appetitus ~~solum~~ proprie dictus convenit soli potentiae cognitivae, et appetitivae, quia actus hujusmodi potentiae elicitus, per quem fertur in bonum sibi conveniens, mediante cognitione proposito. Si hic actus eliciatur a potentia rationali, erit spiritualis, ...

tur ab volutate ~~[illegible]~~ mia cognitione spirituali etiam directa; si vero procedat a potentia materiali vitali, materialis erit, habebitur q. a pota cognitione etiam materiali directa: apetitus hic materialis, apetitus sensitivus apelatur ad discrimen spiritualis apetitus, qui volitio dicitur, hic datur in rationalibus, sensitivus vero in brutis, et uter q. in hoe, qui simul sensitibus, et volitivus est. Apetitus elicitus dividitur communiter in amorem ~~[illegible]~~ stricti, desiderium, et gaudium, amor strictus est actus, quo pota tendit in bonum per cognitionem propositum, quia obiectum illud bonum est in se abstrahendo a praesentia, et absentia illius, Desiderium est actus, quo pota fertur in bonum absens de quo ~~[illegible]~~ accipitur communiter illud dictum, privatio est causa apetitus, Gaudium est actus quo pota fertur in bonum ubi tenet sibi ut praesens.

Hac communis divisio et explicatio partium ipsius non sumitur stricte ipsorum ut notant aliqui amor strictus dividitur amor apreciativus et benevolentiae actus scilicet est voluntatis, quo fertur in bonum quia bonum in se minus proprie apetitus, dicitur dictus; apetitus enim est proprio bonum apetit bonum, et conveniens, qui amor non benevolentia sed complacentiae amor est. Similiter notant aliquis ex Divo Thoma gaudium stricte non esse apetitum, quia ut vult Divus Thomas apetitus proprie est ad id non habitum, saltem praesentive, gaudium autem est actus, quo apetens praecipitur bonum cognitum ut praesens, in illo q. quiescit, dispositione saltem praesentive, quia tunc desiderium dicitur bonum absens, non quod debeat esse positive absens, sed sufficiat quod praesentive absens sit, quatenus non cognoscatur ut praesens, sed hic non disputi non adeo stricte loquuntur autores.

Per metaforam tribuitur apetitus ex ~~[illegible]~~ apetitivo elicita, virtutibus scilicet naturalibus ad res inanimatas, et insensibiles, in quibus reperitur inclinatio, propensio et ratio ad bonum sibi conveniens, et ita dicitur in his etiam dari apetitum. Apetitus q. ut praecedens est proprio et proprio est propensio rei in bonum sibi ~~[illegible]~~ conveniens: sic acceptus dividitur in elicitum, et naturalem, de apetitu elicito jam diximus, naturalis, qui ideo talis dicitur quia non oxi-

tur, seu non resultat a re appetita, sed complurimum cum ipsa re identificatur. definiri
potest sic: propensio rei in bonum sibi conveniens nulla cognitione praeposita. Talem pro-
pensionem, seu inclinationem habet lapis ad centrum, ignis ad calorem, aqua ad frigidi-
tatem &c. Appetitus iste innatus, dividitur etiam communiter sicut similiter ad appe-
titum elicitum in amorem strictum, desiderium, et gaudium. amor est propensio in [illegible]
ut bonum abstrahendo ab ejus praesentia, et absentia. desiderium est propensio boni ab-
sentis, et denique gaudium erit si sit in bonum praesens. Haec licet communis divi-
sio intelligenda est juxta supra dicta.

Dividitur etiam in appetitum efficacem, et in inefficacem.
Efficax est propensio in bonum, quo si forma inclinans careat, violenta sit, sic lapis appe-
tit centrum. Inefficax est propensio in bonum, ita tamen ut quibus illo careat violenta
non sit, sic dicitur ignis semper appetere producere alium ignem, quem semper illum
producat, et violentiam patiatur in ejus non productione. Rursus appetitus effi-
cax, subdividitur in absolute efficacem, et efficacem solum quantum est ex se. Si appeti-
tus cum termino conjungitur absolute efficax dicitur; si vero ut illius habitionem
praecludat efficax quantum est ex se dicitur. Nota praeterea, appetitum innatum inef-
ficacem ex se posse fieri efficacem ratione alicujus extrinseci, sic ignis inefficaciter appetit productionem
alterius ignis in ligno, si vero approximetur efficaciter productionem appetet; violentiam enim pateretur
si supposita approximatione illa impediatur productio.

Observa etiam differentiam inter appetitum, et po-
tentiam; potentia enim dupliciter potest se habere ad terminum; potest enim terminum respicere per modum non repugnan-
tiae, aut possibilitatis qualiter res se habet ad lucem et paries ad albedinem; vel potest eum respi-
cere cum inclinatione, et propensione, et ut ita se habet potentia inclinans, et propendens in ter-
minum appetens denominatur, et inclinatio appetitus dicitur, ex quo infertur, quod licet omnis appeti-
tus sit potentia ad illum tamen non omnis potentia ad terminum appetitiva est. Si potentia propinqua activa sit
appetitus activus erit, si vero potentia passiva sit, appetitus passivus dicetur, [illegible] explicantur
tia probabilis, cum certum sit, numquam indigere [illegible] ut potentia quae ultimo complet [illegible],

ad quem voluntas ordinatur ut finis ad actum suum appetere [illegible] est, ideo [illegible] res-
tua torsiva status cum Divo [illegible], apud quem voluntas suum appetere [illegible] aliud est, quam
ad quem ordinatur ut finis ad actum, statimque [illegible] ipsius [illegible], et ordinationem
voluntatis ad finem, esse gratum appetitum voluntatis erga finem.

Gratus est appetitus voluntatis

[illegible] cum perfectio sit, et [illegible] erga finem, quo [illegible] conveniens [illegible] sit voluntas
ut potentia [illegible] et perfectio illius appetitus est, cum [illegible] certum sit voluntatem [illegible]
se [illegible] appetitui [illegible] amorata res sit, gratus necessario erit appetitus illius.
[illegible] torsiva, voluntas ex se non habet finem [illegible] appetitum ad finem, hic enim
[illegible] voluntatis ab aliqua [illegible], sicut appetitus lapidis ad centrum provenit
a gravitate, [illegible] non [illegible], et [illegible] si loquatur de [illegible], seu [illegible]
ab ipsa [illegible] appetitur ut habet [illegible] procedit [illegible] rationem [illegible]
[illegible], et [illegible], non vero ratione alicujus [illegible] ab [illegible], similiter [illegible]
ratione naturae sua ratione [illegible] appetitus [illegible]

ad finem [illegible] bonum convenientem proportionatum [illegible] appetitum, da-
bitur appetitus, [illegible] vel [illegible] ratione cujus [illegible] boni [illegible]
[illegible], [illegible] ab exemplo lapidis appetitus centrum ratione
gravitatis

Difficultas praecipua hic est ex [illegible] circa finem appetitus voluntatis, et cir-
ca modum, quo fertur ad finem illum. Dico 1°: voluntas 1ª appetit efficaciter omnes fines sub ratio-
ne distributive acceptas, hoc est appetit efficaciter hunc finem, et illum finem, et illum etc. Probatur: vo-
luntas prosequitur, et [illegible] hunc et illum, et illum finem, etc. ergo appetit omnes fines distribu-
tive. Probatur antecedens: quia eo modo prosequitur voluntas fines, quo [illegible] sunt complementum, et perfec-
tio voluntatis; sed omnes distributive accepta, sive hoc, et illa, et illa [illegible] etc. sunt comple-
mentum et perfectio voluntatis ergo voluntas prosequitur omnes distributive: sed autem appeti-
tus hic efficax sit. Probatur: quia appetitus ille efficax est, qui [illegible] [illegible],
licet careat [illegible], ut hic est [illegible] appetitus [illegible]; sed voluntas ~~[illegible] habet~~

ita appetit omnes formas distributivè, ut si una careat violentiam non satiatur; ergo. Itaq.

circa hæc materia appetitus erga formas distributivè similiter discurrendum est, ac omnes de forma naturali materia ad omnes formas recipiendas discurrunt; forma enim hoc omnes distributive formas respicit. Infertur hic, materiam non appetere omnes formas collectivè. Ratio: quia si omnes collectivè appeteret appeteret habere omnes simul, ex eo autem, quod efficaciter appetat omnes distributivè non sequitur appetere habere omnes simul, sicut etiam si forma naturalis materiæ sit ad omnes distributive, non ideo est ad habendas omnes simul: ergo. Licet igitur materia appetat simul omnes formas simultate appetitus, non tamen simultate formarum; plures enim formæ simul in eadem materia naturaliter saltem sunt incompatibiles, ut omnis scientia tenet. Infertur etiam appetitum materiæ non esse ad omnes formas successivè habendas, quia materia naturaliter non ordinatur ad successionem formarum.

Sed dices: si materia naturaliter appeteret formas distributivè hanc scilicet, et illam, et illam, &c. indigeret hac, et illa, et illa forma &c.; sed materia non indiget hac, et illa, et illa forma &c., alioquin violentia esset aliqua deficiente forma: ergo. Confirmatur 1.º tunc appetitus innatus est bonum debitum conditioni appetentis, ut naturaliter, et sine violentia consistat; sed non omnes formæ sed solum aliqua est debita materiæ, ut naturaliter, et absque violentia consistat: ergo materia non appetit omnes, sed solum aliquam. Confirmatur 2.º: si materia appeteret omnes formas distributivè per habitionem illius non satiaretur appetitus illius, sed satiatur: ergo. Ad objectionem sic respondemus: illa de appetitu efficaci; appetitus enim inefficax non indiget forma, ita ut si illa careat violentiam patiatur, ut patet in igne appetente inefficaciter productionem alterius ignis, et non indigente, ut sine violentia consistat productione alterius ignis. Nihilominus claritatis gratia distinguo majorem, si materia appeteret &c., indigeret hac, et illa, et illa forma, &c., pro quocumque statu, et suppositione nego majorem; pro aliquo statu, et suppositione subdistinguo: indigeret hac et illa &c. simul habenda, nego: divisivè habenda, concedo majorem.

Sic tradit materia prima appetit efficaciter omnes formas, non quidem habendas pro quocumque statu et suppositione,
cum pro statu perfectionis universi, sive ex suppositione quod una habeat, non appetat habere aliam pro
illo statu; sed solum pro statu, et suppositione, quo illa careat. Ad 1am objectionem distinguo maiorem:
tres appetitus efficacis rei appetitae; concedo: tres appetitus efficacis, ubi de quo de iuribus
pro quocumque statu, et suppositione, nego maiorem; pro aliquo statu et suppositione, concedo maiorem; similiter
distinguo minorem, et distinguo etiam consequens: quod materia non appetit efficaciter omnes, sed solum aliquas; concedo: non
appetit efficaciter omnes, et solum aliquas, nego consequentiam. Materia simpliciter, et pro semper debetur aliqua
forma ut naturaliter, et sine violentia existat, omnis enim forma carens violenta esset, ideo efficaciter
appetit aliquam, [illegible] hanc tamen et illam, et illam formam, sive omnes distributive non de-
betur materiae pro quocumque statu; sed forma A non debetur materiae pro statu, pro
quo alia careat, et forma B similiter et sic de aliis; ideo dicimus efficaciter appe-
tere omnes distributive.

Ad 2am objectionem nego maiorem, quia sicut licet materia sit [illegible]
[illegible] distinctionem formarum, qualibet potest suscipere materia forma, ita licet appetitus sit
[illegible] distributive sufficienter salvatur per [illegible]. In hac solutione
[illegible] dicunt, dicimus nos
de [illegible] hoc efficaci materiae appetitu: Id autem tres appetitibus debeat esse dicti-
tus rei appetitae ut adversarii dicunt absolute, et absque suppositione aliqua, hoc nos conte-
stamus de appetitu efficaci: si vero dicunt appetitum quemlibet debere esse efficacem eadem
vel maiori, qua id adversarii asserunt facilitate, negamus nos. Alii ita explicant
et solvunt hanc ut docent, omnes distributive formas esse materiales obiective appetitus, ob-
iective vero formaliter, sive rationem formalem appetitus materiae esse rationem ultimae complementi, quo
completur qualibet recipitur forma.

Dico 2o: materia prima appetit efficaciter quamlibet de per se omnes formas
distributive, collective non vero distributive; id est appetit efficaciter quamlibet de per se solum ali-
quam conditionaliter [illegible]. Probatur: materia prima ex natura sua ordinatur, praesupponet [illegible]
formas substantiales, ita ut exigat solum aliquam ad hoc, ut naturaliter, et

sine violentia existit, sit propensio rei ad bonum taliter specie exambe, ut sine illo res violenta sit. Ergo appetitus efficax ad tale bonum est. Quod autem appetitus sit iste non sit ad omnes distributive forma constat; quia materia non exigit hanc, et illam, et illam formam absolute; sed modo ejus unam habeat, indifferenter ad quamcumque, si careat non [illegible] violenta constat [illegible] sine violentia existat non exigit hanc, et illam et illam formam. ergo non appetit efficaciter omnes distributive. Quod autem omnes disjunctive [illegible] probatur: quia [illegible] praecise rara materia, et supposita veritate hujus propositionis, aliqua forma requiritur [illegible] materia sine violentia existat de nulla determinata forma possumus dicere hoc requiritur; sed hoc etiam non aliud dicimus dum asserimus, materiam appetere efficaciter omnes disjunctive sumptas: ergo.

Denique sed appetitus iste non sit absolute, sed tantum quatenus est ex se efficax probatur: quia appetitus absolute efficax materiae fertur in determinatam formam, quam materia habeat, non vero fertur in omnes, seu in aliquam indeterminata: ergo appetitus, quo in omnes materia appetit, [illegible] disjunctive fertur non est absolute, sed solum quatenus est ex se efficax. Inferes hinc, appetitum efficacem quatenus est ex parte materiae esse adequate intrinsecum materiae, appetitum vero absolute efficacem partim intrinsecum esse, et partim extrinsecum: quia esse absolute efficacem constituitur per habitionem formae, quae, ut patet, extrinseca est materiae, [illegible] appetitu efficaciter quatenus est ex se. Inferes 2°, appetitum, quo materia efficaciter appetit aliquam determinatam formam determinari ad hanc potius quam ad aliam, fieri absolute efficacem mediis dispositionibus, quibus materia ultimo disponitur ad hanc potius, quam ad aliam formam recipiendam, [illegible] per ipsas unionem cujus materia potius hanc quam aliam formam habet; ratio est: quia per illas dispositiones appetitus materiae exigit, et mediam unionem [illegible] conjungitur cum determinata forma.

Si daretur [illegible] materia appetitu quatenus est, efficax ad aliquam formam materia esset de se causativa cujuslibet formae cui uniretur; sed hoc est falsum; quia materia non causat animam rationalem, quamdo cum illa unitur: ergo. Major constat: quia appetitus efficax est practicus, et prior causativus. Probatur: quia [illegible] materia appeteret formam indeterminatam et vagam; sed non datur forma indeterminata, et vaga: ergo nec appetitus materiae fertur in aliquam indeterminatam formam. Insuper cum appetitus materiae non sit indeterminatus et distributivus,

si detrahis, quod ergo ipsa maxia gtas, rursus nec tres apetitus dissjunctivi sit et detrahis quod ergo ipsa detrata gtas sta non aparet, pro qua factor apetitibus quibus quod expe eficax disjuctibus a nobis dicatur etc. Respondeo distinguendo maiorem objectionis: si daretur maria apetitus bene maria esset expe causativa, vel fisice, vel moraliter cujuslibet sta, concedo: detrate phisice, nego maiorem: non requiritur, sed maxia quaslibet sta, cum qua unitur, maxialiter, seu genere phico causet, si sufit, quod illa causet moraliter, seu genere obtivo; et sic animam raolis causat, quatenus habens dispositiones ad animam Deus vobet, ut ipse det animam, qua profsedet, et sine qua violeta esset, Deus item qnaeqs maxia sugestio animam raole sibi produciet.

Ad secundam distinguo maiorem: si maxia apetet sta detrata, et vacua respective ad apetitum maxia, sive detrate nuis respicit, concedo: detracta, et vacua esse, nego maiorem. Distinguo minorem: non datur sta detrata, et vaga esse, concedo: non datur sta detrata, et vacua respectu apetitus, nego minorem: hic ad additamentum, distinguo 2as propositionis partes, nec tres apetitus quod detrahis esse, concedo: quod detrahis ab apetitu, nego. Stad. licet omnis sta esse detrata sit, melius detrate respicitur a maxia quibus quod ex parte ipsius, cum per qualibet sufigter satietur. [illegible]

SECTIO II.

Alia specie eandem dificultatem statuuntur.

Circa modum, quo apetitus ipse feratur sive qua specie, ositugdus sit apetitus maxia, scilicet amor, gaudium vel desideriis dicendum sit supponendum [illegible], et quidem non esse dicendum amorem stricte; notandumus communiter a Doctoribus ita statuitur, rationem maxia non pressse sed sta bona sit esse; sed quia bona et perbenigna ipsa quod eq. clirat, et respondet: non fertur, sed amore stricto quibus ut esse bonum respicit absoluto ordine, et respectu ad istius stato apetito; apetitus maxia vel desiderium, vel gaudium dicendus exit, communiter respondet [illegible], ma-

riq apetere apetitu gaudij formas quas habet: apetitu vero desiderij quas non habet, quia scilicet apetitus erga formas quas habet fertur sub ratione boni praesentis, erga formas autem quas non habet, fertur sub ratione boni absentis, seu ut eas habeat, quas non habere formas, ~~ita~~ dicat a [illegible] distinctus ab ipsa materia, numero aut ratione unionis cum formis quibus caret aut unione cum forma, quam possidet, apetitus hic sub esse desiderij, aut gaudij, distinguitur per aliquid distinctus ab ipsa materia.

Sed non placet communis haec responsio. Quaestio enim sub stiter itur de apetitu materiae qui adaequate cum ipsa identificatur, supponitur enim ut certum materiam per suam essentiam formas apetere ut supra communiter statuitur: itaque sub apetitus materiae cum ipsa identificatur, an sit desiderium, an gaudium? Respondeo 1°, non esse gaudium ita Pater Peinado contra communem responsionem modum. Probatur: si aliquam formam materia apetitu gaudij apeteret maxime formam quam habet, sed hanc non ita apetit: ergo materia nullam formam apetit apetitu gaudij: ergo apetitus materiae erga formas gaudium non est. Maior supponitur, probatur minor: apetitus gaudij fertur in bonum ut possessum, ideo nullus apetitus generalis materiae fertur sub formam etiam quam actu habeat ut sibi possessam: ergo. Maior est communis explicatio gaudij. Probatur minor quia apetitus qui fertur in ~~bonum~~ formam ut possessam supponit positive existentiam et coexistentiam formae quam habet, sed nullus apetitus generalis materiae supponere potest positive praesentiam, et coexistentiam formae: ergo. Maior constat, probatur minor: quia apetitus generalis materiae est ipsa materia: ergo non potest supponere positivam praesentiam et coexistentiam formae.

Probatur 2°: quia sicut materia ex ratione causae, sic exercet erga formam quam recipit formam; item licet formam positive praesupponere requirit quod commune est causae cuilibet respectu sui effectus sub genere physico sub illo signo sub statu sub quo causat requirit supponere positive existentiam sui effectus, sic materia est causa formae, vel saltem unionem cum forma quam actu habet sub illo et eodem statu sub quo illam habet eam etiam causat: ergo requirit praesupponere positive praesentem existentiam formae, sed materia est ipse apetitus ad formam: ergo. fertur hic apetitus generalis materiae non quam posse esse gaudium de forma: non apetitus generalis materiae adaequate idem

tificatur cum voluntate; sed appetitus identificatus cum voluntate non sua potentia praeter suam praesuppositionem: sed tunc autem datur gaudium de forma habita, quod sit appetitus non voluntatis solius, sed totius compositi, ut constituat Pater [illegible] ad [illegible] constitutum gauderet quod appetere appetitu gaudii, qui libet suum constitutivum alienum [illegible] a praecepti [illegible] tione, quia de appetitu identificato cum voluntate loquimur ad haec cum appetitus innatus voluntate feratur ad rem adaequate distinctam, ut sola quae fertur perfectio quae sit extra constitutiva rei appetentis, dignum igitur videtur, nec appetitus potest esse appetitus voluntatis cum potentia quid a voluntate distinctum sit, nec supponit potentiam ferri in suum appetitu gaudium, quia [illegible] perfectio extra constitutiva potentiae.

Dices: voluntas appetit formam, quam habet, sed non appetitu desiderii; ergo appetitu gaudii. Respondeo negando consequentiam. Ratio est: quia voluntas inclinat in formam, quam habet, inclinatione causativa, et procurativa illius, [illegible] [illegible] feratur ut in bonum conveniens [illegible] possidet ex vi suae inclinationis: sed voluntas ex vi suae inclinationis [illegible] quam [illegible] formam habet formam causat, cum [illegible] de actu ad formam bene valeat, [illegible] ergo voluntas fertur in formam quam habet inclinatione procurativa, et causativa [illegible] inclinatio de se causativa boni est appetitus desiderii: ergo voluntas fertur in formam, quam habet appetitu desiderii. Pro nunc sub ipsa [illegible] Patres [illegible] [illegible] Aureos [illegible] sequitur Peirado. [illegible] [illegible] nulla potentia desiderat id quod actu habet: ergo voluntas non appetit appetitu desiderii formam, quam habet. Confirmatur: si voluntas esset elicitive appetitiva non desideraret formam, quam habet; sed appetitus innatus explicatur per analogiam ad appetitum elicitum: ergo voluntas non desiderat innate formam quam habet.

[illegible] [illegible] [illegible]: nulla potentia desiderat id, quod actu habet desiderio [illegible] [illegible] [illegible], et habitionis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a positione, non [illegible] distinctio; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gratia [illegible] datur desiderium illius quod habet, et desiderium [illegible] modo existit [illegible] praevio, et praesupponit non vero [illegible] [illegible] aut posteriori [illegible] [illegible] [illegible] dicimus voluntas [illegible] [illegible] desidera-

ne sta. frui quod habet at non desiderat pro signo possessionis, ~~aut~~ aut possessione subsequente, sed pro signo praevio praecedente ipsam possessionem. In quo existit varia ejus ipsa appetitus, gelirao ipsa ai frui vi cujus causat frui quod habet, et pro hoc signo praesupponitur a fruitione pro se quanti vero signo fruitio causata existit, praesupponitur ipsa voluntas varia. Ad rationem aliter respondeo distinguendo majorem: si varia esset elicite appetitiva, non desideraret frui quod habet pro signo possessionis, aut subsequenti ad possessionem permitto majorem: pro signo praevio praecedente ipsam fruitionem, nego majorem; unde licet varia in signo possessionis fruitio in quo praecesserit, et potius existit fruitio, frui non ~~desi~~ desideraret in signo probatio in quo a fruitione praesupponitur illud desiderari possit, sic consequentia minor non est.

Instas contra: omne desiderium est boni absentis desiderantis, sed in instanti in quo in varia habet frui, hoc non est bonum absens variae: ergo varia non habet desiderium pro in instanti in quo illud habet. Distinguo majorem: omne desiderium est boni potius absentis desiderantis, nego majorem: praecisive absentis, concedo. Illustratur exemplo facto hominis justi desiderantis gratiae augmentum, qui quidem augmentum habet eodem instanti quo existit desiderium, sed non eodem signo, nam in signo posteriori ad desiderium; ideo ipsum desiderium illud est boni praecisive absentis, non vero potius absentis. Replicabis: gaudium ita est boni praesentis, ut boni praesentia supponatur potius ad gaudium; ergo desiderium ita est boni absentis ut boni absentia potius supponatur ad desiderium.

Respondeo concesso antecedente, negando consequentiam disparitas est, quod ut aliquis gaudeat de bono requiritur, quod existimet se esse in possessione boni: unde sicut haec cognitio supponit potius possessionem saltem existimative, ita gaudium quod ab illa cognitione sequitur potius supponit possessionem; at potest esse desiderare bonum, quoties non cognoscat bonum esse sibi jam praesens, licet simul non cognoscat esse absens, sed ab absentia praesentia ipsa praescindat. Sic cum appetitus varia ad frui habendum non possit potius supponere tale praesentiam, potest ipsa esse in signo praecedente, a praesentia absentia ipsa boni, sequitur quod in appetitus desiderium, non ... ... possessione hac sequitur potius responsio; variam sufficeret appetere appetitum deinde appetitum, cum efficaci omnes fruitiones distributive, appetitu vero efficaci quodlibet est expansa

qui ill

mari frās diffinitive illā sive aliqua detrahe.

Respondeo recte ex dictis se-
quitur non maria juxta quos appetit appetitu innato seu saltem in ipsas formas: hinc si appeti-
tus ex materia instificatur non est amor strictus, ut communiter dicitur et praesumus etiam. Sin-
per non est appetitus gaudii, et quos mittere etiam supponit, et nos etiam saltem habemus: ergo
appetitus dicitur, appetitus enim ille, quo materia successione rapit ad formas. Sic appetit
[illegible] Lacanitur 2°, quia
[illegible] appetat seu materie appetitibus [illegible]
[illegible] perfectas [illegible] et na-
[illegible]
Contra Mastrium et alios, probatur materia non appetit formam rationalem. quia forma rationalis bona est
[illegible] quia bona est materia quatenus est perfectio complementi illius, dumque ad suam
conservationem, dumque forma rationalis formaliter melior, perfectior quam sit aliis formis non tamen est
melior nec magis conducit ad conservationem materiae quam alia forma; cum quaevis formae
substantiales veniant in eo quod sint pariter complementum, perfectio quaedam materiae: ergo materia non
magis appetit formam rationalem, quam alias minus formaliter perfectas. Item anima rationalis
non magis complet materiam, satiat quam appetitum illius, quam quaelibet alia forma subs-
tantialis, eque enim naturaliter, et sine violentia existit materia cum forma lapidis, ac
cum forma rationali: ergo non magis appetit formam rationalem quam quamlibet aliam, appetitus enim non
est perfectione formae secundum se, sed ex perfectione comparative ad materiam, mensura-
tus est: ergo ut eque naturaliter quaelibet forma complet materiam, eque formas appetet.

Si di-
cas: res gratiae appetit, quia elicite appeteret, sequeret elicitam appetitivam, sed si ma-
teria esset elicite appetitiva, magis appeteret formam perfectiorem, quam minus per-
fectam: ergo magis gratiae, et appetit: Probatur maior. [illegible] quia hoc est perfectio
[illegible] magis appetit quam aliam, quo sit major perfectio illius, sicut enim se habet
[illegible] ad magis ad magis. Probatur 2°, materia appetitu est [illegible] detrahe-

bilitas ad denominationes quas in toto participat: quia materiam appetere formam, est esse per formam perfectibilem: quia magis appetere erit esse magis perfectibilem; at quia materia est magis perfectibilis per formam perfectiorem quam per minus perfectam; ergo magis appetit formam perfectiorem, quam minus perfectam.

Resp. maiorem absolute falsam esse: quia appetitus innatus coniungitur cum inclinatione, et propensione in bonum, ut sic, et naturali innati ad existendum; ideo facultas non plus appetit innate, quod plus non conducit ad illam existentiam completionem, et perfectionem; sed maior perfectio unius formae prae alia non plus conducit ad naturalem materiae existentiam, cum aeque ad illum finem forma minus perfecta conducat: ergo. Appetitus vero elicitus non coniungitur cum inclinatione, et propensione necessaria ad perfectionem, sine qua non existet naturaliter, ut patet in homine desiderante non solum de necessaria sua ad conservandum existentiam, et necessitate, sed etiam desiderante voluptates et honores suos. Praeterea hoc elicite appetit destructionem sui, et tamen nullus dicit materiam innate appetere sui destructionem, alioquin sic maiorem explico: res innate appetit, quod apta nata ratione appeteret elicite, si esset elicite appetitiva, concedo; aliter, nego. subsumitur sic: sed si materia elicite ordinate appeteret non magis appeteret formam perfectiorem, quam minus perfectam cum per quam habet in illis acquireret suum finem.

Ad 1m rationem distinguo ant.: materia appetit formam, quia est perfectio ipsius, ipsa perfectione, prout includit et conclusione quam forma tribuit materiae in alio esse, nego; est in animalitate non, sed magis sanctam, nec magis plus materiae, quam alia propriet forma in ordine suo ad suum naturaliter existendum, anima rationalis non magis dicit appetit; unde maior ipsius perfectio est extra rationem formae appetitus materiae ideo aliquid aliter dicuntur quia forma est perfectio materiae, quoad simpliciter existendum: duo modo existendi neg. Ad 2m rationem non maiorem: quia praecise detrabilitas ad denominationes stare potest absque propensione et inclinatione, ut patet in aere detrahibili ad denominationem lucidi, non tamen appetente lucem, unde illa praecise

ditrabilitas n. D apetibus. At ge cy bruss apetitus, ut tres proportiones, ĝclinaonis q. qe apetitus exclire ad statu oraxale, licet max ĝtativé perfectior tre detur, n ideo max hoc perfectio apeti debet, si n magis sdecat ad illu fine, que mox alia ĝtativa perfectio.

Queritur 3°, q. maria apetat fras corruptas: afirative. Respo loquendo de fras corruptis eundu se, et ĝtative sciderati. Pratur: quia ĝra qubus corrupta fit eqde ĝtraj eq sdeqtiq bonitate, et sveniqtiq habet respu maria, ac habebat qte corruptiong; cy qo ĝtr D ex se sit ĝpleingtq ultimq maria, et per corruptiong n amittit hqe ĝtrajq, sui ĝfqtiq, et ĝtativq perfectiong: ĝ si qte corruong trabat apetitq maria, eqdq trat post corruong. Dratur: qte fro corruong dabatur ĝ maria apetitus ad frq: ĝ etiq post corruong perseverat. Ipsa rao: quia apetibus ille idetificatur cy maria; le maria reals perseverat post corruong: ĝ et apetitus ille. Insuper licet fra corrupatur, n ideo maria amittit poq ... telis fro, cy qua idetificabat qte fro corruong; ĝ licet fra corrupatur, n ideo maria amittit apetitq ad illq frq, quq cy idetificabat. Dices frq post corruong esse naraliter ĝpeditq; ut a maria habeatur: Ostra, quia fro etiq maré possibiles, et que nq qq a Deo producuntur habet ĝpediingtq ut a maria ĝsequtur, nempe decretq Divinq de n produone illarq frarq, ĝ tamq hoc n obstat ut trat apetitq maria: ĝ similiter.

Et rao D: for quia eq decretq illq quq corruo fit quid extrinsecq maria, et fras ipsas ĝtativé sderatis, pterea variare nequeyt ĝfqtiaz illarq. Dices iterq: maria n apetit fras super narales: ĝ nec fras corruptas. Pratur oa: quia ideo maria n apetit fras supernarales, quia n sunt ĝasequibiles a maria, sed etiq fro narales producta sunt ĝasequibiles a maria, cy earq reproductio sit naraliter ĝpossibilis. Respo ĝte no eq: ad rraong dsquo marq: ideo n apetit fras supernarales, quia tales fro sunt ab ĝtraj eo ĝasequibiles, sdo: quia sunt ĝasequibiles soly ab extraj eo, no marq: dsquo minq, sed fro corrupta sunt ĝasequibiles ab ĝtrajeo, no: ab extraj eo sdo minq.

Secundo materia respicit appetere suam corruptionem naturaliter impossibilem, atque absolute [illegible], at forma corrupta non est ita naturaliter impossibilis corruptionem, nec corruptione [illegible] a materia atque naturaliter materia, quia forma; hic licet reproductio formae sit naturaliter impossibilis; at hoc solum est ex suppositione [illegible], et accidentali forma, quod sicut [illegible] producta fuerit; hoc autem extrinseca suppositio variare nequit materiae, et formae status, licet igitur materia appetat suam corruptionem, tamen non appetit tamen illam pro statu corruptionis, sive ipsam [illegible] corruptionis illius, nec [illegible] materia appetit suam corruptionem dicendo est appetere formam corruptam, sed solum formam corruptam specificative, unde corruptio formae non est [illegible] appetitus materiae, nec [illegible], materia appetat formam et hic est [illegible] nostrae, [illegible] materiam appetere formam corruptam non tamen pro statu corruptionis, sed pro alio statu. [illegible] materia supernaturaliter possit existere sine forma

SECTIO III

An materia supernaturaliter possit existere sine forma

[illegible] substantialis [illegible] est, an materia [illegible], quod hic supponitur, et suo loco probabimus, constat [illegible] ex supra dictis, materiam ordinatam esse ad formam [illegible] ad [illegible] completionem, et complementum, sine quo non existit absque violentia; supponendum etiam est, materiam non posse existere expoliatam omnino forma. [illegible] non posse existere quia producta sit per actionem [illegible]; [illegible] ipsa est receptum habere [illegible] debeat [illegible] ut [illegible] propria [illegible], [illegible] ubicumque [illegible] quaestio de [illegible] possit existere sine forma [illegible] in quaestione hac [illegible] [illegible] Bañes, et Soto, qui, quia nec [illegible] est [illegible] Deum [illegible] materiam nec divinitus existere posse sine forma substantiali, [illegible] nostrates, et Scotistarum [illegible] docet Deum sua potentia posse [illegible] ut materia [illegible] substantiali expoliata existat.

Supponendum est probare et alijs [illegible] de possibilitate [illegible] posse sua [illegible] ordine ad [illegible] producendos. [illegible]

[illegible]

de natura rei, et in quibus ~~qu~~ subiecti, addit quod ut sing-
do produceret accidens distinctum a subiecto, 2°, non ab ista rei naturalis exigen-
tia, nec se singulo communibus legibus, ut accidit, motrici reflexio-
ne, ~~...~~ Primus operandi modus dicitur naturalis, et cum Deus ita ope-
ratur operari dicitur de potentia, seu lege ordinaria y autor naturae;
2us. operandi modus supernaturalis, et miraculosus, et dum Deus hoc-
modo operatur dicitur operari ut author supernaturalis dicitur communi-
ter de potentia extraordinaria, et absoluta: quia ut ita operetur quasi
se absolvitur a legibus naturae hoc supposito.

Duo Nostrates conter, et
Scotistae communiter, quibus nostra etiam est urbiter, et communiter pro-
bat sic: quid quod non constat contradictionem dicendum est possibile, et terque Dei
libere posse facere; sed materiam existere sine forma subsistenti contradictionem non
constat: ergo materiam existere sine forma subsistenti possibile est. Maior certa est,
minor autem sic probatur: nam unica est contradictio ista quae illa obstendit et forma, hoc
communi ratione communis etiam est pro omni distinctione de possibili ut vocant; sed
sufficit aliquibus hanc quae praedicamus subiungunt securitate affirmant; sed
si, probatione hac securitas est quid ~~..~~ ei noceret

Sed ne tempus inu-
tiliter teramus arguitur sic; sub favore omnipotentiae et possibilitatis sing-
dum est, dum non apparet impossibilitas, quando enim t. accurate ~~a~~ ab illis
doctis expenditur, solvuntur quae fundamenta, et rationes, quibus possibili-
tas probatur hanc praesumptio stat pro possibilitate quinimo singulo est
pro omnipotentia sententia frequenter cum tot probationum rationum diffi-
cultas praeseferunt hoc Dei esse accidentia sine subiecto existere
possibilia imo facta esse fatendum sit: nec enim nam est repugnantia
in eo quod materia existat sine forma, quam in eo quod accidens sine subiecto exist-

tat; at sicut Deo possibile est accidens sine subiecto existere: ergo etiam sicut possibi-
le est materiam sine forma substantiali existere.

Respondeo 1° Nostro loco Sancti Thomae omnia allegata
lectione ultima praecedentis capitis, ut ex dictis constat quid modo respondendum sit, vide pro mare,
Divi Divi Thomae loqui de potentia ordinaria, non autem de absoluta potentia, sic etiam constaret
non quando materiam existere sine forma, existentia enim materiae sine forma, ipsa praecedentis quaest-
ionis non est de potentia ordinaria, sed de absoluta potentia. Vel dico Divus Thomas loqui de forma subs-
tantiali ut ultimo completiva, quam appellat actum materiae; et hoc sensu negavit dicere materiam quod actu
sine forma esse est dicere esse quod actu, sine actu, hoc constat, sed hoc nos etiam admittimus; ex quo
non sequitur, quod loquitur, non de actu sive completivo substantiali, sed de actu existentiae praecisse possit
materia esse quod actu sine forma substantiali dicamus. Vel si ignia hoc Nostris non placet pro so-
lutione consulgit Doctor Noster Soto et Bañes

Obiicies 2°: materia accipit suam existentiam
a forma substantiali: ergo constat quod existat absque omni forma substantiali. Probatur consequentia quia ut ess-
entia materiae est recipiat existentiam requiritur quod habeat aliquem actum constitutivum me-
dia materiae, et inter actum existentiae, et quod actu mere possibilitatis, quo actus est actu expressionis,
ut inter actus existentia, et quod actu mere possibilitatis, quo actus est actu expressionis,
seu extractionis a causa effectiva; sed materia nullum actum habet sine forma: ergo potest
recipere existentiam sine forma: ergo constat consequentia, ut vides falsa sunt ex dictis a nos-
tris capite quarto ubi probavimus materiam existere per propriam existentiam, habere ex
se actum constitutivum, constare quod statum eius medium inter existentiam exercitam mere quod po-
ssibilitatem, cum quando constat medium inter esse et non esse, ut posse inter duo contra-
dictoria. Nihil hominus adhuc omisso materiam existere defectu contra-
dictoria.
nove.   non obsequitur consequentia interea quod possit per peculiarem
existentiam existere exspoliata omni forma substantiali. Constat hoc non iuxta plures maiores
nos Nostras accidentia existant per existentiam compositi substantialis, et tamen solent super-
naturaliter existere per peculiarem existentiam extra compositum substantiale, ut acci-
dit Eucharisticis accidentibus: ergo similiter.

Super licet materia et forma substantialis existat de facto per propriam unicam existentiam formae: hic tamen non sequitur materiam et formam substantialem non posse existere per existentiam distinctam ab existentia formae, docet enim Christo nres humanitatis Christi hominis non existere per existentiam propriam animae rationalis, sed per existentiam verbi Divini: ergo similiter. Patet hic quid ad ostensa probationem dicendum sit. Ad instantiam: materia requirit super rationaliter existere sine unione, et sine duratione quae sunt accidentales sunt: ergo nec existere potest sine forma substantiali. Probatur secundo: quia cum materia sit per suam essentiam ens substantialiter completum videtur potius necessaria esse cum substantiali complemento quam cum qualibet accidentali forma, Probatur: possibile est ens substantialiter completum posse existere sine complemento substantiali: ergo talis est materia. Probatur secundo: quia materia ens imperfectissimum et prope nihil.

Ad instantiam respondeo quod nos ut enim probationis dicimus quod omnino constat esse, et nullibi esse. Similiter ergo existere et sine ulla duratione esse: at nulla est constat, quo materia existat sine forma substantiali, vel eam existere. Et ut nullas esse haereses quae ad rem apparent ipsorum probari posse etiam, accidens sine subiecto existere non posse etiam divinitus, similiter formam substantialem sine materia existere non posse. Ad probationem omisso, aut concesso quod, nosque, quam multaque retractione ostendam, possibile est quantitas essentialiter dependens a subiecto: ergo talis est quae de facto existit. Ad probationem ostensa dico non dico perfecta esse materia, ut non excedat perfectionem accidentium, nec tam prope nihil, ut non sit possibile ens imperfectius ipsa, est etenim ens, et huiusmodi talis pars compositi alia quae privata potius sunt, quae significat.

Obiicies

ut 3°: constat materiam existere quin sit extra omnes suas causas: sed materia sine forma non esse extra suas causas: ergo constat materiam existere sine forma. Maior supponitur, probatur minor: forma est causa formalis materiae: ergo materia sine forma non est extra causam formalem: et non est extra omnes suas causas. Probatur: constat materiam existere quin sit determinata aliqua specie: sed materia sine forma non esset determinata aliqua specie, non enim haberet differentiam, dicta Pquidque sequuntur a forma: ergo. Respondeo ostenso ostensa materiae rationem materiae, et ante probationis, forma siquidem non est causa formalis materiae, sed compositi, ratio est: quia forma est causa formalis illius, quod per ipsam constituitur mediante unione cum materia; sed sed forma ista consti-

tuit n̄ ē materia ipsa, sd̄ compositū.)

Sd̄ Demus. Thostis frā esse causā formalē materiæ, non constitutivā, sd̄ ipsā denominatā existentiā. Et sic aliter respōdo distinguēdo maj: implat materiā ex-istere, dū sit extra omnes suas causas, ā quibus essentialiter depēt, cdo: ā quibus n̄ ita essentialiter depēt, n̄o maj; et corruit argutū, sbl distinctione minor explicata: nā materia n̄ depēt. ā causa frali essentialiter, n̄ enī ē unde probetur mar dependentia ā causa frali tn̄ constitutiva, sd̄ de-nominante) quā ā causa materiali; at quæ dependentia ā causa materiali n̄ ē essentialis, sd̄ vincibilis, ex-cepta enī, et frā corporea possit existere sine causa materiali, ut rane n̄ posset Posto: q̄ de-pendentia ā causa frali n̄ ē essentialis, sd̄ vincibilis, Atq. ideo materia poterit existere sine causa materia seu frā substāli.

Insuper paritas jā adducta nō reddit etiā huic: nā compositū naturale de-pēt tāquā ā causa frali denominante, ab existentia propria frā; sd̄ hæc dependentia n̄ ē essentialis, sd̄ vincibilis; humanitas enī Christi Domini existit quin tāc denominationē habeat ab exi-stentia animæ realis ut docet. Posto: q̄ sd̄ materia depēat &c. Distinguitē, quā melius materi-entia animæ realis ut docet Bajona, et Froilā impugnatā jā habemus, impugnabitur ex dictis capite qū. Ad frāonē neēā mari n̄o minor; materia enī, sive frā existens ēet, detracta specie quās physice comple-tā complectivero metaphysicē, sicut frā existens sine materia specie quā specie detracta quās physicē compleō: complectivero physicē, praeter adjecta n̄ urget, ut n̄ semel jā diximus, materia enī sive se com-plē habet sicut metaq. differentia, per quā essentialiter differt ā frā: itaq. ā frā metaca desumpta differentia nec, ā physica enī frā sumi n̄ potē universaliter loquēdo, l docent nos comple-ctentes, praeter illa utentes, ā qua physica frā differentia possit sumi ē Angelo.

Objicies 4: substantia

Quia se habet frā accidentalis ad esse compositi accidentalis se habet frā ad esse com-positi substantialis; sd̄ implat esse accidentale sine frā accidentali: q̄ implat esse substantiale sine frā substāli: q̄ implat etiā sd̄ materia existat sine frā tūc enī daretur substā substantia sine frā substantiali ex premissis objectionis n̄ bene sēq. infertur, nā sine frā substāli Deus et et ipsi habet esse substāle, saltē q̄ inferri possēt ex illis pre-

miss̄ q̄ hoc ōḡs: q̄ ꝯp̄oto substḡli n̄ datur substḡle sine f̄ra substḡli, proposito hoc vera ē, s̄d ex illa nil stra nos, quia maria existes sine f̄ra n̄ existeret ꝯp̄oto substḡli; ꝯtex licet daretur esse substḡle sine f̄ra substḡli, n̄ tam̄ daretur ꝯpoly substḡlem sicut s̄ilogus reformatur ita: sicut se habet f̄ra accidḡtalis ad esse accidḡtale, se habet f̄ra substḡlis ad esse substḡle; s̄d ꝯplat esse accidḡtale sine f̄ra accidḡli: q̄ et substḡtiale, sine substḡtiali; ꝯtrar silogismi hujus aperte falsa ē. A̅q̄ Deus et Angelus esse ~~f~~ substḡle sȳt sine f̄ra substḡli.

In super cuȳ maioꝛ supposita, hanc suppone stra Tostas mīrȳ; s̄d ꝯplat ꝯre ꝯmino esse accidḡtale, q̄d n̄ s̄it f̄ra accidḡtalis: q̄ ꝯplat. ꝯre esse substḡle, q̄d n̄ s̄it f̄ra substḡlis: q̄ ꝯplat maria l̄a; hac ẽnȳ ē aliq̄d substḡle esse, q̄d f̄ra substḡlis n̄ ē. Falsitas maris siloḡi reformati sic ostēditur: esse accidḡtale ē necessario accidēs, accidēs autȳ necessario ē f̄ra accidḡtalis, cuȳ ẽnȳ sua ē ens ꝯalio, sive exigens subbo ꝯ esse, at vero esse substḡle n̄ essentialiter f̄ra substḡli, q̄d cuidēs fit, n̄. soly ꝯ Deo, et Angelo, s̄d etiā ꝯ maria l̄a, quæ substḡtia ꝯpleta ē, et f̄ra n̄ ē: quid itaq̄. mīrȳ q̄d ꝯplet accidḡtale esse sine f̄ra accidḡtale, et n̄ ~~ꝯre~~ ꝯplet esse substḡle sine f̄ra substḡli.

S̄d ꝯstḡt: maiȳ is differt maria ā f̄ra substḡli, quā accidēs ā subbo; s̄d accidēs soly supernaturaliter existere p̄ōt sine subbo: q̄ ~~nisi~~ maria nesi supernaturaliter existere valet sine f̄ra substḡli. ē f̄ra: tur. Maria differt ā f̄ra ꝯ genere causæ f̄ralis; s̄d Deus nequit supplere effectȳ causæ f̄ralis; ~~xxxxxxxx~~ nec ejusmodi effectus dari p̄ōt sine f̄ra: ē. A̅ō maiȳ ꝯs̄, naturaliter exigit accidēs diffeꝛ ā subbo ā p̄rlori, et tāquā ā ~~m̄y~~ causa materiali, maria vero n̄ differt ā f̄ra, s̄ ad s̄ȳmy a differentia-

ri; et tandem a forma: ut enim ex omni Scotistarum, et Jesuitarum diximus forma non est causa formalis materiae; sed quod utrumque ad materiae existentiam tandem complementum exacte his posteriori, eo modo quo partiones eo utrumque sunt ad existentiam, et tamen non sunt causae formalis radius, aliter calor esset causa formalis ignis.

Infertur hinc quod licet ignis dependeat a calore requirat quod naturaliter sine calore existere, existentia illa, similiter supernaturalis absque est similiter quod materia licet sine forma existere naturaliter nequeat, a forma dependeat, tamen existentia haec supernaturalis possibilis est, rursus dicimus ideo quod licet admittatur, formam esse causam formalem denominatam materiae existentiam adhuc non apparet ratio ob quam ratione dicat materia dependere a forma, quam secundum a subiecto, a quo a priori, et tandem a causa materiali dependet. Nota hic Doctor utrumque hoc defendere, et materiam dependere a priori a forma, et formam etiam dependere a priori a materia; quia nimirum haec est causa materialis formae, et forma causa formalis materiae, in quo necessario involvitur mutua causalitas in genere causae physicae et realis, quae mutua causalitas juxta omnem nostram sententiam rejicit omnino, ut eius loco dicemus pronuncte ergo dicendum est formam non esse causam formalem materiae, quia neque efficit, neque attribuit materiae.

Unde constat meam conclusionem falsam esse: materia enim dependet a forma, quae est causa formalis completiva vero materiae; forma enim est pars formalis compositi totius non vero materiae ipsius. Sed omissa ratione, confer supra explicato ubi quo primum minus parte; sed Deus requirit supplere effectum causae formalis sine autem forma, ideo requirit per aliquam formam, vel quasi formam effectum causae formalis supplere, non utique minus parte. Ut patet etiam ex professis Doctorum apud suos hunc

manitas Christi domini existet per existentiam ..., quod ... effectus formalis, possit provenire ab existentia ... . 2 partes ejusdem minoris: Effectus formalis numerice idem requirit divinitus dari sine forma physica, a qua provenire potest, ... effectus formalis generice, seu specifice idem requirit divinitus dari sine forma, ... forma generice, vel specifice eadem, ... numerice eadem, non.

Sequela ... effectus formalis constituitur per subjectum et formam ... numerice idem, nec divinitus dari potest sine forma numerice eadem; ac effectus ille solum generice, aut specifice potest dari variata forma ... subrogetur alia specifice aut generice eadem, sicut ... A effectus formalis generice qualis, specifice calidi, qui potest ... provenire a calore B, dicimus similiter, quod licet a forma proveniat varie hoc denominatio existens, ... falsum generice eadem provenire potest ... existentia peculiari ... sine forma, ... dari, ~~...~~ proveniret idem effectus formalis falsum generice idem.

... denominatio existentis non ... provenire debere a forma physica, hoc est, debet ... apud ..., ... humanitatis Christi Domini existens ... verbi, ... verbi divini ... physicam humanitatis ... existentis, ex quo ... hujus denominationis ab aliis denominationibus ... a formis physicis, et ... albi, calidi ... dignoscetur. Ideo ... effectus formalis ... et ... dicuntur ..., quod ... effectus ... dari requireat sine forma physica, at effectus ... dari potest sine forma physica, similiter ... denominatio requireat dari sine ... non semper ... denominationes debet esse forma physica, sed sufficit quod sit quasi forma vel quod sit forma logica.

Objiciunt 5°, magis ... separatis ... dari forma substantialis ... accidens a subjecto ... magis debet varia a forma substantialis ... accidens a subjecto ... Ans ... ubi ...

134

jor unitas datur major inseparabilitas; sed inter materiam et formam substantialem datur major unitas, quam inter accidens et subjectum; ergo datur major inseparabilitas. Minor patet, quia materia, et forma sunt magis unum simpliciter, componunt unum per se, subjectum autem et accidens componunt unum per accidens; unum autem per se magis unum est quam unum per accidens. Resp. retorq. ratio quod, ad probationem distinguo majorem, ubi datur major unitas materialitate intensiva seu intrinseca unitate, datur major inseparabilitas, concedo; ubi datur major unitas ratione solum perfectione materiali ratione scilicet extremorum, datur major inseparabilitas, nego majorem. Distinguo minorem; est inter materiam et formam datur major unitas quam inter accidens et subjectum, major quoad unitatem perfectione materiali, ratione extremorum, concedo; materialitate intensiva, nego minorem; cujus ratio solum evincit unum per se quid perfectius esse, quam unum per accidens, non vero esse magis unum.

Itaque licet magis inseparabilia sint extrema inter quae datur major unitas materialitate intensiva de linea unitatis, seu formaliter intrinseca unionis, ideo quod major separabilitas datur inter extrema constitutive unita, quam inter extrema constitutive unita, quia scilicet ~~unio~~ separationis est major materialitate intensiva de linea unionis, quam unio constitutionis; at non datur major inseparabilitas inter extrema quae sunt magis unum materialitate materiali solum, seu ratione extremorum, hoc solum materialitas datur inter materiam et formam comparative ad subjectum, et accidens; cum enim utraque unio sit unio physica separationis non est magis unum, unum per se, quam unum per accidens in linea unionis physicae talis, sed ut aliqua retorsione hoc observa, ergo si quo magis unum sunt extrema, magis sunt inseparabilia, et extrema, magis sunt unum sunt quia constituunt unum per se: ergo magis inseparabilia erunt materia, et anima rationalis, quae unum per se constituunt, quam subjectum, et accidens v.g. ignis, et calor, qui constituunt unum per accidens; at sunt ignis et calor naturaliter inseparabiles sunt: ergo materia et anima rationalis magis inseparabilia erunt. Quod manifeste falsum est.

Itaque unio inter materiam, et formam, ac inter accidens et subjectum eadem est unitas et qualitate in linea formali et intensiva, quia supra hoc unire solum intensive est ~~major~~ unitas identitatis: inaequaliter tamen ratione extremorum sive ~~[illegible]~~ materialiter unitas datur inter unum per se, ac inter unum per accidens; quia scilicet extrema

unius per se constitutiva quatenus perfectiora sunt, quam extrema unius per accidens, sed hoc nullum adversariis prodest, ut ex retorsione constat, et sit manifestum etiam, quia ratione separari ad esse unionum inter materiam et animam rationalem perfectiora extrema.

quam unio inter materiam et animam essentialiter, et tamen materia inseparabilia sunt, ac essentia, et materia, quam materia, et anima rationalis hominis.

Objicient 6°: Repugnat materiam existere sine forma proxima capacitate existendi; sed materia sine forma non haberet proximam capacitatem existendi: ergo repugnat materiam existere sine forma, minor probatur ab Illustrissimo Pallavicino ex eo quod existentia est actus ultimus in genere entis, et forma est actus primus in tali genere; sed materia sine actu primo de genere entis est sine capacitate proxima ad actum ultimum in tali genere: ergo. Confirmatur: repugnat materiam esse in actu ultimo, et non esse in actu primo: ergo repugnat materiam habere existentiam et non habere formam substantialem. Vel aliter: si materia haberet existentiam sine forma, existentia actus ultimus non esset ultimus, sed primus, sed hoc repugnat: ergo. Retorquetur argumentum quo utitur Pallavicino contra nos et reliquos Philosophos admittentes in materia actum metaphysicum: actus metaphysicus est ultimus in genere entis, et forma substantialis est actus primus in eodem genere; sed repugnat habere actum ultimum de genere entis quin habeat actum primum de tali genere: ergo repugnat quod materia habeat actum metaphysicum, quin habeat formam substantialem, at quando pro statu accidentali non habet formam substantialem: ergo pro tali actu non habet actum metaphysicum: ergo.

Dices: actum metaphysicum esse ultimum actum essentialem, sive in linea essentiali, formam vero esse actum primum in linea physica: unde non repugnat quod materia sine sua existentia non habens actum primum in linea physica habeat per suam existentiam actum ultimum de linea metaphysica, sed similiter dicemus, et nos, sed adhuc retorquetur etiam contra omnes Philosophos, accidentia sunt actus secundi, albedo verbi gratia est actus secundus, et subjectum albedinis actus primus albi; sed repugnat actus secundus sine primo: ergo repugnat albedo sine subjecto albedinis. Aliter, subjectum quantitatis est proxime capax ad actum quantitatis, sed repugnat existere actum quantitatis sine proxime capace ad actum quantitatis: ergo actus quantitatis repugnat existere sine subjecto quantitatis contra nos, ergo repugnat quantitas existens separata a subjecto.

Dicatur ad objectionem negata majori non minori, distinctio sub ratione existentiae actus ultimus, quo linea recta complet substantialiter, et similiter sub ratione actus primus, quo eadem linea non manet quoad primam partem, et eam quoad 2am, ideo existentia est actus ultimus quo linea existentialiter recta complet physice, et similiter sub ratione actus primus quo eadem linea, ideo manet quoad 1am partem, et eam quoad 2am non. Minor distinguenda, potest dicendo, materiam sine forma non esse, cum proxima capace ad existendum, linea recta complet substantialiter, esse tamen proxime potentia existere quo linea recta complet physice, quo quo genere forma non est actus primus materiae. Constat igitur satis quo sensu forma dicatur actus primus, et ultimus; et quo etiam sensu existentia actus primus, et ultimus dici possit.

Atque ad 1am, rationem respondeo nullum esse inconveniens quo materia existat per actum ultimum unius lineae sine actu primo alterius lineae ut ex se constat. Similiter ad 2am rationem respondeo, actum ultimum quo linea existendi respectu recta physice complet, quem possibile esse actum primum quo linea recta physice substantialiter complet; quod vero idem actus, et ejusdem lineae dici possit primus, et ultimus satis constat ex dictis. Sectio prima, quo materia naturaliter a forma desistat.

Ad difficultatem resolvendam suppono primo naturale posse accipi prout opponitur supernaturali, et etiam prout opponitur violento. Naturale prout opponitur supernaturali dicitur quod ad speciem attinet quidquid sine miraculo fieri potest, et ideo nervo accidentis sine subjecto naturale non est, quia omnis sine subjecto existere non valet absque miraculo. Naturale prout opponitur violento est quidquid fit juxta exigentiam rei, et sic aquae naturalis dicitur frigiditas, et lapidi naturale est centrum, quia tam aqua, quam lapis contraria sua impellit, exigit frigiditatem, et centrum; unde nec aqua sine frigiditate, nec lapis extra centrum existere naturaliter, quo hoc 2o sensu; cum potius violenter existerent eo quod carerent termino exacto

ad suum naturalem statum, Adversarius hic, posse aliquid naturale esse secundum se, et non naturale secundum 2um, ut calor non est naturalis secundum 2um statum aquae, ipsi enim violentus est; et est naturalis secundum 1um, quia sine miraculo calor in aqua producitur.

Suppono 2o, materiam naturaliter non posse existere sine forma prout naturaliter opponitur violento, constat enim ex dictis, materiam condinare, et propendere in formam, tamquam in terminum completivum, et perfectivum, unde requirit non violenter existere sine forma, supposito hoc communi doctoribus, cuius veritas constabit ex resolutione nostra, circa praecipuam difficultatem, quae contingit, quod aliquando materia possit existere naturaliter sine forma prout naturale opponitur supernaturali ita ut sine miraculo materia omni forma spoliata existat? Suppono 3o, materiam numquam sine forma substantiali extitisse, communem [illegible] hoc contra Philosophos contra paucos aliquos, inter quos Gabriel Marcilius. Ratio ipsius desumitur ex eo quod materia numquam extitit sine determinata collectione accidentium determinatae ipsi non debita; ergo numquam fuit sine forma substantiali. Praeterea, quia determinata illa collectio accidentium petit propriam aliquam substantiam, cui determinate debentur, et in qua radicentur, sed propriam, et radicem non est materia, cum ex se sit indifferens ad haec et ad illa accidentium collectiones: ergo est forma substantialis: ergo materia semper extitit cum forma substantiali. Si semper cum illa determinata accidentium collectione ipsi determinatae non debita extitit. Nec obstat contra dicens cum Patre Arriaga accidentia solum videri, formam vero substantialem non videri. Unde quod possimus dare ~~[illegible]~~ formam quam in materia?

Sed solum in interrogatione Patris Arriaga interrogationem retorquemus; unde sic possim dari in rerum natura materiam sed cum materia non videatur, noscimus enim videri posse? Respondebis materiam non videri sed colligi, et inferri ex rerum transmutatione, et reliquis argumentis, sed idem sibi dictum habeat Pater Arriaga itaque sicut ex determinatis accidentibus, quae in igne videt colligit Arriaga in igne dari formam determinatam substantialem, ita ex variis accidentium collectionibus, quae per materiam [illegible], restaurantur [illegible] in aliis variis substantiis et subiectis inferimus nos varias etiam

substantiales formas, nec ad hoc ostendendum requiritur, omnes rerum latebras lustrasse et

[illegible] vidisse. Ratio argumenti efficax debet esse quod desumitur ex eo, quod licet omnes

qui hucusque materiam observarunt semper cum forma substantiali extitisse experti sint

eo, quod formam semper in ipsa colliderint, argumentum hoc, inquam, efficax est ad ostendendum: ma-

teriam semper extitisse cum forma substantiali: non necessario. Pater Arriaga expertus est om-

nes ignes, quot quot extiterunt, et tamen ex iis quos vidit inferri ignem nun-

quam fuisse sine calore, et sic plura alia. &c.

— Roboratur factum suppositum ex eo,

quod adversarii non assignent casum, in quo materia sine forma extiterit: quod nunquam sine

forma extitit. Aliud constare debet: nam casus, quos communiter assignant (qui supponunt hoc

negant) quibus materia sine forma extitisse dicatur communiter non preguntur a Doctoribus:

in primo enim mundi creatione quando in principio Deus Caelum, et Terram creavit

de terra, dicitur, fuisse inanem et vacuam, per quam vacuitatem [illegible] ma-

teriam intelligi volunt auctores aliqui, unde inferunt tunc materiam [illegible] extitisse expoliatam

omni forma substantiali; sed [illegible] materiam nomine terrae inanis intelligendam; sed contra

est:

dispositione ex natura, et sic: q. Negdum etiam dicendum naturam l. i triduo mortis Christi Dni extitisse sine sua subsistentia; vel quia tunc negavit cum sua corporeitate, vel ob aliam rationem. Sed licet supponamus hoc certum sit, adhuc manet difficultas, quia licet nunquam extiterit posset nihilominus existere naturaliter sine sua, ex eo enim quod nunquam sine sua extiterit non probatur i potentia ad existendum, Antichristus enim nunquam extitit, et tamen potest naturaliter existere.

His positis communissima Philosophorum sententia tenet, naturam non posse sine miraculo existere propria subsistentia expoliatam, i solutione ista communiter Doctores, conveniunt dicendum tamen quod repugnat autorem huius i potentia nec minus, non enim apparet unde sit desumendum ex quo solo probari ita possit ut [illegible] sedet. Aliqui recurrunt ad divinum decretum, verum solum exhibent per tamen decretum et legem divinam tamen philosophice procedunt nec ut [illegible] Eximius D. decreta Dei ut autoris naturalis [illegible] ex exigentijs rerum naturalium, quibus ea decreta [illegible], ideo communiter Doctores [illegible] ad divinum decretum i rebus [illegible] non esse recurrendum, quoties sine [illegible] assignari potest causa naturalis creata, cuius ratione posset [illegible] rationem ordo. ~~[illegible]~~ Licet quod ex nil fiat quod Deus non deserat, vel permittat fieri, dicendum tamen ad illud decretum, vel permissionem i Deo ut autore naturae exigentijs rerum congruere esse; at qui potest sine illo conveniente assignare causa naturalis, cuius ratione, et exigentia tribui posset ~~[illegible]~~ i potentia naturae ad existentiam sine propria.

Ideo alij recurrunt ad accidentia naturalia deceptes actionibus naturalibus tribuendum tam natura i potentia quatenus accidentia naturalia non destruunt unam sine, quin aliam i natura inducant, juxta illud generatio unius est corruptio alterius vel ut hoc ratio [illegible] est apud admittentes formam corporeitatis i morte hominis, et cuiuscumque viventis destruitur sua vivens, subito, seu a subjecto ~~a~~ vi actionum naturalium expellitur quin aliam formam substantialem inducat, et quidem negandum non videtur posse actione naturalia

corrumpere, destruere et temperamenta et dispositiones requisitas ad formam praehabitas, sicut ad aliquid indiget vires habeat.

Melius alij recurrunt ad ipsam materiae exigentiam, ut rationem hujus temporis stabilitam inquirimus, ut nos asserimus materiam non posse sine miraculo existere omni forma substantiali expoliata oriri ex ipsa materiae exigentia ad formas, cujus sine aliqua naturaliter existere non potest. Haec vero exigentia in materia dari sic suadetur judico cum insignioribus Magistris, iure imperfectionis rei creatae, ut ipsi detur aliqua imperfectio, licet sit privatio potius, sufficiens fundamentum est, quod non datur fundamentum ad oppositam perfectionem ipsi debitam; sed materia prima est tam adeo imperfecta, ut inter substantiales creaturas absolutas imperfectior omnium merito a philosophis habeatur; ergo ut illi detur imperfectio dependentiae a forma substantiali, licet talis imperfectio privatio potius sit, sufficiens fundamentum est, quod non datur fundamentum, ut ipsi detur opposita independentiae perfectio; sed tale fundamentum non datur: ergo.

Confirmatur: inter perfectiones animae rationalis una est, quod possit existere naturaliter sine physico suo complemento, scilicet materia prima, et e contra sicut inter imperfectiones formae materialis una est quod ratione propriae exigentiae non possit existere naturaliter sine materia prima, ergo cum materia prima imperfectior sit, non solum anima rationali, sed etiam qualibet forma materiali, una ex ipsius imperfectionibus a fortiori erit non posse ex propria exigentia existere naturaliter sine physico suo complemento: ergo. Confirmatur 2o materia est entitas incompleta physice, quae nunquam extitit sine forma substantiali; sed hoc est sufficiens fundamentum ut dicatur materia prima ex sua natura naturaliter exigere formam praesertim cum non detur fundamentum potius ad oppositum: ergo. Probatur minor: quod forma [illegible] sit entitas incompleta quae semper producitur prima, et conservatur materiae primae unita, sufficiens fundamentum est ut dicatur formam exigere materiam primam: ergo similiter.

Ubi animadvertes nos in hoc discursu non inferre exigentiam materiae ad formam, ex eo praecise, quod materia sit entitas incomple-

tã, ut anima ralis completa ē, et tamen n̄ exigit mariã. 2°: nec similiter ex eo
precise qd nunquam extiterit sine fmã, sicut etiam sol n̄ movetur ab ocasu in ortu,
et tamen sol n̄ exigit moveri ab ortu in ocasum, sed ex utroque nimirum, qd sit status
completa, et nunquam extiterit sine fmã, et precise etiam ex eo qd ad oppositum n̄ datur
symbolismus. Ad 3. licet materia 1a sit status completa, et semper existat cum fmã substan-
ti coelesti adhuc hoc n̄ infert aliquid plures exigere detractam fmam coelestem, sicuti sci-
cet ipsi statui, materiam coelestem ejusdem speciei esse cum sublunari, quae de habet
symbolismum, ad aperiendum eam n̄ existentia materiae ad detractam illam fmam.

Si autem distantiam
petas ad exemplum solis allatum. Respondeo, esse simurum Pherum aptitudinem solis aeque
bene se habituram, si moveretur ab ocasu in ortu ac ut se habet cum motu ab ortu in oca-
sum: unde cum semper moveatur ab ortu ad ocasum tribuitur n̄ exigentiae solis, sed Angelo
motori, et sicut anima ralis per nobiliores operationes, quas separata a ma-
teria exercere valet, expostulat perfectionem, quam per symbolismum speciei sui habet, i-
ta mirum n̄ est ipsam speciem ex exigere tale symbolismum, at materia 1a n̄ aeque bene
se habet sine fmã ac cum fmã; similiter n̄ datur symbolismus ad rationem alicujus perfectionis
aliquam, quam expostulat ralis perfectionem speciei symbolismi, ad qd ratio sua ordi-
natur, et qd per fmam habet. [illegible]

Objicies 1°, causa n̄ indiget effectu ut existat, sed materia 1a est causa ma-
terialis fmae: ergo n̄ indiget fmã ut existat. Confirmatur: materia proprie rationis
a fmã realiter distinguitur sine fmã: ergo prius quam detur fma dantur omnia re-
quisita ad realem existentiam materiae, aliter posset probari materiam posse reali-
ter existere sine quantitate, ubicatione et reliquis proprietatibus. Aliter s.
ignem posse sine calore existere, qd adversarii n̄ admittunt. Respondeo distinguendo

do maj. causa n indiget efectu ut existat, liq ut denotyle effecty n. ... ratione ... cons. ... existe ... existendy ... ratione, no maj, quia uni... accepta falsa e, procent de causa ... compl...; et ... mire de ... naturali ... diffe... e; quia licet ... nec ... causa ... materia existentia; nec ... formalis, qua materia existat e ... naturale complemety, quo materia indiget ut naturaliter existat, ut patet ... tractionis exemplis.

Ad dices: ideo ignis exigit calorem materiae, ... et ubicumque, quia ... hae sint rationes ... illarum substantiarum, ... non e ratio physica materiae: ... datur disparitas, et ... quia quidquid dependet a posteriori ab alio e radix productiva illius ut rationis, sed materia ... n e radix productiva ... formalis, ... hoc e ratio illius ... n dependet a posteriori a forma, ... ratio ... de ratione ... disparitatem ... rationes physicas quoad existentias, licet ... existentia ... eadem ... quibus ... ad ... aliqua existentia ad aliam, n e unicum fundamentum ... sit radix alterius, et hoc illius ratio, unio eorum exigit extrema, ... extrema rationes sint uniones, et ... unio sit radix.

Ad ... ad ... n ... materiam, cujus paternitas ... actione dependet a priori ... ut ... per ... ratio actionis ... divinis ... Pater Eternus e ... cum Filio pro posteriori ... existente, et tamen Filius n e ratio nec proprietas Divini Patris, sufficit ... ut materia posteriori ... sit naturale complementy materiae, pro posteriori ad materiam existentem. Ad objectionis ... n ... quia pro illo ... materia nec naturaliter, nec supernaturaliter existit, ratio e, quia ad hoc ut materia naturaliter existens intelligatur intelligi debet existens cum forma et ut intelligatur supernaturaliter existens debet sine forma intelligi, at qui materia pro illo priori, ... intelligitur

cum forma, quae sine forma praescindit enim ab utroque juxta jam dicta: ergo solutur

Solutur quod in illo priori datur, datur in instanti reali et non datur in illo priori ergo re ad, quod in instanti reali datur, in illo enim priori solum intelligitur materia existens cum omnibus requisitis ex parte eiusdem sicut ad capacitatem formae et statum naturalem, ut quibus est etiam dicendum de tempore in retortionis. Dices iterum: materia de vi sui status naturaliter indigeret unione cum forma causa generativa, seu productiva unionis requireret ad existentiam materiae; sed hoc est absurdum: ergo. Distinguo maiorem: si indigeret a priori solo, a posteriori, nego: quia hoc modo dependere non est, quod causa unionis productiva requiratur ad existentiam materiae, hoc siquidem supponitur prius existens, sed est solum quod sicut ad existendum naturaliter indiget unione, ita etiam indiget causa unionis non tamquam causa sui, sed tamquam causa unionis, quam materia habet semper naturaliter exactam, materia tamen pro illo priori existens est praescindit tamen ab existentia naturali vel supernaturali, sicut praescindit a forma, et negatione formae.

Objicies 2°: stat quod materia indigeat forma, et quod sine hac possit naturaliter existere ut patet in aqua existente frigiditate, et in lapide existente centrum; et tamen aqua potest sine miraculo existere sine frigiditate et lapis extra centrum: ergo etiam quod materia existat semper non stat non posse sine miraculo forma existere. Probatur: si forma materialis crearetur existeret naturaliter sine materia: ergo materia si crearetur posset naturaliter sine forma existere. Respondeo distinguendo antecedens: stat quod materia indigeat utcumque forma, et quod possit sine forma existere naturaliter saltem prout naturaliter opponitur supernaturaliter, licet non prout opponitur violento, concedo: stat quod indigeat forma indigentia speciali, vi cuius existat existentia inducibili ab agentibus naturalibus, et vi cujus status prorsus sit praeviditiva super statum est cum toto creato, et tamen quod possit existere sine miraculo omni forma expoliata, nego: non enim praemus solum ex quacumque existentia, sed ex existentia speciali, qua non est omnino similis existentia, qua aqua frigiditatem, et lapis

324

ctrum exigit.

Tralis experientia ipsa nos docet exigentias lapidis et aquae, vincibiles esse ab agente naturali, contra vero exigentia materiae ad formam, ut ex opposita constat experientia, sed inferes: ergo jam recurrimus ad agentia naturalia, et contra relationem consequentiae illud dicentium, ipsorum tunc tribuendo esse agentibus, distinguo conseq.: recurrimus ad agentia naturalia ut operativa, non ut non operativa, concedo conseq.; sed non adjuvat illatorum, quia autores illius contentio docent, ipsorum tunc materiae unice tribuendo agentibus, quorum activitas talis est ut non destruat formam unam, quin alteram inducat, nos vero eam ipsorum tribuimus exigentiae materiae, quae requirit vinci ab agente naturali, et consequenter seu via conexionis tribuimus agentibus, quae impotentibus spoliare materiam omni forma substantiali: quod colligitur ex eodem nostro fundamento, non quod deceremus nostram sententiam, sed ex fundamento, quo praedictam exigentiam materiae inferimus, inferetur etiam ea impotentia agentibus ad spoliandam scilicet materiam omni forma, ad probationem non quasi quia forma naturalis absque imperfectione exigit materiam ad naturaliter existendum; eam autem tunc eadem perseveraret licet crederetur, etiam tunc materiam exigeret ut subsit contrario.

Objicies 3°: si materia naturaliter exigeret formam, forma esset debita naturaliter materiae; sed forma non est debita naturaliter materiae: ergo. Probatur minor: forma est perfectior materia, sed perfectius est nequit naturaliter deberi imperfectiori: ergo. Confirmatur: si materia non posset naturaliter existere sine forma, hac deficiente materia exigeret suam destructionem; sed hoc est absurdum: ergo. Major probatur: conservatio materiae sine forma esset contra exigentiam naturae; sed non contra exigentiam alicujus, nisi est materia: ergo esset contra exigentiam materiae, ergo materia exigeret suam destructionem. Ratio minoris est: quia cum materia contrarium non habeat, conservatio ipsius non esset contra exigentiam alicujus contrarii materiae: ergo. Respondeo ad objectionem negando minorem, negando minorem. Ad cujus probationem dico, id, quod perfectius est, posse deberi alteri, vel ob suam perfectionem, ut actui supernaturali debetur principium supernaturale, habitus charitatis vg. actui charitatis, vel posse eti-

q alteri deberi ad hujus perfectionem et constitutionem dicitur subsistentiale perfectius, sicut quod perfectior poterit naturaliter deberi materia perfectioni.

Ad secundo rationem respondeo similiter posse ea formam materiam non exigere constitutionem directe non materiae: quia melius est materia existere quam non existere. Illam rationem distinguo: conservationem materiae sive forma secundum nativum quod dicit talis ordinis, esset contra exigentiam rationem, secundo secundum positivum quod dicit, nego maiorem. Positivum quod dicit est conservationem materiae nativum vero est destructionem omnium formarum, cum quod nulla res exigat sui destructionem, etiam dum caret tamen naturaliter ex alio, sed potius sui conservationem exigat, et tamen etiam illud, quod supernaturaliter non habet conserva materia neque esse potest contra exigentiam ipsius, sed supposita hac conservatione contra exigentiam materiae est privatio omnium formarum.

Instituitur hic quaestio circa actionem conservativam materiae sive omni forma substantiali, quae ex suppositione quod materia exigat naturaliter suam substantialem, cum aliquando stabiliter maneat, supernaturaliter posse sine omni forma substantiali existere, q actio, qua materia conservaretur omni spoliata esset constitutive diversa ab illa qua cum forma servatur, quae actio constitutive naturalis omnino est supponendum est ad cuius resolutionem supernaturale dividi in supernaturale constitutive, sive quoad substantiam et supernaturale denominative sive quoad modum. Supernaturale constitutive est quoad substantiam, illud dicitur quod secundum se atque excedit vires et exigentiam naturae totius, ut gratia sanctificans, habitus charitatis etc. Supernaturale denominative, sive quoad modum tripliciter dari posse in ordine, 1o quando res secundum se naturalis est ratione tamen alicujus circumstantiae, aut ratione defectus alicujus requisiti excedit vires naturae; qualis esset visio, qua ignis hic existens comburerit lignum existens Romae.

Secundo quando res existit naturaliter quidem secundum eam quae ad ipsam necessario physice concedunt, ·/·

deperiret tamen aliquid cujus opus exigit; v.g. ignis, qui sufficienter applicatus non combureret, corrumperet non combustionem, cujus opus combustionem exigeret. 3°: quando quis licet non sit contra exigentiam naturae, nec supra vires ipsius, est tamen contra praeceptum providentiae, ut sunt multa ~~ex illa de~~ divino decreto v.g. regressus solis ab occasu in ortum. Hoc praemisso assero actionem, qua natura cum gratia subsistens conservatur, si sine gratia conservaretur fore entitative naturaliter, et ideo non diversam entitative ab ea, qua cum gratia conservatur, ita Pater Suarez, Peinado, Aguilar et alii quos plures sequuntur RR.

Probatur resolutio, eadem entitative actio, qua natura conservatur cum gratia sufficiens est ad conservandam naturam sine gratia: ergo actio qua sine gratia conservaretur, non est entitative diversa ab ea, qua conservatur cum gratia, sed actio haec est entitative naturalis: ergo. Probatur antecedens: quia non datur ratio sufficiens, cur conservatio dari debeat per actionem conservativam naturae, et non ipsa, ac eadem, quae datur per naturam, et sic ut constabit ex solutione argumentorum: ergo sicut eadem entitative natura perseverat sine gratia subsistens ita eadem ~~et~~ entitative actio perseverare ~~potest~~; sed actio ~~entit.~~ conservativa naturae sine gratia perseverans naturam conservare sufficiens est: ergo. Confirmatur 1°: quando natura conservatur cum gratia terminus adaequatus actionis conservativae naturae est sola natura siquidem actio illa non est modus gratiae: ergo etiam si gratia desit manebit terminus adaequatus illius actionis: ergo superest causa illius actionis productiva, haec siquidem non est gratia, gratia enim non influit in naturam, sed solus Deus causa naturae est: illa superest actio non esset contra exigentiam alicujus; siquidem nec esset contra exigentiam gratiae, nec agentis naturalis: hoc enim potius naturae conservationem exigunt, nec esset contra exigentiam alicujus contrarii naturae quia natura contrarium non habet; nec contra exigentiam ipsius naturae, quia melius est naturae esse licet sine gratia quam absolute non esse: ergo non est cur dicatur actionem illam deficere: ergo manet eadem entitative actio.

Confirmatur 2°: non minus connectitur agens necessarium proxime applicatum cum producendo effectu quam natura connectitur cum gratia, sed actio conservativa agentis necessarii, etiam pro casu quo supernaturaliter impediretur, [illegible]

[illegible] in [illegible] prius et [illegible] illud [illegible] [illegible] rari [illegible]. Hoc tamen stat quod actio illa [illegible] materiae erat semper [illegible] nominativa et quoad modum; quia scilicet consisteret actione omnis forma [illegible] opus [illegible] [illegible] facit, quae servet illa [illegible] materialis, et [illegible] fit [illegible] [illegible] non omnis formae, quia [illegible] [illegible] quoad modum; [illegible] licet [illegible] [illegible] explicatur [illegible], [illegible] [illegible], et [illegible] etiam fit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quoad modum supernale.

Obiicies [illegible] actio [illegible] formae [illegible] materiae et accidentis [illegible] [illegible] essentiative diversa ab actionibus, quibus forma materialis, et accidens servatur [illegible] materia et [illegible] subiecto; [illegible] actio, qua materia forma servatur [illegible] essentiative diversa ab actione, qua cum forma servatur [illegible] [illegible] et actio [illegible] [illegible] ideo actiones illae diversae sunt essentiative, quia forma materialis, et accidentia [illegible] materia, et subiectum, sine quo [illegible] servantur, sed etiam materia exigit [illegible] sine forma servari [illegible] Dato [illegible], non [illegible] [illegible] quia actiones servativae formae materialis et accidentium sine subiecto [illegible] [illegible] a subiecto, sicut sunt actiones creativae. Actiones autem servativae formae materialis, et accidentis in subiecto sunt actiones eductivae; actio autem eductiva essentialiter diversa est a creativa.

At actio servativa materiae [illegible] [illegible] habet [illegible] actio creativa eadem non est [illegible] [illegible]; [illegible] actio productiva formae materialis essentiative [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] ex subiecto, ut [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] illius [illegible] materiam [illegible] perseverare, et [illegible] [illegible] subiecto, eadem actio illa, qua forma extra subiectum existit essentiative diversa [illegible] necessario ab actione essentiative [illegible] servativa formae in subiecto, erit [illegible] essentialiter diversa; [illegible] [illegible] [illegible] de actione servativa [illegible] extra subiectum, ceterum cum materia non [illegible] a [illegible] a forma et [illegible] non [illegible] et [illegible]

essentialis actionis creativae naturae quae essentialiter naturalis sit cum gratia potest eadem perseverare, et non existere gratia etc.

Objicies 2°: natura sine gratia esset in statu violento, sed ad servandum rem in statu violento requiritur fortior actio, quam ut servetur in statu naturali, ideo enim ut lapis extra centrum servetur robustior actio requiritur, quam ut servetur in centro: ergo fortior alia actio requiritur ut natura sine gratia servetur, quam ut cum gratia: ergo actiones illae entitative diversae sunt. Respondeo negando minorem universaliter sumptam, quae non bene probatur ex adducto exemplo tum quia actio qua lapis extra centrum sustentatur non est actio servativa lapidis, sed impeditiva motus versus centrum: tum quia actio illa licet servativa esse lapidis fortior enim deberet esse, ideo erit quia per se resistiva est gravitati lapidis illum enim vinceret: unde nihil mirum quod robustior esset, at cum servans naturam non haberet contrarium quod resisteret, vinceret enim non est unde deberet robustior entitative esse.

Objicies 3°: actio servativa naturae sine gratia deberet a decreto supernaturali Dei, sed actio pendens a decreto supernaturali Dei est entitative supernaturalis, quia talis actio est ipsius decreti, vel ab illo specificatur: ergo. Respondeo distinguendo minorem. Ratio: quia decretum, a quo natura pendet, praecise tractatur ad ipsius naturae explicatur enim per hoc complexum volo servare naturam, sed decretum proprium intelligitur quod decretum de existentia gratiae, vel de denegatione naturae gratia: natura enim semper ab eodem pendet decreto, sive pro statu gratiae habito, sive pro statu carentiae gratiae consideretur, sed decretum ut entitative naturale dicatur, quod natura sua habet, idem perversus, licet gratia careat, entitative illud erit hoc sicut natura solum physice seu realiter infert existentiam gratiae, ita decretum de natura conservanda solum physice infert decretum de gratiae existentia unde sicut existentia naturae, eiusque conservatio supernaturalis dicitur secundo modo, quia scilicet est connexa cum ratione gratiae, cuius oppositum excludit, ita illud decretum

raone coexistentiae cum decreto de fra direggda:

Materia quae deficit a primo decreto, quae propiori ad existentiam ipsius praesupponitur, non autem pendet a 2° decreto, quod non praesupponitur propiori ad materiam, sed propiori ad formam, vel ad reparationem, fra ita respondent qui in Deo distinctionem virtualem decretorum admittunt. Aliter alii dicunt materiam actio conservativa materiae sine fra pendet per se et necessario a decreto supernaturali Dei, negatur per se et necessario, concedunt. Minor etiam: actio per se et necessario dependens a decreto supernaturali, est supernaturalis, concedunt; non per se, et necessario dependens, negatur, quia solum actio, quae non potest provenire nisi a Decreto supernaturali Dei, supernaturalis entitative est, at actio conservativa materiae sine fra licet probabiliter proveniret a decreto supernaturali, posset tamen non provenire ab illo, ideoque non est entitative supernaturalis.

Doctrinam explico hoc exemplo, sicut eadem actio alicujus di ... v.g. entitative naturalis est licet provenire possit ab imperio supernaturali ex motivo charitatis; quia scilicet potest etiam provenire ab imperio voluntatis ex motivo naturalis ... : ita eadem actio conservativa materiae entitative naturalis erit licet aliquando a decreto supernaturali dependeat, quia scilicet potest dependere a decreto naturali. Et ... haec actionem conservativam materiae specificari non debere ab illo decreto supernaturali, quia actio ... solum specificatur a principio productivo et ... non autem a decreto ... seu absolute ... vel quocumque casu, quo actiones a decretis specificentur, solum a decretis quibus per se, et necessario pendent, specificari debent. ... ... materiae ... sectio 1.a ... at ... .

CAPUT IV

Per quid metaphisici ... in ... sibi constituatur.

Sectio prima

S...

Constat ex ante dictis materiam esse subjectum receptivum pro substantiis, ...

xitur modo quare subty sit, seu quonam sit ratio constitutiva materiae, esse subst. cum autem subty per ordinem ad formam dicatur quid nomine formae physicae, talis sub(stantia) veniat, considerandum putamus Philo et praesertim Recentiores hic, largam disputationem circa naturam materiae, subst. et formae physicae, conservet licet non absque re, cum enim ratio subst. et forma physica tot [illegible] rebus operatur, ex quibus aliae substantiales sunt, accidentales aliae, aliae completae, et incompleta aliae, quid subty et [illegible] seu in genere prius statuendum, necessarium videtur ut [illegible] recte [illegible] materia percipiatur, essentia subty formae substantialis ut revera [illegible] ceterum difficultas [illegible] [illegible] imo [illegible] [illegible] [illegible] plura enim [illegible] [illegible] [illegible] vel praesertim [illegible] utiliora et necessaria tempore [illegible] seligemus.

Suppono, qui [illegible] non esse [illegible] [illegible] [illegible] denominaris [illegible] [illegible] proprie subty [illegible], et [illegible] dicitur [illegible] denominatione aliqua [illegible] per unionem physicam recipiendo id a quo denominatur, ut lapis denominatur [illegible] a [illegible], [illegible] non recipit, [illegible] lapis subty vere [illegible] et [illegible] physica non [illegible] physica [illegible] nostra denominationis [illegible] appellatur imo [illegible] subto physico [illegible] [illegible] physice per unionem physicam recipit formam, a qua [illegible], ideo [illegible] dici solet subty [illegible] sive receptionis [illegible] accepti(o)ne subty dividitur [illegible] [illegible] [illegible] receptionis substantialis et accidentalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subty recipiens formam accidentalem. Materia receptivus subty [illegible], [illegible] recipit formam ut illam materialiter non causet [illegible] [illegible] materialiter causat formam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] penetrabilia unibilia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] et subty [illegible] se exerceat, et [illegible] forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] occupet locum: [illegible] penetrationis [illegible] sufficiens ratio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unita [illegible] non sit subty physicus [illegible] forma physica [illegible] [illegible], 2º [illegible] esse unibilia; [illegible],

substantiae non aliter requirit [illegible], nec [illegible] aliter [illegible] substantiae, [illegible] ad [illegible] unio

unio autem haec non est sola penetratio, aliodquin Deus [illegible] penetratur [illegible] quaelibet

creata, physice unitus esset cum omnibus; [illegible] unio haec nexus physi-

cus duorum extremorum, vi cujus ex extremis [illegible] physice [illegible] resultat.

[illegible] effer[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] fit humanitas, [illegible] perfectionem [illegible] subsistentia, cujus

est capax verbum.

Additur [illegible] [illegible] linea, [illegible]

[illegible] linea, [illegible] linea [illegible]

[illegible] substantiae esse, [illegible] linea [illegible] per vicionem

linea accidentalis videtur, [illegible] substantiae

[illegible]

substantiae, et [illegible] diversarum [illegible] anima

[illegible] substantiae [illegible] personam [illegible]

[illegible] habere etiam [illegible]

ideo [illegible] substantiae [illegible] physice [illegible]

[illegible] physice [illegible]

[illegible]

[illegible] physica perfectio substantiae physice [illegible]

physicus: sed materia l, quod physica perfectio formae, forma l. quod subiectum physicae [illegible] materia g-
riat quod forma physica formae. Probatur min: nam esse physicae complementi quod esse physicae perfectionis
et esse physicae complebile, quod esse physicae perfectibile: sed materia l, quod physicae complementi formae,
forma l. quod physicae complebilis in materia: ergo [illegible] quod, ut, omnis status sequens, non est perfectio-
nem physicae alterius gratis attribuere rationem formae physicae ut ex dicendis pro nostra sententia amplius consta-
bit.

Supponendum etiam quod ex omnium subiectum esse, quod recipit, et formam esse quod recipitur, ac per hoc non sa-
tisfieri difficultati propositae. 1ª pars suppositi est tam quod contra omnes. 2ª autem probatur communiter contra
aliquos DD., ex eo quod multum praecipuum difficultatis propositae stet in reddenda ratione cur, ex
duobus extremis intime penetratis physice unitis, et mutuo perfectibilibus completi-
bilibus l. alterum subiectum sit, alterum sit forma. Aliqui licet pauci respon-
dent huic difficultati quia alterum recipit et hoc subiectum quod, alterum recipitur, ideo l.
forma physica quod: ita respondentes clarissime respondent, verbaliter l. nodum difficultatis sol-
vere conantur, sed insuper acriter contenduntur RR. alii dicentes, hoc non esse solvere
sed effugere difficultatis punctum, nodum l. relinquere insolutum, et ratio quod, quia
omnes supponunt formam esse quod physice recipitur, et subiectum, quod physice recipit; sed quaeritur
[illegible] cur in duobus extremis [illegible] actiones habentibus, unum subiectum
sit et receptivum, alterum vero forma sit et recipiatur, cum enim tam materia ~~recipiatur~~
uniatur animae aeque vere per illam l. completur, et perficiatur, quam anima aeque
unitur materiae, et per hanc completur, perficitur l. cur materia dicenda quod quod recipe-
re animam, esse l. illius subiectum, anima l. dicenda sit recipi, vero l. sit sit di-
cere, materiam recipi in anima, animam l. subiectum esse receptivum materiae? hoc
difficultatis quod punctum.

Si interrogati huic respondent nodum difficultatis propositae solvunt
si bene respondent, si vero ob difficultatem, quam in reddenda ratione inveniunt nullam
afferunt difficultatem fugiunt, sed ne contentio animo de voce fiat permittendum paucis
his restrictionibus iudicio tuos istos, subiectum, quod recipit forma, quod recipitur non esse

sinonimos, sicut gladius et ensis, ~~fermiasmatis~~ quod posterior clarior sit prio-
ri; et quod hoc sit verum, patet ~~...~~ positio sit, quod recipit; denique terminis quod non omni-
tatur circulus vitiosus in hoc procedendi modo, cum dicatur, sive interrogetur,
cur materia subiectum sit? respondetur ~~respondet~~ quia recipit, cur vero materia reci-
pit? dicatur quia est subiectum. Adhuc in solutione manet nodus, nam ab illis
petimus ut agnoscant, quomodo sit pars recipiens, et quomodo recepta? si respondent huic
interrogationi, nodum solvunt, si non respondent, insolutum relinquunt, sed ad ulteriora
progrediamur.

Prima sententia tenet, constitutionem subiecti stare in eo, quod e duobus
extremis intime penetratis, unitis &c. Unum sit principium passivum compo-
siti, et hoc esse subiectum physicum, alterum sit principium activum, et hoc esse formam physicam. Secunda
sententia asserit rationem subiecti ~~consistere~~ in prioritate rationis respectu alterius, et ra-
tionem formae in posteritate rationis. hoc est e duobus extremis penetratis &c. illud
est subiectum, quod est prius ratione respectu alterius, aut saltem respectu unionis cum al-
tero ideo vero forma quod est posterior ratione, ita Pater Arriaga, quem
aliqui Conimbricenses sequuntur &c. Tertia sententia docet, illud esse subiectum, quod
est magis universale, et indifferens ad plures denominationes physicas diversa-
rum linearum, et illud formam quod non est adeo indifferens. quod magis restatur materia sic v.g. ratio sub-
iecti est quia est indifferens ad denominationem generis leonis &c, animae vero rationalis ideo est forma quia
est restricta ad unam denominationem hominis. Quarta sententia tenet illud esse subiectum, quod non detrahit
effectum formalem primarium resultantem ex utroque extremo.

Illud vero formam quod tales effectum
detrahat nomine effectus formalis primarii intelligitur denominatio illa essentialis tri-
buens, quae totum ultimo diversificat ab omni non ipso. Contra omnes hae sententiae, et
plures aliae impugnantur ex eo quod quaelibet explicat rationem, quae pluribus subiectis convenit
non tamen explicat constitutionem subiecti, quae omni soli et ~~...~~ omnino subiecto convenire debet,
non enim probat, imo de facto datur forma, quae non sit principium activum operationum

sesi, albedo enim forma physica de ~~fieri~~ reducuntur ex toto albo operationes dispositivae ... dispositivae actiones sunt ipsa albedo. Similiter ~~non~~ constat subjectum quod non sit prius natura forma; tale adstruitur actionis terminus creativus, qui subjectum de ejusmodi actiones cum tamen posterior sit actioni, ~~ergo~~ et alter non sit prior natura actione,

Sed non constat subjectum denominatur ad unum terminum ex requisitis, quo forma individuatur sit ad plura subjecta possibilia ut sunt prima, quia esse talem non dicitur ratione formae, dicitur tantum ratione subjecti: 3. Caeteras impugnationes late impugnandas RR. adversariorum et responsiones impugnat, si non vacat in his tempus inutiliter terere, cum praecipua urgentior efficacior etc. impugnatio omnium aliarum sententiarum desumpta sit ex nostra ratione. Praesertim in quaestione hac praecipue consultus fere vocali arbitraria etc.

consistit ratio, qd. subtum ex consurgens parte non sit determinativum nec detrahit ad illa denominationem; idest quod ex se non habeat tribuere parti talem denominationem; sed quod potius sit ad illam detrahibile ab alia parte: consita vero ratio a subto quod ad ex parte consurgens sit determinativa, hoc est sit de seditrata ad tribuendam parti et ceteris alteri parti nobiliorem, et perfectiorem denominationem de illa linea, in qua totum constituitur. Ubi ex his doctrina clarior fiet: corpus ex materia 1a, et anima rationali est de linea constitutum absoluta substantia, et rationale. Corpus hoc habet denominationes has, ens, completum, corporeum, sensitivum, rationale. 1a ~~denominata~~ terminatur tam a materia quam ab anima rationali; 2a detrahitur a materia, substantialiter vel accidentaliter corpus organica. 3a detrahitur ab anima rationali, et quoniam denominatio ista sensitivum rationale est nobilior, et perfectior denominatio quam completi, et corporei, ideo materia non detrahit ad ejusmodi nobiliorem denominationem de linea totius subti est; anima autem rationalis ad illam detrahit, quia est.

Corpus ex toto, et albedine, accidentale est, seu de linea accidentali habet denominationes istas, totum, album: ex his prima est detrahita ab toto, 2a ab albedine, 1a est nobilior cujus sa, innobilior 2a; at denominatio haec non est de linea totius, sed ex illis, et albedine resultanti denominatio secundum hoc est de linea substantiali, totum autem ... de linea accidentali ... ita denominatio albi, sit nobilior de linea

totius compositi ejusmodi — sequitur quod albedo ad illum determinet sit forma; hoc vero ad illum non determinet subjectum sit, similiter discurrendum est de compositis de lineis aliis compositi scilicet de linea existentiali ex hoc, et ex existentia distincta resultante dari possunt, et ut ipsa datur plures denominationes desumptae a subjecto; plures etiam a forma simul, et subjecto, ac haec denominatio existentis, quae nobilior est de linea totius illius, unice desumatur ab existentia, non autem ab hoc ideo existentia forma est illius totius, hoc vero subjectum.

Totum insuper in linea subsistentiali ex hoc et subsistentia, totum de linea modali ex materia, et unione, quas diversas possunt habere denominationes, sed nobilior de linea totius unice desumitur, vel ab unione, vel a subsistentia ideo etiam unio et subsistentia forma physica existit, hoc vero, et materia subjectum totum resultans itaque ex materia, et quantitate est de linea accidentali quanti, nobilior denominatio de hac linea est denominatio quanti; ideo quantitas ad illum determinans forma est, materia vero subjectum, totum totum ex hoc, et connexione est de linea accidentali qualis, denominatio nobilior de hac linea est denominatio connexi; connexio est forma est hoc vero subjectum, ex explicatione hac facile est discrimen nostrae sententiae ab aliis colligere.

Probatur jam ratio nostra ex eo quod non sit assignabile subjectum ... cui non conveniat data subjecti definitio, nec assignabilis forma physica cui data subjecti definitio non conveniat, praeterea nullum assignatum probatum est in nullo subjecto, in quo radicari possit probatum, a nobis assignatum ut distincta subjecti a forma; nulla etiam assignabile probatum in genere forma in quo radicetur probatum assignatum, ut distincta formae a subjecto: quod per praedictos sapientes constituunt duas subjectum, et formam; itaque genus stabilitur ex solutione argumentorum et hoc, et non alia ratio sufficiens est ad rationem hanc probandam; nam enim alia adversarii utuntur, pro sua constituenda stabilienda sententia; in quibus enim hac ratio a priori probativa non invenitur facile. Probatur: Quia ut ex Aristotele, Divo Thoma, et omnium Thomistarum constat, subjectum appellatur nude quid, in forma et perfectibile forma autem pulcritudo species, et perfectio: ergo subjectum in linea illa, in qua subjectum est, est quid nude in forma et perfectibile; forma autem pulcritudo, et species; sed hoc ideo est, quia subjectum ex suis intrinsecis non est determinativum; forma autem ex intrinsecis suis determinativa est ad nobiliorem deno-

minaone de linea totius; ꝗ hoc est nam ꝑfectio subti ut talis, nam ꝗ. perfectio pro ut talis ostituit: ergo.

SECTIO III.

Solvuntur objectiones.

Objicies 1°: ꝗ ꝑpto substanti equus non est ratio cur potius forma quam subtum debet denominaonem nobiliorem de linea illius totius: ergo. Probatur ans: probatur ꝑsitivum ꝗ ꝑpto equi ostituitur per materiam, at ꝗ. per animam equi; sed positivum est denominao nobilior illius totius: ergo. Probatur maior nam non solum anima equi, sed etiam ipsum totum est principium operationis et ꝑfectio equi non est minus depet a materia, quam ab anima equi: ergo probatur ꝑsitivum ꝗ ꝑpto equi ostituitur per materiam, at ꝗ. per animam equi; Respondeo negando ans, ad probationem dist. quo maiorem: probatur ꝑsitivum ꝗ quo equi ostituitur per materiam, et forma est qualitate ꝗ ostituendi, ꝗ. ꝗ qualitate ꝗ modi ostituendi specialis, non materia: ad cuius probatione a quo dist. parte: non minus ꝗ. equi depet a materia ꝗ genere passivo, omitto: ꝗ genere activo, non probatur: quia licet materia equi anima ostituat equum ꝑsitivum, ac anima ostituit illum ut principium activum operationis, et ideo debeat ex suis ꝗ ad illius denominaonem ꝗ toto illo; materia autem exit ad ꝑ principium passivum illarum operationum ideo ꝗ. non attrahat denominaonem ꝑsitivam

Stat.

sicut genus et differentia ꝗ metaphisicum equi ostituunt ꝗ qualitate ꝗ ostituendi speciem metaphisicam, non tamen equi aequalitate ꝗ modi specialis ostituendi, nam speciali modo ostituit differentia, ac genus, genus enim ostituit speciem per detrahibilitatem ipsius; differentia vero ostituit detrahendo ad speciem: sic ꝗ physicum modus specialis quo subtum ostituit totum physicum stat ꝗ natura ipsius, quae licet ex se non detrahivum sed ut detrahibile, ad denominaonem praecipuam, seu nobiliorem ꝗcurrat, modus autem specialis forma tale totum ostituentis stat ꝗ eo quod sit detrahiva ex natura sua ad illius denominaonem, quam habet anima equi ꝗ ꝑpto equino, ex eo enim quod principium activum operationum sit virtute, ꝗ.

denominationem illam habet quam materia non habet, solum enim se habet passive et dispositiones ad formam, quam materia ut quo subiecto deficit.

Objicies 2°: compositum ex homine, et existentia, essentia hominis detrahit nobiliores denominationes illius totius; sed nihilominus essentia est subiectum, et existentia forma: ergo. Probatur maior: essentia hominis in illo toto detrahit denominationem sensitivi et rationalis, et existentia detrahit denominationem existentis; sed priores denominationes perfectiores, et nobiliores denominationes sunt, quam denominatio existentis: ergo. Idem argumentum fieri potest in toto resultante ex natura, et subsistentia, et ex subiecto existente substantiae, et accidenti forma; sed ex dictis facile respondetur distinguendo maiorem: compositum ex essentia hominis, et existentia essentia detrahit nobiliores denominationes illius totius, quae sunt de linea, quae est totum, nego: quae sunt alterius lineae, concedo maiorem, et minorem, et nego consequentiam, vel respondetur solutio distinctione expositae.

Totum resultans ex essentia et existentia non est totum de linea essentiali, sed de linea existentiali: denominationes sensitivi, et rationalis sunt denominationes de linea essentiali; denominatio autem existentis est de linea existentiali, unde non essentia, sed existentia detrahit nobiliorem denominationem de linea totius illius, licet essentia detrahat nobiliores denominationes, quae sunt alterius lineae. Ratio solutionis, quia denominatio de linea totius est denominatio illius lineae, quia extrema constituentia totum mutuo se complent, essentia autem non completur in linea essentiali per existentiam, sed in linea existentiali; ac proinde denominatio de linea totius, ex essentia et existentia debet esse de linea existentiali.

Sed contra: denominatio de linea totius est illa quae provenit a parte constitutiva, sed in toto ex homine ex homine, et existentia denominatio utriusque rationalis provenit a parte constitutiva: ergo de linea totius, sed aliunde est denominatio nobilior, et perfectior. Distinguo maiorem: denominatio de linea totius est illa, quae provenit a parte constitutiva, et completa ad talem denominationem, concedo: a parte constitutiva, completa tamen ad talem denominationem, nego, imo et incompleta, quod respectu talis denominationis sit pars, unde ratione partis sit complexio, sensus est in denominatione ex homine et existentia homo est pars constitutiva totius, sed homo non est completus respectu talem

denominacioni constitutiva racionis: ydeo nec natura humana est particularis ad illas, ut quid completum respectu illarum, nec denominaciones illae sunt de linea totius: at essentia humana taliter est pars constitutiva positi ex ipsa, et existentia resultantis, ut sit respectu quid completum hujus denominacionis existentis ad quam per existentiam completur, ideo haec est denominacio de linea totius, sed de trivie proveniat ab existentia non autem a natura humana. Constat hinc de reliquis instantiis, et eodem modo respondendum est, si arguatur conformiter de compositis resultantibus ex essentia, et subsistentia aut ex substantia et accidenti.

Objicies 2.° stat subjectum detrahi a toto denominacionem de linea totius nobiliorem, vel saltem non minus nobilem, quam est denominacio illa, ad quam detrahat formaliter racio subjecti, et formae non stat a assignatis oppositibus. Probatur ante 1.° a composito ex angelo, et corpore non minus denominatur corpus Angelica quam Angelus corporeus, sed denominacio haec Angelica est nobilior denominacione hac corporeus, et utraque est de linea totius resultantis ex Angelo, et corpore; supposita Angelus est subjectum, et corpus forma. Probatur 2.° idem ante: juxta probabilem sententiam de receptione accidentium calor recipitur a quantitate, sed non minus denominatur calor quantus a quantitate quam quantitas calida a calore, et supposita utraque denominacio est de linea totius resultantis ex quantitate et calore, ac deinde denominacio quanti non est minus nobilis quam denominacio calidi: ergo.

Respondeo negando ante: Ad 1.m probationem omissa racione propter nimis diceda, non minus quoad 2.am partem: quia haec denominacio Angelica, quae convenit corpori, a toto, sed cum Angelo constitutivo, non est denominacio de linea totius, licet a parte constitutiva proveniat. Racio est: quia denominacio de linea totius illa est, quae nulli parti secundum se convenit, sed utrique prout a toto, dicunt enim partes mutuo complementi quoad denominacionem, quae sit de linea totius; at quia denominacio haec Angelica convenit parti secundum se, nempe natura Angeli secundum se et independenter a toto, sed cum corpore constitutivo, denominatur Angelica: ergo non est denominacio de linea totius ex Angelo, et corpore resultantis. Insuper denominacio de linea totius illa est quae convenit ...

[illegible] unionis, communicata extrinsecus mutuo respectu [illegible] qua denominatur. Et denominatio illa Angelica, quod convenire et provenit, [illegible] ab Angelo [illegible] [illegible] per hoc praecise quod effective fit ab Angelo habet [illegible] denominationem; quo enim, quia Angelus [illegible] operatur, quia effective [illegible] ab Angelo, Angelica denominatur, quod [illegible] ex Angelo [illegible] denominatio de linea [illegible] resultans ex hac unione, provenit haec Angelica [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] non minus denominatur unio Angelica, quia Angelus [illegible] eorum denominationis modo, in [illegible] diverso modo, [illegible]. Denominatio enim [illegible] est denominatio de linea physica, seu de linea [illegible] physica, quae ex [illegible] physica unione resultare debet; denominatio autem Angelica non est de linea physica, quia ad ejusmodi denominationem nec exigentia sit completa, nec mutuo physice perfice [illegible] unionis; cum [illegible] [illegible] physica unione talis denominatio [illegible], [illegible] denominatio illa [illegible] seu proveniens a [illegible] [illegible] denominante, de qua hic non loquimur. [illegible] 2[a] [illegible] [illegible] [illegible] permissa [illegible], non [illegible] quoad 3[a] partem, ratio: quia denominatio calidi [illegible] linea accidentali qualitatis; denominatio autem [illegible] de linea accidentali [illegible]; [illegible] autem [illegible] lineam [illegible] [illegible] unione.

[illegible] ut docet Eximius D. disputatione 42 metaphysica sectione 1[a] numero 1[o], qualitas ex genere suo est accidens [illegible] [illegible] perfectissimum: quia ex [illegible] [illegible] ex [illegible] constitutione [illegible] ad participandam [illegible] creaturam [illegible] [illegible], [illegible] hoc quod [illegible] [illegible] creatura [illegible] [illegible] similia [illegible] rationis; qualitas vero est ordinata [illegible] ad substantia corporis ad similiare sui effectus [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] hoc [illegible] quia linea accidentalis qualis [illegible] perfectiora accidentia [illegible] [illegible] et [illegible] et perfectiones denominationes, quales [illegible] denominationes [illegible] [illegible] creatae [illegible] 2[a]; [illegible] nec similia accidentia nec denominationes [illegible] reperiuntur [illegible] linea accidentali [illegible] [illegible] linea [illegible]

lis perfectior de linea equi? Resp. cum etiam composito ex inequalitate et calore denominatio calidi sit linea accidentali equalis, et denominatio equi sit linea accidentali equi ... sequitur, quod non posterior, sed prior denominatio perfectior et nobilior sit de linea totius.

Objicies 4°: composito accidentali ex hoc, et unione denominatio hoc compositum est nobilior de linea totius; sed non solum detrahitur a unione, sed etiam ab hoc, quia non est in unione sufficienter; ergo ex suis componentibus non detrahet ad nobiliorem denominationem de linea totius. Probatur minor: si unio ponatur cum lapide non detrahit ad denominationem compositi; quod signum est quod ejusmodi denominatio detrahatur etiam ab hoc, composito et ipso cum unione. Confirmatur 1°: si unio recipiatur cum lapide non resultabit aliqua nobilior denominatio de linea totius, ad quam non detrahet lapis, et ad quam non detrahet unio; sed lapis erit subjectum, et unio forma; ergo non requiritur quod subjectum non detrahet, nec quod forma detrahet ad nobiliorem aliquam denominationem de linea totius.

Confirmatur 2°: possibile est compositum ex anima equi, et ex materia nobiliore, et perfectiore ipsa anima equi: sed ejusmodi composito materia, quae esset subjectum detraheret ad nobiliorem denominationem de linea totius. Probatur minor: quia materia illa ut pote perfectior magis perficeret animam equi, quam materia perficeretur per animam. Respondeo ad objectionem negando majorem, et neg. consequentiam probationis nego; etiamsi si unio ponatur cum lapide non detrahit ad ejusmodi denominationem compositi, vel ex defectu actionis vitalis lapidis, cum qualitate complexa, quae actio juxta nostram sententiam est pars ... tantis forma illas denominationes; vel ex defectu capacitatis subjecti ad ejusmodi denominationem; nullo autem modo inferetur, quod subjectum capax sit detrahere ad denominationem compositi; sed solum quod ad ejusmodi denominationem praerequiratur necessario et essentialiter subjectum capax.

Ad 1am confirmationem dico: unionem posse utique physice uniri lapidi, sed dubitari merito potest, et dubitet, quod cum lapide recipiatur, hic ex distinctione respondendum est; si lapis sit capabilis, quoad aliquam denominationem per unionem, concedo, quod unio recipi possit cum lapide; si vero quoad nullam denominationem sit capabilis non quod recipi possit, unde licet sti-

cicé uniatur conio lapidi (nullo enim contis unio physica debet esse, contrariis unio) posita de connione requeat lapis contpoto habere aliquam denominationem sicut non potest habere denominationem coniuncti, lapis non recipiet connionem, ratio est: quia juxta omnes subiectum, et forma debet esse completa contaliqua linea, et eadem mutuo completibilia, perfectibilia (ut si- que nullam recipiat lapis denominationem a connione, lapis, et connio non erunt mutuo com- pletibilia, perfectibilia est; ergo de lapis non recipiet connionem.

Si vero dicatur, posse la- pidem aliquam denominationem a connione accipere, licet non denominationem coniuncti, sed aliquam hoc alia erit nobilior de linea totius, quod nobis sufficit communiter dicitur, quod tunc lapis reciperet denominationem formalis, sive qualificati; cujus solum capax est ad 2um respon- deo non quis ex Patre Obiedo, ratio enim possibilis quidem si illa sit est contra, ani- ma autem aequi est substantia licet completa, vires tamen connitiva, etc.: ideo expedit absolute perfectionem cujuslibet rationis cui uniri posset, et cum qua aliquid totum con- stituere super. ex communi Phorum substantia, qualibet ratio vel corporea, quamvis sit est ens contra substantias abditas contperfectissimum ac tenuissimum, dicitur proinde communiter de dicitur repugnare rationi corporea, quod perfectior sit forma substantiali.

Hijs- cies 1° compendio ingenioso Rdi: contpoto ex hoe et albedine nomine albi ideo determinatur ab albedi- ne quia albedo recurres ad ejusmodi denominationem quod attinet ad totum album quod nobilius quam hoe ut recurrens ad illam denominationem. Hoc est falsum: quod probatur minor: hoe non recurrit ad denominationem albi, ut hoe est, sed pura ut est subiectum albedinis, ideo quod attinet ad totum album albedo ut recurres ad ejusmodi denominationem non est quod nobilius hoe ut est subiectum albedinis: quod probatur minor: ideo albedo, quod attinet ad totum album esset perfectior hoe, quia sine hoe potest dari totum album, et non sine albedine; sed sine hoe ut est subiectum albedinis non potest dari totum album: quod probatur 1°: tota nobilitas, quae tribui- tur albedini supra hoe consistit in hoc, quod sine albedine nequeat dari totum album; sed aequaliter pendet totum album a forma, et a subiecto: quod aequalis nobilitas tribuenda est subiecto, ac formae. Probatur 2°: maioritas nobilitatis, vel est sumenda a modo quo partes constituunt totum album, vel est sumenda a par-

[illegible] hypothesi [illegible] tō [illegible] [illegible] albedinis [illegible] ad [illegible] albus [illegible] subj. [illegible] [illegible] subjectum [illegible]

[illegible]

[illegible] ad tā denominaōē albi ut [illegible] sub tā abstractione [illegible] denominare [illegible] [illegible] ut [illegible] et [illegible] natura [illegible] [illegible] tō [illegible] ut tō [illegible] denominare [illegible] [illegible] albi [illegible] denominaō albi [illegible] ut [illegible] [illegible] ut [illegible] tō ut tō [illegible]

[illegible] nominaō [illegible] tō [illegible] denominaō albus [illegible] tō ut [illegible] albedinis [illegible] et albedine [illegible] albus denominatur [illegible] tō ut [illegible] [illegible] denominaō [illegible] ex [illegible] [illegible] perfectio [illegible] Et [illegible] denominaō [illegible] perfectior [illegible] et [illegible] et [illegible] ad [illegible] denominaō [illegible] perfectior [illegible] perfectio [illegible]

[illegible] ista [illegible] [illegible] supra

Sufficit hoc: eo stat sufficienter, qd albedo habeat virtutem determinativam ex suis principiis ad illam denominationem albi, quam ad speciem sensibilem non habet totum ut subiectum albedinis nec totum ut totum: illa siquidem denominatio est de linea accidentalis formalis quia forma linea albedo constitutiva non vero totum, nec ut totum, nec ut subiectum albedinis. Ad 2um respondeo ad 1am partem distinguo; et a ratione qua impugnatur dico, qd subiectum et forma, aequaliter aequalitate quoad constituendum non aequaliter quoad modum constituendi compositum, et nobiliorem denominationem constituit.

Discrimen subiecti a forma eo stat, qd subiectum ex suis principiis constituat ut pars determinabilis, forma vero ut pars determinata, ex suis principiis de ratione enim potentiae ut subiectum est, est esse determinabile, et de ratione formae ut est actus, est esse determinativa, unde ultimam denominationem albus albedo ex suis principiis denominativa est, totum vero ad illam determinatur, qd idem RR.mi tunc dicendum est, ipse enim docet, totum esse quidem compositi partem sua tribuit subiecto eam praecipuam denominationem, qua denominat totum, unde quae tale virtute albedinis, ~~...~~ hac hoc ipse ~~...~~ scripsit: de nos dicimus albedinem praetota virtute ~~...~~ nobiliorem determinationem de linea totius.

Obicies [illegible] ex alia [illegible] R.mi, et cui ex parte nostra displicet subiectiva ut [illegible], discrimen assignatum inter subiectum et formam per [illegible] distinctionem [illegible]: quia assignari debet ratio a priori, cur forma denominat ad nobiliorem denominationem non vero subiectum, haec autem ratio eo stat qd forma est de minus imperfecta linea totius, subiectum autem pars magis imperfecta [illegible] linea: ergo subiectum per hanc non imperfectionem, et formam imperfectionem de linea totius forma definiri debet. Assumptum probatur quidem determinare [illegible] magis [illegible] principio et aliquis effectus necessarius debet supponere aliquam rationem ex parte causae, ergo assignatum a nobis discrimen [illegible] est. Respondeo negando [illegible] assumptum, quia ratio a priori se tenet ex parte causae

ītrice ut actualiter detret feliciter, stat in virtute detriva, quo causa ex suis principiis ītrariis sverit, sicut rao scterii ex parte subti, ut n̄ detret actualiter, consistit in defectu ejusmodi virtutis, qui defectus ipse ex suis ītrariis ~~of~~ ~~sbor~~ orit.

Nec prodigy D ad ītringy, ~~pro~~ cur prō ex suis ītrariis sveniat illa virtus detriva, sicut nec prodigy D ad ītringy, cur ex suis ītrariis causa efficienti sveniat virtus productiva effectus. Insuper rao ī spirioni ob ītenorō Hi, asserata, nec ipsis favet, nec nobis ī nocet, ido

[illegible] corpus Christi, quod sepultum, non potest sufficere ex praesenti [illegible] dices
Christi apud Patres [illegible] et nobilissimus Magister [illegible], et illustrissimus [illegible]. [illegible] fratre [illegible] nostri [illegible] pars ex eversione corporis [illegible]
ideo unitas potius numerica, et specifica materia eiusdem, e non haberet, quia nullus
actus formativus, et essentialis ex se haberet, [illegible] ex se habet actus formativus essentialis, et meta-
physice, ut [illegible] habemus a capite 2° [illegible] materia [illegible] eiusdem [illegible] realiter differunt a materia [illegible] et similiter a materiis [illegible] alia corpora hu-
mana, nempe materia [illegible] eiusdem [illegible] specifica cum materia [illegible]
quae materia [illegible] habet eiusdem [illegible] unitatis positivae numericae [illegible]
[illegible] et ex illis [illegible] aliquid habet eiusdem [illegible] unitatis specificae positivae. Utra-
que simul pars [illegible], nempe [illegible] adaequate [illegible] differunt a [illegible] et
a reliquis corporibus naturalibus; [illegible] et [illegible] adaequate [illegible]
[illegible] hominis [illegible]

Suppono 3° pro hac et aliis difficulta-
tibus, specificativum materiae aliud dici [illegible] aliud. Primum [illegible] ma-
teriae [illegible] eiusdem [illegible] ordine ad [illegible] materia [illegible]
[illegible] specificativum [illegible]
[illegible] specificativum [illegible] materia [illegible] quibus con-
[illegible] collectio [illegible] adaequatus [illegible]
[illegible] vero [illegible] diversae [illegible] collectionis ut [illegible]
quae [illegible] correspondeat, [illegible] materia A [illegible]
a materia B [illegible] collectio [illegible] unius [illegible]
[illegible] correspondeat materia A [illegible]

correspondeat   Si praeterea requiritur, quod soli parti unius colectionis correspondeat materia uni, aut soli alterius corruptionis parti correspondeat materia alteri, ergo si utraque colectio partium resisti possit, posset in utraque materia, quaelibet colectio ex illis erit solum causa inadequatus, et verò adequatus adequatione exclusiva, ergo utraque materia erit ejusdem speciei.

Dico 1°, omnes materiae sublunares de facto existentes sunt ejusdem speciei ergo quia habent unitatem specificam de omnibus solutis hoc, et probatur, quia non sunt multiplicanda species sine necessitate sufficiente, sed non datur sufficiens, ut dicatur materias sublunares existentes esse diversae speciei immo datur sufficiens ad oppositum experientia enim nos docet, quod eadem materia recipit formam terrae, et haec relicta formam arboris, deinde formam fructus sumit, et ex fructu formam viventis etc. ergo sic colligitur, specificationem subjectum adequatum cujuslibet materiae de facto existentis esse totam colectionem formarum, quarum receptiva est, unde licet formae inter se specifice differant nihilominus materiae inter se specifice conveniunt; quia quaelibet materia

Dices: Aristoteles 8° Metaphisicae docet, aliam esse materiam, ex qua fit statua, aliam ex qua fit Bilis, et libro 4° de Coelo docet esse aliam materiam, aliam formam esse necessariam: ergo materiae sublunares non sunt ejusdem speciei. Probatur 1°, materia stramini
    ... signum est non posse aliam recipere: ergo differt specifice à materia ligni. Probatur 2°: materia formicae non potest recipere naturaliter formam elephantis: ergo materia formicae differt specifice à materia elephantis. 3° bos, et bo differunt specifice: ergo materia bovis, et bovis, sunt diversae speciei. Respondeo Philosophum docere, aliam esse materiam ut dispositam, et qua fit statua et aliam esse materiam ut dispositam, et qua fit bilis, et similiter pro diversis

stale [illegible] mariæ [illegible] [illegible] quo iam [illegible] diversitas [illegible] nes dispositiones [illegible] mariæ [illegible], quæ [illegible] modi [illegible].

Ad [illegible] omnes [illegible]

[illegible]

[illegible] quod [illegible] adamantis [illegible]

nobilissimas dispositiones habeat, [illegible]. [illegible] nos [illegible] statim [illegible] qua-

lis [illegible] fulminem, et per [illegible] tempus [illegible] non posse [illegible] unionem [illegible] adamantis

cum maria [illegible] videtur posse. Ad 2um [illegible] quod [illegible], maria [illegible] se sola non

[illegible] recipere [illegible]; [illegible] simul cum aliis partibus mariæ ejusdem speciei,

non [illegible]; et [illegible] partes ulla mariæ recipientis [illegible] naturali-

[illegible] sola [illegible] recipere [illegible] hoc probatur diversitas specifica [illegible] partes

[illegible] recipientis.

Ad 3um [illegible] non requiritur ut hoc meta-

[illegible] ipsius differat specifice a leone ac differat etiam [illegible] ita ut hoc

[illegible] ipsius differat [illegible] a leone [illegible] ipso non requiritur [illegible] maria

[illegible] differat specifice [illegible], observa hic, quod licet maria [illegible] ab

[illegible] mariæ [illegible] non [illegible] sive [illegible]

[illegible] maria [illegible] et [illegible] efficiere [illegible]

[illegible] non [illegible] maria [illegible] posse recipere quodlibet [illegible].

[illegible] stat [illegible] [illegible] vertatur [illegible] stat [illegible] mariæ [illegible]

et [illegible] nimium unitatem habent mariæ [illegible]

[illegible] specificam habent [illegible] ejusdem speciei [illegible] unitate [illegible] maria [illegible]

[illegible] specifice differat a [illegible] nobis [illegible]

[illegible] occurrat [illegible] modus solvetur. [illegible] 2a [illegible]

[illegible] mariæ [illegible]

[illegible] d auxiliaria q. sint possibiles materiae s. specifice inter se distinctae. Respondeo contra [illegible] ne-
[illegible] auctores [illegible] praesertim latum possibilitatis campum percurrentes, affirmative responso, et ratio est,
quia ut ex solutione argumentorum constabit nulla ostenditur repugnantia in materia, quae esset receptiva
formarum unius speciei tantum, et non aliarum, nec in materia receptiva harum aliarum formarum, et non forma-
rum illius alterius speciei quarum receptiva esset illa alia materia; sed materiae ejusmodi essent
diversae speciei: ergo. Confirmatur 1.º quia materia de facto existens solum est receptiva formarum substantialium
quae de facto dantur, seu illarum specierum, quas de facto cognoscimus; non ergo datur fundamentum ad statuen-
dum materiam de facto existentem capacitatem ad omnes omnino formas possibiles: ergo, cum sint possibiles formae spe-
cifice diversae ab iis omnibus formis, quas de facto dari novimus, possibilis etiam erit materia receptiva illarum
et consequenter distincta specie a materia de facto existente.

Confirmatur 2.º ex eo, quod subjectum receptivum formarum unius speciei non [illegible] forma receptiva formarum alterius
speciei: ergo [illegible] potest subjectum receptivum substantiale, quin intelligatur potentia receptiva formarum omnium:
ergo possibiles sunt potentiae, ex quibus una sit receptiva formarum unius speciei tantum, altera vero sit primum sub-
jectum receptivum aliarum formarum; sed ejusmodi potentiae erunt materiae specifice distinctae, tum per se, tum comparative ad
materiam de facto existentem: ergo. Minor [illegible] patet, quia ipso subjectum receptivum [illegible] substantialis est forma sub-
stantialis materiae; [illegible] venirent potentiae illae aliquid specifice diversum per ordines ad diversos actus
adaequatos earum, nempe formas, [illegible] quas quaelibet posset recipere: ergo. Inferes hinc 1.º cum nulla [illegible] re-
pugnantia possibilis esse materia receptiva tantum formarum corruptibilium, et materia receptiva tantum formae incorru-
ptibilis, qualis adstruitur a Thomistis materia caelorum de facto existens.

Inferes 2.º possibilem esse materiam receptivam tantum formarum corruptibilium unius speciei, et
non alterius, quae possibilitates ex non repugnantia arguntur, ut constabit ex argumentorum solutione; inferes etiam
has omnes materias solum posse habere solum unitatem genericam, siquidem convenirent in ratione generica ma-
teriae, et pretenderent specifice inter se differre. [illegible]

praxe: q[uod] ex opposito quia materia est [illegible] tota specie multiplicare requirit. [illegible] in genere causarum [illegible] ad [illegible] aliquid, quod sit simpliciter 1ª. et multiplicabilis in tali genere; sed materia 1ª in genere causæ [illegible] causa 1ª. Ergo.

equitur objectio. quia Deus est actus purus requirit multiplicare numero: ergo ex opposito una materia est pura pot[enti]a requirit numero multiplicare. Requiritur etiam consequentia, et supposita eadem maior, hæc [illegible] minor; sed [illegible] est causa in genere causæ [illegible] [illegible] est multiplicabilis in tali genere; erit [illegible] species anima [illegible] [illegible] objiciat cum anima [illegible]. [illegible] nego [illegible] objectionis non [illegible] [illegible] omnino per cadit [illegible] excludit omnem multiplicabilitatem [illegible] generis [illegible] [illegible], ac materia [illegible] ex ratione [illegible] [illegible] non dicit exactissime omnem omnino [illegible] receptivam [illegible] substantialis; [illegible] limitata, et finita [illegible] genere, et sicut quia [illegible] multiplicari numero [illegible], [illegible] potest specie multiplicari. Ad consequentiam; non [illegible]: quia licet id verum sit de 1ª causa [illegible] genere effectivo quæ Deus est, falsum tamen est in aliis generibus ut manifeste constat ex retorsionibus.

Objicies 2º ex [illegible]: [illegible] [illegible]; sed materia nullum actum habet: ergo nec [illegible]. [illegible]: ut materia sit receptiva [illegible], non requiritur quod sit [illegible] [illegible]: sed [illegible] sit [illegible] [illegible] excludens [illegible] actum [illegible] [illegible]. [illegible] se habet respectu cujuslibet [illegible]: quælibet materia est receptiva cujuslibet [illegible]. Respondeo sicut [illegible] respectu [illegible] [illegible] materia [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], non [illegible], et minor. Ut enim satis constat ex dictis, materia habet [illegible] [illegible], et [illegible] quidquid [illegible] [illegible] [illegible] materiæ [illegible], licet [illegible] per [illegible] ad [illegible], ut ad [illegible] [illegible], ex cujus diversitate [illegible] [illegible] [illegible] species [illegible] [illegible] materia, una [illegible]: et [illegible] [illegible] materia [illegible] facto ex [illegible] habere ex se actum [illegible] [illegible], sed quælibet materia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] propter [illegible] [illegible] materia [illegible] [illegible] [illegible] totus [illegible] [illegible] ut nullum [illegible] [illegible] habeat, [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] ad esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] materiam [illegible], ut [illegible] materiæ [illegible] habeat [illegible] quia, scilicet [illegible] [illegible] [illegible], dicitur [illegible] et summa [illegible] pro-

habilitatis

Sed contra, nam non est de ratione materiae secundum hoc modo esse proportionatam summae po-
tentialitatis; est esse scilicet ultimum subjectum substantialis &c., ut constat ex dictis. Ad confirmationem nego ma-
jorem, neque probatur id quod asseritur; materiae requiritur etiam quod materia sit perceptibilis per
formam, et ad formam dicat ordinem; ex eo autem quod sit formas capta, et quod sua constitutione non inclu-
dat aliquam formam, non sequitur esse receptivam, et perceptibilem per qualibet forma: aliter
cum superficies sit completus linea quantitatis et sua constitutione non includat aliquam quanti-
tatis, diceretur posse non aliter quantitatem recipere. Sic sicut ex eo, quod virtus acti-
va productiva sit aliquorum effectuum non concluditur esse productivam omnium, ita similiter ex eo, quod pura
materia sit virtus pura seu receptiva aliquarum formarum non infertur esse receptivam omnium; nam etiam
aliqua peculiaris requiritur ad recipiendum licet ad mixta sit perfectione.

Dico 2. non so-
lum qualibet materia non est receptiva omnium omnino formarum, ut contratio concedit, sed nec admittenda
est possibilis materia quae omnium omnino formarum receptiva sit, ut commentator statuit [illegible]
[illegible] videtur, Platonique; quia Deus non posset producere plures formas substantiales quae sint
eo quas materia illa posset recipere, sed adhuc omnino possibile esse materiam, quae hujus
summae potentialitatis esset quae tamen esset supra potentiam in genere physico possibilis
scilicet omnes omnino formas recipere; et licet omittamus (quod falsum omnino est) neque
solum [illegible] materiae scilicet, non concluditur non esse possibiles materias specifice
diversas; nam adhuc ex modo, quo materia una respiceret aliquas formas
videlicet per exigentiam, et alias permitteret seu indifferenter circa
illas se haberet, et altera alias diverso speciei formas ex-
igeret ceteras, permitteret, staret sufficiens distinctio spe-
cifica.

Objicies 3°: materia alterius speciei ab ea, quae de fac-
to existit, cum ea esset inaequalis consequenter quae altera ex
illis esset perfectior; sed hoc implicat, quia materia est ens

omnium imperfectissimum: d. Omissa maiori, quae in bona philosophia negari posset, valde enim probabiliter docet in libris de anima posse stare diversitatem specialem, et specificam cum aequale perfectione, non minorem, distinguo minorem probationem: est ens omnium imperfectissimum comparative ad alias subsistentias absolutas quae sub genere maxime non continentur, concedo: comparative ad omnem omnino subsistentiam, nego: licet igitur alter ex materiis possibilibus perfectior sit alia, adhuc utraque primum erit subjectum formae substantialis, et consequenter imperfectior subsistentia absoluta, non recepta sub genere maxime primo.

Istae possibilitates quas [illegible] ex ratione nostra deducimus objicies [illegible] receptiva [illegible] erit: [illegible] minus de [illegible] non [illegible] quia [illegible] B. [illegible] solum numero distinctio requiritur, et sufficit, si requiritur, et sufficit, ad [illegible] maxime, quae [illegible] receptiva [illegible] B [illegible] A [illegible] receptiva [illegible] A, nec [illegible] B, et [illegible] quia [illegible] non [illegible] [illegible] et [illegible] B: [illegible] speci[illegible]: d. [illegible] quae sequitur [illegible] materia [illegible] receptiva [illegible] numero [illegible] quo [illegible] modo [illegible] receptiva [illegible] specie [illegible] et non [illegible] specie non [illegible], et

dispositiones ejusdem ydeo potest materia una habere capacitatem, et recipere dispositiones ad formas unius speciei, quin ex hoc inferatur habere capacitatem, posseque recipere diversas dispositiones ad diversas formas.

Objicies 5° repugnat non esse potentiam materiae receptivam formarum aliquarum ex his, quas de facto dari videmus, et non aliarum: materia receptiva unius formae ex ijs quae de facto datur, esset receptiva omnium ultimarum dispositionum ad quamlibet formam ex ijs, quae de facto dantur; sed materia possit recipere omnes dispositiones ultimas ad formas, et posset recipere formas: ergo materia receptiva unius formae ex ijs quae de facto dantur esset eo ipso receptiva omnium: ergo non est possibilis materia quae aliquarum, et non omnium formarum de facto existentium receptiva sit, maior constat: quia dispositiones ultimae ad formas sublunares (de quibus procedit objectio) sunt ejusdem speciei, scilicet primae 4or qualitatibus diversimode mixtis. Minor probatur: quia dispositio ultima est determinatio ultima ad formam, sed subjectum capax ultimae determinationis ad formam est capax formae: ergo.

Ad solutionem noto argumentum non probare impossibilem materiam receptivam formae aquae, non vero formae ignis, quia dispositiones ad has formas sunt omnino specifice diversae: aquam siquidem disponunt humiditas, et frigiditas, ad ignem vero siccitas, et calor: ydeo materia receptiva tantum formae aquae non est receptiva ultimae dispositionis ad formam ignis nec valet dicere quod subjectum unius contrarii est capax alterius, hoc enim universaliter falsum est; aliter Angelus, qui capax est scientiae circa se, esset etiam capax erroris circa se. Hinc licet de ratione contrariorum sit, expellere a subjecto, hoc enim dependet aliunde supponatur probata capacitas subjecti ad utrumque recipiendum. Directe respondeo 1° negando majorem cujus probationem distinguo: dispositiones ultimae quae tales sunt respectu materiae de facto existentis, et possibilis non est: sed dispositiones ultimae respectu materiae possibilis existentis, sunt etiam ultimae respectu materiae cujuslibet possibilis, dispositiones ultimae, quo tales sunt respectu materiae de facto existentis, sunt ejusdem speciei omnino.

Secundo id quod respectu unius subjecti est ultima dispositio, non debet esse ultima dispositio respectu cujuslibet alterius possibilis, de facto enim constat, ca[illegible]

se[illegible] et n̄ [illegible] ultimo ad duriciem. Respondeo 2.º [illegible] marem et [illegible] ad cujus [illegible] et ultima [illegible] ultima [illegible] capacitas [illegible] n̄ vero [illegible] ultima [illegible] capacitas sic juxta [illegible] [illegible] ultima dispositio [illegible] ignis, tamen n̄ receptiva [illegible] ignis [illegible] ut ex receptione ultimo dispositionis [illegible] [illegible] mitto alia, quæ objici possent, mitto etiam examinare [illegible] materia spiritualis, de qua fusius in libris de anima agemus. Similiter de possibilitate materiæ potestis simul naturaliter plures formas recipere, aut naturaliter posse sine [illegible] forma [illegible] existere, hæc enim [illegible] tempus nobis ad utiliora necessarium [illegible]. [illegible]

Sectio 3

De proprietatibus materiæ

Ea prota, quæ materia [illegible], et quæ per ejus definitionem [illegible] ad ejus [illegible], seu [illegible] proprietates [illegible] materia [illegible] ab omnibus [illegible] metaphysica proprietas [illegible] generabilitas, corruptibilitas [illegible] suppono, generatione, corruptione [illegible] accipi late, et stricte; late sumitur generatio pro qualibet rei productione, [illegible] pro qualibet rei [illegible] late accepta [illegible], stricte sumitur generatio, quando accipitur pro productione rei dependenter ab aliquo subiecto, quod praesupponitur [illegible] habeat, et corruptio stricte accepta, pro [illegible] rei permanente subiecto, [illegible] dependenter a quo producta fuit [illegible] creatio stricte accepta opponitur generationi etiam stricte acceptæ, n̄ vero late [illegible]. Similiter annihilatio stricte dicta corruptioni stricte [illegible] opponitur, n̄ autem late acceptæ, [illegible] creatio stricte [illegible] productio rei independenter a præsupposito subiecto, et annihilatio [illegible] rei [illegible] n̄ permanente subiecto sic Angelus a Deo creari dicitur, et si Angelus [illegible] [illegible] per annihilatio-

nq deficeret.

Supono etiã materiã productã fuisse, et ñ ab æterno, 1ᵘᵐ ostenditur ex ratio-
ne creaturæ quã materia obtinet, 2ᵘᵐ, ex fide constat.

autẽ ut forma oderata salvaretur, eodẽ essentia materiæ vel etiã in parte indivisibili
ipsius; si admittenda sint in rebus corporeis partes indivisibiles, de quo modo ñ cu-
ramus.

Dictũ nostrũ probatur: generabile, et corruptibile stricte tale ē producibi-
le, et destruibile dependenter à subiecto suo; sed materia nullũ subiectũ sui habet; quippe quæ
ē essentiale primũ subiectũ: ergo ē strictè ingenerabilis et incorruptibilis. Dices, ut totũ
sit generabilis, et corruptibilis absolutè sufficit quod unio inter materiã etiam-
[si] sit generabilis et corruptibilis strictè: ergo ut materia sit absolutè gene-
rabilis et corruptibilis strictè sufficiet, quod unio inter materiæ partes genera-
bilis sit, et corruptibilis strictè, atqui ejusmodi ē talis unio: ergo. Disso quod
ñ sit disparitas ē, quod unio inter materiã et animã rationalẽ ē de essentia, quidditate,
et substantia hominis; at vero unio inter materiæ partes, licet absolutè strictè
generabilis sit, et corruptibilis, tamẽ ñ ē de essentia, et quidditate materiæ; cum conservatio
materiæ salvari possit in qualibet ipsius parte indivisibili.

Dico 2°: materia 1ᵃ ē etiã latè

generabilis, et corruptibilis ab agente naturali creato dixi ab agente naturali creato
quia Deus per creationem producit materiam, et per annihilationem potest illam
destruere, probatur 1a pars; dicta materia solum est producibilis per creationem; sed nu-
llum agens creatum potest per creationem producere: ergo nullum agens creatum potest pro-
ducere materiam: ergo materia etiam late generabilis est ab agente naturali creato. Proba-
tur 2a pars nullum agens naturale potest destruere materiam per sepationem concursus; nam ma-
teria solum dependet à Deo ut à causa efficiente: rursus agentia naturalia non habent domi-
nium in Deum ut faciat à conservatione materiae; non etiam possunt exigere ejus conservationem ces-
sare, seu deficere, cum omnia agentia supponant materiam velut existentem, vel ut operen-
tur; ergo materia est etiam late incorruptibilis ab agente creato.

Nota. hujusmodi tamen hoc constitutum
ex materia dicendum aut denominandum corruptibile (idem dic de quolibet alio composito)
sicut quia per materiam constituitur denominatur materiale, et corporeum absolute, disposi-
tiones enim sufficit ... denominationes istae generabile, et corruptibile natura ...
materialis corporeus ... potius ... praevalere
requirebatur quod nulla pars totius generabilis esset, aut corruptibilis. hic licet non datur hoc
ipse spiritualis absolute, licet principalius sit anima constituens hoc, est absolute corporeum
quia constituitur per corpus, quod denominatio, ut potest potiora praevalet; sic similiter quoad de-
nominationes, de quibus est quaestio: hoc ipsum constat in aliis pluribus denominationibus.

Quaeres hic
an naturaliter possit annihilari materia? [illegible] ... quia Deus ut auctor
naturae tenetur conservare materiam, haec enim exigit suam durationem, et insuper nihil da-
tur in natura exigens destructionem materiae, et confirmatur: Deus naturaliter operando non
destruit effectum à se unice provenientem, nisi ad praesentiam contrarii exigentis destructionem ejus-
modi effectus; sed materia est effectus unice proveniens à Deo, et nullum habens contrarium: ergo. Dices: ali-
quae sunt qualitates naturae suae transeuntes quae se ipsis petunt per aliquod tempus durare, et se ip-
sis postea deficiunt, ut patet in ... quo lapis sursum projicitur, et in sono. Respondeo: ergo ...

dici possit de materia. Circa quas doctrinas quoniam est difficultas inter doctores, circa quam nos [illegible] alibi, ubi dicemus plures nunc autem: in exempla adducta [illegible] impulsus lapidis perire in prosecutione gravitatis in lineam deorsum, sonus vel scitare deficere, quia deficit impulsus cordarum, et quo in ictu sonus editur, impulsus autem deficeret per [illegible] aeris illius resistentiam.

Ad quae omissa non est: quia materia [illegible] valde subtilis, necessaria est maxime in natura perpetuitate, ideo ipsa non potest destrui. Ita ut licet per se ipsa petat per aliquod tempus durare, at postea se ipsa desistat. Hinc colligitur, materiam esse aeternam a parte post: quia nimirum semel posita in rerum natura deficere non potest, quia nec [illegible] agentia naturalia possunt illam destruere, nec Deus nisi [illegible] pernaliter operando illam destruit.

Alia metaphysica materiae proprietas habetur communiter, nam primo potentia in genere activo, ita ut nihil possit materia producere, sed plures doctores, RR. praecipue, cum Eximio Doctore, negant [illegible], hoc intelligendo esse de genere effectivo respectu operationum cujuslibet speciei propriarum, peculiarium, at etiam respectu [illegible] substantialium, ad quas producendas materia non habet virtutem effectivam: non vero respectu propriarum physicarum materiae proprietatum, passionum, quales erunt ubicatio et quantitas, sicut materia realiter distinguitur: imo potius proprietas metaphysica materiae [illegible] exit virtus efficiendi hujusmodi proprietates, et ratio est, quia cum ceterae species habeant virtutem efficiendi suarum proprietatum physicarum, non est cur hoc negetur materiae cum hac sit perfectior suis passionibus physicis, radicam[...] physica physice effective influit in suas physicas proprietates.

Respondemus cum [illegible]

quod licet quantitas et ubicatio sint passiones physicae materiae [illegible] tamen [illegible] materiae physice influere in illas. Ratio: quia physica proprietas solum debet per naturalem emanationem, non vero per veram physicam actionem procedere ab essentia: hoc emanatio naturalis est distincta ab actione, et dicitur naturalis resultantia, qua proprietas resultat ab essentia, quia

nimirum posita essentia rei illico naturaliter ratio, et nostra passio producuntur ab ipso ... quia producitur ab agente producente illum juxta axioma illud, qui dat formam, dat consequentia ad formam.
Unde inferri videtur, quod licet quantitas, et ubicatio, sint proprietates physicae materiae quia nimirum sunt perfectiones rei ... adhuc materia est pura potentia in genere effectivo.

... Probatur
secunda: quia quidquid sit de ... semel dantur ubicationem, et quantitatem esse proprietates physicas materiae, materia habere virtutem productivam illorum, statuendum est communi nostrorum ex ... Divo Thoma. Sic autem loco dicemus, ... aut concludere verum physicum actionem physicé effectivé provenientem ab essentia: nec opponitur ex axiomate illo probatur, quod Deus ... causis secundis ad suos effectus: concurrit etiam cum essentia ad suas passiones producendas; unde, et dat essentiam, et consequentia ad essentiam. Infertur hinc quod licet virtus effectiva, ... activitas ipsa materiae ... ubicationis, et quantitatis, sit proprietas metaphysica materiae, ut hoc identificata realiter cum materia ipsa at ubicatio, et quantitas sunt passiones physicae ipsius quoad ubicationem ... hic addendum est: quidquid enim de ipsa in genere, et universaliter loquendo suo loco dicetur; ... materiae respectu proprie ipsius ubicationis, quia vero quantitas peculiaris est, et propria solius materiae passio a nobis habetur cum communi ... fusius hic de illa agendum est, ...

Sectio 4

Quid sit Quantitas

Non instituitur quaestio de quantitate quae appellatur ... et solum laté, et metaphoricé quantitas est, nempe ... ut ex Divo Augustino libro 6 de Trinitate, capite 8 colligitur, perfectione ... cujuslibet rei penes quam majora sunt, quae perfectiora: sic Angelus dicitur habere magnam perfectionem, quantam non habet homo, nec ... loquimur de quantitate arithmetica, seu discreta, qualis est juxta Philosophos ..., et numerus

ea enim non est facto materiale, imo nec proprie quantitas, neque oratio, quae juxta omnes explicari est collectio plurium sillabarum revera aliud non est nisi collectio plurium qualitatum seu motuum localium successivorum.

Numerus vero consistit multitudine rerum ut sic quantitas non est, standarum, et nemo rationes asserentes sunt quantitatis proprie talis, et tamen constituunt numerum, nec obstat quod Philosophus ponet numerum inter species quantitatis, neque enim intelligendum est numerum illarum rerum, quarum quaelibet seorsim ab alia participet aliquo modo quantitatis, sed ab nostris assignandum vel intelligendum est de quantitate latiori sensu, non vero in stricto sensu, in quo modo loquimur, praeterea nec modo loquimur de quantitate successiva, qualis est successio actionum seu temporis, et motus localis, neque quantitas in hoc sensu, nec est proprietas materiae, nec stricte quantitas; ideo licet quando Philosophus inter species quantitatis assignat locum, et tempus tamen comparabit quantitatem, ut bene observat Pater Dpfoz, et ex ipso ratio est, neque locus sit imaginarius absolute nihil est, consequenter nec quantitas: si est locus realis, hoc est corpus ut aer, aut res alia quaevis, et tamen non constituit specialem quantitatem, cum nulla res materialis sit, quae non possit esse locus intrinsecus respectu alterius rei, et tamen non quaelibet res materialis est quantitas. Si sit locus intrinsecus, scilicet ubicatio, non est proprie quantitas, ut in posterioribus constabit.

Solum itaque loquimur de quantitate, quae appellatur molis, et quae juxta omnes explicatur esse forma, a qua proveniunt, quod corpora quanta penetrari non possit, et si habeant partes integrantes suas extremitates unitas, eo sit, ut capita dat esse extensive in ordine ad locum, quantitas haec dicitur permanens ad differentiam quantitatis successivae, dicitur etiam continua vel quia sibi dividitur sit, apta est continuare cum alia aut aliis cuiuscumque quantitatis; vel quia si divisibilis sit constat partibus, seu cuiuscumque actu continuative unitis circa quantitatem hoc sensu duo a nobis statuenda sunt, primum in quo ejus essentia metaphysica consistat, secundum, quod distinguatur a subjecto materiali, et ab aliis materialibus accidentibus.

Quod attinet ad primum Aristoteles 5° metaphysicorum quantitatem sic explicuit, quantum est divisibile

[illegible] ea, quo constituitur quorum utrumque, aut unum sit unum quid, et hoc aliquid aptum est esse; cujus [illegible] est, quantum esse unum divisibile in partes, quibus componitur, ex quibus, vel utraque simul, aut saltem quodlibet ex illis participet aliquam rationem illius totius, quod componit, defectu cujus defectivi esse reputantur plurimi per suos [illegible]; Hurtado illum pluribus impugnans, et [illegible] ex eo quod non assignet proprium primarium, seu secundarium quantitatis; primarium, divisibilitatem hoc enim supponit, [illegible], [illegible] primarius effectus quantitatis, prima vero [illegible] essentia dicet effectum quantitatis resistere [illegible] mensura unius [illegible] [illegible] contra est: quia si loquatur de mensuratione [illegible] [illegible] laxi quantitate dum actualiter mensuret ut a [illegible] ex ad mensurandum aliquam quantitatem affirmaturus [illegible] non sufficit essentia quantitatis.

Rursus, si loquatur de mensura [illegible] sive de mensurabilitate formali activa, aut passiva, quod est ratio formalis, qua corpus redditur aptum ut mensuret aliud vel eum ab alio mensuretur, contra etiam est, quia ad summum exit passio non vero essentia quantitatis, talis siquidem mensurabilitas quod [illegible] [illegible] in extensione actuali [illegible] partium corporis in ordine ad locum, vel illum supponit: quod cum extensio ejusmodi non sit effectus quantitatis, ut dicemus infra nec mensurabilitas in tali extensione fundata. Antecedens probatur: ideo corpus est mensurabile, quia est extensum localiter, habens scilicet partes diversas diverso loci spatio correspondentes, nam si omnes partes ad loci punctum reducerentur, nec mensurare [illegible] nec mensurari posset tale corpus, [illegible] [illegible] interpretandi sunt Aristoteles, et Divus Thomas, si aliquando videantur hujusmodi [illegible] confirmare, dicendum est non definitive explicasse quantitatem, sive per proprium primarium et essentiale, sed descriptive aut per proprium secundarium.

Denique si loquatur de mensurabilitate, non formali sed radicali, dicatur quod quantitatem constitui per hoc, quod sit radix mensurabilitatis formalis, forte verum licet [illegible] hoc, sed non bene explicat

quantitatis, sicut non bene explicaret definitive hominem, qui diceret hominem esse ens risibile, licet adderet se per risibilitatem non intelligere risibilitatem formaliter sed radicaliter. Secundo, effectum quantitatis constituunt per divisibilitatem, seu extensionem partium realem. Sententia haec non eodem modo explicatur a suis autoribus, quidam enim Thomistae judicant, hanc divisibilitatem, seu extensionem, in qua constituunt effectum quantitatis esse extensionem entitativam, seu distinctionem actualem entitativam unius partis ab alia parte: et de juxta hos autores substantia materialis independenter a quantitate non habet partes actuales entitative distinctas realiter, sed est substantialiter entitative indivisibilis, sicut anima quae sub tota quantitate et tota sub qualibet quantitatis parte, licet minutissima: ac proinde quod substantia habeat actu realiter partes entitativas provenit realiter et primaria a quantitate, sic se explicant Professores Carmelitani apud Illustrissimum Palaço.

Sed impugnatur: quia substantia capitis potest separari a substantia brachii, sed ea quae separari possunt realiter distinguuntur: ergo substantia capitis realiter distinguitur a substantia brachii; ergo tota substantia corporis non est substantialiter indivisibilis sed constat partibus realiter distinctis. Respondent apud Palaço, substantiam capitis independenter a quantitate solum distingui [illegible] realiter, non vero actualiter et formaliter. Sed contra est ipse Palaço, quia ex reali separabilitate fundat [illegible] distinctionem actualem realem, contra est: substantia capitis separata est realiter actualiter eadem ac substantia capitis quae erat ante separationem; sed substantia capitis separata non est realiter actualiter substantia brachii; ut patet adversarios: ergo substantia capitis ante separationem non est realiter actualiter substantia brachii; maior est certa: quia quando substantia capitis separatur a substantia brachii non destruitur substantia capitis quae erat ante separationem, et producitur de novo alia, minor est adversariorum, et consequentia legitima, quia in creatis extrema quorum unum identificatur cum 3°, et alterum ab illo realiter distinguitur inter se realiter distinguuntur.

Impugnatur

Impugnatur etiam solum datum, et demus, Deum auferre quantitatem capitis, et a substantia brachii quam adversarii possibile admittunt, Rogo nunc, substantia capitis identificaretur actualiter cum substantia brachii, vel non? non enim dari nunc potest identificari actualiter, et non identificari actualiter? Si 2.um quod independenter a quantitate substantia capitis, est actualiter (realiter) distincta a substantia brachii; consequentia bona est: quia res, quae actualiter non identificantur, actualiter non sunt idem, et consequenter actualiter distinguuntur. Si 1.um: ergo quae semel identificantur actualiter non semper identificantur actualiter, quod evidenter falsum est, probatur minor: substantia capitis, et substantia brachii in hipothesi possibili defectus quantitatis, actualiter identificantur, et posita quantitate (quae ab adversariis supponitur distincta a substantia) actualiter realiter non identificantur, cum juxta ipsos realiter actualiter distinguuntur: ergo.

Alii docent divisibilitatem seu extensionem, quae intra quantitatem existit esse exigentiam actualis partium in ordine ad locum, sive actualem earum partium penetrationem pro hoc diversi modi sic ignatur alii expresso nomine, sed minime audiendi sunt quia corpus Christi in Eucharistia retinet suam quantitatem, et tamen non habet actualem partium extensionem in ordine ad locum, alii denique docent divisibilitatem seu extensionem, esse extensionem actualem partium in ordine ad se, ita cum longe a nostris plurimi moderni Thomistae, quos etiam sequitur Illustrissimus Palgco. Contra est: quia ad hoc partium in ordine ad se, ad hoc ut realiter spectat tria, 1.um unionem immediatam capitis cum collo, secundum unionem immediatam colli cum brachio; tertium negationem unionis immediatae cum brachio; his enim praecise positis

[illegible] substantia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sua

[illegible] naturam, substantia [illegible] [illegible] per [illegible]. Respondet [illegible] proprium ad

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unio [illegible] [illegible] [illegible] videtur corpo-

rum pro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] penetrabilitas esse, quia [illegible]

ad penetrationem [illegible] [illegible] omnes partes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] terrae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] unum per se, [illegible] partes varia habent [illegible] unionem; [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut unum per se [illegible] aliqua unione; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unio quae [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] unio [illegible] unius partis [illegible] alia et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible] unio partium [illegible] [illegible].

[illegible]

substantia totius terrae [illegible] [illegible] una [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] substantia terrae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] partes [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] terrae [illegible] alia; [illegible]

[illegible] unio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modis et

[illegible] substantia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] omnes par-

tes terrae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] moveri, et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] motu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motus [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et

[illegible] [illegible] unius partis [illegible] alia; et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partibus [illegible] [illegible] unione

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] erit quantitas, et tamen juxta ipsos ejusmodi unio continuitatis [illegible] quantitas non [illegible] nisi unitas partibus substantiae, et unione earum continuativa, [illegible] a quantitate [illegible]. [illegible] unitatis propriae quantitas non esse [illegible] unitas, [illegible] omnis quod [illegible] unitas substantiae; unitas autem partium materiae non est unitas substantiae: cum materia [illegible] non sit substantia, [illegible] substantiae. [illegible] materiam primam falsum est non esse substantiam, licet enim non sit substantia [illegible] completa, est tamen proprie substantia. [illegible] unitas illarum partium erit quantitas quae sit proprietas physica materiae [illegible], [illegible] unitas partium ipsius materiae non vero unitas partium substantiae completae [illegible] materiae: [illegible] unitas partium materiae non vero unitas partium substantiae completae erit quantitas: [illegible] unitas constitutiva quantitatis non debet [illegible] unitas substantiae, [illegible] materia [illegible] substantia [illegible].

[illegible] admittitur a [illegible]

[illegible] non [illegible] docet enim unitas illa [illegible] proprietas materiae [illegible] exigit ad recipiendas formas substantiales; at qui unitas partium, quae exigit ad recipiendas formas substantiales, non est unitas partium substantiae completae, aliodquin per receptionem unius formae disponeretur materia ad alias recipiendas, quod non [illegible]: [illegible] adversarium [illegible] juxta ipsos et omnium [illegible] materia per quantitatem disponitur ad recipiendas formas substantiales: [illegible] materia proportionem ad receptionem [illegible] substantialem [illegible] completae [illegible]; at [illegible] ad [illegible] materia proportionem ad formas substantiales, non intelligitur ut substantia [illegible] non [illegible] substantia [illegible] quantitas non [illegible] formaliter unitas substantiae. [illegible]: quantitas [illegible] dispositio materiae ad recipiendas [illegible] debet intelligi proportionem ad formas substantiales; [illegible] proportionem ad formas substantiales [illegible] [illegible] (licet [illegible] substantia) [illegible] formaliter ex forma substantiali: [illegible] intelligi [illegible], [illegible] substantiae [illegible] formaliter non [illegible] partibus substantiae completae [illegible] continuativam unitatem.

[illegible]

[illegible] et [illegible] docet ipsos [illegible] quantitatis [illegible] et [illegible], [illegible] metaphysico, [illegible] et [illegible] nostrae, cum dicimus, [illegible] quantitatis definitio, [illegible] rationes

sive est capax extra a loco positive impenetrabile naturaliter, a genere phisico, cum ratio ejus dicatur ens. In data definitione infertur 1°. non esse de essentia materia quantitatis, dicitur sit actus, ut plures existimant; quia potentia et quantitas identificarentur cum ipsa, cum materia prima sit ut de facto adsuffamitur a Patre Arriaga; quam non esse ejusmodi quantitatis actus, ideo definitione loco generis supposuimus tum ens, et non tum accidens.

Infertur 2°. quantitatem non esse ens modale, quia sicut modus talis esset respiramario tu; hujusmodi modus non quando possit naturaliter existere sine materia tu, nec obstat, sed quantitas expletur per ordinem ad locum, quem alia quantitate apta deppelere, neque causa efficiens ut tale expetitur per ordinem ad efectum, et tamen est suo esse ens absolutum. Infertur 3°. ad rationem quantitatis non sufficere esse ens impenetrabile ratione alterius, sicut anima rationalis, homo est impenetrabilis cum lapide, et tamen non est quantitas, quia penetrabilis non est ratione sui, sed ratione alterius nimirum quantitatis hoc reperto. Infertur 4°. impenetrabilitatem constitutivam quantitatis esse diversam ... a pellere a loco: qua propter ubicationes, quibus Angeli vero constituuntur in diversis locis, licet penetrari non possint non sunt quantitas quia ea impenetrabilitas oritur solum ex afectione, ad proprium et determinatum locum: unde ubicationes ejusmodi proprius immobiles apellantur, quam impenetrabiles, quia neutra proprie ita occupat suum locum, ut impediat ingressum alterius, sive neutra habet vim arcendi aliam a proprio loco, si illuc accederet.

Devet etiam impenetrabilitas quantitatis talis esse in genere phisico unde licet actus spiritualiter (?) verus, quo Angelus efficiat se non esse penetratum cum alio sit impenetrabilitas, tamen non est quantitas, quia non est impenetrabilitas de genere phisico, sicut extra ab illo actu, ut qualitas phisica est, sed spiritualis, et extra ex illo actu ut qualitas ex illo actu spiritualis est. Infertur 5°. impenetrabilitatem constitutivam quantitatis esse praeter positivam, ideo in definitione apposuimus positive: talis enim impenetrabilitas est positiva vis, resistendi, et arcendi a proprio loco aliam quantitatem. Et si licet impenetrabile explicetur per negationem tota ad penetrationem, impenetrabilitas tamen propria quantitatis, quae per nostram definitionem explicatur significat simul cum aliis verbis positivam vim, et exigentiam explicatam.

Infertur 6°. hanc exigentiam esse naturali-

-ter impenetrabilem, in quibusdam vero supernaturaliter, quia propter duo quantitates naturaliter penetrari non possunt, possunt vero supernaturaliter ut accidit in Eucharistia, in qua partes corporis Christi Domini penetratae sunt. 7° non esse de essentia quantitatis impenetrabilitatem cum alio diversae rationis: quantitas siquidem naturaliter penetratur cum substantia, et aliis accidentibus, sed de essentia illius esse, esse impenetrabile naturaliter cum alio propter ejusdem rationis id est cum alia quantitate, sibi cum alio, ut quantitate affecto, dentur in [illegible], sed cum quantitas ratione sui sit proxime impenetrabilis cum alia quantitate, corpora quantitate affecta ratione illius sunt naturaliter impenetrabilia.

Ex doctrina illationibus his stabilita sicut et ex dictis pro aliis proprietatibus quantitatis facile suadetur nostrae definitionis rectitudo, nam proprietates per illam assignatae convenit omni, et soli quantitati. Hoc 2° ex illationibus constat, id est, actu praeter quia ejusmodi conceptus convenit quantitati [illegible], hujusmodi enim partes integrales sunt ratione sui impenetrabiles in impenetrabilitate explicata, super si quantitas indivisibilis datur etiam convenit; quia hoc esset impenetrabile cum alio corpore quanto. Praeterea conceptus explicatus redditur praeter [illegible] quae communiter tribuuntur quantitati, nam ex illo provenit 1° quod partes sibi sint unitae sint extensae in ordine ad locum, nam eo ipso, quod sint impenetrabiles se mutuo arceant ab eodem loco.

Proveniet 2° divisibilitas [illegible] per ordinem ad separationem partium ab aliis corporibus; nam hoc operari vel pati non [illegible], nisi in statu extenso quoad locum ut patet in corpore Christi Domini in Eucharistia, in quo nil operatur [illegible] corpora, quia caret extensione quoad locum: ergo cum haec extensio proveniat ex impenetrabilitate, proveniet etiam ea divisibilitas. Proveniet 3°, quod possit esse mensura [illegible] actionum [illegible], quia ad rationem mensurae requiritur extensio quoad locum, et haec ut dictum est ex impenetrabilitate oritur.

SECTIO V
Objectiones &c.

Objicies 1°: impenetrabilitas quantitatis oritur per extensionem partium in ordine ad

se: ergo impenetralitas non est proprietas primaria quantitatis. Probatur antecedens: ideo quantitas est impenetralis, quia est extensa per partes secundum extremites et quantitatis unitas: ergo impenetralitas oritur ex extensione partium in ordine ad se. Probatur: prius intelligitur in quantitate, quod est in ordine ad se, quam quod est in ordine ad aliud; sed impenetralitas est in ordine ad aliud, et extensio partium in toto est in ordine ad se, ergo prius intelligitur in quantitate extensio in ordine ad se, quam impenetralitas; non antecedens, et etiam antecedens probationis, quia cum etiam indivisibile quantitatis, quantitas erit, et naturaliter impenetrabile, quamvis habeat partes extensas in super quolibet substantia materialis integraliter sumpta habet proportionem ad quantitatem partes extensas in ordine ad se, et tamen pro illo priori non est impenetrabilis: ergo impenetralitas non provenit ab extensione partium in ordine ad se.

Atque falsa est consequentia ista, ideo quantitas habet partes impenetrabiles, quia illas habet extensas in ordine ad se. Ad probationem non nam intelligo, de prioritate radicis de qua in praesenti; nam juxta dicta extensio partium in ordine ad se reperta in quantitate sumpta, non radicat impenetrabilitatem. Dices maior esse esse falsum loquendo de prioritate radicis quia philosophamur de prioritate in subsistendi quae vera est, sed nil evincit: est vera, quia quantitas sumpta convenit cum substantia in extensione partium in ordine ad se, nil evincit, quia quod extensio partium in ordine ad se sit prioritas per quod quantitas sumpta convenit cum substantia, non probat esse essentiam quantitatis imo probat oppositum, ut per se patet.

Instabis: substantia independenter a quantitate non habet partes extensas in ordine ad se: ergo talis extensio provenit a quantitate. Probatur quia

— [illegible] unio impediebat quominus eius [illegible] partes [illegible] habere [illegible]
totum ad penetrationem, sive ut una substantia [illegible] alia, et [illegible] extensio possit impe-
netrabilitas, nec ideo persuadet [illegible] adiecta [illegible] quia stare [illegible] partes sint un-
ita secundum extremitates [illegible] una sit localiter [illegible] alia, sive [illegible] eiusdem loci ac alia occupat
quia ideo sint unitae [illegible] se totis, stat enim penetratio [illegible] enim quantitas corporis Christi
Domini omnes cum quibus penetratur [illegible] in eucharistia nec tamen omnes cum quibus sit [illegible] unita.
[illegible] Obj.
[illegible] quantitas [illegible] impleta penetratione [illegible] divisibile substantia possit esse
[illegible] tales [illegible] Physicae [illegible] capite 2 [illegible] si unus [illegible] nulla
[illegible] quantitas [illegible] ubi datur quantitas, et corpus [illegible] speciem
aliquam quantitatis [illegible] divisibilitas substantiae nulla [illegible] species quantitatis [illegible]
[illegible] terminos [illegible] adaequate dividatur a Philosopho [illegible] species [illegible]
superficies et corpus [illegible] substantia ut manifestum [illegible]
[illegible] totum [illegible] quantitatis [illegible]
[illegible] totum [illegible] substantiae [illegible]
[illegible] nullum argumentum, aut ratio efficax contra [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] nullum [illegible] sed [illegible]
[illegible] substantia [illegible] quantitas [illegible]

quantitatis loquimur cum Zenonis sententia quae sane clarior Aristotelica est, quideo in ipsa forte dilabimur.

Hic ad spatium quod attinet nomine cujus partium distinctio quantitas actualiter continua per partes adaequate divisibiles &c. spatio: aliud sensu dictae propositionis, et narrari etiam potest, quod hic solum loquamur de quantitate actualiter continua; seu sparsa ex partibus continuatis seu unitis, saltem vera sit Zenonis sententia quaelibet pars quantitatis indivisibilis quantitatis vere quantitas erit, cum vere sit unum impenetrabile naturaliter cum alio quantitatis, et tamen non erit, dicitur naturaliter quantitas continua, sed solum aptitudinaliter continua, seu capax est cum aliis partibus quantitatis continuum faciat; hinc licet quantitas actualiter continua qualis est quantitas continua debeat esse, aut linea, aut, aut superficies, aut corpus; non tamen quantitas aptitudinaliter continua; sive partes quantitatis simul spatium facere, constituere quantitatem actualiter continuam.

Aristoteles quod solum de quantitate actualiter sparsa locutus eam in lineam, superficiem, et corpus divisit: sed de quantitate non quae Aristotelis sensu, sed juxta Zenonem loquentes possumus eam dividere 1° in indivisibilem, et sparsam, sparsam que subdividere in assignatas ab Aristotele species. Arguunt 4: independenter a quantitate requiritur dari substantia spatio ex partibus integrantibus: quia partes integrantes formaliter distinctae, in eorum hac independenter a quantitate darentur, ergo ipsius independenter a quantitate daretur substantia spatio. Probatur maior 1°: quia spatio integralis est accidentalis, cum non sit ex substantia, et forma: quod ejusmodi spatio est independenter a quantitate, quod est sicut accidens substantiae, ac proinde independenter a quantitate requiritur dari substantia spatio ex partibus integrantibus. Probatur 2°: quia spatio ex partibus integrantibus independenter a quantitate non esset 1°; quia non esset ex materia, et forma substantiali, sed nec esset 2°; quia hoc est resultans, et accidentalis: ergo independenter a quantitate, non datur substantia spatio ex partibus integrantibus.

Probatur 1°: partes integrantes constituuntur per accidentia in esse partium: quod fit per quantitatem in esse distinctarum; tamen quia: quia manus, caput, et aliae partes integrantes hominum, distinguuntur de materiali substantia, de speciali, aut tali, et tali figura; atque adeo accidentia diversae figurae constituentia, probatur 2°: in materia praecisione a quantitate nulla datur partium distinctio: sed si materia habeat par-

rea distans proveniat realiter a quantitate. Ratio quae semel repetita, quia ex ipso actus est qui distinguit, perfectioni s. ad quantitatem in materia nullus datur actus, est enim pura potentia. Resp. nego ans. Ad 1am probationem nego etiam ans: cujus adjecta probatio non urget, nam ea solum convincitur compositionem integralem non esse essentialem in genere substantiae; at non convincitur non esse substantialem; cum sit compositio ex substantia, et substantia, constituentibus unica unione substantiali unum simpliciter compositum in genere substantiae, ut Divus Thomas asserit 1a, seu de quaestione 17 artic. 4o dum inquit, totum in genere substantiae compositum ex suis partibus vel integralibus, vel essentialibus est simpliciter unum.

Ex quibus manifeste constat dari in genere substantiae juxta Divum Thomam totum integrale, consequenter et dabuntur partes integrales, ad 2am probationem respondeo concedo nonnulla: compositio enim integralis in genere substantiae, est 3a, quaedam compositio distincta a quatuor enumeratis, sicut in genere quantitatis compositio integralis ipsius quantitatis est 3a, quaedam compositio distincta a 1a, ex subjecto, et forma substantialibus, et a 2a ex subjecto, et accidente. Ad 1am confirmationem nego ans, cujus probatio non urget: nam substantia capitis per suam gratiam non est substantia manus, licet non per se ipsam, sed per aliquid habeat organisationes accidentales, et figuram capitis, et ut sit organisata distinguatur accidentaliter a substantia manus, ut habeat organisationes accidentales, et figuram manus. Ad 2am confirmationem nego ans; cujus probatio nulla est ex supradictis, licet enim actus sit, qui distinguit materiam perfectioni ad quantitatem, et ad omnem actum substantivum, habet actum fundamentalem, et essentialem, et quaelibet pars materiae per suam individualem differentiam, et numericam entitatem distinguitur ab alia materiae parte.

Instabis: juxta Divum Thomam quodlibeto 9 quaestione 4a articulo 2o substantia quantitate sublata remanet indivisibilis; et consequenter ipsius effectus formalis quantitatis est tribuere substantiae partes extensive dirimi [?]: nam Angelicus Doctor 3a parte, quaestione 76 articulo 3o in corpore docet manifestum esse, quod tota natura substantiae tota est sub qualibet parte dimensionum, sub quibus continetur, sicut sub qualibet parte aeris est tota natura aeris, et sub qualibet parte panis est tota natura panis: ergo tota substantia est sub tota quantitate, et tota sub qualibet parte quantitatis; ac proinde substantia independenter a quantitate non habet partes.

Respectu distinguo ans., substantia quantitate sublata remanet indivisibilis, indivisibilitate completa distinctionis realis partium, nego ans.; indivisibilitate completa separabilitatis partium reducendae ad actum per impulsum agentis corporei, concedo ans., et nego consequentiam; igitur substantiae partes eo ipso quod sint per quantitatem impenetrabiles componunt totum exigens localem extensionem, quam impulsio requirit agentis corporei, ut operetur: ablata autem quantitate non remanet cum toto proxima exigentia ad extensionem localem, unde remanet substantia indivisibilis, quatenus caret divisibilitate physica per separationem partium faciendam ab agente corporeo, per impulsum.

Ac non remanet indivisibilis indivisibilitate completa realis distinctionis partium, neque partes substantiae ablata quantitate non identificantur realiter; siquidem ante illius ablationem non identificabantur, et quae semel non identificantur, nunquam identificantur. Ad 2am confirmationem distinguo: nam substantia tota est sub qualibet parte dimensionis tota quoad entitatem physicam realiter consideratam, nego: quoad essentiam metaphysicam, subdistinguo: substantia completa homogenea, concedo; heterogenea, nego ans., bene Angelicus Magister explicat exemplum docens in aere, et aqua, quae sunt substantiae homogeneae, quarum partes sunt omnino in specie metaphysica similes, unde qualibet pars habet totam rationem quoad essentiam metaphysicam substantiae; aliter discurrendum est de substantia heterogenea, haec enim quoad speciem metaphysicam non continetur tota sub qualibet parte, licet enim pars aquae sit aqua, pars tamen equi non est equus, at nec in completis integralibus heterogeneis, nec in homogeneis tota entitas physica substantiae realiter considerata continetur sub qualibet parte dimensionis tota: siquidem physica entitas naturae est multiplex realiter substantiae pars.

Objicies 5° ex Patre [illegible]: si substantia independenter a quantitate haberet ratione sui partes extensas, illae saltem postularent ratione sui praesentiam divisibilem, ratione cujus redderentur extensae quoad locum, superflua esset quantitas, quae est vel extensio substantiae, vel radix extensionis: sed hoc non est dicendum: ergo. Confirmatur: si substantia haberet extensas partes, peteret <u>ubi</u>, id est praesentiam localem; sed non peteret <u>ubi</u> indivisibile, sive praesentiam quae indivisibiliter constat, aliter cum per quantitatem habet praesentiam localem careret praesentia exacta: ergo substantia peteret ubi divisibile, sive praesentiam quae indivi-

liter existat in loco divisibili, hoc ita non d: quia non posset per divinam pot. constitui substantia divisib. indivisibiliter in loco: et, ut resp. supponeremus in praesenti de substantia exigente de quantitate, et laesa.

Ad objectionem distinguo 1am partem maioris: si substantia independenter a quantitate habet partes sua ratione sua, et unionis etiam connotative esset extensa quoad se, conc. quoad locum non tamen parte, et distinguo 2am: vel saltem postularet mediate ratione sua praesentiam divisibilem, ratione cuius redderetur extensa quoad locum, conc.: postularet immediate non tamen rationis partes, substantia itaque divisibilis ratione sua, et unionis substantialis haberet extensionem partium quoad se; non autem quoad locum; haec enim extensio si actualis sit consistit in praesentia divisibili; si autem radicalis, consistit in praesentia immediate exigente impenetrationem partium, neutram autem convenit substantia ratione sua. Deinde substantia ejusmodi ut supponitur exigeret immediate quantitatem: unde ratione sua mediate exigeret extensionem quoad locum, quam immediate exigit ipsa quantitas, quippe quod dicit impenetrabilitas partium. Minorem non, et ad adjunctam probationem dico nam superfluere quantitatem, et tamen non ipsa quod autem extensionem partium quoad se, aut actualem extensionem quoad locum; sed radicem hujus at non, quod substantia habens partes integrantes ratione tamen sit radix extensionis quoad locum, cum ratione necessariam non exigat immediate ejusmodi extensionem.

Ad probationem secundam maioris, et minorem distinguo sequelam: si substantia divisibilis numinum, et materialis peteret immediate ubi divisibile, sive praesentiam, qua divisibiliter existat in loco divisibili, non seq. peteret mediate ratione scilicet quantitatis immediate exacte, conc. seq. Ideo deinde minorem subsumptam cum adjuncta probatione: nam de facto in ipso petit praesentiam divisibilem, qua existat ita divisibiliter, ut nec tota quantitas divisibilis sit in qualibet parte spatii, nec aliqua pars quantitatis sit in toto spatio; et nihilominus quantitas praestatur contra ipsius exigentiam modo indivisibili Deo miraculose operante in eucharistia sacra, quando totum corpus Christi Domini cum sua quantitate est sub qualibet hostia consecratae parte, et qualibet pars corporis est sub tota hostia: similiter licet substantia divisibilis, et materialis exigeret, (immediate quidem) praesentiam divisibilem posset nihilominus divinitus praestari indivisibiliter.

Objicies tertio:

situs, et coordinatio partium in toto est accidentalis substantiae: quia provenit ab aliquo accidenti, hoc aliud non est nisi quantitas: quia situs, et coordinatio, ac proinde extensio partium quoad se provenit a quantitate. Confirmatur 1°: si Deus miraculose auferret a substantia quantitatem, partes substantiae omnes manerent, et absque ullo ordine inter se, aut in toto: ergo ordo, ac proinde extensio partium quoad se provenit a quantitate. Confirmatur 2°: extensio partium vel est praedicatum substantiale, vel accidentale; si primum: ergo substantia ex se est necessitata ad habendam extensionem, cum necessitata ex se sit ad praedicatum substantiale, quod ex ratione talis necessario convenit substantiae; si 2um: ergo substantia ex se non habet ejusmodi extensionem, cum ex se nullum praedicatum accidentale habeat, ergo tantum a quantitate habebit illam extensionem.

Respondeo negando antecedens: situs namque et coordinatio partium in toto consistit formaliter in partibus substantiae et in unionibus substantialibus non penetrativis; haec autem sunt quid substantiale, non quid accidentale; nec aliter intelligi potest, quo pacto substantia integraliter composita sit totum in genere substantiae, ut Divus Thomas docet. Ad 1am confirmationem nomine..., in supposito maneret unio integralis, qua partes non sunt seiunctae, sed totales unitae, maneret ordo illarum quoad se, et quoad totum; maneret similiter eadem praesentia totius, et partium; id est manerent omnes partes in toto spatio divisibili, et similes in similis loci spatiis per eandem circumscriptivam praesentiam, quam haberent, non tamen haberet ordo quantitativus: quia praesentia illa, quae est extensio localis, non constitueret partes substantiae potentes proxime resistere aliis corporibus ne idem spatium occuparent: quod autem partes manerent in illo casu non penetratae, et extensae quoad locum, unice proveniret a permanentia praesentiae prius habitae: quidem ipsae partes ablata quantitate essent indifferentes ad praesentiam divisibilem sine penetratione, et ad indivisibilem cum penetratione, nec aliud requireret miraculum distinctum ab ablatione quantitatis corporis.

Ad 2am confirmationem retorsione respondeo: distinctio quantitativa partium, vel est praedicatum substantiale, vel accidentale; si 1um: ergo substantia ex se est necessitata ad habendas partes quantitative distinctas. Si 2um: ergo quod substantia habeat partes quantitative distinctas provenit ab accidenti, atque adeo a quantitate. Directe respondeo negando primam partem disjuncti, et illata sequentia: sicut enim habere partes distinctas provenit substantiae ab entitate substantiali partium, ita ab eadem entitate partium et ab unione substantiali integrali provenit substantiae habere partes extensas quoad se; unde licet inferre, quod omnes substantiae debeant habere partes extensas

si praeter extensionem substantiale sit, sicut ex eo quod praeter distinctionem entitative substantiale sit non sequitur. Sequitur quod omnis substantia debeat habere partes entitative distinctas; quod non probatur. Deinde quia habere partes entitative distinctas, et extensas spatio sunt, non est praeter substantiale necessario convenire substantiae; in quibus possibile substantia est, sed in quibus substantia divisibilis, et integraliter composita est, hic. Probo distinguo 2am dist. ut pars: partes extensio partibus spatio sunt praeter additale totius substantiae generatio supposito, nego: additale partis substantiae generatio supposito, aut additale totius substantiae integraliter compositae, nego, et illius ex ipsis distincto, nego sub illatum.

Ut alia solvas, observa, effectus primarios quantitatis esse impenetrabilitatem naturalem, cum aliqua quantitate ... expulsione alterius corporis ... ab eodem loco, ... extensionem loco ... divisibilis, et ... secundarius ... potest a Deo miraculose ... effectus primarius, sive impenetrabilitas naturalis ... quantitate remanente, et sine quantitate ... corporis Christi ... in eodem loco, ... careat effectu secundario et extensione locali ... quantitas manet naturaliter impenetrabilis cum alia, observa etiam ... quantitate ... in quibus ... habeat ... ab eodem subiecto, sicut ... habet ... alia ... loco ... virtute ... impenetrabilitate ex ... tur; ... propriae ad ... subiecto, illud constituere ... aut candidum, aut frigidum &c.

SECTIO VI.

Quantitas est specialis accidens ...

... 2am ... quaestione difficultas ... est ... scholasticorum sententia cum Doctoribus Angelico, Subtili, et Eximio, praeter nominales ... quaelibet ... naturalis ...

tum, quod est radix compenetrationis, et extensionis. Si hoc ita esset, quando accidentia duo materialia eidem subiecto uniuntur, duae quantitates penetrarentur: et similiter materia, quae esset quantitas penetraretur cum forma materiali, quae esset etiam quantitas; ac demum quantitas materiae cum tot quantitatibus penetraretur, quot sunt formae accidentales, et substantiales, quibus cum materia unitur continue: sequela est absurda: ergo gradus materiales non identificant secum quantitatem. Probatur minor ex Philosopho 2° de anima textu 69 ubi probat, lumen non esse corpus, hoc est quantum, quia aliter duo corpora, idest duo quanta penetrarentur; nam lumen se penetrat cum aere.

Respondent nonnulli, duas quantitates non posse penetrari cum pertinent ad diversa subiecta, sed posse cum ad idem subiectum pertinent, et ita posset duo accidentia unita eidem subiecto inter se penetrari; licet duo subiecta distincta inter se penetrari nequeant, responsio ista arbitraria est, et impugnatur: duae quantitates nequeunt inter se penetrari: ergo nequeunt pertinere ad idem subiectum, consequentia legitima est, et antecedens probatur: duae qualitates contrariae nequeunt inter se uniri; sed duae quantitates non minus repugnant penetrationi, quam duae qualitates repugnant unioni: ergo. Respondent alii, quantitates specie similes non posse penetrari, posse tamen specie dissimiles, et ita posse penetrari materiam, et formam substantialem, et cum his formas accidentales; licet duae materiae non possint penetrari, quia sunt eiusdem rationis, sed impugnatur, nam in extensione qualitatis gradus eiusdem rationis penetrantur: ergo duae quantitates eiusdem rationis penetrari poterunt, vel gradus correspondentes extensioni non identificant secum quantitatem. Si dicas, gradus correspondentes extensioni esse dissimiles, id omittitur, sed contra species expressas immissas a diversis numero obiectis, ex quibus extensio non [illegible], quae quidem species sunt omnino similes, et nihilominus penetrantur.

Tandem secundo probatur contra Patres asserentes identificari quantitatem cum forma materiali, nam in Eucharistia ut Christus est ex vi verborum [illegible] seu panis, [illegible] integra substantia panis, atque adeo desinit materia; sed non desinit quantitas panis: ergo haec distinguitur a materia. Probatur minor, nam in Eucharistia una Hostia consecrata cum suis quantitatibus manet impenetrabilis cum alia Hostia consecrata, et cum quibus substantia corporea potest accedere ad illum locum, ut experientia testatur: ergo aliquid manet in Eucharistia resistens penetrationi cum alio corpore; sed id quod penetrationi resistit, et re-

sit accidentia realiter impenetrabilia cum corpore Christi et quantitas juxta commu[illegible] sententiam: ergo in Eucharistia manet quantitas: et deficiente substantia panis, atque adeo ma[-]
teria ejus, non deficit quantitas panis.

Respondet Pater Arriaga accidentia Eucharistica mane[-]
re impenetrabilia ratione praesentiae materiae seu panis, quae remaneret cum accidentibus deficiente panis substantia; sed contra est ex patre objecto: praesentia materiae est modus ipsius essentialiter affixus; ergo deficiente substantia panis necessario deficit illius praesentia; ergo per te non possunt reddi impenetrabilia accidentia Eucharistica. Insuper, juxta omnes praesentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nihil aliud requirat: et licet maneret praesentia ma[-]
teriae hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perciperet praesentia materiae, sed nihilo[-]
minus accidentia [illegible] impenetrabilia, et hoc ab ipsa praesentia non provenit. Item est [illegible]
[illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] praesentia est [illegible] absoluta, non enim aliter maneret posset praesentia materiae [illegible], ut [illegible] Pater Arriaga [illegible], sic: vel praesentia in natura sua [illegible] penetra[-]
[illegible], et accidentia cum alio [illegible] vel non? Si hoc, accidentia reddi non possunt impenetrabilia, per praesentiam materiae: si illud praesentia materiae erit quantitas distincta a materia, siquidem per quanti[-]
tatem nihil aliud intelligimus quam [illegible] absolutam naturam, sua resistentes penetrationi, et aliorum, cum quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] repositio teneat fieri [illegible] substantia [illegible] non resistere penetrationi [illegible] ratione [illegible], sed ratione praesentiae, hoc est falsum, aliter quan[-]
titas non esset [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Urgetur haec pariter, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] omnibus accidentibus materialibus [illegible] subjectum non est aliud [illegible]
[illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est omnium subjectum [illegible], [illegible]
[illegible], nec est [illegible]; [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] realiter a substantia [illegible] [illegible], Eucha[-]
ristica [illegible] et [illegible] a [illegible] [illegible] materialibus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] materialium [illegible] [illegible] accidentia [illegible]
[illegible] post [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] substantia [illegible] non possunt realiter [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] cur ad unius accidentis [illegible] quia [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] naturalia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] suas qualitates, easdemque similibus [illegible] [illegible] subiectis. Deinde [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] miraculose [illegible] vel Deus ad [illegible] [illegible] naturaliter
producere [illegible] [illegible] per rationem [illegible] [illegible].

4°: [illegible] accidenti uno in
[illegible] naturaliter aliud [illegible]. quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] datur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] hoc, et [illegible] miracula [illegible] [illegible] Eucharistia [illegible] [illegible] panis naturaliter
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnino aliorum accidentium. Respondet [illegible]
[illegible] Deus [illegible] quia miraculose operari [illegible] [illegible] mysterium, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] valde [illegible] [illegible] magno mysterio non [illegible] scrupulose ne multiplicentur miracula.
2° quia aliter [illegible] plura miracula posset [illegible] ~~hoc~~ [illegible] dari [illegible] [illegible]
[illegible] ad effectus illos, qui miraculosi sunt, v.g. [illegible] [illegible]. 3°, quia ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] Eucharistia [illegible] [illegible] naturalia non producerent naturaliter [illegible] proprias
[illegible] [illegible] producuntur naturaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible].

[illegible]
[illegible]: quia [illegible] admissa [illegible] [illegible], a qua accidentia ~~[illegible]~~ Eucharistiae [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] satis [illegible] mysterium: [illegible] [illegible] naturali evidentia de accidentibus panis
et de illorum [illegible] cum [illegible] panis [illegible] judicaret, [illegible] [illegible] cum substantia panis
[illegible] [illegible] judicat captivando se in obsequium fidei. [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
miracula [illegible] admittit [illegible] Eucharistiae mysterio, [illegible] [illegible] [illegible] fidei, [illegible]
[illegible] [illegible] ad ejusmodi doctrinam [illegible], cetera [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] multiplicatio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] multiplicatio [illegible] [illegible].

[illegible]: [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible]

-tus, [illegible] gratia [illegible] constat, et haec multiplicata daretur, si conferretur dari gratiam virtute ad mortuum suscitandum eo solo titulo, ne resurrectio mortui [illegible] [illegible] multiplicari datur materialis multiplicata, cum supponitur dari gratia [illegible] ad [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] ab alia [illegible] etiam existente, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] casu, ne multiplicemus miracula [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] a materia [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] multiplicas, ad 3um non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agentia naturalia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qualitates obtinere [illegible] propagari [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] agentia naturalia producunt [illegible] qualitates [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Deus ut autor naturalis creat materiam sub illis qualitatibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] disposita agentia naturalia producunt [illegible] [illegible] pro [illegible].

Objicies 1o:

non [illegible] multiplicata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] per pauciora. [illegible] [illegible] [illegible] a materia. [illegible] [illegible] [illegible] ratione, [illegible], et non per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] materia: [illegible] materia ratione [illegible], et non per [illegible] [illegible] [illegible] penetratis cum [illegible] materia. 2o: [illegible], et alia [illegible] materia [illegible] penetratur cum materia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] partes materiae non penetrantur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] penetrationem. 3o. [illegible] materialis [illegible] [illegible] exigit penetrationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

~~[illegible]~~

Resp.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] materia [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], et materia [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] materia et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] multiplicata materialiter [illegible], multiplicabuntur miracula [illegible] [illegible], et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] miraculorum [illegible] [illegible] [illegible] et ad multiplicandas materialiter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia anima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] materia; et [illegible] ad [illegible]

appositionem requiratur penetratio; dico 2°, materia posse ordinata ad appositionem ordinatur per se ad penetrationem cum materia cum alia, de non tenetur actus distincti, a quo penetrabilitatem habeat; at alteris partibus nocet quod quantitas, a qua materia, et quia hic subjecta impenetrabilia redduntur a materia distinguatur. Ad 2um, penetrationem necesse est alia quantitate, non [illegible].

Difficultas ex impenetrabilitate desumitur; stat nobiscum equidem penetrationem accidit cum materia et nec ratio, nec experientia persuadet materiae actus distinctos, a quo penetrabilia redduntur imo cum natura sua immediate exigat appositionem cum materia, et ad ejusmodi appositionem ferat, ac requiratur, fit, quod per se naturam penetrabilia sit: at pro accidente distincto, a quo substantiae materiales impenetrabiles redduntur latius fundamentum cum militet sententia nostra. Ad 3um, penetrationem difficultatis quo omnis substantia materialis per se ipsa exigit immediate impenetrationem actualem, non: exigit immediate, radicaliter, et non [illegible], exigit materia exigit immediate impenetrabilitatem, id est, quod substantia materia qua habet actualem impenetrationem: similiter dico, reliquas substantias materiales exigere mediate impenetrationem actualem: sed inter materiam, et reliquas substantias materiales hoc discrimen datur, quod materia recipit, et exigit immediate quantitatem: a qua immediate recepta denominatur materia formaliter impenetrabilis; reliquae autem substantiae materiales mediate solum exigunt quantitatem, quatenus immediate exigunt materiam, quae immediate recipit quantitatem.

Objicies 2°: potest Deus conservare materiam sine quantitate distincta; ergo materia ita separata esset quanta, ergo quantitas est identificata cum materia: ergo superfluet quantitas distincta. Probatur minor: materia ita separata haberet partes integraliter unitas, et occuparet diversas partes spatii, posset ergo in eodem loco manere, in quo erat sub quantitate distincta; sed si vellet occupare diversas spatii partes, quanta esset: ergo abstracta vel substantia separata a quantitate posset loco moveri, vel esse, sistit variis loco motivo, vel ab alio: ergo esset quanta. Probatur 2°: si substantia materialis separata a quantitate distincta non esset quanta, posset existere definitive in loco, hoc dicendum non est: ergo esset quanta.

Respondeo necesse materiam [illegible] ... ac [illegible] materiam [illegible].

re; licet enim materia retraheret a se extensionem localem, et sic occuparet minores spatii partes non tamen destrueret penetrationem suarum partium, nec impediret ingressum alterius corporis, posset itaque non habere extensionem localem; quia materia non exigit ejusmodi distinctionem: quod sine istis in quibus privata sit quantitate, unde in illo casu non pateretur violentiam distinctam ab ea, quam patitur per ablationem quantitatis. Ad 3am rationem dico vivens loco motivum sine quantitate non posse moveri motu progressivo, quia ad hunc requiruntur organizationes quoad accidentales, quarum sine qua pars est quantitas nec posse moveri saltatione: quia ad hunc motum praeter quantitatem requiritur motus impressus in terra, et ejus resistentia. Dico praeterea, substantiam separatam a quantitate posse moveri localiter ab Angelo; non autem ab agente quantitativo; hoc siquidem cum substantia penetraretur, et cum inveniret resistentiam non posset imprimere impulsum causativum motus, quod si ablata quantitate servaret Deus in substantia materiae gravitatem, deorsum tota descenderet in corporibus internalibus, nullam inveniret resistentiam.

Ad 2am rationem ratione non assentior: ablata quantitate posset substantia indivisibilis, aut divisibilis penetrari cum quolibet corpore posset itidem substantia divisibilis habere praesentiam indivisibilem spatio indivisibili. at nec indivisibilis substantia posset esse in pluribus spatii partibus per praesentiam definitivam ut est anima rationalis in corpore nec indivisibilis substantia posset esse tota simul in pluribus, et in qualibet spatii parte, per praesentiam definitivam; ut est Christus in Eucharistia; non enim est fundamentum ad id quod substantiae materiali hoc capacitatem materialem, pro substantiam tantum [illegible] quantitate ablata, [illegible] in stabis cum quoad PP. materia exigit rationem sui operationem extensivam, et habere partes extensas non solum quoad se, sed etiam quoad locum; id redit exigere ejusmodi extensionem quoad se, et quoad locum, quam sit impenetrabilis, et propter quantitatem.

Aliter supponitur, et ita probatur 1o: quia quo ens est magis debile, et imperfectum est, eo magis exigit consortium alterius: sed materia est ens valde debile imperfectum: ergo exigit habere partes unitas situaliter, et extensas quoad locum. Probatur 2o: quia materia ad sui naturalem statum exigit ... substantias quae refugit recipere quod sit extensa: ergo materia exigit extensionem suarum partium non solum quoad se, sed etiam quoad locum.

Ad confirmationem non valet de existentia intimate et de extensione locali independenter a quantitate, ad 1am probationem concessis premissis non sequitur: nam si materia haberet suas partes extensas quoad se, aut unitas intimate secundum se totas, non existeret aliqua pars materiae sine confusione aliarum licet omnes existerent in eodem loco: unde quod habeat extensionem localem aliunde quam a divisibilitate materiae provenit, nimirum a quantitate excepta. Ad 2am probationem respondeo quod non sequitur de existentia intimata, et de extensione habenda independenter a quantitate ista, quod enim materia non posset recipere formam substantialem [illegible] quoad locum quatenus agens naturale non posset producere formam substantialiter, nisi in materia localiter extensa, [illegible] fiat quod materia exigat quantitatem, per quam obtineat extensionem illam, qua indiget ad recipiendam formam substantialem.

DISPUTATIO III.

De forma substantiali secundo corporis naturalis intrinseco principio

CAPUT I.

Existentia et essentia formae substantialis tractatur.

SECTIO I.

[illegible]

Id ipsum quod circa materiam in primo praefatae disputationis notabimus, notandum hic primo: nullus enim formam substantialem existere negavit cum nemo negat dari in corporibus naturalibus completis actum substantialem, seu substantialem perfectionem per quam unumquodque determinatur ad speciem physicam completam in qua est; forma autem substantialis (id sonare videtur quod nomine actus substantialis, substantialis perfectionis intelligimus). Difficultas igitur praecipua disputationis hujus non est circa existentiam formae substantialis sub expressis terminis propositae, et quasi generice pro perfectione substantiali actuali seu substantiali determinatione cujuslibet corporis naturalis completi, et conformiter; sed versatur praecipue circa quidditatem formae substantialis repertae in corpore naturali completo: ~~cujus~~

utrumque scilicet tam substantia referta quam corpore completo sit actus substantiae complectens adaequate realiter distinctus a materia l.ª pars scilicet physica substantiae determinans formaliter materiam ad speciem et constituens physice substantialiter composita ex partibus substantialibus essentialibus, ex se habentibus suum modum suum, et actus seu subsistentiam et suum.

Post Aristotelem fere omnium Philosophorum sententia de omnibus corporibus naturalibus viventibus et non viventibus simplicibus seu elementaribus, atque etiam de corporibus coelestibus non loquemur modo) praeter materiam l.am praecedente disputatione ut cum scilicet explicata, dari etiam formam substantialem, ~~quae sit~~ quae sit pars substantiae adaequate realiter distincta a materia l.ª actuans et determinans ipsius materiam acceptam, determinatque ad speciem constituendam, v.g. hominis, leonis, lapidis, ligni et caeterorum. Hanc sententiam ut verissimam, et ut fidei Orthodoxae magis consentaneam contra Cartesium, Maignanum, et semicartesianos, Honoratum Fabri, et Ondeizium[?] aliosque defendimus, firmiter sustinemus. Omnium, vero scilicet sententia praeter l.o efficaciter argumento a paritate desumpto ex existentia animae rationalis, dum existere fide Divina certum est; efformatur sic, quod hoc praeter materiam l.am datur alia pars substantialis ipsum constituens in suo esse substantiali: ergo etiam ~~in~~ in

alia materia l.a

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

Constat ind[illegible]
per [illegible]

[illegible]

coelestibus corporibus [illegible] quae [illegible] frequens [illegible] edoc igne et
aliter non propria diceretur [illegible] [illegible]; aqua [illegible], igne [illegible] &c. [illegible]
[illegible] et non ab ipsa hoc [illegible] &c. operationes hae producerentur; [illegible] non dicit [illegible]
[illegible] operationem materia artis; quia [illegible] solum operatur in natura ab artifice.

Ostenditur consequentia quod constat ex eo quod videmus et experimur, quod si aqua calefiat ex applicatione ad ignem, amoto igne non servat calorem, sed paulatim se ipsa se restituit ad pristinam frigiditatem: ergo habet in se principium aliquod, quod sibi debitam frigiditatem [illegible] calorem; hoc autem principium non est sola materia, aut aliqua substantia communis, [illegible] hoc est aliter et in ea [illegible] habet cum calore, ac cum frigiditate: ergo est aliud principium radicale, ex cuius exigentia, et virtute oritur frigiditas; sed tale principium non est aliud [illegible] quia tale principium constitutive pertinet ad substantiam aquae ad cuius essentiam nullum accidens constitutive pertinet. [illegible] quia tale principium non est talis materia, quia abesse, et adesse potest sine subiecti corruptione: ergo est principium substantiale, quod formam substantialem appellamus.

Itaque substantiam aquae dicimus materiam [illegible] et principium aliud radicale operationes proprias, et accidentia propria aquae; substantia ~~[illegible]~~ hominis materia [illegible] et anima [illegible] radicale, substantia equi materia, et anima equi, [illegible] esse iuxta Phy 7, metaphysicae capite 3°, primum esse rei appellatur: quia scilicet constitutive pertinet ad generationale [illegible] radicale, omnium quae generationali conveniunt, et primum illud, quo ipsa constituitur ignis, aqua, hoc [illegible]. Et quod dicitur per se, et substantialiter constituere [illegible] aliter se habet per accidens; quia sive adsit, sive non frigiditas, vere datur aqua, ignis similiter, sive adsit sive non calor, hoc modo primum illud esse datur: unde sequitur, per accidens esse ad hoc ut detur aqua, quod detur frigiditas; sequitur etiam essentiam aquae aliud esse praeter frigiditatem, et cum super praedicta etiam habeamus, esse etiam aliud praeter materiam primam, ut pote quae est communis omnibus corporibus, necessario sequitur esse principium aliud substantiale, quod formam substantialem appellamus.

Confirmatur 1° hoc 2a ratio, post quam stupa exarsit non se restituit in pristina accidentia, postquam vero ferrum exarsit se restituit in pristina accidentia ferri restituit: ergo in ferro postquam exarsit perseverat aliquod principium substantiale, quod recuperat accidentia, et in stupa non perseverat aliquod principium postquam exarsit, quod recuperaret accidentia illius propria; sed hoc principium substantiale quod remanet in ferro est forma substantialis ferri, et quod non remanet in stupa est forma substantialis stupae: ergo in ferro, et stupa, et similiter in quolibet corpore naturali datur forma substantialis. Confirmatur 2°: lignum non est essentialiter, et substantialiter panis: ergo includit aliquod substantiale principium praeter materiam, aut pre-

per aliq. aliq. [illegible] substantia remanente, sub acceptione horum accidentium ligni dicatur, et aliorum accidentium dicatur panis.

[illegible] esse: aliter nulla alia [illegible] natura diversitas, et specifica [illegible] aeque [illegible] ipsis [illegible] specifica diversitas [illegible] tot [illegible] diversa operationes [illegible] diversa accidentia propria [illegible] alio, [illegible] substantia eadem omnino esset, sicut [illegible] naturalia, et ordinaria [illegible] artificialia, et ordinaria [illegible] materia [illegible] diversimode figurata diversa [illegible] artificialia [illegible], et, [illegible] ex quo sequeretur etiam [illegible] panis substantialiter ligni esset et ligni [illegible], et [illegible] et [illegible]

Probatur 3°, ex [illegible] substantialis argumento [illegible] circa [illegible] mysterium, quo [illegible] accidentia dicta [illegible] 2 [illegible] facta [illegible], [illegible] panis (idem dicendum de vino [illegible]) [illegible] sola dispositio, figurae, et [illegible] partium [illegible] [illegible] ex materia panis, et aliqua qualitatum [illegible] [illegible] panis [illegible] substantiae adaequate [illegible] a materia [illegible] substantia [illegible] reliquis corporibus naturalibus. [illegible] fortius probatur [illegible] Cartesius [illegible] postmodum [illegible] parte [illegible] panis [illegible] substantiae panis [illegible] figurae, et dispositio partium [illegible] panis [illegible] probatur [illegible] charistia [illegible] desinat tota substantia panis; sed non desinit dispositio, et figurae, [illegible] externae, et [illegible] apparentia panis [illegible] figurae, et [illegible] dispositio [illegible] aliquid [illegible] panis.

Vel aliter: [illegible] figurae et externa [illegible] aliquid substantiale panis: [illegible] substantialis panis non [illegible] particulares [illegible] figurae [illegible] probatur [illegible] externa illa apparentia [illegible] figurae manent [illegible] Eucharistia [illegible] panis [illegible] Eucharistia manere [illegible] hoc male [illegible] Cartesianos et [illegible] [illegible] varias [illegible] vias, [illegible] non esse [illegible] philosophica [illegible]

luminare divisioné continuam, et supernaturalia naturalibus sed hoc [illegible] in ordine ad accidentes factos, ut satis per se constat. 2° respondent alij, in Eucharistia manere de substantia panis atomos superficiales, sive eas, quae superficiem panis ante consecrationem componebant caeteras autem transire; sed hoc responsio sapit haeresim, nam ista superficies substantialis panis est aliquid substantiale panis; sed facta consecratione nihil substantiale panis permanet: ergo facta consecratione non manet ista superficies substantialis panis.

3° respondent alij, nihil panis post consecrationem esset manere realiter; apparenter tamen manere species, dimensiones, et accidentia panis, miraculosé causante Deo species [illegible], ut videamur percipere et videmus figuram, quantitatem, aliaque realia accidentia in Eucharistia, quorum tamen nihil realiter est, ita Maignanus, et nuper quidam maignanista; sed doctrina haec omnino rejicienda est, juxta ipsam enim falsificatur propositio ista ab Ecclesia definita, accidentia panis manent facta consecratione; patet: quia albedo, figura, quantitas, caeteraque accidentia, quae manent, et videntur facta consecratione juxta hanc doctrinam non sunt eadem absolute quae ante consecrationem; solum enim apparenter eadem sunt; nam ante enim erat ipsa substantia panis; et modo sunt solum imagines et apparentia substantiae panis: ergo albedo, figura, quantitas &c, quae ante consecrationem dicuntur facta consecratione, jam absolute non dicuntur: ergo absolute non manent.

Dices: praeter atomos constituentes substantiam panis dari alios, quibus constituitur panis, et hos permanere in Eucharistia, illis pereuntibus, sed contra est: quia juxta [illegible] atomistas, atomi [illegible] sola commixtione constituunt substantiam: ergo panis [illegible] atomis, quibus constituitur esset substantia [illegible] substantiae. [illegible] admittere praeter atomos constituentes substantiam panis, atomos alios, quibus panis qualificatur est revera admittere qualitates, quod est omnes reale et revera accidentia, denique hoc in ore est falso tenere et contra sensum Ecclesiae statuentis, quod in Eucharistia manent sine subjecto accidentia panis, et vini, et insuper nihil substantiale distinctum a substantia [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] alia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] panis: [illegible] per species panis [illegible] accidentia [illegible] panis
[illegible] obscure hoc nostra, et vera doctrina [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Domini [illegible]
[illegible] ipsa, et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] species [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] auctoritatibus, [illegible]
Divi Thomae verba, [illegible] Eucharistia [illegible] deceptione [illegible]
[illegible] de accidentibus judicat [illegible] ~~[illegible]~~ Clarissima [illegible] Divi [illegible]
[illegible] verba, tractatu de sacramento altaris ubi [illegible] epistola, [illegible]
[illegible] [illegible] igitur [illegible] vera Dominici corporis [illegible]
[illegible] [illegible] specie sua; et [illegible] vera species [illegible] panis [illegible]
substantia sua, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

232

[illegible] veritatis [illegible], majorem [illegible] illusione [illegible] tabilius [illegible] ut videatur illud esse [illegible], [illegible] species [illegible] panis, ipsa [illegible] subs[tan]tia [illegible] [illegible] transubstantiationis [illegible] [illegible]. Itaque in talibus [illegible] judicamus remanere in Eucharistia colorem, saporem, odorem [illegible], [illegible] ex ipsis judicamus [illegible] remanere ibi substantiam panis, et vini; at hoc pro [illegible] hac magnam [illegible] difficultatem [illegible] sit satis, qui plura velit adeat nostrum [illegible] tomo 6°, tractatu de [illegible] panis et vini ubi [illegible] hanc et [illegible] circa eucharistica [illegible] expugnat.

[illegible] Fabri, et Cordemoy, [illegible] collectio, [illegible] dicitur [illegible] [illegible] panis [illegible] manet, Eucharistia [illegible]

[illegible]

[illegible]

accidentaliter distinct a lapide, et per illas utraque realitates rerum, cadebet [illegible] et; [illegible] capiat hanc lucem stabilito fund. utriusque ipsius partis [illegible] ex ipso legitime illatam [illegible] non [illegible] ergo [illegible].

Ex hucusque dictis constat etiam vane fecisse aliam veritatem [illegible] Aristotelicam [illegible] a nobis defensa circa existentiam accidentium realium [illegible] tenere [illegible] existentiam [illegible] Descartes, et [illegible] alii, [illegible] atomistae professi, nam ejusmodi accidentia existere constat [illegible] facta consecratione [illegible] Eucharistiae destructa tota substantia panis et [illegible] remanet color, sapor, quantitas, &c. Et haec sunt accidentia [illegible] patetica; ergo talia accidentia existunt [illegible] admittenda sunt [illegible] adaequate realiter distincta ab omni substantia, et quae saltem per miraculum existere possint sine omni substantia. [illegible] talia [illegible] alterius [illegible] nostra [illegible] Atomistas.

Sectio 2ª

Stabilitur conclusio nostra contra Atomistas

Quia cum pene [illegible] contra atomistas difficultas pro accidentibus realibus admittendis ac pro [illegible] materialibus adaequate a materia distinctis placuit aliquanto plus [illegible] immorari ulterius [illegible] contra illorum et aliorum nostrorum [illegible] atomistas negare non posse [illegible] existentia accidentium, sive saltem accidentalium [illegible] vel esse jam [illegible] et [illegible] locales atomorum [illegible] ut [illegible] atomistae [illegible] per motum localem atomorum [illegible] et alterationes accidentia substantiae sunt, [illegible] negare non possunt [illegible] scilicet [illegible] et alia id generis, quae [illegible] distincta a physico [illegible] non [illegible] per summam [illegible] et [illegible] et aliorum [illegible] [illegible] de accidentibus, quae dicuntur realia accidentia, [illegible] sunt [illegible] aut in [illegible]

qualitates v. g. calor, frigiditas, albedo, et alia hujusmodi, supra [illegible] efficacis, quia [illegible] ratione de existentia [illegible] [illegible] [illegible], et accidentium.

Ulterius contra, et probo existentiam horum accidentium a [illegible], et [illegible] hac: lux est accidens reale: ergo similiter calor, frigiditas [illegible]: [illegible] existunt, luce enim ipsa clarius est lux [illegible] [illegible]. Probo q. s.: diffusio lucis, quam experimur, explicari nequit per emissionem [illegible] [illegible] experimur fi[illegible] [illegible] lux instantaneé diffunditur: diceret autem sed a sole [illegible] numerice corpuscula lucida mittuntur, quae totum replent emisphaerium [illegible] credibile difficile apparere: [illegible] enim celeriter corpuscula moveantur, [illegible] [illegible] [illegible] moveri; non [illegible] esset instantanea diffusio lucis si per emissionem illa fieret cursus: corpuscula ista lucida, ut atomistae docent, sunt de natura ignis, [illegible] cujus [illegible] [illegible] mora [illegible]: [illegible] igitur [illegible] [illegible] celeritate [illegible] [illegible].

Dicas corpuscula lucida [illegible], [illegible] per totum diaphanum dispersa: non tamen sunt ultimo actuata, nisi ad praesentiam luminosi; [illegible] vel [illegible] corpuscula [illegible] [illegible] [illegible] luminosi per [illegible] alicujus corporis [illegible], vel per [illegible] alicujus qualitatis per totum [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] ergo [illegible] [illegible] contra corpuscula [illegible], requirunt [illegible] instantaneo dispersi, cum tamen [illegible] instantaneo diffundatur. Si 2[um]: habemus, quod qualitas [illegible] est accidens reale quidquid sit de corpusculis [illegible] quo ad [illegible] non sunt. [illegible] [illegible] cum manus [illegible] frigida fit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturaliter producuntur aliquando [illegible] [illegible] [illegible], quod [illegible] erat, [illegible] [illegible] sunt corpuscula nova: ergo [illegible] aes reale. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aperte [illegible] [illegible], et ex nihilo producere corpuscula illa, quae apud atomistas [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] corpuscula [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible], [illegible] producerentur [illegible] naturaliter creato, ex nihilo [illegible] [illegible] producerentur: [illegible] crearentur.

[illegible] 2°: corpuscula, quibus manus e frigida fit calida non sunt ex [illegible] [illegible], [illegible] manus [illegible] calidus: [illegible] manus ipsa calida, aliquid [illegible] praeter [illegible] manus, et

praeter corpuscula illa, constat [illegible] quia consistere possit substantia manus et [illegible] illa quin manus sit calida. Quid est praeter manum et corpuscula haec quod mavis esse [illegible] Dicas, esse contrusionem ad manum applicationem, sed quaero iterum quid est haec applicatio? Illa haec aliquid [illegible] est praeter substantiam manus, et corpuscula, ut ex terminis [illegible] similiter constat; consistere siquidem possunt manus et corpuscula dum manus sit calida [illegible] haec applicatione, et hoc sic se habentia contrusione, et non explicatis, nisi per productionem alicujus entitatis de novo ab agente productae, quae cum substantia sit accidens reale erit. Et hic, evides esse aliquid productum ab agente naturali, quod pertinaciter [illegible] ato cum Illustrissimum evidentius [illegible] sit, quod non admissis accidentibus [illegible] [illegible] alterationes corporis, sicut non admissis formis substantialibus [illegible] [illegible] [illegible].

Quod ut [illegible] capias, observa explanationes atomistarum ad quod novorum [illegible] manus hic sit, quod usque diximus cap. 1° [illegible] praecedentis recentiores modernorum [illegible] stas contra Aristotelem doctrinam circa mixtionem [illegible]. Itaque Atomistae admittentes mixtionem ex ipsa corpora naturalia [illegible] esse atomos [illegible] generationes, et alterationes, quas experimur [illegible] rebus corporeis [illegible] [illegible], quod ad generationem [illegible] notabilis atomorum dissolutio atque variatio requiratur; ad alterationem vero levis variatio sufficiat. Docet super Descartes, corpus nil aliud esse, quam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quibus partes illius [illegible], et [illegible]; [illegible] tota diversitas et distinctio unius corporis substantialis ab aliis [illegible] diversos motus partium [illegible] refunditur.

Addidit [illegible] atomos, qui juxta ipsum, et plures alios alios sunt minutissima corpuscula heterogenea elementorum [illegible] inter se miscentur, ut [illegible] [illegible] mixtione [illegible] naturale [illegible] talia constituunt lapidem vel. et 2ª alia mixtione [illegible] naturale lignum vel. [illegible]. Atomistae alii non admittunt heterogeneitatem atomorum, sed ejusdem rationis et naturae [illegible] esse [illegible] [illegible] per diversitatem figurae [illegible] et [illegible]: atomis terreis tribuunt figuram [illegible] [illegible] [illegible]

talem, sic de aliis, per quas diversas figuras atomorum motus et actibita explicatur, ex ipsis quae sic, vel sic concurrentibus, et dispositis diversitas corporum oritur.

Explicat se Atomista tali paritate: sicut ex iisdem, quae sunt viginti quatuor alphabeti literis tot tamque diversae orationes, epigrammata, tragoediae, etc., fiunt: et sicut ex iisdem literis se diversimode ordinantibus fiunt tam diversae voces, ut Roma, amor mora: itaque ex atomis vario diversimode combinatis omnia corpora naturalia fiunt, Atomistae, qui ejusdem rationis et varias atomos esse indicant, asserunt corpora naturalia inter se differre ob diversam solum atomorum figuram, ordinem, et situm, sicut inter se differunt hae voces amor, Romae, mora quarum elementa id est literae seu sillabae eadem sunt: imo juxta plures corpora diversa fiunt ratione atomorum ejusdem rationis ob diversam tantummodo situationem, ad modum quo hae literae n, d, conversae transeunt in u, et q. dicunt alii diversas substantias componi ex atomis diversae rationis, differre quae inter se ut differunt hae voces Roma Deus, quarum elementa non sunt eadem; omnes tamen Atomistae conveniunt in nulla forma substantiali aut accidentali distincta a materia sic vel sic disposita.

Contra quos

militant argumenta a nobis jam facta contra [illegible] et [illegible] ex visibili disparitate ad speciosam paritatem qua se explicant atomistae; datur diversitas inter voces, et voces inter carmina, et orationes etc. quae diversitas accidentalis, diversitas tamen inter corpus, et corpus est substantialis: cum quae haec substantialis diversitas non oriatur ex materia quae omnibus corporibus naturalibus communis est, oriri necessario debet a forma substantiali, ut diximus, et probavimus jam, neque ad hanc substantialem diversitatem non sufficit dispositio localis, ordo, sive situs earundem, sive diversarum atomorum. Probatur: quia diversitas substantialis unius corporis ab alio lineae v.g. ab igne, aquae a lapide etc. provenire debet a principio radicante operationes, et qualitates diversas, quod ejusmodi principium sufficiens non fuit

[illegible] ratione ordine [illegible] sibi earundem, sive linearum atomorum: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquid subsistentia ab ipsis atomis, ut si [illegible] hoc subsistentia distincta ab atomis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

principium radicale operationes, et qualitates diversas a subsistentia distincta atomi [illegible] [illegible] [illegible] ter eadem [illegible] quolibet corpore, solum ex diversitate figurae situs ordinis, et [illegible] [illegible] radicale operationes, et qualitates diversas [illegible] radicale [illegible] [illegible] dispositione [illegible] sive diversarum atomorum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principium radicale [illegible] operationes diversas [illegible] [illegible] subsistentia diversa et distincta a principio radicali [illegible] operationes diversas [illegible] [illegible] principium [illegible] [illegible] principium [illegible] [illegible] Praeterea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apud atomistas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principium [illegible] operationum [illegible] [illegible] [illegible] debet [illegible] [illegible] [illegible] distincta ab atomis constituentibus corpus [illegible] vel [illegible] [illegible] ita etiam [illegible] quodlibet corpore [illegible] virtute [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diversas operationes, et qualitates ad diversum [illegible] [illegible] principium [illegible] [illegible] [illegible] eandemque [illegible], et ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quolibet [illegible] [illegible] [illegible] principium subsistentia [illegible] [illegible] [illegible] et alio distinguatur subsistentia [illegible]

[illegible] [illegible] principio [illegible] dispositas [illegible] corporis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] videtur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod corpus naturale [illegible] motus [illegible] [illegible] habet, antefactum [illegible]

[illegible] litera sicut vel sic dispositis [illegible] habebat [illegible] [illegible] [illegible] atomorum, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturalis ratione cujus [illegible] habeat, non motus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] esse [illegible] [illegible].

[illegible] optime [illegible] [illegible] [illegible] motus [illegible] artefactus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], sic [illegible], statua marmorea [illegible] abrante [illegible] [illegible] motu [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] marmor; [illegible] [illegible] [illegible] naturale [illegible] [illegible] et forma naturalis [illegible] motus, [illegible] statua marmorea conveniat. Unde [illegible] forma artis illi convenit motus, [illegible] forma [illegible] [illegible], [illegible] solbit [illegible]

S[illegible] 3

[illegible]

[illegible] pars illa, [illegible] [illegible] naturale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calor [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calido: [illegible] corpus, [illegible] aliquid praeter [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] habet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipso [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipso [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

pertinet [illegible] prout subsistit [illegible] sed prout [illegible] per [illegible] substantia.

Ad 1um [illegible]

[illegible] 13

[illegible] ma [illegible] forma animata. Ad 2um confirmationem nego ans; quia ejusmodi principium radicale [illegible] ita, ut cujusvis compositi substantialiter distat ab alio non habeat, seu non radicaliter [illegible] operationes et accidentia diversa, ideo requirit esse qualitas tale principium, siquidem principium radicale [illegible] operationum, et accidentium corporis naturalis est substantia; siquidem pertinet ad [illegible] ipsum constituere; ergo requirit esse qualitas occulta. 27

Argues 2o: forma materialis non est substantia: ergo est substantia adequate distincta a materia. Probatur ans: omnis substantia est ens per se existens; sed forma materialis non est ens per se existens: ergo. Probatur minor: forma materialis non potest naturaliter sine existere, nisi dependenter a subjecto, sicut albedo, et quaelibet accidens naturaliter existere non potest sine subjecto, ideo [illegible] est accidens. Respondeo [illegible] distinguendo ans: forma substantialis materialis non est substantia completa, concedo; incompleta, nego. [illegible] eisdem terminis distinguo: omnis substantia completa est ens per se existens, concedo; omnis substantia etiam incompleta, non majorem. Si dicat adversarius, loqui esse apud omnes terminum substantia idem valere ac terminum ens per se existens [illegible], quod [illegible] substantialiter licet affirmare quae sit substantia completa; non vero quod de illa affirmari requirat, esse substantiam completam, et secundum quid, seu esse partem substantiae sive substantiam partialem; [illegible] usurpare substantia simpliciter, sonat ens completum, seu substantia completa [illegible] loquentes dicere, seu existentia materiae [illegible]; ubi [illegible] hoc [illegible] sicut de forma materiali requirit affirmare esse substantiam completam, ita nec affirmare licet esse

esse substantiam.

Ad minorem respondetur 2°: negando eam, et minoris probationem, ad cujus probationem dicendum, quod non ideo omnes actus est, quia ut cum quod esset subiectum, in quo sit, sed quia esset subiectum, quod est hoc aliquid, semper esse completum, et independens ab ipso; ideo quod accidens dicitur, inhaerere proprie, quia advenit enti naturali non constituendo illud, sed genere extra essentiam ejus, et est esse: at forma naturalis ita inest subiecto, ut subiectum non sit ens completum, et constitutum, ipse naturali principio, et radicale independens ab ipsa forma, et licet saepius verus Aristoteles, et Philosophi dicunt quod dicitur materias proprium esse subiectum, in [illegible] esse, ut quod genere in alio esse, in alio salicet quod absolute et simpliciter ens dicitur independens ab accidenti: unde licet forma naturalis existat subiectum, subiectum quod sit actus non est, quia non advenit enti simpliciter tali, completo quod in linea substantiae genere.

Solvitur etiam est, quod ex Philosophus asserit, formam non fieri non generari, non ideo hoc asserit, quia judicat formam non esse quid a materia distinctum, sed quia ut Eximius Doctor exponit disputatione 15 metaphysica sectione 2a numero 13° ens naturale simpliciter tale in doctrina Aristotelica idem est ac totum, cum quod forma non sit totum compositum, nisi ens naturale simpliciter tale, simpliciter non fit, nec generatur, quia absolute, et simpliciter de eo dicitur fieri et generari, de quo absolute et simpliciter dicatur esse, et existere, esse autem et existere ut dictum est absolute solum de toto verificatur, Philosophus contrarius nobis non est in aliis textibus verbis sed neque in aliis locis ab adversariis adductis, quos omitto, quia clara ex dictis et ex [illegible] [illegible] et supra exposita [illegible]. Ne autem omittam relicum Philosophi loco, quo Cabeus utitur, ut generationem ignis ex ligno ad mentem Philosophi, ~~[illegible]~~ sine nova generatione ostendere, expleat contra ad contrariam doctrinam: juxta Aristotelem Cabeus ignis combustibilia sunt quae cum habent meatus susceptivos ignes, et unusquisque his meatibus distinctionem igne: ergo generatio ignis non fit per productionem novae formae, sed per intromissionem peruissimarum particularum, ignis velocissime agitatarum, per radiorum, atque lucidorum materiam combustibilem, assumptione constat hac ratione: farinam videmus, quae substantialiter et essentialiter non differt a tritico grano et tamen specie differt ab hoc, eo quod furibus easdem partes substantiales habet quas triticum habet, et

hastamq habet aliter dispositas, diversis q. qualitatibus affecta, arena enim sit sola flava dura, farina vero alba rara, et mollis [illegible] similiter cinis vel aliud [illegible] materia ligni [illegible] partes minutissimas vehementissime agitatas [illegible] resoluta. Responsio [illegible] Aristotelicus [illegible], et [illegible] tenues enim ignis particulae aeris [illegible] permixtae non mutant substantialiter aerem [illegible] igne: requiritur [illegible] unio [illegible] ignis cum materia, ut hoc fiat ignis ignea, aut ignita, ad instar dico farinae, et tritici esse ejusdem speciei, et substantiae, farinaque enim [illegible] tritici [illegible], eadem [illegible] habet accidentia, quae triticum, praeter unum [illegible] continuationem, et densitatem partium: nec farina calorem habet quem granum tritici non habeat, nec caret flavo colore, quem triticum habet, et videre [illegible] furfure at ubi [illegible] ligno ille [illegible] calor ille velocitas, et motus [illegible] versus, quo [illegible] igne:

Condemus [illegible] productio auri, et [illegible], [illegible] alicujus novo [illegible] substantialis [illegible] Substat productione: [illegible] et similiter [illegible] non [illegible] materia, et [illegible] adequate [illegible], et unitas [illegible] [illegible] ars [illegible] sic supponamus [illegible], quod aurum [illegible] substantia [illegible], colorata [illegible] sub tali vel tali proportione [illegible] mixtione aliorum [illegible] venit sol [illegible] hoc potius [illegible] a contrariis auro liberat [illegible] expellit quae [illegible] aliud contraria accidentia, [illegible] vero [illegible] [illegible] congregat et [illegible] aurum resultat quin de novo producatur [illegible] aliqua. Sic [illegible] Condemus, similiter [illegible] circa [illegible] et [illegible] cujus [illegible] ratio [illegible] oratio, [illegible] enim mera [illegible], et non vera, et exacta [illegible] speculatio. [illegible] non [illegible] terra cum [illegible] substantialis [illegible] [illegible] substantiale terrae ab aureo, [illegible] stare [illegible] generatio [illegible] principiis [illegible] Philosophia [illegible].

Arguens 3.° [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] materias [illegible] alteratas materiae [illegible]

[illegible] [illegible] artificiali [illegible]

vg, esse aliquid abstrato significati litt. Dicet: licet aliquid dissolvi, et saltem sicut forma structura ē in configuratione corpis, ita forma naturalis, ex qua pr eius v.g. cum sola sit organica et specialis figurae materia, non propterea r.q. tunc non esset partitas, sed idpirae formae artificialia, et naturalia, nulla f. Labitur forma naturalis restitit adhes aliquid naturale, sed adsequam omnia erunt artificialia, et mecanica, quia ab ipsis causatae erunt omnes artificiales, sed solutior ratio ē quod sic non dabitur nova natura ubi tunc nobis instabilior, quod ē absurdum.

Arguens 4° ex atomistis: quodlibet corpus naturale deducitur plures spiritus, quibus abeuntibus corpus naturale destruitur: ergo corpus naturale constituitur ex his spiritibus ab sl. tunc, ubi taliter constat et tamen in partibus suis aliis non virtutibus, ut vino v.g. hoc omnia pereunt ex dissipatione spiritus. Respondeo permissa 1ª parte quis quod non ē universaliter vera non enim apparet ratio ad fungos, aurum marmore spiritus aliquis dissipando 2ª parte, quibus abeuntibus corpus naturale destruitur sitiens, et corrumpitur, ideo taliter non ex vino, etc. Objectio prat. quod ad conservationem corporis naturalis requirebur spiritus ad, non autem quod per ipsos corpus naturale constituatur; immo ex ipsis spiritibus colligitur; corpore naturali vino adeo dissolvitur suo, hi quia, quod eius modi spiritibus elaboret elaboratus reservet et defensitos retineat, quod idem proportione cum materia deceditur non virtutibus accedunt.

Arguens 5°

ex ijsdem, et praecipue ex Maina, adsequa naturalia non possunt efficere formam materiae: ergo hoc non erit possit creare, sed efficere formam ex materia statiue dissita, esset efficere formam ex nihilo sui: ergo agentia naturalia non possunt efficere formam ex materia statiue dissitam nulla datur forma effecta ab agentibus naturalibus statiue dissita a materia; ergo corpora naturalia fiunt ex elementaribus atomis sub varia mixtione: probatur minor materia non dissita esset efficere formam ex nihilo sui.

Distinguitur: quod forma ē adequate realiter dissita a materia hoc non potest esse causa materialis ipsius formae: ergo forma non potest fieri ex tali materia, hoc enim ē esse materiam causam materialem formae, probatur quia dicitur ad naturalis ē quod sit

[illegible] [illegible] aliquis [illegible] mixtis [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] praecipue [illegible] durare [illegible] [illegible] [illegible] aliorum [illegible].

Contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] varia [illegible] [illegible] [illegible], aut [illegible] [illegible] [illegible] et aliquis [illegible] [illegible] ab ipsis atomis, [illegible] [illegible] corpora apud ipsos [illegible] dicere [illegible] nulla [illegible] [illegible] [illegible] et virtutes productivas seu effectivas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] substantiae ~~[illegible]~~ valet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operationes et motus equi, et aliorum virtutum unica [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] motus equi, et [illegible] [illegible] rotarum [illegible], et ceterarum partium motus diversus in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reijcietur.

Dicendum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cuius [illegible] non creat [illegible], ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

233

[illegible] naturaliter [illegible] ... [illegible] mixti corpus [illegible] minutissimas particulas ejusdem rationis et corpus mixtum [illegible] elementis, [illegible] ... [illegible] corporis mixti eadem forma, et non vel eductas ... particulas, licet minutissimas ... [illegible] ... [illegible] remota mixtione temperamenti, ... [illegible] ... hoc [illegible]. [illegible] diversae mixtiones atomorum ex elementis efficiuntur ... juxta [illegible] ... subst[antia]les: et superfluunt [illegible] [illegible].

[illegible] arguit [illegible] ... fractionis, ignis [illegible] licet minutissimas ejusdem rationis particulas dividatur non [illegible] ... [illegible] separat, et [illegible] materia, et [illegible] dissolvi sicut et quolibet aliud corpus naturale [illegible] ... remanet et [illegible] ferrum ... et anima [illegible] ... [illegible] mixtis vero [illegible] elementa [illegible] ... [illegible] remanent dissolvi mixtum [illegible] ... [illegible] aliqua particula elementares ex mixto non separatur, sed [illegible] ... [illegible] alio vini mixtas [illegible] ... [illegible] ex utroque generatur particula ... vino ... separari ... illa mixtione [illegible] ... [illegible] ... oleo et vino. [illegible] dicimus [illegible] veneficio [illegible] ex mixto ... extrahuntur sive [illegible] particula aliqua elementares, [illegible] ... fuisse in mixto per aggregationem, vel generari de novo per corruptionem aliquarum mixti partium.

[illegible] forma [illegible] adhuc [illegible] ... non [illegible] temperamenti mixtio, et tamen adhuc ibi [illegible] forma substantialis aquae ... non [illegible] temperamenti mixta calor [illegible] ... [illegible] 2° [illegible] ... non [illegible] ... temperamento ...

tur, vel aufertur ōa ratiō, et tamē hoc n̄ superfluit: ētq pota l ablata ra- tione ponitur, l aufertur extrema, et tamē hoc ð ratione: q superfluit extrema: quia cōvenit et dicta temperamenti mixtio ð ultima dispositio ad fr̄ā sub- stāli, ultima q̄ dispositio nectitur cū fr̄ā substāli, et hoc nequit esse naturaliter sine ultima dispositione, ydē pota l ablata dicta illa mixtione, ponitur, vel au- fertur coexistere fr̄a substālis. ... n̄ ... mixtiones illa efficere nequeunt ... corpora ... specifice, aut ... per se, aut qd corpora ha- beat operationes, ... diversas ab elementorum operationibus, aut qd naturalia ope- ratione efficiant ... aliqd effectū; et sic de aliis ... dictis. sectio 4. defi- nitur ... et eq n̄ esse ... ostenditur

Sectio 4.

Definitur forma substantialis et eā n̄ēe ita ... quidditatem ostenditur

Forma substālis ... ... sic definitur ... actus physicus constitutivus substantialis, per ... actus physicus convenit cū fr̄ā accidentali, et differt ab actu logico et metaph., qui soly logice, aut metaphisice actuat ... logica aut meta... differt etiā a materia ... quia physica forma actuat per unionem sui materiam physicē ... actuat. Per ... particulas differt a fr̄ā accidentali, explicatur ... merum causa ... forma ... compositum substantiale forma exercet ... differt ... substālis ab accidentali ... quam dispositiva compositi naturalis, qd artificialis. ... differt 2º ... fr̄ā substālis ... causa ... a fr̄ā extrinseca, quo solet esse substantia ... et n̄ ... dicitur ... li motor dicitur fr̄ā extrinseca seu mere assistens: similiter Deus Angeli, et si quo alio sunt substāle ... actus, seu fr̄ā assistentes, eadē ... actualitate et perfectione ... et ... tribuitur per se ipsas, nulla tamē ex his substantiis ... compositum ... constituere ...

Differt etiā a causa exemplari, quo licet fr̄ā dicatur exemplaris, tamē ... nec ... actu-

at seu n. d. alius expplati. Hoc desfrexe, omnis aratores, adulatores q. fro [illegible]
Tales ut eg plus extolerent materiam q. deprimerent formam esse totam essentiam, et quidditatem spo-
sitam aferebant: materiam vero esse quasi vas, seu locum, qua transtinebatur, atque conservabatur,
communis vera q. sententia quae concludunt compositum tenet et facile deducitur quia praecisse forma
non intelligitur compositum, vel praecisse forma anima rationali non intelligitur compositum humanum aliogn
verum esset dicere Adamum modo existit cum modo verum sit ejus animam existere; [illegible]
tur: compositum metaphisicum, illa dicta non est tota essentia metaphisica: & compositum physico
sola forma est tota essentia, et quidditas physica. Confirmatur 2o: juxta Divum Athanasium
anima rationalis et caro est homo: ergo non sola anima, sed etiam materia pertinet ad essentiam
hominis: q.

Sed opones Philosophum dicentem, formam esse quidditatem id est essentiam compositi. Confirmatur: illa forma est adaequa-
ta radix operationum: ergo forma est adaequata essentia compositi. Respondeo, Philosophum multoties loquutum fuisse, formam
seu esse totam et adaequatam essentiam compositi, imo compositum loquutum fuisse tenendum est, quia etiam inter principia physica compo-
siti naturalis numerat materiam et formam: hinc interpretandus, et exponendus est Philosophus, dicen-
dum q. loquitur de essentia partiali seu inadaequate sumpta, ideo q. formam appellari essen-
tiam compositi, quia sic praecipua et principalior pars illius vel quia loquitur de
essentia specificativa, et distinctiva unius compositi ab alio, de facto q. essentia est
sola forma cum materia eadem specifice sit in omnibus compositis: ad confirmationem dico, quod li-
cet omittamus formam solam esse adaequatam radicem et principium activum operationum compositi:
falsum tamen est esse adaequatum principium activum passivum: nam quantitas requiritur, materia
operationes q. naturales, hoc deficit etiam in genere passivo a materia.

Opones 2o absurda-
riam, quae ex communi sententia sequi videbantur, sequitur enim 1o quod variata, et [illegible]
specifice materia variaretur specifice homo, et sic transalius homo non erit specie
distinctus 2o non posse probari, Christum Dominum habere naturam humanam ejusdem speciei
cum nostra. 3o, homo non esse eundem dum puer est, et quando senex: nam per nu-
tritionem plures materiae partes de novo acquirit, et aliis deperditis [illegible]

etiā cōsequitur n̄ esse eundem Christum qui natus est ex matre virgine, et qui pro nobis mortuus est, neque esse eundem hominem qui vivit nunc, et qui post mortem resurrecturus est. Respondeo negando 1am sequelam, non quia hoc absurdum esse, imo necessario ita dici deberet; nam sicut variata specifice anima rationali variaretur necessario homo specifice sine absurdo, ita aliqua ita variata materia, sine absurdo homo specifice variaretur. Diximus ergo hoc de facto existere species confinga a locis dici ex possibilitate, et ex suppositione quod n̄ sint possibiles hoes diversae speciei hoc autem suppositio absolute loquendo vera n̄ est.

Non etiam 2a sequela quia Christum Dominum esse ejusdem speciei ~~cu~~ nobiscum probatur 1o ex eo, quod corpus humana natura constet materia, quam non aliunde, sed materna traxit ex carne ut loquitur venerabilis Beda. 2o, quia licet verum potuerit assumere materiam alterius speciei, debuit tamen juxta Apostolos ad Hebraeos secundum nobiscum per omnia assimilari ut probatur quod nostram et n̄ Angelicam naturam assumpsit: sicut propter eandem rationem dici debet verum n̄ assumpsisse animam rationalem diversae speciei: unde argumentum adversariorum retorquetur, quia licet materia n̄ esset hominis constitutiva cum tamen possibiles sint animae rationales diversae speciei argumentum idem efficere posse; posset enim quis dicere probari n̄ posse Christum Dominum esse ejusdem naturae humanae speciei cum nostra cum potuerit assumere animam rationalem diversae speciei, unde ab omnibus argumentum solvendum est.

Ad 3am sequelam 1o directe respondeo eandem de homine sana, et puero exemplo posse probari de bruto; perfectum respondeo natum n̄ esse idem cum eodem jam adulto; quamvis enim materia n̄ sit constitutiva illius; cum tamen tale brutum per nutritionem novas partes animae acquirat, alias vero deperdat, anima enim hujusmodi brutorum divisibilis est, objectio solvenda erit ab omnibus; insuper difficultas de ipso ~~quid~~ resurrectione similiter ab omnibus solvenda est licet enim materia n̄ sit constitutiva hominis, tamen de fide est homines resurrecturos eadem, et animam, corpus vero futurum eorum similium aut pravum, ejusdem respondentis meritis aut demeritis. Ad

directa reflexione praelibata l materia hominis potest esse aut accipi essentialiter vel integraliter, essentialis dicitur et dicitur illa determinata materiae pars, quae ad minimum requiritur ad animam rationalem, seu quae vel ab anima rationali informatur, quae materia essentialis appellatur quia dicitur quod vel concurrit ad constitutionem hominis essentialiter etiam primigenea, quia pars materiae quae ab anima vel informatur: et eadem minimum naturale appellatur, quia pars minor illa non sufficit ut naturaliter ab anima informetur, et vivens naturaliter existat et constituatur.

Integralis hominis materia dicuntur partes illae materiae, quas homo de novo per nutritionem acquirit mediis quibus marcescit et crescit. Integralis dicitur, quia ad constitutionem hominis simpliciter non requiritur sed homini esse simpliciter tali superadvenit. Premitto 2º partes has integrales variari posse, hoc est de novo acquiri et deperdi, partes vero essentiales, seu materia essentialis, et primigenea variari non posse. Hujus suppositi l pars constat ex nutritione, 2ª probatur ex divino decreto quod decretum dari colligimus ex fide resurrectionis omnium hominum et premiis aut supplicii ab unoquoque prout habuit in corpore sustinendi. His premissis directe respondeo cum Patre Zuroxos et communiter Rhetoribus, hominem et puerum et senem eundem numero esse essentialiter physice licet non sit idem numero integraliter, hoc est eundem esse quoad partes, vel partes materiae essentiales non vero eundem numero quoad partes materiae integrales, similiter dico Christum Dominum fuisse semper eundem numero physice essentialiter quia materiam quam a matre virgine accepit nunquam amisit ut divus Augustinus sermone de assumptione virginis per haec verba asserit, caro Christi, quamvis gloria resurrectionis fuit magnificata, eadem tamen mansit, quae suscepta est de Maria, ex quibus infertur nunquam amisisse materiam quam a Beatissima Virgine accepit.

Ad ultimum de resurrectione hominis dicendum etiam est, hominem eundem essentialiter physice numero esse ante et post resurrectionem non vero esse eundem numero physice integraliter, et de eodem ~~integra~~ essentialiter physice, accipe illa Job, et in carne mea videbo

vo salvatore nec ex quibus constitutus partes non posse eodem numero materia duobus hominibus deservire promiscuo naturali; ratione hujus desumimus ex divino decreto, et Dei providentia, ad quam spectat omnia providere disponere et decreto resurrectionis statuto tempore et ordine ad complendum.

Dices ejusmodi decretum in dari, quia ut salventur omnes partes in praxia contra resurrectionem esse, non requiritur quod resurgat eadem numero physice caro, sed sufficit quod resurgat eadem numero moraliter ad quod non requiritur quod in hoc detur aliqua pars materiae [illegible] sicut licet fluvius non constet iisdem numero physice aquis hodie quibus heri constabat, hodie nihilominus idem fluvius dicitur, qui heri. [illegible] numerum aliquem ut exordiri supra [illegible] solvit ea tamen non multum placet quia [illegible] videtur dicere non esse eadem numero physice Christi Domini quem habuit de Beata Virgine, et qui pro nobis mortuus est et resurrexit; esse autem eadem numero physice Christi salvari requirit nisi [illegible] Christo pars aliqua materiae quam ex purissima genitrice accepit et nunquam amisit; [illegible] pro nostra solutione. Caput 2. q. [illegible] plures [illegible] subordinato in eadem materia; sectio 1. [illegible] aliquot rejiciuntur.

CAPUT II.

An dentur plures formae subordinatae in eadem materia

SECTIO I.

Sententiae aliquot rejiciuntur

Ex formis substantialibus aliae totales, et ultimae dicuntur, aliae non ultimae et subordinatae. Totales sunt quae inter se disparatae se habent, et cum materia constituunt totale ens totum substantiale non complebile ulterius per aliam formam substantialem, ejusmodi sunt forma equi, lapidis, ignis etc. Subordinatae dicuntur, quae cum materia constituunt idem aliquid totum substantiale, complebile tamen ulterius per aliam formam substantialem, hae quaeruntur [illegible]

subst. quae alteri deserviat, l. ratione subst., l. ratione dispositio substantiae praeparans materiam subministrans q. dispositiones, quae alteri formae famulans, huic subordinata dicitur. Quaeritur ergo q. eadem materia consignata forma subordinata simul cum formis illis, quibus deservit. Circa hanc difficultatem sententia docet quodlibet composito reali dari formam corporeitatis materiae coevam cujus munus sit materiam complere in esse corporis ipsamque reddendo ulterius capabilem per alias formas. Hanc tenuit Scotus cum suo communi apud eorum distinctione 13 metaphysica numero 9.

Sed rejicitur forma haec ut superflua, et forma illa sufficienti: quia materia non habet a tali forma rationem corporis metaphysica acceptam, et prout ut spiritualia contraponitur; hanc enim rationem per se ipsam materia habet rursus, nec rationem corporis physicam completam, cum per se ipsam corpus completum physice materia sit, ut constare debet facta separatione inter materiam ipsam, et formam hanc praeterea forma ista non requiritur ut materia deturbatur a ratione corporis physica completa: nam ad hoc sufficit quaelibet alia forma praesentia forma materialis et corporea, denique nec requiritur, ut materia sit corpus quantum et extensum, hoc enim habet materia a quantitate realiter distincta: ergo forma ista corporeitatis ut omnino superflua rejicienda est.

Dicimus 2° quodlibet compositum substantiale tot formas subordinatas ponit substantiales, seu dicitur formae tales habere, ita ut praeter formam ultimam a qua ultima propria substantiali forma physica subordinatur, tot sunt, quae juxta hanc opinionem ...modo una forma substantialis, a qua habet esse substantia, alia a qua est vivens, alia a qua est animal, et alia, a qua est rationalis, opinio haec ... metaphysicae cap. 1° dicitur. ... partibus definitionis correspondere partes in definito, constatque ex ipsa ... ...non dari finitas formas, composito reali, quia ipso non datur ita prata quidditativa, ex utraque hac autoritate videtur composito quodlibet substantiali tot substantias formas dari quot dantur partes definitiones, seu prata quidditativa, quae gradus metaphysici dicuntur. At materia contra probatur: recepit eadem res secundum eandem formam similis et dissimilis alteri; sed hoc est similis Angelo quatenus est subst.

tio, et illi dissimilis quatenus corpus; ad similis ipso quatenus anim, et illi dissimilis quatenus rationalis: ergo homo non habet ab eadem forma praeda substantiae corporis animalis, et rationalis, a pluribus diversis formis.

Urgetur: quia si homo diceret a forma illa, a qua dicitur rationalis, ergo ab ipso diceretur forma, et a qua ipsius dicitur animal, diceretur etiam forma, a qua ipsius sit rationalis; sed hoc dicitur aperte falsum ergo. Impugnatur nihilominus opinio haec, quia ab eadem realiter forma possunt simul habere omnes suos gradus metaphysicos sicut Angelus a sua indivisibili realiter entitate habet praedicata quidditativa substantiae, viventis et rationalis; ergo similiter homo ab eadem anima rationali praevenire possunt praedicata hominis, sensitivi, et rationalis. Urgetur: quia si ad multiplicationem graduum metaphysicorum multiplicari deberent formae, tot formae ponenda essent, quaelibet forma, sive substantialis, sive accidentalis, quot sunt gradus metaphysici illius, anima ergo v.g. ponenda esset pars forma alia qua sibi ratione cujus anima esset forma et pars alia ratione cujus esset anima, et similiter albedine ponenda esset pars ratione cujus esset accidens; et pars ratione cujus esset talis accidens, sequela absurda est. Vel aliter: una, eadem forma habet plura praedicata quidditativa: quia ab una forma possunt habere pariter plures gradus metaphysicos: ergo in composito non debent multiplicari formae substantiales pro multiplicatione graduum metaphysicorum.

Ad argumentum ex Philosopho dico, Aristoteles libro loco cit. asserere, quod diversis partibus definitionis correspondere debent partes rei per rationem distinctae; alioquin nulla entitas realiter indivisibilis definiri posset, et maxime requirentur partes realiter distinctae ratione quarum esset substantia completa forma respectiva, et constitutiva compositi: idemque diceretur de qualibet forma, quod absurdum est ut diximus, loquitur Philosophus ibidem de definitione physica compositi per quam compositum explicatur per materiam et formam, et sic diversis partibus definitionis correspondere debent partes rei realiter inter se distinctae, cum postea debent dari in composito tot formae, quot sunt gradus metaphysici; ad 2. autoritatem dico, bene posse non dari in composito pluralitatem formarum ex eo quod in composito non dentur plura praedicata quidditativa; cum enim qualibet forma unum saltem gradum communicare debeat suo composito, si plures gradus non sunt, sequitur quod non sint plures formae; et

a contrario: sed hoc non valet, quia eadem forma communicari potest pluribus materiis, quas specie non identificat, unde ex pluralitate materiae non potest probari pluralitas formarum.

Ad 2um argumentum non magis; nam sicut eadem ratio, ut Angeli, est per se ipsa similis et dissimilis homini, ita eadem ratio animae rationalis est per se ipsa similis et dissimilis angelis, tum equo; ac proinde corpori humano secundum eandem formam (rationalem scilicet considerata) est similis et dissimilis angelo, et equo: Neque si eadem forma non posset fundare similitudinem et dissimilitudinem, nulla ratio rationalis a diversis definiri posset, nam habent genus et differentiam, quorum de ratione est similitudo, et de ratione differentiae dissimilitudo. Respondeo de absoluta; sed et id [illegible] sequitur. Ad ultimum rationem nego: non forma illa, a qua homo est animal, specie identificat rationalitati: unde ab eadem forma homo est animal, et rationalis; at forma, a qua equus est animal, non identificat specie rationalitati, unde equus nequit esse rationalis a forma qua est animal.

Tertia sententia multiplicat formas substantiales per gradibus vitae distinctas: in planta, quia est vegetativa, unam animam vegetativam ponit; vegetativo et sensitivo duas, unam vegetativam, sensitivam aliam; et vegetativo, sensitivo et rationali tres animas ad [illegible] vegetativam, sensitivam, et rationalem. Pro hac sententia citatur Plato, et Platonici, illamque tenet apud [illegible] citatus Paulus Venetus et alii, quibus ex parte assentit Cajetanus docens admittendas esse in homine duas animas, alteram sensitivam simul et vegetativam, aliam rationalem. Sed haec sententia explosa est ab aliis scholis, et male audit apud Doctores Catholicos, eo quod Manichaeorum haeresi redoleat. Hi enim ex Manichaeis duas animas in homine ponebant, alteram a Deo bonam, qua homo posset malum aut male operari; alteram a daemone malam, qua operaretur talia, et talia dum operaretur, sed ex quo sequuntur, nullum ex illis fore liberum ad bonum et ad malum, [illegible] nisi [illegible] posset, et nullum post defectum [illegible] [illegible] aut [illegible], et quod sunt daemonis daemoni redderentur, et quae sunt Dei, Deo: quo omnia haeresim Manichaeorum [illegible].

Licet igitur non sit haec de animarum in homine pluralitate sententia, tamen ea impugnatur ex eo quod Patres et Doctores Catholici Manichaeos impugnantes asserere negant in homine duas animas: nam Auctor de dogmatibus Ecclesiasticis in homine habetur, neque duas animas esse in homine dicimus, unam animalem qua animatur corpus, et propterea sit sensuum, alteram spiritualem, quae rationi ministret. Unam ergo dicimus esse animam in homine, quae et cor-

-pus sua potestate vivificet, et ponet ipsam sua ratione differat. Insuper octava Synodus generalis, quae est Constantinopolitana 4a canon. 11o, anathematizat docentes hominem duas animas habere, docet quae nobis, et veteres testantur omnes S. Ecclesiae Patres asseverare, unam animam rationalem hominem habere. Ideo notat Eminens D. opinionem hanc de pluralitate animarum in homine esse jam parum tutam in fide, pro cujus ulteriore confirmatione varias afert Theologorum rationes.

Ex quibus una est, quod in Christo Domino non fuerint duae animae, alia sensitiva, et altera rationalis. Tum quia de illis ita distincte mentionem non faciunt nec Patres, nec Ecclesia, tum quia solum de anima rationali dicitur descendisse ad inferos, alia autem anima ubi mansisset? Certe non unita corpori, aliter Christus non fuisset mortuus, non separata, nec vel aspergens locus ubi reposita fuit, in Christo enim unica fuit anima simpliciter, in reliquis hominibus. Sed omissis Theologicis, supponentibus philosophice, confutatur breviter sententia haec, de multiplicatione animarum pro multiplicatione graduum vitae, tum quoad hoc, tum quoad reliqua viventia; ex eo quod sine fundamento multiplicetur anima, cum eadem sufficiat ad ~~multi~~ omnes illas vitales operationes.

Itaque licet omitteremus, non complere viventis aliquod triplice gradu vitae gaudens, cujus anima adaequata ex tribus realiter distinctis constet, et quarum subordinetur superiori; cum tamen non compleat etiam anima, quae absque sui divisibilitate triplicem, aut duplicem gradum vitae praestare possit, et aliunde non detur fundamentum, ut in eodem vivente illae diversae animae admittantur, dicendum est, animam, quae in arbore datur, esse dumtaxat vegetativam, et animam, quae in brutis, praeter vegetativam, esse etiam sensitivam; et quae in homine vegetativa, et sensitiva est, esse etiam rationalem, et sic in nullo vivente dari animam alteri subordinatam; sicut enim non datur fundamentum ut in homine, aut in equo ponatur una anima, quae operationes omnes aliis animalibus communes operetur, et per quam constituatur in esse animalis, et alia rationaliter dicta, quae operetur operationes, seu operationes speciales hominis, aut equi, et per quam constituatur in esse talis animalis, sed juxta omnes ad omnes has operationes tam communes, quam speciales unica sufficit anima; ita similiter dicendum est unicam sufficere ad praestandos gradus illos vitae.

Objicies nihilominus, in favorem sententiae oppositae Physiologi haec prius viver-

re vita vegetativa, postea sensitiva, et demum rationali, ergo in hoc dantur tres animae suc-
cessivae in corpus inductae. 2°: in hoc sunt operationes contrariae juxta Apostoli dictum quod
caro concupiscat adversus spiritum, spiritus autem adversus carnem; sed operationes contra-
riae non possunt provenire ab eadem forma, sed a contrariis: ergo in hoc datur duplex anima, alia
sensitiva, altera rationalis. 3°: anima rationalis est spiritualis, atque adeo maxime distans
a materia; ergo necessaria erit aliqua forma media, qua uniantur extrema adeo dista-
ntia, quae propter distantiam unibilia esse non possunt: super anima rationalis, quoniam immortalis
est nequit esse vegetativa et sensitiva; animae enim vegetativa, et sensitiva corrup-
tibiles sunt. ergo in hoc praeter animam rationalem alia saltem admittenda est.

Ad 1um resp. Per congessionem
praedicta auctoritate ad summum probari, quod corpus humanum successive animetur per animas
sensitivam, vegetativam, sensitivamque, et rationalem ut docent Patres ... et alii, quae sententia rationa-
bilis, fundatur rationem, et experientiam, at non probatur, quod simul coexistant in corpore tres animae, quarum
una sit vegetativa tantum, alia sensitiva tantum et alia rationalis. Aliter etiam ex aliis respondetur
Philosophi incipiendo non esse de vita substantiali, et in actu 1°, sed de vita accidentali, in actu 2°, quia
tenera anima rationalis prius exerceat in corpore actus vitae vegetativae, deinde sensitivae, et
demum rationalis, quod optime stat cum unitate animae, quae simul sit rationalis, sensitiva, et vegetati-
va. ad 2um, dico, eandem animam non solum successive, sed etiam simul posse elicere operationes
contrarias, quae non proprie contrariae non sunt, sed dicuntur: nam ...do voluntas, et appetitus mo-
ventur simul motibus contrariis tendunt in objectum sub diversis rationibus, et diversis etiam mo-
do: si enim affectus voluntatis sit ... in bonum honestum efficax sit, affectus appetitus efficax est
non ... sed inefficax, et vice versa, et sic hic stat ab Apostoli auctoritate.

Constat
etiam quid sit homo animalis, sive caro, et quid homo spiritualis sive spiritus; homo
animalis, et caro in ... Scriptura est anima rationalis prout inclinata et dicta ap-
petitu et passionibus animalibus in bonum sensibile; homo spiritualis, et spiritus
est eadem anima ut inclinata per ... in bonum honestum, et operans juxta regulas rec-
tae rationis, et quidem quod diversitas operationum hoc est non debeat inferre diversitatem princi-
pii seu animarum fateri debent adversarii nam ille ... unde provenit ap-

fus et diffusus eadem volyta a qua amor, et hodie amor [illegible] naturalis, seu necessarius; et amor liber, quo operationes [illegible] subjective procedere possunt ab eodem principio, [illegible] alioquin modo opposito, eodem [illegible] super anima naturaliter gubernat [illegible], et tamen possit libere operare [illegible] amicitiae [illegible] sub ratione boni sibi proponitur.

Ad 3um respondeo argumentum nullo esse, quia anima sit ad actum corporis, videlicet valde [illegible] distincta corpore [illegible] perfectionis; habet tamen proportionem ad corpus [illegible] [illegible] actus suos per se, sive subjective. Negatur [illegible], licet anima vegetativa, aut sensitiva [illegible] corruptibilis; tamen anima [illegible] vegetativa, aut sensitiva [illegible] convenit, quia [illegible] ille nullas operationes habere possunt extra corpus; videlicet quod anima rationalis vegetativa sit, et sensitiva non sequitur quod sit corruptibilis; cum alias operationes habeat, quas extra corpus exercere valet. Sectio 2a, contra Scotum, et Scotistas vera sententia eligitur.

Sectio 2a

Contra Scotum, et Scotistas vera sententia eligitur.

Circa [illegible] difficultatem [illegible] sententia [illegible] Subtilis Doctor, et Scotistarum [illegible] probabili [illegible] docet igitur Scotus, et Asseclae [illegible] omnibus corporibus [illegible] viventibus [illegible] praeter [illegible] aliam substantialem animae subordinatam, [illegible] corporeitatis sive organicam appellant, huic sententiae ex parte subscripsit Baconius, quatenus ejusmodi formam admittit [illegible]; [illegible] vero viventibus sola [illegible] unica [illegible] admittenda sperant Thomas, et [illegible] 2o [illegible] Baconistae, [illegible] Scotici [illegible], ut pro vera [illegible] statuimus [illegible] Scoti [illegible] omnibus [illegible] viventibus praeter [illegible] ad animam [illegible] formam substantialem, cujus munus sit materiam constituere [illegible] corpore [illegible] substantialiter organicum [illegible] materiam ulterius [illegible] formam substantialem ultimam, quae [illegible]

[illegible] radicare organisationes, dispositiones [illegible] varias, pro varietate viventium requisitas, et quae magis disponunt ad formam ultimam, [illegible] dispositiones [illegible] radicet dicitur subordinata formae ultimae: cum [illegible] varia, et forma haec reddat [illegible] substantialem, quae corpus substantialiter organicum, forma corporeitatis et organisationis di-

citur; dicitur etiam forma mixti non quia formaliter, sed quia virtualiter obtineat qualitates elementorum, sicut et totum qualiter, denominatur etiam forma hoc forma corporis, et cadaverica, quae denominationes extrinsecae sunt ipsi connotative sumptae, ex eo quod enim, quod corpus organicum fuerit tale constitutum praesuppositive ad animationis statum corporeo dicatur forma hoc pro illo statu forma corporis dicitur: et quia post destructionem seu mortem viventis totum relictum constituatur etiam per illam formam et totum illud cadaver dicatur pro illo statu forma cadaverica dicitur, eadem itaque corporeitas, sive organisationis forma cum materia 1ª connotatione constituit totum, quod corporeum dicitur, et post animae discessum totum, quod cadaver denominatur perseverat quia simul cum anima corpus viventis constituerat; qualiter hoc disponit materiam ad receptionem animae, et subsistit simul cum materia animam recipiens.

Formam hanc corporeitatis praeter Scotum, et Scotistas, ad mittunt et ei constituunt non pauci doctores Lovanienses, Tironenses, Ignatius Derkennis quos citat et sequitur Pater Maurus a de Lucani stria disp. 5ª quibus subscribunt nobiles D.D. contra quos cum recentioribus communiter quia contra Thomistas, et nostrates cum Thomistis D.D. per specialem unicam formam, quae in corpore viventibus admittit, cum quibus sit nostra conclusio; in corporis viventibus nulla forma substantialis ab anima distincta admittenda datur; juxta illud ergo militat contra Scotistas, ac contra Thomistas illam formam solum hoc admittentes, praesuppositive quia quidquam de re mani argutis, quae contra eos etiam adversarii utuntur contra spiritualitates specialis sublimiora ... titulo scilicet superfluitatis quia nec fundamentum, nec necessitas datur ad admittendam formam corporeitatis Scoticam aut Baconicam, quam talis forma admittenda non est, probatur quia in quolibet corporis substantiali unica datur forma substantialis datur: quidquid constat ex communi philosophorum principio, quod scilicet non sunt multiplicanda entitates sine fundamento et necessitate, quod vero constabit ex solutione argumentorum: et haec est praecipua ratio contra specialem et speciem corporis.

~~[illegible]~~ Alii propterea probant varias rationes, ex parte: quae pro vera proponitur sententia pars a doctoribus sententia nostrae adducuntur ex quibus ad probandum, sufficiet tamen unum, vel alterum proponere, et 1º quidem ab auctoritate Philosophi ... varijs enim locis nostram sententiam aperte locavit Philosophus, sed enim apud illum praesupponitur de communi substantia non fieri, nisi per generationem novae substantiae; at est contra non dari nova generatione substantiae sine corruptione substantiae, ut constat ex ipso 1º de generatione cap. 3º per hoc verba, generatio hujus alterius est corruptio, et e contra corruptio

hujus alterius generatur, et hic philosophicus [illegible] valuit principium, generatio unius est corruptio alterius, quod verificari nequit ab ipsa corporeitatis forma, ut est contra; afferunt [illegible] ipsius autores, quod morte hominis, et cujuslibet alterius viventis destruitur, corrumpitur vivens sine generatione substantiali nova, cum solum amittat materia suam viventem per corruptionem quin acquirat de novo aliquam formam substantialiter. Quando vivens generatur solum praecedens non corrumpitur, ~~[illegible]~~

Docet etiam fieri corruptionem substantialem manente completa substantia [illegible] composita ex materia et forma, quod est etiam contra Philosophum 1° de generatione cap. 4. [illegible] Philosophus, [illegible] composito naturali tribuit nisi unicam formam substantialem et hoc semper assignat [illegible] generationis naturalis materiam privationem, et formam [illegible] Aristoteles loquitur, ut [illegible] quando corruptio fit integra, quando autem moritur animal non fit integra corruptio, donec [illegible] mutatio fiat in materia, ubi etiam forma corporeitatis abjicitur, integram fit corruptio. Patet ergo ex [illegible] nostro hac distinctio integrae, et dimidiatae corruptionis substantialis est [illegible] aliena a doctrina Aristotelis, qui generationem et corruptionem substantialem semper definit per acquisitionem, et deperditionem simpliciter [illegible] substantialis.

Roboratur 2° ex ipso [illegible] doctrina Philosophi [illegible], [illegible] corpus substantiale ex materia, et forma substantiali [illegible] debet esse [illegible] generis de praedicamento substantiae [illegible] illius speciei [illegible]: quia corpus de praedicamento substantiae est species subalterna posita sub genere substantiae, de cujus [illegible] est, sit substantia composita ex materia, et forma substantiali [illegible] constituitur ex materia, et forma corporeitatis [illegible] directe pertinens ad praedicamentum substantiae modo sic, corpus, quod directe pertinet ad praedicamentum substantiae tale est, ut ex se excludat ulterius compleri per ulteriorem formam substantialem, ut [illegible]; cum tale corpus sit substantia completa, et ens simpliciter unum [illegible] Aristotelis et [illegible], et cui quidquid advenit per accidens et non per se advenit cum adveniat [illegible] actu simpliciter constituto: [illegible] Aristotelis principiis [illegible] non est forma corporeitatis, hac enim admissa Aristotelica doctrina subsistit.

Respondetur ad [illegible] corpus constitutum ex materia, et forma substantiali corporeitatis non pertinere directe ad praedicamentum substantiae, sed [illegible], et ratio apud ipsos est: quia corpus directe pertinens ad praedicamentum

substantia est composita constituta ex materia et forma substantiali ultima; non vero ex materia et forma substanti-
ali utcumque. Est igitur corpus et substantia completa non utcumque, sed ultimo completa. corpus autem orga-
nicum licet sit compositum ex materia et forma substantiali non sit compositum ex forma ultima, nec sit ultimum completum
ideo non directe pertinet ad tale praedicamentum, praeter complexum ulterius potentia ordinari quod ad ulte-
riorem formam sed contra hanc responsionem militat consequentia jam facta: non hoc distinctio forma ultima, et non ul-
tima; substantia ultimo completa et substantia completa non ultimo, aliena prorsus est a doctrina Philosophi;
Philosophus enim ac loquitur Aristoteles de substantia composita ex materia et forma de substantia ultimo completa, et
de forma ultima loquitur: ideo formas tales substantias appellat quibus simpliciter ens per se, et cui quidquid
advenit per accidens advenit.

Respondeo ideo statui quod ad generationem illius sequatur alterius corruptio
et vice versa, quia omne corpus substantiae compositum quod [illegible] cum alio actu substantiali reputat: praedicta
distinctio arbitraria omnino est, et sine fundamento in via, et Philosophi Aristotelis: contra est 2°: quia eodem
jure licebit [illegible] vocare substantias completas appellare, et quidem materiae completione quae est ea, qua gaudent cor-
pora organica animarum divino naturaliter per se existit separatam a materia; corpus autem organi-
cum compositum ex materia, et forma corporeitatis in sequela adversariorum non nisi violento modo existit, sine forma
ultima, ad quam ordinabatur quae; juxta communem sententiam Thomistarum naturaliter est substantia omnino completa
ex eo, quod materia totum per se constituere possit: et materia sub illa forma corporeitatis substantia omni-
no completa erit, eo quod [illegible] ad animam [illegible] ad [illegible], et adversarius est materia cum [illegible] forma sub-
stantiali, sic completa, ultimo completa erit.

Rursus fas erit etiam substantias separatas Angelos scilicet (quia apud omnes
substantiae ultimo completae, propter quod cum alia parte substantiali totum naturale per se constituere) substantias
non ultimo completas dicere plures etiam substantias corporeas quae communiter a Philosophis et adversariis etiam talis per
et dicuntur substantiae ultimo completae fas erit, [illegible] appellare substantias completas quidem, et non ultimo, et sic fa-
cere [illegible] [illegible] alias [illegible] forma difficultates qualis [illegible] est ferri igniti [illegible] naturaliter [illegible]
videtur forma ignis et ferri, quod naturaliter juxta communem sententiam [illegible] impossibile est, [illegible]
cerneret; [illegible] duas illas formas naturaliter [illegible]
non sit forma ultima nec ultimo completa [illegible], aut saltem aliqua ex illis [illegible], quod

contradictio dicitur repugnare, quo nitente fundamento imparari possit. Licet talia asserere rursus ut omnino facerent, statuentur corpus substantiale per materiam et formam substantialibus constitutis, esse quod compositum omnino, esse simpliciter et actu omnia per se, et nullo modo ulterius completebile, licet natura aliquo de eo apud compositum illud advenit per accidens advenit: non enim admittendum dupliciter substantio ultimo, et non ultimo completor.

Probatur 3° veritas dictae ab absurdo, saltem Scotus et alios, qui cum statuerunt materiam naturaliter non posse existere sine forma aliqua substantiali, eo quod sit potentia vera sua ordinata ad suum actum substantialem: admittunt ideo formam corporeitatis, ne materia [illegible] sine forma substantiali maneat: judicant enim non esse naturaliter producibilem materiam [illegible] ad [illegible] existere separatam a materia [illegible] admittenda forma corporeitatis, materia praeexistens, ne materia sine forma naturaliter perseveret, contra id ad hoc: ex hoc sequitur vel materiam naturaliter posse [illegible] existere etiam sine forma substantiali existere, et sic nullus de angustus quod obstat nos [illegible] salvo [illegible] illo etiam compositum ex materia et forma corporeitatis naturaliter non posse existere sine forma vivente ad quam ordinatur. [illegible] [illegible] parte non eligit, cum nobiscum et fere omnibus [illegible] statuat [illegible] materiam ad existendum sine forma substantiali, quod vero 1a pars dicti [illegible] probatur.

Ad idem materia 1a non potest naturaliter sine aliqua forma substantiali existere quia dicitur potentia vera sua ordinata ad suum actum et [illegible] substantialiter quo constituitur, [illegible] corpus, et compositum, si dicatur compositum ex materia et forma corporeitatis dicitur compositum natura sua ordinatum ad suum actum [illegible] [illegible] tale compositum, seu corpus nequit naturaliter existere sine actu illo, sicut [illegible] corpus organicum licet sit potentia ordinata ad actum, scilicet animam et per animam [illegible] completibile [illegible] ad [illegible] corpus vivens, quod est ultima completa et [illegible] [illegible] simplici illo completa [illegible] cum conveniens erit, quod materia naturaliter etiam existere possit sine forma substantiali, licet sit potentia ad suum actum, per quem completur, licet [illegible] corpus, et per se et [illegible] [illegible] dicitur [illegible] illud.

Respondeo dicendum verum esse materiam non posse naturaliter existere sine forma aliqua; posse vero corpus organicum sine anima: ratio est; quia exigentia materiae ad formam naturaliter [illegible], exigentia vero corporis ad animam [illegible] naturaliter [illegible] est [illegible] miraculo [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible],

exigentia materie ad formam naturaliter requisibilis: ergo aliqua exigentia corporis organici ad animam existit naturaliter in cadavere; vel aliter: exigentia corporis ad animam naturaliter requisibilis: ergo aliqua exigentia materie ad formam naturaliter requisita, eadem enim est ratio utriusque; quam consequentiam irrefragabilem itaque differunt [illegible] materie ipsa forma, et forma corporeitatis respectu animae, datur enim fundamentum experientia ipsa, qua constat asserere naturalem posse expoliari corpus organicum forma viventis nulla alia forma inducta, quod fundamentum nec illius experientia datur ut dicatur materiam expoliari posse omni forma substantiali ad agentibus naturalibus; secundum tertia quod, quia hoc dispositas quod [illegible], eadem solum reddita probare, hoc enim experientia, et hoc fundamentum omnino nanus nullum quod [illegible] contrarium ostendunt.

Probatur 3°, a Patre Lucas Peirado, et aliis sic: aliqua forma substantialis datur in cadavere, quae in vivente non datur; sed si daretur forma corporeitatis, nulla forma substantialis daretur in cadavere, quae in vivente non daretur: ergo talis forma non datur. Quod a [illegible] sequitur ex premissis, et ex his minor certa quod apud adversarios, major probatur, ex qua omnia [illegible] sic ostendimus: in cadavere datur aliquod principium ex se detrahens ad aliqua accidentia, et speciales operationes, quae non reperiuntur in vivente, sed hoc principium quod forma substantialis quae in cadavere reperitur, et in vivente non datur: ergo aliqua forma datur in cadavere, quae in vivente non reperitur, minor hujus discursus constare debet, quia quando aliquod totum seu corpus quod ex se detrahens ad aliqua accidentia et speciales operationes ratione alicujus specifici principii, hoc principium quod forma substantialis, non enim materia quod de se indifferens ad omnes formas, et ad omnia accidentia, et operationes speciales, ut satis constat ex dictis capite recte pro stabilienda forma substantiali existentia.

Probatur itaque major: cadaver ex se per fugit semper quod pallidum, et si aliquando vi agentis extrinseci spoliatur accidentibus ejusmodi, aliis [illegible] solidus, ipsi [illegible] propriis, quam primum tale agens amovetur ejusmodi accidentia restaurat, sed vivens ista accidentia non habet quin potius contraria accidentia exigit, calorem scilicet, et colorem nativum, et si aliquando ejusmodi accidentia vivens defendat statum illum acquirit, ergo quia datur in cadavere principium ex se, de

trahitur ad aliqua specialia accidentia, et operationes, quae in vivente non reperiuntur. Illas, et
mox specificata ipsa perspicue sunt nec ulteriori indiget probatione, 2a vero suadetur
sic, ex eo quod aqua sit detracta ad frigiditatem, et deperdita vi agentis naturalis, ex sta-
tim restituerit caliditatem amoto, recte colligunt philosophi, etiam adversarii ipsi, dari
in aqua aliquod principium ex se detrahens ad frigiditatem, quod non datur in igne vel, ex quo potius oriantur qualitates
contrariae, scilicet calor; at quia cadaver detrahitur ad aliqua accidentia, quae deperdita vi extrinseca agentis illa statim restau-
rat, quae accidentia non datur in vivente, sed potius contraria; ergo quia in cadavere datur diversum principium radicans
ejusmodi accidentia quod diversum principium in vivente non datur

Modo sic principium quod datur
in aqua exigens, et radicans accidentia propria ipsius est forma substantialis diversa ab ea quae in igne datur:
ergo similiter principium, quod datur in cadavere exigens et radicans propria accidentia cadaveris est forma
substantialis diversa, et quae non datur in vivente: ergo huic non [illegible] efficaci argumento multipliciter respondent adver-
sarii: sed nos [illegible], quia eodem argumento probari posset [illegible], dari in vivente et cadavere [illegible] formas quae
cum anima esse nequeat erit forma corporeitatis. Probatur, quia in homine mortuo datur eadem accidentium collectio
quae in vivente datur; eadem scilicet accidentalis organizatio; sed ubi datur eadem accidentium collectio datur
idem principium detrahens, et exigens talia accidentia, quod principium debet esse forma substantialis: ergo in vivente, et
cadavere datur [illegible] idem principium illa accidentia exigens, consequenter eadem forma corporeitatis. Minor
fuit probatio nostrae in [illegible] hinc.

Probatur 2a pars, quia ex diversitate accidentium, et operationum quae datur
in uno composito respectu alterius in[illegible] recte dari in uno distinctam formam ab ea quae in alio datur; tamen
ex eo quod duo composita conveniant, seu habeant aliquam eandem accidentium collectionem, vel operationes
aliquas easdem, seu similes, [illegible] nullatenus inferetur, nec [illegible] dari in illis easdem formas
substantiales, nullatenus [illegible] consequentia, cum quod diversitas formarum ex diversitate operationum, et accidentium pro-
prium unius compositi prae alio, certum est per illas cognosci diversas formas substantiales, et quae
citur ratione fundamenti, ideo scilicet animam esse formam diversam esse ab anima rationali, ex hoc fundamento conjun-
cti dicitur ratione: unde constat certius nostrum 1a pars: 2a autem, quae non minus certa debet esse aper-
te probatur: nam eadem communis accidentium collectio vino, et aceto non probat easdem formas substantiales in utro-

q. et gnes adyt: q eadem colectio aliqua accidentium non sufficit ad eandem formam adequatam; duplici propositione Dico

eadem colectio aliqua accidentium, quia arbitrium nostrum non potest probare, quod ex eadem adequata et quomodo accidentium colectione non praeparatur eadem forma, de hoc enim modo non curamus, sed solum dicimus, quod eadem communis colectio aliqua accidentium, sive colectio aliquorum accidentium duplici proposito communium praeparatur non praeparat eadem forma cujus ulterior ratio est, quia optime stat quod illa forma habeat accidentia aliqua utrique communia, et quod non omnia accidentia propria utriusque sint illis communia sed et ideo non bene arguitur in vino, et aceto, in hoc et aquo, et in aliis eadem substantialis forma per aliqua eadem accidentium colectione quia nimirum praeter hoc accidentia, habet alia cujusque propria: ergo sic quod cadaver, et vivens licet habeat aliqua accidentia utrique communia, tamen non omnia accidentia cujusque propria sunt utrique communia; sed potius quodlibet habet specialia, et peculiaria accidentia, quae exhibit quae consumat et quae restaurat deperdita ut constat satis ex jam dictis.

Neque audiendi sunt qui dicunt, vinum et acetum differre in pluribus accidentibus, non ita cadaver, et vivens; nam hoc 2.º videtur falsum ex ejus ad sensum, plus enim inter se differre cadaver, et vivens, quam vinum, et acetum sensus ipsi testantur; experti enim saepe dubitant, et nec idem ad sensum inter vinum, et acetum dicernunt, et tamen omnes tenent inter se substantialiter differre: hoc q. differentia inter cadaverem et vivens, sensus ejus fuerunt, quod experientia constat, ex quo patet, quod accidentia vini equorum dicunt magis communia sunt aceto, quam accidentia cadaveris viventi.

Respondent 2.º cadaver non esse ab intrinseco deductum ad peculiaria illa accidentia, quae in ipso experimur, et non reperiuntur in vivente: per his accidentibus probari non posse formam substantialem diversam in cadavere ressu vivente. Hinc ex eo fit, quod agentia naturalia sunt quae inducunt, et servant accidentia illa, ut ita communi vivente constat; non vero sit forma aliqua substantialis talium accidentium pro ipsius intrinsecum et deductum ad illa, cujus signum est, quod sunt, quod talia accidentia non permanent in cadavere in eodem statu, et corruptione sed in majore, et in minore in corruptione prout fuerit activitas agentium naturalium major, vel minor; hoc autem diversitas non daretur in illis accidentibus, si a forma substantiali cadaverica permanenter

viridesa, et radicabile talia accidentia provenirent.

Contra hanc solutionem est 1°. quia similiter dici possit, aquam non esse determinatam ad frigiditatem, sed tantum conservari, et restaurari ab agentibus naturalibus subiectis apud corruptionem, cujus ratio esse poterit, quod frigiditas aqua in qua in maiori intentione reperiatur, prout fuerit maior, vel minor ab agentibus actibus; sed hoc dici nequit, neque ab adversariis admittitur: quia aqua resistere frigiditatis: quae nec dicere, aut [illegible] in cadavere, nisi [illegible] caloris [illegible], utrumque [illegible] eadem est ratio. Contra est 2°. quia licet aqua jam sit calida, jam frigida, jam in maiori intentione, jam minore habet nihilominus semper se [illegible] frigiditatis, ex eo quod si illa dependeat [illegible] naturaliter illam amissam statim restaurat; sed etiam cadaver, licet dependat frigiditatem, et alia accidentia statim illa restauraret amissa [illegible] agentibus, quod non facit [illegible] dici [illegible] in cadavere frigiditatem subiectivè [illegible] et radicaliter ejusmodi accidentia, quae tribuuntur in vivente negatur.

Contra est 3°. ad hoc, quia etiam organizationes accidentales non sunt semper in eodem statu, in intentione et cadavere [illegible] alterantur, et augentur, et in cadavere minuuntur; sed quod in cadavere accidentia illa non sint semper in eodem statu sic [illegible] apud adversarios est non dari in cadavere [illegible] subiectivè accidentia illa radicaliter: quod accidentales illae organizationes non sint semper in eodem statu in intentione, et cadavere [illegible] subiectivè illas organizationes radicaliter, [illegible] non dari [illegible] corporeitatis. Contra responsionem [illegible], quia si loquatur de agentibus corruptibilibus viventis, haec accidentia non possunt semper accidentia illa producere, ut [illegible] secundo [illegible] ignem suffocatum, [illegible] impotens producere frigiditatem.

Praeterea amoto agente corruptivo viventis, igne [illegible] suffocato [illegible], adhuc cadaver accidentia illa habet, sed tunc non producuntur ab agentibus corruptivo viventis, cum tale agens non subsistat. Si vero responsio sermatur de agentibus corruptibilibus ipsius cadaveris, locum non habet in cadaveribus, quae per longa saecula manent incorrupta et quae eundem calorem, et frigiditatem [illegible] [illegible] agentis corruptivi. = Neque latet adversarios, plura adhuc

stra nos ~~...~~ meditare plura... vera esse adversaria et fere diversa referri, ideo ... ad processum nostrum [illegible] ... solutione argumentorum facta est. Quae ... hac quaestione satis operosa est, sed non sine fructu ... labor; ex nostris enim solutionibus elucidior evadit vera omnium nostra... sectio 3a ... philosophico ...

Sectio 3

[illegible]

Primus et praecipuus ... Philosophi ... sic: corpus est pars physica viventis, non est sola materia ..., nec materia simul cum accidentibus ... nec denique materia ... corpus ... ... viventibus ... subordinata ... quae vero ... est ... omnes suas partes; ... sic: corpus est pars physica viventis, est corpus quo non constat reliqua ... animata, sed reliqua ... non viventia constat materia ... ut modo supponitur ... corpus ... est pars physica viventis non est sola materia ... Major probatur ... viventis propria divisio physica est corpus et anima; sed haec divisio non esset propria physica divisio solius viventis, si corpus, quod est pars physica ... esset corpus quo reliqua ... non viventia constarent: ergo corpus quod est ... viventis est corpus quo reliqua ... non constat.

Major hujus discursus constare debet: quia nullus philosophorum ... divisit in corpus, et ... ignes, nec ... definivit per ordinem ad corpus naturale organicum; ... vero omnes dividunt vires in corpus, et animam ... per ordinem ad corpus organicum ... solius viventis propria divisio ... partes ... constat; 2a autem pars constare etiam debet, et ulterius probatur ... auctore Philosopho, qui libro 2o de anima cap. 1o, textu 6o, ... est actus 1us corporis physici organici ... vitam habentis. Quae definitio ... ab omnibus ... per ordinem ad corpus organicum definitur. Probatur ... textu 3o sic ... quare corpus omne naturale particeps vitae substantia est, et ... substantia, ut ... composita

composita. Ergo etiam corpus, quod est pars viventis juxta Philosophos substantia completa est, non sola materia, quia sola materia non est completa, sed pars compositi: ergo corpus quod est pars viventis non est solo materia sub prima, cum prima quaestionis parte stabilita.

Probatur jam 2ª ejusdem pars: materia prima accidentaliter organisata est quid accidentale; est quid accidentale nequit esse pars physica viventis: ergo corpus, quod est pars physica viventis non est materia accidentaliter organisata. Maior certa est quia quod ex accidentibus denominationem constituitur est totum accidentale, ut videre est in pariete albo, qui ex albedine ipsius denominationem constituitur; minor etiam non minus certa debet esse quia quando pars physica est quid accidentale, totum resultans quid accidentale est; est totum vivens non est quid accidentale: ergo non constat parte physica, quae quid accidentale sit. Haec ut omnino certa supponimus: ex quibus constat 2ª quaestionis pars. 3ª ejusdem pars probatur jam: constat, quod pars physica alicujus totius constituatur per aliquam partem; sed anima est alia pars physica viventis: ergo corpus, quod est pars physica viventis non constituitur per animam. Hoc arguunt Adversarios complete [illegible].

Sed non urget nos tota quaestio de nomine, et nobis [illegible] [illegible]: et ita ut [illegible] quidem, nequeat, quod Patres et Auctores fundantur solum in modo loquendi, ut videas quod in directa ratione aliquam [illegible] praenotanda sunt. Praenotandum est multiplex hujus vocis corpus significatio, et acceptiones. Primum accipitur nomen corpus prout spiritui contraponitur, et sic corpus dicitur quidquid spiritus non est, et metaphysice corpus accipi dicitur. Accipitur 2º mathematice, et sic nomen corpus idem sonat ac quantitas trina mensurabilis, seu capax trinae dimensionis, quae sunt longitudo, latitudo, et profunditas. Accipitur 3º vox corpus pro corpore praedicamentaliter, et sic significat substantiam corpoream ultimo completam, et quae in recta linea praedicamenti substantiae ponitur; nullae in his tribus acceptionibus assumitur nomen corpus [illegible] a nobis ac adversariis; praecipue quod licet verum sit quod in duas acceptiones, 3ª tamen acceptio altera non est ab hac quaestione ut ex dictis constabit.

Quarta acceptio, qua nomen corpus accipitur, et quae est praecipua, in hac quaestione est pro parte physica stricte et physice composita, constituta viventi, animae scilicet, nostra quidem, in hac acceptione nomen corpus [illegible] [illegible] frequenter: [illegible] voce corpus accipitur etiam vulgariter, et Astronomatice pro materia [illegible] organisata, [illegible] accidentaliter sive substantialiter

liter organizationibus deservientes ad vitae functiones et operationes exercendas. Praenoto 2°, quod nomine corporis physici organici, reliquo modo venit substantia cum aggregato omnium illarum dispositionum, et conferentium qualitatum requisitarum ad functiones vitae, quae dispositiones cum dissimiles inter se sint, deserviuntque enim ad diversas operationes vitales, organizationes dicuntur: corpus enim organicum corpus constans ex partibus dissimilaribus formatis, sive corpus constitutum ad functiones vitae deservientes; organum enim instrumentum est, ac instrumentum adhiberi solet ad operandum. Hae itaque organizationes, juxta Philosophum fiunt diversitate partium, quae ad animam disponunt, quam diversitatem Philosophus ipse libro 2° de partibus animalium explicat per hoc, quod quaedam est mollis, alia dura, quaedam umida, alia sicca, quaedam calida, alia frigida, et postea addit constat enim fere omnia [illegible] his differentiis.

Itaque corpus organicum accidentaliter, sive constitutum ex accidentibus organizationibus, necessario requiritur ut subjectum proxime aptum et dispositum ad animam recipiendam extra dubium est; quod vero corpus organicum constitutivum viventis debeat esse substantialiter organicum, quatenus praeter materiam [illegible] includat etiam formam substantialem radicantem, et exigentem illas organizationes accidentales, quod corpus necessario exit substantia completa, et quam forma necessaria, ita ab aliis difficultas praecipua est. Praenoto 3° observationes quasdam non praetermittendas, nec [illegible] ita divisionem viventis qua excluditur vis tota adversariorum, et circa expositionem [illegible] textus [illegible] adversariis etiam: plures [illegible] reperiuntur divisionem viventis in corpus et animam esse divisionem physicam traditam [illegible] per partes realiter adaequate inter se distinctas; sed esse quasi physica, et non vera, [illegible] esse vere physica, et per diversas partes ejusdem rei, distinguit enim duas plures formalitates, ex quibus subinde corpus substantialiter organicum constitutum sub alia [illegible] exprimitur specialis perfectio, gradus [illegible] adeoque corpus per animam elevatur supra omnem rationem corporis [illegible] quam perfectionem non assequitur materia per aliam [illegible] emortua.

Insequitur praeterea, definitionem animae quam Philosophus tradit explicare animam in ordine ad corpus organicum, non quamquam ad partes comparabiles per ipsas, sed potius animam definiri in ordine ad totum vivens, cujus anima est actus constitutivus; unde corpus organicum non est pars, sed potius totum constitutum ex materia [illegible], et anima, quod [illegible] et ratione stabilitur. Observatione etiam dignum est plures, etiam ex adversariis [illegible] dicere, et aperte divisionem hanc viventis in corpus et animam rectam non esse, nec juxta regulas logicae, quia videlicet non dividit totum in omnes suas partes, cum negationem non faciat unionis, quae est pars [illegible]

butivum, et spissum apud ipsos corporis naturalis virginis: et tamen nolo urgere nos volumus statuentes divisionem physicam, in toto loco rigore admittendam a nobis esse, quod animo jure vos credatis.

Cum ingeritur, ne plura dicantur tot, vel diversis expositionibus, et lectionibus subjaceant omnia, quae contra nos adversarii afferunt, et plura quae ut in divisione a nobis supponitur esse volunt, nullum assumendum nec violentia illa inrogabitur si aliquando non adeo stricte aut logice physicam divisionem, aut definitionem Philosophi, et Philosophorum locutiones accipiamus: praecipue cum adeo frequens in scholis, et inter scholasticos sit plures Philosophi definitiones, aut divisiones admittere simul addendo, seu intelligendo non posse rigorose verificari, ut jacent, sit exemplum: Philosophus dividit quantitatem continuam in lineam superficiem et corpus: omnes de hac divisione loquuntur, et illam admittunt, sed simul addere necesse est non esse stricte, et rigorose logicam divisionem; unaquaeque pars dividens aliam includit, etenim superficies lineam; corpus autem lineam, et superficiem includit: similiter, ubi dividit Philosophus in completam, et incompletam: substantia autem incompleta completam includit, et sic in aliis; in his omnibus late recipiuntur divisiones Philosophi, et Philosophorum; et modo stricte accipiendum esse unam virginis divisionem volunt, sed nisi aliunde hoc probetur expressa hac auctoritate et loquendi modo non probatur. Sed his omissis ad directam questionis resolutionem sermonem dirigamus.

Ad exactam igitur resolutionem (omisso quod vera sit divisio virginis in corpus, et animam completam in rigore logico) notandum ante quod partem eam fabricius de Tristibus Arriaga, Peinado, et aliis inter quos reponimus etiam Suarez quaestionem physicam sequuntur 7° metaphisicorum cap 11 textu 29 dicentem: manifestum est quod anima quidem substantia prima est, corpus vero materia, homo vero vel animal quod est ex quibus. Ex quibus praedicti auctores afferunt hoc essentialiter factum constare quidem corpore et anima corpus vero illud esse solam materiam, quod et de aliis viventibus intelligendum etiam est, et ideo sic essentia viventia essentialiter dividi; ita divisione physica stricta et logica, dividi in partes physicas adequate realiter, inter se distinctas ex quibus constituuntur viventia, inter Philosophos, licet, solum constat materia, quae est corpus, et anima quae est forma: unde corpus illud, quod est pars physica viventis stricte, et philosophice solum est materia prima, quae solum, quod viventia non vivente, differre non debet per corpus, sed per animam.

Hinc si anima univatur materiae 1ae sine ullis organisationibus vel dispositionibus (quod falsum est, sed posita hac absoluta non repugnat) resultabit compositum vivens essentialiter physice sumptum, sicut resultaret compositum igneum si forma ignis materiae 1ae univetur non obstante ullis accidentalibus dispositionibus solum dicitur materia 1a corpus, quod est pars physica essentialis viventis, ad hujus partis negato praecise non absoluta materia, sed illa clarius declaratur exempla dictione: corpus vulgariter, et gironomastice (?) sumptum, et quod hoc sensu dicitur pars viventis est corpus, quo non constat cetera viventia inanimata. 2do: quia lapis, ignis etc. non constat materia accidentaliter organisata, corpus philosophice acceptum quod est pars viventis est corpus quo non constat cetera composita non materia: quia omnia composita constat materia 1a, et sola haec est pars physica constitutiva, et stricte divisiva viventis.

Hinc facile colligimus, reliqua omnia composita corporea posse dividi in corpus stricte philosophice acceptum, et formam, sicut vivens in corpus, et animam dividitur. Ad majorem praecedentis omissam materiam non valet (?): quia ut divisio viventis in corpus et animam sit propria solius viventis non requiritur quod vivens secundum omnes partes in quas dividitur differat ab alio composito non vivente, sed satis est si secundum aliquam partem divisionis a non vivente differat, et sic vivens a reliquis per animam differt. hoc certum debet esse; nam ut haec compositio animal propria sit solius hominis non requiritur quod secundum omnia praedicata differat ab equo, satis enim est, quod secundum aliquod ab equo differat licet secundum aliud cum equo conveniat. ad 1 minorem majoris praecedentis probationem 2do respondeo negando, et dispendio (?) propositionem: nullus physicus compositum divisit compositum emortuum in corpus, et formam, multo minus compositum non: quia cum hoc sit commune omnibus compositis, et speciem exprimit physica, corpus scilicet, quod est pars physica viventis constitutiva esse solum materiam 1am, ut etiam docet Philosophus, et hoc sit pars cujuslibet alterius compositi non viventis, sic cum in materiam, et formam quodlibet physice dividitur, ita etiam in corpus, et formam philosophice dividi potest.

Quod vero non omnes philosophi hac divisione pro composito emortuo utantur, illa vero pro composito vivente usi fuerint, inde provenit, quod corpus vulgariter et gironomastice accipitur pro materia organica, et cum hoc non reperiatur in non vivente, ea divisione solum in viventibus utuntur, hinc 2do, quoad 2am partem praecedentis ejusdem majoris omissa, nullum scilicet physicum definivisse formam emortuam per ordinem ad corpus organicum; atque animam per ordinem ad corpus organicum definivit communiter: sed quid in definitione restat enim inquirere quid sit corpus organicum. Dicimus nos, corpus organicum esse vel materiam accidentaliter organicam, vel etiam substantialiter organicam, non per formam dis-

tq ab aã, s° per aq ipsq, quæ ē sta substlis organica ratiōe organisationes congrues accidentales: ut ing sta corporeitas sustica.

Pro nota hic 1° l. ipsiusq ger doctores nostra sectio nq alij dicunt corpus organicu secretive acceptu esse maxiq accidentaliter totu organisatq, et ordine ad tale corpus subjectiue, seu specificative sumptu tqdnq ad parte physica, physicq q. sui substq aq defini, tale autq corpus subtivé acceptu ē recto sola maria 1a, nq accidentales organisationes afexuntur obliquu, et tqdnq dispositiones maria preparantes ad aq recipiendq, n vero afexuntur recte, aut tqdnq quid constitutiuq ipsq aã subty: nec tacesplare aut modo loquendi absurdu illu ē, nq aq esse actq corporis dispositivé organici, n vero constitutivé organisi: derobat solq maxiq per illas organisationes devere disponi ad aq recipiendq: sic etiq sine absurdite illa dici potest, triq ignis esse actq maria frigido et calido, subtivé, seu specificativé accepto.

Adv.
Iris
2° n solq admittunt corpus hoc accidentaliter organicu sed dicunt devere etiq admitti virtutibus dari corpus substqliter organicu, perfectq scilicet substqlq, distq vero ab aã, quæ ē substqlis organisatio, sed doctores hi nqt, aq defini ordine ad tale corpus substqliter organicu, tqdnq ordine ad partq, et subty aq potius ordine ad tale corpus tqdnq ordine ad totq vives constitutu per ipsq aq. hæc ejus definitio Phi dicentis, aã ē actus 1us corporis &c ē, aq esse actq constitutivq, n vero constitutivq corporis organici, et hoc ē [struck] doctor, omniq litteralis expositio textus Phi, quq tradit Divus Thomas, Ioannes D.r, et passq D.res nostri: et certe adversarii sic illq admittere renuunt, saltq illq permittere debent: cq enim forma, aã, et quolibet alia pars principaliter, et præcipué sit propter totq, et ordine ad totq, et minus principaliter, seu secundario propter partq, aut ordine ad partq, potius per ordinq ad totq, quq per ordinq ad partq definiendq erit.

Ergo qui-
dq minor, adversarior tq onipe asserere, et nobis persuadere velle Phq definisse, et ā nibus definiendq esse aq per ordinq ad partq physicq, et n per ordinq ad totq; cum fere omnes Phi, ipsi q. adversarii expressé, maria, et formq principaliter per ordinq ad totq compositq definiant, expressé q. asserant formq esse actq constituentq compositi ut observare potestis recolentes omniq definitiones mariæ, et formæ, quas ad

mentē Phi ex omnī R.R. dicimus: & dicere modo ag ese actū cōstitutivū et n̄ cōstitutivū corporis organici, n̄ absurdū erit.

Notare oportet 2° maxime dari posse equivocationē in exponendis Aristotelis textibus, quæ in quæstione hac ab adversarijs admittitur, nisi cum distinctione intelligatur. Verum adversarij semper aut ferè semper ac Phus de corpore loqueretur loquitur de corpore quod sit pars physica viventis ipsi volunt, et intelligunt, quod n̄ certa est: nam Phus aliter loquitur, et intelligendus aliter est, dum loquitur de partibus divisivis viventis, aliter quando de illa tota quæ tota vivens est, et aliter prius de de toto vivente loquitur ut est in nobile, hic nulla est tota hoc ex hoc quod, corpus physicum organicum iuxta Phum est substantia completa; corpus quod est pars physica viventis est substantia completa. ratio est: quia quando loquitur Phus de toto vivente, seu de corpore organico completo in physico sub-ipsi, quod quidem est substantia completa, nabilis remanens vero loquitur de corpore, quod est pars totius viventis quod n̄ est substantia completa ipse Phus docet dum ut vidimus, solum maxime attenit esse per hoc verba corpus vero materia hoc.

Unde constat quam clare quid ad phi auctoritatem diggdu sit, Phum nimirum ag n̄ per ordinem ad partem physicam, id per ordinem ad totum vivens definiisse, et in hoc sensu corpus organicum esse constitutivum substantialiter organicum, sed n̄ pertingit ad animam distinctam; sicut omittere aut sdare velis ag definitionem per ordinem ad partem dices hunc, ~~rd~~ per corpus organicum intelligi solum materiam habentem dispositiones organisatores, dispositiones ad animam; hunc definire per ordinem ad corpus substantiale organicum, nunc quod ipsum tale corpus est pars ~~physica~~ constitutiva viventis, ad organicum ex Pho desumpta quando nimirum Phus loco citato loquitur de corpore quod sit pars viventis, potius autem loquitur de toto vivente: unde tota organica vis evanescit; quod autem Phus loquatur de toto vivente, et n̄ de parte ipsius probatur: quia corpus cuius iuxta Phum est particeps vitæ, hoc est vivere, seu producere vitales operationes, quæ dicuntur, et sunt vita in actu 2°; est corpus hoc est totum completum vivens, et n̄ sola pars ipsius &c.

Probatur: nam corpus naturale particeps vitæ, de quo ibi loquitur Phus est corpus naturale præcâmpetrâe, est corpus naturale præcâmpetrâe n̄ est pars, sed potius totum completum vivens: & corpus naturale, de quo ibi Phus n̄ est pars est totum vivens. Maior certa est etiam apud adversarios, nam corpus præcâmpetrâe includit utramque, scilicet animam, corpus quod est totum completum vivens; minor vero manifesta erit Phum ipsum, hoc eodem ab adversarijs citato capite, ait

enti vivent; naranq vero corpori habet actq quibus n: e vocatur et corpore naraq omni mixto naxali; sd, solu corpus pracamptale n vero corpus stituty, extra corpora vero e cotica ita nunc d: g.

Ad stabes: corpus, de quo Phus asexit esse substa spota, et vita participans n d corpus pracampale nuda sed vara illud, ans pratur, quia corpus illud e distg ab aa: g n d corpus pracamptale, qd verag strui, dexty e. Pratur ans ex Pho: ro; miate accipit qd corpus particeps vita substiasit, et ita substia ut pota ubi ssit: atq cy tale etiq sit corpus, id d habens vitg, corpus pro facto n habet ag, ex quibus sexyt adversory duo hoc, Phy n loqui de corpore pracamptali, sd de corpore, qd e pars vivetis; na expresse aexit corpus distg illud esse ab aa. 2^a corpus hoc, qd e pars viventis substia spota esse; quia tq raic etiq sit supra racone substio spota appellat.

Ad stoliquet boa ratio ans; et ans etiq prationes stly de distione aliquaria, ad hujus pratione ro Ph verba illa ones vero ad veraxiory omnino, no, sy, quia hoc totus d stydere qug explare Aristolis stly, itaq Phus statocapite textalia; spedit etiq ostendere spota viventia substias ee, ideo ex corpus naxale participas vita substia spota ee asexos; spedit ex hoc stedere, corpus, ubi tq gre atq etiq sub rq ad ag: ydé sicut adversary n dicit Phy statuere ag substio spota; itaq dexyt dicere, corpus, qd ibi Phus nominat, et dicit substy, et mariq ao esse substiq spota a Pho asexi: claxe etiq stat hoc ex verbis Phi; na textui statuli capitis hoc habet, dicimus itaq unus genus eory, quo syt substia: hujq autp aliud quidq sicut mariq, quo secundq se n d hoc aliquid (id d n dabatur species, una et essetiq pus) aliud aute fry, et species, 2^a quq jq dicitur hoc aliquid (id d dabatur species pus pleti) et textu qd ex his: ex quibus manifeste stat loqui Phy, et de maria et fra seorsq et de toto ex illis resultatibus

Stabilita jt stitutiones substio spota, et spleta, progreditur textu 3° Phus divides substq spletq naxale, q viventq, et n viventq; substiq spletq viventq corpus naxale vita participans nominatq, ideoq substiq spotq appelat, quia ex actu et pota, ex maria scilicet, et fra stituitur; dixerat enq ymiate qte; d autq quidq maria pota; fra autq actus. Infert hyc, corpus id d mariq substiq ee, atq etiq substiq ee aag ut lenotq hoc ejus verba textu 4°, corpus autq sicut subq, et ma-

ria. Necesse est enim animam substantiam esse sicut formam corporis naturalis potentia vitam habentis. Hoc autem etiam est, quod cum loquens de corpore reduplicat, atque cum tale etiam sit corpus non reduplicat supra rationem substantiae compositae, sed praecise supra rationem substantiae, aliter diceremus etiam animam esse substantiam compositam juxta Philosophum, hoc prae omnibus expositio textus Philosophi prae omnibus placet, quia literalis omnino videtur, nullas et adversariorum illationes constat.

Sed postea hic termini isti substantia particeps vitae, et substantia vitam habens duas, et omnino diversas acceptiones habere possunt, ultra quod vero acceptio philosophica, et vera doctrina constet, diversitatis ratio desumitur de voce illa vita, quae et vitam substantialem seu actum primum, et accidentalem seu actum secundum significare potest; substantia itaque particeps vitae, seu vitam potentia habens, si vita hoc substantialiter accipiatur, est sola materia prima, quia tantum illa potentia vitam habet, id est capacitatem potentiam habere seu recipere animam, quod de materia verum est; si vero vita accidentaliter accipiatur, substantia vitam substantialem habens, et vitae particeps, est totum compositum vivens, seu substantia animata potens producere operationes et actus vitales; utraque hac acceptione possunt accipi Philosophi et philosophorum loquentes; quamquam vero determinata acceptione hic vel ille locus Philosophi accipi debeat ex contextu, et aliis circumstantiis necesse est, dicimus nos definitionem animae explicaturi ex ordine ad potentias vitales, ideo quod ly particeps vitae definitionis accipitur de vita actuali, et accidentali.

Dicimus modo, quod quando Philosophus corpus potentia vitam habens contraponit, seu contra distinguit ab anima vitam, tunc significaret vitam substantialem, et hoc accidit in loco de quo [illegible], ubi Philosophus asserit corpus profecto non esse animam; adversarii vero non cum hac distinctione, quae omnino adhibenda est, Philosophum intelligunt, et quia aliquando Philosophus asserit corpus potentia vitam habens substantiam compositam esse, contendunt quod corpus, quod est subiectum physicum, et materia animae substantia composita est, quae tamen non est substantia [illegible], quia contra Philosophum et contra rationem est, ideo quod ne falso adversarii potius [illegible] quae explicat Philosophus et philosophorum loquentes, et ne arbitrariam existimes hanc expositionem vocis vita doctores consule, et praecipue Complutenses libro 1° de anima cap. 2° a num. 30, ubi ex Scriptura, ex Philosopho, et ratione probant, et approbant distinctionem illam; similiter [illegible]: vitam accidentaliter accipi in animae definitione, et ita Philosophum intelligendum, ut ex ipso Complutensi diximus; [illegible] opinione ponitur ut aliis locis doceat intelligi non de vita accidentali, sed de substantiali; sed quando contra accipiatur corpus, quod juxta Philosophum potentia vitam habens substantialem est sola materia prima, ut [illegible] ex hoc capite, et aliis [illegible] locus Philosophi constat.

Ideo necessitas latet ...ea cotica, ... ipsius ... autres ... plena; ... et ... ...
... esse ... uno eodem ... sicut, et ... pluribus ex nostris admirabantur, quia ...
... Phyet ejus docto, ... ubi ... max ... illa aliquid ... loci, ... 2°
... ex ... Atanasio. ... fidei ... sicut ... ratio et caro unus est homo ita Deus et
homo unus est Christus; ... Deo ... omnia ... unus est Christus simul cum Deo ...
... omnia ... ipsius simul ... unus est homo. ... sola maria ... ex
... maria ... caro, ... maria ... et ...
... homo ... caro ... et ... ...
... ab ... ...

Nec ... Divi Atanasij loqui ... carne ...
Ad ... sicut ... ratio, et caro ... id est ... quod
habet ... carnis, ... unus est homo, ita Deus, et homo ... natura humana ...
est ... humana ... unus est Christus, ... Divo Atanasio ... distinc-
tione: ... homo ... omnia ... natura humana, ... actu
humana ... simul cum Deo unus est Christus, ... homo ... humana ... non ...

Dico etiam distinctione: ... caro ... omnia ... propria carnis
... unus est homo simul cum ... caro ... carnis ...
... non est, clara est distinctio ex dictis ... veritati ... bono
... datam ... facile ... Itaque predicta ver-
ba Divi Atanasij accipi ... de ... et ... verborum, ideo ... etiam
... patet, quia ... caro, ... etiam
... simul ... non ... debet accipi. Dices,
nomine carnis ... humanum, bene ... etiam ...
... et ... Divus Atanasius ...

Rursus, ... etiam ex adversarijs ... esse ...
quia non ... partes, ... humanum, ... unionem ... corpus, et

aq; [illegible] erit recta et adaequata enumeratio partium hoc constitutivarum; si ad punctum, [illegible] aspiciatur, [illegible] et [illegible] iterum exponit, [illegible] hoc dicit, sub [illegible] B [illegible] non fuerit, [illegible] constituit Christus: [illegible] licet caro foret etiam [illegible] non decept. [illegible] illam [illegible] constituere [illegible], [illegible] subsistendi [illegible] illam, seu caro tribuere [illegible] et [illegible] [illegible] Divi Athanasii [illegible] ad [illegible] Christo unitas personae [illegible] duplici [illegible] humana, scilicet et divina, ut [illegible] [illegible] esse [illegible] creaturam, [illegible] Nestorii, [illegible] Christum esse [illegible] hoc [illegible] [illegible] sunt corpus itaque [illegible] ita Deus et homo unus [illegible] Christus [illegible] Christus non [illegible] hoc, nec verbum [illegible] creatura; [illegible] quod corpus seu caro dicat [illegible] et [illegible] aliquid praeter materiam [illegible], hoc enim ad [illegible] non [illegible] [illegible] erat.

Instabis: juxta dictam [illegible] admitti debet, [illegible] corpus subsistentialiter organicum [illegible] subsistentiae; [illegible] hoc requirit esse [illegible] corporeitas [illegible] Praeterea [illegible] non [illegible] tribuere materiae gradum aliquem corporis [illegible] ipsa [illegible] omnino refugiat [illegible] tribuere: [illegible] constitutum corporis subsistentialiter organicum requirit [illegible] gradus corporeus [illegible] corporea organica debet necessario tribui; [illegible] licet non [illegible] [illegible] admittatur materiae [illegible], quia [illegible] aliud corpus organicum [illegible] admittit, [illegible] organicum [illegible] vero [illegible] pluribus aliis doctoribus materiae [illegible] admissa [illegible] admittimus [illegible] corpus subsistentialiter, licet organicum, constituere [illegible] solum praeter materiam ([illegible] nec a organisatio [illegible] dissimilitudo subsistentiae partium datur) [illegible] dissimilitudinibus [illegible] constitutionibus, et hoc [illegible] ab hoc [illegible] datur, [illegible] anima [illegible] materialis [illegible] partes [illegible] [illegible] diversas illas organisationes [illegible], [illegible] partes [illegible] [illegible] non apparet [illegible] [illegible] nec hoc [illegible] [illegible] ([illegible]).

Quod

hoc vero [illegible] dicitur, [illegible] ipsius [illegible] [illegible] Ceterum [illegible] virtuales [illegible] [illegible] virtuales [illegible] subsistentiae [illegible], [illegible] admittemus, [illegible] materiae [illegible] etiam [illegible] admittere [illegible] [illegible] et [illegible] resultantes diversis subsistentiis modis, seu [illegible] corporis [illegible] materiae, et non [illegible]

[illegible] [illegible] proprie [illegible] recipit [illegible] gradus [illegible] corporis [illegible] aut [illegible] taphice accepti, ideo [illegible] tribuere gradu corporis physice [illegible] perfectio-ne. [illegible] videamus [illegible] [illegible] cum enim omnes [illegible] materiae [illegible] corpus ultimo physice completum [illegible] modus [illegible], [illegible] [illegible] corpus organicum, [illegible] nos idem fit ac vivens completum.

[illegible] materia supponitur corpus [illegible] [illegible] [illegible] resultat [illegible] completum [illegible] [illegible] quia [illegible] illa [illegible] nominatio corporis ut [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] requiritur, quod omnes partes [illegible] formaliter corpus, seu [illegible] corporis [illegible] physice ac-[illegible] ut resultet hac [illegible] corpus organicum, [illegible] resultantia [illegible] ut resultet [illegible] [illegible] hoc [illegible], hoc est corpus completum [illegible] [illegible] [illegible] solum [illegible] [illegible] debere admitti [illegible] corporeitatis, ut corpus, quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] aliquid, [illegible] materia [illegible] esse partem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] materia [illegible], quod corpus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] viventis [illegible] [illegible] [illegible] praeter materiam, sed sufficit quod materia [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et hac [illegible] dispositione viventis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible], ut [illegible] manet.

[illegible] [illegible] [illegible] corporis organici, [illegible] materia [illegible] [illegible] et [illegible] corpus humanum, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse solum viventis [illegible] [illegible] [illegible] organica [illegible] [illegible] [illegible] corpore organico [illegible] [illegible] variatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partibus [illegible] ut solet [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] corpore organico ~~[illegible]~~ dividi [illegible] possit [illegible] corpus organicum et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus [illegible] [illegible] et [illegible] et sic [illegible] organicum [illegible] vel [illegible] [illegible] sumatur, corpus erit materia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adversariorum, et [illegible]

sangfrasones dicendi, sectio 4.a alia philosophica argumenta solvuntur.

Sectio 4.

Alia philosophica argumenta solvuntur

Argum. 12° destructo vivente non producitur in materia nova illa forma fatali substantia cadaveris titulo, sed non potest dici, materiam tunc sine forma substantiali manere: ergo ad tuendam unitatem formarum, qua materia possidebat, manebat substantia forma viventis. Mai., et min. ex dictis superius patet, probatur mai.: non datur agens quod materialis illam formam producat: siquidem materia sola producere non potest: illa forma nequit produci a materia, cum haec non sit efficiens; neque producitur ab alia, quia hoc non videtur posse in instanti quo vivens moritur, nequit produci ab agente aliquo extrinseco; quia id hoc dicendum [illegible], nequit produci a Deo ut actione naturali; quia ibi non datur [illegible] productionis; demum nequit produci ab agentibus destructivis viventis, quia quamvis sint agentia destructiva viventis sive calida, sive frigida, sive nimis humida, sicut vel nimis leves producuntur forma cadaveris specifice eadem ut sunt individualiter non dicendum est, adeo quod diversis agentibus specifice effectum produci possit: ergo non datur agens quod illam formam producat.

Resp. negando min. et discursus: 1° quia materia respicit naturaliter existere sine forma substantiali; quam naturaliter non raro accidit, dicendum est materiam tunc manere sine forma substantiali. 2° quia perempto vivente remanet in cadavere collectio accidentium, quae forma substantialis in [illegible] materiae tunc existere debet: quod constare debet communi argumento a regula forma substantialis existentis modo [illegible] in forma substantiali in cadavere existens non [illegible] et semper, quia accidentia illa, quae existit in forma in cadavere petit, petit formam non utcumque sed eandem, quae in vivente existebat: ratio est, quia in cadavere manet eadem accidentia, quae in vivente; sed accidentia eadem petit eandem formam, sicut diversa diversam: ergo eadem forma quae erat in vivente, manet in cadavere, vel debet constare quasi de novo non producatur forma substantialis, quia scilicet eum non sit admittendum, simul in eadem materia duae formae ejusdem rationis, et superponatur, in materia tam radicis accidentia cadaveris, superfluum omnino alia scilicet [illegible]

tur forma.

Ad 2. confirmatur 1. argumentum, quia eadem accidentium collectio nequit deservire ut dispositio ad formas naturaliter incompatibiles, incompatibilitas enim formarum in eadem materia oritur a dispositionibus diversis; at forma viventis, et cadaveris sunt naturaliter incompatibiles; ergo accidentia organica, quae sunt dispositio ad formam viventis nequeunt esse dispositio ad formam cadaveris. Confirmatur 2.: quia talis forma cadaverica sine fundamento adstruitur; non enim potest colligi, aut ex principiis fidei, aut ex experientia aliqua; imo ut ait Pater Cortese de eucharistia quaest. 76 articulo 2. numero 14 satis evidenter utrumque repugnare videtur, et ut addit Pater Almeida, talis forma nil est, nisi tristre figmentum aliquorum a vera Philosophia, et vera Theologia dissonum.

Quod videatur fidei repugnare patet ex eo quod illa admissa non salvatur identitas corporis Christi Domini, quod pependit in ligno, et jacuit in sepulcro; quod experientiae repugnat, ex eo constat, quod nec leve vestigium sit in corpore mortuo, et quo talis forma colligatur, et ratio est: quia in corpore mortuo solum dantur externae declarationes, quae possunt solum fieri quo ab forma, seu eadem, quae in vivente, non vero forma cadaverica, et insuper defectus temperamenti proprii viventis, qui solum probant abesse animam, non vero esse inductam novam formam.

Plura obiret argumentum, et ejus confirmationes, quae seorsim solvenda sunt, respondeo itaque negando majorem objectionis ad cujus probationem nego consequentiam; ad hujus probationem concessa 1.a, 2.a, et 3.a propositionis parte, quartam ut sub ista habetur nego, igitur agens naturale, ut corrumpat viventem, inducit ultimam dispositionem ad formam cadaveris, et formam hanc tale agens producere nequeat, Deus ut autor naturae illam producit ad exigentiam materiae sic, et illius dispositionis; licet enim materia sic, seu ut se non exigat formam cadaveris, illam tamen exigit ut sub ultima dispositione ad talem formam; dicta pars ultima hujus probationis ... [illegible]

Potest propter argumentum probationem quae falsa est, et quatenus adstruit formam cadavericam esse ejusdem speciei in omnibus cadaveribus ... falsa est apud Patrem Oviedo dicentem formas cadavericas esse specifice diversas pro ... [illegible] ... viventes expellitur, et licet hoc non dicatur, adhuc non est ejusdem speciei forma cadaveris in omnibus cadaveribus, ... [illegible] ... bravum viventibus quibus succedit.

Et ratio hujus quod diversitas specifica earum colligi solet ex diversitate specifica ultimarum dispositionum quas exigunt, cum ergo dispositio ultima pro forma cadaveris sit ex fermentatione virtutis et defectu debiti temperamenti ad formam licet defectus hic, ut dicebatur, [illegible] dibus, et fermentationes tam diversae sint pro diversitate [illegible] formarum quae pro cadaveribus [illegible] versae exigunt pro diversitate specifica earum [illegible] quas sequuntur. Talis [illegible] docet, contradicitur, provenire posse effectum ejusdem a causis adeo diversis, sicut videmus [illegible] formam provenire, sive vinum ab aqua calida corrumpatur, sive ab aqua frigida, sive [illegible] mido; similiter experimur formam carbonis eandem, sive lignum ignitum aqua extinguatur, oleo, vino, vel terra &c. quod illud contradicibile est cadavere.

Dicunt alii adversarii [illegible] replicant respondet, formam aceti semper provenire ab eadem specifica causa et similiter formam carbonis; quia nimirum licet agentia efficienter corruptiva vini adeo diversa videantur, quod tamen cum vino efficiunt, ut aceti formam [illegible] recipiat semper idem est, [illegible] caloree, et humiditate, [illegible] dispositiones producunt, quae necessaria sunt ad statum [illegible] et [illegible] non [illegible] ignito [illegible] agere efficienter [illegible] licet adeo diversa, [illegible] illud [illegible] habeat idem semper efficiunt, nempe expellere per inductam frigiditatem et humiditatem calorem et siccitatem ad ignem necessarium. Ad hoc responsio solum [illegible] probat, et [illegible], idem nos dicemus similiter [illegible]

non obstat 2° quia specifica forma substantialibus diversitas non oritur ex quorumcumque accidentibus
ad quorum praesentiam inducuntur in materia, sed ex diversitate accidentium, quae ad suam productionem,
seu ad supernaturalem statum exigunt, et hoc ad exempla posita respondebunt etiam adversarii; si autem dicas, nullam formam induci, cum materia habeat dispositiones, quas non exigit, contra
quia in morte actualis non inducit formam cadaveris, cum ut diximus dictae materiae
dispositiones, quas talis forma non exigit, absque nascimur. Et

Et ratio est quia adversarii ipsi concedere debent formam aceti induci materia nimis calida, quae calorem forma ipsa
non exigit, cum illum paulatim amittat, nec recuperet, similiter formam carbonis induci
a forma carbonis materia ligni ignita nimis humida quia siccitatem ... igni aqua
extinguatur, et etiam formam ferri induci praesentia ad materiam calorem nimis
ab igne relictum, quem paulatim deperdit nec restauret; ... sicut juxta ad-
versarios forma corporeitatis servatur cum illis accidentibus, quae non exigit, cur etiam
induci non poterit forma cadaveris ad praesentiam illorum, ratio omnium est: quia licet
forma illa non exigat ejusmodi accidentia, tamen non est cum illis incompatibilis. Si ve-
ro quaeras quando accidentia exigantur a forma, exigi, quando vero permitti
a forma, respondeo id ipsum constat ex responsionibus exemplis nostris, si tamen bene respon-
deas, signum solet esse, quod accidentia deperdita recuperet ad ... exigentiam; si vero
exigentia ad admittuntur, nec restaurantur ab eadem forma, signum erit, illa accidentia non exi-
gi, sed permitti, nisi aliquid consistet contrarium vel quid aliud obstet,

Sed ad minorem vel philosoph-

mu respondeamus, sed id falsum est notabiliter ex dictis ad hoc contra Scotum, ut constat praeambulis dic... permanet, posse scilicet diu manere naturaliter posse manere spoliatum naturaliter omni forma, si ita manere posset corpus organicum sine anima; vel hoc non posse, sine anima existere naturaliter, si materia sine forma existere non posset. Distributer ad primam nostram minorem dico, et etiam ipsius probationem 1a, et 2a, ut ad subsumptam minorem, ad quam dico 1am ipsius partem falsam esse, ut constat ex dictis: 2a partis, et ipsius ratio non etiam falsitatem ducat esse apud omnes, illa enim propositio, ita ut jacet, probat in cadavere manere formam viventis, si quando ut quis, manent eadem accidentia, et hoc probat eadem formam; sed in vivente datur forma viventis; ergo eadem etiam in corpore mortuo datur, hinc a contrario sic demonstratur falsa eadem propositio, quia requirit deficere formam viventis permanente eadem accidentium colectione; sed in cadavere deficit, seu non permanet forma viventis; ergo non permanet eadem accidentium colectio, quae in vivente.

Maior certa est; quia forma substantialis necessario est ultima sui dispositio, et hoc contra substantialem; ergo requirit deficere formam substantialem, cuius ultima est ipsa dispositio deficiat; at quae requirit deficere ultima dispositio ad formam viventis permanente eadem accidentium colectione, colectio enim accidentium in vivente illam ultimam dispositionem includit: ergo in cadavere non permanet eadem accidentia, quae in vivente erat. Denique hoc etiam experientia ipsa demonstrat: etenim in morte animalis deficit flexibilitas, et agilitas partium, nativus color, calor vitalis, aliaque plura, quorum loco subsidit in membris rigor in partibus gravitas, in toto corpore pallor, et letalis frigiditas; ideo quia hinc contra formam corporeitatis arguimus, et impugnamus diutissime, ut in ultima nostra praelectione vidistis; falsa omnino est propositio, et ipsius ratio.

Ideo alii limitant propositionem dicentes in cadavere manere eadem accidentia, aliquibus demptis, sed sic in hac propositione illam omittunt. Et distinguo minorem: sed eadem omnium accidentium colectio probat esse formam juxta thomistas nego: Diversa aliquorum tantum accidentium colectio, non minor. Dicimus in loco proprio ...tato cum ad diversas formas diversa accidentium colectio requiratur, et non probat eandem formam aliquorum accidentium colectio duobus compositis communis ad formam contrariam distinguo majorem: eadem dispositio ultima, et adaequata requirit deservire... nego: eadem dispositio non ultima, et inadaequata,

normam, et [illegible] [illegible] cadaveris, unde [illegible] requiritur dispositio ad formam vivents, et cadaveris [illegible] ultima dispositio, et [illegible] [illegible] dispositio ad talem formam ultima [illegible] ad formam [illegible] resultant ex [illegible] accidentibus et [illegible] et ex huius effectus, et accidentibus [illegible] resultat dispositio ultima ad formam cadavericam.

Ad 2. [illegible] productis à Patribus Conciliis et [illegible] [illegible] formam cadavericam [illegible] repone quia [illegible] Patres [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] At his omnibus [illegible] vocibus, et verbis [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cadaverica [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] Theologica [illegible].

[illegible] experientia, [illegible] cadavericam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vestigia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vestigia ad formam cadavericam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cadaveris [illegible] [illegible] talem formam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cadaveris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dispositio [illegible] [illegible]

per introductionem formae ad quam est dispositio, sed forma corruptionis est physica dispositio ad aliam.

8. Manifestare debet, quia physica dispositio debet praesupponi necessaria et quidem actualiter, introducatur forma in hoc subjecto actualiter disposito, traducatur. Probatur minor: forma corruptionis mortis praevie constituit, et corporis physice organizati carnei scilicet ossei etc. sed est mortis, sic constituit et physica dispositio ad aliam etc. Probatur minor quia non est mortua constituit, et corporis organizati carnei ossei etc. constituit mortis esse subjecti praevium respectivum; non enim subjecti deest ad corpus organizatum carneum osseumque etc.

~~non [illegible]~~ Ad argumentum nostrum praeviam

non [illegible] dispositio distinguitur: dispositio forme praevia, et taliter disponens materiam ad formam, non expellitur etc., nego; dispositio permanenter disponens non [illegible] etc. [illegible] dispositio forme praevia, et taliter disponens subjectum ad [illegible] formam ad quam disponit et ideo expellitur ad adventum [illegible] forme quae dicitur praevia dispositio ad [illegible] [illegible] ad cujus formae introductionem [illegible] expellitur, et [illegible] forma corruptionis [illegible] [illegible] esset praevia dispositio ad formam [illegible] [illegible] expellitur, [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] ad [illegible] [illegible] forma corruptionis [illegible] [illegible] et [illegible] non ad [illegible] constituit, et corporis physice organizati carnei ossei etc., non [illegible] praevie, et [illegible] constituit etc. subdistinguo: [illegible] constituit, et corporis organizati carnei [illegible] [illegible] ultima [illegible] [illegible]: et corporis organizati [illegible] completi [illegible] non ultima [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] mortis constituit, hoc est, et corporis [illegible] [illegible] ultimo completi et physica dispositio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non ultimo completi [illegible] [illegible], ad [illegible] [illegible] organizati, est [illegible] subjecti [illegible] [illegible] corporis actualiter organizati, non vero substantialiter organizati, [illegible] ex parte [illegible] nulla substantialis forma constitutiva [illegible], ut satis ex dictis constat. Omissis [illegible] subdistinctionibus partis, quia [illegible] ex [illegible] expellunt, mortis, et corporis organizati carnei ossei etc.

substantialiter, sicut per aequivocationem caro mortua, seu sine forma viventi non proprie et simpliciter caro, sed tantum aequivoce, et [illegible] nominis communicationem, ut probat ex Philosopho 2. de generatione animalium cap. 1. dicente: non est enim facies nisi quae habeat animam, neque caro, sed aequivoce dicitur facies, aut caro per corruptionem, quasi lapidea aut lignea, ut forte, et quae id ipsum docet Philosophus aliis in locis [illegible]

Sed communiter adversarii Physici exponunt de corpore organico praecontinenti, et similiter de osse, carne, etc. quae admittunt corpus organicum substantialiter carneum, osseum, etc. non ultimo, et etiam ultimo completum Physicus capiunt loquitur de corpore communi [illegible] de hac re nostram modo, ideoque parum [illegible] omisimus. Igitur corpus organicum carneum, osseum, etc. quod supponit praecedit ad generationem, et vocatur per accidens, praeter naturam [illegible] accidentalibus organizationibus dispositionibus dicitur, et constituitur per formam corporeitatis, quae est forma ultima, et non subordinata animae ut adversarii volunt: totum hoc licet proprie, quia non [illegible] dispositio ad animam, sed erit dispositio sive praevia, et accidens, eo modo, quo aqua dici potest dispositio ad formam crystalli, et ignis dispositio ad formam cineris, loco formae carbonis.

Ceterum cum dispositiones ad formam corporeitatis compatibiles sint cum ultima dispositione ad formam viventis, neque forma corporeitatis, neque ultima dispositio ad illam incompatibilis est cum anima, ideo quod ad animae adventum expellitur forma corporeitatis praeter quod talis forma requirit praeviae prioritate naturae maximam dispositionem ad animam, ea enim, quae proprioritate, et posteriori natura existunt, non sunt compatibilia [illegible] in eodem subjecto reali, et hinc patet distinctio, et solutionis nostrae [illegible] hic etiam colliges quare non dicatur forma corporeitatis dispositio physica ad animam, quia scilicet dispositio physica [illegible] philosophico natura praesupponit formam, ad quam disponit, colliges etiam, quod licet accidentia organica sint dispositiones ad formam corporeitatis, tamen non sunt ultima et adaequata dispositio ad talem formam; ultima enim dispositio ad illam semper dicit naturam, seu defectum debiti temperamenti ad sustentandam formam viventis, quae necessario incompatibilis erit cum forma viventis, cujus ultima dispositio constituitur per debitum temperamentum.

[illegible] expellitur forma corporeitatis ad animae introductionem, talis forma [illegible], et ipse ordinaretur ad actum incompatibilem [illegible], sed hoc dici nequit, aliter talis forma [illegible] naret et exigeret suam destructionem: quod non expellitur ad animae adventum [illegible] natura: forma corporeitatis ordinatur ipsa ad animam, sed cum per nos sit incompatibilis cum forma corporeitatis [illegible] natura: quamvis licet dicamus talem formam non esse dispositionem ad animam, tamen naturae non [illegible], id est radicare dispositiones ad animam, sed

hoc sufficit ut forma corruptionis ipse ordinetur ad aliquid. Insuper: aliquid principium debet dari, quod ra-
tione proprie rationi naturae ad aliquam [illegible] ad [illegible] dispositiones, quae sunt dispositiones
ad aliquam, sed hoc principium aliud esse nequit, nisi forma corruptionis; quia proprie rationi naturae ad aliquam talis forma
materia existit. Minorem [illegible], et majorem probationis; ad cujus probationem 2am majoris partis, dispositio-
nare non possumus; ipsum radicare dispositiones omnes ad aliquam, [illegible] radicare aliquas, [illegible]

Respondetur

dico hoc sufficere, ut forma corruptionis ipse, et ab [illegible] ordinetur ad aliquam: et ratio est: quia illas dis-
positiones radicat, ut sunt levitas, et naturales; non vero ut levitas ad [illegible] 2o: quia forma vi-
ni radicat aliquas dispositiones ad formam aceti, forma aquae aliquas ad formam crystalli: forma sanguinis
aliquas ad formam viventis; et sic plura alia, et tamen non ideo etiam apud adversarios praedictae
formae ordinantur [illegible] ad subsequentes formas: ergo similiter dicendum de forma corruptionis [illegible]
aliquam. Ad additam probationem maioris: nego enim proprie rationi naturae ad formam [illegible] debet dari principium
substantiale radicans dispositiones praevias ad talem formam; ut necessario fateri debent adversarii
in generatione cujuscumque formae naturalis non viventis, etiam in generatione viventis; nam ultima dispositio
ad aliquam non radicatur in forma corporeitatis, ut ipsi docent. Sufficit quod materia sit dispositionibus a causis
efficientibus producta, ad cujus [illegible] causa viventis productiva aliquam producit in materia sic
disposita. Tradunt vel dicunt adversarii [illegible] principio substantiali radicentur [illegible] ac
[illegible], quae materiam ad formam [illegible] disponunt.

Instabis 2o: nulla reperitur causa, cujus [illegible]
tur [illegible] dicitur [illegible] hoc forma: [illegible] talis forma non expe-
llitur a [illegible] vel productiva, nam nulla causa formam, quam producit, corrumpit:
nec expellitur ab agente productivo aliquam, hoc enim quo magis disponit ad aliquam, magis perficit formam;
et probat, quod forma corruptionis expellatur, et destruatur per id, per quod ponitur magis perfici-
tur; [illegible] expellitur [illegible] forma substantialis [illegible] dispositione forma produ-
ctiva [illegible], et qui dispositiones materiam ad aliquam disponentes perficiunt [illegible]. Nego autem: ad pro-
bationem [illegible], quam supponit, circa probationem corruptionis: circa quod [illegible] doctrinam [illegible]
[illegible] partes; et adjectam probationem, cujus falsitas apparet in virtute nutritiva, quae

cum eadem sit in virtute alimenti vertit, sequitur substantia alimenti destruendo ipsius formam et praedisponendo ad formam chili, et postea cum existit forma haec, iterum disponitur materia ad formam sanguinis, cum denovo accipit materia, eadem amissa, et destructa forma chili; in eadem causa formam cum producit corrupit.

Et ratio apud omnes debet esse; quia actio naturalis facultatis procedit disponendo materiam, ut illa propriam formam, cum intendit ultimo, producat: et ita accidit, ut prius aliquas qualitates in materia inducat, illa in ratione quo sufficit ad expellendam formam antiquam, et existentem; v.g. alimenti formam; quo sufficiat ad inducendam formam virtutis; sed formam aliam inter medium v.g. chili, sanguinis &c; mox vero qualitates illas auferendo, et alias novas inducendo formam illam substantialem corrupit ... et alia [illegible]

[illegible]

... in quo omnes venire debemus; cum constat corruptio substantiarum formarum; hoc enim evidenter sequitur, et sumendo ad rationem actionis. ... ad formam sanguinis, quo ... virtute productiva, et formativa producitur, et ... corrumpitur, ut producatur forma virtutis ipsius materiae, cum virtus illa ultimo intendit.

Propterea non etiam ratio parte: actio enim ... propriam formam in materia inducere, illa facultas, et disponit, et producit illa actio organica primum in illa ratione quod sufficit esse formam corruptionis, et sic hanc formam producit, postea vero alias qualitates inducendo, directe corrumpit, destruit formam corruptionis, ut formam virtutis inducat ... et hoc de Aristotelis doctrina ... communiter sequuntur de generatione animalium docentes hanc ... corruptionis, et generationis substantialis, et ... nobis animal producat, hanc falsa est quod actio productiva virtutis, quo magis materiam disponit ad animam, plus perficiat corruptionem; non enim perficitur, sed destruitur, sicut non magis perficitur sanguis, nec alimentum, sed destruuntur penitus; nec magis perficitur aqua, sed destruitur, inducendo forma chrystalli generatur

partem ... de formam corruptionis ... expellit ad productionem animae. Si vero sit formam inducens ad causam, et corruptionem animae, sicut hoc vero non est ut eo ad generationem animae ... sequi-

naturae resultio corporis et forma quia hoc reponetur expulsus.

Dicyta vero pratio ab latere falsad, cum dispositiones quae materiam ultimo ad eam dispositionem reducunt temperamentum devitare, id quidem corporis non perficit sed destruit; et sane temperamentum devitare, et deficere componunt, id dispositio ad animam, et 2da corporis corrumpitur: formae hoc suscipiunt contra se ratione dispositionis. Hoc dicta supra est cum adversariis loquamur oportet enim res aliter se habet ... inter adversarios id quos nobis persuadent dare ipsorum circa constitutionem corporis doctrina propter suum defendendum corporeitatis formam; cum tamen res adeo occulta in physica sit generatio viventis cujus virtus formatrix. Et pro de aliis ipsius productivum. Inter etiam absolute ... ratio ... terminus hoc tamen ... probabile sit contra doctores, circa id neque verum protrahit adversarios ... admirari ... plures admittunt ... ratione habet; ad adversarium praesertim ex superfluitate ... bus, et hoc sufficiter non cognoscitur contra suam corporeitatis formam. Sed ad ulteriora progrediamur. Sectio

SECTIO V.

Quae restant argumenta discut.

Argumentum 4: diversa membrorum collectio contexter habita arguit diversas specificas formas; sed carne, osse, nervis et similiter oculis, auribus, datur diversa membrorum collectio contexter habita: in illis partibus, membris ergo datur diversa specifice forma. Modo sic forma hoc resultat forma vivens; hoc enim est ejusdem speciei in omnibus corporis partibus, quod pro sensu constat: est contra rationem, quod est forte indivisibilis eadem est in omnibus membris, et partibus: ergo talis forma est forma corporeitatis, quae divisibilis est, et heterogenea pro partium virtutis heterogeneitate.

Minor est ex ... , quo dicit ... diversas formas substantiales dari in auro, et argento vel ... Ita PP. ex patre Daudino. Sed efficacior argumentum multi ostendi

ssed, et 1° probatur; quia si similiter possemus nos eodem aspectu [illegible] aethiopes, et hispanos esse diversae speciei, nam in illis separantur diversa specifice accidentia externa, quae diversas specificas formas arguunt; sed hae forma non est anima, [illegible] alia sive corporeitas dicatur sive non, sicut [illegible] adversarii; satis ostendit nullum robur esse argumenti [illegible] ab eis [illegible]. Peregrina enim est apud Phos exit, [illegible] diversitas specifica inter homines de facto existentes, ut tam prae oculis habeamus homines aethiopes, et hispanos. Ostenditur ergo propositionem quaestionis, et statuentes diversitatem specificam inter [illegible], et hispanos &c.

Ostenditur 2°: quia aspectu facto praeexistentia formae diversitas formarum in utraque, sed [illegible] ultimis, et ultimo [illegible] [illegible] maxime [illegible]; quia aspectu inter Phos omnino fuerit formas substantiales diversas [illegible] diversitate potentiis, quo [illegible] [illegible], et [illegible] debeant ad illam specialia accidentia, et operationes proprias illius potentiae, cum desinatur et [illegible] substantia [illegible], [illegible], et [illegible], quae ultimam ad aliud redirigatur, forma ut patet [illegible] ipso aspectu [illegible]; at quia hoc [illegible] non [illegible] datur [illegible] homines diversitas formae ultima, sed non [illegible] forma ultima diversa [illegible] diversis illis partibus, et [illegible] forma, [illegible] non [illegible] diversitas [illegible] accidentibus, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] diversas [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] adversarios.

Quod vero [illegible] maxime arguit diversitatem specificam [illegible] [illegible] maxime diversa, et separata, [illegible] maxime [illegible], et [illegible] [illegible], non maxime. [illegible] sicut juxta adversarios [illegible] forma [illegible] [illegible], [illegible]; [illegible], et radicat diversas formas corporeitatis [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], carne [illegible], nec non potest [illegible] licet [illegible] [illegible] [illegible], et radicare diversa illa accidentia [illegible], quae reliquis illis partibus, praecipue si ejusmodi partes [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] praecipue, quia etiam [illegible] partes maxime [illegible] [illegible], adhuc non [illegible] specifica [illegible] [illegible] [illegible] diversitate accidentium etiam [illegible] habita; ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aethiopes [illegible] hispanos; requiritur [illegible], sed illa diversa [illegible] [illegible] sit exacta [illegible]

[illegible] ad illa accidentia collectione formalis, [illegible] illa forma substantialis [illegible]. Et hoc est syncategorematice, ex quo colliguntur in ipsis diversae formae substantiales [illegible], et aliae.

[illegible] diversitas accidentium [illegible] requirere [illegible]. Ratio est, quia stat optime [illegible] sed unius [illegible] equivalenter diversitatem cujus possit radicare et exigere omnes illas diversas dispositiones; sicut [illegible] dicendum est de [illegible] virtualiter [illegible] in [illegible], quae licet adeo diversa sint in partibus, et operentur tot, quot sunt vitis accidentia, [illegible] non requirunt diversas [illegible]: et [illegible] diversas formas corporeitatis non arguere diversas [illegible]. [illegible] de homine, cujus [illegible] divisibilis [illegible], licet [illegible], eminenter, seu equivalenter [illegible] sit, [illegible] radicare et exercere operationes [illegible] diversis illis partibus correspondentes.

Si [illegible] de omnibus viventibus loquatur, facile negotium solvi potest; sed [illegible] a nobis [illegible], quia stat, animas omnes materiales, divisibiles esse, et partes heterogeneas correspondentes partibus diversis; quae sane radicare possunt, et re ipsa radicant diversa illa accidentia organica, quae illis partibus correspondent. Similiter etiam dicendum nobis erit, si non de corpore organico vivente, sed vel de hominis [illegible] vel de corpore emortuo loquatur argumentum, in quibus cum non detur forma indivisibilis, sed divisibilis atque heterogeneis partibus nos illis formis figuremus, [illegible] adversarii [illegible] forma prima, sed hic [illegible] forma cadaverica nequit esse principium radicans organisationes [illegible], quae remanent in cadavere: ergo [illegible]. 1º quia cum forma cadaveris sit alia a forma viventis, diversas, et contrarias dispositiones exigere debet, ac forma vivens: ergo nequit radicare illas [illegible] organisationes, quae in vivente erant. 2º quia cum forma cadaveris omnino emortua sit, et ipsa [illegible], surda, muta, [illegible] ad nihil [illegible] organisationibus oculorum, linguae, aurium [illegible], ergo nequit esse principium ejusmodi organisationes radicans.

Respondeo negando ans: ad 1m probationem distinguo ans: diversas, et contrarias dispositiones omnes exigere debet; nego: aliquas, [illegible]

anis: petit nego: itaque per ultimam dispositionem defectus debiti temperamenti ad formam viventis, at hoc satis est, ut trahat, et in inimica sit forma viventis debitus illud temperamentum exigentis. Ad 2am probationem dico, quod licet forma cadaverica sit caeca, surda, muta, et... desit ... dicet tamen accidentalibus organisationibus, ut ... curvetur: sicut forma corporeitatis licet caeca, surda et muta, dicitur apud adversarios, ejusmodi organisationibus destructis, ipsis illis organisationibus destructis oberit forma corporeitatis perire, et alia succedit; similiter nos dicimus, forma cadaverica exigitur.

Scio ab experientia, quod ... sublata accidentium organicorum corruptio fiat; et accidit quandoque viventes fulmineo igne correptos momento in cineres abiisse, non succedat autem forma cadaverica; et si ... detur defectus debiti temperamenti, succedit vero quandoque viventes moriuntur naturali modo, aut etiam violento, sine notabili accidentium organicorum corruptione, satis fundamenti experientia habemus, ut dicamus, formam cadavericam, tales organisationes exigere, et aliquando non deficeat exigentia, quod nos urgeat ad oppositum: ex eo enim quod aliqua accidentia, igitur, cadavere, quae non adipiscitur a forma cadaverica, qualia sunt aut nimius calor aut ... a ... siccitas frigiditas etc., non teneamur dicere ita etiam reliqua omnia se habere, neque omnes admittimus accidentia communia, et etiam admittimus plures qualitates ab agentibus ... extrinsecis productas in corporibus quibus alteratur sine principiis radicativis; tum enim debitatis ... quaeramus, nec enim assignari posset, aliter accidentia illa non essent communia.

Verum si quaeras, quaenam sit determinata ultima dispositio ad formam cadaveris, ad cujus exigentiam talis forma producatur in cadavere, an dispersu, et an corporis separatione: respondeo, non esse illam, quae ... proxime procreanda fuit forma corporeitatis quae in eodem sit corpore organico, non obstantibus tot, tamque diversis mutationibus, et alterationibus per diversas qualitates ipsas, quae acquirit, quae dependet per diversum statum ipsius existentia, quam terreant nos omnes hae mutationes ut in eadem forma simpliciter accidentia, ne nos deterreat illa varietas accidentium, quam videmus ex diversis causis, quibus animal perit, oriri, ut ... statuamus nostram cadavericam formam.

Arguitur 5° quaelibet pars in homine distinguitur essentialiter ab alia, ut ... capite manus a corde, caro ab osse

R. Hoc distinctio non provenit ab anima, nec a materia, sed provenit a forma corporeitatis. Probatur major: non minus differt caro ab ossibus, quam ferrum a lapide, sed ferrum essentialiter differt a lapide. Ergo. Probatur minor: si non daretur hoc constitutivum diversas partes formae corporeitatis, manum, caput, cor etc., distinctus unus homo esset totus, sed hoc est falsum. Ergo. Probatur 2°: non admissa forma corporeitatis heterogenea pro diversitate partium in corpore humano, omnes partes hominis essent homogeneae, essent ejusdem materiae et animae rationalis, quae sunt ejusdem speciei in omnibus totis partibus; at qui partes totius apparent vel ipsis sensibus heterogeneae et dissimilares. Ergo. Respondeo ad hoc ultimum, concedendo, quod si argumentum solum probat distinctionem diversitatis partes illas, quae sensibus apparet, nulla est ad probandum formam corporeitatis; hanc enim diversitatem omnes videmus, cum omnes diversas organizationibus atque [illegible] diversis partibus [illegible].

Et sic videmus manum differre essentialiter a pede, vel a carne caput a brachio; omnes enim istae partes includunt suas speciales figuras, et specialem dispositionem secundum quam differunt, essentialiter vero non differunt. Si vero argumentum probat quod essentialiter differunt substantialiter, ut videtur esse secundum hanc essentialiter argumentum. Plura ex his distinguimus, plura [illegible] dicenda et primis ad [illegible] exigitur ad necessariam materiam, argumentum retorque; [illegible] similiter per diversas substantialiter animas, sed non esse diversas operationes vitalibus; et sic cum Platonicis admittendum hominem esse unam formam vegetativam, formam sensitivam aliam, aliam formam rationalem, super aliam formam auditivam, formam visivam aliam, et sic aliis, nec enim video aut audio quid speciale propter diversitatem illam substantiae partibus [illegible] proportionem ad animam; quod similiter non probat diversitatem substantialem etiam supposita [illegible] in ordine ad [illegible] diversum, [illegible] uno respectu alterius. Sicut quod adversarii dicunt unam eandem animam diversis [illegible] diversa munera operari, et ad illas operationes vitales sufficere, cur id non possumus, et nos respondere.

Poteramus itaque, et sic ad argumentum respondeo directe [illegible] manum, quod potest pars hominis differre essentialiter, hoc est substantialiter ab alia parte, ut pes a capite, non, quod debet pars hominis differre essentialiter, hoc est per [illegible] aliquas [illegible] partem [illegible] manu. [illegible] causas recognoscenda a nobis pro [illegible] hujus formae corporis humani [illegible], praecise [illegible] quod [illegible] essentialiter [illegible] forma [illegible] solum manum [illegible], [illegible] organizationes [illegible] et [illegible] dicitur [illegible] operationes vitales. [illegible] dicimus [illegible] non de partibus essentialibus [illegible] integraliter hominem constituentibus, ut sunt caput, cor, [illegible] essentialiter et substantialiter [illegible], et [illegible]

... integriter se non differunt substantialiter, at vero ... alteratur vel sanantur, et ut sonat ... et ... figurationem, et specialia ... videntur una pars ab alia differt, unde falsum dicitur se differre, sicut ferrum, et lapidem; nam hae corpora ... differunt substantialiter ... diversarum specificè formarum, per quas constituuntur; partes autem illae non formaliter, sed ad summum virtualiter, et equivalenter differunt, quatenus ... virtualiter heterogeneae, et diversae, sicut adversarii dicunt loquendo de corde ..., et reliquis membris, ut ultimo ...

Respondeo 2° cum Spinola ..., et aliis ... negando majorem, et minorem, et ... consequentiam. ... hic dicitur substantiales specificè distinctae, ... partes ... integrales hominis, ut manum, et carnem, caput etc. ... non ... necesse ... ab ... unionibus hujus cum materia ...; ad quod supponere debes unionem formationis, qua anima formaliter ... unitur, et communicatur materiae non ... integraliter, sed ... virtualiter divisibilis ... plures partes partiales, vi cujus unionis anima virtualiter divisibilis, equivalens ... pluribus partialibus animabus actualiter communicatur ... capiti, et ibi radicat ... propria, et producit operationes tali parti correspondentes, et vi alterius partialis unionis, communicatur alteri parti ... ibi radicat, producit etc., et sic de omnibus aliis ... tibus, et membris hominis.

Nec obstat, quod ... absoluta unionis materiae, ... et ... ejusdem speciei ... omnibus partibus; nam adhuc uniones possunt esse specificè diversae, à modo quo anima communicatur uni parti potius, quam alteri. Etenim illa diversitas specifica admittenda ... partibus ... sive absolutis ... hominis, quo ... si anima divisibilis formaliter esse, hoc autem divisibilis ... partes heterogeneas, uniones procul dubio heterogeneae essent, cum vero anima ... divisibilis ... sit, ... diversitas heterogenea ... partibus admittideret, nec sufficere virtualis divisibilitas explicaretur nisi admittis ... illis modis ... quibus communicatur materiae, ad obeunda munera diversa ... tam ... activo, ... passivo, à ... diversis ... et organisationibus ... configurationibus.

Sicuti haec ... placent, respondent ... adversarii, re-

281

rationem facit, hoc ethiope et hispano, quibus arguit constituimus: quia non minus essentialiter differre ad sensus videbitur corpus ethiopis, a carne hispani, et similiter caput, hos &c. hos ethiopis a hoc hispano, quam ferrum a lapide: sicut quod ferrum non nisi forma substantialis a lapide differt, sic etiam diceris erit ratione non forma substantialis differre ethiope a hispano et caro caput &c unius, a carne et capite alterius, nonne autem hoc forma erit ad 1ᵘᵐ, formam non absolute marem; quod nunquam nulla, nisi ad nostram sententiam defendendam urget argumentum adversariorum ut ego zdamus. Ideo ergo ferro ego ab uno, ab altero xx, di absolute. Etenim etiam si non admittatur forma corporeitatis adhuc ab omnibus fatendum fore durum quod hos est forma substantialis virtualiter heterogeneum secundum formata substantialia, et essentialia eius quatenus scilicet includunt, ergo rationalis virtualiter heterogeneas dicit expressionem suscepti partibus substantialibus, quas ipsam formam includit, ut verum sit hoc illud resultans ex anima rationale. Quis de hoc dubitet?

Modo sic: hos est anima rationale dicit et productivum principium, et principium formum operationum, et sensationum propriarum hominis, quales sunt quae per sensus externos exercebuntur per virtutem etiam utriusque, deambulationem &c; per sensum etiam externum, hoc principium formum est necessario ratione constitutive ex parte dispositionis corporis hominis; non de sola materia, ea solum expressione, et configuratione, quae digito, aut manu hominis sensitur ut dividitur: frequenter dicitur etiam non admissa forma corporeitatis manum hominis, esse essentialiter hominis. Etenim substantia, seu materia illa expressione et quantitate, quae ab adversariis admittitur simul cum forma corporeitatis ut substantiale essentiale animal [illegible] forma absolute [illegible] essentiale ab [illegible] et [illegible]
ad rationem organica [illegible] sic solutioni ad argumentum data stare videtur, 2ᵃ etiam nostra solutionis dicta, nisi hoc, [illegible] 1ᵃ ratio intelligit ut per se stat; nec licet non ex parte [illegible] quae veniatur heterogeneitas, hoc homo damus includit heterogeneitas ratione unionis, quibus anima communicatur; quod [illegible]
[illegible] materia.

[illegible]

net, ... vivere prod. adstantis, et corporeas, quo corpore humano ... ad functiones vit. corporeas, sicut licet spiritualis sit, et corporea producit, et rad. et materiales vitales operationes, ut omnes recipiunt. Observa 2°, tria secum. non dari; hoc spiritua corporeitis ut homo denominetur generatus; ad hoc enim sufficit, quod unio subst. ... formis generetur, ut omnes admittunt; hujus actionis tractu ad unionem formis cum materia resultat totum homo, quod denominative generatus dicitur; cum et materia non generetur. Observa 3° non dari ... corporeitatis et vitamus recursum ad Deum pro producenda forma cadaverica. Quando homo, vel animal subito perit, quod adsit causa 2ª cujus virtuti productio illius formae cadavericae tribuatur: etenim omnes philosophi generaliter multoties ad Deum, vel ad aliquam causam universalem recurrere, quotiescunque non adest causa particularis, cui effectum tribuamus: et hic recursus ab omnibus philosophis ut admittatur, deberet dari, nisi fundamentum commune inter philosophos admissum, quod est negativum fundamentum, scilicet non constare de existentia causae particularis cui tribuatur.

Sic omnes etiam adversarii frequenter ad Deum recurrunt tamquam ad causam productivam, vel conservativam effectus, quando non adest causa 2ª cui tribuatur; ut ... conservatione caloris in aqua, immo et igne; in productione ... et etiam formae viventis quando corruptis speciebus eucharisticis generatur vermis; in generatione etiam vermis, aut alterius viventis ex putrefactione; in productione formae carbonis, quando ignis subito aqua, vel oleo extinguitur, communiter etiam recurrunt ad Deum recurrunt tamquam ad causam determinativam causarum secundarum, quoad dividendum eas producendi. Ita, et pluribus aliis philosophi omnes sine vitio ad Deum recurrunt, nullo ducti fundamento; nisi quia ibi non adest causa 2ª cui effectus tribuatur: unde processus est apud omnes ad Deum esse recurrendum, quando de aliquo effectu constat, et non constat de aliqua causa 2ª, quod recursus non constet de causa 2ª fundamentum nativum est: sed hoc nativum fundamentum sufficiens est, ad hunc recursum ex communi omnium consensu. Ideo hoc principium non est recurrendum ad Deum sine fundamento, ita exponi debet, scilicet sine fundamento saltem nativo.

Et hoc est discursus praecedens; praeter hoc, et aliud fortius axioma, quo nos usi fuimus, contra adversarios; nempe scilicet multiplicandas entitates sine urgenti fundamento; quod ... debet esse positivum, vel

falsum non est stylo huius professionis ut vitemus recursum ad Deum, si enim devitandum recursum ad Deum liceret pro libito multiplicare qualitates quarum virtute lapis [illegible] mirum [illegible] effectus; non solum deberent fieri corporeitates; sed etiam plures alias qualitates [illegible] adversarii, ut vitent hunc recursum ad Deum, quod sane non faciunt. Similiter nullum pro [illegible] argumentum est dicere ad [illegible] formam corporeitatis ut vitetur recursus ad Deum, nam sub [illegible] talis morte producta forma cadaveris, et argumentum nostrum, quod [illegible], vim [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible], ut [illegible] sectione. Sectio 6. rationes teologicae pro forma corporeitatis.

Sectio Sexta.
Rationes Theologicae pro forma corporeitatis

Adversarii, [illegible] ad teologica, [illegible] argumenta, ut suae sententiae robur et [illegible] tribuunt; sed [illegible] calamo a nobis pertractanda haec teologica argumenta utpote, quibus non licet, aliorum [illegible] falsum mitteret. Primum ratio efformatur sic: ex vi verborum consecrationis ponitur realiter sub speciebus panis verum Christi corpus; sed corpus Christi, quod realiter ex vi verborum ponitur sub speciebus panis, necessario est constitutum per aliquam, necessario est solum materia prima; necessario est materia prima adaequate organizata: ergo corpus constitutum per formam substantialem corporeitatis. Maior est de fide definita, et praecipue in Tridentino sessione 13 capite 3.o minor probatur 1.a parte [illegible] rationibus, quibus probatur corpus, quod est panis, [illegible] non constitui per animam. 2.o quia iuxta [illegible] Tridentinum cap. 3.o anima non realiter ex vi verborum, sed per concomitantiam ponitur sub speciebus eucharisticis; sed si corpus quod realiter ponitur ex vi verborum constitueretur per animam, haec realiter poneretur et non per concomitantiam: ergo.

Quoad 2.m partem probatur etiam minor: corpus quod realiter vi verborum ponitur sub speciebus panis est corpus humanum organicum verum carneum, ossium [illegible]: sed eiusmodi non est materia prima: [illegible] lapis, quia materia prima constat, [illegible] corpore organico, carneo [illegible]: ergo. Praeterea: si corpus, quod realiter vi verborum ponitur sub speciebus panis esset solum materia, cum haec etiam ponatur sub speciebus vini, ex vi verborum consecrationis vini [illegible] tale corpus, quod est contra concilium [illegible]. Tandem probatur 3.a pars

ejusdem materiae; quia ex vi verborum natum verum corpus Christi Domini ponitur sacramentaliter sub speciebus Eucharisticis; sed si corpus quod sacramentaliter ponitur esset materia sua organisata accidentaliter ... Christi Domini ... sacramentaliter ex vi verborum sub speciebus: ergo. Maior constat, minor probata, constat ex communi Theologorum consensu cum Divo Thoma, et colligitur ex Tridentino fundato. Maior liquet, nam si vi verborum ponitur corpus; et hoc est materia sua cum accidentibus organizationis hoc est, ponitur ... quia juxta Tridentinum sessio cap. 4°, conversio Eucharistica est transsubstantiatio, quod non esset, si corpus, quod vi verborum ponitur, esset materia sua accidentaliter organisata; nam materia accidentaliter organisata est totum accidentale, ideo illa conversio ab hoc toto transaccidentatio, non vero transsubstantiatio dicenda esset.

Difficultas haec largè à Theologis in materia de Eucharistia tractatur agitur de verborum consecrationis significatione, et de iis, quae sacramentaliter ex vi verborum in Eucharistia ponuntur; id certum apud omnes est sacramentaliter, et vi verborum poni, quod verba ipsa significant, caetera per concomitantiam. Multiplex est doctorum sententia in assignanda re significata sacramentaliter; sed communis est [illegible] illud quod verba consecrationis significant. Sed ut argumento facto quoad praecipua attinet fiat satis, [illegible] sequutus, cum aliis [illegible] nostris, et generosis [illegible] loquimur, assero per nomen corporis significari in verbis consecrationis panem materiam [illegible] et transsubstantiatam, quatenus est susceptiva ad constituendum corpus humanum organicum, quo sensu licet secundum hunc praecisum [illegible] praescindat à vivente, et cadaverica; reipsa tamen simpliciter est, et cadaverica, et vivens.

Nunc cum modo dimissis illis, quibus à nostris [illegible] Scotistarum argumento [illegible] tenere, non respondere ... ad argumentum Theologicum ... materiam; et absolute [illegible] ... corpus quod vi verborum ponitur non est corpus constitutum per animam ut hoc est ... non minus ut hoc est [illegible] ... corpus ... materiam quatenus ... transsubstantiata ... sub qua constituat corpus organicum humanum ... sub ratione ... illa ratione praecisa ... et à forma cadaverica ... illa significatione, non ponitur ... sub ... ratione ... et [illegible].

296

Ad 1um hujus [illegible] fratiorem, quod atinet ad rationes [illegible] [illegible] significationes [illegible] expressas et quoad divisionem [illegible] satis constat, quid nobis dicendum sit; restat tamen [illegible] [illegible] significatione et transubstantiatione [illegible] deveat nomen corpus in verbis consecrationis, dicimus modo [illegible] per vocem illam in verbis consecrationis significari substantiam corporis ex materia et forma substantiali, hoc autem non est, [illegible] dicunt aliqui eo modo explicato nos asserimus, [illegible] corporis [illegible]. Ad 2um fratiorem ex [illegible] dicimus quod poni [illegible] sunt ad delectatem sub ratione [illegible], sub quo [illegible] non significatur [illegible] vi verborum.

[illegible] [illegible] [illegible]: quia [illegible] ponetur vi [illegible], non autem vi conexionis, aut unionis quae partes Christi Domini inter se copulantur, sed juxta [illegible] solum ponitur vi naturalis conexionis, et [illegible] [illegible] substantia [illegible] poni aliquid sub speciebus panis, et [illegible] eo poni vi unionis aut conexionis quae datur inter partes physicas et realiter [illegible], [illegible] poni [illegible] sub speciebus poni, et non [illegible] vi significationis verborum, quatenus verba [illegible], quid non significet. Et hoc de vera explicatione [illegible] devemus, [illegible] ad [illegible] [illegible].

Dices 2o verba consecrationis sunt signa practica: [illegible] quod significent, sed non [illegible] aliud [illegible] corpus [illegible] et abstrahens; hoc ergo ut sic non efficitur, quia actiones physicae [illegible] ad [illegible], et sunt circa res [illegible] et [illegible] [illegible]. Ideo [illegible] ad [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] verborum, [illegible] significationis [illegible] ut optime docet [illegible] ex [illegible] [illegible], aliud esse poni [illegible] ex vi verborum [illegible], aliud vero poni per efficaciam verborum. [illegible] patet, [illegible]. [illegible] verborum [illegible] illud, quod [illegible] ad [illegible] verborum, [illegible] efficaciam autem [illegible] illud, quod a parte rei [illegible] [illegible] verborum, seu [illegible] [illegible].

Dominus [illegible] verbis ad [illegible] [illegible]. [illegible] Christus

Dominus [illegible] verbis ad efficaciam [illegible], [illegible] significat et [illegible] ad efficaciam [illegible] quo res significata [illegible], [illegible] verba significent corpus ratione [illegible] [illegible], ideo [illegible] ratione, [illegible] esse ex vi verborum [illegible] [illegible] vero [illegible] non [illegible] [illegible] ratione [illegible] verborum ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex parte [illegible] significati. Colliges hinc, quod [illegible] ex parte [illegible]

[illegible] corpus, quod significatio sit corpus abstrahens à corpore vivo, et mortuo, [illegible] [illegible] significat corpus Christi verè humanum carneum &c. quod [illegible] pore [illegible] pro statu vivo, quam pro statu separationis ab anima, ut [illegible] triduo mor[illegible] cum supponit [illegible] Christi Domini corpus ipsius [illegible] illis duobus statibus [illegible] [illegible] habeat re ipsa corpus illud [illegible] [illegible] sub abstracto, in [illegible] [illegible] cadaverica, [illegible] sit detrahere formalia, quando [illegible] facramentis detrahitur ad statum [illegible] ipsa corpus illud à parte rei [illegible] habet, ut notat [illegible] [illegible] et [illegible] corporis Christi [illegible] ejus naturalis [illegible] propria spe-ciei.

Dices 2° corpus, quod [illegible] corpus quod [illegible] pars [illegible] verè, et [illegible] humana Christi Domini, sed corpus hoc non est [illegible] ex Maria et [illegible] sub [illegible] abstractione. Respondeo [illegible] aliud est, quod corpus illud significatum, significetur per modum partis, et [illegible] partialitas [illegible] ab eo, quod [illegible] ponitur; aliud [illegible] ipsa tale sit, [illegible] [illegible] verbum significativa [illegible] exprimat [illegible] corporis humani Christi Domini verè carnei, [illegible] non dicit [illegible] ex parte [illegible] ab ipsius anima, quod [illegible] ponitur. [illegible] [illegible] verificare [illegible] [illegible] habet [illegible] corporis Christi Domini, [illegible] [illegible] [illegible]. Si autem [illegible] [illegible] [illegible] dicere [illegible] asseramus; aut [illegible] à nobis sit, corpus, quod [illegible] significatum [illegible] corpus [illegible] humanum verè carneum [illegible]

[illegible]

[illegible]

Dices [illegible]: ex vestra responsione [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] corpus, quod [illegible] sub [illegible] triduo mortis [illegible], cum corpore toto [illegible] [illegible], et [illegible] facta à Christo [illegible] manifestum est, quia corpus [illegible], et ad corpus [illegible] cum Christus Dominus [illegible] viveret, corpus autem [illegible] triduo mortis [illegible] esse corpus [illegible] per

per formam cadavericam, quia seu separationis animae, sed corpus constitutum per eam est non solum numero, sed etiam
specie distinctum a corpore constituto per formam cadavericam: est. Modo sic est constat ex praedictis, idem numero
corpus Christi Domini, quod natum est ex Beatissima virgine pependit in ligno, jacuit in sepulcro,
et ponitur sub sacramento altaris; sed per nos non idem numero, sed diversum etiam specie corpus illud
fuit: quod non tenet nostra solutio.

Respondeo ex primis: corpus, quod sub speciebus panis per actionem verborum
ponitur esse ~~[illegible]~~ idem numero corpus in quocumque statu, cum quocumque tempore sacramentum conficiatur;
esse idem numero eodem modo, quo est idem numero corpus Christi mortuum, et vivum; est autem hu-
jusmodi corpus idem ex parte suppositi [illegible] et qualitatis, aliarumque accidentium exteriorum; non ve-
ro [illegible] ex parte formae: hoc autem sufficit, ut humano modo loquamur de illo tamquam de eodem numero;
quamquam rigore philosophico non sit re vera idem numero corpus ex parte formae, et quidem [illegible]
haec est genuina, et vera solutio, expositione quadam adpatrum autoritates sentiendum rigorose est; [illegible] dicere
ex adversariis, quo modo ipsi exponunt hanc identitatem rigorosam inter corpus Christi nascentis et
morientis identitatem etiam inter ipsum corpus vivum, et integrum perfecta, et adaequata integritate et,
pulchritudine, ipsumque corpus emortuum, laceratum, et flagellatum, clavis que et lancea perfora-
tum. Poterit re veritate hujus locutionis humano modo hoc est corpus Christi: [illegible] minime fore.

Alii

manet soluta altera ratio teologica quae ex identitate inter corpus Christi nascentis,
morientis, resurgentis ~~et adhuc~~ &c. ~~et [illegible]~~ constat contra formam cadavericam, quae constat; quia
ex nostra sententia sequeretur absurdum hoc; scilicet quod cum dixerimus mariti [illegible] forma-
rum fuisse formam cadavericam in triduo mortis, verbum divinum formam illam assumpsisse hypostatice, et de-
rum [illegible] die resurrectionis amisisse; unde falsificaretur axioma illud quod verbum assumpsit nunquam
quae dimisit. Respondeo concesso quod forma cadaverica assumpta [illegible] hypostatice a verbo, hinc nu-
llum esse absurdum sequi, neque axioma illud [illegible] pro hoc falsificandum, illud enim intelligitur
[illegible] de iis quae assumpta sunt de propria intentione; verbi divi-
ni incarnationis sententia catholica veritate de vera morte Christi Domini, quia anima separa-
rata fuit a corpore. Illae autem fuere partes essentiales naturae humanae vere assumptae,
et nunquam dimissae, [illegible] unione inter corpus et animam pro tridui mortis. Hoc

quia supra vide apud Quirós D. tomo 2° et 3° tertia parte D. Thomae: tomo caput 3. de pluralitate specierum non subordinatarum in eadem materia. Sectio 1.a Naturaliter [illegible] non possunt in eadem materia plures species.

CAPUT 3.

De pluralitate specierum non subordinatarum in eadem materia

SECTIO 1.a

Naturaliter [illegible] non possunt in eadem materia plures species.

Hac de re [illegible] sententia contra unam et alteram fidem [illegible], licet non adeo efficax sit pro illa [illegible]; [illegible] quod spectat ad rem sic se habet: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] falso [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] divino decreto

posse frigiditatem, et calorem proprium, quem praeceperat, restaurat igne amoto.

Constat ex dictis eam naturaliter incompossibiles duas formas saltem ob decretum divinum quo formarum ordo naturae, requiritur tamen aliquid, quo a divino decreto praeveniat ejusmodi incompossibilitas, dicunt aliqui, hoc ignotum esse, sed hoc asserere, est onere, et difficultati succumbere, nec asserunt unice ad divinum decretum recurrendum, sed recursus iste non est admittendus a Philosophis si aliunde constat ordo, quo materia recepit, ut recipiat simul duas formas cum sit 2us sine convenientia, et adhibuit formam ut reviera posse constabit ex sequentibus.

Dico itaque 1o naturalis incompossibilitas duarum formarum diversae speciei oritur ex essentiis formarum naturae. Probatur: quia formae diversae speciei vel exigunt, aut sui dispositiones qualitates contrarias gradu summo, quales sunt formae ignis exigens calorem summum, et formae nivis exigens frigiditatem summam, vel exigunt diversas accidentium unionis, quarum altera, alteram destruit, ut sunt formae ignis, et ferri; utroque modo res se habeat, formae diversae speciei exigunt dispositiones naturaliter oppositas, sufficientes quoad aliquam materiam, ut constat ex iisdem persuaderi videtur ex communis conversionibus substantialibus, et transmutationibus naturalibus rerum entium, aliarum naturas et substantias. Modo sic: formae exigentes dispositiones naturaliter sufficientes quoad eandem materiam naturaliter incompossibiles, ipsa est incompossibilitas orta ex natura ipsarum formarum: ergo formae diversae speciei, quae ita nascuntur, eadem materia orta incompossibilitate ex natura formarum.

Dices plures formae naturales diversae speciei exigunt dispositiones diversas sed non contrarias: ergo naturalis incompossibilitas plurium oritur ex ipsarum formarum natura. Probatur quia inter diversas species aliae habentur radicaliter contrariae, et aliae non sunt radicaliter contrariae: ergo non omnes exigunt dispositiones naturaliter oppositas. Respondeo negando antecedens quoad 2 partem, omnes siquidem formae diversae speciei exigunt qualitates contrarias vel gradu summo, vel illa actione et unionem, quia naturaliter incompossibiles sunt, sed a posteriori colligitur ex conversionibus substantialibus. Ad probationem concesso antecedente, nego consequentiam explicando, non est. Formae illae dicuntur radicaliter contrariae, quae exigunt qualitates contrarias summas; ut sunt formae ignis, et nivis: ad harum differentiam dicuntur non radicaliter contrariae, quae non exigunt qualitates summas, sed summo exigunt tamen dispositiones, et actiones qualitatum, ex quibus cum qualitatibus contrariis inter se.

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] tres [illegible] maria [illegible] species [illegible] maria [illegible] [illegible] [illegible] Deus at [illegible] [illegible] habere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible]

[illegible] maria, [illegible] causa [illegible] [illegible] per modum [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tres [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] maria [illegible] [illegible]

ad officium hoc dari in materia, sive pot. [illegible] duplicis spes totalis: [illegible] [illegible] illas recipere, ut re ipsa posse dicemus postea. Sumas 2° modo, ejusmodi pot. [illegible] adaequatam, quae in materia reperitur, est limitata, quatenus naturaliter non potest reduci ad actum 2^m, nisi [illegible] elevationem miraculosè: et [illegible] asserimus naturalem [illegible] cum explicatione [illegible].

Et probatur: quia materia habet [illegible] [illegible] ad receptionem [illegible], aut plurium formarum: ergo habet repugnantiam naturalem ejusmodi receptioni: sed hac repugnantia limitatur materiae potentia ne possit recipere simul plures formas: ergo hoc non [illegible] exhibere explicationem [illegible]. Antecedens 1^a pars certa est, quia si materia plures formas simul [illegible] [illegible] non esset, [illegible] naturalis [illegible] [illegible] habebit. Pars 2^a [illegible]: quia ex eo [illegible] [illegible], aer habere potentiam [illegible], sive [illegible] naturam ad lucem, et ad ejus [illegible], quia experimur, aerem modo habere lucem, modo illam non habere; sed materia nunquam [illegible] duas formas totales, et [illegible] [illegible] materiae [illegible] [illegible] [illegible] naturalis ad illas formas simul habendas: ergo materia habet naturalem [illegible] [illegible] non possit recipere naturaliter simul [illegible] receptionem, probatur: quia virtutes causae colligimus a posteriori ex effectis; ideo quia nunquam experti sumus ignem [illegible], [illegible] ignem non dari virtutem productivam [illegible], et quia experimur calefacere, [illegible] habere virtutem productivam caloris; sed nunquam experti sumus duas formas in materia: ergo non est [illegible] ejusmodi potentiam, cum nec detur ratio a priori nec a posteriori pro ejusmodi virtute.

Dices contra 1°: materia non [illegible] [illegible] [illegible] formas, sed illas recipit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: ergo non est [illegible] limitatur [illegible] receptiva materiae, ne possit recipere duas vel plures [illegible] [illegible], quia caput, ex quo limitatur, est quia non datur [illegible] [illegible] [illegible] ejusmodi [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible], quia sive [illegible] materia [illegible] [illegible] ad aliam, ut [illegible] adversarii: [illegible] [illegible] materia [illegible] non [illegible] [illegible] ad duas [illegible] [illegible] materia [illegible] non [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] plures, [illegible] [illegible] [illegible] potentia neutra. [illegible] ratio ulterius [illegible], quia materia non [illegible] forma materiae ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] a materia; sed receptio duarum nunquam [illegible]: ergo

Dices 1° materia [illegible] naturaliter potentia [illegible] [illegible] [illegible] ad duas [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] habet materia [illegible] duas successive et simul habendas. [illegible] [illegible] experti sumus [illegible] [illegible] effect[illegible] esse [illegible] [illegible] reproducere: [illegible] [illegible] experti sumus duas formas [illegible]. Respondeo [illegible] [illegible]: quia aliqua forma [illegible] [illegible] materiae [illegible] natura sua ordinatur; ac proinde materia habet potentiam naturalem ad plures diversas [illegible] [illegible]; [illegible] non [illegible] plures possint naturaliter eadem forma [illegible]. [illegible] sicut ex eo [illegible] materia [illegible] [illegible] et [illegible] ad plures formas diversas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habeat [illegible] simul ad plures formas simul; ita quoad potentiam [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] nihil [illegible]; [illegible] licet materia [illegible] quoad [illegible] [illegible] formas successive et simul se habeat; ac modus [illegible] se diversus quoad plures [illegible], et quoad plures successive, [illegible] quoad plures diversas [illegible] [illegible] per potentiam naturalem reducibilem ad actum [illegible] naturalibus; quoad plures vero simul [illegible] per potentiam obedientialem reducibilem ad actum [illegible] supernaturalibus miraculose operantibus.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] admissa reproductione naturaliter possibile esse, [illegible], [illegible] defectus per destructionem [illegible] [illegible] naturalis [illegible] reproducibilitate; et [illegible] causa [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] effectus sit idem numero. At vero cum duae formae totales non sint naturaliter [illegible], [illegible] [illegible] naturalibus recte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], materia [illegible] non [illegible] potentia naturalis ad simultaneam plurium formarum receptionem. Sectio 2a. Plures formae supernaturaliter [illegible] possunt [illegible] eadem materia.

SECTIO II

Plures formae supernaturaliter coniungi possunt in eadem materia.

Conclusio nostra affirmativa [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] nostrates [illegible] [illegible] [illegible] disputatione 15 metaphysicae, sectione 10, et plures ex [illegible] [illegible]. [illegible] etiam [illegible] [illegible] [illegible] nomine ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] pater Bassaeus [illegible] [illegible] disputatione 29. [illegible] facile [illegible] [illegible] [illegible] questionibus de [illegible] [illegible] numero, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] plures formas

[illegible] eadem materia: quae possit [illegible] super naturaliter [illegible]. Gratia bona dicit [illegible] ex solu[illegible] [illegible] constabit. Potentia [illegible] vel [illegible] ut sit [illegible] ignis, vel diversa ut [illegible] et [illegible] naturaliter contrarias, ut sunt [illegible] ignis, et aquae, [illegible] comprehendit [illegible] distincta.

[illegible] causalitas, [illegible] ponatur effectus [illegible] ut [illegible] causa, et causalitas [illegible] expulsiva alterius [illegible]: potentia [illegible] ut [illegible] ponatur expulsio alterius. [illegible] causat expulsionem alterius [illegible] causae [illegible] genere causae formalis [illegible] causalitas causae [illegible] [illegible]: [illegible] causa, et causalitas [illegible] expulsiva [illegible] [illegible] habet effectum formalem alterum [illegible] nativum alterum effectus formalis [illegible] illud [illegible] nobiliori denominatione de linea [illegible] effectus formalis nativus [illegible] expulsio alterius [illegible] [illegible] et primarius [illegible] a Deo quia causalitas, [illegible]. Effectus formalis nativus qui et secundarius appellatur, [illegible] a Deo, quia causalitas, [illegible] expulsionem [illegible] [illegible].

[illegible]

[illegible] et causalitas [illegible] expulsionis alterius [illegible] Dei absoluta [illegible] ut [illegible] alia [illegible] evidenter falsum [illegible] data fuit [illegible] ut [illegible] expulsio alterius [illegible] daretur: [illegible].

[illegible] non [illegible] materia, ideo [illegible] non [illegible] fuit

expulsio illius, sed non satisfacit; quia hic sequitur, gratiam unius [illegible] non esse causam, et causalita[illegible] [illegible] secundo expulsivam alterius; [illegible] casus [illegible] causalitas [illegible] actu secundo [illegible] [illegible]; at [illegible] parte non [illegible] [illegible] gratia unius [illegible], [illegible] debitum alterius expulsio, gratia [illegible] id proveniat [illegible] unius [illegible] non [illegible] causa, et causalitas [illegible] actu secundo expul[illegible]

Ad minorem [illegible] negata [illegible] parte [illegible], nego secundam: quia [illegible] causat [illegible] genere causae finalis [illegible] [illegible], quod [illegible] effectus finalis primarius; hic autem effectus [illegible] sub nomine de nominatione de linea totius; non vero expulsio alterius [illegible], [illegible]: id solum causat [illegible] genere causae finalis [illegible], quod [illegible] constituitur, et cui exhibet [illegible], hoc non verificatur de [illegible] respectu expulsionis alterius, sed respectu [illegible]: [illegible] hoc solum, non vero expulsione alterius [illegible] [illegible] genere causae finalis [illegible].

Item expulsio alterius [illegible] praecedentis [illegible] effectus secundarius [illegible] venientis, dicitur [illegible] effectus finalis, quia [illegible] a [illegible], non vero [illegible] per [illegible] constituatur, [illegible] genere causae motivo quatenus ipsa movet Deum ut [illegible] [illegible] praecedentis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] causalitas [illegible] expulsiva sive expulsio [illegible] actu secundo [illegible], [illegible] subtractione [illegible] [illegible] praecedentis, [illegible] non [illegible] [illegible] Deus nollet [illegible] [illegible] posse [illegible] maxime, [illegible] praecedens expelletur, et [illegible] Deus [illegible] impedire effectus secundarios [illegible]; licet non posset impedire effectus primarios illius [illegible] subiecto capaci debite communicata [illegible] [illegible] licet Deus non posset impedire effectus [illegible] primarios [illegible] communicatae subiecto capaci; poterit nihilominus impedire effectus secundarios, seu expulsionem alterius [illegible].

Respondeo ex [illegible] [illegible] effectus secundarios [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effectus vero secundarios unius [illegible] [illegible] [illegible]. Deus autem [illegible] impedire effectus secundarios [illegible], quia [illegible] [illegible] influxu positivo Dei, at non [illegible] Deus impedire [illegible] secundarios [illegible], quia [illegible] effectus non [illegible] a [illegible] influxu positivo Dei, [illegible] [illegible] expulsionem [illegible] praecedentis Deus [illegible]

fiat a conservatione illius. Resp. contra est quia falso omnino dicitur frig. exigere essentialiter expulsionem alterius praecedentis: nec enim assignatur disparitas, cum ... frig. maxime exigentia deveniat exigentia frig. ad expulsionem alterius, quam exigentia frigiditatis ad expulsionem partis quoad locum.

Insuper ratio assigna, ob quam magis connectatur frig. cum cessatione conservationis ..., quam connectitur frigiditas cum perseverantia concursus conservativi expulsionis partis quoad locum: quam enim haec ratio non assignatur dicendum erit, quod sicut Deus contra exigentiam frigiditatis potest substrahere concursum conservativum praesentiae localis expulsivae partis; ita et potest contra exigentiam frig. non substrahere concursum conservativum alterius frig. Deinde: sicut expulsio frig. ab eodem subiecto est effectus secundarius nativus, qui non provenit a frig. mediante influxu positivo Dei, ita expulsio frigiditatis ab eodem loco est effectus secundarius nativus qui non provenit ab alia frigiditate mediante influxu positivo Dei, at potest Deus impedire hunc effectum secundarium nativum frigiditatis: ergo et illum nativum frig.

Instabis: ideo posita frig. in subiecto capaci nequit Deus impedire effectum primarium, quia non potest sine frig. supplere effectum formalem primarium, sed nec potest Deus supplere effectum secundarium frig. sine frig.: ergo posita frig. nequit Deus impedire illius effectum secundarium. Nego maiorem: ratio, ob quam Deus nequit impedire effectum primarium posita frig. in subiecto, non est quae adducitur; sed quia implicat, quod posito omnibus constitutivis rei in actu 2°, res non ponatur, positis autem subiecto capaci, frig., et dein complemento ponuntur omnia constitutiva effectus formalis primarii in actu 2°: unde implicat quod ille non ponatur, sive impediatur. 2° omissa maiore nego minorem: quia effectus secundarius frig. ignis est expulsio frig. ligni, et Deus autem potest non existente frig. ignis expellere a materia ligni per substractionem concursus, consequenter ergo sine frig. potest supplere effectum secundarium frig.

Arguitur solutio nostra: Deus potest conservare frigiditatem in subiecto habente calorem in ea actione, qua calor est causa expulsiva frigiditatis: ergo similiter Deus potest conservare frig. unam subiectam ad praesentiam alterius exigentis expulsionem illius, consequentia est paritatis ratio est: quia sicut expulsio unius frig. subiectis est effectus secundarius nativus alterius frig. subiectis, ita et expulsio frigiditatis est effectus secundarius nativus caloris in ea illa actione, qua cum frigiditate conveniunt, quoad subiectum idem.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

gare respicit de corp. [illegible]

contrarietas physica: [illegible]

in propositionibus logice contrariis ut omnis homo est albus, nullus homo est albus verum [illegible] [illegible], reperitur hoc in propositionibus contradictoriis aliquis homo non est albus, [illegible]: at vero stat contrarietas physica, quin contradictio sequatur; neque ex eo quod subjectum sit calidum, et sit frigidum [illegible] resultat, aut quod non sit calidum, aut quod non sit frigidum, [illegible] quia subjectum non esse [illegible] in effectu formali primario calorem; vel vice versa subjectum non esse [illegible] effectus formalis primarius frigiditatis contrarie poterit esse [illegible], calidum quin reflectatur non esse frigidum, et quod sit frigidum quin reflectatur non esse calidum.

Insuper ex eo quod duplex forma accidentalis contraria [illegible] idem subjectum non sequitur duplex propositio logice contraria, hoc [illegible] propositiones subjectum est summe calidum, [illegible] est summe frigidum, non servant leges contrarietatis logicae, [illegible] exigitur duplex [illegible] [illegible] contrariae; ergo ex subjecto non sequitur contradictio. Et hoc non minus [illegible] physica [illegible] duo [illegible], singulas qualitates contrarias [illegible] idem subjectum; [illegible] contrarietate physica [illegible] duabus [illegible] nulla sequitur logica contrarietas, nulla contradictio; ergo ex contrarietate physica duarum qualitatum deducta, nec sequitur logica contrarietas, nec logica contradictio.

Respondebis 2° [illegible] [illegible] esse [illegible] nostrae [illegible], nego [illegible] quia qualitates contrariae ut [illegible] accidentales non dant subjecto esse simpliciter, sed secundum quid, unde non [illegible] stat quod idem subjectum sit [illegible] duplici specie accidentali; at forma substantialis dat subjecto esse non secundum quid, sed simpliciter: ac proinde quaelibet forma substantialis [illegible] privationem alterius, nec subjectum sit simul sub duplici specie essentiali, [illegible] forma substantialis ignis [illegible] dare esse simpliciter, [illegible] facere, [illegible] ignem [illegible] facere, [illegible] ignem proprie, et [illegible] talis [illegible] subtilibus verbis [illegible] [illegible], et ad [illegible] regressus; idem enim erit dicere [illegible] ignis esse [illegible], [illegible] ac alia forma sub-

formalis quia quaelibet dat esse completum, ac dicere quod quaelibet forma substantialis essentialiter exigit esse solum subiecto, est 2a, nihil contra nos, nam dare esse completum, hoc est verum, et completum compositi nam solum opponitur essentialiter, quod tollit essentialiter illud esse verum et completum compositi, sed forma adveniens non tollit essentialiter verum et completum esse compositi sicut esse frigidum non tollit esse essentialiter quod subiectum sit calidum.

Arguitur 2o si forma substantialis recipit [illegible] materia neutra esset actus primus materiae, sed hoc non implicat, nam quaelibet forma substantialis ex ratione talis est actus primus materiae: ergo. Probatur maior quia essentia actus primi materiae est, esse priorem inter omnes actus materiae, sed neutra ex duabus formis receptis in materia esset prior altera: ergo. Probatur minor quaelibet forma substantialis complet materiam, et ideo alia superveniat non inveniet materiam completam; sed hoc implicat: quia quaelibet forma substantialis adveniens est materiae complementum: ergo. Probatur 2o quidquid advenit composito substantialiter completo accidens est, sed altera ex illis formis adveniret composito substantialiter completo: ergo.

Respondeo negando maiorem, utraque enim forma esset actus primus materiae, nam quaelibet cum materia constitueret primum ens naturale, pertineret ergo ad radicem adaequatam ceterorum, quin aliquam radicem sui supponeret, et hic est verus conceptus, quo forma substantialis dicitur actus primus, ut notatum est. Ad probationem negatur absolute maior; tum quia materia proprie non ad formam substantialem supponit actum metaphysicum; tum quia sicut forma substantialis dicitur actus primus, ita forma accidentalis dicitur actus 2us; sed licet forma accidentalis supponat aliam formam accidentalem, calor verbi gratia quantitatem non definit esse actus 2us, nec fit actus 3us: ergo etiam forma substantialis licet supponere aliam substantialem, desinet esse actus primus, aut fiet actus 2us. Ratio est: quia sicut omnis forma accidentalis dicitur actus 2us comparative ad formam substantialem, ita omnis forma substantialis dicitur actus primus, respective ad formam accidentalem.

Sed claritatis gratia distinguo maiorem probationis: de essentia actus primi materiae est esse priorem inter omnes actus materiae, nego: de essentia actus positive primi et subdistinguo: est esse priorem inter omnes actus materiae ad talem actum positive primum pertinentes, concedo: non pertinentes ad talem actum positive primum, nego maiorem. Distinguo etiam minorem: neutra ex duabus formis receptis in materia esset positive prior altera, concedo: negative prior, nego minorem, et consequentiam. Actus negative primus est, qui non supponit radicem sui, et ita utraque forma esset negative prior altera quia neutra alteram supponeret radicem sui. Actus positive primus, qui habet alios posteriores, [illegible] cujus sit radix, et

neutra est potiva prior altera, quia neutra praecedebat ut ratio alterius, et utraque erat actus potentius cum [illegible] unaquaeque ratione [illegible] adaequati, et proprietatis.

Explicatur exemplo, nam constat quod possent esse duo corpora, a quibus reciperent una linea quantitatis fluentes corpus conterminative, et quaelibet ex duobus illis posita esset nativa ratio alterius, et quaelibet esset [illegible] alterius, neutra tamen esset potiva ratio alterius, [illegible] [illegible] de duabus partibus [illegible] natura neutra est potiva prior altera [illegible] alteram [illegible] et potiva prior [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] natura [illegible] completur [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adveniat [illegible] natura complete illa linea [illegible] supervenientis actus, [illegible] illa linea [illegible] natura [illegible] totaliter et substantialiter completa, [illegible] completa sit linea [illegible] [illegible] ad quas [illegible] lineas [illegible] substantialitas naturae [illegible] non substantialis [illegible] completur [illegible], completur tamen [illegible], [illegible] natura cum una [illegible] substantiali [illegible] specificatis [illegible] completi, habet [illegible] completionem [illegible] ad statum naturalem, [illegible] quod naturae capacitas et [illegible] [illegible] ad alias [illegible] non [illegible].

Ad [illegible] natura, [illegible] neutra [illegible] ex duabus [illegible] natura adveniret [illegible], [illegible] natura [illegible] altera [illegible] [illegible], [illegible] etiam [illegible] natura: [illegible] advenit [illegible] substantialiter completa reduplicative, et ut [illegible] denominationis [illegible], [illegible] specificative, et non ut [illegible] denominationis [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] completo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] advenit natura reduplicative ut completa [illegible] [illegible] [illegible] denominatione [illegible], [illegible] [illegible] hoc [illegible] non advenit ut [illegible] altera [illegible] adveniret [illegible] completa, [illegible] natura [illegible] completiva, sive specificative completa, non tamen [illegible] substantiae completa, hoc natura, et [illegible] natura reduplicative ut completa.

[illegible], [illegible] non [illegible] substantiae completae [illegible] substantiam [illegible] natura ad [illegible] completae [illegible] [illegible] habens [illegible] non [illegible] alia supervenisse: [illegible]

superveniens non erit substantialis. Dico ergo materia forma, quae nec contradictorie nec contrarie, distinguitur substantialiter adaequate, et ita per se concernit subsistentiam, non est substantialis, secus forma contrarie non distinguitur, non materia. Dico ergo minor; si materia habens unam formam substantialem non distinguitur pro illo statu ab alia superveniente, secus pro illo statu non minor, et sic consequens. Eo modo modo quo materia non distinguitur aliqua forma ad existentiam complete concernit subsistentiam forma est adaequatalis, quia forma contraria substantialis est, quatenus ea distinguitur materia; si habens unam non distinguitur aliam pro illo statu; ergo alia pro illo statu erit adaequatalis. Retorqueo sub eadem materia l.° si materia nulla forma substantiali contrarie distinguitur: ergo nulla forma substantialis est contrarie substantialis, sed omnis erit contrarie adaequatalis. 2.° si materia non distinguitur forma materiali creata, extra ipsam materiam: ergo forma materialis substantialis creata extra materiam est adaequatalis, non itaque materia, et probatio: quia forma a suis contrariis non ab [illegible] materia habet esse substantiale.

Arguitur 3.° nec [illegible], nec quidem divinitus potest dependere nisi ab uno, quod totaliter, et adaequate tribuit ejus esse possibile, sive dependentiam essentialem; ergo materia, quatenus ad [illegible] dependet essentialiter a forma, et quaelibet forma totalis totaliter, et adaequate tribuat ejus dependentiam [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ ex tali forma, et materia non erit totalis sed subordinata, et perfectivitate: ergo materia, nec divinitus potest [illegible], nisi ab unica forma totali. Hoc argumentum de substantiis [illegible], quo diversis [illegible] [illegible] nos utimur, [illegible] quia ideo una natura nequit per [illegible] simul [illegible] tribus divinis personis, [illegible] nequit [illegible] ab uno [illegible] totaliter, et adaequate [illegible] dependere potest: ergo ob eandem rationem eadem materia a pluribus formis totalibus, nec divinitus [illegible] poterit.

Arguitur, illius [illegible] [illegible] supponit eodem numero effectum non posse in actu 2.° dependere a duplici causa totali, et adaequata, hoc tamen falsum est, et quoad praesens attinet non favet. [illegible], quoad eandem materiam [illegible] duplici forma totali, nec quoad eandem naturam pluribus subsistentiis [illegible]. Ratio: quia [illegible] [illegible] constitutiva forma non est causa materiae, nec materia dependet a priori a forma substantiali, unde etiam si materia respiceret duas formas totales, non ~~[illegible]~~ inde sequeretur quod effectus idem dependeret a duplici causa totali et adaequata. Similiter discurrendum est de natura respectu duplicis subsistentiae, natura siquidem non habet esse a subsistentia, sed terminationem: unde non dependet a priori, et [illegible] a causa a subsistentia, sed [illegible] a [illegible] [illegible]. Deinde materia per unicam formam totalem non habet [illegible] [illegible], cujus est capax, quod idem dicendum est de natura respectu unius subsistentiae, poterit itaque materia pluribus formis totalibus [illegible], et etiam poterit natura [illegible] pluribus subsistentiis.

Nec enim [illegible] materia
quoad [illegible]

quod substantiam creari dependeat essentialiter a sua subsistentia sequitur quod naturam non possit habere nisi unicam subsistentiam, neque illius
quod natura essentialiter dependet a congenitura, et possit simul plures vel omnes habere, quod relinquitur
[illegible] neque juxta Scotistas ac Subtilem Doctorem eadem subsistentia possit simul habere plures naturas; quod sub-
sistentia dependet essentialiter quoad habere a natura, licet natura quoad subsistentiam dependeat essentialiter a sua poterit
nihilominus subsistere per duas subsistentias totales. Disperecte respondeo 1° distinguendo maiorem: quae dependet nec indivi-
nitus possit dependere per eandem rationem formalem nisi ab uno, libet omitto maiorem per diversas rationes formales, non
maiorem et recessa minore similiter, quia dissimiliter natura nec divinitus possit subsistere nisi ab unica subsistentia totali
per unicam subsistentiam, permitto per duas subsistentiones non [illegible], et alterum [illegible].

Item, quod natura dependeat essentialiter per duas
subsistentiones a duplici subsistentia adaequata et totaliter, [illegible] natura dependeat, quia quod duplex subsistentio duplex [illegible]
adaequate [illegible] essentialiter dependeat a duplici subsistentia [illegible] sicut nulla [illegible], ergo quod [illegible]
de subsistentia dependeat a duplici natura adaequata, [illegible] quod [illegible] subsistentia dependeat, quia quod duplex [illegible]
[illegible] duplici [illegible] adaequate [illegible] a duplici natura totali essentialiter dependeat. Respondeo 2° distinguo maiorem
[illegible] divinitus possit dependere nisi ab uno, quod totaliter, et adaequate totalitate [illegible],
et adaequatione [illegible] ejus [illegible] nisi ab uno quod totaliter et adaequate [illegible]
[illegible], et adaequatione [illegible] ejus [illegible] non maiorem. Et [illegible] distinguo 2° [illegible]
totaliter, et adaequate [illegible] totaliter [illegible] et adaequatione [illegible]
totaliter [illegible], et adaequatione [illegible] non [illegible] nos [illegible], in [illegible]
naturis.

[illegible] adaequate, et totaliter adaequatione [illegible], et totaliter [illegible] ulterius
terminari possit, [illegible] ulterius [illegible] possit [illegible]
[illegible] totaliter et adaequate totaliter [illegible], et adaequatione [illegible]
ad ulterius terminari possit et [illegible] natura [illegible] per unam [illegible]
per aliam ulterius [illegible] natura [illegible] dependet essentialiter ab ali-
qua sua eo [illegible], quod aliquis [illegible] requiritur ad [illegible], [illegible] habet duas
[illegible] licet [illegible] quod essentialiter dependet ab utraque, aut ab una potius quam ab alia
nisi [illegible] supra subsistentiones ipsas ut supra rationes formales [illegible] 2°.

Ad rationem communem nostratum, et contrariam sententiam dico eandem numero creaturam rationalem posse persona-
ri tribus divinis personis.

Arguitur 4°: materia non aliter posset recipere duas formas totales, nisi quatenus Deus suppleret potentiam receptivam quae deficit materiae, sed Deus nequit supplere potentiam receptivam materiae: ergo. Probatur minor; Deus per se ipsum nequit supplere ejusmodi potentiam, cum Deus nequeat in se ipso ~~Deum~~ physice recipere, nec etiam Deus suppleret potentiam receptivam materiae per aliud proprium receptivum, nam inde sequeretur quod duplex forma non reciperetur in eadem materia, sed altera in materia, et altera in proprio subjecto potentiae materiae: ergo. Probatur: materia non habet naturalem potentiam ad recipiendas duas formas: ergo nec supernaturaliter potest illas recipere. Probatur consequentia: nam ut posset supernaturaliter, deberet augeri potentia materiae; sed haec nec supernaturaliter augeri potest, non potentia materiae identificatur materiae: ergo.

Respondeo distinguendo majorem; non aliter posset materia recipere duas formas nisi quatenus Deus suppleret in genere activo potentiam receptivam quae deficit materiae, concedo; nisi quatenus Deus suppleret in genere passivo, nego majorem. Distinguo minorem: Deus nequit in genere passivo supplere potentiam receptivam materiae, omitto; in genere activo, nego minorem. Ad probationem dico Deum per se ipsum supplere non posse in genere passivo potentiam receptivam, quod bene suadetur probatione adjecta, posset tamen per se ipsum illam supplere in genere activo, id est, illa potentia quae deficit materiae non est potentia passiva, quae exercari se debeat per receptionem formae, nam identificatur materiae per se sumptae, et ad plurium formarum receptionem; sed est potentia activa, quae conducat aliquam formam in materiam, altera informata, quae conductio sit extra, vel ultra praeter exigentiam ipsius materiae: et sic Deus supplet potentiam receptivam materiae in genere activo, quatenus per concursum miraculosum conducit in materiam duas formas, quas nunquam materia simul reciperet, non dato ejusmodi concursu. Licet habeat potentiam passivam, quae illi non est naturalis, sed obedientialis, qua ad actum nequeat reduci, nisi interveniente concursu activo miraculoso.

Colligitur 1°: Deus supplere potentiam naturaliter receptivam [illegible] materiae non [illegible] sed [illegible] materia potentia naturaliter receptiva

plures simul partes, hoc enim constat ex ejus natura, quae essentialiter est variabilis. 2. necessario est Deus per se efficeret, aut per principium aliud passivum effectivam materiae earum, ubi et ad recipiendas formas concurrere passivo; primum enim constat, et 2um non requiritur cum etiam materia, quae attinet ad virtutem passivam sit per se sufficiens ad plures formas simul recipiendas. 3o Deus supplere posset rationem eam solum, quod Deus ut auctor supernaturaliter active se operetur faciat quod quae agentia naturalia praestare non possunt, nec materia obtinere virtute agentium naturalium, hinc posito hoc concursu miraculoso Dei concurrere activo, nulla quidem additur potentia de genere passivo suppletur potentia naturalis materiae; semper enim supernaturaliter ex parte agentis conceditur, et potentia obedientialis materiae hoc non naturaliter, sed miraculose recipiet plures formas.

Ad secundum respondeo negando, cujus falsitas ex praemissis constat, ad confirmationem non materia quia ut supernaturaliter possit materia recipere plures formas sufficit potentia obedientialis passiva adaequata circa materiam, ut sit datur concursus miraculosus ex parte agentis. Explicatur hoc a pariter idem corpus Christi habere duas praesentias circumscriptivas, aut unam circumscriptivam et definitivam aliam, potest enim supernaturaliter habere duas circumscriptivas praesentias, vel saltem unam circumscriptivam et definitivam aliam, tunc casus in corpore non auferetur potentia naturalis, quam antea habebat, quod esset in loco maneret, quidem cum eadem naturali potentia quoad praesentias duas, super nec corpori adderetur de novo aliqua potentia obedientialis, ratione cujus haberet, sive haberet duas illas praesentias, et quidem ~~pot~~ potentia illius corporis ad duplicem praesentiam, quae naturaliter reduci non poterat ad actum, reducitur obedientialiter per concursum supernaturaliter se tenentem ex parte agentis producentis illas praesentias, similiter de materia discurre.

Arguitur 5o

Forma recepta in materia sua totalitate, materiam et capacitatem ad formam ut oppletur, sua sola materia una forma ita oppletur ejus capacitas, ut non capiat aliam simul: potentia ita oppletur ejus forma ut non possit recipere aliam simul: et sicut nec Deus potest facere, quod sola una forma materiam capiat aliam simul, et ut oppleta ita nec quod recipiat aliam simul, quod hoc arguitur Pater Bassius, qui oppletur ... quia constat, si receptio materia quoad potentiam ad illam materiam cum una forma non est potentia ad aliam; constat, quod materia ... una recipiatur altera. Probatur minor: materia una forma est actu ... esse simul actu et potentia.

Respondeo distinguendo majorem: potentia naturalis ... una receptione sua totalitate ... materia ex

subiectiva ad sup. t. complementi suj, 2do: pōa obedientialis nō maior, sed minus ē, pōa obedientialis maria est sufficiens ad ea, recipere, sive, elevare possit; pōa ac naturalis, et ñ neutra, sive pōa subiectiva, et excipiendo, solū extenditur ad ea, quae naturaliter recipere possit. Ideo ad plura se extendit pōa obedientialis, quam pōa naturalis. Confirmatur sic minor distinguo oēs: potentia ita explicatur maria pta per unam sup. et ñ possit per pōā naturalē recipere aliquid sie nuelud, 2do: per pōā obedientialē nō hac, et sub illa rō, solum trahi potest ex ipso Dno, secundum naturalem corpus, maria, quando trahitur ab una persona divina posse trahi, ab alia, quia cum ab una trahitur, ñ trahitur omnimodo, quo trahi potest, at qui cum trahitur ab una ñ, desinet trahi ab alia, ac proinde ñ exigit trahi alio modo: sicut natura trahitur ab una persona divina ñ exigis trahione alterius, ab alia nihilominus trahi potest, ita maria dy habet unam sup. ñ exigis trahionem alterius, potest nihilominus &c.

Ad confirmationem, concessa maiori, distinguo minorem: maria cum una sup. prout cum illa ñ ē, pōa ad aliquid, 2do: secundum se ñ ē, pōa ad aliquid, nego minorem, maria et una sup. ñ constituunt, nec constituere possit subiectum alterius sup.; at maria secundum se licet habeat unam sup. ē subiectum potentiae recipere miraculosē aliquam sup., hic ad probationem minoris, concessa minori distinguo minorem, repugnat maria simul esse in actu et in pōa prout ē in actu, 2do: repugnat esse simul in actu, et secundum se in pōa subiectiva: et secundum se in pōa ad actum, quem habet, 2do: ad actum quem ñ habet, nō minorem. Replicabis; maria sub una sup. clauditur habet ac si per se esset ens essentialiter completum, ut ē Angelus; sed ens essentialiter completum nequidem divinitus potest recipere sup. substantialem, ergo maria sub una sup. nec divinitus potest aliquid recipere.

Nego absolute maiorem, tum quia ens essentialiter completum debatum ē ad talem debitum complementum pro omni hipotesi, tum quia ñ potest constituere secundum se sui illius lineae substantialem, quia per se ē, at maria etiam dum ē sub una sup. retinet suum statum superiorem, ad per oēs nec secundum se ē debitata ad illum complementum, quod per sup. habet, nec amittit statum suum, quem habet per se ad constituendas plures lineas substantiales, sive vel distinguo maiorem sic: maria sub una sup., ut cum illa ita se habet, ac si per se esset ens essentialiter completum, 2do: secundum se, et specificative, nō maiorem: Lectio 3a alia argumenta, et solutiones.

SECTIO III.

Alia argumenta, et illationes

Arg. 76. divus Thomas 1. parte quaest. 76. art. 3. et 4. ad 3. ubi asserit, impossibile esse, in [illegible] duplex [illegible] et in metaphysicae lectione [illegible] ratione sua [illegible] nis [illegible]. Quisque secundum autem si una forma habet sibi [illegible] privationem alterius formae diversae formae sunt contrariarum differentiarum principia: neque formae [illegible] ratione modo contrariorum, et per hunc modum constituuntur ani- mal [illegible] rationale et irrationale: [illegible] debet forma substantialis asserit cum [illegible] alterius formae privationem, atque adeo duae formae substantiales nec supernaturaliter [illegible] possunt. Sed Divus Thomas non [illegible] loqui de conjunctione duarum formarum substantialium [illegible] supernaturali [illegible], ut ex ipsis [illegible] plures [illegible] et [illegible] citato loco 1. partis quaestionem movet non de possibili, sed de facto.

Ad rationem ex Divo Thoma dico formam substantialem habere annexam privationem, sive exclusionem alterius formae quoad constituendam eandem speciem taliter ut eadem species [illegible] completa et [illegible] per duas formas substantiales constitui non possit. Ratio hujus est, quia e duabus formis [illegible] quaelibet essentialiter se sola petit [illegible] alteram speciem constituere, [illegible] essentialiter alteram [illegible] constituendo eandem speciem: aliter enim non esset forma adaequata, et per se completiva ultimo totius [illegible] talis determinatae speciei; quo- [illegible] Divus Thomas loco citato metaphysico, quod [illegible] formae substantiales [illegible] per se non sunt [illegible] et [illegible] contrariae sunt nihilominus principia ~~[illegible]~~ contrariarum differentiarum [illegible] et [illegible] quia [illegible] taliter constituit [illegible] speciem, ut [illegible] essentialiter annexam habeat privationem [illegible] alterius [illegible] eandem speciem: sic anima rationalis taliter constituit speciem [illegible], ut [illegible] constitutione excludat essentialiter [illegible], et vice versa anima equina rationalem, unde [illegible] principia harum differentiarum [illegible] eidem speciei rationali et irrationali.

Cum hoc tamen stat, quod [illegible] formae non [illegible] essentialiter [illegible] eandem materiam taliter ut altera essentialiter [illegible] habeat ~~[illegible]~~ privationem alterius [illegible] eadem materia, neque licet [illegible] eadem materia simul [illegible] anima rationalis et equina

n̄ subalternit una, sed duplex species sub diversis generibus, et quidem privativo, hois et equi. Instabis tūc casu idem eet hōo, et equus: ergo duo illa prā convenirent uni eidem speciei, quod foret [illegible] contraria. Probatur ans: quia ille homo, et ille equus haberent eandem materiam: ergo eet idem. Probatur seqa: Ph̄o [illegible] materialitas ex [illegible] dicente, eadem unius numero forma materia est una; sed [illegible] humanitas, et equinitas materia eet una si hoc utrique rā reperet: [illegible] utrique illud compositum eet unius numero. Probatur 2°: de eodem subto [illegible] diceretur est hōo, diceretur est equus; ergo idem eet hōo, et equus. Probatur ans: Ideo eodem modo de sacaro, de eodem subto, de quo dicitur est dulce, dicitur est album, quia albedo et dulcedo recipiuntur in eodem subto; sed in casu nostro in eodem subto reciperentur rā rationis, et equina: ergo de eodem subto, de quo dicitur est hōo diceretur [illegible] equus.

Nō ans, et seqa.

quia identitas absolute stat pro identitate adequata, et distinctio absolute stat pro negatione identitatis adequatae: [illegible] quae de licet hōo, et equus in casu posibili identificarentur inadequate, quia per identitatem communicarent cum aliquo tertio, adhuc sine restrictione tamen non possent dici hōo eet equus, [illegible] [illegible] in rato nō, nō seq, [illegible] axioma [illegible] distinguo: quae sunt idem inadequate [illegible], adequate nō seq. Ad [illegible] composita materia: ea sunt unius numero, quorum materia physica est una, nō: quorum materia metaphisica, hoc est, individualis distincta est una, [illegible] materia, et similiter mine distincta nō seq ut recte Scoto notat Mastrius, [illegible] loco [illegible] n̄ loquitur de materia [illegible] sed de distinctione individuali quae appellatur materialis, quia [illegible] habet distinctionem minus specificam sive formalis; in casu vero receptionis [illegible] rationis, et equinae in eadem materia compositorum humani, et equini eet eadem materia physica, at n̄ eet eadem materia metaphysica: utrumque [illegible] composita, sicut diversas differentias metaphysicas, ita et diversas differentias individuales haberet.

Ad 2um, [illegible]

nō ans: [illegible] siquidem praedicationibus hōo est equus, aut equus est hōo [illegible] subtum, quod praedicatum diceretur quid [illegible] afferens, [illegible] omnes partes unius, et alterius compositi; cum [illegible] ad veritatem praedicationis requiratur, quod praedicatum [illegible] [illegible] identificetur cum subto [illegible] de quo [illegible] illae praedicationes vero n̄ [illegible] hic praedicatum hōo solum diceretur de composito ex materia, et rā rationali; praedicatum equus solum diceretur de composito ex eadem materia, et rā equina, quae composita n̄ sunt idem subtum, ad probationem nō absolute maiorem: haec siquidem praedicatio bona est album est dulce, quia de subto, quod [illegible] [illegible] [illegible] denominationibus quae solum afferunt [illegible] subtum, [illegible] subtum [illegible] [illegible] [illegible] idemtas [illegible]

[illegible] non quia alicuius et [illegible] [illegible] eadem subsistentia, sed quia supposita et [illegible] illius propositionis [illegible] [illegible] sunt eadem, ejusmodi propositio vera est [illegible] [illegible] utriusque [illegible] eadem [illegible].

~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] constituunt unum.~~

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] constituunt unum per se: [illegible] scilicet [illegible] naturalis et [illegible] non uniuntur [illegible] [illegible] [illegible] per communicationem cum eadem natura resultabit unum per se [illegible] [illegible] equus [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] absolute unum [illegible] est [illegible] [illegible] plura: [illegible] duo [illegible] eadem natura [illegible] et unum absolute unum. [illegible] 2°. [illegible] [illegible] [illegible] reperiri [illegible] supposito illud constituit [illegible] equina [illegible] reperitur [illegible] supposito humano [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] natura: [illegible] equi constitueret [illegible] humanum [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per se [illegible] [illegible] unum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum qualibet, [illegible] [illegible] rationalis, et equina, nec [illegible] [illegible] ad [illegible] unum [illegible] nec [illegible] per se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unum per se [illegible], nec unum per se essentiale sive naturae [illegible] ex natura humana et divina resultare unum per se subsistens, [illegible], id ex eo provenit [illegible] natura humana [illegible] divino [illegible] unita [illegible] non requiritur [illegible] unio hypostatica [illegible] fuerit [illegible] [illegible] natura divina [illegible] facta fuerit [illegible] personaliter [illegible] vero ad unum per se essentiale sive naturale, essentialiter requiritur unio [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ratione actus, et [illegible] sive [illegible] et [illegible] de [illegible] animabus [illegible] unitis eidem materiae resultare non [illegible] unum per se.

Ad [illegible] quod: illud [illegible] absolute unum [illegible] [illegible] uni per se, per actus, et per aggregationem, [illegible] divisum [illegible] plura [illegible] unitate propria, et speciali unius per se naturae [illegible] [illegible] et [illegible] collectio ex duabus [illegible] et eadem natura, [illegible] [illegible] uniuntur non [illegible] [illegible] plures collectiones [illegible] cum ipsa, at [illegible] [illegible] [illegible] supposita [illegible] [illegible] [illegible], duorum [illegible] unum per se naturale: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] collectionis unitae [illegible] [illegible] per [illegible] et per aggregationem [illegible] [illegible] naturae [illegible] unitae [illegible] per se naturae. Ad 2um [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] constituit, [illegible]: et [illegible] reperitur [illegible] supposito humano [illegible] [illegible] [illegible] per unionem reperitur [illegible] non [illegible],

et ... refertur ... quodcumque est ... materialibus, et desinunt ... fuit ejusmodi corpus.

... probatur per argumentum.

Colliges ... ex dictis ... casu quo eadem materia reperiret ... ignis, et plumbi materia denominaretur positive gravis, et positive levis, non autem negative; positiva gravitas ... substantia, et positiva gravitatis, ... positive levis, quae ... et ... positiva levitatis. Negative gravis addit negationem levitatis oppositae, et negative levis ... et negationem oppositae gravitatis. Cum itaque pro illo casu haberet ... formas positivas, non autem oppositas negationes denominaretur positive gravis, et positive levis, non autem negative. Colliges 2º ... eadem materia constitueretur forma lapidis, et anima non propterea lapis deberet ... proprie ... Ratio: quia haec denominatio proprie ... pro parte cujus actus est anima ... ipsa ... pro toto ... ex ... ex parte, lapis vero ... nec esset pars, cujus actus esset anima ... ipso lapide ... materialiter ... nec ... totum ... ex ... ex parte.

Colliges 3º ... duo ... rationis ... eadem materia ... non ideo qualibet operaretur ... et ratio est, quia ad id ... nulla ratio apparet. Itaque ex duabus illis ... altera posset amare et altera odio habere, altera posset esse ... et salvari, altera esset peccatrix, et damnari ... resurrectione vero materia illa reuniretur unicuique illarum ... prout Deus ... disponeret, ... quod haberet ... suo corpore ... resurrectione reunienda sit, solum ... juxta praecepta ... et ... illa foret ... alia providentia; quod ... rationes ... eadem materia ... fuerit ... surgere et stare, ... vitam ... dicendum erit illas ... operationes ... maxime ... et efficationis ... pro mensura organisationum propriarum quas haberet ...

Colliges 4º, nos ... nostrae rationis ... ad ... formas ... non ... duas formas essentiales ... eadem materia ... forma cadaverica, et vivens ... eadem materia ... corpus esset vivens et mortuum, quod ... ratio ... ... eadem duo actus voluntatis simul ... eadem voluntate ... non ... amor ... et odii ... eadem voluntate, ut ... docetur: ita ex eadem ... materia ... simul duas formas reperiri non ... materia, quae non posset reperire simul aliquas formas.

[illegible]

Impossibilitas autem quod non possit se naturaliter informare duas materias non continuatas: de certo autem constat, et probatur; si quia forma posset naturaliter informare duas materias non continuatas maxime ac naturalis, sed hoc non potest naturaliter. Minor probatur tunc ex eo quod statim ac manus abscinditur a reliquo corpore desinit anima informare manum, quod non esset si naturaliter posset informare duplex materia non continuata. Tunc ex eo quod habetur non minimum miraculum, sed in sancto Dionysio, quod semel informabit corpus suum, et caput abscissum ut fide creditur, [illegible] quia eadem forma non aliter potest duas materias discontinuas informare, nisi quatenus extenderetur, aut vivificaretur, aut duae materiae penetrarentur; penetratio autem duarum materiarum [illegible] et vivificatio [illegible] formae, ad virtualem autem extensionem requiritur continuatio materiae [illegible] defectu autem virtualiter extensibilis desinit informare manum abscissam.

[illegible]

[illegible] ex duplici corpore [illegible] et perfecto [illegible] alterum [illegible] continua[illegible] corpus [illegible] forma potest naturaliter informare duplex materia [illegible] non materia [illegible] monstra, et [illegible] monstrum [illegible] licet [illegible] possibile esse 2° [illegible] quomodo [illegible] continuationem materiae [illegible] ordinationem partium [illegible] corpus 2° [illegible] informare duas materias non continuas non posse naturaliter informare [illegible] corpora autem [illegible] monstrum ponitur [illegible]

Dico 2°: quod forma possit supernaturaliter informare

simul duas materias non continuatas. Ita communiter nostrates, contra Scotistas, et Scotistas aliquos probatur quia, eo quod eadem forma simul per duas diversas uniones duabus materiis non continuatis uniatur nulla affulgitur implicatio: nec enim constat, quod eadem forma viz locetur, nec quod duae materiae penetrentur; nec aliud apparet repugnantiae caput. 2. Probatur quoad materias adaequatas; nam enim non possit, quod eadem forma possit miraculose informare duas materias adaequatas non continuatas, cum panum relictis non defectus miraculum. Divi Dionysii caput abscissum suis manibus portatis per aliquot milliaria capite informans: similia de aliis sanctis Martiribus ecclesiasticae referunt historiae, et hic probatur quoad formam eadem duplex materia adaequata non continuata; si quidem plus repugnat, quod eadem forma simul informet duas materias, quarum neutra est naturaliter informabilis, quam quod informet duas, quarum quaelibet est informabilis naturaliter; sed ex duabus materiis adaequatis non continuatis neutra est naturaliter informabilis, et duabus vero adaequatis quaelibet naturaliter informabilis est: ergo si eadem forma possit supernaturaliter informare duas inadaequatas, a fortiori poterit duas adaequatas quo abjici possunt tamen explicitis, solves. Sectio 4a. difficultas circa actiones conservativas duplicis formae in eadem materia.

Sectio quarta.

Difficultas circa actiones conservativas duplicis formae in eadem materia

Supponitur communiter formas ejusdem speciei reproductas fore per actiones conservativas naturales: duoque resputatur circa actiones per diversae speciei, et duas formas naturaliter simul compossibiles, eo quod exigunt dispositiones contrarias et naturaliter oppositas. 1a sententia tenet utramque formam in eadem materia receptam reproductam esse per actionem conservativam supernaturalem. 2a sententia docet, formam prius receptam in materia per actionem conservativam naturalem, receptam autem posterius per actionem supernaturalem conservative, 3a denique asserit utramque reproductam fore per actiones conservativas naturales.

Sit nostra conclusio, ad reproductas duas formas naturaliter compossibiles receptas in eadem materia sufficient actiones conservativas naturales. Probatur actio qua sufficit ad reproductam formam ignis in materia sine forma aquae, sufficit ad reproductam ignis in materia, etiam cum reproductione formae aquae, et vice

versa de actione conservativa [illegible], quod actio superis ad corrupdy [illegible] maria fi-
ne [illegible] absque [illegible] estative naturalis: ergo actio [illegible] naturalis superis est ad corrupdy [illegible]
similiter [illegible] absque probatur maior: ad [illegible] estative efectu corrupdy [illegible] estative actio est superis,
[illegible] nuly desit actiones [illegible], [illegible] estative efectus, sive maria fit [illegible] a-
[illegible], sive non, nulyus desit actiones [illegible]. Minor certa est, et major probatur [illegible] debes
efectus est estative idem, ergo estative virtus superis ad illy corrupdy: ergo et superis eodem estative
actio [illegible] desit actiones [illegible].

Roboratur: non magis oponytur inter se, aut cum [illegible] oposi-
actiones, quae inter se oponytur [illegible], sive [illegible] producto, quod [illegible] posyt [illegible] suas esta-
tes super naturaliter [illegible] et actiones [illegible] suas [illegible] posyt [illegible]. Probatur maior
ex [illegible] [illegible] oppositio actiony colligitur ex opotione [illegible] habet
[illegible]
[illegible]
[illegible] et specialiter cum [illegible] absque, nec [illegible] actione [illegible] absque, [illegible] actio-
ne idem [illegible] et separata cum [illegible] et cum actione productiva [illegible]; [illegible] pro ca-
su [illegible] actiones ejusmodi dari posyt, [illegible] actiones estative naturales superiores
[illegible] ad [illegible] corrupdas.

Respondebis 1.o [illegible] spolas permanere [illegible] suas estates, quia [illegible]
[illegible] non pertinet minus resistendi [illegible], hoc [illegible] pertine-
ad estates actiony, quia quolibet [illegible] corrupdi [illegible] resistente [illegible],
[illegible] cum actiones, quibus [illegible] corruptur, [illegible] rationes [illegible] corrupdi [illegible]
[illegible] altero resistente, sequitur quod alio actiones [illegible] adeoque estative super-
naturales requiruntur ad simultaneam duplis [illegible] conservatione [illegible] ma-
ria, [illegible] non requiritur [illegible] actiones [illegible] suas estates [illegible] rationes [illegible] sive corrupy
[illegible] resistente, [illegible] resistente [illegible] resistendi
[illegible]. Probatur [illegible] requiritur [illegible] quolibet ex illis actionibus, ut [illegible] [illegible]
[illegible], et quod Deus [illegible] non [illegible] Deus ne [illegible]
[illegible] resistente [illegible] videtur per causa [illegible], quia

se exerceat per productionem unius termini, et per non [illegible] [illegible] alterius termini; quia alias
qua alia actio conservativa supernaturalis requiratur.

Explicatur: sic ignis et exigit actionem conservativam naturalem sui, et exigit rationem sui oppositi eadem natura; at quia non effectuatur repugnantia, quod Deus velit conservare existentiam sui [illegible] quoad suam conservationem per actionem conservativam naturalem, et nolit conservare quoad rationem sui oppositi: et per hoc praecise quod Deus nolit [illegible] conservare unius sui contrarii, et [illegible] existentia alterius quoad suam conservationem, hoc per suam actionem conservativam naturalem ut [illegible] divino decreto, conservabitur resistente suo contrario; fertur licet actio [illegible], quo resistente contraria non est per suam conservationem adaequatam rationem formalis existendi contrarii.

Respondetur 2°: actio conservativa naturalis est essentialiter determinata ad formam suam tum modo naturali, ac proinde est essentialiter determinata ad illam formam cum expulsione contrarii, qui est essentialiter suum terminum ponere cum expulsione contrarii. Ratio huius, quia actio conservativa naturalis est modus, cuius terminus est non solum forma, quae per actionem producitur, sed expulsio sui contrarii; constat autem quod modus existat sine termino; ergo constat quod actio conservativa naturalis non existat quin detur expulsio contrarii sui, et hic constat disparitas inter creationes formarum et conservationes earum: nam creationes non sunt essentialiter determinatae ad expulsionem [illegible] in statu naturali, actiones autem sunt essentialiter determinatae, ut formas in statu naturali producant, [illegible] modus cuius terminus sit expulsio contrarii, actio vero conservativa naturalis est modus, cuius terminus est [illegible] expulsio contrarii; quia ejusmodi actiones non sunt essentialiter determinatae ad producendas formas in statu naturali. ~~[illegible]~~

Probatur hoc: quia actionibus conservativis naturalibus solum competit essentialis determinatio, quae oritur ex parte et ex parte actionis eductivae, [illegible] non dabitur essentialis illa determinatio ad formas scilicet in statu naturali producendas. Probatur: actio [illegible] habet essentialem determinationem ad talem formam, ad [illegible] causam, et [illegible] eductiva essentialiter determinatur ad formam tum talem subiecto [illegible] quod actio conservativa naturalis sit [illegible] expulsionem sui contrarii, hoc enim nullo [illegible]; ideo nullo sunt disparitates inter creationes formarum et conservationes actionum.

Videre facile est doctrinam [illegible] actionis creativae [illegible], quae non est essentialiter determinata ad formam suam in statu naturali, de qua per eandem conservativam actionem

frasque conservatur forma, rex qui possit forma, quia neque mes adversus dolebit, et alibi status non nobis manet, et sic dicitur, quia non est ullius neque mensuram habeat actio gratiae naturalis conservativa gratiae et actione conservat... forma, quae est in opio. Itaque actio conservativa unius formae cum suspensione actionis conservativa alterius, sed actio gratiae naturalis conservativa gratiae non oriretur efficaciter ex actione conservativa formae, quae gratia exigit ad ... naturalis status. Et actio gratiae naturalis conservativa unius formae non restituit efficaciter cum suspensione actionis conservativae alterius formae gratiae. Hic quoque est idem vix ... gratia sine forma et forma ... alterius gratiae, tamen actio gratiae naturalis sufficit ut gratia conservetur sine forma, ita ut forma conservetur ad praesentiam alterius ... sufficiens est actio gratiae naturalis ... sicut ... gratiae naturalis prout ... gratia exigit huius expulsionem ad formae, ita actio gratiae naturalis prout ... est ... suspensio conservationis alterius formae ... est expulsio ad expulsionem illius.

Infertur ex dictis

... assensus ... actiones conservativae gratiae esset quoad modum supernaturales. Probatur: actio illa est denominative, et quoad modum supernaturalis, ad quam ... non sufficit absolute vires agentis naturalis, sed ad quamlibet ... illis actionibus ... conservativis non sufficit absolute ... vires agentis naturalis ... sed ... supernaturalis ... expulsionis, quia ad ... altera forma petit alterius expulsionem ... quaelibet ... eiusmodi est modus fortis quoad modum supernaturalis.

Argumentum ... productiva supernaturalis actionis, actio quae ... aqua producitur ... esset actio quae ... non solum producit ... formam, sed etiam ... expulsionem gratiae. Ergo est actio robustior actione quae ... forma aqua ... producitur. Probatur ... quia ... producitur formam ad praesentiam gratiae ... et ad praesentiam gratiae ... est robustior actio. Probatur: actio quae producitur ... non est ... ad ... gratiae ... actio quae producitur ... et simul ... resistentia gratiae est robustior. Probatur ... actio quae producitur frigiditas ut semper non est ... conservare ... agentis calido ... actio ... rex exit ... ad ... frigiditatis ut semper ... calorem ... actio ...

Respondeo negata paritate, disparitas 2ª, quia (non) vinceret ratione sui solius resistentiam contrarii non: ratione-ret Divini adjuncti de non concurrendo exigentiae suo contrario, ut dixi ante, et non quia de actione gratiae, et contrarie robustio-re, illa ... de actione contraria robustiore. Ad paritatem ... distinguo ante, nullus agens potest producere suum effectum ad praesentiam sui contrarii, et contrarii agentis, nisi cum ... concursu, si Deus velit annuere rerum exigentiis, omitto si Deus annuere nolit exigentiis rerum, non ante, et ... Certum est agens naturale ad praesentiam contrarii robustioris natura-liter non posse aut inducere, aut conservare suum effectum, quia actio provenire debet a parte validiore; sed hoc prove-nit ex eo, quod tunc non potest ponere eam illam actionem, quam posset ponere si contrarium non adesset, quia nimirum validius agens adesset, quod Deus esset in concurrendo ei agenti de debitione, hic permissimus, quod si Deus ... velit annu-ere huic exigentiae, debilius agens nec inducit, nec conservabit suum effectum, nisi ... concursu.

At vero si Deus ut autor nollet se accommodare se exigentiae agentis robustioris cum hoc concurrendo et non se ... a concursu cum debilioris agentis, fiet tunc ad utrasque ... contraria ... eodem subiecto ... contrarie actiones concurrerent. Ad ... distinguo ante: actio qua ... producitur ... subiecto non est ... sola ad vincendam resistentiam contrarii, ... prout ... cum decreto supernaturali Dei, non ante, similiter ... agens ... distinguo, ... : tunc Deus suppleret, sive suppleret effectum secundarium cujuslibet ex duabus ..., suppleret enim expulsio-nem alterius contrarii mutuo ab altera, sed ad supplendum, sive supplendum ejusmodi effectum non sufficiunt ac-tiones ... naturales: ... non mirum: quia effectus secundarius non supplebitur per aliquam ... positivam ... de novo: sed per hoc quod Deus non sisteret in concurrendo ... ... actiones ... naturales, et ... modum supernaturales ...

... iterum: Deus non potest ... non se accommo-dare exigentiis rerum, ... aliquam superiorem ... praestet aliquam virtutem ... causis naturalibus: aliter Deus vellet, quod causa efficeret id, ad quod virtutem non habet. ... et ... virtus enim ... cum concursu ... ad concurrendum ... ad praesentiam contrarii, atque ... conservandum: at ejusmodi concursus ... deberet per decretum, quo Deus, ut autor supernaturalis non se accommodaret rerum exigentiis, non vero per decretum quo ut autor naturae ... exigentiis rerum.

Arguens 2º, majores vires ... agens ... ad ... ab alio resistente, quam si nullus datur resistentia; similiter majores vires ... agens ...

ipsius, sed unde accensio assignanda: quod non ideo causa, nempe quia resistit attractioni: et ab actione, qua pone-
tur effectus ~~[illegible]~~ requiritur, resistentia attractionis requiruntur, [illegible] majores vires: quod tam
ad propulsionem attractio requiritur, requiritur quod agens majores vires [illegible], sed non [illegible] majores
vires naturales ~~[illegible]~~ [illegible] majores vires naturales ad [illegible] attractionis: quod requi-
ritur ad vires supernaturales, quas Deus per actionem gratiae supernaturalis exercet. Confirmatur:
ex parte actus vel ad [illegible] attractio requiritur major virtus, ex parte actus 2° requiritur
major actio; sed major actio actione illa, qua [illegible] attractio debet esse [illegible]tative supernatura-
lis: ergo.

Respondeo [illegible] maximam [illegible], quia non ideo requiritur quod attrahens [illegible] majores vires [illegible]-
dat, quia resistit attractioni, sed quia [illegible] major impulsus ab agente producendus est, qui major impulsus majores
vires postulat, praeterea dejicit lapidem deorsum non est causa adaequata illius motus, nam gravitas lapidis ru-
it ad [illegible] illum, quo deorsum movetur, et ubique [illegible] est causa adaequata, et unica
elevationis, respectu cujus [illegible] ipsi mere passive se habet: major [illegible] impulsus producendus est, ut lapis
deorsum moveatur, major actio ut elevetur: oritur hic disparitas: nam [illegible] resistentia [illegible] attractio adhuc
effectus [illegible]tative idem, eadem omnino [illegible]tative [illegible] sive [illegible], sive [illegible] attractio, et absentia attractio
non est causa partialis [illegible] ad productionem [illegible].

Aliter etiam respondere possem distinguendo majorem, illam scilicet [illegible] pro
casu, quo Deus velit [illegible], et illam negando pro casu, quo Deus id nolit, ratio est
quia si Deus nolit [illegible] lapidi aut [illegible] effectum [illegible], iisdem viribus, et actione quibus
agens lapidem deorsum mittit eundem elevabit, et iisdem viribus et actione, quibus ferrum [illegible] attra-
hit, attrahet, et maximum. Ad confirmationem [illegible] quo [illegible], ex parte actus vel ad [illegible] attractio-
nis requiritur major virtus denominative [illegible] talis, non [illegible]: similiter [illegible], et cadit
[illegible] confirmationis ad [illegible] attractio requiritur virtus agentis naturalis et [illegible] prepa-
rata per decretum naturale ad [illegible] attractionem eadem virtus agentis naturalis, et [illegible] praeparata
per decretum supernaturale requiritur virtus [illegible] eadem [illegible]tative; sed pro casu [illegible] est major denomi-
native majorque [illegible] ex decreto [illegible] actio est eadem [illegible]tative et [illegible], licet pro casu [illegible]
[illegible], et denominative diversa.

Instas: actio, quae servaretur sine gratia speciali contra praeceptum proveniret a decreto superna-
turali, et esset entitative supernaturalis. Resp. neg. cons. Dato quod decretum, quo Deus non vult se ac-
commodare neque exigentiis substantiae entitative supernaturalis, non sequitur actio ab illo dependens sit supernaturalis
entitative, quia ut talis esset deberet per suam entitatem huiusmodi decretum involvere; quod tamen est falsum, si qui-
dem actio illa per se non dependeat ab illo decreto supernaturali, sed solum per extrinsecam circumstantiam
praestatio alterius sine et ratione ordinationis divinae, ut diximus loquentes de actione servati-
va mandatorum sine gratia, et ex ibi dictis nominibus etiam differentiis, ter actiones de quibus modo, et actio-
nes servativae praeceptorum, aut alterius eiusdem, aut etiam servativae supernaturalis extra subjectum.

Arguies 5:

conjunctio duplex sine gratia, et eadem materia, est miraculosa: superat vires naturae; sed ad effectum superan-
tem vires naturae non sufficit actiones entitative naturales, alioquin aliquid naturale posset produ-
cere id quod supernaturale est. Confirmatur: stat quod effectus sit idem entitative, et solum ratione alicuius
circumstantiae diversus, et quod ad ipsum illa circumstantia afferat, non sufficiat virtus, quae sufficeret, si
talis circumstantia non afficeretur; ergo licet eadem sit entitative sine gratia, conjunctio contraria ad ipsam sine
tali circumstantia non sufficit virtus, quae sufficeret si talis circumstantia non daretur. Confirmatur:
idem entitative est actus difficilis, et facilis, et qui difficulter dicitur solum ratione circumstan-
tiae diversae, et tamen ad actum difficilem affectum circumstantia facilitatis non sufficit virtus, quae ad
ipsum sine tali facilitate sufficeret; et ideo enim praeter spem requiritur habitus ad faci-
liter eliciendum talem actum.

Respondeo ad argumentum, distinguo conjunctio duplex sine gratia contraria
superat entitative vires naturae, non superat quoad modum, concedo; quoad substantiam, nego minorem, distinguo ad
effectum superantem entitative vires naturae non sufficit actiones entitative naturales, concedo; ad effectum quo-
ad modum superantem, subdistinguo, non sufficit actiones entitative, et denominative naturales, concedo;
actiones entitative naturales, et supernaturales denominative, nego minorem; adjecta praestatio non
urget, neque quod est entitative naturale non possit pertingere id quod supernaturale est entitative, si tamen est deno-
minative naturale pertingere non potest id quod est saltem quoadmodum supernaturale. Sed diximus
iam sufficit conjunctio utriusque sine gratia contrarie effectus entitative naturalis, et denominative

supernaturalis: transitiones reservativae sunt entitative naturales, et supernaturales quoad modum, qualiter [illegible] ordinatur a Christo et [illegible] cum divino decreto de non annuendo expulsio[illegible] forma alterius [illegible] forma, ad quam virtus exigit expulsionem alterius.

Ad confirmationem dico quo ansi-stat defectus sit entitative idest virtus [illegible] circumstantia diversus est tenendus ex parte [illegible] et [illegible] tantum circumstantia non est tenendus ex parte Christi et quod [illegible] et cetera [illegible] ans: diversitas effectus quoad circumstantias et modum [illegible] quoad unum sumi ex [illegible], et [illegible] quoad circumstantia diversa [illegible] virtus ultra illa quo ad esse sufficere et tamen circumstantia non afficit, et sic [illegible] actu defensio est circumstantia et modus extrinsecus se tenens ex parte Christi scilicet ex parte habentis simul cum forma [illegible]. At cum diversitas quoad circumstantiam non se tenet ex parte Christi sic effectus est entitative [illegible] non est [illegible] sed [illegible] entitative virtus ad effectum [illegible] circumstantia a effectum requiratur circumstantia [illegible] reservato ad [illegible] cum non se tenea[t] ex parte Christi, non [illegible] autem diversum entitative virtutem illa, quae sufficit ad [illegible] [illegible]. [illegible] et [illegible] ad reliquas [illegible]. Sectio 5 quia [illegible] forma [illegible] duplex forma.

Sectio 5ª

An sola materia potentia [illegible] duplex forma

Potentia dividitur in naturalem et obedientialem, naturalis est quae [illegible] actum sine miraculo et non [illegible] juvamine, sive elevatione, supernaturali [illegible] obedientialis est quae sine miraculo, aut juvamine, sive elevatione [illegible] reduci ad actum non [illegible] naturalis [illegible] (ut [illegible] dicunt) sed etiam supernaturali. Potentia [illegible] quo actui [illegible] ut se habet aqua [illegible] calori, potentia neutra est quo nec appetit, nec refugiat actum, ut [illegible] habet aer ad [illegible], potentia supernaturalis entitative [illegible] est quae [illegible] superat [illegible] ut est habitus charitatis teologicae. In [illegible] loquimur de potentia ~~obedientiali~~ naturali prout opponitur obedientiali;

... ubi hac, prout distinguitur a potentia neutra, quae dici etiam solet obedientialis, qualis est materiae ad obediendum artifici, quoad formas artificiales habendas, quae similiter non est obedientialis in sensu praesentis quaestionis, cum non sit ad actum quem habere non posset sine miraculo, et sine concursu agentis superioris, subjecto, et eligibilis.

Elevatio, quam potentia naturalis non exigit, et quam exigit obedientialis est auxilium superioris agentis, quo res exequitur munus ab ipsa non exequibile subrecursu sibi debito, aut non miraculosis: hinc elevatio absolute stat pro complemento, aut robore potentiae ad aliquid supernaturale, quam propter solum late dicitur, quod natura est propria obedientialis prout subjicitur Deo, qui dirigit creaturas cum dominio ipsarum ad dispositionem ipsius, quas accipientes ab agentibus creatis tale dominium non habentibus late etiam dicitur natura elevari ad effectus naturales ut instrumentum a causa principali ad effectum sua virtute superiorem, siquidem ...ad ea quo virtute agentium naturalium non exaudit vel parum, aut nil evehitur natura, licet juvetur;

Inferes 1° divisionem potentiae naturalis, et obedientialis esse pene extrema ... ubi eadem creatura est potentia naturalis per ordinem ad actum naturaliter assequibilem, et est potentia obedientialis per ordinem ad actum solum supernaturaliter possibilem, sit exempli gratia, intellectus, qui est potentia naturalis per ordinem actum naturalis cognitionis quem naturaliter producere, et est potentia obedientialis per ordinem ad actum fidei supernaturalis, quem solum ad ... supernaturali elevatione habere potest. Inferes 2° quod creatura, quae habet potentiam obedientialem haberet necessario virtutem ad actum inchoatam tamquam et perfectam, ratio est: quia si nullam virtutem habeat erit essentialiter impotens ad actum, ac proinde erit inelevabilis, impotens enim obedientialiter agenti superiori, nihil omnino conferet ad actum ac per consequens tamquam nec ... concausa, seu concurrens actum se habebit ex parte agentis elevantis, quo igitur pacto diceretur natura elevari ad actum in quo ipsa nullo modo se exercebat?

Inferes 3° ... virtutem inchoatam et perfectam ... vocabulis denominari ... et etiam ... per principium ... superius ... ratio: ... sive agens complet, et supplet, quod deficiebat naturali virtuti ... perficit, et ... ad actum, et in constituitur ordine supernaturali, quae est actus ... natura elevatur ...

[illegible] actiuè, aut [illegible] à [illegible] naturali, [illegible] obedientiali [illegible] substantiæ, et obedientialis [illegible] illius [illegible] ad actus supernaturales [illegible] actiuè [illegible] obedientialis [illegible] subst[antia] sic [illegible] naturale [illegible] [illegible] obedientialis [illegible] modus [illegible] obedientialis [illegible] actiua [illegible] supernaturales [illegible] ad actus supernaturales.

Observandum hic [illegible] à [illegible] potentia quidem [illegible] elevata [illegible] ad recipiendum [illegible] supernaturalis [illegible] et proprie potentia [illegible] proprie et principaliter, [illegible] obedientia [illegible] actiuè et passiuè [illegible] potentia [illegible] obedientiam ad [illegible] quod diximus de potentia obedientiali [illegible] de potentia obedientiali [illegible] bene servatis [illegible] accipiatur.

[illegible] generare [illegible] actiuo [illegible] generare [illegible] ad actum [illegible] obedientialis [illegible] supernaturaliter [illegible] potentia [illegible] supernaturalis [illegible] superioris [illegible] possit.

Praeterea [illegible] ut potentia passiva subli[illegible] sit [illegible] superioris ordinis [illegible] nequeat [illegible] nisi [illegible] actus supernaturalis [illegible] passiva dicatur, et sit elevata, et obedientialis [illegible] generare passivè [illegible] bona [illegible] subdita [illegible] superioris ordinis, quod nequit [illegible] obedientialis et elevata [illegible] subdita [illegible] superioris ordinis, cui [illegible] ut [illegible] prodeat; [illegible] potentia passiva sine [illegible]

ne in genere passivo prout ex activo dicto potest esse subdita agenti superioris ordinis, quia id quod ejusmodi elevatio non requiritur ut talis potentia dicatur, et sit obedientialis, et elevata.

Probatur 2°

omnis potentia supernaturalis. Illa potentia subditur agenti superioris ordinis, quae nequit reduci ad actum, nisi ordinato ejusmodi agenti; sed per hoc praecise, quod potentia passiva nequeat recipere formam nisi intervenientibus in agentis naturalis, quia talis nequit reduci ad actum, nisi ordinato agente superioris ordinis. licet ergo supernaturalitas tota teneat ex parte [illegible] recepti, et agentis [illegible] [illegible], quod potentia supernaturaliter recipit, sicut verum est quod activa supernaturaliter dicitur. Probatur: elevari est poni in altiori statu in quo agenti exercere valeat actiones, quae supra naturam sunt; sed ut potentia obedientialis passiva ponatur in ejusmodi statu sufficit, quod subditur per concursum supernaturalis agentis: ergo.

Objicitur 1° ut potentia naturalis activa elevetur ad producendum formam supernaturalem requiritur principium supernaturale simul producens; ergo ut potentia naturalis passiva elevetur ad recipiendam formam supernaturalem requiritur principium supernaturale simul recipiens. 2° objicitur: nequit forma recipi nisi in subjecto apto vel per se, vel per qualitatem superadditam; sed natura non est per se disposita ad recipiendam formam supernaturalem; ergo [illegible] debet per qualitatem superadditam supernaturalem atque adeo elevari debet in genere passivo, prout est dicto, in passivo. 3° si potentia passiva posset elevari per juvamen de genere activo dari posset virtus activa, quae esset adaequata in ratione virtutis naturalis activo, et quae denominaretur obedientialis, cum [illegible] nos [illegible] passivum supernaturale tunc quo non posset effectum producere. Sequela est absurda; tenet tamen a paritate: quia potentia passiva non potest elevari per [illegible] de genere activo: 4° elevatio potentiae passivae debet esse in genere passivo sicut elevatio potentiae activae in activo. sed elevatio per juvamen de genere activo non esset elevatio in genere passivo; ergo non [illegible] esset elevatio in genere potentiae passivae.

Respondeo ad 1° et, actionem respicere [illegible] disparitas, quia agere est dare perfectionem, pati autem est perfectionem accipere, ideo in agente debet reducere perfectio, quae est in effectu, atque adeo si effectus est supernaturalis, supernaturalitas se tenere debet ex parte principii; at vero in subjecto non debet

reiacuga

[illegible] terminative quod [illegible] et [illegible] connexa [illegible] ex quod licet [illegible] pro-
[illegible] supernaturalis [illegible] [illegible] tenet [illegible]
[illegible] objectiones [illegible] naturali [illegible] non [illegible] natura [illegible] ad [illegible]
[illegible] natura sine elevatione substantiva supernaturalis, [illegible] activo [illegible] elevati-
one [illegible]. [illegible] vel naturae [illegible] se [illegible] ad respicien[dam] [illegible] supernaturalis
[illegible] actionis [illegible] qualitatis supernaturalis [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] supernaturalis [illegible] supernaturalis [illegible] potentia [illegible] elevetur
[illegible] activo: [illegible] potentia [illegible] obedientialis et elevata [illegible] requiritur elevatio
[illegible] probat [illegible].

Ad 3. objectionem [illegible] potentia [illegible] naturae. [illegible]
[illegible] supernaturalis [illegible] actus [illegible] supernaturalis [illegible]
[illegible] adaequatam [illegible] concurrere [illegible] actus [illegible] perfe-
[illegible] activa naturalis, [illegible] naturae, [illegible]
[illegible] supernaturali [illegible] obedientia [illegible] potentia [illegible] adaequate, [illegible]
[illegible] naturalis activa, et potentia [illegible] supernaturale [illegible] effectus producere. [illegible]
[illegible] objectionem [illegible]
[illegible] [illegible] elevatio [illegible] activa [illegible] elevato potentia [illegible]
[illegible] actionis [illegible] potentia [illegible] [illegible]
[illegible] elevatio activa [illegible] naturae [illegible] naturalis et similiter [illegible]
[illegible]

[illegible] et [illegible] potentia [illegible] naturae et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] elevatur [illegible] [illegible] ut potentia [illegible]
[illegible] elevatur [illegible] ad hoc [illegible] potentia [illegible] aliter [illegible] ad [illegible] ut [illegible] supernaturali
[illegible] ita circa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 2. docet [illegible] potentia natural[is]
[illegible] potentia [illegible] [illegible] potentia naturali [illegible]
post aliquis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturam, [illegible]

rae potentia naturali, reliquas vero potentia obedientiali.

3ª sententia docet, quodlibet signum divisive sumptum esse in potentia natura-
li, collective vero potentia obedientiali. 4ª denique sententia distinguit partes, et singulas formas pro casu praesentiorum respi-
cit esse in potentia materiae constitutive naturali, denominative vero obedientiali; ita exprimimus D. 3ª parte dis-
putatione 46, capite 6º, et maxime ex RR. Sit, duo; in casu praesentiorum duarum formarum utraque et quaelibet
reperitur in potentia constitutive naturali materiae, et denominative obedientiali. Probatur 1ª pars. quia eadem constitutive materia po-
tentia qua successive reperitur duo formae totales, reperitur simul: siquidem multarum earundem receptionem potentia materiae
non mutaretur constitutive; sed duo formae totales successive receptae, reperiuntur in potentia materiae constitutive naturali, ergo et
simul receptae, reperiuntur in potentia materiae constitutive naturali.

Probatur: materia est constitutive potentia adaequata receptiva formae
ignis v.g. hoc autem potentia non minuitur per receptionem formae aquae: formae ignis habet in materia informata per formam aquae
potentiam adaequatam receptivam sui: quia ut forma ignis in materia informata per formam aquae recipiatur non exigit ex parte materiae
dispositionem maioris receptivae. Rursus, nec exigit ex parte materiae informatae per formam aquae dispositionem aliquam, quae
non exigeret pro casu quo [illegible] forma ignis separata a forma aquae in materia recipienda esset: quia ut materia informata per formam
aquae recipiat simul formam ignis non requiritur aliqua specialis dispositio se tenens ex parte materiae, ergo sit quod formae
non reperiuntur in potentia constitutive obedientiali materiae, hoc est elevata in genere pavo siquidem nulla principia supernatura-
lia, nulla vero supernaturalis dispositio se tenens ex parte materiae daretur pro illo casu.

Probatur 2ª pars, qu-
oniam utraque et quaelibet forma educeretur in materia vi agentis supernaturaliter operantis; sed illa forma recipi-
tur in potentia obedientiali denominative tali materiae, quae educitur in materia vi agentis supernaturaliter ope-
rantis: ergo utraque et quaelibet forma reperitur in potentia obedientiali materiae denominative tali. Praemissa con-
stat ex dictis nam et praecedentibus sectionibus. Probatur: quaelibet ex duabus formis praesentibus reperitur in materia
per aliquam formam informata: ergo reperitur in potentia, quae naturaliter ad actum reduci non potest: ergo quaelibet recipitur in potentia
obedientiali: sed haec elevatio esset duntaxat per concursum supernaturalem se tenens ex parte agentis, potentia autem
sic elevata est denominative obedientialis: ergo quaelibet ex duabus formis praesentibus reperitur in potentia denomi-
native obedientiali.

Objicitur 1º contra 1ª sententia: forma materiae [illegible] ias [illegible] [illegible] ratur [illegible] tera [illegible]

[illegible] pōa naxali [illegible] mare [illegible] [illegible] erat [illegible] erat [illegible] ultra-
q. et habet [illegible] [illegible] est [illegible] naxal. [illegible] [illegible] naxalis [illegible]
[illegible] naxalis [illegible] [illegible] naxalis [illegible]
[illegible] [illegible] maxia [illegible] nominis,
et [illegible] [illegible] literis [illegible] auferretur [illegible]
pōa naxalis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] maria
manerent. [illegible] [illegible] naxalis, [illegible] denominative
[illegible] naxalis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible].

Objicitur 2° pars 2ª [illegible] pōa [illegible] naxaliter [illegible] maria, cui devehitur [illegible]
tur altera [illegible] est [illegible] pōa [illegible] maria. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] una [illegible] maria [illegible] distinctionibus [illegible] pōa
[illegible] [illegible], pōa naxalis [illegible] 2°: [illegible] [illegible] naxalis maria
[illegible] altera [illegible] finali [illegible] erit pōa naxali. Resp. [illegible] [illegible] [illegible]
alia pōa [illegible] naxalis [illegible] maria [illegible] devehitur, [illegible] pōa [illegible] naxaliter [illegible] maria
[illegible] [illegible] devehitur [illegible] habet [illegible] [illegible] naxaliter [illegible] maria [illegible]
[illegible] devehitur aut [illegible] naxaliter [illegible] maria [illegible] [illegible]
habeat pōa naxaliter [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] naxaliter [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hoc
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] naxaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] naxa[illegible] [illegible] maria [illegible] duo [illegible]
[illegible] pōa naxali [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible], et si pares [illegible] [illegible] [illegible] altera referentur, potentia naturalis manere [illegible] quia [illegible] non sunt radicaliter opposita, non [illegible], cujus ratio non [illegible], neque licet [illegible] ejusdem speciei non sunt radicaliter opposita, sint tamen incompatibiles [illegible] [illegible] naturae limitatae, et ad [illegible] naturalia [illegible] potentia [illegible] [illegible] duas [illegible] ejusdem speciei quodlibet ex [illegible] referentur [illegible] potentia obedientialis naturae [illegible] ad [illegible] duplicat [illegible] alterius [illegible] supernaturaliter [illegible]. [illegible], et si pares 2° [illegible] [illegible] duplex [illegible] potentia naturalis [illegible] manere [illegible]. Ratio [illegible] ejusmodi potentia nulla [illegible] recepta.

Differentia [illegible]: potentia naturalis [illegible] manere [illegible] [illegible], [illegible], non [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] obedientialiter [illegible] [illegible] vadia [illegible] denominatione [illegible] [illegible] [illegible] potentia [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturali, non [illegible] [illegible] alterius [illegible] parte.

Objicitur

[illegible] et supernaturalis [illegible] [illegible] Caelo, et [illegible] Eucharistia [illegible]

[illegible] naturalis et supernaturalis alterius: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alterius, potentia naturalis alterius in obedientialis [illegible] per adventum alterius [illegible] non [illegible] [illegible] naturalem [illegible] 2° [illegible] naturaliter [illegible] [illegible] et post illius adventum [illegible] [illegible] naturaliter [illegible] alterius [illegible] potentia naturalis [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] corpus [illegible] naturaliter habere simul duas [illegible]. [illegible] de qualibet [illegible] alterius [illegible] supernaturalis [illegible] denominative: ubicatio [illegible] Christi Domini [illegible] ubicationi [illegible] Eucharistia [illegible] supernaturalis [illegible] [illegible] licet [illegible] naturalis: [illegible] [illegible] pro nobis [illegible].

[illegible] de [illegible] 2° parte [illegible], et non [illegible]. [illegible] [illegible] naturalis, et actus supernaturalis amoris [illegible] non sunt compatibiles; [illegible] supernaturalitas unius non [illegible]

tur ex eo, quod cum alio conjugatur, ut de certo, quod volitas quae est a potentia [illegible] elicitiva actus supernaturalis, potentia naturalis elicit actum naturalem; at duo potentiae compossibiles sunt, supernaturalitas [illegible] oritur ex conjunctione utriusque cum quod hoc conjunctio pariter attingat quodlibet, quare et propterea respicienda exit potentia obedientialis materiae. Ad secundam confessis premissis, non conjungitur cat enimper adveniens alterius potentiae non mereatur virtus aequi [illegible] realis, requiritur tamen, quod robustior fiat exigentia per [illegible] agentis superioris, ut videlicet vicatur exigentia non adveniente exigentiis [illegible] defectum alterius potentiae.

Ad confirmationem [illegible] pro 3a [illegible]: quare et ex illis pars divisive non connotat agens supernaturale: quodlibet ex illis est in potentia naturali materiae. Probatur antecedens: haec propositione, *materia habet* [illegible] *aquae* solum alterum [illegible] necessariam ad naturam receptionem ejusmodi [illegible] arguit referatur de receptione [illegible] ignis, similiter, haec propositione, *materia habet* [illegible] *ignis*, discurrendo de [illegible] disjunctio antecedens: quod ex illis pars divisive sumpta, ab alia non connotat agens supernaturale, [illegible] secundo non supponit, [illegible] casu simultaneae receptionis posset ita accipi: quodlibet divisive [illegible] ab alia, [illegible] non connotat [illegible], [illegible] non connotat [illegible], non antecedens, cujus probatio data distinctione non urget. [illegible] si diceretur (ut [illegible] per illas propositiones, quae adducuntur) alteratam, dum [illegible] tur alia [illegible] sicut a conjunctione, ita ab agente supernaturali at non propterea [illegible] ut de a parte rei desinit connotare agens supernaturale, sicut non propterea desinit esse conjuncta cum altera [illegible] [illegible], quod [illegible] sit potentia naturalis [illegible] obedientialis non pendet a nostra consideratione, sed a modo, quo res se habet [illegible] de [illegible] illa [illegible] [illegible], et [illegible] de [illegible] quodlibet [illegible] potentia naturali materiae.

[illegible]

de retorsione objectionis [illegible]: [illegible] haec propositione substantia panis non existit, [illegible] *supernaturale afectur* similiter nec afectur [illegible] aliquid supernaturale *ad substantia panis existit*: [illegible] non existente substantia panis non existit miraculose illius ex [illegible] aliter: [illegible] non existente substantia est divisive naturalis [illegible] [illegible], quod data solutione [illegible] evanescit [illegible] hic facio quaestionem de possibilitate elevationis [illegible] [illegible] ab activo, alia, quae ad hanc disputationem proprius spectant libro 2° de causis habemus. Disputatio 4a de unione [illegible] materiae et [illegible]. Caput 1, explanatur unionis physicae natura. Sectio 1a praevia [illegible] modalis explicatio.

Disputatio 4.

De Unione int. mate[riam] [illegible]

Caput 1.

Explicatur l unionis physicae natura.

Sectio 1.

[illegible] praevia [illegible] explicatio.

Triplex entitatum genus numeratur: primum est earum, quae res, et quae sunt absolutae, id est quae non egent alia, in qua tamquam in subiecto sint, ut sunt Deus, Angelus, materia, et etiam anima rationalis. 2. est earum entitatum, quae per inesse dicuntur, id est quae sunt in alio tamquam in subiecto, a quo solum divinitus separari possunt, ut sunt omnes formae materiales, et accidentales, quae subsistentes. 3. denique entitatum genus est earum quae adhaerent aliis, id est, quae ita alligantur, et affixae sunt rebus, quas afficiunt, ut nec divinitus ab illis separari possint. hae enim entitates adhaerentes modi, seu entitates modales appellantur, nec ideo res dicuntur, sed rerum affectiones, seu appendices: quaeritur itaque in quonam consistat entitatis modalis conceptus?

Suppono 1. conceptum entitatis modalis consistere non posse in eo solum, quod sit entitas inseparabilis a re, cuius est modus, ratio est: quia sic Pater aeternus esset modus respectu Filii Divini, et vice versa; similiter Pater, et Filius respectu Spiritus Sancti, siquidem separari non possunt; ex[iste]ndo creaturo, aliique esset modus respectu Dei, quia existere non possunt absque Deo coexistente: utraque sequela est absurda. Suppono 2. essentiam modi non consistere in eo, quod sit entitas nullius rei operativa: nam non apparet ratio, in eo, quod entitas absoluta accidentalis nullius rei operativa sit, nec in eo quod entitas modalis virtutem operativam habeat, cum Patribus Arriaga, et Oviedo, quos communiter PP. sequuntur modus ita describendus est: Ens intrinsece per se, et immediate affixum essentialiter alteri, dicto etiam in textio.

Dicitur ens, quia modus re ipsa proprie, et essentialiter participat conceptum entis per positionem ad existendum realiter, qua propter cum dicitur, modum non esse ens, sed aliquid entis, ens diminutum, et rei appendicem comparative ad res absolutas intelligitur. dicitur essentialiter affixum alteri, quia modus dependet ab alio tamquam a termino subiecto, quod per subiecti communicationem afficiat, denominet, et modificet. additur per se, et immediate, quia modus non egent vinculo distincto, [illegible] [illegible] nat suo termino subiecto, cum enim non sit distinctus, ut sit, sed sit termino, non deinde non identificet seu rationem, quale adhaerens

imo, ejusmodi ratio, [illegible] identificare [illegible] debet, [illegible] ens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec dicitur [illegible] totis [illegible] modus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adhaereat, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] di, a [illegible], quo [illegible], et quo [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] modi [illegible] [illegible] a divinis [illegible] [illegible]. Inferes [illegible] modum non debere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modificat: modificare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] per [illegible] non [illegible] [illegible]. Et ratio est quia actio [illegible] [illegible] [illegible] causae ad [illegible] extra se, actio [illegible] ejusmodi non [illegible] [illegible] causa, [illegible] [illegible] [illegible], et creatio, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] eadem [illegible] [illegible] esse modus [illegible] unius [illegible] [illegible] alterius, [illegible] [illegible] debet esse [illegible] [illegible] alicujus rei.

Inferes 2° eadem [illegible] posse [illegible] modi in una linea et [illegible] [illegible] alia. Ratio: quia potest esse [illegible] [illegible] [illegible] linea, et [illegible] alia, sic [illegible] [illegible] unio et modus [illegible] [illegible] unitiva, et [illegible] linea productiva; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] productive. Inferes 3°, modum [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] ad suos [illegible], et non [illegible] ad alios modificandos. Ratio: quia modus [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] et [illegible], et [illegible], et non [illegible] et hoc extrema; aliter non esset [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modificaret suos [illegible], [illegible] [illegible] modi. Sic actio, qua [illegible] a productio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut proveniat a causa [illegible], et [illegible] producat, nec potest esse ratio [illegible], qua [illegible] alia [illegible] producat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] producatur.

[illegible] modales [illegible] [illegible] tenent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] nominales [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rejiciunt, et [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modalis, [illegible] [illegible] ratio: hoc [illegible] [illegible] rebus [illegible] [illegible], et [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per quam [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alteri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad aliud [illegible] [illegible] [illegible] tale [illegible] [illegible] denominationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; sic si effectus non [illegible] per se [illegible] productus ad modum, qui sit productio [illegible] et effectus [illegible] [illegible], [illegible], et [illegible] per se [illegible] non [illegible] ad modum, qui sit unio [illegible], et [illegible] [illegible] oportet. [illegible] [illegible] plures [illegible] [illegible], qui [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] ad denominationes, quae [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] accipere non [illegible] ab [illegible] absolutis.

Sed objicitur: [illegible] modus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] respicit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible] [illegible] modum [illegible] [illegible] producat, nec potest destruere [illegible] [illegible]

destruat modum; et hoc spectat ad perfectionem liberi dominii. Deinde ad perfectionem veri liberi dominii [illegible] non creaturas spectat quod Deus possit producere quaslibet suas libertate, quae non producit, et quas facit possit conservare quamlibet aliquam [illegible] modus [illegible] ut potest de rogari divino dominio. Posse ponere esse concomitante [illegible] [illegible] ad [illegible] operationem. Ad perfectionem dominii dominii spectat quod possit Deus [illegible] quae [illegible] rem in ipso producibile producere, sive destruere pro ut libere voluerit; quod non laeditur per [illegible] modum, neque licet Deus non possit desinere producere modum, [illegible] desinat producere, nec possit desinere et destruere [illegible] desinat modum destruere, adhuc Deus est libera libertate producendi vel destruendi [illegible]

Labetur [illegible] libertas [illegible]

[illegible] modus [illegible] a voluntate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modo, et ad [illegible] modi destruere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modi [illegible] [illegible] Deus creat [illegible] [illegible] Deus creat [illegible] Patre [illegible] [illegible] [illegible] ad perfectionem veri dominii [illegible] [illegible] producere, et non producere, [illegible] [illegible] per [illegible], aut [illegible] non possit, [illegible] vel dici [illegible] [illegible] destruere modum [illegible] [illegible] unionem physicam.

Sectio 2a

De natura unionis physicae.

Dico [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accipitur [illegible] unioni [illegible] unioni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de unione [illegible] [illegible] de unione [illegible] [illegible] de unione [illegible] [illegible] [illegible] uniones [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]

qdo unum [illegible] [illegible] [illegible] nexus extremorum quo sit proprie plura; unionis vero sp-
eciali affectiva moralis, et aggregationis licet vere tam inter extrema tribuente plura non sit tam
rationes speciales constitutivi unum proprie.

[illegible] de unione physica, quo stricte dici-
tur extremorum nexus, et in definitione [illegible] ratio specialis sive actualitas qua ex pluribus extremis
constituitur unum [illegible] ut [illegible] stricte explicat aliqui [illegible] sic definiunt, actualis ratio con-
stitutiva plurium [illegible] specialiter a propria ratione ad substantiam eorum [illegible] [illegible] inter voces unum
et unio, abstinet a voce unum [illegible] ratione. Ut [illegible] [illegible] rectitudo [illegible] nis, seu explicationis dato, obser-
va, unionem physicam [illegible] [illegible] qua [illegible] qualitates [illegible] [illegible] [illegible] qualitas autem
[illegible] ad [illegible] accidenti addit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse extrinseca, qua plures [illegible] reducuntur quan-
titates, aut plures partes substantiae aut plures quantitates [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], 3º unio [illegible] est [illegible] hypostatica, qua videlicet natura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
rationis [illegible] natura, ut unio qua natura humana unita verbo in unitate personae, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] rationes [illegible] partes se habent inter se, ut actu [illegible] sive ut subiectum [illegible] [illegible]
[illegible].

Dicitur [illegible] unionem physicam esse actualitatem [illegible] plurium, qui [illegible] unionis actualiter unita [illegible]
[illegible], ut [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] unio sit actualis rationis [illegible] plurium per [illegible]
[illegible] unio physica [illegible]; moralis [illegible] [illegible], et [illegible] rationali, [illegible] aut non [illegible] rationis [illegible] aut non sit
[illegible] plurium ut non [illegible] unio [illegible], dicitur [illegible] specialiter [illegible] [illegible] [illegible] rationis plurium
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] non [illegible] unio physica, et [illegible] [illegible] physica unio, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] plurium
[illegible] [illegible], quod unio physica possit [illegible] penetrationem partium, aut partium [illegible], [illegible] unio [illegible] [illegible]
[illegible]. Denique [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] physico
[illegible], esse rationes [illegible], qua plura [illegible] [illegible] unum, [illegible] ex pluribus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] debet esse [illegible] [illegible] [illegible] definitionis non [illegible] [illegible] [illegible] physicae [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Sectio 3

Aliquas dubia circa naturam Unionis ad-sertio inserviunt.

Supponitur ut quarum certum existere aliqui compositum naturam unionis physicam, ut omnes philosophi, et 9ua rino sicut existere multiplex unum ... ex pluribus realiter distinctis coalescens, sic ex parte rationali et corpore unus homo, ex natura humana et verbo unus Christus, et ex pluribus punctis ... unum continuum dari novimus; pluralitas autem unum proprie tale constituere non possunt, quin sic uniuntur, sicut eam non uniantur, quia datur unio. Quaeritur 1° utrum unio sit aliquid positivum, an negativum? Respondeo cum communi sententia quid positivum esse contra aliquos asserentes esse quid negativum negationem scilicet separationis; separatio enim apud hos est ens positivum, et causa communicabilitatis, sed probatur communis sententia, quia quando homo moritur aliquid destruitur in corpore, nec aliud quam unio: sed quod proprie destruitur est quid positivum: ergo unio quid positivum est. Minor patet, nam quod proprie destruitur proprie erat in rerum natura: quod autem proprie in rerum natura erat quid positivum est. 2°.

Secundo quia separatio non est quid positivum additum, per hoc enim praecise separata servarentur sine ratione absoluta omni modo superaddito manerent separata, ... ergo separatio quid negativum est: ergo unio, quae tali separationi opponitur debet positivum; respondetur omnem, quod separatio seu divisio per tum positivum afficitur, nam etiam ... unio tamen positivum est; et tamen quid negativum esse ipsa apud adversarios significat, dicitur 2° an unio, quae distincta sit ab extremis, sit modus respective affirmative, cum communi etiam sententia. Probatur: quia unio ab extremis distincta esset substantia per se primario affirmative essentialiter a Deo essentialiter affirmata, quia nec de potentia Dei absoluta potest existere unio separata ab extremis, nec super extrema possit destructa unione existere, unio, ... actualis realis ... esset ... per se, et primario affirmata, quia si unio per se ipsam non uniretur ... primario, distinguere alia unione, et hoc ... ... alia, et sic in infinitum, sed affirmata praeter sunt tantum propria modi: ergo unio ab extremis distincta modus est extremorum.

Objicies: si unio ab extremis distincta modus esset homo denominaretur modalis, ab unione, sicut ab eadem denominatur compositus, denominatione enim sequitur ... ... partes, ... absurdum est quod homo ... de

nominatur: [illegible] maj: a parte enim non pot tribui toto denominatio illi repugnans, at sic licet quolibet pars sit [illegible] completa, totum ipsum a nulla parte hanc denominationem accipere valet; si [illegible] hoc denominatio [illegible] [illegible] repugnat denominatione [illegible] non accipit, [illegible] repugnat ejusmodi denominatio certum debet esse; quia de hoc resultat verificari definitio [illegible] modalis, hoc enim [illegible], hoc est [illegible] per se essentialiter [illegible], falsa est, [illegible] hoc repugnat. [illegible] disparitas ad paritatem: [illegible] denominatio generali non repugnat toti, de hoc enim verificatur definitio [illegible] generali, vera [illegible] hoc propositio: hoc est cujus totalis productio non est [illegible] supposito [illegible].

Ad rationem ad [illegible] paritatibus denominationem non repugnantem toti desumi [illegible] a nobiliore, vel ab individuali parte, repugnantem vero toti a nulla parte desumendam, [illegible] [illegible] illis [illegible] resultat de denominatione repugnante, proponitur 3º, quod [illegible] supposito [illegible] unio [illegible] sit abstrahens, sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] humanum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], seu est [illegible] adaequate, quod [illegible] hoc est [illegible] [illegible] quod [illegible] unio [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad hos partes, [illegible] hoc [illegible] [illegible] [illegible] aliquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut hoc [illegible] [illegible] [illegible] pertinet, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unionem [illegible] [illegible] ut patet [illegible] hac propositione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] humanum [illegible], [illegible] de causa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpori: [illegible] [illegible] ut tale [illegible] non posse sine [illegible], [illegible] ratione [illegible] [illegible] partes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] constat veritas nostrae [illegible] ex [illegible] Toma 3 par. in quaestione [illegible] articulo 4, ubi [illegible] Christus [illegible] [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible] Angelicus [illegible] quia [illegible] Christi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Confirmando errorem quem refert Divus Thomas, adductis adversariis nostris, Magister sententiarum fuisse Christum Dei fuisse hominem in triduo mortis, quia credidit quod unio animae et corporis non de ratione hominis [illegible] esse falsum. [illegible] conjunctae constitutae materiae [illegible] se non habet denominare unito, et similiter forma, quae denominatio accidentalis est materiae et formae, quae unio actus est [illegible] quo distinguitur [illegible]: quod illa denominatio accidentaliter loquendo praedicabiliter, sed physice praedicamentaliter non [illegible], et ultimum [illegible], materia ligni non est [illegible] forma ligni [illegible] denominatur, quae propter denominatio [illegible] praedicamentaliter accidentalis materiae; neque obstat, quod unio sit relatio [illegible] adveniens; neque [illegible] relatio, quae non resultet [illegible] fundamento, et [illegible] actus.

Objicitur [illegible] Dionysius [illegible] hierarchia, mors [illegible] nobis non est substantia [illegible], quod unitorum [illegible] unio est [illegible] substantia; [illegible] est substantia [illegible] mors [illegible] nobis non est substantia spiritualis [illegible], non est substantia corporea [illegible] substantia corporea modalis [illegible] absolutam, et modalem, quae actus et substantia; [illegible] licet unio sit ens modale pertinere [illegible] ad [illegible] ens absolutum [illegible] licet sit actus pertinere [illegible] corporis quod est substantia.

Dissolvo [illegible] absolutum, et modale, quae actus et substantia, [illegible] tamen oppositionem [illegible] oppositionis [illegible], et modo non [illegible] modum est ens alteri essentialiter [illegible] absolutum est ens alteri essentialiter non [illegible] oppositio [illegible] modale, et absolutum non est [illegible] modalis [illegible] absoluto, [illegible] praedicationem de eodem subjecto, oppositio vero accidentis cum substantia [illegible] accidentis, substantia actus [illegible] ens adaequate distinctum a supposito, ac propterea [illegible] substantia, substantia [illegible] vel [illegible] suppositum, vel pars suppositi, et [illegible] quia [illegible] materia et forma beata est [illegible] accidentale, quia [illegible] essentialiter a [illegible] ubicationem: [illegible] oppositio [illegible] actus, et substantia [illegible] accidentis, [illegible] materia, et forma unita [illegible] unionem [illegible] est [illegible] accidentale.

[illegible] quod sit [illegible] unionem, et [illegible]? Respondeo [illegible] Obiedo, et Trinitario, [illegible] RR. [illegible] esse [illegible] qui pertinet ad essentiam [illegible] unius proprie talis, unde non solum materia, et forma [illegible] unionem [illegible] pertinet ad essentiam [illegible] proprie unum, [illegible] Verbum Divinum [illegible] unionis hypostaticae,

quia pertinet ad esse Christi Domini, quia est unum proprie tale. Respondeo 2º, tum partes, tum unionem in illis, qui taliter est, et non exercent munus suum, nec munus subiecti respectu illius, respicimus, tum est totalis, tum partes, tum non perficitur, nec mutatur per unionem, licet naturalia, et tamen sit tum partes, tum unionem, quia licet complet, et perficit ut id quod, et perficitur ut quo per unionem; licet vero Verbum Divinum est tum pars, tum unionis hypostaticae, quia licet verbum per humanitatem non perficitur ut quod, ita nec perficitur ut quo per unionem. Caput 2 utrum unio in composito naturali realiter distinguatur ab extremis. Sectio 1ª, affirmativa praefertur sententia.

Caput 2

Utrum unio in composito naturali realiter distinguatur ab extremis.

Sectio Prima

Affirmativa praefertur sententia

Negativa sententia tenetur nominales modernos, ... quos princeps vocamus ... se nam unionem hypostaticam quae realiter distincta a Verbo et humanitate, eodem ratione ... plures Doctores quos ... sequitur ... nostra vero affirmativa ... tenet ... Scotus et ... Suarez, et ... per nostrates ... Ratio, communis ... efficaci argumento, quod ... realiter separantur ita ut possit dari unum sine alio, illa duo realiter distinguuntur, haec propositio certa est ... separabilitas enim realis est evidens signum distinctionis realis; sed utrumque extremum compositi naturalis ... realiter separatur ab unione, ita ut possit utrumque ... existere, dum ... stat unio: ergo unio distinguitur ab extremis compositi naturalis. Minor probatur: nam ... manet utrumque extremum, corpus scilicet, et anima, quin maneat unio: ergo utrumque extremum ... separabile est ab unione.

... separabilitas ... realiter ... unio compositi naturalis, quia tam corpus ... supernaturaliter existere post ... naturalia, ... existere ... naturalia et tamen non existat unio ... Probatur: cum homo moritur ... a ... homo ... et tale compositum ... realis ... defectus ... sive ... ex ... ad ...

fetig hoīz ut taliz apol. ē pertinētis. Ratio cōstat, quia cōplat ny deficare, quy defiat aliquid rei, tuc fit; ny hōo deficit n̄ deficit corpus, nec aīa; ergo tuc datur defectus alicujus entitis realiter distō ā corpore et aā, quod ad hōz ut talē pertinebat, sed hoc nil aliud eē potest nisi unio: ergo cy hōo moritur quy datur defectus extremorum datur defectus realis unionis: ergo realis defectus unionis n̄ ē quales defectus extremorum, at qui si unio n̄ distingueretur ab extremis realis defectus unionis eēt realis defectus extremorum: ergo unio realiter ab extremis distinguitur.

Resp. ad argumenta facta, quibus fit responsio illustrissimi Godoi, qui licet nobiscum in quaestione hac conveniat nullus tamen horum eē asserit argumentorum factum, licet aliquando ... illud eē existimat. Movetur Godoi 1° quia juxta sententias duratio n̄ distinguitur à re durante, et tamen potest res eē, et n̄ durare. 2° quia creatio n̄ distinguitur à conservatione, et tamen potest aliquid creari, et n̄ conservari. 3° quia relatio n̄ distinguitur à fundamento, et tamen potest existere fundamentum quin referatur: ergo a pari: licet utrumque extremum n̄ distinguatur ab unione poterit utrumque existere quy datur ... ; sed hoc ... [illegible] ... durare ... adaequate, à re durante, et hoc ita, quia potest dari res durans, quy datur denominatio durantis hodie, v.g. duratio cum sit ... corpus ... et temporis, quae adaequate distinguitur ab ipsa re.

2° Aliter dico creationem secundum se ... adaequate, à conservatione, et hoc ita eē, quia potest dari creatio secundum se, quin detur hoc realis denominatio, conservatur res: conservatio ... apud sententias ... ut ... cum duratione ... ut ... creatio ... illa n̄ ē conservatio ... quid ... ad 3° loquendo de relatione ... n̄ ... quia juxta has sententias creatio ... adaequate distinguitur à fundamento, et hoc ita quia dari potest fundamentum quin detur hoc denominatio realis ... et ... non valet. Observatio ... adversarii ... quidem, materia et forma eē unitas ... materia et forma secundum se ... et ... materia, et forma eē simul ... in simultate stat unio ... materia et forma Divi Petri ... At ... hōo moritur ... corpus et aīa, n̄ sunt unita, quia nimirum n̄ sunt simul ... deficit hōo n̄ deficientibus corpore, et aīa, quia deest ... simultas.

Contra ... responsionem ... argumentabitur ... a materia et forma eē simul ... materia ... et alicujus ...

realiter adequate ab illis distro? Si primum: ergo cum hoc praecise datur totum id, quod est materiam, et formam esse simul, at si ratio dabitur unio partium, quod est consequente falsum, si 2um: unio realiter adequate distinguitur a materia et forma, probatur: quia ratio realis, per quam materia, et forma sunt simul est realiter eadem unio; ergo ratio formalis qua sunt simul realiter adequate distinguitur ab illis: minor patet, quia illud adequate distinguitur a materia, et forma, cum quo identificatur hoc quod est, materiam, et formam esse simul est ratio realis per quam materia, et forma sunt simul, et urgetur: quia predicta simultas includit essentialiter aliquid realiter dist. a materia, et forma collective sumptis, sed hoc non est aliud ab unione: ergo simultas haec includit essentialiter unionem realiter distinctam a materia et forma collective acceptis.

Probatur minor: quia dari potest utraque pars collective, quin detur simultas illa. Ratio: quia utraque pars collective est collectio utriusque, haec autem collectio dari potest, quin illa simultas detur; per hoc enim praecise quod datur verificatur hujus propositionis materia, et forma existunt datur collectio utriusque partis, quin simultas illa detur; patet, nam ex hoc quod quaecumque modi propositio verificatur, et tamen illa simultas non datur. Sed 2um probatur quia ab adversariis quid simultas haec praeter entitates materiae, et formae addat, vel cujus partis est, et datur unio, quo non datur, eo ipso illa collectio datur, quae collectio recte appellari potest simultas logica, quatenus scilicet predictam propositionem verificat. Si adversarii dicunt, materiam et formam esse unitas non aliud esse praeter entitates materiae, et formae, sed materiam et formam simul simultate non logica, sed physica.

Deinde est, quia in his duo videntur simultates, et assignatur aliquid distinctum ab extremis, quod materiam, et formam esse unitas constituunt, et insuper non satisfaciunt, neque illa simultas physica, est simultas temporis, sive loci: neutra autem sufficit: neque ipso hoc praecise datur simultas temporis inter materiam, et formam, cum in eodem instanti, quo materia existit, existat etiam anima, quin tamen sint unitae, ergo ad unionem sufficiens erit temporis simultas. Insuper possunt materia, et forma penetrari, quin ideo sint unitae, simultas loci sufficiens etiam est, denique ultra ista simultas est accidentalis, et per ea praedicamenta localis ad praedicamentum tale est, sed unio partium competens naturali requirit ad praedicamentum talis.

Respondetur ad hoc est quod ut materia, et forma sint physice unitae requiritur quidem materiae, et formae simultas, quae quidem distinguitur ab ipsis entitatibus materiae, et formae, at simultas haec alia requirit esse nisi simultas substantialis unionis aut applicationis qua forma recipitur actu in se, et materia actu recipit: ratione hujus simultatis materia, et forma unitae, hic eterni asserunt efficitur: materia ut potentia receptiva, et forma ut actus, sunt unitae simul sicut simultate tum loci tum temporis et loci possunt existere quin existat simultas substantialis applicationis, sive quin existat unio, quia

fra actuat materia; et unio hoc realiter distinguitur ab illis. Recurrunt aliqui ut hanc unionem explicent ad divinum decretum dicentes materiam et formam esse unitas praeter simultates praeditas dicere decretum, quo Deus velit concurrere ad operationes compositi ex illis partibus resultantis.

Sed contra est 1°, quia cum decretum de concurrendo cum natura sit juxta exigentiam naturae supponit, cum naturam constitutam supponit, cum partes unitas. Contra est 2°, quia illud decretum illud est quid compositum extrinsecum? Non 1°: quia concursus divinus sive concursus actus 1°, sive concursus actus 2°, quo Deus concurrat cum forma ad operationes essentialis esse requirit compositi: ergo nullus concursus illi esse potest, qui constare debet: quia concursus divinus concursus actus 1° est ipsum divinum decretum, concursus actus autem 2° est ipsa actio, seu productio operationum compositi; sed nec Deus ipse, nec actio illa possunt esse quid essentiale compositi: ergo. Patet minor: nam divinum decretum est ipse Deus; Deus autem non est quid essentiale composito ut aperte constat alioquin Deus cum nobis diceretur unitus. Concursus vero in actu 2° cum sit ipsa actio supponit productionem constitutam compositi cujus actio est: ergo supponit unionem, et compositionem: concursus actio ejus naturalis quae dicitur tale est; sed quid accidentale requirit esse essentiale compositi naturali, ut saepe diximus: ergo ejusmodi decretum ~~divinum~~ requiri composito essentiali debet esse.

Si ergo dicatur, compositum esse

quia non exit unio partium compositi. Ratio, quia unio partium debet esse toti debet esse essentialis composito naturali: sed ejusmodi decretum ut patet ex quo compositum non est essentiale. Major patet, nam compositum naturale est essentialiter tale ut essentialiter ens per se; hoc autem partialiter provenit ab unione partium; compositum ens per se, essentialiter essentialiter unum essentialiter dicit, et partes et ipsarum unionem: ergo ejusmodi decretum non exit unio decreti. Praeterea dicit cum aliquibus completis, Deus possit esse pars, quod sit pars compositi, hoc exit completis per accidens ut cum hoc Deus et ignis producunt calorem, cum denominatione aliqua morali, qualis est denominatio regis, quam habuit Saul, ratione voluntatis divinae, nam vero compositis per se, seu compositis proprie talibus, nam horum partes debent esse intrinsece unitae, et constare per unionem intrinsecam.

Recurrunt alii ex adversariis ad dispositiones licet, modo explicandi, sententiam non veniunt: nam aliqui ut existimat P. Poncius, docent unionem formaliter consistere in aggregato ex materia, forma, et dispositionibus. Sed 1° qui dicunt unionem falso inadaequate distinguunt a materia et forma, et constare ab eisdem. Deinde non sufficiunt nam dispositiones sunt accidentales homini ut tali, igni ut tali &c, constare per aggregatum illud, ut potentia illas includit est quid accidentale, sed

hoc ipsum ex illo, sinceritates substantiales, quod incorruptum non repugnat Deus solus supernaturaliter conservare sine materia absque omnes dispositiones, at non naturaliter in suo modo; sed talis, praeterea duo non est sine unione operationis, sive ratione finalis compositi totius substantialis: ergo unio hoc distinguitur ab illis dispositionibus.

Alii dicunt unionem non consistere in praedicto aggregato, sed in quadam finalitate resultante ex illo, quae finalitas partium non maneat partibus cum forma consideratis, et ideo quod finalitas resultans est aliquid quale operationem illius separari [illegible] de novo [illegible] materiae, et tamen quando de novo uniuntur, fit aliquid cum ipsis identificatum. Subjungit contra hoc: quia quando duo identificantur, implicat dare unum quin detur aliud, sive ponuntur conditiones sive non, etenim ex defectu conditionum, quae requiruntur ad discursum, vere recte dicetur tunc impediri ad discursum, quia [illegible] ab intellectu hoc, et ab ipso hoc distinguitur; ceterum nullus conditionis defectus finalitas realitatis impedire, sive virtus productiva discursus; et si impediretur evidens signum est realis distinctionis inter realitatem et hoc. Modo sic: juxta adversarios licet ponantur dispositiones non resultat illa finalitas, [illegible] licet materia et forma existant: ergo finalitas illa non identificatur cum extremis, quae uniuntur.

Confirmatur, et praecurruntur solutiones quod de novo, tunc acquirunt partes, quando de novo conjunctae sunt unione et quod ratione, ipsas ab illis sive acquiratur proprie, sive improprie, sive fictive, sive per additionem, sive quibuscumque alio modo aliquid realiter ad ipsas et abstractione materiae et formae: ergo unionis falsa est unionem identificari cum extremis. Sectio 2ª. celebrior adversariorum responsio rejicitur.

Sectio 2. Celebrior Adversariorum respon-sio rejicitur

Respondent 3º Porto regres, cum Magistro Basona, et Froda unionem esse omnes connotativas dicens in recto, et intrinsece materiam, et formam, extrinsece vero et in obliquo, seu connotative dispositiones [illegible], [illegible] impedimento, actionem et applicativam agentis ad [illegible] materiae ad eum modum, quo relatio transcendentalis, quae creaturae refertur ad Deum intrinsece, et in recto non distinguitur ab ipsa creatura, in obliquo tamen, et ut connotata extrinsece dicunt ipsum

Dej: Infert. 10 hic, unionem terminj, 20 dici terminis, quia ratione status sua materia et forma unirentur realiter n. disting. a materia, et forma; nec his rationem distinguj termini, iuxta dicenda; ergo. Infert 2o unionem distinguj realiter a materia, et forma quoad denominationem, non vero quoad statum. 3o, existere posse unionem quoad statum, non vero quoad denominationem unius, duorum scilicet formae, et materia separato existentis, quia licet tota status unionis includatur, deficit tamen denominatio.

Contra est, et infero: ergo in morte hominis manet compositum humanum, quod sane absurdum est, sed consequentia probatur sic: in morte hominis manet adequata essentia compositi humani iuxta solutionem; sed compositum manet manente adequata ipsius essentia; ergo. Minor de vi terminis. Probatur maior: in morte hominis iuxta solutionem manent materia, forma, et essentia unionis; sed materia, forma, et essentia unionis sunt essentia adequata compositi humani; ergo. Praeterea: in morte hominis iuxta solutionem solum deficit aliquid realiter adequate distinctum a composito humano; siquidem solum deficit obliquum unionis, quod obliquum realiter distinguitur a composito humano; sed praesente essentia, et deficiente aliquo realiter adequate realiter distincto a composito humano, compositum humanum non deficit; ergo in morte hominis non deficit tale compositum: manet ergo.

Praecluditur hic recursus ad obliquum unionis, ut ex illius defectu adaequatur defectus compositi humani: nam ut ex defectu obliqui adaequate defectu compositi, oportet ut obliquo deficiente desit etiam, vel persona, aliud forma, intrinsecum, et essentiale composito; sed non deficit, quia obliquo unionis deficiente manent iuxta solutionem materia, forma, et essentia unionis, quae intrinseca, sola et essentialia compositi sunt; ergo. Urgetur, consequentia est aliter ergo in morte hominis deficit formaliter intrinseco, et essentialiter homo; aliter manet homo essentialiter quod absurdum: ergo deficit aliquid quod sit intrinsecum, et essentiale composito humano, consequentia manifesta est: quia nequit res essentialiter deficere, nisi deficiat aliquid ipsi essentiale. Progredior; sed non deficiunt materia, et forma: ergo aliquid aliud distinctum a materia, et forma, intrinsecum, et essentiale composito deficit, per cuius defectum formaliter compositum essentialiter deficiat, ergo hoc.

Secus est obliquum unionis: non licet hoc deficiat, et sit distinctum a materia, et forma; tamen non est intrinsecum, et essentiale composito humano sicut status unionis: ergo status unionis, seu unio quoad statum distincta est a materia, et forma, contra solutionem. Dices 2o: praesentibus directe materia, et forma non intelligitur directe id ratione cuius materia, et forma ut unitae connotant essentialiter obliquum dispositionem, penetrationis etc. ergo ut intelligatur id ratione cuius materia, forma ut unitae connotant essentialiter

obliquu illud, aliquid aliud deet, intelligi distincte a materia et forma, ut ex his liquet; quia sine materia, et forma, ut illud in operativo et hoc intelligeretur directe, sed oportet intelligere directe materiam et formam: sicut, quia relatio creaturae ad Deum est ipsa creatura ut relatio, intelligatur directe, sufficit directe intelligere ipsam creaturam.

Altera pars probatur: quia praecise, illis materia, et forma non intelligitur materia, et forma ut unitae, sed non illis materia, et forma ut unitae non intelliguntur, ratione cujus, materia et forma ut unitae connotent illud obliquum: ergo. Minor constat, et maior etiam ex dictis liquet: praeterea, vera est haec propositio materia et forma existunt, quin sint unitae, ut in morte hominis accidit aliquibus probabilius; vocabulo respondere solet posito quod rationes disputes, per rationem hujus deficere forma prout materia, et ut denominans non vero deficeret forma simpliciter, sed haec voces sunt, praeterea nihil ibi forma ut denominans materiam, et forma prout informans materiam non distinguitur aliquid aliud ab ipsa forma, et materia; sed per rationem hujus utraque haec pars manet: ergo per rationem hujus manebit forma ut denominans, et forma prout informans materiam. Dicunt, quod ut denominans, esse formam ut connotans actionem applicativam ejusdem formae ad materiam, unde deficiente actione, licet maneat forma, potest ex se denominare, non tamen manet ut denominans.

Contra, quia forma ut connotans actionem applicativam formae ad materiam, vel constituitur per ipsam actionem applicativam, vel non. Si primum, ergo forma ut denominans constituitur per ipsam actionem, et reales denominationes ipsius, et oppositio est formaliter, intrinsece, et constitutive; et secundum partialiter et actione, et haec actio non erit extrinseca pura additio, connotatio, et applicatio unionis, sed formalis forma, et ejus oppositio ratione formalis. Ergo deficiente actione applicativa manet constitutive forma ut denominans, et haec manet constitutive denominatio opposita, sed videmus non posse deficere per praecisum defectum actionis, sive per defectum unionis non sequitur, aut contrarie deficiens denominationes formaliter, recto formali.

Praeterea actio haec applicativa formae materiae constitutiva est per ipsam actionem ut tractat apud omnes, sed actio non vitalis non tractat ad hunc realiter, sed sibi dicit ad veram divisionem: sed tamen hujus actionis applicativae neque requirit materia, neque forma sive divisive, sive collective sumptae tantum et non per actionem; utraque enim praesens materia et forma manent constitutive, deficiente actione, ita applicativa, supponere praesentiam ratione corporis et tamen actionis illius; potest enim Deus facere animam praesentem esse corpori etiam mortuo, in quo casu haec actio applicativa non erit: ergo praedicta

actio, tum non habet.

Aliter etiam arguitur contra fund. nostra adversarios; in resurrectione hominis produceretur unio substantialis animae cum materia, quae sit quid substantiale distinctum adaequate ab utraque; quia unio ad rationem cum corpore est quid substantiale distinctum &c. Antecedens probatur, quia in resurrectione hominis produceretur de novo aliquid substantiale, quod non produceretur de novo materia nec anima: ergo unio. Minor certa est. Probatur maior: ubi datur mutatio de non esse substantiali ad novum esse substantiale, producitur de novo aliquid substantiale, sed in resurrectione hominis datur mutatio de non esse substantiali ad novum esse substantiale: ergo. Maior videtur evidens. Minor efficaciter probatur, non esse hominis est non esse substantiale, et esse de novo hominis est novum esse substantiale; sed in resurrectione datur mutatio de non esse hominis ad esse hominis; maxime cum Divus Petrus, qui nunc non est homo, transiet ad esse hominis: ergo.

Plura alia argumenta possem invenire apud nostros sententiae patronos tum a ratione, tum ab absurdis, tum a paritate aliis Scholasticorum doctrinis; aliqua in decursu solvi satis, et sit quod efficaciter contra Scholasticos agitur ab autoritate Divi Thomae docentis apud illustrissimum Godoi per incarnationem Christi Domini per unionem ad verbum fuisse realiter mutatam omnis relatio, quae dicatur inter Deum, et Creaturam realiter fundata in creatura per cuius mutatio talis relatio innascitur. Hic sic: haec mutatio naturae humanae nec fuit humanitatis productio, nec intima praesentia humanitatis cum verbo. Ratio: quia tam productio, quam intima penetratio cum verbo stare potuit, quin natura esset mutata per unionem ad verbum. Sicut data fuere productio humanitatis et intima penetratio ipsius cum persona patris, quin humanitas mutata sit per unionem cum persona patris: ergo mutatio illa fuit per unionem realiter distinctam: ergo similiter materia fit per unionem realiter distinctam ad formam consistit secundum hoc tum quia eadem est ratio, tum quia Divus Thomas in 3º distinctione 2ª quaestione 2 articulo 1º comparat unionem humanitatis ad verbum cum unione materiae ad formam.

Obiicitur, et simul praeoccupatur solutio: actio incarnativa, seu productiva incarnationis, vel est ipsa Dei volitio, vel est actio realiter distincta a volitione? si hoc 2º, necesse est quod actio habeat terminum realiter distinctum a materia et forma, cum in sententia Scholasticorum materia, et anima rationalis praeliter per volitionem Dei producantur, terminus autem distinctus quisnam esse potest nisi unio humanitatis ad verbum: ergo unio haec distinguitur ab humanitate, et verbo. Si 1º, contra est: quia iuxta Divum Thomam relatio unionis est realiter in creatura, in humanitate scilicet, sed volitio divina non est in humanitate: ergo volitio Divina non est relatio unionis humani

tatis ad verbum, itaque per ipsam Dei volitionem nec umanitas Christi Domini deinceps ab unitus pecunia dum semper potest mutari, aliter posset, nam volitio non requiritur, creatura eodem statu, mutatio autem realis physica, et physica stare nequit sine physica ratione, mutatio enim fit per motum, motus autem est actus entis. Secundum quod est physica, ut Aristoteles, et Divus Thomas docet, necessarium est per modum universalis unionis.

Confirmatur ex Toleto, et Bajona, quod si admittatur unio hypostatica aptitudinalis ab umanitate, et verbo, ideo erit quia humanitas infinite distans a subsistentia divina, cum hac proportionem non habet, cum quo est statio maria habeat proportionem cum statu unione, nec ipsa non extra distans. Secunda est unio hypostatica infinite distat a subsistentia divina et tamen habet proportionem, ut sine alio distincto uniatur divinae subsistentiae, ergo ex infinita distantia non arguitur, quod umanitas sit improportionata ad unionem sine alio distincto divina subsistentia. Dicitur 2º quod stante proportione materiae cum forma stat quod materia ita non movetur per unionem cum forma, quod non mutatur physice per actionem producentem formam, nec per actionem penetrationem, hoc enim omnia stare possunt, quod materia sit perfecte unita formae, unio materiae cum forma adveniente proportione ita, distinguitur realiter ab statione materiae, et formae ab actione producti a dispositionibus &c.

Dicitur 3º stat proportio, et etiam necessitas ad aliquem actum cum distinctione reali a tali actu, proportio hic stare debet, quod testantur physici, itaque quos aliud efficacius statur arguitur, et proportionem efficientiam a causa prosequitur. Itaque apud Physicos Pater, et Filius sunt proportionati, ad relationem transcendentalem similitudinis, quorum unio resultat identice, per rationem Patris, et Filii, et tamen relatio ista est, ut ipsi docent, est modus super additus realiter quoad statum distinctus a Patre, et Filio, sic stat proportio materiae, et formae ad unionem cum distinctione realiter ab statu unionis. Dicitur 3º a fortiori, quia materia, et forma proportionata ad unionem existere simul possunt, donec sint unito statu; Pater autem, et Filius non existere simul non possunt, cum sint transcendentaliter relati, ut Physici docent.

Respondetur redaccionatur ... nostra dicens denominatio per unionem primaria ... realiter secundum quam statum est ad illud deinde ... suscipere unam quod denominationem deficere dicere quod stare, vero communicare denominationem quod ... ipsa denominatione ...

et actus 1.[illegible] denominatio vero creaturae [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible], ex quo [illegible] [illegible] [illegible] denominationis [illegible] [illegible] defectu [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unionis [illegible] [illegible] [illegible] unita, [illegible] juxta Scotistas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dativa dicta.

[illegible] [illegible] Ad 2.um sicut denominatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad maximum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] denominatio [illegible] [illegible] denominatio primaria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] maximum, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] haec denominatio [illegible] [illegible] [illegible] per defectum [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] maximum [illegible] [illegible] [illegible] denominatio [illegible] [illegible] [illegible] maxima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per defectum [illegible] unionis. Ad 3.um [illegible] similiter [illegible], et [illegible] [illegible] denominatio [illegible] [illegible] [illegible] Patris et Filii posse [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Patris et Filii quoad denominationem [illegible] vero quoad [illegible], [illegible] [illegible] ratione [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] omnis denominatio vera, et realis sive primaria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nisi per defectum alicujus [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quando [illegible] hac denominatio [illegible] humanus [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] apud Scotistas [illegible] actus 1. [illegible], [illegible] ultimus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] 2.o maxima [illegible], [illegible] actus 2. et actualiter ultima [illegible] [illegible] [illegible] actus [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] maxime [illegible] vera [illegible], quando actus 1.us [illegible], [illegible] actus 2.us non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perfectiva.

[illegible] Scotistas [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] proprio [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] rei creatae, [illegible] [illegible] [illegible] non posse [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. At minus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] nos [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] juxta [illegible] [illegible] [illegible] perfectionem [illegible] [illegible]

tq, quia eēt actus purus eo ipso eēt actus non habens actum ultimum, et non per receptionem, sed licet actus ultimus, ita ut dicat perfectionem, hoc non tollit, quod gratia sit actus non habens actum ultimum, et non per receptionem illius, sicut videlicet unionem hypostaticam quam ... ergo gratia eēt actus purus. Sectio 3ª objectiones discutit.

Sectio 3ª.

Objectiones discutit:

Objicies 1º Divus Thomas docet variis in locis ab illustrissimo Palgo citatis hanc unionem humanitatis ad verbum factam fuisse immediate et sine dispositione ab aliquo medio. 2º, non oportere mariam, et gratiam per aliquod vinculum uniri, ut gratiam communicet. 3º, gratiam absque aliquo medio uniri mariæ, ac proinde non esse aliquid aliud faciens unum ex maria, et gratia nisi ipsas: sed hoc divi Thomæ asserta stare non possunt ad strictam unionem realiter distinctam a maria, et gratia, nihilhominus plures Palto doctores theologi quam non obscure colligere aliis Divi Thomo locis. Ad primum respondeo Divum Thomam docere solum verbum unitum fuisse humanitati, sine dispositione ab aliquo medio quam sit gratia praevia dispositionem ad unionem quod dictum fuit a Divo Thoma contra hæreticos humanitatem non fuisse realiter assumptam a verbo, sed per gratiam, amorem, species et assistentiam.

Ad 2ᵘᵐ dico, Divum Thomam asserere mariam, et gratiam non uniri per aliquod vinculum se habens ut quod, et ut res, sicut voluntas gratiarum ait ... 8, metaphysica lectione ultima mariam, et gratiam non uniri per aliquod medium sicut ea, quæ sunt diversa secundum actum, ad modum quo duo lapides uniuntur calce unitur ... at unio distincta a maria, et gratia non unit ut quod, sed ut quo, non ut res, sed ut modus, non recipit ... diversas secundum actum, sed potentiam, et actum, ad 3ᵘᵐ similiter dico, Divum Thomam docere gratiam absque omni medio esse quod uniri mariæ: ut enim ... contra gentes cap 71, quia per se petit quod sit actus corporis, et non per aliquid aliud, quibus verbis impugnat errorem aliquorum existimantium quamvis spiritualem et incorruptibilem non posse uniri corpori corruptibili, nisi prius disposita esset maria per corpus aliud incorruptibile.

Expositionis ratio ... et ex Divi Thomæ verbis constat medium, quod excluditur a medio intrinseco, ... et quod resultet unum per se; hoc autem medium solum est medium, quod non vero medium quo, seu ... quod medium non ... ex-

cludit mediationem nec impedit quod resultet unum per se, ex hoc, et actu unitis, neque rationes formales, seu actualitates non tollit communionem. Ut patet, actione mixta ut exercitio, et ratione formali, tum causa, et effectus comparatione mixta, tum porro, et oblatum et tamen non impedit, nec excludit quod effectus immediate producatur a sua causa, quod et quod obtinetur mediate... sicut quod unionem non excludere communionem, tum materiae, et formae, quia [illegible] similiter ... quod ... formalis ... materiam, et formam ... sine medio, solum ... materiam et formam ... per aliquod medium absolutum, sive

quod.

Obijcitur 2º. Quando anima non vivificat corpus modo unionis, ut ratione formali, sed ipsa ... non fiat materia modo unionis ut exercitium. ... quod non ... unione dicta, ut probatum constituit: neque per se ... quod non ... ut ... Dicitur ergo anima non vivificat corpus modo unionis ut ratione formali quo, sed ... ut ratione formali qua, ... idest anima est ratio formalis quo vivificat, non vero formalis quo ... exercitium, seu ratio formalis quae actualitas, sive causalitas vivificandi aliter ... dari ... vivificet. Inferes hinc quod licet anima non deficiat proportio ... nec materiae proportio ... ipsius tamen deficit proportio exercitij, et sic ... dicta unione dicta ut proportione exercitij et actualitatis debet esse probatum, et sic vere perficitur, quare ... materiae, et anima Divi ... non datur ... aliter probatum per ... constitutum, quia ... deficit proportio exercitij et unionis.

Quod ... tum materia et

actu 2º proportionatum ad formam per ... hoc quod sit primum subiectum, et similiter formam ad materiam per ... sit ... materiam per ... constitutum ... proportionatum actu 2º, constituemus ... non vero actu 2º constituemus ... probatum, et ad hoc ... unionem dictam, quod ... formalis ... tres materiae proportionem dari, tum materiam, et formam ad constituendum probatum ... tum annulus catenae ad constituendam catenam aut tum vestes ad constituendum hoc vestitum, sed annuli ... ordinatione locali ... catenam, et vestes ... applicatione constituunt hoc vestitum materiam ... penetratione ad formam ... probatum ... penetratione non est aliquid, ... probatum ... esse; videlicet non datur proportio, tum materiam, et formam ... tamen non datur ... aliquod, non dabitur probatum physicum

penetrationem non esse aliquid, ... probatum ad ...

... constitutionem ... 59.

Infertur ... quod ... requirit ... neque vestes per solam ... constituunt hoc vestitum ... materiam, et formam ... applicatione, aut saltem ... constitutiva

la obligatate constituit [illegible] super retorquetur, [illegible], et pro alijs adeo proportionatis ad relationem, ut reflexio resultet juxta dicta. Ad solutionem objectionis praemitto explicationem hujus termini principium quo, qui diversas habet significationes. 1° enim significat principium, seu virtutem immediate causativam, et hoc pacto calor ignis vocatur a Philosophis principium quo productivum substantiae ad differentiam principii ignis, quo ab ipsis dicitur principium quod, et immediate ab ipsa, mediate non profluit actio productiva substantiae, quia mediate talis actio ab accidente profluit; hoc sensu principium quo [illegible] principio non uno, remoto, et radicali.

2° significat principium formale, tunc est ordinatum ad constitutionem principii [illegible] [illegible], et radicalis, et hoc sensu anima dicitur principium quo sensitivum, corpus vero seu materia non dicitur principium quo. 3° significat id quod ut medium exercitum principiat, et hoc sensu principium quo [illegible] principio [illegible], [illegible] actio [illegible] [illegible] do quod solutionem sententia est principium quo [illegible], et 2° sensu ex explicatis, non est principium quo, 3° sensu, non [illegible] hujus solutionem distinguo: principium quo, 3° sensu non [illegible] alio principio quo, [illegible]: principium quo 1° et 2° sensu non [illegible] alio principio quo [illegible]: non [illegible] ut [illegible]: non [illegible] ut exercetur ut tale, [illegible] propositionem: sicut enim quod calor apud Philosophos sit principium quo extrinsecum causativum substantiae ignis non tollit quod [illegible] principio quo, 3° sensu, nimirum actione, ut exercetur, ita etiam quod [illegible] sit principium quo, 1° et 2° sensu non tollit, quod [illegible] principio quo, 3° sensu ut exercetur et [illegible] [illegible] 2° [illegible].

Objicies 3°: materia, et forma uniuntur de facto per id quo [illegible] substantiale est [illegible] non uniuntur per unionem distinctam ab extremis: ergo. Major videtur certa [illegible] quia forma constitutiva unius est unio, [illegible] quia [illegible] est unio per, per quod extrema sunt indivisa, [illegible] indivisa per unionem. Probatur [illegible] minor: [illegible] est [illegible] unio per id per quod est ens, unitas [illegible] est passio [illegible], et [illegible] realiter identificatur, [illegible] non est unio per modum unionis ab extremis distinctum, alioquin esset ens modale: [illegible]: id quod est unus homo identificat secum unionem, cum homo sit [illegible] unus per unionem; [illegible] anima rationalis et caro unus est homo juxta [illegible] Athanasii: ergo anima rationalis, et caro identificant secum unionem, et [illegible], [illegible] realiter est ab extremis; objectio laborat aequivocatione, quae vel objiciens ex parte debebit per materias [illegible], ut [illegible] aequivocationem [illegible].

Observa 1° quod, si totum unum non esset, ita habens unionem, sed ita habens unitatem, expositio hoc stare debet, nam Angelus est unus, habens scilicet unitatem, et tamen non est habens unionem, quia super unitas est ratio negativa, patio quia gratis adequate realiter cum ipse identificata, unio vero non item habet aliter non dicetur ens absque unione, sicut non datur ens absque unitate, unitas quae non est specialiter unio, ceterum quia autem loquimur non de unitate mere negativa, sed specialiter de unitate positiva, et exerceo specialiter positiva, et exercet unionem; propterea [illegible] de qua dicere necessario debet, esse unius unionem. Observa 2° unitatem positivam, quia patio negativa, et ratio negativa unius positivi debere esse positivam, sicut est positiva essentia ipsius sicut essentia positivi gratis essentialiter dicit triplex gratis rationes, et ut partium absolutarum, et unionis ut exercitii; ita unitas totius absoluti (de qua ob. ecclesia) adequata positiva essent essentialiter triplex unitatem, scilicet et unitas mariae, et filii, qua sunt partes absolutae, et unitae unionis, quae est exercitium totius, et ex unitatibus partium resultat adequata unitas positiva unius gratis positivi.

His positis ratione harum partium, et ratione unionis ut exercitii, adequate est unum hoc, divisum, et idem, plura ejusdem rationis cum ipso, hoc est, plura positiva, adequate vero est hoc unum ratione cujuslibet partis, et unitatis ipsius, similiter et ratione unionis, et ipsius unitatis est adequate unum, sicut est adequate positivum, ratio est quia hoc non est adequate distinctum, seu divisum ab eo, quia praecise ratione unionis neque totum cum corpore, neque super est divisum, plura positiva praecise ratione unius, sed ratione sui adequate constitutivi simul unione, et partibus absolutis. Cum hoc tamen stat, quod praecise ratione unionis positivum sit unum unitate, divisionis physicae, plura ex quibus constat. Ratio est quia per id positivum est unum unitate divisionis physicae, plura, ex quibus constat, per quod partes ipsius non sunt actualiter physice divisae seu separatae, sed solum ratione unionis partes positivi non sunt actualiter physice divisae, seu separatae, quia solum ratione unionis positivum est unum unitate, divisionis physice, plura. Ergo ita.

Respondeo jam ad objectionem dicendo maxime: maria et filius uniuntur de facto per id positivum quod positivum est specialiter unum unitate, divisionis physicae, plura ex quibus constat, scilicet unitate divisionis sive, seu plura ejusdem rationis cum ipso, ubi quia per id quod positivum est adequate tale unum, seu divisum esse, scilicet adequate non maxime. Si quam maxime positivum non est unum unitate, divisionis physicae, per unionem distinctam non maxime divisionis esse, seu plura ejusdem rationis cum ipso, [illegible]

est adequate sed non est adequate non maxime. Similiter [illegible] ex quo sunt rationes maxime, etiam maxime [illegible]

ty ea uny unitte, divionis, sse, et id, per se, sit, ens; quia ejusmodi unitas est falsio metaca ptis unitis, et sptis; hoc ipsu afferre essentialiter tripli statu, juxta 2.us notatu, scilicet divino ngdi, et sptis eã adaequatê uny. sive habere hq unitte, divionis, ipse praecisa ratione unionis, cy illa habeat ratione illius, ratione cujus est ens; est autem ens omne quidq suaru partiu tq absolutaru, qq modaliu.

Habet nihilominus ratione ~~[illegible]~~ unionis, ipsam; quia ratione unionis, habet et debet partes non sit phice, separata, seu divisa; unio autem essentialiter est realiter sijtio partiu, quo necessario excludit separatione, et divione; sed haec sijtio ut dictu, est non unitas, quia sit tão ptis. Ad primam disp. uno maz: id est, est unus hõo identificat sey unione si consideretur suspre, scilicet, et pr ssia abstracta non: si consideretur seorsij totq, ejo dicit unus hõo, subdij quo: id est, sicut secundum unione in statu, et dualitatis, etc. alio sensu non maz. Ad mine habes ja quod dicere, tetrad aurae stitate Divi Athanasij ex quibus ĩ nobis pro explando textu est, sey argumenta pro sua corporeitis solvimus.

Sexto 3.o, sole Textit stra ~~[illegible]~~ Arriy, et Haereticos alios, statuere Christum Dñy in unitate persone, et duarum naturarum humane, et divine, sicut hõo phice sispy, neq. est sola caro, neq. sola aia. Et nota retractione stra plures ex adversarij ex hiis Divi Athanasij verbis pro nos est fieri posse sic: sicut aĩa rãlis, et caro unus est hõo, ita Deus et hõo unus est Christus, sed Deus et hõo unus est Christus mio re phica realiter ab extremis disto: ergo aĩa rãlis, et caro unus est hõo, mio etiq re phica ab ipsis realiter disto. Sexto 4.a alia objectiones.

Sectio 4.a

Aliae Objectiones.

Objiciunt 1.o sicut sua est, differs ut sit, lj non sit tanta, ita est differs ut det, lj non det eã maxie ptiam sua per se ipsa, actu 2.o ergo per ratione suaj dat eã maxie, et per se ipsaj, quiq per ratione lij, super actu 2.o unioni. Confirmatur 1.o: paternitas, et creatis est, differs ut respiciat, lj non sey suj, super actus liber Dei est, differs ut sit, lj non ad creatura; sed relão paternitatis, et creatis trahit ad 2.um suj obj modo superaddito, et similiter actus liber trahit ad creatura: licet sua sit, differs ut terminatur, lj non unia-

tur materiae, foret absque modo superaddito ibi unioni. Urgetur 2º magis distat effectus formalis a forma quam causalitas formalis, hoc enim mediat inter causam formalem, et formalem effectum; sed effectus formalis non distinguitur realiter a forma; ergo nec formalis causalitas, quae est unio.

Respondeo, formam materiae dici dupliciter esse materiam prout in primo distinguendo minorem: sed forma per se ipsam tamquam per rationem formalem quo dat actum 2º esse materiae, concedo: tamquam per rationem formalem et sine exercitio cum nomine, et quod constat distinctio exclusis, et transeat. Inter materiam et formam non mediat aliquid aliud forma absoluta, nec aliquis actus absolutus sed sola unio ut ratio formalis quae, quae immediate unitur materiae et immediate ut ratio formalis quo respicit formam, et forma ut ratio formalis quo constat materiam, et hic forma actus constitutivus per se, et materia potentia per se distinctae non per exclusionem exercitii, et rationis formalis quo, sed per exclusionem alterius actus aut potentiae quae ut quo forma et ut entitas absoluta mediat inter formam et formam, immediate constat inter se sunt materia, et forma, ut potentia et actus licet non sunt inter se immediate, immediate exercitii, sed licet exercitium unionis sit distinctum sit absolute immediatione non tollit ut exemplis positis actionis, et unionis constat.

Ad 1am instantiam omissa 1a parte maioris, minorem sed ad hanc 1am partem non, paritas enim hoc potius facio nobis de non indistincta illa quam suponit paternitate respectu 2º filii auferetur per actionem productivam filii 2º superrelatio ad 1um filium dari potest, quam dicitur relatio ad 2um, et utraque constitutive distinguitur ad Deum. Instantiae facile respondeo, sed licet dicamus actum liberum Dei indifferenter esse ut ad creaturam terminetur, et tamen hoc non sufficere per modum superadditum; hinc tamen nulla desumitur paritas ad formam respectu constitutionis, et unionis. Et ratio est quia ut cum suis testibus tenet Illustrissimus Palaeo constituit indistincta actus liberi Dei non est indistincta potentia, et sic formalis, actus enim liber est actus purus potentialis, et forma non est actus purus, sed differunt indistincta physica ad constitutionem materiae, et capax physicae mutationis: nulla ergo hinc paritas desumi potest.

Insuper quia libertas actus Divini complexive respicit, quam constat necessarius, vel ad virtualem rationem distinctionem, vel ad summam, et infinitam perfectionem, unde paritas ab indistincta actus liberi ad distinctionem formae respectu constitutionis non tenet. Licet enim indistincta illa absque modo superaddito, ob infinitam perfectionem salvetur salvari nequit forma adeo imperfecta. Ad 2am instantiam retortione respondeo: magis distat effectus formalis a forma quam causalitas formalis; sed formalis causalitas identificatur cum forma: ergo effectus formalis non identificatur cum forma: aliter non distabit magis effectus quam causalitas. Directe non maiorem de distantia quoad

identitate; siquidem forma identificatur inadequate cum effectu formali, distinguitur autem a formali causalitate, adjuncta formatio nulla est; quia causalitas formalis non mediat proprie inter formam et effectum formalem, sive ea cum enim sit constitutiva, sive constitutio ipsius effectus, veniret ex parte ipsius, sive in ipso defectu concluditur.

Instabis: materia ut uniatur cum sua forma non indiget aliqua dispositione, seu actione, tamquam media, [illegible] forma vitalis [illegible], ut uniatur ad [illegible] non indiget actione, seu dispositione tamquam media; sed magis proportionatur forma materiae, [illegible] materia [illegible] sio, et ad formam; ergo ut materia uniatur formae hoc non indiget aliqua actione aut dispositione tamquam media. Dico [illegible] philosophorum substantia [illegible] sed [illegible] feratur unio enim non est actio aut dispositio tamquam media, sed [illegible] appetitus ipsius [illegible] actualiter unionem [illegible] praeterea hac substantia formari [illegible] non requirere aliquam praeviam dispositionem ut materia uniatur [illegible] materiae [illegible] videlicet [illegible] aliter distinguatur ab ea substantia. Replicabis: substantia unitur per se absque medio distincto ut materia, et formae accidentales non egent unione distincta, ut cum substantia unitur [illegible] ut materia, ut forma unitur non indiget modo unionis distincto.

Dico [illegible] prima pars [illegible] et [illegible] substantia quod [illegible] sit distincta a materia, et modus ipsius materiae, per se ipsa [illegible] materia [illegible] substantialiter [illegible] non [illegible] respectu materiae; ipsa enim non est modus materiae cum existere [illegible] a materia separata, [illegible] ratio cur substantia non indigeat unione [illegible] non est sua [illegible] et substantia [illegible] inter se, ut forma, et actus, sed quia [illegible] ut res, et modus [illegible] 2a pars [illegible] cum distinctione [illegible] formae accidentales modales, ut sunt actio, et actio non indiget unione distincta [illegible] formae accidentales absolutae, quales sunt quantitas, calor [illegible] Ratio prioris: quia forma modalis [illegible] ipsa est [illegible] subjecto, et nec de potentia Dei absoluta existere potest [illegible] subjecti ad [illegible] totum [illegible] cum ipsa forma modali. Ratio posterioris [illegible] accidentales absolutae possunt [illegible] existere extra subjectum etiam [illegible] reddetur subjectum capax illarum; hoc enim nulla repugnantia apparet: ergo unio harum formarum distincta erit ab extremis.

Animadvertes

[illegible] adversarii nos non requirere unionem distinctam inter omnia omnino extrema, sed solum inter illa, quae, saltem de potentia Dei absoluta possunt separari ab unione, seu quae possunt existere [illegible] aut [illegible] solum, [illegible] non [illegible] extrema aliqua, quae cum unione [illegible] et [illegible] separari possunt ab [illegible] abstineat [illegible] Infers ex dictis non solum unionem inter [illegible] et [illegible] distinctam ab extremis [illegible] etiam unionem inter materiam, et formam materialem ab illis distinctam: licet enim forma materialis [illegible]

liter omnino dependeat a materia, exigat sibi materiae uniri, hoc tamen exigentia separabilis est, neque enim dicendum est formam naturaliter absolute materiam aliquam habere ad materiam, quam est illa, quam habent formae materiales accidentales absolute, et hoc possunt separari, ut evidens est in Eucharistia; formae etiam substantiales absolute separari possunt, si ob illam separationem, quae possibilis est, inno de facto datur, formae materiales accidentales ab unione sui cum subiecto realiter distinguuntur.

Nec dicas, quod licet forma absoluta substantialis sit unio sui cum materia, exigat sibi materiae [illegible]: exigentia tamen haec separabilis est. [illegible] enim quia exigentia unionis, ut ipsa existens extrema sit unita, et sic [illegible] praesentia separabilis est omnino; cum omnino implicet quod detur unio inter extrema ad invicem separata: ergo si forma sit unio, inseparabilis erit, quod non est admittendum. Longe alia diversa difficultas est, quid sit haec unio inter materiam et formam substantialem materialem, quod implicat sit modus distinctus ab eductione, quod sit [illegible] eductio [illegible] difficultatem hanc omnino non [illegible] dabimus [illegible] de eductione formarum sermo sit.

Pro[illegible] obiicit pater Lugo, quod si unio esset distincta ab extremis, natura humana Christi, et Petri essent diversae speciei; sed hoc absurdum est, ergo unio non est modus distinctus ab extremis. Probatur maior: unio, quae est de essentia naturae humanae Christi, esset diversae speciei ab unione,

re, quae est de essentia naturae Petri; ergo ipsae naturae essentialiter includentes uniones illas [illegible] essent etiam diversae speciei. Probatur antecedens: possibiles sunt plures uniones solo numero distinctae, quae essentialiter conveniunt, hoc probatur: unio Christi, quae venire requirit unionibus possibilibus [illegible] corpus, et [illegible] [illegible] unio [illegible] [illegible] differentia ab unione Petri. Probatur [illegible] [illegible] plus differunt inter se unio Christi et unio Petri, quam unio [illegible] et [illegible] inter corpus et animam Christi; sed uniones istae solo numero differunt inter se, ergo uniones illae [illegible] [illegible] differunt inter se specifice. Respondeo negando maiorem, et antecedens probationis. Ad huius [illegible] concessa prima parte quoad [illegible] 2am, quae venire requirit convenientia maxima inter lineam materialem, [illegible] convenientia de linea formali, non antecedens et [illegible].

Ad probationem respondeo distinguo maiorem, plus differunt inter se solum intra lineam dispositionis materialis unio Christi, et unio Petri, quam uniones [illegible], et [illegible] inter corpus et animam Christi, concedo; intra lineam formalis, non maiorem, et [illegible] [illegible] iuxta [illegible] [illegible] [illegible] modum res non differunt [illegible] formali, [illegible], et doctrinali, [illegible] respiciunt [illegible] species diversas, ut unio [illegible], et unio [illegible], [illegible] respiciunt sub diversa ratione formali [illegible] respiciunt et amor, et odium, [illegible] [illegible] diverso modo, ut apprehensio et iudicium; at quia unio Christi, et unio Petri respiciunt eadem speculativa connotata sub eadem ratione formali, sub ratione [illegible], et [illegible] unibilium ad constituendum [illegible], et denique eodem modo: ergo praedictae uniones non differunt specie formali.

Sed quantitas illud munus unitivum habet, et repugnat unionibus sub ratione differentiae materialis, non quia hujusmodi quantitas sit [illegible] ipsa [illegible] unionis, et ut sic aliter venire non posset unioni, sed aliter venire, sed quia desumitur per ordinem ad locum [illegible] et corporis prout talis, et sic est quantitas materialis, et [illegible] individuale, quod [illegible] non [illegible] linea differentiae [illegible]. Ratio doctrinae est quia differentia [illegible] doctrinalis, quae cadit sub [illegible] speculationi [illegible] sicut [illegible] non [illegible] differentia doctrinalis, ita nec quantitas illud quod desumitur per ordinem ad localitatem [illegible] decerneret [illegible] ab [illegible], et [illegible] per ordinem ad illas [illegible] [illegible] actionibus, unicationibus, et aliis modis, qui ratione sui [illegible] individuus pro aliis, ita [illegible] admittitur [illegible] lineam differentiae materialis, et numerica magis et minus, et sic dicitur, plus [illegible] mare a femina, [illegible] ab alio mare, et tamen [illegible] eadem specie. Caput 3 [illegible] et subiecto unionis [illegible] [illegible] 1a [illegible] quomodo subiecto reparatur unio [illegible]

[illegible] [illegible] unionem [illegible] tota materia, ita [illegible] Oviedo, [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] 3a materia et [illegible] [illegible] [illegible] supponi per unionem quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] materia [illegible] debet. [illegible] ad [illegible] materiae [illegible] [illegible] [illegible] unionem hypostaticam qua [illegible] verbum [illegible] humanitatem, [illegible] verbum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tota mutatione [illegible] humanitatis, ideo [illegible] [illegible] unionem dicitur.

Suppono [illegible] unionem [illegible] subiectum ex quo educatur. Ratio clara est, quia eductio est unio [illegible] subiecti ex quo educitur [illegible] unionem [illegible] in illo subiecto [illegible] subiectum ex quo educitur. [illegible] nostra [illegible] tota materia est subiectum [illegible] unionis [illegible] [illegible] subiectum [illegible], scilicet materia, [illegible] subiectum [illegible]

unionem: in illo subiecto subsistatur unio e cujus potentia educitur: sed unio educitur e potentia materiae; ergo in materia subsistatur. Maior est certa. Probatur minor: quia ex illo subiecto educitur unio ex quo ab agente naturali educitur forma, si haec per eductionem educatur; sed forma per eductionem producta educitur e potentia materiae; ergo.

Confirmatur simul et probatur solutio ad rationem dubitandi ipsius, scilicet ad quod sola materia sit subiectum subsistationis unionis, quae sive materialis sit, sive spiritualis, quoniam ea ratione qua, quia ratione probatur actionem productivam unionis dependere essentialiter a priori a forma ut a subiecto sui, et unionis, quia actio productiva unionis non est eductiva. Illius e potentia formae, sed unio non subsistatur in illa quae tale, e cujus potentia non educitur: quia unio non subsistatur in forma; ergo materia solum subsistari dicendum est. Probatur 2° ex Aristotele docente materiam esse subiectum generationis totius: quia actio generativa unionis recipitur in materia, sed in illo subiecto subsistatur unio, quo praesupposito recipitur actio generativa unionis: ergo. Constat hinc non solum unionem formae materialis, sed etiam unionem animae rationalis in sola materia subsistari; neque propriori ratione ad actionem eductivam unionis non praesupponitur anima existens; sed solum materia disposita ad eam recipiendam; sed unio non subsistatur nisi in subiecto in superiori ratione praesupposito ad actionem ipsius unionis productivam: ergo.

Dices:

Objicies 1°: si maria et statio esset realiter sibi, statio sequeretur 1°, aequaliter esse mariae et statuae perfectionem 2°, mariam statuare, et statuam marialisare, siquidem maria haberet statuationem, et statua marialisationem; sed haec absurda sunt: ergo. Respondeo ad 1m sequelam, sequeretur aequaliter esse perfectionem statuae seu virtutis, non: exercitii, nego: quod absurdum non est; sicut absurdum non est quod eadem actio sit exercitium, quo causa 1a, et 2a extra se causat sequelam 2a non: quia maria statuare dicit non solum pro statuae unionem sed denominationem dicit mariam esse statuam respectu alterius extremi: et similiter statuam marialisare dicit pro statuae unionem, et denominationem statuam esse mariam: cum ergo nec maria sit statua nec statua sit maria, ideo absurdum illud ex nostra sententia non sequitur. Et ratio est, quia eadem ratio formalis potest diversis subjectis tribuere denominationes diversas, sic eadem cognitio tribuit illi denominationem cognoscentis, et objecto denominationem cogniti, quin ille denominetur cognitus, nec objectum cognoscens eadem actio causa denominat producentem, et effectum productum. Objicies 2°

Si super additur aliqua, quae denominetur relati[...]e, vice denominatione mutua ejusdem rationis, si ponatur relatio in uno extremo, debet poni alia relatio in alio; sed maria et statua denominantur relative ad se, vice denominatione ejusdem rationis; namque quaelibet denominatur unita alteri; ergo si in maria ponitur unio debet poni alia unio in statua: ergo. Probatur maior; quia propter eam rationem si ex duobus similibus [illegible] dicitur simile per respectum super additum, alterum etiam simile dicitur per aliud respectum super additum. Probatur: unica unio nequit esse res-

[illegible] trinus ad duos [illegible]; [illegible] datur duplex respectus [illegible] ad duos [illegible]: nam maria [illegible] relatione ad [illegible] ut ad [illegible], et [illegible] relatione ad mariam ut ad [illegible]: non [illegible] Christo Dno deberet dari duplex unio.

Si dicas, verbum, et humanitatem non denominari relative mutua denominatione ejusdem rationis; nam verbum denominatur [illegible], et humanitas [illegible] [illegible] [illegible] mariam denominari [illegible], et [illegible] marialis [illegible], et sic falsa [illegible] [illegible]. Ad [illegible] [illegible] non [illegible]: nam ex suppositione [illegible] relatio [illegible] [illegible] [illegible] relativa, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] pro [illegible] dicere [illegible] unius [illegible] [illegible] [illegible] referatur ad [illegible], et [illegible]; [illegible] [illegible] Pater [illegible] Filio, et Filius Patri [illegible] vero [illegible] relatione [illegible] superaddito non propter rationem [illegible] duplicis relationis [illegible]; [illegible] quia relatio [illegible] non denominat [illegible] relatione [illegible]. Unde [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] unio [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible], [illegible] denominat [illegible] unionis [illegible].

[illegible] maxime claritatis [illegible] unica unio [illegible] respectus [illegible] ad duos [illegible] [illegible] duo [illegible] relationes [illegible] de [illegible] [illegible] de [illegible] non, [illegible] [illegible] datur duplex respectus [illegible] ad duos [illegible], duplex [illegible] [illegible] [illegible] duo [illegible] [illegible] relationis, [illegible]: duplex respectus [illegible] pro [illegible], id est duplex ratio [illegible], non [illegible] unica [illegible] unio [illegible] ideo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] duorum [illegible] [illegible] [illegible] duplex [illegible] datur duplex [illegible] [illegible] [illegible] possit duplex [illegible] [illegible] at unica unio debet esse [illegible] [illegible] duorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unitum [illegible] [illegible].

Instabis: [illegible] [illegible] datatur [illegible] [illegible] [illegible] non datur duplicis unionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] unione [illegible] [illegible] non [illegible]; quia scilicet datur [illegible] [illegible] [illegible] quibus illa unio [illegible] [illegible] [illegible] datur duplex [illegible] non [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ut sit earum alicuius duplici [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] pro [illegible], et non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], non vero duplex [illegible] vero [illegible], quia [illegible] datur [illegible] [illegible]
[illegible] numero [illegible].

Infero 3º unionem esse [illegible] [illegible] [illegible] ad ma-
riam et [illegible] [illegible] vero maria ad [illegible], et [illegible] ad mariam, quia illas referat
ad aliquid distinctum collectione, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible]
[illegible] vero [illegible] ad [illegible], et [illegible] ad [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ratione [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] vero [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], et ratione [illegible] referatur [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] referat [illegible], et [illegible] ad aliquid [illegible] adaequate ab [illegible], et [illegible]
[illegible] posse habere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distinguitur, et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] respectu [illegible] [illegible] [illegible] respectu unionis maria.

Infero 4º [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] marialisatio, et non [illegible] et quod [illegible] perficiat [illegible] [illegible] non perficiat [illegible] [illegible]
ex [illegible], [illegible] [illegible] perfectibile, non vero [illegible] [illegible] perfectibilis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corporea [illegible] quia modus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
maria ad [illegible] [illegible] corporea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] unio hipostatica, quod [illegible] [illegible]
[illegible] humanitatis [illegible] [illegible] [illegible] a verbo, et [illegible] [illegible] a verbo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corporeo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] maria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
corporea.

Quaeritur [illegible] [illegible] [illegible] distinguitur marialisatio, et [illegible]? Negative respondeo cum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non distinguitur, quae nec habet diversa connotata, nec diversa constitutiva, aut diversa [illegible]
[illegible]; [illegible] marialisatio, et [illegible] nec habet diversa connotata, nec diversa constitutiva, nec diversa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] marialisatio [illegible] respicit mariam ut [illegible], et [illegible] ut [illegible]

vel, et similiter formatio solum respicit formam ut formativam, et materiam ut formabilem: formam eadem connotata respicit formatio, ac materialisatio. Probatur 2a pars: communicatio, sive ratio formalis qua materia communicatur formae et formaliter communicatio, sive ratio formalis qua forma communicatur materiae, sunt idem, ex quibus formaliter constat materialisatio et formatio diversa constitutiva non habent, id autem quod formaliter explicatur per unum explicatur formaliter per alterum [illegible]. Probatur 3a pars: constat unio duo vel sit [illegible] formatio, sive sit materialisatio, de ratione enim unionis, qua communicatur materia formae et [illegible] rationem formalem, qua forma communicatur materiae [illegible] unio inter materiam et formam per [illegible] materialisationis et formationis [illegible] diversis constitutivis.

Dices contra 1o: materialisatio solum [illegible] formaliter unionem receptam in materia, et abstrahit a eo quod recipiatur in forma: ergo materialisatio [illegible] [illegible] unionem receptam in [illegible] et [illegible] recipiatur in materia; sed ex quibus [illegible] unio recepta in forma, unio recepta in materia formaliter distinguitur: ergo [illegible]. Patet [illegible] exemplo quid formaliter distinguitur ab hoc, quod debet esse [illegible] formaliter materiam esse communicatam formae, ac quid formaliter distinguitur ab hoc, quod [illegible] materiae. [illegible] actio distinguitur formaliter a passione [illegible] distinguitur formaliter a formalitate. Respondeo negando utramque minorem partem, materialisatio solum formaliter explicat receptionem formae in materia, sive rationem formalem qua forma recipitur in materia, quod idem formaliter explicatur et nihil aliud per formalisationem, sive ista ratio formalis recipiatur in materia solum, sive in forma, sive in utroque simul extremo.

Ad 1m [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible], et [illegible] qualitatis; nec obstat, quod per [illegible] [illegible] [illegible] plus obliquus, et viceversa, per posteriorem [illegible] non [illegible] distinctio formalis, [illegible] plus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diversitate [illegible] explicatur per has [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] 2am [illegible] actio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] causalitate qua effectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] causalitate, qua effectus [illegible] [illegible] causa materialis, [illegible] actionis [illegible] [illegible] causalitate materiae [illegible] [illegible] [illegible] activa, [illegible] [illegible] [illegible] causa [illegible] distinguitur formaliter a ratione formali, qua causa producens activa effectum, et viceversa.

unde, licet non distinguitur formaliter actio, et passio, et informatio hoc ipsa paritas pro nobis est, si vero passio pro causalitate materialis ut solet accipiatur, verum est quod actio a passione formaliter distinguatur; et hoc nobis non nocet, nam passio sic sumpta ~~supra~~ supra ipsas actiones addit respectum [illegible] a presupposito subiecto, materialitas vero non addit supra ipsas informationes, nec informatio addit aliquid supra ipsas materialitationes.

Dices 1.º actualis informatio, et actualis receptio sunt formaliter idem: ergo actualiter informare, et actualiter recipere sunt formaliter idem, ergo cui convenit actualiter informare convenit actualiter recipere, et vice versa; at sed forma convenit actu informare, et materiae actu recipere: ergo et formae conveniet actualiter recipere, et materiae actualiter informare, quod est omnino falsum. Confirmatur: conceptus materialitationis est ille, materia recipit formam: conceptus vero informationis hic, forma informat materiam, at qui eiusmodi conceptus sunt distincti: ergo. Probatur minor: quia [illegible] ~~[illegible]~~ conceptus enuntiatur de subiecto aliquod praedicatum, quod non enuntiatur de subiecto per eundem, ~~sed~~ per [illegible] conceptum de subiecto ~~enuntiatur~~ enuntiatur identitas cum hoc praedicato recipiens, quae identitas non enuntiatur de subiecto per eundem: ergo. Confirmatur 2.º unio materiae cum forma potest accipi ut recepta in materia, quae accipiatur ut recepta in forma, et vice versa; sed unio ut recepta in materia est materialitatio, et ut recepta in forma est ~~[illegible]~~ formalitatio: ergo potest accipi materialitatio, quae accipiatur formalitatio, et vice versa: ergo.

Respondeo concesso quod distinguendo consequens: quod actualiter informare, et actualiter recipere sunt formaliter idem secundum eundem formale conceptum; secundum eundem materiale, non ita; et alterum subillatum, quia actualiter informare dicit de materiali virtute informativa, et de ~~[illegible]~~ formali actuale exercitium; actualiter materializare dicit de materiali virtute receptiva, et de formali actuale exercitium. verum est quod exercitium utriusque virtutis est formaliter idem: at utraque virtus non est eadem: unde recepta esse materiam recipere formam, formam informare materiam sunt formaliter idem ~~[illegible]~~ solum secundum id quod dicunt de formali; at per consequens non sequitur quod materia informet, aut quod forma recipiat, explicatur duplici retorsione 1.ª actualiter producere et actuali produci, sunt formaliter idem: ergo cui convenit actualiter producere convenit actualiter produci, et vice versa: 2.ª actualiter cognoscere, et actualiter cognosci sunt formaliter idem: ergo cui convenit actualiter cognoscere convenit actualiter cognosci,

et vice versa, utrumque relationum ars expicietur data distinctione, et utrumque non videtur
itaque ut materialitas sit forma solum formaliter materia ut formata a forma, et forma formalitas materia solum formaliter
forma ut recepta in materia, quia propter ex formali distinctione inter formalitatem, et materialitatem inter
se non refert quod materia formalis sit, aut forma materialis sit.

Ad primam oppositionem distinguo primam partem maioris:
compositum materialitatem pro materiali et formali quod iste materia recipit formam, concedo, praecise secundum
quod materialitas dicit de forma in ordine hoc parte, et similiter distinguo 2 Distinguo de ipsa minore:
ejusmodi compositum secundum materiale sunt dicti concedo; secundum formale non minor. Sic contradictio minoris
cadit: nam per hunc compositum materia recipit enuntiatur formaliter recipiens, quod pro materiali distinctum
a formato enuntiato per hunc aliud compositum formam formatur. Infertur solum hunc materia quibus identi-
ficatur subiecta illarum enuntiationum dicta esse; cum autem formale unius compositum esse quod aliud, a forma-
li alterius, subiecta cum illa non identificatur cum formali ejusmodi compositum.

Ad 2am oppositionem dedu-
[illegible] ipsa [illegible] in [illegible] forma [illegible] ut recepta
[illegible] materia [illegible] ut recepta [illegible] et debet [illegible]
[illegible] materia [illegible] forma [illegible] omissis [illegible]
[illegible] materia et forma [illegible] possit cum [illegible] materia [illegible]
ne [illegible] et unio [illegible] cum materia alter ratione cuius sit unio sui [illegible]
[illegible] materia et forma sunt diversa [illegible] ejusdem realiter unionum. Insuper ac-
tio [illegible] materia et unio sui cum materia, quae sit unio sui cum forma, et similiter actio crea-
tiva a realis et unio sui cum hac forma quae sit unio sui cum materia: quia propter unio-
ne materia cum forma datur equivalentia ad duas uniones, quarum alia sit unio sui cum ma-
teria, et non cum forma, et alia unio sui cum forma, et non cum materia.

Distinguo [illegible] unio
ut recepta, materia [illegible] adequate materialitate, et similiter unio ut recepta, forma [illegible]
[illegible] adequate non minor, et ergo compositum formale, et adequate [illegible] materiali-
[illegible] unione materia cum forma, adequatur compositum [illegible] constat [illegible]

nicatione formae cum materia; hic autem compositum nullo pacto formaliter sunt distincti, ut patet. 3. Colliguntur unionem et praesentiam intrinsecam, et sic communicatam materiae non esse formaliter unionem informationis; neque per illam comparavit unionem informationis, et cum aliis modis, qui sic ipsis communicantur, et simpliciter etiam afficiuntur materiae.

Disputatio 5a de toto composito substantiali. Caput 1 utrum compositum substantiale distinguatur a partibus collective sumptis. Sectio 1a. Aliquae rejiciuntur sententiae.

Disputatio 5.

De toto Composito.

Caput 1.

Utrum Compositum substantiale distinguatur a partibus colective sumptis.

Sectio 1.

Aliquae rejiciuntur sententiae.

A partibus divisive, et seorsim ad partes simul, et colective gradum facimus; rogamusque utrum compositum substantiale concludat aliquid praeter materiam formam, et unionem, quas nomine partium compositi intelligimus modo, sive unio sit tertia pars proprie, sive proprie pars, de quo modo non curamus. Difficultatem hanc fatentur omnes cum Scotistis disputationem circa distinctionem totius a partibus colective sumptis; prius tamen sententia patris Basques, et singularis opinio patris [illegible] discienda sunt, docuit igitur Pater Basques Tomo 5, de [illegible] compositum substantiale viventium praeter materiam, formam, et unionem concludit aliquid esse substantiale derivatum ab anima in materiam; quod quidem esse vitale sit, vel saltem vitaliter operativum, virtusque per quam materia concurrit active ad operationes materiales vitales, ideo videtur dotare de novo forma substantialis a qua derivetur in materiam aliquid esse quod sit virtus per quam materia concurrat ad operationes cujusque compositi proprias, in composito vero accidentali nullum aliquid esse a forma accidentali derivari.

Probatur hujus sententia 1o: quia aliter nequit intelligi quo modo totum hoc confluat in opera vitalia ut cum Aristotele concludit, et [illegible]

n̄ audit, n̄ timet, n̄ tepet, n̄ ædificat &c; sed compositum loquitur, audit, ædificat &c: ergo n̄ sola aīa, sed etiam materia concurrit ad istas operationes; sed materia n̄ concurrit ad illas per virtutem propriam: ergo concurrit per virtutem ab aīa communicatam.
2°: quia aīa spiritualis tribuit materiæ esse corpus, esse aīal, et esse viventis vita corruptibili: sed aīa spiritualis nullum horum habet per se ipsam: ergo aīa spiritualis tribuit materiæ hos gradus n̄ per se ipsam formaliter, sed per aliquid productum ab ipsa in materia. 3° quia plus aliquid habet materia respectu formæ substantialis, ac respectu accidentalis: ergo materia in ordine ad formam substantialem n̄ se habet ut purum subjectum, sed ut principium activum per virtutem a forma substantiali dimanantem.

Sed omnino dicendum, et tenendum est: compositum substantiale cujus vires nullo concludere ... a materia forma, et unione præcise ... materia aīa, et unione, quolibet alio substantiali esse seclusis ponitur compositum substantiale vivens; præcisa autem illa potius ponuntur partes componentes, et compositum istas ... sed potius partibus componentibus, et compositione ipsas ... ponitur compositum, ut ex ipsis terminis videtur certum: ergo. Ad 1um argumentum dico, n̄ requiri, quod materia active concurrat ad operationes vitales, ut totum hoc dicatur illas operationes producere; tum quia licet aīa sola sit principium quo immediate productivum, principium vero quod ..., et denominationem ... juxta illud actiones sunt suppositorum: tum quia materia præter munus recipiendi formam, dicitur etiam posse habere munus ... operationes ..., et ..., compositum vivente recipit adæquate operationes materiales aīæ, juxta Aristotelem lib. 1° de aīa textu 64, irasci, et timere n̄ esse motus solius aīæ, sed hominis. Ad confirmationem ... operationes spirituales, et materiales aīæ rationalis n̄ stat, eo quod materia sit principium activum materialium, et n̄ spiritualium; sed ... eo quod sola aīa sit principium activum, et passivum spiritualium, corpus autem simul et aīa sit principium passivum materialium.

Hinc patet, quid sit dicendum, ut materia diverso modo se habeat in compositum substantiale, ac in accidentale, n̄ reperitur, quod sit principium activum operationum compositi substantialis, sed ... quod principium passivum totale, et adæquatum illarum ...: compositum vero accidentale solum habeat munus recipiendi formam accidentalem operationes hujus recipiat; aqua enim calida, materia recipit ita calorem, ut hujus operationes n̄ recipiat, calor scilicet unitus materiæ aquæ n̄ efficit calefactionem in ipsa, sed in passo extraneo.
Ad hoc: licet materia deberet concurrere active ad operationes vitales, superflueret illud esse

derivatu, si ergo maria vivificari, sed per esse derivatum, cur ab ipsa anima inmediate sibi unita non vivificabitur? rursus hoc esse derivatum intelligibile est, nam l est substantiale absoluta, et vitalis substantia modalis, et emortua? Si l dicitur esse, fiat quod contigit mariae et illa vivificari, fiet quod absque anima terrestri esse, quod scilicet per se ipsam immediate, et per aliud esse derivatum.

Si 1ª dicatur sicut ipsa vivificat, eadem etiam vivificabit; si 2ª sed debiliter prorsus sine modo, esse derivata: si dicatur esse hoc esse modale, et emortuum, hoc dumodo ipsa, carnes, sua nos fovimus. Ad 2ᵘᵐ Patris Basilius dic quod spiritualem mariae tribuere esse corpus completum; non vero tribuit aliquem gradum corporis metaphysicum, aut physicum completum, quod diximus. Tribuit etiam esse animal, quatenus corporis resultans ex maria, et anima unitis, constitutum est. Tribuit esse corruptibile vita corruptibili, quatenus hoc vita corruptibili ipso constituto vivens vivit, licet non vivat vita corruptibili constitutive, et secundum se: hoc est anima radix secundum se, et constitutive, corruptibiles vivitur corruptibiliter corpori. Ad dein hoc esse essentialiter corpore, et anima corruptibiliter unitis dicitur vivere corruptibile, et vivere vita corruptibili, cum anima ratione constituentis afferat essentialiter unionem, quae corruptibiliter corpus vivificat, ideo composito est vita corruptibilis constitutive fit vita corruptibili.

Instas: corruptibilis unio non est corruptibilis, quod ratione non est corruptibilis vita hominis sublata ab anima ratione: sicut hoc constat vitam corruptibilem manus illa derivatam, ... Si primis non satis intelligitur, quo pacto modus ille sit vita corruptibilis, cum sit anima, hanc dicatur esse ... duabus animae, altera corruptibili, altera incorruptibili ..., quod falsum esse constat. Dejicias quo anima incorruptibilis unionem non est corruptibilis, ratione secundum se, ideo ut constitutae totum non anima: et similiter ... 1 oppositi, non 2ᵃ ... sed etiam hic vita posse sumi pro parte physica, quod est tua viventis, et pro abstracto, ... viventis, hoc 2º sensu sumitur cum dicitur, vita hominis esse corruptibili; in eodem sensu ... tura finis viventis ... finis vitae.

Ad 2ᵘᵐ ad singularem ... Patris ... docuit ... per se substantialem esse ... et cum ... fit, substantia creata adaequate realiter ... ut unita ... per se substantialiter ... a parte ... sive a parte ... substantia ... cum Patre ... Scotisti apud Mastrium ..., cum fere

ibus phis spoty subsltqie n' qui raliter adequate a suis partibus colecti syptis. Probatur 1° ab autoritate Aristotelis 2° de aia cap 1° docet, q', et corpus ēe rali, divus Franciscus ij stolo, aa rali-tis et corpori unus dicitur hoē. Divus Augustinus 6° de trini. cap. 1° asserit, qd hoē n' d alud quam aia et corpus, ex quibus sic arguo: hoē d toty substqie essentialiter ostans partibus, corpore scilicet et aa unitis, sd toty substqie essentialiter ostans partibus n' distinguitur raliter adequate a suis partibus colective syptis: g hoē n' distinguitur raliter adequate a suis partibus colective syptis. g nuly spoty subsltqie distinguitur raliter adequate a suis partibus colective syptis.

Hoc ultima aia bona d ob idetitatem ronis, 1a auty legitima d ex premissis; maior autem ex alatis testimonijs constat, et ex defione, divisione q hois phice sypti, definitur eny sic, toty constans aa rali, et materia (aut si mavis corpore) unitis, dividitur autem sic hois alia pars d materia, sive corpus, alia d aa ralis. Minor ex terminis videtur certa, et probatur sic pod: si toty substqie essentialiter ostat partibus distingueretur raliter adequate a suis partibus colective syptis a fortiori distingueretur raliter adequate a qualibet sui parte; hoc non constat: toty eny essentialiter includit partem, ex qua essentialiter constat; constat autem, qd idem nequit distinguatur raliter adequate a se ipso.

Probatur 2° a Ratione: corpus, et aa ralis vi unionis aliquid sraliter spon? sd hoc n' d alud nisi natura humana: g corpus et aa ralis vi unionis componit sraliter naturam humanam: g natura humana d sraliter spota; at qui natura humana n' distinguitur raliter adequate a suis partibus: g natura sraliter spota; atq adeo spoty illy n' distinguitur raliter adequate a suis partibus colective syptis. Probatur minor subsumpta: verbum divinum assumpsit naturam humanam totam, perfectam, et integram n' ssstis, sd sraliter spotam, sd n' assumpsit aliquid raliter adequate distinctum a corpore aa, et unione: g natura humana n' distinguitur raliter adequate a corpore aa et unione. Modo sic natura humana perfecta, et integra, n' sstens, sd sraliter spota appelatur et d spoty naturale humanum: g spoty naturale humanum, et qd libet alud substqle n' distinguitur raliter adequate a suis partibus colective syptis.

Dicerit Pater Arce, et docet, hoc dici spoty n' formaliter sd causaliter, quia resultat ex partibus, n' tamen constat partibus; addit q Angelus aē syptis, ex quia

nec constat, nec resultat ex partibus, ad allegatas autoritates respondet intelligendas esse in sensu causali, non formali, sicut ab omnibus exponuntur non in sensu formali, sed causali plures sacrae scripturae autoritates, quibus Christus Dominus dicitur, justitia nostra, sanctitas, et redemptio nostra; sed contra est, ideo hoc testimonium sacrae paginae intelliguntur in sensu causali, non formali, quia Christus Dominus ita est causa nostrae justificationis sanctificationis, et redemptionis, ut non sit causa physica constituens nos justos sanctos, et passive redemptos; sed corpus, et anima in unione sunt causae intrinsece constituentes hominem, seu dicunt esse physicum hominis: quod elata pro nobis ... ex Christo Domino sunt, et ... intelligendo sunt sensu formali, non causali.

Ostenditur 2°: totum substantiale ordinis divini, hoc est Christus Dominus non distinguitur realiter adequate a suis partibus, ut recte ipse fatetur, eatenus namque ... sed ... distinguitur a Deo, et homine, nec est Deus, nec homo; sed falsum est, et hereticum Christum nec esse Deum, nec hominem: ergo falsum est Christum distingui realiter adequate a Deo, et ab homine, modo sic, sicut anima rationalis, et caro unus est homo, ita Deus et homo unus est Christus, sed Christus totum substantiale ordinis divini non distinguitur realiter adequate a Deo, et ab homine: ergo homo, totum substantiale ordinis non divini non distinguitur realiter adequate ab anima rationali, et carne: ergo totum substantiale quodlibet non distinguitur realiter adequate a suis partibus collective.

Urgetur totum metaphysicum non distinguitur formaliter adequate a suis partibus simul sumptis: ergo totum physicum non distinguitur realiter adequate a suis partibus simul sumptis: antecedens supponitur, et consequentia tenet a paritate; quia sicut ... metaphysicum se habet formaliter ad suas partes, ita totum physicum se habet physice ad suas partes. Praeoccupatur ..., ... partes metaphysicae ... non ... distinguuntur cum toto, sicut distinguuntur ... toto: quia ... distinguuntur formaliter ... adequate quaelibet autem pars distinguitur formaliter inadequate, a toto metaphysico, et omnes simul sumpte nec adequate nec inadequate distinguuntur formaliter ab ipso toto metaphysico: ad summum enim distinguuntur ratione ratiocinante, quo distinctio nulla est; partes physice non distinguuntur a toto physico sicut distinguuntur ..., ... distinguuntur realiter adequate: ergo non distinguuntur realiter adequate a toto physico; sed quaelibet realiter inadequate distinguitur a toto et omnes simul sumpte nec adequate, nec inadequate a toto physico realiter distinguuntur.

Ostenditur

ter ... ; ... tertia corporis rationalis est totum illud substantiale, et perfectum, quod ex partibus essentialibus resultat; ...

subsistentia distinguitur realiter adaequate ab ejusmodi partes naturae verbi divini corporis et naturae humanae non assumpta humana subsistentia: quia totum substantiale, et per se, quod ex partibus resultat, distinguitur realiter adaequate ab ejusmodi partibus. Major probatur ex eo, quod nihil assignabile, quod distinguitur a toto substantiali, et per se, quod sit subsistentia; non enim ipsa est materia, nec forma compositi substantialis, nec unio, quandoquidem non est pars compositi, sed totum compositum.

Respondeo negando majorem, et probationem ejus; nam subsistentia, licet sit quid positivum per modum proprietatis superadditae naturae, licet sit vera unionis naturae completae cum altero digniori, de quo suo loco ex professo disputabimus.

Modo ostendemus falsitatem majoris, et primo quidem: quia in Christo Domino tota datur natura humana; et non datur subsistentia creata: ergo subsistentia non est tota natura humana: quia non est totum humanum, nec totalitas naturae humanae. 2°; in Deo dantur tres subsistentiae, sive suppositalitates; sed non dantur tres naturae totae, sive tres totalitates naturae; quia quaelibet divina persona est tota Deitas, et totalitas naturae divinae: ergo subsistentia non est totalitas naturae. Dices: subsistentia est totalitas totius naturae compositae; sed contra est 1° subsistentia verbi Divini non tribuit naturae humanae compositae; sed non est totalitas naturae humanae: ergo subsistentia non est totalitas naturae compositae. Minor probatur: nam triduo mortis non existebat humanitas per modum totius, et partes separatae manserunt in unione divina; quae partes humanitatis tunc fuerunt totalisatae.

Contra est 2° ex iisdem partibus unitis nequeunt resultare plura composita; sicut ex iisdem tribus unitatibus resultare non possunt plures ternarii; sed eadem natura composita potest habere plures subsistentias, ut communiter admittitur: ergo subsistentia non est totalitas naturae compositae. Ratio consequentiae: quia alioquin ex iisdem partibus unitis resultare possent plura composita. Reproducitur hic argumentum jam a nobis solutum desumptum ex unione inter corpus, et animam Christi, quae diversa est ab unione inter corpus, et animam Petri; item ex eo quod Petrus et Paulus plus quam numero differrent, si Petrus esset collectio materiae, formae, et unionis. Ad solutionem horum argumentorum, quae super hoc fiunt comparative ad ipsum ut fuerunt, quae etiam a nobis [illegible] modo constatur contra Patrem Sicam,

Contra est 3°; quia juxta ipsum natura non distinguitur realiter adaequate a collectione materiae, formae, et unionis: sed natura Christi erat diversae speciei a natura Petri, et natura hominis senis distinguitur ab ipsa realiter hominis pueri, at quod non minus est contra communem existimationem distinctio specifica inter naturas humanas, quam inter composita humana:

ꝗ. 2º si racio, eo qd includit uniones sunt specifice diversæ totalitates erunt specifice diversæ, si racio sunt specifice diversæ ut docet Suarez: ꝗ et totalitas.

Cum nat ipse, probatur sequela racio: eo differunt specifice, quæ ratione sui pendent essentialiter, et resultant ex racionibus specifice diversis; sed totalitates Pxi, et Pli ratione sui pendent essentialiter, et resultant ex racionibus specifice diversis: ꝗ. 2ª pars minoris racio re-quirit â Patre Suarez, 1ª autem efficaciter probatur: nam si totalitates ratione sui non penderent essentialiter ab illis racionibus, posset supernaturaliter dari totalitas pxi, et ꝗ. adeo totus pxus, quin daretur racio Pxi, dicendo absurdo majus: ꝗ. Sectio 2ª oppositum inscriptis non distinguitur realiter in adequate â partibus collective sumptis. ~~Sen~~

~~Sen omnium summa Pstarum, et dñi interea sententia cum D. Thomæ Angelico, et eximio Scotatore 36 metaphis. sectione 2ª opposita sentia sunt omnis substantiarum, quibus adherent non nullis ex antiquioribus Pstis et ex recentioribus patres Complutenses, et Conecc.~~

SECTIO II.

Compositum substantiale non distinguitur realiter inadequate â partibus collectivè sumptis:≈≈

Sen omnium summa Pstarum, et Scripturarum, sententia cum Doctoribus Angelico, et Eximio asserta, 36 metaph. sectione 3ª opposita sententia de parte omnium Scotistarum, quibus adherent non nulli ex antiquioribus Pstis, et ex nostris patres Complutenses, et Conimbricenses, Subtilis Dr Scotus. 1º Sententiarum quæstione 1ª docuit totum ab suas partes, et quod omnes partes simul sumptæ sunt ipsum totum. Illustrissimus Sbarirero asserit Scotum retractasse priorem suam sententiam et probationem factam opposita doctrina docuisse variis in locis non desinere, sed Scotum priorem suam sententiam super ap-probasse judicium; sed quidquid sit de mente Subtilis Doctoris Scoti, docet ipse, quod totum substantiale per se distinguitur realiter ab omnibus suis partibus simul sumptis, et unitis, non quidem distinctione omnimoda seu adequata, sed utrisque ab illis.
30. Indicant enim totum per se sumptum ab quodam parte, in ipso quidem includit partes dicta tamen â partibus prout unitis, et simul sumptis, opter ꝗ. realiter inadequate â collectione suarum partium prout uni-tarum

tery distinctione [illegible] ab [illegible] distinct.

Ante [illegible] hujus [illegible] suppono, totum realiter distinctum a [illegible] singulis suis partibus distributive, sive divisive [illegible] distinctione [illegible] ab [illegible]. [illegible] hoc: quia totum essentialiter includit materiam et aliquid praeter materiam [illegible] distinguitur realiter a materia distinctione [illegible] ab [illegible]. [illegible] bona [illegible], et [illegible] certum: quia compositum constituitur per materiam, et super constituitur per formam. [illegible] modo arguitur compositum distinctum a forma, et ab unione, atque adeo a singulis partibus distributive, sive divisive [illegible]. Suppono 2°, non esse idem materiam, et formam collective accipi, ac prout unitas sumi [illegible] [illegible]: quia materia, et forma collective nihil addit praeter [illegible] materiae, et formae, utraque enim [illegible] sine aliis [illegible] numerum binarium, et [illegible] materia et forma collective sumuntur, at materia, et forma prout unitae addit praeter suas [illegible], [illegible] unionis, sive hoc sit proprie pars, et [illegible], sive non, ex [illegible] [illegible] [illegible] status nostrae conclusionis, quod videlicet totum compositum substantiale non distinguatur realiter [illegible] adaequate a materia forma, et unione, simul [illegible], hoc est a collectione partium absolutarum, et moda-lium.

Probatur conclusio 1° totum ut totum est constituitur essentialiter ex omnibus suis partibus, et ex nullo alio [illegible] totum, sive tota essentia totius est omnes partes, ultra quas non restat aliud: [illegible] compositum substantiale non distinguitur realiter [illegible] adaequate, distinctione nimirum [illegible] ab [illegible] a suis partibus collective [illegible] [illegible] bona [illegible] praeter tota essentia rei est id quod ita est essentia rei ut praeter ipsum nihil restet quod sit [illegible] [illegible] rei: [illegible] omnes partes collective ita [illegible] essentia [illegible], ut praeter ipsas collective [illegible] nihil restat quod sit essentia compositi: [illegible] totius, [illegible] totius [illegible]. Probatur minor hujus [illegible], et simul [illegible] [illegible]. [illegible] certum est quod omnes partes collective [illegible] essentia totius, et quod ex [illegible] essentialiter totum ut totum constituatur, ut [illegible] habemus [illegible] Patres [illegible] ab Scotistis [illegible] totum includere partes. Deinde nihil restat, quod sit essentia totius: id enim, licet pars vel totum: non pars: [illegible] quia [illegible] totius extra partium omnium collectionem. [illegible] quia [illegible] totum [illegible] diceret praeter materiam formam, et unionem, et praeter illas aliam partem, [illegible] [illegible] omnes partes simul totum constituentes, quod est nostrum [illegible].

[illegible]

Si 2.° quod hoc aliquid, quod praeter omnes partes simul sumptas dicit totum distinguitur adaequate ab omnibus partibus simul sumptis. Probatur: quod non est tota collectio, nec aliquid collectionis distinguitur adaequate ab omnibus collective sumptis, sive a collectione omnium partium ut est certum; sed hoc aliquid quod praeter omnes partes collective sumptas dicit totum, neque est tota collectio; aliter praeter totam collectionem esset eadem tota collectio, neque est aliquid collectionis, ut supponitur, si admittatur 2.a pars nostri dilemmatis: quod hoc aliquid, quod praeter omnes partes collective dicit totum, distinguitur adaequate ab omnibus partibus collective sumptis, tum sic, sed hoc aliquid quod praeter partes partes collective dicit totum est ipsa compositio, ut scotistae docent, quod pariter distinguitur adaequate a suis partibus collective sumptis, quod ipsi nolunt.

Explicatur amplius [illegible] probatio, totalitas ista scotica, quae nec est materia, nec forma, nec unio, est tertia entitas resultans ex enumeratis partibus simul sumptis. Quaerimus, an ista entitas pertineat essentialiter ad collectionem omnium partium, quas complexe claudit totum, ut adaequata essentia eiusdem; vel pertineat

specialiter ad ejusmodi colectionem ut pars illius; l demum sit adequate extra essentiam ejusmodi colectionis; sed si hoc ... ; plat quod aliquo modo distinguitur totalitas a colectione omnium partium ... ; ... ; plat, quod adequate essentia rei distinguatur ... ullo modo ab ipsa re. ... ; totalitas autem pars ... cum aliis partibus, quas ... includit ... , et ... ; ... pars ... adequate distinguitur a partibus, quas ... includit ... quod natura ... .

Ulterius: totalitas ... distinguitur realiter a partibus ... ; ... l ... aliquid ... identificatur cum colectione, et 2um aliquid ... distinguitur, si dicatur ... totalitas ~~...~~ ... ad ... distinguitur ~~...~~ ... totum ... distinguitur realiter ab altero, distinctionem realem adequatam ... necessario ... ; 2um ... ; quod non sit ... aliquid totalitatis, quod non identificatur realiter cum colectione partium ... ; ... pars ... habemus ... colectionem omnium partium ... partem aliquam ... ; ... habemus ... distinctionem realem adequatam ... a colectione ... partium; non ... aliquid totalitatis, quod non identificatur realiter cum colectione partium, realiter adequate distinguitur ab illa colectione.

Probatur 2° ... nostra ... corpore ... et unione ... unione ... partibus ... distinguitur ... partium, et ... ; ... colectio ... distinguitur. ... debet ... , et hoc suadetur 1° ab auctoritatibus, ... fieri anima et corpus ... ut Pius ajebat: si anima rationalis, et caro unus est homo ut Divus Athanasius, et si homo nil aliud est, quam anima, et corpus ut dicebat Divus Augustinus; ... anima, et corpore prout unitis, ... ; ... quia aliter nec anima, et corpus esset animal, nec anima rationalis, et caro unus esset homo, ... aliud ... , quam corpus et anima, hae propositiones contradictoriae ... propositionibus ... Divi Augustini, et Athanasii ... .

Suadetur 2° ... ratione ... : ... anima rationali, corpore, et unione, ... , ... substantia completa vivens vita rationali, ... vita animali, ... substantia completa vivens vita rationali, et vita animali, ... homo: ... totum ... animal rationale: ... anima ... , corpore, et unione ...

ne, quibus aliis seclusis ponitur ~~...~~ Illud videtur probabilius ex adjecta ratione, et haec ostendere debet: quia praecise positis enumeratis partibus ponitur quod corpus enumeratur per animam, et anima per corpus: ergo ponitur substantia completa. Ponitur deinde, quod subjecto capaci debite applicata sit anima vivens, sensitiva, et rationalis: ergo ponitur, quod substantia illa completa sit vivens vita rationali, et vita animali. Ostenditur: nequit dari corpus, anima rationalis, et utriusque unio collective, quin detur totum per se humanum: ergo totum per se humanum non distinguitur ab enumeratis partibus collective sumptis.

Ante probatur: quia datis illis partibus, et illarum collectione daretur aliquid unum; non aggregationis: quia partes componentes unum aggregationis non uniuntur physice, [illegible] per se non unum continuationis: quia unio inter corpus, et animam non est continuativa: non unum per accidens: quia ex partibus, quae [illegible] et [illegible] substantiales non ponitur unum per accidens: ergo nequit dari corpus anima rationalis, et utriusque unio collective, quin detur totum per se humanum. Probatur jam ex Scoto [illegible] ne juxta Scotum eo modo distinguitur totum a partibus, quo possunt partes manere, quin detur totum per se. Sic [illegible] non corpus, anima, et unio, quin detur totum per se, totum per se humanum non distinguitur ab enumeratis partibus collective sumptis, igitur dum Scotus probat totum distingui a partibus, quia hae possunt manere quin maneat totum, cum ergo hoc solum verificatur de partibus absolutis, non autem de iisdem simul cum unione [illegible], dicendum est, totum distingui a partibus absolutis, collective sumptis, quas nomine partium designat Scotus, [illegible] non vero a partibus absolutis, et modali simul sumptis.

Respondent [illegible] ad [illegible] nostrae rationis probationem, in composito substantiali dari 3am entitatem, quae neque est materia nec forma, nec unio, sed compositum, quod per se distinguitur a collectione partium. Sed contra est: quia aliter posset quis dicere collectionem partium dicere tertiam entitatem [illegible] quae non est aliqua ex partibus et sic collectionem distingui a suis partibus simul sumptis distinctione [illegible] ab [illegible]; sed hoc est falsum, et ab [illegible] naturis totum substantiale non [illegible]. Urgetur: quia 3a ista entitas faciet compositionem cum collectione partium, ex ipsa et collectione resultabit compositum aliud, et erit alia 3a entitas, et sic in infinitum, hoc absurdum est: ergo. Respondent forsitan ista 3a entitate non facere compositionem cum partibus collective sumptis, quia est ipsum compositum: unde sicut compositum licet realiter distinguatur a qualibet parte divisive sumpta, tamen non facit compositionem cum illa; ita 3a entitas, quae compositum est, licet distinguatur realiter a collectione partium non propterea com-

tionem faciat cum collectione.

Contra est: ideo compositum non facit compositionem cum quolibet parte, quia realiter et adaequate distinguitur a qualibet parte, et praeter secundum aliquid sui identificatur et secundum aliquid sui distinguitur: sed ut compositas non faciat compositionem cum collectione, necesse est, quod totum realiter et adaequate distinguatur a collectione, ac proinde quod secundum aliquid sui identificetur, et secundum aliquid sui distinguatur a collectione, non enim aliter distinguitur distinctione inadaequata ab [illegible]. at quid [illegible] assignabile est illud aliquid compositionis, secundum quod distinguatur a collectione omnium partium: probatur minor hujus: nam illud aliquid vel est pars compositi, vel ipsum compositum: non primum: quia est manifesta [illegible], quod praeter collectionem omnium partium compositi detur pars compositi. Non secundum tum quia aliquid compositionis non est tota compositas, quae est ipsum compositum; tum quia ipsum compositum distinguitur inadaequate a collectione omnium partium.

Respondet Mastrius compositas istam compositionem non facere, quia non superadditur ut pars, sed ex collectione partium resultat. Contra est: compositas ista resultans vel est simplex, vel composita? si dicis neutrum; quia id quod resultat ex collectione partium, est ipsum compositum physicum per se, ut docet Scotistae, sed constat, quod compositas simplex [illegible] compositum simplex per se: ergo compositas illa resultans non est simplex. Dicendum itaque est secundum; contra est: illa compositas resultans prout resultans non includit partes compositi: ergo non est physice composita, sive non est physicum compositum. Probatur antecedens: compositas illa resultans prout resultans distinguitur realiter adaequate a collectione partium compositi; sed quod includit partes compositi non distinguitur realiter adaequate ab ejusmodi collectione; ergo. Si negatur maior, contra: ergo illa compositas secundum aliquid sui identificatur, et secundum aliquid sui non identificatur cum collectione; et sic redit impugnatio facta numero [illegible].

Occurrit cum aliis Scotistis illustrissimus Mastrius docens, totum, seu ly totum posse accipi dupliciter, categorematice, et syncategorematice; [illegible] totum esse compositum [illegible] esse [illegible] omnium, et supponit totius partibus [illegible] includit [illegible] totum secundum, seu totum categorice [illegible] compositum distinguitur a suis partibus prout unitis, quia [illegible] compositas distincta se ipsa a suis partibus: nec damnum, hic sequitur, totum secundum [illegible] omnes sui partes distinguitur a suis partibus quia [illegible] sit transitus a toto cathegorice ad totum syncategorematice [illegible] compositum. Sed contra est:

iuxta reflexionem totum sensibile seu totum categoricum substantiae distinguitur a collectione partium, et totum sensibile seu totum categoricum substantiae non includit collectionem ac per consequens non distinguitur a collectione, ut includens ab incluso. Probatur minor: quod includit aliud non distinguitur adaequate ab incluso; sed totum sensibile seu totum categoricum substantiae distinguitur adaequate a collectione partium, ergo totum sensibile seu totum categoricum substantiae non includit collectionem, ac per consequens etc. Maior est certa.

Probatur minor: quod sensibile seu totum distinguitur ab alio non identificatur adaequate cum alio in sensu includentis et inclusi; sed totum sensibile seu totum categoricum substantiae distinguitur a collectione partium, ergo non identificatur adaequate cum collectione partium in sensu includentis et inclusi, at quod non identificatur alio, nec cum alio identificatur adaequate in sensu includentis et inclusi [illegible] distinguitur realiter adaequate ab illo alio; sed totum sensibile seu totum categoricum substantiae non includitur in collectione partium, [illegible] distinguitur realiter adaequate a collectione partium, [illegible] ideo partium non includit [illegible], adeo illas non [illegible] quibus adaequate sensibile seu totum categoricum substantiae distinguitur a [illegible]. Praeterea [illegible] collectio partium non includit collectionem, ac [illegible] partes collective sumptae [illegible] collectionem, quia collectio partium sensibilis seu totius categoricae substantiae identificatur cum partibus collective acceptis, ergo ut aliquid includat aliud necesse est; sed nec sensibile seu totum identificatur nec sensibile seu totum ab alio distinguatur [illegible] etc.

Iuxta reflexionem datam totum sensibile seu totum categoricum substantiae distinguitur a collectione partium et nec totum sensibile seu totum categoricum [illegible] includit collectionem partium, nec collectio partium est aliquid totius categoricae substantiae, quia [illegible] primo quia totum sensibile seu totum categoricum substantiae non distinguitur a collectione partium [illegible] alio. 2.º quia totum sensibile seu totum categoricum substantiae non est [illegible]. 3.º quia totum sensibile seu totum categoricum substantiae non stat [illegible] [illegible] [illegible] apud [illegible], [illegible] apud [illegible]. 1.ª probatur: quod non includit aliud ab ipso non distinguitur ut includens ab incluso; sed totum sensibile seu totum categoricum substantiae non includit collectionem partium, ergo. Probatur 2.ª quod nec [illegible] nec includit collectionem partium non est totum; sed totum sensibile seu totum categoricum substantiae, [illegible] adaequate collectio, nec includit collectionem partium, ergo. Probatur 3.ª [illegible] non includit [illegible] non stat [illegible] de essentia causae [illegible] aliquid [illegible]; [illegible] totum [illegible]

n̄ ꝯcludit ꝯtrīcia partes rest. enī ꝯ̄ colectio, nec ꝯcludit colectionē: ꝗ.

Ad 2ᵐ nostro solu-
nis probationē ejꝰ ꝯced. Scoꝰ tūs respectis potis præfisse partibus, earū ꝗ unione, et quo-
tis alio seclusis n̄ ponitur totū nq præterea requiruntur, sꝗ formatur ꝯrꝰ etas quæ ex
unione partiū resultat, et ꝯflatur: ꝯtra hic quidꝗ ꝯtate ꝯsistit fꝰaliter totū; ꝯ parti-
bus autē unitis causaliter et ꝯ via ꝯsistit. Sꝗ ꝯtra ꝗ: quia hac resꝯtione n̄ solvitur ar-
gūta ab autorite ꝯ et à ratione, quibus probatū ꝗ, potis præfisse in corpore aa rati
et unione ponitur fꝰaliter hōi. Et urgetur: quia ideō ꝯ illis præfisi potis n̄ pone-
retur fꝰaliter totū ꝯpotū, quia illis præfisse potis n̄ poneretur fꝰaliter unū per se
ꝯdiversū ab uno agregationis, et quia posset dari partes illæ et unitæ, quiꝰ daren-
tur totū. hoc utrūꝗ fallū ꝗ, ut ex dictis ꝯstat: ꝗ potis præfisse partibus ablu-
tis, et unione ponitur fꝰaliter totū ꝯpotū.

Respōt Mastrius, præfisse potis parti-
bus, et unione n̄ poni colectionē ꝯstatē maria, et fꝰa ut causis ꝯtrīcis ac proinde
n̄ poni unū per se, sꝗ duo ꝯpita. Unū enī ꝗ ꝯfectus fꝰalis, qui n̄ reperitur
ꝯ colectione, sꝗ ꝯpoto. Sꝗ ꝯtra ꝗ: colectio illa ꝯstat ex maria ut exhibente sugg-
tatē colectionis; et similiter ꝯstat ex fꝰa; sꝗ ꝯpotū ꝯstat ex maria et fꝰa ut exhi-
bentibus suas ꝯtates ꝯstat ex maria, et fꝰa ut causis ꝯtrīcis: ꝗ. [illegible]
maria, et fꝰa, ꝯ [illegible] partes n̄ [illegible] rationis; ꝗ maria ē perfectibilis per [illegible] fꝰa, et [illegible] actus perfec-
tivus, ideo ex illis [illegible] per se ꝯstare debet: ꝗ præfisse potis maria fꝰa, et unione ponitur unū per se; ꝗ hoc
[illegible] ꝯstat: nq his præfisse [illegible] ponitur primū perfectibile, et primū perfectivū ut actualiter ꝯstitu-
[illegible] unū [illegible] perfectibili, et actu perfectivo. [illegible] ꝯstituitur ex perfectibili, et actu per-
fectivo [illegible] ꝯstat ex Aristotele, et ex doctrina [illegible] supra Philosophiā 8ᵒ physica tex-
tu 15. ꝗ.

Denique ꝯtra ꝗ: quia colectio ex partibus ꝯpoti subsistens ꝗ aliquid ꝯdivisū à se, et ꝯ se n̄ nq po-
test dividi ꝯ plures colectiones ejusdē rationis cū illa; ꝯstat ꝯ super partibus physicē unitis, ꝯter se, ꝗ
ꝯpotū ꝗ ꝯdivisū à se, et ꝯ se habet unitatē tamquā talē, et præterea unitatē ꝯtis physicā ꝯpoti: ꝗ colectio illa

ē unū integraliter, et unū phīca compositū: sed nō unū aggregaonis, nō unū per aīs, ... dicta: quod ē unū per se essentiale phīcā compositū. Negatur tamen hujusmodi dicta partiale compositi metaphīci, per se partialis a aīali, et raoli, et utriusque identitate intelligitur totū metacū humanū, sive unū adequatū, constituto: quia licet āal, et raole sint plures partialitates (etiā ex nāra rei distincte ut Scotistæ volunt) tamen tamen colectio istinat quidquid ē de essentia hoīs, et nō identitatis gnīa constitutiva unū quoad unguem: licet colectio partiū compositi phīci sint plures realitates, sive duo unita, quia tamen includit quidquid ē de essentia corporis phīci, et ejusmodi realitates nō unionis, unū compositū essentiale adunguntur posita præcise ejusmodi colectione, et quobis alio seclusis, ponetur compositū phīcū.

Negatur: ideo rāo superior hoīs nō distinguitur ex nāra rei ā rāone superiore aal vg. quia rāone superiore datur formalitas adequate ex nara rei distincta realitas scilicet ab aalitate, ut ex Doctore subtili explicat Illustrissimus Merinero disputaone 1ª de universalibus quæst 2ª sec 2: sic in toto metāco hoīs nō datur formalitas distincta adequate ā colectione gnīū suarū formalitatū constitutiva, ideo totū metacū nulo modo ex nara rei distinguitur ab ejusmodi colectione; at quia in toto phīco nula realitas ē adequate distincta ā colectione gnīū partiū; ergo totū phīcū nulo modo distinguitur realiter ab ejusmodi colectione. Inferes, nulū totū distingui ā colectione suarū partiū, sive ā suis partibus colective sumptis. Ratio quia in totū substantiale per se compositū ex subbo, et ā partibus colective sumptis nō distinguatur; ā partibus nulū aliud totū ā colectione suarū partiū distinguetur. Sic Scotistæ omnes docent compositū integrale, et unū aggregaonis ā partibus colective nō distingui, et aliqui negant, compositū substantiale integrale per se nulo modo distingui ā partibus, et unione integrali colective sumptis.

Sectio 3ª argumenta diluit

Sectio 3ª

Argumenta diluit.

Primū desumitur ex Aristotele libro 1º phisico Cap 1º text 14, et aliis disputationes, ubi ponit materiā, formā, et compositū, ac consequenter esse tres substantias: sed compositū nō ē substantia distincta ā materia, et ā forma per unionem:

totum per se 3º constans, quod ex materia, et forma prout unitis resultat: quod compositum distinguitur a partibus colle-
ctive sumptis. Probatur minor, quia compositum per se materia, et forma non est substantia, sed vel ratio accidentalis, vel modus substantia-
lis. Probatur ex eodem Philosopho dicente 5º metaphysicae capite 14, textu 19, per non esse bis tria, sed semel
sex; et libro 7º metaph. cap. 17 textu ultimo asserente syllabam Ba non esse B et A: quod totum distingui-
tur a collectione suarum partium.

Respondeo, divisionem substantiae in materiam formam, et compositum, esse in [illegible] includunt, et [illegible] excludunt:
admodum quo alibi divisa est quantitas ab Aristotele in lineam superficiem, et corpus, hic sicut ex hac pos-
teriore divisione, non infertur, quod superficies distinguatur ullo modo a pluribus lineis simul sumptis, aut
quod corpus a pluribus superficiebus collective acceptis distinguatur, ita nec ex priore divisione
infertur quod compositum substantiale a materia, et forma, et unione simul sumptis distinguatur realiter, dicta
[illegible] ratione substantiae ex [illegible], non [illegible], et ipsius partium, unio reperta in composito substantia-
li non est ratio accidentalis, aut tertium substantiale: est quidem modus substantialis partium ad constitutionem
[illegible], ac pro [illegible] est proprie substantia, ut alibi probatum est. Ad confirmationem dico, auctoritatibus illa
adductis probari totum per [illegible], et unum per [illegible] distingui a suis partibus collective sumptis, quod
[illegible] constitutum.

Ad 1um ita quod duo, Philosophum illis verbis solum docere, quod duo ternaria separata non
sunt senarium, sive quod duo discretiones [illegible] trium unitatum non sunt una discretio sex uni-
tatum; at hoc stat quod nulla discretio trium unitatum nullo modo distinguatur a tribus uni-
tatibus simul sumptis et quod numerus ternarius a tribus unitatibus simul sumptis nullo modo distinguatur. Ad 2um autho-
ritatem dico, Philosophum solum docere, quod literae B, et A, separatae non sunt syllaba Ba, quia haec syllaba superaddit unionem illa-
rum literarum, quae consistit in coordinatione, et proxima locatione, quatenus A immediate sequitur B, et haec immediate praecedit,
quae literae non sequitur quod syllaba Ba sit aliquid distinctum a literis B, et A tali ordine conjunctis, ac sic [illegible]
separatis sub data relatione non [illegible].

Arguitur 2º, totum per se physicum essentiale non distinguitur a partibus si-
mul sumptis non differt a toto per [illegible], hoc est falsum, et [illegible] Philosophorum. Probatur major: totum per [illegible]
[illegible], quia [illegible] plura et solum [illegible] unionem [illegible] plurium [illegible] unum, sed totum per se
[illegible] a [illegible] a partibus simul sumptis, [illegible] plura, materia, scilicet, et forma, et

1711
390

toty seqyay quid uny xaxo scilicet unionis istorum fluxay: q ñ distinguet a toto per aos; prob. tur: qd partes uniqtur per mody poe et actus sup stialy, ñ tolit, qd colectio ex ejusmodi partibus sit simpliciter fluxa, qd [struck] xão totius per aos requirit, ideo qd sit simpliciter fluxa: 8 qd partes uniqtur ut pōa, et actus substialis, ñ tolit, qd colectio, ex ejusmodi partibus sit per aos: qut detur toty per se requiritur qd ex partibus prout unitis resultet ptas, quo sit toty ipsy substiale. Respōo neqdo maiz:

Ad primam distinguo maiz: toty per aos tale ditur, quia simpliciter ē fluxa, quo ñ se habet per mody actus, et pōe, aut perfectibilis, et perfectivi substialiter taliter, conc: quia simpliciter ē fluxa qualiacunq sit, nō maiz: et dista similiter mixe, nō neq. Certy ē apud scotistas, qd ex actu, et pōa substialibus resultat uny uny per se essiale, ñ auty ex subto substialy, et fōa accidtali: unde q ipsi deducerent resultaret 8a illa ptate, quo sit uny per se; qae nos dicemus, toty ex maxia, et fōa substiali, ēe uny per se indisty oxino a partibus colecti; vel simplicibus. Sequitur ut recte docet Eximius Dr uny per se [struck] ñ habet ēsty per se aliquo superaddito partiy colectioni; qd ex tali aptitudine partiy unibilium, et ex tali unione partiy. per simplex; in manifestiny Teologiis; Christo Dno ex humanitate, et verbo resultat uny per se, et tamen non ipso uno per se detur aliquid disty ab humanitate, verbo, et unione hipostatica tactive sumptis.

Inferetur, diximus, licet toty per se, et per aos ñ stare: ... per ... colectione partiy; senso auty toty per aos; inferetur probatur; toty per se sit simpliciter uny; toty auty per aos sit uny secundy quid; ... intrinsece tale, et a se, ita auty uny per aos ... Dicitur etiam uny secundy quid ... per aos; quia ñ ē uny illo perfectionis gradu quo uny ē toty per se, qd ... tamen uny; at hic ñ licet sterre [struck] uny per aos ñ ēe proprie, et simpliciter uny, ... ñ licet, per aos ñ ēe proprie, et simpliciter ... ad substialitatem ... uny secundy quid.

Ad tertiam dist uo maiz: qd partes uniqtur per mody actus et pōe, ex ejusmodi partibus, ... simpliciter fluxa, simpliciter ...

[illegible] ... corporis, ... [illegible] ... corporis ... [illegible] ... debet ...
... taliter ... [illegible] ... corp. ... [illegible] ...
... [illegible] ... corp. ... [illegible] ...
... [illegible] ... habet ... [illegible] ...
... [illegible] ... propter ... [illegible] ...
... [illegible] ... resultat ... [illegible] ...
... [illegible] ...

... [illegible] ... materia, et forma ...
... [illegible] ... materia, et forma ... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ... ex materia, et forma ... [illegible] ...
... [illegible] ... metaphysice ... resultat ... [illegible] ...
... [illegible] ...

... [illegible] ... primus ...
... [illegible] ... unius ... habebit ... [illegible] ...
... [illegible] ... et ... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ... corp. ... [illegible] ...

... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...

ijsdem divisivè, at similiter partibus non collectivè, sed divisivè sumptis repugnare prædicata, quæ toti conveniunt.

Instas: si totum non distinguitur à partibus nihil potest convenire illi, quod non conveniat partibus; sed aliquid debet necessario convenire toti, quod non conveniat partibus: ergo. Retorqueo: si collectio partium non distinguitur à partibus nihil potest convenire collectioni, quod non conveniat partibus. Sed aliquid debet necessario convenire collectioni, quod non conveniat partibus: ergo. Distinguo majorem: nihil potest convenire toti, quod non conveniat partibus collectivè acceptis, concedo; divisivè sumptis non majorem; et similiter distinguo minorem modo exposito. Totum ut totum est præter id quod afert desumptum a parte A, v.g. afert aliquid acceptum à parte B; qua propter constat quod totum ut totum est saltem denominationem propriam totius præcedit de qualibet parte divisivè, at de omnibus collectivè prædicatur. Ultimo habes: in instantia aliquid desumptum ex eo quod totum deberet esse ens relativum, et modale, ob unionem relativam, et modalem, si non distingueretur à partibus; falsum enim est; quia unio licet inclusa in collectione partium non est relatio, et modus totius, sed suis ad partes, et partium ad invicem, qua propter totum constitutum per unionem non respicit aliud, nec alteri statui alligatur essentialiter; totum in quantum absoluta est prout absolutum relativo, et modali opponitur. Quod idem Scotistis dicendum, cum juxta eos Instas, totum licet 3a quantitas resultans sit, concludit tamen partes ut unitas, et per unionem.

Arguitur 3: causa realis, sive extrinseca sive intrinseca sit realiter distinguitur à suo effectu, aliter idem posset realiter se ipsum causare, et à se ipso in suo esse intrinseco realiter dependere, quod est absurdum, et omnium Philosophorum sensui oppositum, ut patet inducendo: sed partes essentiales totius per se physico, ut unitæ, et simul sumptæ sunt causæ reales intrinsecæ prædicti totius, nam illud intrinsecè constituunt et componunt, et non aliter quam unitæ: ergo hujusmodi partes ut unitæ, et simul sumptæ realiter distinguuntur à toto per se physico. Confirmatur: causa intrinseca adæquata compositi realiter distinguitur à composito; sed omnes partes collectivè acceptæ intrinseca adæquata compositi: ergo omnes partes collectivè sumptæ distinguuntur à composito.

Respondeo omissa pro nunc majori, quia plures probabiliter docent posse se ipsum effectivè causare, licet non per 1m, per 2m tamen accionem, negando minorem. Ad probationem adjunctam dico: partes divisivè sumptas intrinsecè constituere, et componere totum, et hoc quidem per unionem, quod causalitas alterutrius partis absoluta, non tamen sed partes simul

totū ipso constituit physice, et intrinsecè causat totum, quia sic ipso fit taliter illud totum, ex dictis redditur quod ornatur, et sic causat mediâ unione seminis tota divisive, licet ex physicè ipso fit, praeter tamen causas intrinsecè, non tribuitur, nec convenit ipso ex illis partibus, sed unicuique ex partibus absolutè, quia fit ipso: sed propter ex ratione causae intrinsecè totum praeter dictionem compositi, non partibus divisive, non autem à partibus collective sumptis. Ad rationem dico propositionem majorem esse complatorum, et minorem esse totum, ut constabit ex dicendis. Caput 2 de causa intrinseca adaequata compositi substantialis. Sectio 1 causa intrinseca adaequata compositi complatorum est.

Caput 2.

de Causa intrinseca adaequata compositi substantialis

Sectio 1.

Causa intrinseca adaequata compositi complatorum est.

Ita ex mente nostrorum Pater Oviedo, etiam Scotistae, et aliquos quaestiones nostros, at tamen diversis principiis, causam intrinsecam adaequatam admittentes, sed contra relationem praeterea rationem Tostarum substantiam esse compositi adaequatam, et totum aggregationis, licet omnes partes constituentes ejusmodi composita sint causa intrinseca adaequata, vel non & sic hoc; similiter dicimus omnes partes constituentes totum substantiale per se simul sumptas non esse causam intrinsecam adaequatam compositi, sed illud compositum adaequatum, et totum aggregationis à suis partibus simul sumptis distinguitur, quod negat Scotista. Respondebis: Ratio totum aggregationis non ita fit ex suis partibus, ut ipse collectivè sumpta constituunt illud: et illud: non totum fit ex illis, quatenus pars quaelibet conceditur toto, at totum essentialiter per se ita fit ex suis partibus, ut omnes collectivè bene constituunt totum, quod colligitur ex causalitate vera, et reali, quae ex aliis capitibus probatur.

Adde ex Mercurio: in toto aggregationis datur causa adaequata relationis compositio plurium lapidum v.g. in tali, vel tali situ, quae quidem relatio est formale per quod plures lapides taliter denominantur aservari: ergo in toto per se substantiali debi

etiã causæ adæquatæ totalitatis, a qua spoty & fraliter per se uny[illegible] in [illegible]
ĩ ſpia modum causandi proprius causa physice n̄ ∂ per [illegible] ſtituy, et rel[illegible] licet y ſoly rueret
causæ efficientis; ſ∂ per, qua ſtatis, Libiory, ſi partes ſtituytes toty aggregativõ n̄ minus exhibet suas
ſtates toti, qui partes ſtitutes toty efficientes aeque ery utrisq, toty ſtituitur per suas partes;
g l relli utriusq l. respu ne-utrius datur causa physica adæquata.

Hæc adæquate [illegible]:

quia ratio illa resultans ex partibus ſponentibus toty aggregativis debet eẽ adæquate distincta ā col-
lectione partiũ juxta [illegible] pphia circa rationẽ præcarissimã [illegible] [illegible], et ergo: ẽ to-
talitas resultans ex partibus ſponentibus toty efficientiale erit etiã adæquate distincta ā colectione par-
tiũ, l aliter; id cujus ſyt causa adæquata omnes partes spoti aggregativis colective ſumptæ n̄
ſcludit physice partes: g id, cujus ſyt causa adæquata omnes partes spoti efficientialis co-
lective ſyptæ n̄ ſcludit physicé partes: g spoty efficientiale n̄ ſcludit physicé partes, et ∂ adeo n̄
distinguitur ā partibus colective ſyptis ut ſcludes et ſcluso. V [illegible]: l totalitas physicé cau-
sata ∂ ſplex l ∂ spota, n̄ [illegible] nisi, [illegible] ens ſplex, et spoty: ſi 1º: g præter maxiã
fũã, et unionẽ totalitas causat spoty spoty ſcludit physice illã causalitatẽ ſicut
ſicut reliquas partes, hic [illegible].

Vel totalitas simul cũ reliquis partibus simul cau-
sat adæquate spoti, l. no? Si hoc, reliquæ partes simul ſyptæ n̄ erũt
causa physica adæquata, præter ipsas enĩ sic ſyptas ipsa totalitas causabit
physicé spoty. Si illud: causa physica adæquata spoti n̄ distinguitur ā spoto ut ſcluso
ab ſcludente; si quidẽ colectio maxiã, fũã, unione et totalitate, nulo modo distinguitur ā
spoto nil aliud ſcludente præter enumeratas ſtates. Si 2ª pars, l distinctio admittatur
ſo[illegible] totalitas physicé causata ∂ spota stractiva ∂. l ita ∂ spota, ut nil causat
præter maxiã, fũã, et unionẽ, l ita ∂ spota, ut aliquid præter illas partes ſcludat:
Si hoc 2um: g maxia, forma, unio simul ſyptæ n̄ ſyt causa adæquata physica. Ratio:
quia causa adæquata illa ∂, quæ ita causat ut præter ipsã nil causet, si illud au-
quid sed præter enumeratas partes ſcludit totalitas, causat etiã spoty: nunc

constituitur etiam per illud aliquid: ergo [illegible] causa physica adaequata non distinguitur a toto. Resp. [illegible]: quia solummodo distingueretur, quatenus totalitas aliquid includeret praeter materiam, formam, et unionem simul sumptas; sed totalitas tota nihil includit praeter enumeratas partes collective sumptas: ergo.

[illegible] vero prima solutio nostra. Causa physica illa [illegible] [illegible] ut pars toti, quod ipsa constituit; sed constat, quod sit pars, et [illegible] sit pars adaequata: ergo [illegible] sit causa physica, et quod sit causa adaequata; ergo causa physica adaequata [illegible] [illegible]. [illegible] bene [illegible] [illegible] ex [illegible] certa: neque constat, quod sit pars, atque non [illegible] alia parte; ut autem esset adaequata excludere deberet alias partes. Insuper de ratione partis est [illegible] quidquid pars est aliquid [illegible] toto cujus est pars; ac proinde constat quod totum non addat aliquid praeter partes, et quod pars sit adaequata ipsius toti. Denique membrum dividens [illegible] toto diviso, ut est per se notum; sed pars est membrum dividens [illegible] toti: ergo constat quod [illegible] toti diviso: constat ergo pars adaequata totius.

Probatur itaque [illegible] [illegible] [illegible]: de ratione causae physicae est distinctio, et [illegible], cum [illegible]; [illegible] identificatur cum causato, ab illo [illegible] distingui [illegible] est pars causati: ergo de ratione causae physicae est [illegible] causati: ergo causa physica illa est, quae causat ut pars toti, quod ipsa constituit. [illegible] [illegible] [illegible]: quia totum identificatur cum causato, ab illo [illegible] distinguitur, eo quod est aliquid causati, et non est totum causatum; hoc autem [illegible] [illegible] partis. Probatur [illegible] pars [illegible] [illegible] ex communi Philosophorum, Theologorum [illegible] [illegible] causa debet distingui realiter ab effectu [illegible] quidem realiter adaequate; physica vero [illegible] adaequate [illegible] [illegible] [illegible] ad rationem causae physicae non [illegible] cur materia non possit dici causa physica adaequata [illegible] [illegible] physica adaequate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Denique causa physica est [illegible] physicum causati, nihil autem [illegible] [illegible] physicae [illegible] [illegible] alio dicto: ergo de ratione causae physicae est distinctio a causato, cujus est [illegible] [illegible].

Probatur [illegible] 2.a major pars: quia de ratione causae physicae est [illegible] [illegible] causato, sed [illegible] [illegible] est identificari cum causato: ergo de ratione causae physicae est identificari et [illegible] [illegible] cum causato. [illegible] causa physica [illegible] [illegible] [illegible] Aristoteles [illegible] Phys. [illegible] de ratione [illegible] [illegible] [illegible]

cari, distinguitur à causato: probatur prob. ratur: nam illud distinctum physicum compositum, sed exhibet suum statum alteri, à quo
non distinguitur adequate; ac proinde sed cum altero indistinguitur inadequate; si enim à distinctione praescindas
non intelligitur ratio physici; et si praescindas ab identitate non intelligitur distinctio physici intrinseci
sive compositi à physico extrinseco, sive separato. ~~~~~~~~~~

~~~~~~~~

Probatur 2º solum: nihil est assignabile in mundo quod possit verificari compositum causatum
physicum adequato: ergo causa physica adequata. Probatur antecedens. Probatur consequentia: compositum causatum physicum
esse, sed etiam compositum causat et praeter illa alia causa physica requiratur;
hoc posse verificari potius in modo compositus: probatur minor: ejusmodi compositus non potest verificari
de partibus divisive, nec de ipsis collective sumptis: probatur. Probatur 1ª pars: quia licet de partibus
divisive compositum verificabitur; sed causat physicum, de ipsis tamen divisive acceptis nequit verificari,
sed praeter quamlibet illarum non requiratur alia causa physica. Probatur 2ª pars: quia de partibus
collective sumptis licet verificetur quod praeter ipsas non requiratur alia causa physica; non tamen
potest verificari, quod ipsae collective sumptae causent physicum; nam sic sumptae non connotant aliam partem.

Quaeres hic: quid dicit possit, quod totum compositum, est adequate causatum? Respondeo totum esse adequate
causatum physicum adequatione effectus, non tamen adequatione causae. Ratio: quia quaelibet pars
exhibet suum statum toti, ut totum est, et hoc est quod totum sit adequate causatum adequatione effectus,
et non adequatione causae. Probatur minor ex eo, quod pars neutra ipsum causat, nec alterum compar-
tem. Quaeres 2º: quid reddi possit causa physica sufficiens compositi? Respondeo negative. Ratio: quia sic
ea sufficiens illa est, praeter quam alia non requiritur: sed praeter quamlibet causam physicam compositi
alia causa physica requiritur: nam praeter partem aliquam alia pars requiritur.
Quaeres 3º: quid datur constitutivum adequatum compositi? Respondeo non dari constitutivum physicum ade-
quatum; Ratio: quia physici vocant constitutivum partem physicam, quae ut causa physica dat esse
rei, à qua realiter distinguitur; quod vero reddi possit constitutivum rationis adequatum de-
vote est; metaphysici enim constitutivum adequatum vocant totum, et adequatum essentiae rei.
In vocali quaestione dic quod malueris. Sectio 2ª objectiones.
~~~~~~~~

Sectio 2.

Objectiones.

Prima ex Scotistis: ratio causæ extrinsecæ inadequatæ, et similiter formæ: quia utraque simul sumpta cum unione causam extrinsecam adequatam compositi. Probatur consequentia: si plures sint causæ extrinsecæ requisitæ ad effectum omnes simul applicari debent, et ut sic applicatæ omnes collective sunt causa extrinseca adequata effectus: ergo a pari causæ intrinsecæ inadequatæ collective sumptæ sunt causa adequata intrinseca compositi. Confirmatur: causæ intrinsecæ partiales ex unitiva in ratione causarum per ipsas, ut sit una causa per se adequata, et totalis intrinseca compositi. Probatur 2°: totum substantiale est unum per se: ergo supponere debet unam per se causam intrinsecam adequatam suam.

Respondeo verò contra objectionis negando consequentiam; cujus nullitas ex retortione ostenditur: nam quælibet pars totius accidentalis, et unius per aggregationem est causa inadequata intrinseca: ergo omnes simul sunt causa intrinseca adequata, ideoque quodlibet ex illis compositis distinguitur realiter a suis partibus simul sumptis. Ad probationem consequentiæ contra objectionem, nego consequentiam. Disparitas est: quia causa intrinseca respicit aliquid totale constituendum ab ipsa, hoc autem totale non respicit aliquod comparatum, cum se exhibeat: unde causa intrinseca inadequata non respicit illud esse totale ut totalitatem causæ intrinsecæ, sed ut totalitatem effectus. At causa extrinseca inadequata respicit aliam causam inadequatam, ut cum ipsa unam totalem causam constituat, siquidem hoc totale ex utraque consistens, respicit adhuc aliud comparatum, cui per physicum influxum ut communicet esse: unde causa extrinseca respicit conjunctam ex ipsa et ex alia inadequata, non ut totalitatem effectus extrinsecè causati, sed ut totalitatem causæ extrinsecæ causantis, alio modo: in causis extrinsecis collectio omnium causarum est causa, quia omnes collective causant; in causis verò intrinsecis non ita est: quia omnes collective non causant ut pars, sed sunt realiter, et formaliter ipsum causatum.

Ad Confirmationem distinguo antecedens: causæ intrinsecæ inadequatæ uniuntur in ratione causarum ut quælibet cum alia constituat compositum, concedo: ut quælibet cum alia constituat causam compositi, nego antecedens, et consequentiam. Sicut partes uniuntur in ratione partium non ad constituendam unam partem adequatam compositi, sed ad constituendum compositum; et sicut ubi, et actus uniuntur in ra-

-me causarum ad constituendum unum adaequate non autem ad constituendum una adaequata causa physica transfor-
mantis, ita omnes causae physicae inadaequatae totius subiecti unumquaeque ratione causarum ad constituendum
se totum subiectum non vero ad componendum unam causam adaequatam physicam totius. Ad 2um dico [illegible]
totum ubi tale [illegible] dari plures causae inadaequatae physicae [illegible]
[illegible] habeat ut perfectibile et perfectivum, non autem requiritur quod detur una per se causa physi-
ca adaequata: sicut ad hoc ut totum ex partibus eradicetur, [illegible] per se non requiritur [illegible].

Dico causa partialis dicitur correlative non solum ad aliam causam partialem sed etiam ad causam totalem, quae ex
collectione partialium coalescat; sed complet dare correlativum sine [illegible] correlationis: [illegible] causa
partialis physica, quin detur causa physica totalis. Probatur: [illegible]

[illegible]

consuetum vario [illegible] constituit, et [illegible] collectionem [illegible] sic [illegible] physicam constituit [illegible] nec unionem: quia nil physice [illegible]. Petimus [illegible], ad 2^{am} [illegible] non majorem [illegible] adjectam, majora [illegible] unionem causat id, cui [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] majora [illegible] unionem [illegible] causa [illegible] [illegible] majorem [illegible] communicare.

Objicitur 3° ex nostris RR.: partes divisive [illegible] causant, ut [illegible] causat physice [illegible] hoc [illegible] causa physica [illegible] [illegible] causat, et [illegible] causato; [illegible] id de quo verificatur causari [illegible] [illegible] causa [illegible] causa [illegible]. Probatur 2°: praeter [illegible] physicas non datur alia causa [illegible] causa [illegible] causa [illegible]. Probatur [illegible] causa physica causat, et praeter [illegible] physica non [illegible] alia causa physica. Probatur etiam [illegible] praeter omnes causas physicas [illegible].

Respondeo [illegible] partes [illegible] collective [illegible] divisive, [illegible] praeter omnes partes divisive sumptas nil causat, [illegible] praeter hanc causam [illegible] praeter [illegible] alia.

[illegible] sumitur collective [illegible] suppositum, quod omnes partes collective [illegible] hanc propositionem, praeter omnes partes collective sumptas nil causat, [illegible] per hanc [illegible] omnes partes collective sumptae causant et nil ab ipsis distinctum causat. [illegible] autem propositionis [illegible] 1^a falsa est: 2^a vero [illegible] nil ab illis adequate [illegible] causat, [illegible] nil ab illis collective [illegible] causat, [illegible] [illegible] a collectione causat et [illegible]. [illegible] non [illegible] [illegible], de quo verificatur quod [illegible] vere [illegible] [illegible] aliud a causa [illegible] vera: de causa [illegible] physica adaequata [illegible] verificari [illegible]: [illegible] de qualibet parte verificatur quod causat, sed non quod excludat [illegible] de collectione autem verificatur, quod excludat aliud adaequate [illegible] sed non verificatur, quod causat.

Ad 1^{am} [illegible] non majorem servata eadem suppositione [illegible] [illegible] propositio [illegible], si eam divisive accipiatur ~~[illegible]~~ [illegible] causa vera [illegible]

propositionis 1ª pars falsa 2ª: sumpta collective falsa est 1ª, vera est 2ª: hujus ratio disparitatis est, quia causa extrinseca, et intrinseca: siquidem de eodem subjecto, de quo verificatur etiam, quod excludat aliud a causando; at vero de subjecto, de quo verificatur quod causet intrinsece non verificatur, quod excludat aliud a causando. Ad 2 confirmationem distinguo antecedens; praeter omnes causas intrinsecas non datur alia causa intrinseca, supposito ly praeter omnes distributive, nego: supposito collective, subdistinguo: non datur alia non inclusa, concedo: non datur alia, inclusa tamen in collectione omnium, nego antecedens. Paritas non urget; dicimus enim, quod praeter omnes homines datur homo qui sit unus omnium, quia praeter quemlibet datur aliud homo praeter Petrum Paulus, et praeter Paulum Petrus, et omnes ut propositio ista praeter omnes homines non datur homo habet hunc sensum verum nullus est homo, qui non sit numeratus inter omnes; hic autem solum sequitur, nullam sit causa intrinseca non numerata in collectione omnium. Vel dispar est ratio, cujus paritas nulla est, quia non de eodem, sed de diversis subjectis verificatur, quod causet, et quod praeter ipsum nihil causet.

Objiciunt: ideo de omnibus partibus collective sumptis verificatur quod adaequate identificatur cum toto, quia de qualibet divisive verificatur quod identificatur inadaequate; sed de qualibet divisive verificatur causare inadaequate: ergo de omnibus collective verificatur causare adaequate: ergo sunt causa intrinseca adaequata. Confirmatur 1º: totum omnis causa intrinseca est causa compositi; sed omnis causa intrinseca est causa: ergo aliquid est de quo verificatur quod totum sit causa intrinseca compositi; sed illud erit causa adaequata: ergo. Confirmatur 2º: omnes partes distributive causant, et praeter ipsas collective nihil causat: ergo omnes partes collective, et distributive sumptae sunt causa intrinseca adaequata. 3º omnes partes collective sumptae excludunt a causando quamlibet aliam potestatem collective sumptae causant. Probatur consequentia quia si nec ipsae collective sumptae causarent, nec permitterent aliquam causam, non daretur aliqua causa compositi, hoc autem admitti non potest: ergo.

Respondeo distinguendo majorem, ergo sic: ideo in sensu materiali illationis, et in sensu formali illationis illam nego. Ratio est: talis namque est inadaequata identitas partium cum toto, ut stare nequeat sine identitate adaequata omnium partium collective sumptarum cum toto, identitas enim inadaequata partis cum toto est identitas inclusiva cum includente; cum ergo totum aliud a partibus non includat, recte arguitur ex identitate inadaequata partis cum toto identitas partium adaequata collective sumptarum cum eodem toto.

at hæc illatio non esse legalis, sive ex vi sua ostenditur retorsionibus: unde sub eadem maiore subsu-
me, sed de qualibet parte divisive verificatur distingui inadequate; ergo de omnibus collective veri-
ficatur distingui adequate a composito. 2.º sed de qualibet divisive verificatur constituere physicé,
et componere inadequate: ergo de omnibus collective verificatur constituere, et componere adequate, aliud
nimirum a se ipsis distinctum.

Ad 1.am confirmationem distinguo maiorem: ista omnis causa physica est causa exclusione causæ
supra diversum subiectum ab eo, de quo verificatur prædicatum, concedo: causæ supra idem subiectum, nego maiorem. Propositio
hæc exclusive sumpta omnis causa physica est causa, ut vera sit ita exponenda est: omnis causa physica
distributive est causa, et nihil adequate distinctum ab omnibus causis physicis collective sumptis est causa, ex ve-
ritate autem huius propositionis expositæ non sequitur, dari aliquid, de quo verificetur, esse causam
physicam adequatam. Ad 2.am confirmationem concesso antecedente nego consequentiam. Ratio: quia ut daretur causa physica adequata necessa-
rium erat, quod supra eandem entitatem caderet utrumque extremum, causat et excludit aliud a causando; cum ve-
ro partes divisive sint entitates distinctæ a partibus collective, inde est, quod licet de partibus divisive
verificetur quod causent, et tamen de iisdem collective verificetur quod excludant, non propterea datur
causa adequata. ad 3.am distinguo antecedens: partes collective excludunt a causando quamlibet aliam entitatem
non inclusam in collectione, concedo: inclusam, nego antecedens, et consequentiam, cuius probatio non urget sub distinctione data.

Objicies
5.º dato quod unio non sit pars physica compositi, ut nos asserimus, materia, et forma collective sumptæ causant,
et præter ipsas sic sumptas nihil causat: ergo dabitur causa physica adequata compositi. Probatur quia
materia, et forma collective sumptæ distinguuntur a composito, sed ideo collective sumptæ non causarent quia
tenus sic sumptæ non distinguerentur. ergo. Confirmatur: quod pertinet essentialiter ut quod ad compositum, et non est compo-
situm causat physicé compositum; sed materia, et forma collective sumptæ essentialiter pertinent ut quod ad compositum,
et ita sumptæ non sunt compositum: ergo. Respondeo negando 1.am sui partem consequentis. Ad probationem concessa maiori nego absolute
minorem. Ratio est: quia licet ex negata distinctione recte negetur ratio causæ; at non recte con-
ceditur ratio causæ, ex concessa distinctione: unde ex eo, quod omnes partes collective sumptæ non distinguuntur
a composito recte arguitur, quod non sit causa physica compositi, at ex eo, quod materia, et forma collective
acceptæ distinguuntur a composito non recte arguitur, quod sic sumptæ causent physicé compositum.

354

Secundo causa physica essentialiter connotat non solum causatum distinctum, sed etiam aliam causam physicam: sicut pars connotat essentialiter non solum totum, sed etiam aliam partem cum qua materia, et forma collective sumptae non connotant aliam causam physicam, licet utraque connotet compositum non sit causa physica observa hanc unionem non correspondere ut causalitatem materiae et formae collective sumptis, sed divisive tantum acceptis, nam sic connotat aliam causam physicam, quam non connotat collective accepta. Ad rationem confirmationis materiae, distinguo minorem materia et forma collective sumptae pertinent essentialiter ut quod per modum duplicis principii, concedo: per modum unius principii, nego minorem, et sic loquitur simili distinctione explico. Sed dices sicut materia, et forma collective sumptae pertinent essentialiter ut quod ad compositum per modum duplicis partis; non tamen per modum unius partis ideo quia non datur pars adaequata compositi, ita pertinent essentialiter ut quod per modum duplicis principii; non tamen per modum unius; ideoque non dabitur principium adaequatum, sive causa adaequata physica compositi.

Et ratio est: quia unio, quae est causalitas non correspondet duplici illi principio collective, sed divisive: non enim compositum ex materia, et forma unitur mia unione alteri principio, sed mia unione materia unitur formae, et forma materiae. Inferes falsum esse ex hac cujusdam recentioris statuentis dari duas causas physicas adaequatas, et totales: quia scilicet tam materia, quam forma seorsim sumpta sunt pars adaequata compositi; de ratione autem physicae nihil aliud est quam esse partem compositi: unde constat quod tam materia, quam forma sunt causa physica adaequata compositi. Constat quia quamvis materia se sola non possit causare totum non [...] quod non sit causa adaequata compositi, ignis enim sine Deo concurrente non potest causare alium ignem, et tamen ignis est causa adaequata alterius ignis. Ratio paritatis: quia sicut ignis, et causa creata non integrant unam causam, ideo quod sunt duplex causa adaequata in duplici linea causae 1°, et 2°, ita materia, et forma non integrant unam causam, ideo quod sunt duplex causa adaequata in duplici linea causae materialis, et formalis.

Falsum, quod est praedictum assertum propter rationem praelatorum; de ratione enim partis essentialiter est inadaequatio: unde pars adaequata esset pars connotans, et non connotans aliam partem; connotans ex ratione partis, non connotans ex ratione adaequatae. Confirmationis assumptum etiam nego, ipsius quoque paritatem; licet enim communiter dicatur ignis causa adaequata alterius ignis, non tamen est causa adaequata simpliciter, sed secundum quid, quia solum excludit necessitatem alterius causae creatae non autem necessitatem cujuscumque causae.

Iter ex adjecta pxaō n̄ra [illegible] causa adequata [illegible] superaxalis, qd dicatur n̄ d̄ posse [illegible] n̄t [illegible] naxale n̄ sunt una, sed duplex causa adequata, duplici linea causae naxalis, et supernaxalis, nō pretexea causa creata, et increata n̄ integrat una causa adequata; quia quaelibet una virtute sufficiens absolute, ad effectum naturae, qd naxia, et ita n̄ integrat una causa; et hinc n̄ sequitur, qd quaelibet sit causa adequata, ng adhuc quaelibet connotat essentialiter aliq causa; et [illegible] qd dicta naxia sit causa adequata in linea materiali sua; in hac linea causat, et eadem nil differt a naxia causat, ad summum d, qd sit causa adequata cum addito aliquo, ng d, qd simpliciter, et absolute n̄ sit causa adequata. Liber 2 Physicorum, de causis corporis naxalis. Disputatio proemialis de naxa, et ante fortuna, casu, et fato. Sectio 1a de naxa, et motu naxali.

LIBER II

Fisicorum de causis extrinsecis corporis naturalis

A causis intrinsecis corporis naturalis, ad ipsius causas extrinsecas fit transitus: et recte quidem, tum ut Aristotelis vestigia sequamur, tum quia cum scire juxta Phum sit rem per causas cognoscere, jure quidem merito postquam superiore libro de causis, seu principiis intrinsecis corporis Phus egit; de causis extrinsecis sermonem instituit. Hujus 2i libri de phica auscultatione materies grata quidem, et omnium judicio utilissima; quippe, quae nobiliorem phiae partem stinet et praecipua ad Theologiam fundamenta jacit. Doctrinam totam disputationibus quinque divisam dabimus: in 1a de causis in communi agemus: in 2a de causa efficienti in communi instituetur sermo: de causa 1a efficiente in 3a disputabimus: de causa 2a efficiente in 4a, et de causa finali, et exemplari in 5a demum Deo favente tractabimus, sed omnes has disputationes proemialis praecedet disputatio, in qua non pauca utiliora, et necessariora ad sequentes praemittuntur.

DISPUTATIO

Proemialis de natura, et arte, fortuna, casu, et fato

SECTIO I

De natura, et motu naturali.

1 Naturae multiplex sortitur acceptionem namque aliud apud Medicos, apud Phicos aliud, aliud apud Logos, apud Metaicos aliud, ~~apud~~ aliud ~~[illegible]~~ apud Teologos vox natura sonat. 1o enim accipitur pro natura naturante, id est pro mente divina, quae naturam omnium parens, et opifex ut scitur a Patribus, et Phis praecipue Platonicis, natura na-

nomine designatur, ut de illa Atheistas dicunt; ipsos Deum asserere, dum [illegible] genio naturae tribuentes:

Dixerunt, nullo mundum rectore moveri
natura volvente vices, et lucis, et anni

correlativum naturae; hac acceptione dicitur natura naturata id est omnis effectus a sua causa productus. Accipitur 2º pro existentium collectione; et sic ens existens dicitur esse rerum natura. 3º pro collectione causarum, et effectuum, qui non sunt supra vires, et aut exigentiam rerum naturalium; quo sensu naturalis dicitur productio caloris; supernaturalis productio gratiae [illegible].

5º [illegible] res procedit a substantia [illegible] et [illegible] Deo esse unica natura, et tres personaliter, ita verbum divinum existere naturam humanam et non [illegible]. 5º pro causa determinata ad suos effectus; et sic dicitur productionem caloris ab igne esse per modum naturae, quia ab igne determinato ad producendum calorem provenit: modo hinc [illegible] dicitur effectus [illegible] procedere a causa libera id est non determinata ad [illegible]. 6º [illegible] accipitur pro [illegible] genio, [illegible] [illegible] opus: et [illegible] in temperamento [illegible] ne qualitatum, et humorum quibus, quae [illegible], [illegible] quo [illegible] dicitur alter natura calidus, alter [illegible] [illegible]. Denique [illegible] et praecipue a philosophis accipitur [illegible] naturae eo sensu quo [illegible] naturam explicat 2º lib. Physicorum 3º, quae est: principium, et causa motus et quietis ejus, in quo est, primo et per se non secundum accidens.

Nemo quidem hanc Philosophi descriptionem sive explicationem non admittat, licet non eorum modo ab omnibus exponatur: [illegible] [illegible] explicationem, quae sic se habet. dicitur principium et causa, ubi vox una per aliam [illegible] [illegible] diceret principium, id est causa dicitur motus et quietis, ubi nomine motus intelligitur non solum [illegible] sive ab uno in alium locum, sed etiam motus [illegible] [illegible] qualitatis: nomine autem quietis non intelligitur [illegible] cooperatione cum motu [illegible] [illegible] per motum; unde quies non sumitur privative, sed positive, licet denotet simul [illegible] [illegible] [illegible] ex motu datur [illegible] ad quietem, et ex quiete [illegible] in motum [illegible]

d; natura sit simul datur, sola dum motu et acquiescit; non vero denotat simultate actus id quod non datur simul motus et quies respectu ejusdem termini, motus enim est et tendentia ad novum qualitatis vel quantitatis, quies autem quae terminus, sive permanentia termino acquisito per motum unde simul motus et quies respectu ejusdem termini dari nequit; licet respectu diversorum terminorum dari queat.

Dices praeterea ~~causa~~ ejus, quod quae subjectum motus debet esse principium ejus, ipsa quae ipse motus; motusque debet esse principio productus; sed ignis non reperitur ut natura philosophice accepta per motum quem causat in ligno, ipso calorem aut frigus ignis producat. Similiter quod non natura subjectum subjectum recipit motum ab alio, ut [illegible] recipit impulsum, quo subjectum producitur: quia motus ille [illegible] subjecto non producitur a natura: unde ex quo constat [illegible] non esse opus naturae quia acceptum ex subjecto motum recipit. [illegible] et in subjecto ad esse, ut denotatur subjectum illud [illegible] [illegible], et accidentale [illegible] a ratione naturae, et ars salutandi, ut quia licet medicina causet sanitatem in medico ipso, ipso quo d; et ars salutandi causet motum subjecto ipso quo d utraque tamen quae ars [illegible] [illegible]. Quaeritur hic quibus conveniat ratio naturae explicatum.

Respondeo conveniri hic substantialiter praeter ex Aristotele hic capite 1° lex 16 [illegible], [illegible] substantialiter habet esse naturam et de subjecto quod, sive disposito substantiae substrato quod hic substantialis; [illegible] a ratione: quia hic substantia [illegible] prior substantiae, a quo subjectum [illegible] operationum [illegible] quod natura. Inferatur hic [illegible] rationem [illegible] naturae respectu operationum, quae scilicet [illegible] [illegible]. Ratio quod: quia [illegible] operationes sunt proprio [illegible] ut talis; et quae quod subjectum [illegible] [illegible] producitur [illegible]: quod subjectum motus ejus, ipso quod [illegible] et [illegible] rationem naturae, [illegible] [illegible] causarum rationem. Ratio quod, quia hic caelestes sunt subjectum activum motus, et [illegible] illorum corporum, quorum [illegible] ratio naturae.

Sed dices: respectu motus et operationis naturalis, ideo quod natura, quod per motus motus mutatur; ipsa non [illegible] per motum naturalem per hoc [illegible] mutatur subjectum [illegible], non activum. Respondeo negando [illegible]: quia juxta Aristotelem [illegible] ad rationem naturae sufficit quod sit subjectum motus naturalis, quod conveniat subjectum activo, et hoc quod [illegible] activum [illegible]

ratione gratis exercetur ad spiritum naturam, quod sit principium per se mutabile per motum ad hoc: consistit probari quod principium principium receptivum adequatum, vel inadequatum operationum, quas elicit, et quae sunt proprie totius compositi. Inde potest ... omnino naturae et natura principium extra ... illarum operationes philosophus dicit lib. de partibus animalium cap. 1°. ergo ratione non esse naturam: quia philosophus in citato loco solum asserere ergo in statu separationis non esse naturam, et hoc recte dicit quia operationes, quas in separata elicit non sunt proprie totius compositi. at cum operationes, quas in statu unionis ad corpus elicit sint proprie totius, ratione potest naturam dici.

Dices contra 2° illas Caeli ... rey non movetur, sed fixum manet in centro suo, nunquam praeter aliorum Caelorum, nec praeveniri, nec corrumpi praecisio, quae habet in centro; nam illa producitur, et conservatur ab agente extrinseco, consistere, celos quae movere: ergo. Respondeo 9. concedendo quod ratio ... quia terra principium, et aliorum caelorum, in ... a motu in centro habet alios motus videlicet, productionem et conservationem propriarum passionum: tum quia pixay habet virtutem, ut si a centro extraheretur moveretur ad ipsum, alterius enim caeli habent virtutem ut in centro quiescant, et ut si a centro extraherentur se moverent ad ipsum acquirendum, respondeo 2° cum: muni ... spiritum naturae convenire etiam materiae 1°.

Probatur ex Aristotele loco citato, et 5° metaphysicae cap. 4° dicente naturam est ex quo primo consistit generatum, quod terminatur; id autem ex quo quod terminatur generatur, materia est: 9. cap. insuper hic cap. 1° fundit: uno igitur modo natura sic dicitur prima ... uniuscuiusque subjecta materia ... principium motus, et mutationis; alio autem modo ... et ex aliis pluribus verbis colligit ... materiam ... naturam; tum ratione definitio ad hoc ... potius compositum, quam ad aliud a ratione etiam probatur: 1° quidem quia materia est principium motus, et quietis ejus in quo est, ... sit causa ... totius compositi. 2°: quia materia est pars constitutiva compositi et principium operationum, illorumque causa materialis: ergo natura.

Sune-

res sive naturam esse principium

Itaque aqua procedet. Sed calor [illegible] a Deo [illegible] impedit frigiditatem aquae resistendo
si a Deo ipsa producatur. Dicatur: pro quibus [illegible] tunc aqua resistit calori pro quibus ei
sit frigiditas; [illegible] cessaret tunc [illegible] [illegible] cessaret etiam [illegible] permaneat
permanere etiam deberet resistentia; [illegible] pro quibus aqua habet calorem a Deo ipso
productum [illegible] frigiditatis [illegible] pro [illegible] resistit calori [illegible]
[illegible].

Igitur calor [illegible] aqua ab aqua naturali in [illegible] violentus est, quia productus [illegible]
[illegible] quia calor [illegible] inclinationem naturalem aquae [illegible] repugnat [illegible] naturaliter est
ad frigiditatem [illegible] ab aqua [illegible] producatur de naturali [illegible]

ut status violentiae ... talis erit, qui fieri a Deo productus sit, ab ipsius ... textus posse Deus producere creaturam in illo violentiae statu, ut ... effectus ... per negationem concursus, ... Deus denegaret ad ... creaturae ... quibus habebat naturae respectu ad ... violentiae. Ratio quia pro illo ... praeparet creatura ... negare ... creaturae ... Deus ... auctor naturae praeparet ... cum ipsa ordinis ad productionem suorum effectuum; ergo denegatio illius concursus esset contra exigentiam creaturae: ergo hoc per talem negationem pateretur violentiam nativam scilicet a Deo inductam.

Objicies. Posito 1°: nulla creatura potest resistere Deo ejus auctori: ergo nequit pati violentiam ab ipso. Antecedens patet ex variis scripturae testimoniis. Objicies 2°: quia creatura habet inclinationem naturalem ad obediendum Deo, et quidem majorem, quam ad bonum particulare ipsius, sicut aqua majorem inclinationem habet ad replendum vacuum, quam ad bonum particulare ipsi conveniens; et ideo ascensus aquae per fistulam fit naturalis; non violentus: similiter dicitur quod creatura habet majorem inclinationem ad bonum universi, quam ad bonum particulare: ergo cum majus bonum sit obedire Deo quam proprium bonum, imo et totius universi major inclinatio datur creaturae ad obediendum Deo, quam ad bonum proprium ipsius: ergo.

Respondeo: Antecedens ex scriptura 1° constare objectis, psalmo ... ab his dicitur, a resistentibus dextera tua custodi me, et alterum, quoniam voluntati ejus quis resistit: quod creatura posset resistere Deo. Dicendum respondeo 1° creaturam ... calori, quam ipsa Deus inducit. 2° distinguendo antecedens: nulla creatura potest resistere Deo vincere ..., vincere Deo, nego antecedens: quia creatura saepe resistit Deo per hoc quod aptat oppositam hoc ... resistentiam, licet nulla sit ut vincat Deum sufficiens, tamen ut creatura violentiam patiatur a Deo, et sic explodantur auctoritates, quas contra nos afferre solent adversarii, et quidem ita videtur omnipotens, et victrix virtus Dei in detentione decursus aquae jordanicae, in divisione aquarum maris rubri, et similibus, quorum omnium admiratio nulla esset in omnipotenti victrici manu Dei si nulla resistentia, sive inclinatio et propensio ad oppositum creaturis datur.

Ad 23 objectionem respondeo creaturam habere potentiam obedientialem sive potentiam ad obediendum Deo in passione alicujus effectus, qui sit contra illius naturalem inclinationem quam potentia nec est contra naturalis ad talem obedientiam; nec est ad hoc, ut creatura aquae bene se habeat cum sua, cui refrigerat, ac cum sua opposita quam expellit, sed ad hoc ut cum naturali reluctantia subdatur Deo agenti, et quod admittere in aqua duas contrarias propensiones in oppositas, alteram superiorem ad calorem vel inferiorem alteram in frigiditatem: auctus, in igne appetitum, manifeste experientia et inclinationem naturalem contra non resistentiam, qua Deo obediat, et inferiorem erga resistentiam, qua inclinatione, et appetitu proprio, [illegible] absurdo dici nequit.

24 Et hic, quamvis creatura [illegible] cum Deo non requiritur quod habeat [illegible] ad [illegible] obedientiam, seu ad naturam a Deo actam oportet [illegible] naturam, duo [illegible] [illegible], ad [illegible], ac [illegible] [illegible] Deo obediat; hujus propositionis ratione res inanimatae [illegible] Deo, respectice, [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] mora [illegible] obediet et in aqua obediens est Deo [illegible] movetur ad calorem; quia [illegible] motus [illegible] divinus Dei sine mora fiat [illegible] a [illegible] extrinseco [illegible] contra inclinationem naturalem aquae, [illegible] cum violentia ad exemplum [illegible] aquae respondeo, [illegible] quia [illegible] aquae [illegible] naturalis, et non [illegible] [illegible] ideo est quia juxta plures [illegible] est juxta aquae inclinationem ad proprium bonum; siquidem [illegible] bonum aquae est [illegible] illa, et [illegible] non detur vacuum, ne impediatur [illegible] aquae calorem vero etiam si a Deo producatur aquae manus est, quia privat illam frigiditate sua, appetit naturaliter.

Quod si aliquis aquae [illegible] [illegible] [illegible] aquae [illegible] non [illegible], [illegible] a fortiori aqua [illegible] bonum universale est non dari vacuum in natura; [illegible] aquae violentus [illegible], et nota [illegible] contra adversarios [illegible], [illegible] juxta ipsos aqua non patitur violentiam in motu [illegible] per actionem [illegible] creato, licet [illegible] [illegible] nec aqua patietur violentiam in motu ad calorem provenientem ab agente creato. [illegible] quo [illegible] habet calorem [illegible] a fortiori agente non [illegible] frigiditas: et nec [illegible] [illegible] calorem productum a Deo: ergo violentia non erit contraria frigiditatis. Praeter hoc [illegible] non patitur violentiam sub calore producto ab agente creato [illegible] igne [illegible]; quia [illegible] non [illegible] frigiditas. [illegible]: non [illegible] frigiditas [illegible] naturalitatem, [illegible] necessario efficientis [illegible] cujus [illegible] [illegible] [illegible] frigiditas, [illegible] [illegible]

Posito, et non natur[a]e propter rectorium facta, sicut nec nabis, et varie, et naturalitatis sufficere ad violentiam aquae, qua calorem habet, et caret frigiditate.

Final mente alo tercero delo razon rrespondo mas que obedecer a Dios, que obra mmm junta mente con las criaturas, que por el bien proprio [illegible] j luego la mayor inclinacion se da en el agua a obedecer a Dios juntamente con el fuego que produce en ella el calor que alo propria frialdad, y siguiente mente [illegible] la produccion del calor por el fuego mmm junta mente con Dios opera junta mente natural el agua y no violenta directa mente respondo negando absolutamente el consequente, porque si el bien delo universo es impeditivo de los particulares de ninguna modo illud propendet, sed potius naturaliter aversatur: de aqui que la criatura que el bien de lo universo propendeat debet etiam bonum creaturae, et ut magis inclinet in illud debe ser mayor bien de el mismo. A la razon tercera digo que aunque obedecer a Dios sea en el mismo sea mayor bien que ser el bien particular por mejor dicho y de lo universal et licet sit etiam bonum seu qua se majus bonum universi quam particulare por tanto no se ha de conceder a qualquiera criatura la mayor inclinacion a obedecer a Dios o al bien universo que al particular, porque la inclinacion natural de la naturaleza (de la qual ablamos) es al bien que le conviene, de si el bien aquel sera el mayor sera malo para la criatura, y [illegible] impeditivo de su bien particular la criatura ni mas ni menos in illum propendebit.

[illegible] propter totum, et non contra: quod pars magis propendeat in bonum totius, quam particulare, et dicitur bonum ipsius, in adimplemento voluntatis divinae, per quam sunt omnia, comparatur ad particularia bona sicut totum ad partes: ergo. [illegible] in corpore humano pars nimis principalis manus [illegible] exponitur ictui, ne nobilior pars caput [illegible] laedatur. Praeterea bonus civis propter bonum commune reipublicae bona particularia prodigit: ergo [illegible] naturalibus, quam politicis [illegible] bonum totius praevalet inclinatione inclinationi in bonum

partiale. At concesso 1° parte ptis ipstius, et 2ª sequela non est: quia licet pars sit propter totum non ideo magis propendet in bonum totius, sicut est in expeditivum boni partialis, quod in proprium bonum, concessi 1 parte quia sicut partem habere potest nequeat pars non est proprie mensura ad totum, sed ad aliud totius: ideo sicut totum est adequate propter se, etiam pars inadequate est propter se. Deinde ratio non est probabilis: quia non apparet, quo modo calor productus a solo Deo in aqua referetur ad frigiditatem sicut totum ad partem.

Ad rationes discursivas: etiam in naturalibus, quam in politicis inclinatio elicita praevalet, dico: innata non est. Inclinationem appetitibus regulare debet elicita inclinatio in bonum totius, seu commune, qua per se loquendo et ceteris paribus debent regulare suis appetitibus per modum boni particulare, et hinc, quia majus bonum totius hominis est salus capitis, quam salus manus, hoc ex propriis appetitibus eliciti recte exponitur brachium, ne caput laedatur. Similiter homo partialis possunt elicite, non vero innate, et naturaliter bonum proprium bono reipublicae, at non est ita evenit in innatis appetitibus ut talibus, quia inclinatio innata fertur in bonum sibi conveniens ut tale, propter quod si bonum totius non est conveniens parti, sed potius disconveniens non trahit natura inclinationem imo potius nullam trahit.

Adde circa exemplum civium hominem innate appetere sua physica naturalia bona, ut sui conservationem, non vero bona totius reipublicae sive extrinseca, v.g. ... ab externis hostibus non capiatur, aut ... vita Principis conservetur, cujus signum est displicentia resultans necessario ex propositione mortis, aut mutilationis alicuius partis, cui displicentia similis non resultat necessario ex propositione alterius majoris, ut patet ex non necessaria displicentia in hostibus, qui ejusdem naturae sunt, denique exemplum in anteriores devolvitur, quia hoc ut bono reipublicae consulat, recte elicite inclinat in partem mali patiendi ab alia creatura: in aqua inclinabit innate in proprium malum ipsum ab alia creatura igne v.g. frigiditate non patietur violentiam, quod nemo dicet, vel nullum est dandum exemplum.

Tertio objiciunt

Post Divum Thomam 3° contra gentes capite 10 dicentem: quidquid a Deo fit in qualibet creatura non potest dici violentum nec contra naturam, et 1ª parte quaestione 105 articulo 6 ad primum: cum naturae ordo sit a Deo rebus inditus, si quid praeter hunc ordinem faciat non est contra naturam, hinc Augustinus contra Faustum, id quod a Deo fit cuilibet rei est naturale, id vere fecerit a quo est omnis modus, numerus, et ordo naturae, hoc ipsum ...

cat Sanctus Doctor quaest. 1 de potentia articulo 2° ubi ait, quamvis concedatur, Deum posse facere supra cursum naturae, non tamen posse facere simpliciter supra naturam, nihilominus Angelicus Magister suam mentem dilucidius aperuit quaestione 6 de potentia articulo 1° ubi admisso, Deum posse facere supra naturam particularem, quae in cuiuslibet rei creatae corruptione accidere, ex Philosopho docet; quia destructio est supra naturam rei, quae destruitur.

Admisso quod Deus posset facere supra naturam universalem, hoc est supra Coelum, non potest autem supra naturam universalissimam simpliciter, prout haec dicitur causa, seu causa universalissima. ubi ait supra fatur: sicut ergo per virtutem coeli potest aliquid fieri supra hanc naturam particularem, non tamen hoc est supra naturam simpliciter: quia hoc est secundum naturam universalem, ita virtute Dei potest aliquid fieri supra naturam universalem, quod est ex virtute coeli, non tamen erit supra naturam simpliciter; quia erit supra naturam universalissimam, quae consideratur ex ordine Dei ad omnes creaturas, et hinc Augustinus docet quod Deus nihil contra naturam faciat colligitur hinc, quod Divus Thomas non sibi contrarius, in eadem quaestione articu. 2° ait contra naturam esse dicitur, quando naturae remanet contraria dispositio ad effectum, quem Deus facit, sicut quando reservavit pueros illaesos in camino, remanente virtute comburendi in igne, et quando aqua jordanis stetit remanente gravitate.

Unde aperte nobis non est prorsus idem effectus, qui est simpliciter violentus, et est simpliciter supra naturam: nam motus lapidis sursum est absolute violentus, absolute autem vera est haec propositio, motus ille violentus est, iste autem motus licet sit supra naturam lapidis, non tamen est supra naturam moventis lapidem; atque adeo non est supra naturam simpliciter, secundum quidquid de illo possit esse absolute violentum; et absolute naturae, non solum, quia supra vires naturae, sed quia supra vires, et juxta capacitatem naturae fit; non quidem, supra, et juxta capacitatem naturae illius, cui infertur violentia; sed juxta capacitatem naturae illius, quae violentiam infert, et hinc constat sensus, et mens Divi Thomae, quo nobis omnino faciet satis. per nobis per verbis ex Divo Augustino allatis naturale accipi a Sancto Doctore pro eo quod recte, justum, et secundum rationem est, ut persuadet verba, quae sonant, sequitur ipsis; sed res ipsa haec quidem supra naturam facit, nisi in faciat: non vero accipit naturale prout opponitur violento, et ideo quia Deus possit facere aliquid supra naturam ipsius, quod opponitur violento, hoc ipsius in loco citato verba persuadent, supra naturam non in quo dicimus aliquid Deum facere, quando facit supra id

quæ notimus in natura. sectio 3ª de arte, ubi de forma artificiali.

Sectio 3

De arte ubi de forma artificiali

Naturæ respondetur aliqua ars, cujus à natura discrimina observanda modo sunt, discriminatur primo natura, et ars, quia ars est aliquid accidentale; natura vero, aliquid substantiale est. 2º ars est principium directivum tantum, natura vero est principium activum, vel saltem passivum operationis provenientis à principio physico, 3º natura potest efficere immediate effectus naturales, ars vero effectus illis solum similes, et si aliquando operatur eos efficit, non nisi directive, et mediate illa efficit in quantum immediate dirigit agentia naturalia ut removeant prohibentia, et activa passivis applicent quæ suis viribus ut sic natura juvetur ad effectus naturales producendos, et ita medicus aliquando operatur sanitatem applicando virtutes herbarum, quia virtus herbarum applicata illam naturaliter causat, et sic de alijs artibus.

Definitionem artis dedimus in logica proemialibus, et ex ibi dictis constat obiectum attributionis illius esse opus factum ex directione artis, quod solet appellari artefactum, seu opus artificiale, quæ denominatio, ut potest ea vero explicari artificiato, ut quando ars dirigit ad ponendum hoc, vel illud actionem, quia in illa est rectitudo naturalis in ordine ad finem artis, vel potest esse in eo artefacto ut aliquando scilicet provenit à forma figuræ, ad quam ars dirigit: artefactum ejusmodi constat ex materia, et forma, de materia satis in logica, de forma vero seu figura rogatur hic in quo consistat, dubium vero procedit de opere externo effecto juxta regulas artis, in quo est solum cadere potest forma figuræ.

Dicimus 1º, formam seu figuram artificialem, seu figuram consistere partim in positivo, in negativo partim: in positivo, quatenus essentialiter dicit collectionem partium taliter, vel taliter contextarum in ordine ad se: in negativo quatenus essentialiter dicit negationem aliarum partium superfluarum, aliter stringentium partes illas inter se. Ratio quia in hac consistit positivo forma artificialis, seu figura artefacti, et aliquo ex illis negato, seu ablato quando ex illis aufertur forma, seu figura simul, et profecto: statua v.g. referens ad vivum Cæsarem dicit partes diminutive unitas, et in ordine ad se contextas, et ulterius dicit ablationem, seu negationem aliarum partium superfluarum, quæ instrumentis artis auferuntur, lignum enim rudo, etiam si retineat partes ex quibus consurgere posset statua, talis tamen non erit nisi dum perficiatur, et contexatur.

Similiter pictura non solum dicit

lores taliter, et taliter variatos, et in ordine ad [illegible], et [illegible] diligentiam alterius superposit colores figurarum depictas, sic
id etiam constat in literis O

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

prysticy et ubicaonem, substie, sed quantitatis; cum autem in Eucharistia quantitas et ejus ubicao maneat manet figura panis, sed contra, quia vel ubicao quantitatis est eadem cum ubicaone substie panis, vel non: si 1um cum facta consecratione non maneat ubicao substie panis, neque manebit figura panis imo neque manebit figura quantitatis siquidem hoc figura erat ubicao non solum quantitatis sed etiam substie panis; sed hoc ubicao non manet post consecraonem: ergo.

Si 2um quod sicut substia panis habet ubicaonem distinctam ab ubicaone quantitatis habebit etiam figuram distinctam a figura suae quantitatis: ergo facta consecratione quantibus maneat figura quantitatis, figura tamen panis non manebit, nam licet ubicao quantitatis maneat non manet ubicao panis. Probatur ex Patre Aguilar, nam destructa quantitate statuae, remanente tamen substia saltem cum accidentibus eo ordine quo prius erat, manet eadem figura statuae, sed non manet eadem quantitatis ubicao: ergo. Ubicao quantitatis substiorum est figura statuae, hic etiam consentit citatus PP., figuram tam ab arte, quam a natura, vel etiam casu factam, consistere tamen in actuali ubicaone partium figurati; sed in ordine et dispositione partium, sive in proxima aptitudine ad talem actualem partium ubicaonem.

Probatur ex Phō 5 metaphicae capite 19 dicente dispositio est ordo habentis partes, figura autem est dispositio partium non quidem secundum situm, sed secundum figuram ut ex Pho, at Primus D.r, ut autem hoc ordo et dispositio a pretius percipiatur notat ubicaonem cum adequatam, et ... rei locatae ad locum extrinsecum, quae petit dispositionem partium rei locatae. Haec dispositio dicitur, et apellatur extensio partium quoad se, et continuao; hoc autem continuao, et extensio et extensio partium quoad se consistit in diversis unionibus partium inter se per quas corpus exigit talem locaonem, ut una pars

sit extra aliam, ita ut naturaliter loquendo pars A correspondet loco A et pars B loco B adaequatur; fieri tamen potest miraculose ut stante tali partium unione, et extensione partium inter se, quoad locum tamen non sit extensa, ut accidit corpori Christi Domini et ejus membris in Eucharistia.

Infert hic ejusmodi partium extensionem non esse proximam et ultimam aptitudinem quoad locum, ideo quod figura non consistit in sola partium intrinseca extensione, figura enim non est quaecumque aptitudo, sed terminata, et ultima eaque oriatur et resultet ex situ intrinseca partium, itaque id ratione cujus partes extensae intrinsece et quoad se determinantur terminate, et proxime ad extensionem externam, et localem figura dicitur; id autem esse asserit qualitatem quandam per quas partes unitae et extensae quoad se fiunt distinctae et impenetrabiles. Infert etiam figuram non esse modum resultantem ex ubicatione, sed potius dici qualitatem ex qua talis ubicatio resultat; non enim quia globus habet talem ubicationem globus dicitur, sed potius dicitur, quia globus talem habet ubicationem. Ita facile persuadetur, imprimit, quia ratione dat corporum penetrationem, sublata nimirum unius corporis figura haec est ratio, et distinctio partium, qua distinctio ablata successive quantitas non erit prout quantitatibus minimum.

Quatuor igitur aiunt constituta haec. 1° figuram non esse actualem ubicationem, 2°: figuram esse physicam qualitatem; et haec ex sententia Philosophi variis in locis, neque enim figura potest esse substantia: quando enim cera amittit figuram sphaericam quam habebat eadem manet cerae substantia, quae prius erat. 3° figuram esse qualitatem absolutam, non modalem; quia figura substantiae panis manet in Eucharistia post consecrationem, quod non fieret, si modus esset substantiae: quia figura panis non est modus substantiae panis. 4°: figuram substantiae non consistere in extensione quoad se, neque in quantitate: utraque enim stare potest sine actuali figura.

Et sic Theologi dicunt cum Divo Thoma, Christum Dominum in Eucharistia retinere suam quantitatem, et extensionem intrinsecam, et tamen non retinet in Eucharistia figuram. Sic statua ex artificio intentione elaborata, et statua naturaliter, vel casu ex fortuito causarum naturalium concursu facta quoad intrinsecas non differunt, sed quoad externas; quia scilicet statua ex intentione artificis facta cum secundum referri potest ad ideam, exemplar, et archetypum, sive formam praeconceptam in mente illius, qui figuram artificialem fecit. Hoc pulchre satis, in vero

omnia esse vera asserere non audeo, nec confutare vacat; ea quae dicta sunt sint satis pro quaestione hac, de qua currente calamo autores tractant. Sectio 4ta de fortuna, fato, et casu.

Sectio 4.

De fortuna, fato, et casu.

Aristoteles 2° magnorum moralium de fortuna loquens, inquit, ubi est minimum fortunae, ubi plus est intellectus; ex ignorantia enim ortum est ut cum homines sero luminis [illegible] ante Catholicam philosophiam sero lumine, vel oculos velato [illegible], quod fortunam appellabant, cujus [illegible] ductu eventus [illegible] opinantibus hominibus accideret. ille nobis [illegible] dixit, sed nos te facimus fortuna deam, fortuna sic definitur est causa libera effectus praeter intentionem [illegible], [illegible] bona, vel mala, fausta, vel infausta producit [illegible], qui fortuiti, aut inopinati [illegible], v.g. [illegible] terram effodiens [illegible] invenit thesaurum, [illegible] thesauri [illegible] est eventus fortuitus et inopinatus, quia [illegible] terram [illegible] : [illegible] terrae effossio non est causa per se, sed per accidens [illegible] thesauri; nec [illegible] intervenit fortuna, nec causa alia [illegible] thesauri praeter hoc.

[illegible] spectat casus [illegible] et [illegible] non libera accidens praeter intentionem [illegible] habet [illegible] fortuna; casus [illegible] etiam solet ad causas non [illegible], v.g. tegula tecto decidens causat capitis percussionem, [illegible] motus [illegible] effectus naturaliter, et per se causatus; naturaliter enim movetur [illegible]; capitis vero percussio est effectus per accidens et casus, ideo [illegible] effectus [illegible] potest esse fortuitus, et [illegible] casualis, [illegible] videlicet [illegible] proveniat ab operante propter [illegible], seu a causa libera, et a non libera, seu propter [illegible] non operante, ubi [illegible] tamen per accidens, et praeter intentionem [illegible]. et [illegible] dignoscitur discrimen inter fortunam casum, et naturam; [illegible] inter effectus naturales, et fortuitos, sive casuales. Colliges, respectu Dei nil esse fortuitum, aut casuale, cum Deus omnia sciat, omnia praevideat, omnia [illegible] juxta ipsius rectissimam [illegible], aut permissionem [illegible]

eveniat.

Circa fatum errores varios fere, etnicorum stultitia effinxit: aliqui existimarunt, esse quandam causarum colligationem ex astrorum motibus, ac vi ineluctabili efficaciae trahente, quae vim, nec ipse Jupiter summus Deorum imperator impedire, nec infringere poterat. Alii dixerunt esse supremi numinis voluntatem, cui fatalem necessitatem rerum ordinem tribuentes, ut voluntatis creatae liberum arbitrium perimerent omnino. Catholica vero Philosophia ex Boetio lib. 5° de consideratione fatum ita definit: est inhaerens rebus mobilibus immobilis dispositio, per quam divina providentia suis quaeque nectit ordinibus; hoc est ut patres [illegible] tribuentes explicant causarum secundarum ordo divinae providentiae subjectus.

Itaque catholici nullum aliud fatum agnoscimus, nisi quandam causarum secundarum connexionem, in quantum subjiciuntur et sunt [illegible] prout sunt divinae providentiae infallibiliter consequuntur effectus: Deus enim infallibili scientia sua ductus causas creatas ita ordinat, et disponit ut ad effectus necessarios causas necessarias, et ad liberos, liberas adaptet infallibiliter; hic licet ordinatio ista, si ex parte causarum secundarum consideretur fatum dici queat, cum respectu Dei providentia dicatur; at fati nomen evitare debet, juxta Divum Augustinum 5 de civit. Dei cap. 1° per hoc; si quis res humanas fato tribuit, qui ipsam Dei voluntatem, vel potestatem fati nomine appelat, sententiam teneat, linguam corrigat. Disputatio 1a de causis in communi. caput 1 definitur et dividitur causa in communi. Sectio 1 causae definitio

Disputatio 1

de Causis in communi

Caput 1

Definitur et dividitur causa in communi

Sectio 1

Causae definitio.

Omissis aliorum definitionibus passim apud autores videndis, causam sic definio; est principium per se

sed non potest communicare esse limitatum alteri; proprium ponitur loco generis, communitari
alicui quod causam dicit ut constat ex dictis disputatione et capite 1[us] praefatae libri Pater enim
Divinus principium est divini Filii, non vero causa, nec Filius est causatus aut effectus a Pa-
tre; similiter de Patre et Filio respectu Spiritus Sancti reliquo de omnis particulae applicat dictum causae
a principio, quia causa non est, data differentia est Theologorum doctrina, qui cum Divo Thoma opusculo [illegible] capitulo
contra errores Graecorum, [illegible] Latinis sequuti ex eo, quod Filius divinus diceretur causatus fac-
tus, seu effectus. [illegible] cum esse limitatum et creaturae: eo quia juxta causa pete-
re limitationem [illegible].

Ideoque Pater non est causa Filii divini, nec Pater, et Filius cau-
sa Spiritus Sancti; quia Pater communicat Filio esse illimitatum, et similiter Pater et Filius
Spiritui Sancto esse illimitatum communicant esse numero divino [illegible], ideoque in Symbolo di-
citur Verbum genitum non factum, quia licet vere genitum, et vere productum sit (nam hoc li-
mitationem non dicit) tamen non est factum nec est effectum. Omnis itaque effectus, seu est effectus
[illegible] creatura, et [illegible] limitatus exit non omnem [illegible] excedere perfectionem causae. Sed effectus
[illegible] divino, et sic quaecumque [illegible] sit quid [illegible], [illegible] cujuslibet creaturae semi-
te experitur; cum omnino [illegible] licet res creata capax perfectionis [illegible] similiter infinito, effectus ratio-
rio limitatus evadit: hoc autem limitatio cum divinis Personis convenire nequeat recte ex-
statur causa per ordinem ad limitationem rei productae, ut [illegible] solum conveniat causae,
non vero principio ad [illegible] productivo, divinis a [illegible] Patres [illegible] causa
relegant.

Infertur [illegible] correlativum causae esse causatum sive effectum; omne autem causatum seu
effectum ex sua [illegible] finitudinem, et limitationem creaturae dicit, nam apud Philosophos omnes causae
[illegible] sub universalitate creaturarum comprehenditur ut dicit Divus Thomas [illegible] opusculo
capite [illegible] [illegible] causa, et [illegible] debere dissimilem ut non [illegible] cum [illegible], eodem
videlicet, et [illegible]. Ratio est: quia juxta Divum Thomam 1ª parte quaest. 32 articulo
[illegible] nomen causae importat diversitatem [illegible], et [illegible] suo [illegible] insuper [illegible] cum [illegible]
cta cum [illegible] [illegible], [illegible] nisi ratione solius limitationis, et finito

perfectioni, respectu Deo, sed tum causa debet esse finitus, et limitata perfectionis quia causa et tum taliter debet differri inter se ut non efficeretur realiter cum 3° consequet indivisibili. Sectio 2a causa dividitur.

Sectio 2.

Causa Dividitur

Universalissima causae divisio est in physicam et extrinsecam; physica est, quae communicat esse effectui suum ut constitutivo, extrinseca est, quae communicat esse effectui non constitutivo effectum: causa physica subdividitur in materialem et formalem: materialis est, quae ut subjectum constituit effectum, cui communicat suum esse; formalis vero, quae ut forma constituit effectum, cui suum esse communicat. Causalitas correspondens his causis est unio, effectus vero est compositum, ut abyde constat expositio. Causa extrinseca subdividitur in efficientem, finalem et exemplarem; efficiens est causa potens communicare esse limitatum alteri per physicum influxum, seu actionem. Finalis est id, cujus gratia aliquid fit; exemplaris vero id, ad cujus imitationem aliquid fit.

Praedictae divisiones, et subdivisiones omnes ratio desumitur ex eo quod omnia ea, quae per se solent concurrere ad esse corporis naturalis. Explicatur in hoc: in exemplo aliquid debet concurrere, quod per physicum influxum, seu actionem tribuat homini verum et physicum esse, et hoc est causa efficiens; insuper homo constat subjecto, et forma, sive corpore, et anima, quae sunt partes constitutivae ipsius: ergo debent concurrere causae materiales et formales. Rursus propter aliquid homo factus est, cum itaque ~~primum~~ finis moveat ad operationem, inde habet quod debet esse per modum causae finalis. Denique homo factus est ad imaginem Dei, ergo habet causam exemplarem similiter discurre respective aliorum effectuum.

Quaeritur tamen, an praedictae causae conveniant univoce in ratione causae seu similiter an praedicta divisio et subdivisio causae recta sit? Respondeo 1° communem sententiam divisionem causae in efficientem, materialem, physicam, et formalem rectam esse. Probatur: quia ejusmodi causae proprie participant rationem causae, de efficienti a nemine dubitatur, de materiali physica et formali suadetur contra Patres Obiedo et Peinado: nam causa materialis physica, duo formalis sunt proprie communicativae esse limi-

tur alteri, nimirum posito, et ea proprietate, qua sit principium rei limitatae sit causa illius et sic sit proprie et simpliciter principium seu limitatae rei.

Dices ex Patre Peinado juxta Divum Augustinum omnis causa absolute talis est efficiens: ergo causa extrinseca non est proprie causa. Respondeo antecedens: omnis causa extrinseca absolute talis est efficiens, concedo; omnis alia simpliciter, nego: quia causae absolute et simpliciter est principium communicans esse limitatum, quod si principio non convenit nisi causae efficienti, et hic est verus, et communis sensus pro quo nobis standum est, non autem pro placito aut libito aliquorum Recentiorum admittentium solum veram rationem causae in causa extrinseca; ex quo facile destruitur causa adaequata intrinseca, et principium intrinsecum adaequatum compositi quia scilicet nec causa intrinseca, nec principium intrinsecum sunt proprie et vere causa, et sic non debent distingui a causato

doctores dicunt.

Respondeo 2°: causae finalis et exemplaris non esse proprie causas: unde colligitur divisionem, quae fieri solet causae in efficientem, materialem intrinsecam, et formalem finalem, et exemplarem, per quam divisionem explicatur ratio illa divisionis causae ut sic in intrinsecam, et extrinsecam; recta non esse cum non convenit univoce membra illa omnia in vera ratione causae. Respondeo nostra probatur: causa finalis, et exemplaris non communicat proprie esse effectui, solum enim movent et dirigunt causam efficientem, ut communicet esse effectui: ergo non sunt proprie causa, propter eandem rationem a ratione vera et propria causae physica, et philosophice loquendo a ratione causae excludes causam puram moralem illam scilicet cui imputatur, et tribuitur effectus, ad quem physice non concurrit, ut est homo v.g. consulens homicidium, quod ab alio patratur: si autem causa moralis sit simul causa physica erit vera causa, sed non ex ratione causae moralis, sed ex ratione causae physicae, talis esset homo, qui simul et consulens et perpetraret homicidium.

Nota hic praedictas causas, finalem scilicet et exemplarem et moralem appellari causas intentionales, quia scilicet media intentione exercentur, ad differentiam aliarum, quae per physicam causalitatem se exercent, qualis est actio aut unio. Quaeritur 2°, an conditio sine qua non, et previa participet rationem causae? negative respondeo cum communi sententia contra Paim[illegible] [illegible]. Probatur: quia conditio previa, sine qua non ponitur effectus non communicat esse effectui.

q. n̄ participat rationem causae, patetur qs. ejusmodi actio, sive praerequisitum [illegible]
se communicat ee effectui, exemplis patet: unio aīe ad corpus praerequiritur, ut aīa
eliciat operationes vitales, hae vero n̄ causantur ab unione: approximatio ignis ad
passum praerequiritur, ut ignis producat ignem, quia approximatio ~~producit~~ communicet
igni ee productum, et traditur a passivitate. Quia sicut dispositiones praerequiruntur
ut materia causet materialiter formam ignis, et ut talem formam recipiat, quae nec
dispositiones causent materialiter, nec recipiant formam, subjectum ita licet previa actio requi-
ratur ut causa det ee effectui, ipsa tamen n̄ dat ee, et proinde n̄ ē causa.
Ad notam
Distinguendo hoc unum supponi et alterum negari: supponitur previa actio ad
dare ee effectui [illegible] approximatio ignis ad passum
[illegible] ignis n̄ [illegible] communicat ee, sed est requisitum ut id hoc est [illegible]
[illegible] probatur, quia nihilominus actio est causa et ratio causae [illegible] prioritate debet
n̄ requiri ad rationem causae quod communicet ee effectui, sed sufficere, quod concurrat ad ejus
[illegible] quia supponi debet ut causa, ratio previa, sine qua n̄ concurrit [illegible] ad
[illegible] n̄ [illegible] esse. Dices ex parte causae effectus dependet a ratione [illegible]
posteriori, et nec a simultaneo, sed conditionis quod dependet a priori: ergo dependet a actione [illegible]
[illegible] a vera causa.
Probatur: approximatio ignis ad passum movet [illegible] ad operandum: ergo [illegible]
[illegible] ad operandum [illegible] vere causa. [illegible] actio [illegible] vera causa
[illegible] operatio alia actio [illegible] vera causa ad effectum. [illegible]
[illegible] quia dependentia a priori [illegible]
[illegible] a praerequisito [illegible] ejusmodi [illegible] effectus a priori
[illegible] sine qua n̄ minime [illegible] ejusmodi actio [illegible]
[illegible] effectus dependet a causa [illegible] causa [illegible]
[illegible] n̄ a posteriori nec a simultaneo [illegible] a vera causa [illegible]
[illegible] causa [illegible] vera causa effectus [illegible] a parte [illegible]
[illegible] a priori n̄ requirit rationem causae [illegible]

Respondetur itaque spiritualem effectum non dependentem causam materialem, non est causa propria ipsius, quia ab illa non accipit suum esse; unde dependentia illa erit [illegible] non vero dependentia [illegible] vera causa [illegible] at nos respondemus. Ad [illegible] ratione spiritus materialem, non [illegible] ex eo, quod [illegible] praevia [illegible] causa ad effectum [illegible] effectum [illegible] requisitum, ut causa det esse effectui, [illegible] solum [illegible] rationalis [illegible] causa [illegible] ex parte causae.

Colliges ex dictis verbum divinum non esse specialiter causam respectu humanitatis, neque respectu suppositi Christi Domini. Prima pars [illegible], quia nullo genere causat specialiter humanitatem, non genere physico, quia licet unitur humanitati, tamen non est pars humanitatis, causa autem physica debet esse pars [illegible] non genere [illegible], quia [illegible] quod est adaequate distinctum a Deo, qualis est humanitas, est effectus totius Trinitatis. Secunda pars, quia [illegible] verbum Divinum non est causa efficiens suppositi Christi Domini, ut per se patet, deinde neque est causa [illegible], quia [illegible] tamen non est pars [illegible] per [illegible] [illegible] causa [illegible] [illegible] [illegible] sensus aperitur, prima [illegible].

Caput 2.

De Causa materiali ubi de eductione formarum.

Sectio 1.

Quaestionis sensus aperitur prima impugnatur sententia.

De causa materiali [illegible] [illegible] causae [illegible] causa materialis [illegible] causa [illegible] diversa causa [illegible] materialiter causat, at hoc [illegible] causa materiali [illegible] a quo [illegible] causa [illegible] causalitatem, quae

operetur chymica constitutio unionis, media qua recipit formam, et omnia qua operentur et subiectum [illegible]
chymica autem; cum aliter res vero, quia materia chymica materialis operatur [illegible] consider [illegible]
ipsius formam; forma enim materia [illegible] ex causam, et forma [illegible] id opinionis valet.

Invaluit [illegible] Philosophos
materiam appelare causam materialem formarum, et hoc visum apud Philosophos precipue, causam formarum materiae,
quod et hoc sola vera sit, opus et labor est cujus et sequentis capitulis [illegible] precipue de materia
prima erga formas materiales subsistentes [illegible]; contra [illegible] universalis [illegible]
causa materialis sive prima, sive secunda; sicut enim materia [illegible] subiectum dicitur, tertium substantiam [illegible] subiecti, [illegible] sequitur, [illegible]
ty dicitur operative scilicet in [illegible], sic [illegible] causa materialis [illegible] secunda [illegible] materialis
causa dicetur operative ad alias formas [illegible] illa, e cujus forma educuntur. Nota hic, ideo [illegible] Philosophos, [illegible]
[illegible] aliquod esse causam materiam chymicam respectu alterius, ac esse subiectum eductionis et substantiam illius formae
substantiatur [illegible] subiecto [illegible]. [illegible] de causa materiali chymica, de eductione [illegible] [illegible]

[illegible]
ter [illegible] duo [illegible] materia [illegible] et formas materiales; formas enim [illegible] ex ~~materia~~ potentia materiae educi [illegible]
[illegible] doctrina [illegible] ~~#~~ eductione [illegible]
vero [illegible] ex [illegible] difficultas maxima [illegible]
[illegible] causa materialis [illegible] materiam
et formas materiales, et [illegible] notat [illegible]
[illegible] explicant; nil enim frequentius [illegible] formas materiales educi ex potentia ma-
teriae, operari [illegible] causare materialiter formas, [illegible] sub arcanis his [illegible] [illegible]
[illegible].

Prima [illegible] chymicus Philosophus docet formas [illegible] materia [illegible]
[illegible], et [illegible] aliquid forma producendo [illegible] materia, [illegible] viribus agentis chymicam
educitur manifestatur, et perficitur ut fit forma materia [illegible], [illegible] et [illegible]
[illegible]; pro hac sententia stat Baco et baconica [illegible], Albertus magnus Daniel
Senertus, et nuper Eminentissimus vir Ioannes Baptista Ptolomeus, et [illegible]
[illegible] statuit [illegible], ad [illegible] sunt rationes seminales [illegible] materia, [illegible]

naturæ hujus sententiæ, quam in eo videbis, quem opinionis Doctor Suarez disputatione 15 sectione 2ª num 13 ubi diversi modi, quibus a suis patronis hoc eductionis præexistentia in materia adstruitur, videri possunt; videamus modo præcipua adversariorum momenta pro hac sua opinione, atque acriter propugnatam a Patres RR. [illegible] nostri.

Probatur igitur 1º: quia ex nihilo nihil fit ab agentibus scilicet naturalibus; sed forma fit ab agentibus naturalibus: ergo fit ex aliquo sui in potentia præexistente in materia. 2º quia forma educitur e potentia materiæ: ergo erat in potentia materiæ, seu potentia materiæ præexistebat ad eductionem formæ; ergo forma ipsa præexistit in materia antequam producatur. 3º: juxta Aristotelem 7º metaphysicæ [illegible], inter naturalia et artificialia hoc est discrimen, quod in artificialibus solum præsupponitur materia apta recipere artificium; in naturalibus vero est in materia aliquid rei faciendæ: ergo forma præexistit in materia, nec enim potest aliter explicari cur esset magis naturalis generatio substantiæ completæ, quam effectio rei artificialis, si nimirum talis præexistentia non admittatur: ergo.

Ultimo nimis [illegible] hoc, forma educenda (id est non induitur forma per eductionem producta), si præcedit saltem totum suum esse in materia, saltem secundum aliquam partem sui: si 1º obstat: quia inde sequitur, agens naturale creaturam vel actionem talem habere, forma siquidem integra, et adæquata forma per actionem agentis creati præsupponeretur existens in materia a Deo scilicet producta, si [illegible] agens naturale creatum solum faciet, quod appareat tota forma, quæ præsupponitur jam existens et producta; hæc autem apparitio formæ per latitudinem exsplicabilis est, nisi dicatur eductionem formæ e potentia materiæ simile esse eductioni, qua gladius e vagina educitur. Denique hinc sequitur materiam habere per se infinitas formas saltem adæquatas [illegible] [illegible] ideo sequitur quod materia [illegible] [illegible] per se [illegible] [illegible] substantiæ, sequela absurda est, et [illegible] [illegible] materia [illegible] habere totum [illegible] formæ [illegible] [illegible] substantia exsplicat.

Si dicatur 2º saltem, scilicet, saltem aliquid sui totum in materia præexistere, contra est: pars aliqua non vere educitur e potentia materiæ, quæ saltem aliquid sui in materia præexistat: ergo integra forma vere educi potuerit [illegible] materia, quia aliqua ejus pars in materia præexistat. Rursus: ideo aliqua pars formæ præexistit in materia, quia aliter eductio formæ esset productio formæ ex nihilo [illegible]; sed productio novæ partis formæ esset productio ex nihilo [illegible] partis:

vel integra forma debet praeexistere; vel nulla pars formae debet praeexistere in materia. Vel dicendum erit ut adversarij dicunt; et dicetur 2um.

Urgetur: istud esse formae essentiale, incohatum, imperfectum, et seminale, aut quocumque alio modo appelletur in materia praeexistens, nequit esse accidentale, ut sic ergo nequit esse formae substantialis inchoatio, ad summum erit dispositio ad formam. Insuper licet aliquid praeexistat in materia non vitatur, quod tota entitas formae substantialis ex nihilo sui producatur, ut manifeste patet, illud quod esse substantiale erit, tunc sic: istud substantiale esse non est compositum ut est certum, neque supertum est materia, cum sit existens in materia absque est realiter distincta, nec supertum est ipsa forma substantialis, neque hoc per eductionem incipit esse, quid quod est istud esse? Dices, istud esse est ipsa forma in esse imperfecto.

Contra est: quod esse perfectum formae producatur ex nihilo sui, petendo de, istud esse imperfectum formae vel est tantum possibilitas ipsius formae, vel est esse actuale, et reale, quo res est per vere producta, et extra causas? Primum non dicetur, aliter frivola, et ridicula est ista formae praeexistentia. siquidem non ponitur in materia aliquid esse absolute et actu distinctum a materia, sed sit inchoatio formae, et praeterea possibilitas, hoc praeexistens nihil facit, ut forma non producatur ex nihilo, neque etiam praecedunt ipsam veram productionem materiae, et a rationibus tamen possibilitates, et nihilominus materia, et forma ex nihilo sui producuntur, ~~ex ex~~ ut credetur. Si dicatur 2um, explicandum ab adversarijs restat, quo pacto ex illo esse ~~fr~~ imperfecto praeexistente fiat forma in esse perfectum, scilicet per intentionem, vel per transmutationem esse imperfecti ad esse perfectum. Vel non: neque forma substantialis est capax intentionis et remissionis, tamen istae proprietates solius qualitatis.

Praeterea, quia jam non dantur vera corruptio nec vera generatio formae substantialis, hoc quidem 4 ... est, sequitur tamen, solum enim dabitur quaedam remissio ... Denique id per quod intenditur illud esse imperfectum praeexistens, ex nihilo sui producetur, neque per esse ... imperfectum praeexistit non tollitur, quod est esse perfectum nil prius fuerit, in causa igitur laborant adversarij, igitur contra ... dictis vitare absurdum hoc quod ex nihilo sui possit producatur ab agentibus creatis, cum hoc ab omnibus ... ~~ta~~ ... dicendum sit, ut pro causa creata vere productiva et factiva effectum cum catholica fide teneamus ... admittendum erit in materia actu existentes infinitas, vel fere infinitas, quod esse absurdum ... nemo non videat.

Respondetur 3tio, quia actu erunt in materia tot ac tot perfectae, et sunt formae quae educi possunt ex ejus potentia:
quale cum experiatur, tot, ideoque diversas formas ex eodem numero materia educi, quis dicat vel ad-
mittat tot conationes earundem formarum, praeexistentium in materia, itaque cum non sit dicendum, neque ergo quod fa-
ctae sint conationes et actu perfectae, omnium omnino formarum quae e potentia materiae educi possunt, propter quod materia
mutatur de actu perfecto formae ignis ad actu perfectum alius, destruetur quidem conatio formae ignis, sed per-
manebunt [illegible] conationes omnium aliarum formarum, quarum inter se sit contradictio, et existentes in ma-
teria tot formarum conationes erunt, quot sunt formae educibiles, formae autem educibiles e materia infinitae, ergo
et infinitae sunt, ergo multitudo formarum quod actu perfectarum illarum in materia assumpta erit, sed sic:
materia non habet ex se potentias, et quasi divinas vires a propria potentia has formarum conationes
nec insuper datur a quo facta sint, nec ideo sunt de vita, conceptu collectivo ipsius ma-
teriae, ut fingamus Deum creasse, aut creavisse ipsas in materia.

Ob hoc, et alia quae omitto, sententia
ista a plurimis error in philosophia habetur ab aliis improbabilis dicitur, sed nos a sententia abstinemus, atque
argumenta, quibus nititur, solvenda suscepimus, ergo. Ad 1um dicitur non ex nihilo subjecti, sive ex nullo prae-
supposito subjecto nihil fit ab agentibus naturalibus, non ex nihilo rei quae fit, non vero: si enim vera activitas
in causis 2is admittenda est, ut debet, admittenda est virtus ad faciendam rem ex nihilo ipsius rei, ali-
ter nunquam vera activitas tolli non requirit. Ad 2um respondeo dicitur rem: quod forma sit virtuali-
ter, aut quasi virtualiter in potentia materiae, non sit formaliter, non ergo conclusio est, sicut effectus est virtualiter
in potentia activa causae efficientis, quia hoc est virtus ad causandum effective ita forma dicitur virtualiter in potentia ma-
teriae, quia hoc est potentia passiva subjectiva formarum, at sicut potentia activa non praeexistit effectus formaliter
neque secundum se totum, neque secundum partem suam ita nec in potentia materiae praeexistit materia formaliter, ne-
que secundum se totam neque secundum partem suam.

Ad 3um dico, sicut pro illatio non [illegible] nisi de
artificialibus, inter se parallelis non autem de artificialibus comparative ad naturalia, etenim
debendum assignat differentiam inter alia et alia artificialia, quod illa sunt, quae ab arte
sunt [illegible] sine arte aliquando, et casu ut sanitas aliquando, et [illegible] non [illegible] sine ar-
te, ut domus [illegible]. Proponit ratione hujus esse quia aliquando in materia artificiali non

praecedit subjectum activum, sed solum ad aedificandum artificem, ut lapidibus, lignis, et ex quibus extra fit domus, sine arte requirit domus efficacia; altero modo vero materia ex qua lux cadit operatur, aliqua pars praecedit, quo sit subjectum activum effectus, qui ab arte intenditur, ut materiali praecedit calor vitalis, qualis de excitari potest, ideo sine arte dari potest sanitas. Explicat ista exempla Doctor Eximius disputatione metaphysica sectione 2a numero 8, regula ostenditur Doctrina.

Ad secundum ad quod respondetur dicendum quod omnem substantiam completam esse naturalem ex parte potentiae passivae naturalis, hoc enim dicitur naturalis prout opponitur potentiae indifferenti sive neutrali; quia nimirum habet inclinationem et propensionem ad substantiam, licet hoc non praeexistat in materia potentia secundum esse totale dictum completa materia, et in hoc sensu effectus sed artificialis non dicitur naturalis, quia in materia non datur potentia naturalis ad artificialia, quae potentia quodammodo obedientialis, cui non correspondet potentia activa naturalis, sed realis, seu idealis. Sectio 2a aliae impugnantur sententiae.

Sectio 2

Aliae impugnantur sententiae

Docuit 2a sententia materiam causare materialiter formas stare in influxu physico materiae in formas, qui materiae influxus eductio formae ex ejus potentia ponit sententia hoc materia virtute activa, et productiva, ideo eductionem a creatione distinguit, quia proveniat creatio physice a causa efficiente tantum; eductio vero proveniat physice non solum a causa efficiente, sed etiam a materia. Ita Plures Patres Antiqui, et Ipso impugnatur sententia ista, 1o ex Philosopho libro 1o de generatione textu 5o per hoc: in generationibus materia est pati, movere autem et facere alterius potentiae, scilicet causae efficientis, sed si materia influeret physice in formas educendas moveret, et faceret, atque adeo esset causa efficiens, causa enim efficiens est, quae per physicum influxum dat esse simpliciter, quod a materiae ratione adaequate distinguitur.

Obijcitur 2º ex hac solutione sequitur, materiam habere virtutem influxivam [illegible] diversas species formas, quod possint educi ex potentia ipsius, sed hoc est perfectio non competens materiae, ergo propter tenuem materiae perfectionem [illegible] quia aliter non dabitur causa pure materialis distincta a materiali simul, et efficienti, qualis est [illegible] operationum vitalium, quae efficit, et recipit [illegible] quia ignis non est causa [illegible] [illegible] [illegible] cujus forma, per physicum influxum provenit etiam a materia passiva. Dices causam materialem differre ab efficienti non eo quod materialis non influat, sed eo quod vi sui physico influxu mutetur, efficiens vero non mutetur, sed contra est [illegible] ratio [illegible] vere causa efficiens suos actus, licet vi suae actionis [illegible] exigat mutari; [illegible] materia efficiens [illegible] quae praestat extra [illegible] exigat mutari, non obstat quominus sit vera causa

Contra est 2º: quia juxta datam responsionem discrimen causae materialis ab efficiente stat in eo, quod materialis vi actionis patiatur mutari, secus efficiens, sed hoc optime salvatur absque praedicto influxu [illegible] [illegible] quia potest actionem materia, quae solum proveniat effective a causa efficiente, et quae repugnat existere sine unione formae cum subjecto [illegible] materia physice non influeret [illegible] illa actio [illegible] proveniret [illegible] a causa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exigeret [illegible] unionem [illegible] posset [illegible] mutari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Arguit Pontius [illegible] eductio esset actio solum physice proveniens a causa efficiente, esset creatio [illegible] [illegible] modo dependet a subjecto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] producuntur [illegible] ratione [illegible] creatio [illegible] [illegible] physice a materia [illegible] [illegible] ignis [illegible] producere [illegible] [illegible] materia praestaret physicum [illegible] [illegible] ratio cur non possit producere [illegible] materia praesupponeretur [illegible] quia ratio [illegible] quia actio proveniens ab [illegible] [illegible] a subjecto physice influente, et quia actio [illegible] subjecto, sed per nos [illegible] falsum et etiam 2º: quia [illegible] ratio [illegible] [illegible] [illegible] praesuppositionem [illegible] ratio [illegible] quia [illegible] a forma causae efficientis [illegible] ejus physicum influxum [illegible] ratio [illegible] quae educitur e forma materiae [illegible] ejus physicum influxum.

Respondeo negando majorem et actio [illegible] [illegible] [illegible] quae producuntur [illegible] ratio [illegible] creatio, non [illegible] physice non proveniat a materia, sed quia non dependet etiam aliter a materia ut a subjecto praesupposito; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] talis [illegible] producitur [illegible] materia [illegible] per eandem actionem [illegible] [illegible] [illegible] materia. [illegible] [illegible] [illegible] et materia [illegible]

tionis. At vero eductivæ nec dependet à priori ꝑ naturam
sui, ab hac physicò efective provenit, n. quia re-
cipitur ĩ materia, ut ĩ subjecto; ratio enim cur eductio
ex ratione talis essentialiter à subjecto dependet, hoc est;
quia ~~effect~~ eductio ex opti talis ē debita actionis generativæ n. pe-
rfectis operari ut tale, nisi producendo effectum dependentem à subje-
cto substentationis; atq. adeo operantis dependenter à presupposito subjecto
quatenus actus essentialiter requisitus in operando per eductionem constituitur per subjectum presuppositum, ĩ hoc neque differt
à actione creativo ut recalium quod scilicet agens creativum potest operari independenter à subjecto presupposito, solum constabit
ipsius ex dictis pro nostra ratione.

Ad 2m ... consequentiam. Disparitas est, quia per ...
ex qua forma extrahitur est per actionem ... materia est pura; ĩ generatione autem ut ...
... proprium ... ; et operari alterius per ... causa efficiens ... ; materia autem ...
tat: hoc autem forma substantiæ n. stat presupposita unione ad formam; materia enim ... ,
... , et tamen ea n. substat; sed ... essentialiter recipiat formam, ut etiam recipiat actionem essentialiter ... priori ...
materia; et ita se habet ~~m~~ materia erga formas materiales.

Arguitur 2o actio productiva unionis hipostaticæ ...
... ipsa unitur verbo divino, quod essentialiter ab ipsa supponitur, et tamen verbum divinum per illam actio-
nem n. substat unionem hipostaticam ut causa materialis, ut materia ... substernet formam materialem, ...
quod materia essentialiter presupponatur ad actionem generativam. Probatur: causa efficiens est causa
... n. est ideo ac causa materialis ... esse ... 2o; sed ~~...~~ causa efficiens per actionem generativam
... est ... 2o causa materialis n. est ... per eam actionem ... 2o: ideo ignis ... facit ...
... quia ... ad illius presentiam producitur, sed forma etiam producitur ad presentiam materiæ. ...

materiam arguti; quia illa actio unitur ... humanitatis, ... subsistentiæ ... unionis
hipostaticæ; verbum autem divinum n. est causa materialis, sed terminus ... unionis, ... et omitten-
dum quod actio illa ... verbo unitur ... verbum n. ... unionem, quia ... n. unit

tur ut subjectivo autem exigit essentialiter unionem sui immediatam cum alio praesupposito, et subjecto, ad 1^m ratione diversa materiae causae efficientis, generantis scilicet, esse talem actu 2° non est idem secundum [illegible] denominationes licet, ac causae materialis talem esse actu 2°, ideo secundum has denominationes non minus, et species minime, non [illegible]. Sicut eadem actio denominat causam generantem et effectum generatum, et hae denominationes secundum adaequatas, quae dicunt, differunt, quia differunt secundum has, ita eadem actio denominat causam efficientem actu 2° talem operantem scilicet dependenter a subjecto praesupposito, et huic subjecto tribuit denominationem patientis, et sustentantis formam, et sic tribuit denominationem materialiter causantis actu 2°, quia denominationes hae differunt secundum has licet secundum adaequatas, quae dicunt differentiam.

Ad 2^m non maiorem, alioquin quaelibet actio esset causa, alius de [illegible] secundum [illegible] esse causa, sicut praecise a [illegible], ut ex dictis [illegible] sufficiat modo, [illegible] perfectiorem [illegible] praesentia producitur; et virtus [illegible] fluxiva [illegible], adeoque diversas [illegible] valde excedit perfectione adeo [illegible] exigat materiam [illegible] dependet materia, ut causa universalis, ad omnia corpora materialia, quales [illegible] debet ab adversariis tribui [illegible] materiae [illegible] hujusmodi, omnes formas materiales hoc [illegible] perfectio talis est, quae materia [illegible] non possit, quia [illegible] ullo fundamento adeo perfectam [illegible] ponimus.

Ut alia solvas adverta observa, actionem, qua Deus crearet formam [illegible] robustiorem et perfectiorem esse generatione ejusdem formae, in qua Deus supponeret aliquem [illegible] materiae [illegible], sed quia actio illa non dependeret essentialiter a materia, ut a subjecto sustentationis, qualiter depends generatio. Sequitur doctrina a [illegible] constituere [illegible] conditionem ita tribui, eo quod actio creativa non habeat ex genere suo essentialiter materia [illegible] et essentialiter excludat dependere a praesupposito subjecto, sequitur, quod perfectior sit actione eductiva essentialiter a praesupposito subjecto dependente: ex eo [illegible] quod actio creativa perfectior sit eductiva [illegible] materiae [illegible] formas.

Instas: ex eo, quod [illegible] aliquis [illegible] materiae [illegible] praestet [illegible] praestat [illegible] cum ab alio adjutus elevat [illegible], hoc [illegible] [illegible]: ergo ex eo, quod actio [illegible] independenter a materia fit [illegible]

actione eductiva, recte infertur maxim influere physice in formam eductam, concesso quod, non vero inferatur disparitas, quia utrumque hoc in eodem genere activo requirit ad elevandum pondus quilibet ut causa partialis suppeditans vires inadequatas ad effectum elevationis; unde cum hoc solus elevat maiores vires suppeditat, neque se ipso ~~causali~~ effective in genere debet actionem correspondentem viribus adequate elevativis ponderis: influxus ergo hominis solius maior est. expo

at vero maioritas actionis creativae non est maioritas adequationis respectu eductivae; secundum maioritas perfectionis, actio enim ut proveniens ab effectu generativo non est perfectior eo quod sit inadequata, adequata vero sit actio creativa; sed ex eo, quod dependens essentialiter sit actio eductiva a subiecto praesupposito, creativa vero absque perfectione independens sit a tali subiecto.)

Inferuntur

hic, causae efficientis generativae non iuvari in eodem genere activo a materia, sed in genere passivo; quoniam non aliter potest operari ut generativa, nisi per actionem essentialiter pendentem a materia ut a praesupposito subiecto; quod autem influxum physicum materiae in bene probatur, ex eo, quod materia iuvat agentia naturalia ad productionem formarum certarum debet esse; neque aliter cum dispositiones praevia[s] praestat; unde etiam agentia naturalia disponentia dispositiones eiusmodi, influere etiam physice in genere materiali, quod falsum est. [in]fertur praeexistentia formam huius physico influxu etiam ut ratio causae materialis

4

deductio ad actio vara [illegible] disposit. a [illegible] materiali [illegible] dependet ab illa per [illegible] [illegible] hoc [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] debet esse per [illegible] [illegible] [illegible] materia.

Dan[illegible] [illegible] ex-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] essentialiter id ordine ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordine ad unionem [illegible] cum materia [illegible] juxta [illegible]
[illegible] [illegible] recipere a subiecto, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] educta ut talis essentialiter, et essentia-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] essentialiter [illegible] subiecto per unionem [illegible] illo; [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unionem [illegible] cum subiecto, [illegible] [illegible] exigat essentialiter talem unionem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] differt forma educta a creata, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a subiecto. Probatur [illegible], [illegible] cum depen-
dentia [illegible] [illegible] a subiecto aliter non fiat, [illegible] per receptionem, seu unionem [illegible] cum subiecto, eo ipso [illegible] forma
ut educta exigat essentialiter dependere a [illegible] debet ut talis exigere essentialiter unionem cum illo; [illegible] [illegible] forma
ut educta [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dependere a sub-
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subiecto, dependere [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible]
[illegible] [illegible] actionem, [illegible] [illegible] [illegible] metaphysice actio eductiva, [illegible] [illegible] educere [illegible] subiecto. Si-
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
materia [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible], [illegible] [illegible] eductio ab [illegible]
[illegible] et [illegible] ut [illegible] quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] varios errores [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] illa [illegible] [illegible] [illegible] juxta explicationem a nobis datam, [illegible] [illegible] veritati [illegible].

Colliges
etiam dependentiam [illegible] educto a subiecto dici [illegible], et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. Dicitur essentialis, [illegible]
[illegible] forma educta, ut educta [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicitur [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
et extrinseca [illegible] [illegible] essentialis [illegible] [illegible] vero radicalis, et [illegible] [illegible] [illegible]. Infertur etiam
ex dictis [illegible] [illegible] [illegible] actio productiva [illegible] [illegible] a [illegible] subiecto, per eam actionem
productivam [illegible] [illegible] cum eductione a qua [illegible] differt.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

praesupponi subjectum suum ad terminum recipiendum [illegible]; non autem actio creativa, et in hoc distinguitur, creatio namque est ex nihilo, hoc est ex nullo praesupposito subjecto, generatio vero sive eductio est aliquo, id est ex subjecto praesupposito. 2° creatio non exigit ex ratione talis subjectum suo termino, licet illum aliquando in subjecto ponat, at vero actio eductiva essentialiter exigit subjectum suo termino, unde cum forma materialis recipiatur extra subjectum non educitur, sed creatur, ut accidit quantitati Eucharistiae. 3° creatio solum afficit ex se tale solum terminum productum, [illegible] vero terminum, et substantiam, et terminum producti per ipsam. 4° actio eductiva solum [illegible] totaliter ad [illegible] sive absolutam, sive modalem; actio vero creativa non est ex se sua restricta ad [illegible], cum terminus ad materiam [illegible], ad Angelum, et ad totaliter [illegible] ad totum [illegible].

Apparet etiam ex dictis, quomodo consistat ratio causae materialis, et subjecti substentationis, facta namque in ipso subjecto praesupposito, dependet a quo forma producitur a causa efficiente per actionem essentialiter exigentem unionem sui, et formae producendae cum ejusmodi subjecto, actio ista dicitur actio operative a causa efficiente, a qua procedit, dicitur structe passio operative ad subjectum, sub ea vi illius subjectum ut causa materialis non separet active, quando sed passive recipiendo ipsam actionem [illegible], hoc igitur, et nihil aliud est materiam causare materialiter formas substantiales, et idem de quolibet subjecto eductionis, et de qualibet educere formas educta, sive substantiales sive accidentales, et ideo [illegible] quaeritur hic, an causa materialis prout talis sit proprie causa formae. Respondeo negative cum [illegible] nostratibus: tum quia causa materialis ut talis non dat proprie esse formae; hoc siquidem solum habet esse proprie a causa efficiente, a qua solum active provenit. tum quia causa materialis ut talis nihil praestat respectu formae, nisi illam recipere sive recipiens, esse enim subjectum praesuppositum ut forma causatur, quod dicitur subjectum passionis.

Angelicus Doctor, secundo Physicorum lectione 1ª causam definit, ad quod sequitur esse alterius, sub ea quidem definitione comprehenditur causa materialis ut talis respectu formae, sed Divus Thomas ibi loquitur sub lata acceptione causae, non vero stricta, quae causa est propria, ideo esse similitudinem alterius, nisi licet dicatur causa materialis dare esse materialiter formae, esse [illegible] causa de genere physico et reali; at dare esse materialiter non est proprie dare esse, esse [illegible] causae de linea physica et reali, quia dicitur de causa materiali, quatenus est subjectum praesuppositum, et vere concurrens passive ad actionem causae efficientis mediante qua vere producitur forma educta.

Cum hoc tamen optime stat, quod causa materialis sit vera causa compositi ut partes manet, et siquidem causa materialis ut talis vera causa, sive materia compositi, at non est vera causa [illegible]

ra causa extrinseca formae, constat 2°, quia causa materialis non subsistens [illegible] ad suam productionem; deinde [illegible] essentialiter praesupponitur ad suam subsistendum, recipiendo [illegible] modo completo: et hoc aliquid [illegible] praeter actionem [illegible] sive vero nomine puro actionis intelligatur per requisitum, quod non sit proprie causa causis materialis puram actionem [illegible] non existebat. Constat 3°, quia eadem [illegible], quae est causa materialis formae, sit etiam causa efficiens illius ut patet [illegible] sive producta, et passive subsistente [illegible]; at vero [illegible] causae materialis per [illegible] causae efficientis [illegible], et vice versa. Sectio 4. objectiones, et dubium [illegible] solvitur.

Sectio 4
Objectiones et dubium incidens solvitur.

Praecipuas contra nostram resolutionem solvimus [illegible], quae restant, solvemus modo, objicitur 1°: eductionis [illegible] adaequatus non constat [illegible] actione explanari; [illegible] non bene explicatur per ejusmodi actionem eductionis [illegible]. Probatur quia: eductionis [illegible] involvit constitutivum unionem formae cum subjecto: atqui non constat adaequate [illegible] ejusmodi actione. Probatur quia: eductio formae dicit constitutivum [illegible] subsistentiam [illegible] subjecto; sed subsistentia formae [illegible] subjecto involvit constitutivum unionem [illegible] cum subjecto: ergo.

Objicitur 2°: ut actio eductiva sufficienter differat a creativa, sufficit, [illegible] quod exigat unionem sui cum subjecto praesupposito [illegible] quod exigat unionem sui termini cum tali subjecto: [illegible] eductio non exigit essentialiter unionem sui [illegible] cum subjecto praesupposito. Probatur quia: actio creativa, nec petit unionem sui, nec sui termini cum subjecto praesupposito.

Ad 1. objectionem

[illegible] quia, et [illegible] probationis, [illegible] hujus probationem [illegible] eductio formae dicit constitutive [illegible] subsistentiam [illegible] subjecto, [illegible] adaequatum [illegible] subsistentiae, [illegible] inadaequatum subsistentiae [illegible] etiam minorem, [illegible]. [illegible] eductio [illegible] praesupposita [illegible] causalitas [illegible] formae [illegible] subsistentia [illegible] causalitatem [illegible], et praeterea unionem, sive actualem receptionem formae, causalitas [illegible] non constituitur per unionem, sive per receptionem, [illegible] essentialiter, et metaphysice [illegible] subsistentia differunt, et [illegible], constat, quod forma materialis intelligatur dependens a materia [illegible] genere causae materialis [illegible] intelligatur unita materiae, [illegible] eductio [illegible] dependentia formae materialis a materia [illegible] genere causae materialis: [illegible] constat, quod intelligatur eductio, et non intelligatur forma educta

materia in eductionis sibi; involvat confusive unionem suae cum subiecto.

Adsitquam non valere, [illegible] de unione formaliter tali; sensus vero, intelligatur de unione exactive, sive conexive; ratio: quia per pro praesse quod intelligatur forma materialis producta per actionem essentialiter [illegible] intelligitur subiecta materia ut a causa materiali per hoc autem quod intelligatur forma ita producta non debet intelligi formaliter unita; actio enim eductiva, ut diximus ab unione distinguitur licet illa metaphysice connectatur sit hinc, quod licet materia ex munere causae materialis sit subiecti subsistentiam suae et causalitatem materialis eductionis scilicet, sed cum hoc discrimine quod causalitatem istam substentat per ipsam vel causalitatem quae est formaliter unio, at per causalitatem solum exactive substentat formam seu [illegible] adaequatum subiectum substentationis suae quia scilicet actio solum exactive est unio, seu receptio formae in materia, non vero formaliter.

Sit etiam quod licet forma educere forma non sit indifferens ad unionem, et unionem cum subiecto, et similiter subiectum ad unionem cum forma, non ideo educ[tio] est formaliter unio, quia unitas unio, est formaliter educta ex vi unionis est solum radicaliter, seu exactive non vero formaliter determinatur ad unionem. Instas iterum: quae identificantur cum uno tertio identificantur inter se: quae uniuntur unio tertio uniuntur inter se, supposita praecise actione eductiva forma et materia uniuntur cum uno tertio, quod uniuntur inter se: ergo eductio constitutive dicit unionem: minor supposita constare debet: nam actio eductiva ex munere causalitatis materialis immediate unitur materiae: et ex munere actionis unitur immediate cum forma, quod est unum ergo: supposita praecise actione eductiva, forma et materia uniuntur immediate unitio tertio: nempe actione ipsi [illegible] supposito [illegible] ergo. Ratio: quia ex unione extremorum cum tertio solum infertur penetratio extremorum inter se; actio enim illius et corpus uniuntur cum [illegible], quae uniuntur inter se.

Disparitas est quod identitas extremorum cum tertio (adaequata scilicet) stare requirit, quae extrema inter se identificentur, unio vero extremorum cum tertio solam cum extremorum penetratione. Ad 2am objectionem respondeo negando consequentiam: ut actio eductiva sufficienter differat a creativa sequitur aliquid ipsi sufficit [illegible] seu [illegible], seu debet differre debet, non omnis cujus statio sublata distinctione non [illegible] sicut actio creativa constitutive involvit duplex [illegible], alterum cujus forma non dependet a praesupposito subiecto; alterum, vi cujus ipsa actio non est causalitas subiecti, ideoque actio creativa nec exigit unionem suam, nec unionem suam cum praesupposito subiecto: [illegible]

opponi debet actio eductiva, quae [illegible] subjecti, et simul dependentia formae a praesupposito subjecto, ita ut differat ab actione creativa secundum omnem [illegible], secundum quam differre debet, exigit necessario unionem sui, et formae cum subjecto praesupposito.

Objicitur 3°: actio radicaliter tantum dependens a priori a praesupposito subjecto quod sibi et formae exigeret, sufficienter differret ab actione creativa; creatio autem a physica et radicali dependentia a praesupposito subjecto independens est omnino: ergo de [illegible] eductionis non est [illegible] dependentia actualis a praesupposito subjecto. Confirmatur: forma naturalis generata sufficienter differt a forma creata radicaliter, per hoc, quod forma generata radicaliter exigat produci dependenter a subjecto praesupposito, secus autem forma creata: ergo similiter generatio, sive eductio sufficienter differt a creatione per hoc, quod radicaliter dependeat a praesupposito subjecto, secus vero creatio. Respondeo negando [illegible] objectionis: nam ejusmodi actio omnino est [illegible], vel saltem [illegible] possibilis actio radicaliter tantum dependens a subjecto, creationis forma dicenda est.

Et ratio: quia non erit causalitas subjecti praesuppositi; causalitas enim essentialiter afficiens [illegible] cujus est causalitas; sed actio [illegible] non est causalitas subjecti creativa est: ergo. Insuper actio, qua forma conservari, et produci potest extra subjectum, non est eductio, sed creatio; sed actio quae tantum radicaliter a praesupposito subjecto dependeret talis esset, ut per eam forma posset conservari, et produci extra subjectum: ergo. Denique constat, quod forma sit actualiter educta, et quod sit extra subjectum; formam enim actualiter eductam esse, exprimit [illegible] actionem dependere a subjecto, et subjectum actu [illegible] radicaliter formam causare. Sed si actio eductiva solum radicaliter dependeret a subjecto praesupposito, posset actualiter forma educta esse, et actualiter extra subjectum esse: ergo actio eductiva non potest radicaliter tantum a subjecto dependere.

Ratio minoris: quia per ejusmodi actionem posset forma conservari, et produci extra subjectum; alioquin non radicaliter et physice tantum, sed essentialiter dependeret a subjecto per illam quamvis; ad confirmationem respondeo quod [illegible] disparitas, quod forma generata secundum se, et specificative non est dependentia actualis sui a praesupposito subjecto, sed radicalis, et per hoc sufficienter differt a forma creata non habente secundum se illam dependentiam radicalem, at vero actio eductiva est actualis dependentia sui, et formae a praesupposito subjecto, cujus est causalitas, unde sufficienter a creatione non discriminabitur, nisi quatenus essentialiter dependeat a priori a subjecto, quod sibi, et formae exigat; est enim exigentia modi, et causalitatis ut talis, quae essentialis exigentia esse debet.

Quaeritur hic, quomodo

sit prioritas necessaria conveniens causae materiali ut tali. Respondeo contra nonnullos Philosophos magni nominis nostrates, non de prioritate temporis, sed naturae. Probatur 1°: quia ut materia materialiter concurrat formae, quae producitur, in subiecto B per eductionem [illegible] praesupponitur in subiecto A, in quo forma non educitur. 2°: quia ad rationem causae efficientis ut talis per accidens est prioritas temporis et per se requiritur prioritas naturae ad actionem, et effectum: similiter ad rationem causae materialis ut talis per accidens est prioritas temporis, et per se requiritur prioritas naturae ad actionem, et effectum, scilicet eductionem, et formam. 3°: quia Angelus in instanti suae creationis [illegible] non per creationem [illegible] materiale creatum non fuisset per creationem productum, sed educitur per eductionem; at ipse Angelus sicut est causa efficiens, ita est causa materialis cognitionis suae in instanti suae creationis [illegible] se exercuit ut causa materialis [illegible]: ergo ad rationem causae materialis non requiritur praeexistentia temporis, sed naturae.

Ad 1um dices: ut forma aliqua educatur ex potentia materiae, debet produci cum transmutatione materiae; sed ad hanc transmutationem requiritur realis praeexistentia materiae, non enim potest dari realis transmutatio in unico instanti: ergo. Haec est doctrina Philosophi [illegible], et 1 de ortu et interitu cap. 4° [illegible] ad generationem, sive eductionem [illegible], et [illegible] super Angelici Praeceptoris doctrina 1a part. quaest. 66 3a artic. 4 in corpore dicentis, quod creaturae corporales [illegible] non [illegible] transmutatione, ideoque creaturas in 1a mundi creatione fuisse a Deo productas, id est [illegible] se creatas, praeterea [illegible] Theologi [illegible] corpora coelestia non potuisse produci nisi per creationem, quia non potuerunt produci ex aliqua materia praeexistente.

Ad 1um dico: [illegible]

[illegible] physica [illegible]: ergo non requiritur [illegible] realis praeexistentia [illegible]

[illegible] productionis [illegible]

[illegible] producitur [illegible] creari, [illegible]

[illegible] physica [illegible] producitur [illegible]

a Deo, et ab aliquo creato [illegible] propriam naturam [illegible]

Respondeo distinguendo maiorem: cum forma aliqua e potentia materiae educitur debet produci cum transmutatione physica [illegible] materiae, [illegible] physica, non [illegible], et similiter [illegible] ad [illegible] non [illegible]. Ad [illegible] auctoritates dico intelligendas, de generationibus, quae procedunt ab agente naturali creato, et [illegible]

substantiales; non vero de generatione essentialiter substantia.

Ad auctoritates Divi Thomae dico, quod Divus loquitur substantialiter loquitur de creatione ... late sumpta ... non solum provenientes immediate a solo Deo; cum enim ... per immediatam actionem non posset ... posse producere illa corpora, quae producta sunt, recte dixit Divus Thomas quod non potuerunt produci nisi per creationem hoc est per actionem a solo Deo provenientem. Dices generatio et corruptio ... differunt et opponuntur, quia generatio est productio totius ex aliquo, et corruptio totius in aliquo divisibilis, sed ut detur divisio totius in aliquo requiritur, quod destructa forma maneat subiectum pro aliquo instanti reali ut detur productio totius ex aliquo, quod ... procedat pro aliquo instanti reali subiectum ... destructio totius in aliquo instanti reali et annihilatio productio totius in unico instanti ... creatio ... ut productio totius generatio ... requirunt, quod pro aliquo instanti reali procedat subiectum.

... praemissis instantis negando ... disparitas ... ut detur destructio, ut requireretur quod totum non annihiletur, ut autem non annihiletur requiritur, quod destructa una parte aliqua permaneat; destructio autem minus partis, alterius ... partis permanet, eo ... quo omnes partes destruuntur, ... requirerent, ut ... evidens: ut vero totum ex aliquo producatur sufficit, quod non fiat ex nihilo ut autem ex nihilo non fiat sufficit, ... praeexistentia subiecti non sufficit, licet, ut fiat ex aliquo efficientis ... propriori naturae unde licet ad corruptionem requiratur permanentia realis subiecti destructa forma ad generationem non requiritur praeexistentia realis, sufficit ... ad ... nego ... propter aliquod ... dispar ... in ... non ... per ... instantia, quia annihilatio, et creatio ... differunt, et opponuntur; quod creatio est productio ex nihilo, et annihilatio ... reductio ... per eo, quod ut res desinat in nihilum requiratur quod in unico instanti omnes partes produci deberent, ut ex nihilo producantur.

... ratio, ex eo quod res desinat in aliquo requiratur, quod destructa forma permaneat ... ut res producatur ex aliquo. Ratio minus, quia si Deus ... instanti ... creare ... materiam ... instanti ... rei ex nihilo ... sed non ...

careret totum seu dum omnes partes simul producuntur?

Respondebis: productionem istam non fore creationem, quia ut docet Divus Thomas quaest. 6. artic. 3. de corpore, creatio est productio rei secundum totum suum subjectum. Praeterea docet idem Divus Thomas, quod ad hoc quod sit productio rei ex nihilo secundum totum suum subjectum, non sufficit si aliqua pars ex aliquo produceretur licet aliae partes producerentur ex nihilo; productio totius non esse creationem, sed generationem, at qui in casu posito omnes partes subjecti producerentur ex nihilo, nulla siquidem produceretur per actionem effectivam [illegible] a priori [illegible]: productio illa esset creatio totius rei. Sed quinam termini de facto creentur, quinam educantur, et quinam de possibili?

SECTIO V.

Quinam termini de facto creentur, quinam educantur, et quinam de possibili?

Certum est primum hominem et angelos creari, seu produci, et per creationem etiam conservari; certum est omnia coelestia naturalia cum absolutis [illegible] moralia praeter actionem creativam produci per generationem, seu eductionem de accidentibus supernaturalibus divinis est a Theologis solvendum; certum est denique omnes formas materiales substantiales sublunares post primam conditionem per eductionem produci; quaestio est de facto animae rationalis, et formas coelorum et elementorum post primam conditionem, pervenitur quod anima rationalis creatur; et quod forma coelorum [illegible] fuerit producta per eductionem. Dico primo animam rationalem per creationem produci, conclusio hoc anime certa est [illegible] rationibus suadetur, sufficiat modo quod anima rationalis [illegible] omni [illegible] perfectione conservetur naturaliter per creationem; ergo [illegible] naturaliter creabilis: ergo creatur.

Antecedens certum est, ex quo se habent rationes quibus animae rationalis immortalitas suadetur. Consequentia probatur: nam eadem rationis perfectio illam reddat naturaliter conservabilem per creationem, aliunde nulla datur ratio propter quam anima rationalis [illegible] ne naturaliter ex a proposito subjecto [illegible] dependens est perfectione anima non solum illam reddere naturaliter conservabilem, sed et naturaliter producibilem per creationem. 2a pars probatur, quia non datur fundamentum ut dicatur animam rationalem producibilem naturaliter per creationem produci per eductionem; imo ad oppositum datur fundamentum, quod [illegible] licet [illegible] modo producatur anima per actionem illam, per quam potest naturaliter extra subjectum conservari.

Nec obstat, quod anima dependeat a materia, ut eliciat suas operationes et ut praestet denominationem nominis, quia dependentia animae a materia in operando est dependentia solum quoad operationes materiales, quae sunt minus nobiles; nobiliores autem operationes animae, quales sunt spirituales cognitiones, et actus voluntatis, anima separata elicere potest: atque hae etiam operationes in statu unionis dependent a corpore, quatenus anima [illegible] nequit eas elicere, nisi dependenter ab speciebus acquisitis per sensus, hoc est dependentia non per se, sed per accidens: nam anima in statu separationis perfectiori modo et perfectiores etiam operationes elicit.

[illegible] cum ut ea producturi omni [illegible] non [illegible] aria dependat, ut non ex ipsis [illegible] non naturaliter praestare
sed diversitas [illegible] praesupposit[illegible].

Dices agens naturale producit dispositiones [illegible] ex [illegible] naturali creatum [illegible] dispositiones [illegible] produxit [illegible] agens naturale creatum possit producere per [illegible]
[illegible] absolute ergo: agens naturale creatum producens dispositiones ad formam ad suum producere deve[illegible] [illegible]
unionem formae cum materia. [illegible] fit generativus [illegible] [illegible]. Quare agens naturale creatum producens
unionem [illegible] [illegible] gratiae per creationem producit[illegible] [illegible] materia [illegible] dispositio
ad [illegible] hic [illegible] cum [illegible] dispositiones ad [illegible] non [illegible] ea dispositiones ultima [illegible] et exigitat,
[illegible] ut unita sit; neque [illegible] anima rationalis non egeat materia, ut [illegible] exigit [illegible]

[illegible], producibilitas pure naturalis [illegible] productionem naturalis: [illegible]
datur agens naturaliter productivum animae rationalis; sed agens naturale creatum animam rationalem producit: neque [illegible] non [illegible] [illegible], quia producibilitas pure [illegible] concursu [illegible] virtus, qua Deus [illegible] naturaliter producere animam rationalem; non autem concursu [illegible] virtus alicujus agentis [illegible]

[illegible]

[illegible] naturalis creati, et nota [illegible] [illegible] tale agens naturaliter productivum et conservativum naturaliter materiae [illegible], et hoc sit naturaliter pure producibilis.

Dico 2.º formae caelorum, et elementorum producto fuere, per [illegible] [illegible] ejusmodi [illegible] formae [illegible] essentialiter a materia, et formae substantialibus, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] supponimus pro praesentatione, quia nobis [illegible] [illegible] et [illegible], et communiter nostrates [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] et [illegible] formas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnis forma materialis exigat naturaliter produci per [illegible] [illegible] et elementa [illegible] sint materiales et naturaliter [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] communiter [illegible] [illegible] materialis, et spiritualis, [illegible] scilicet materialis radicaliter dependeat a [illegible] materiali;

spiritualis autem fit a causa materiali realiter distincta: ergo forma materiales coelorum, et elementorum producta sunt per actionem dependentem a causa materiali, atque adeo per eductionem.

Ratio haec sic efficax aliquibus non placet ex eo, quod discrimen inter formam materialem, et spiritualem in eo constituunt, quod spiritualis potest naturaliter produci, et conservari extra subiectum, secus autem materialis; sed ad hoc non requiritur, quod forma materialis exigat connaturaliter [illegible]: ergo. Sumitur probatio: si forma materialis produceretur per actionem independenter ad totum [illegible] naturaliter produceretur, haberet entitatem sine qua existere requisit et quo indiget ad operandum; sed hoc non producitur per eductionem: ergo ut forma materialis possit naturaliter produci, et conservari extra subiectum naturaliter producatur non requiritur, quod [illegible] per eductionem; praeterea aliter etiam, ut forma materialis naturaliter producatur, debet produci per actionem connexam cum subiecto: ergo actio naturaliter productiva formae materialis debet a subiecto dependere, vel a priori vel a posteriori, vel a simultaneo, quae bene fluunt. Probatur consequentia; quia forma materialis exigit unionem cum subiecto non aliter [illegible] naturaliter existere: ergo produci naturaliter debet per actionem connexam cum subiecto, et [illegible] quia anima rationalis non exigit unionem cum subiecto, non petit naturaliter produci per actionem connexam cum subiecto; sed forma materialis exigit unionem cum subiecto: ergo petit naturaliter produci per actionem connexam cum subiecto, tunc sic: formae coelorum, et elementorum materiales connaturaliter fuere productae: ergo per actionem cum subiecto connexam, ab illo quoque dependente, vel a priori vel a posteriori, vel a simultaneo, at actio productiva huiusmodi formarum non fuit dependens a simultaneo, nec a posteriori a subiecto ipsarum, ergo fuit dependens a priori, atque adeo fuit eductio, quae, etiamsi contra sequela legitima sit; prima minor sufficienter supposita pars ab adversariis conceditur; 2a probatur, si probatur, totum caeleste et elementare non fuisse productum per actionem independenter tradatur ad finem et ad materiam.

Quod probatur vel ab auctoritate Divi Augustini decimo 3o confessionum capite 33, materiam de omnino nihilo; mundi autem speciem de informi materia factum esse, et libro 1o super genesim capite 15 idem sentiens Divus ait, materiam, quibus simul tempore creatam cum forma, prius tamen origi-

ne fuisse creatum, at dum per eandem actionem fuisse productum totum universum coeleste, hoc non stare, nec fuisset facta hoc corpora de novo materia, nec materia prius origine fuisse creata: nec totum coeleste, nec elementare per eandem actionem fuit productum. Probatur 2° a ratione: nam terminus totalis realis ratione, sed cuilibet termino realiter distincto a alio distincta realiter correspondeat productio, sed productio totius coelestis, et elementaris fuit cum multiplicatione maxime distincta ratione reali: ergo pro diversis terminis dato fuere distinctae productiones: ergo partes compositi tum coelestis tum elementaris non fuerunt productae per eandem, sed per diversas actiones.

Probatur 3° indirecte, si enim conclusio nostra vera esset, fundamento suadetur, quod materia, et forma cum multiplicatione per eandem actionem sit producta. Verum id non probatur ex eo, quod eodem instanti realiter materia, et forma sint productae; cum hoc non obstat, quod producta sit per distinctas actiones, et quod illarum altera sit eductio, altera creatio, ut constat in angelo, in quo creationis instanti se ipsum cognovit, et in igne generato in unctis speciebus Eucharisticis; 2° probatur ex eo, quod Deus potuerit per eandem actionem producere totum compositum, et tamen non distinxerit distinctas actiones; hinc nego non sequitur, quod ita de facto res evenerit, aliter dici posset, quod Deus de facto per eandem actionem totum hoc producat, et non per eandem actionem, qua novam materiam creat producit totum ignem qui incipit, dum de speciebus eucharisticis corrumpitur.

Objicitur 1° ex Textu illud Genesis capite 1: In principio creavit Deus coelum, et terram: ergo forma coelorum, et elementorum non sunt eductae, tamen constat ex eo, quod verba sacrae Scripturae accipienda sint in toto rigore cum aliunde nullum sequatur inconveniens; si autem forma coelorum sit educta saltem verba non accipiuntur in toto rigore, et aliunde nullum sequitur inconveniens; confirmatur 1° ex illo symbolo ubi confitemur Deum creatorem coeli, et terrae, quae verba exponuntur de creatione ex nihilo, juxta communem expositionem qua etiam utitur Chatechismus Sancti Pii V; confirmatur 2° ex clementina ~~ultima~~ unica de summa Trinitate ubi docemur Deum utramque de nihilo condidisse creaturam angelicam scilicet, et mundanam.

Respondeo ~~actionem~~ creationem dupliciter ~~posse~~ rigorose accipi, 1° sensu philosophico secundo, secundo sensu Scripturae; sensu philosophico accipitur, prout distinguitur ab actione, eductione, seu generatione, sensu Scripturae sumitur pro actione a solo Deo effective pro-

venisse iidem alegatum testimonium de creatione rigorose tali, ipsa scriptura stelligitur: nam enim post ista ligitur de creatione rigorosa philosophice accepta, quod probatur, quia productiones cœli, et terræ appellantur genesis capite 2° generationes per hæc verba, hæ sunt generationes cœli et terræ. 2° capite 1° dicitur etiam creavit Deus sete grylia et num. 27 creavit Deus hominem::: masculum, et feminam creavit eos, ex his argumentamur sic: verba scripturæ in rigore accipienda sunt, sed ex 1° testimonio constat, cœlum et terram producta fuisse per generationem: ergo in rigore philosophico generata sunt. 2° ex 2° testimonio constat Deum creasse sete Adamum, et Evam, ergo in rigore philosophico creata sunt.

Respondetur adversarii non posse intelligi testimonia a nobis alata, sine invenisti de generatione et creatione stricte philosophice sumptis respondemus similiter et nos testimonium ab ipsis alatis non posse intelligi sine invenisti de creatione strictè philosophice sumpta. ad 1am rationem dico etiam addi, ipsum Deum esse creatorem omnium visibilium, et tamen certum Deum non creasse, creatione philosophica accepta visibilia omnia. Ad 2am rationem dico, etiam addi, clementina sententia, Deum condidisse ex nihilo humanam creaturam; cum tamen certum sit hominem non fuisse a Deo creato per actionem creativam ipsa philosophice intellecta. ipsa scriptura et theologo, Deus dicitur creator respectu aliquarum creaturarum, quia nullam invenit materiam ante suam actionem aliunde, sub ab æterno existente, et in hoc sensu dicitur Deus creasse cœlum, et terram; respectu aliarum dicitur Deus creator, quia a solo Deo effective creata sunt, et tandem respectu omnium creator dicitur, quia ante suam productionem nullum fuit principium ex quo, vel creatum, sive materia vel producerentur, ut contra manichæos explicat Divus Augustinus libro de genesi cap 6° per hæc: ideo Deus rectissime creditur omnia de nihilo fecisse quia etiam si omnia facta de ista materia facta sunt, hæc ipsa tamen materia de omnino nihilo facta est.

Objicitur 2°: eductionem formæ comitatur generatio compositi, in prima mundi conditione non fuit generatum compositum: ergo. Probatur minor, quia ad generationem requiritur mutatio physica subjecti, et privatio formæ, sed nec privatio formæ nec mutatio physica subjecti data sunt in prima mundi conditione: ergo. Posset negari maior cum Scoto, et Patre Ruvio, dividentibus actionem productivam formæ dependenter a præsupposito subjecto, in eductivam et generativam, requirentibus

q. ad generationem concessione rationis facti, tanquam ad eductionem, sed hoc omisso, et cessa maximo- minus et vane probationis, quia ut supra dictum est ad generationem sufficit totalis mutatio subiecti, ex prin- cipio vano, nec enim probationem probat ex Philosopho, qui non agnovit generationem, sed putavit mundum ab eterno existentem adstrueserit, unde semper ac loquitur de generatione substantiali, loquitur de generatione, quae simul est conversio, ideo generationem definivit per eam mutationem totius in totum.,

Instabis, totum

calefactio fide de eorum tanta, fuit productum per eandem actionem: ergo non fuit materia pro aliquo priori praesupposita. Probatur ergo, quia materia non potuit fieri per se, nec fuit prius quam totum, ad cuius productionem ostendenda fuerit, ergo per eandem actionem productum est totum ex materia et forma. Probatur: materia creationem fuit concreata ad creationem totius: ergo et forma creata fuit. Probatur ex: quia licet materia creata fuisset, si forma fuisset educta totum non fuisset creatum, sed totum fuit creatum, ergo ad creationem totius materia concreata fuit: ergo. Respondeo negando assumptum ad probationem nego quod deinde probari materia siquidem potuit fieri per actionem propriam ad ipsum, et non ad aliud terminatum, et in hoc sensu potuit per se. Ad probationem nego quod de creatione totius in sensu Philosophi, et valet de creatione in sensu Scripturae, iuxta dicta.

Dici-

tur 3°: Ad totum a Deo essentialiter potest esse, non potest fieri nisi per creationem, sed pro caelorum, et elementorum, et sunt productae, requirunt esse immediate nisi a Deo: ergo non possunt fieri nisi per creationem. Probatur maior: quod requirit fieri nisi per creationem requirit fieri immediate nisi a solo Deo: quod requirit fieri immediate nisi a solo Deo, requirit fieri per creationem. Sicut creatum est per locum simplicius creationis. Minor vero probatur: agens creatum non nisi mediis dispositionibus producit formam: ergo requirit illas, producere nisi materia pro aliquo tempore praeexistente: ergo pro caelorum etc. Respondeo omissa maiori creationem de factis ... secundum se et statice acceptis illa productio de ipsis reduplicative profecto sit producens per se sine fundamento tribuitur ejusmodi formis talis perfectio, ut cuius requirit essentialiter quod ab agente naturali potuerit produci et ex pro illa circumstantia nullum agens ponatur, impossibile fuit ex superiore, quam ab alio, quam a Deo produceretur.

Philosopha-

tio nulla est, quia agens naturale creatum potest praecedere dispositiones et pro ...

ipsa praecedat tempore materia, praecedit etiam praecedentia illam. Respondeo 2° negando minorem, et ad probationem respondeo quod non sequitur valeat illa propositio simpliciter convertitur et detractione obstaret tum quod non est factibile nisi per voluntatem non est factibile nisi a ratione; quod non est factibile nisi a ratione non est factibile nisi per voluntatem. Antecedens est verum, consequens falsum, quia deberet agere in memoria illa summulistica regula, convertitur vel per accidens, aut per contra cum illa propositio sit quoad reliqua universalis affirmativa; si enim propositio de omne quod est impossibile fieri nisi per creationem est impossibile fieri nisi a solo Deo, non convertitur simpliciter sed per accidens aut per contrapositionem.

Objicitur deinde ex illustrissimo Philosopho: materia requirit praesuppositionem productam, atque adeo nisi ex illius generatione, hoc non potuit generari. Probatur quia 1° quia aliter productio non esset productio. 2° quia nulla actio productiva potest terminari ad aliquam materiam sine forma, ergo ideo non fuit adjutor ad materiam ad producendam formam, sed ideo agens creatum generat formam, quia indiget materia ad producendam formam: ergo Deus non produxit formam per generationem. Respondeo negando quod de praesuppositione naturae constat enim ex dictis materiam ordine praeextitisset et natura ad formam. Ad 1am probationem distinguo sequelam, aliter productio non fuisset productio ordine naturae, nego: ordine temporis, nego sequelam, quia prioritati et pro posteriori naturae existit simul et unum et tempus ut patet in ratione et agnitione, quia in primo suo creationis instanti ... fuit productio formae, quae materiae in ratione mysterii ordine nimirum temporis licet non naturae.

Ad 2am probationem natura ad ... quae habere potest materia, sed existere dividitur sine forma, et licet hoc omne tamen, actio productiva materiae non propterea de ratione actio productiva formae, sed separatim formae, quod de separatione physica verum est; falsum tamen de consideratione metaphysica et essentiali. Insuper de facto in generationibus nulla actio terminatur ad materiam existentem sine forma, et nihilominus materia se habet ad formam: ergo licet in mysterio nulla actio terminata ad materiam existentem sine forma, adhuc materia potuit praesupponi praesuppositione naturae ad formam, ... nimirum nullus effectus posset per generationem a Deo produci, non enim forma est ... subjectum a materia ut juxta hic positum subjectum illud a causa materiali proveniens requiritur ad generationem ... in sola influxione causali: ideo si quidem agens creatum generat, fiat, quia actionem desiderat a praesupposita materia, quod ideo fecit Deus in productione prima

cælestes, ideo tamen jurabatur a geo ... quia ob juxtalitatem virtutis diligit causam moralis; et de quo Deus non habeat possibilitate virtutis, non bene diceretur Deus jurari, bene tamen diceretur Deus attestari ...

quoad questionem de possibili ... questionem de possibili

APENDIX

Quoad questionem de possibili

Si ut omnino dicitur, implicat actio ... actionis certum est de creatione posse educi, nec eductionem posse creari; non enim ... aliter aut eductio creari aut creatio educi posset, nisi dicatur(?) ... esse inter actiones ... ad actionem eductivam et creativam, certum est praeterea, materiam et formam, et quaslibet alias substantias completas, essentialiter ipsas non posse educi: ad eductionem enim requiritur essentialiter ... nulla autem substantia habere potest ... Questio ergo reducitur ad ... formae materiales possint creari: et an rationales possint educi? Dico 1.º omnes formas materiales tam accidentales quam substantiales possunt supernaturaliter creari, est communis sententia inter nostrates. Probatur quoad formas accidentales: nam de facto in eucharistia species panis et vini supernaturaliter creantur; ergo similiter aliae formae accidentales possunt miraculose per actionem creativam posse produci, aut concreari. Et hic etiam probatur ... quoad formas substantiales: nam forma substantialis materialis non habet maiorem dependentiam a subiecto praesupposito, quam formae accidentales; sed hae possunt supernaturaliter creari: ergo et illa.

Applicatur ... ad modos materiales ... licet enim unio substantialis requirat essentialiter esse apta subiecto aut produci, aut concreari per actionem non dependentem essentialiter a praesupposito subiecto, ... actio ... indivisibiliter ad totum, et ad ... unionem et subiectum. Dico 2.º: an rationalis possit supernaturaliter educi, ... Patres ..., et omnes ... Probatur ... non repugnat ... ex parte animae rationalis; haec enim nec ... actualitatem ... dependentiam a subiecto substantiationis, cum non ... actualitatem dependendi; haec ... actualitas ... actione creativa, quae ab ipsa anima distinguitur, nec anima exigit necessario ...

produci per actionem ; dependentem a subiecto substantia omnis: exigentia enim animae ad actionem creativam, quia actualiter ; dependet ; dependentia naturalis, sicut exigentia forme materialis ad actionem dependentem naturalis est. Unde nec ex parte materie repugnantia ulla apparet: quia materia eius compleditur et naturaliter consistit sive anima per creationem, sive per eductionem producatur.

Probatur: licet materia non habeat potentiam naturalem subsistentiativam animae rationalis habet adhuc potentiam obedientialem, hoc est producibilitatis ad aliquem per concursum divinum, sicut licet anima rationalis non habeat potentiam naturalem ad recipiendum gratiam supernaturalem, habet nihilominus potentiam obedientialem sed eatenus ex parte materiae repugnaret eductio animae rationalis, quatenus non haberet potentiam obedientialem ad subsistentiam eius: ergo. Sed obiicies: quod non continetur ; potentia pura materiae, nec super naturaliter posset educi, sed anima rationalis non continetur ; potentia materiae: ergo. Probatur minor: totum continetur ; potentia materiae, quod est ; mensura ; materia; hoc est, quod a materia dependet ; esse, et conservari ; sed anima rationalis non est ; mensura ; materia cum naturaliter, sine materia existat ergo.

Probatur 1º si anima rationalis educeretur foret materialis, sed hoc ; falsum: ergo. Probatur minor: non per educationem dependeret a materia; sed materiale est illud, quod a materia dependet: ergo. Probatur 2º: si anima rationalis educeretur, foret corruptibilis, et mortalis; hoc ; falsum: ergo. Probatur minor: quia deficere posset producta anima rationalis; mortale autem et corruptibile illud est, cuius natura deficere potest: ergo. Respondeo negando maiorem distinguendo minorem: anima rationalis non continetur ; potentia naturali materiae, concedo; ; potentia obedientiali, nego minorem. Ad probationem similiter distincta maiore, et minore nego consequentiam. Nulla enim efficaci ratione admittendi, probatur animam rationalem non contineri ; potentia pura obedientiali materiae. Recurrunt autem ad auctoritatem Divi Thomae, sed ipse Doctor solum loquitur de potentia naturali pura, quando cum aliis negat animam rationalem ; materia contineri.

Ad 1um confirmationem, nego maiorem: ad cuius probationem concessa maiore de explicita dependentia, distinguo minorem: materiale est illud quod dependet ; intrinsece radicaliter a materia, concedo: quod extrinsece dependet, nego minorem, et consequentiam. Sicut gratia non redditur ; materialis per hoc, quod conservata per creationem non dependeat actualiter a materia; quia retinet dependentiam intrinsecam, et radicalem, ita anima rationalis non redderetur materialis per hoc, quod producta

per eductionem a materia dependet, quia retineret radicalem, et substantiae depositionem. Ad 2um rationem non negamus abstractionem de ejus productione, ratio: quia licet deficeret non posset actio eductiva animae, statim haec conservaretur per creationem, cum sit capax existendi sine materia, et haberet determinationem ad creationem; unde Deus ut autor naturae deficiente eductione animae teneretur ad hujus conservationem per creationem [illegible] connaturaliter debita, sicut, ut 1um corpus Christi Domini ab accidentibus eucharisticis recedit, cessat creatio [illegible], et statim [illegible] datur eductiva actio, ad quam [illegible] debita naturaliter

Objicitur 2o: id

solum educitur quod ex materia [illegible] quod itaque exigit ut naturaliter non possit et conservari sine materia; sed nec de potentia Dei absoluta [illegible] ut anima rationalis [illegible] naturaliter et conservari sine materia [illegible], alioquin posset Deus mutare [illegible] rerum. [illegible] Distinguo majorem: id solum educitur post eductionem naturalem [illegible] supernaturalem, aut [illegible] eductione, nego majorem; eductio [illegible] non faceret [illegible] anima [illegible] et conservari sine materia [illegible] depaxet [illegible] debita [illegible], et [illegible] existentiam animae, ideo [illegible] per eam actionem non mutaret Deus essentiam animae rationalis, sicut non mutaret essentiam [illegible] materialis [illegible] exemplo.

Objicitur 3o: ad terminum ad quem per se requiritur actio qualitative robustior non sufficit actio debilior; sed ad existentiam animae rationalis per se requiritur creatio, quae est actio qualitative robustior generatione. [illegible] Distinguo majorem: non sufficit debilior, quae talis ob defectum adaequationis, concedo, quae talis sit ob inferioritatem perfectionis, subdistinguo: non sufficit ad omnia munera, concedo: saltem ad aliquod munus, nego. Distinguo etiam minorem quoad 2am partem; creatio est robustior de genere perfectionis eductione, concedo: genere adaequationis, nego: quia actio eductiva solum est adaequata [illegible]. Quod pro alio substituitur quoad omnia munera debet esse saltem aequalis perfectionis cum alio, non vero quod substituitur solum quoad aliquod, vel aliqua munera: eductio autem substitueretur pro creatione quoad munus ponendi effective [illegible] naturam; non vero quoad munus ponendi illam cum perfectione [illegible] actu 2o [illegible], ac pro [illegible] non obstat, quod sit perfectior creatione.

Instabis: [illegible] similiter posset quis dicere ad terminum ad quem per se requiritur actio qualitative supernaturalis sufficeret actionem qualitative naturalem, non [illegible]. [illegible] Disparitatis ratio est, quia ex hoc sequitur [illegible]; secus vero ex nostra eductione, actio enim illa, est

ȝtative naxalis ut supponitur desde eet ȝtative supernaxalis; nq quidquid ē ofialiter nexu cy aliquo ȝtative super naxali aut actu existenti ē ȝtative supernaxale; sd actio illa est essentialiter nexa cy existentia tui, quæ supponitur ȝtative supernaxalis: g. Similiter, aliaq; plures raones ȝ aduone aō ostendere, itaq; probili reservamus, dum ostendis pro ipsius probilitate stqdy ē. Caput 3um de causa fmali.

Caput 3um

De Causa formali.

Sectio 1a

utrum fma dicenda sit causa ȝtica fmalis, potē et extrinseca mariæ?

Nq de causa fmali ȝtica, quod pximum pxsui exhibiturus, dixi ee limitatus alterius mia unione cy subto loquimur modo, lixamus eny ȝq quidquid de fma ȝ hoc ss̄u dicitur, posse de ipsa ut ē causa extrinseca tūt loquimur, et ȝquentur, utrum sicut maria ē causa ȝtica fmali, et extrica fmo ut eluedo, ita fma dicenda sit causa ȝtica fmalis po-ti, ... et extrica mariæ? Affirmat Poste ssiter ad sua pxpria desumpta maria per fma existentiq, negant nostrates, cy quibus native et nos respondemus, et raō ē, quia maria n ē efectus fmalis fmæ: g fma n ē causa fmalis mariæ. Pastur q mariā ē prior naxa fmæ; sd efectus requirit eē prior naxa causa sui: g maria n ē efectus fmalis fmæ. Max certe ē, et mix etiq, quia causa de genere physico debet ee prior naxa efectu, efectus q. posterior naxa causa: g efectus requirit ee prior aliter simul prior et posterior eet, daretur q. mutua prioritas, et posterioritas naxa inter mariq et fmq. qd ut alibi diximus, ȝplat.

Dices quibus maria n existat per existentiam fmæ, tamq existentia mariæ dependet naxaliter a fma: maria eny requirit naxaliter ex itere sine fma: g fma ȝ aliquo genere aufaterisȝ etiq mariæ. Dissq qs: existentia mariæ depet a posteriori a fma ado: a priori nō qi, etq: nq ut aliquid sit pxpium, et ... ... n sufficitq ... ... requiritur etiq qd preexistit ... existentia ... ... naxa ut maria existat n tamq presedit existentiq mariæ. Explatur exemplo: nulli eny corpus po-

ñ existere sine suis proprietatibus, et nihilominus hoc ñ sit causa, sed potius efectus corporis.

Sed materia ipsa, sed expulsio alterius fõ, materiâ procedentis communiter aspiratur ut efectus extrinsecus, et secundarius, qui et nativus dicitur respectu fõ, sive causæ formalis: sed licet hic communiter dicatur efectus nativus extrinsecus et secundarius fõ, expulsio formæ exp... quicumque sit ...ter ... libro de Generatione assignari solet sub eo ordine prioritatis et posterioritatis inter formas genitas et corruptas. Quæritur, an Deo convenire possit ratio causæ materialis, et formalis, nativè respectu cujusvis.

Pietia, nec causa materialis proprie talis debet esse subjectum receptionis ... aut receptionis simul, et substantiationis respectu alterius extremi utriusque. Deo repugnat: ergo. Insuper forma physica est pars completa alicujus totius seu subjecti, sed hoc Deo repugnat: ergo ratio etiam causæ formalis Deo repugnat.

Ferer: nec Verbi substantiare humanitatem, Christo Dño, nec personalitate ... humanitatis, nec quando super Deus per se, in Eucharistia supplere defectum causæ materialis substantiative accidentium, ratio 1ª et 2ª partis illarum constat ex sæpe dictis. Ratio 3ª, quia Deus solus active supplet defectum causæ materialis substantiative accidentium panis et vini quatenus scilicet per actionem creativam facit ... quod ñ pereat ut perire deberet materialiter, ob defectum causæ materialis; ñ autem supplet formaliter, quatenus se substituat loco substantiæ panis, ut sicut substantia panis materialiter ipsa causabat, ita Deus materialiter accidentia materialiter causet.

Dices: causa 2ª agat concursu 1ª ad causandum: ergo sicut causa efficiens agat concursu efectivo 1ª causæ ita materialis causa 2ª agebit concursu materiali 1ª causæ, et similiter formalis, agebit formali concursu causæ 1ª: ergo Deus concurret ut causa materialis, et formalis. Nego ... ratio ... licet enim Deo ñ repugnet efectivus concursus imo necessarius hic efectivus concursus perfectionem arguat Deo necessario competere, repugnat tamen concursus materialis et formalis ob imperfectionem, quæ causa materialis, et formalis necessario dicunt; nec ut causa materialis et formalis necessario dependent à Deo in causando, Deus concurrere debet in genere causæ materialis, aut formalis

lis; sed solum in genere efectivo: sicut ut causa 2a vitalis dependeat a causa 1a, operando non requiritur, ut causa 1a concurrat in genere vitali, sed sufficit quod in genere efectivo concurrat. Disputatio 2a de causa eficienti in communi. Caput 1 Essentia, divisio, existentia et prioritas causae eficientis exponuntur. Sectio 1. Quid sit causa eficiens, ejusque existentia demonstratur

Disputatio 2.

De Causa eficienti in communi.

Caput 1.

Essentia, divisio, existentia, et prioritas causae eficientis exponuntur.

Sectio 1.

Quid sit causa eficiens ejusque existentia demonstratur.

Causa eficiens est principium per se physicum influens esse in aliud, tale esse alteri tradendo. Quare per actionem physicam causam eficientem existere evidens est: nam evidenter constat aliquos efectus de novo produci: quia ab aliquo acceperunt suum esse, non a se ipsis: quia ab alio realiter distincto ab ipsis. Minor supposita probatur, quod ipse non habuit esse verum et reale, sive verum non potuit esse verum et reale; sed quod de novo producitur numquam habuit esse verum et reale: quia non potuit a se ipso habere esse verum et reale: quia ab alio realiter distincto accepit suum esse: hoc principium, a quo efectus accepit suum esse, dicitur et est causa eficiens: quia existit quod causa 1a eficiens existat certissimum est, et hoc loco ostenditur quod existat causa 2a sive creata eficiens ratio, fides, et autoritas suadet.

Autoritas quidem; nam sic sentiunt omnes Patres, Theologi omnes, et Philosophi, ita ut existentiam causae 2ae eficientis negare stultitiae esset; Divus Thomas, et Philosophus afirmant pena, aut sensu carere illos, qui causam 2am eficientem negant: nam vel percipiunt id quod sensibus expositum est, vel non percipiunt: Si non percipiunt, carent sensu, ut percipiant; si percipiunt, et id negant, supplicio digni ut corrigantur. Quod autem fide tertia sit sensibus causa 2a eficiens sensus ipsi testantur, dum per naturam solent illuminare corpora, urere ignis, calefacere &c.

Si vero quis diceret nec solem, nec ignem, aliquid efficere, sed ad eorum praesentiam solum Deum producere effectus, quos videmus, certe philosophice non discurreret, ut nulla sit physica ad Deum sine necessitate recurrere, et hoc non dari ex eo constat, quod sufficiens praeparatio in sole, igne, &c. ad illos effectus producendos reperiatur, et quidem si quando ad praesentiam ignis, ignis alter producitur, et ad praesentiam solis lux, solus Deus ejusmodi est causa effectuum, cur ad praesentiam aquae lux non producitur, aut ad praesentiam ligni ignis?

Ex fide constat: nam 1º Scriptura saepissime asserit terram germinare, lignum facere fructum, arborem suos fructus producere, et passim alia hujusmodi, quae veram efficientiam sonant. 2º Tridentinum damnat eos, qui dixerint liberum hominis arbitrium a Deo motum, et excitatum ad actus salutares nihil omnino agere, sed mere passive se habere: ergo physice efficit, seu agit actus salutares. Probatur: homo utitur libertate in suis operationibus, per quas meretur praemium, aut supplicium: sed nisi physice produceret suas operationes libertate non uteretur: ergo. Major est de fide, minor autem constat: quia libertas est potestas ad faciendum, vel omittendum actum liberum. Urgetur: quia nec justus praemium, nec peccator supplicium juste mereretur, nisi uterque esset causa suae operationis, juste enim puniretur homo propter eam actionem quam Deus pro suo libito, et ejusdem hominis voluntate produxerit. Denique quia si solus Deus produceret solus actus, etiam se solo actum peccaminosum produceret, hic quoque Deo tribueretur, quod impium et blasphemum est dicere.

Accedit etiam ratio a priori pro existentia causarum 2arum efficientium, quia ratio producendi effective physica constat libertatem, non repugnat, finitam perfectionem: ergo repugnat ipsi quod creaturis non debeat nasci existentia causae 2dae efficientis. Dices: Deo tribuendus est perfectior operandi modus; sed modus operandi se solo est perfectior, quam modus operandi simul cum creaturis: ergo Deus se solo operatur nil efficientibus creaturis. Contra 1º: quia aliqui sunt effectus de facto, qui nequeunt a solo Deo physice profluere, quales sunt actus peccaminosi, et etiam actus vitales. Rursus: quia magis dat majorem Dei omnipotentiam creare plura omnipotentia [illegible] virtute ad varios effectus producendos: ita [illegible] [illegible] dicendum quod Deus ad extra plura ita operatur quia non possit se solo, sed quia vult, ut causae [illegible] [illegible] nes actiones [illegible] propria [illegible] virtute exerceant, modus quoque operandi simul cum creaturis nullam [illegible], perfectiorem dicit: [illegible] est minor [illegible]. Sectio 2a divisiones causae efficientis.

Sectio 2 Divisiones causae efficientis

Primo dividitur in causam 1am seu increatam, et causam 2am seu creatam, 1a quae solet causa a se id est, quae ita causat, ut a nullo causetur, haec causa est solus Deus Optimus Maximus. Causa secunda dicitur causa ab alio, id est, quae ita causat, ut ab alio causetur, ut ignis qui causatur. Dat causa alterius ignis.

Dividitur 2o in universalissimam, universalem, et particularem. Universalissima, quae ab aliis dicitur universalis simpliciter est quae ad omnia producibilia se extendit, qualis est Deus. Universalis, quae etiam dicitur universalis secundum quid est quae plures effectus substantiales producere potest ut sol, caelum etc. Particularis est quae unum, vel alium effectum substantialem potest producere. Dicuntur nomine causae universalis saepe explanare Deum, solem, et astra ad discrimen aliarum causarum quae causae particulares dicuntur, quia pauciores substantiales effectus producere possunt.

Dividitur 3o in univocam et aequivocam. Univoca est quae potest producere effectum sibi similem specie, ut ignis ignem. Aequivoca est quae potest producere effectum sibi dissimilem, ut Deus, et sol. Circa has divisiones nota 1o, easdem causas posse univocam, et aequivocam respectu diversorum effectuum esse ut patet [illegible], quatenus est productivum alterius ignis est causa univoca, et quatenus productivum caloris est causa aequivoca. 2o causas univocas continere similiter effectum, eo quod realiter cum illo, et specifice conveniat, ut patet in igne producente alium, qui continet similiter ignem productum, quatenus cum eo [illegible] convenit licet in ratione talis, vel in ratione producentis, et producti [illegible] differat. Causas vero aequivocas continere non similiter, sed virtualiter aut eminenter effectum: virtualiter [illegible] inferioris ordinis: eminenter, si sit superioris ordinis respectu effectus.

Dividitur 4o in subordinatam, et non subordinatam: haec est, quae non indiget concursu alterius ad operandum, ut Deus: illa est, quae indiget concursu alterius ut quaelibet causa creata, quae dicitur subordinata Deo, quatenus indiget ejus concursu ad suos effectus producendos. 5o in productivam, et 2o productivam, seu conservativam: 1a est, quae extrahit effectum ab statu merae possibilitatis communicando illi 1am esse. 2a est, quae influit in effectum, post 1am [illegible] illius productionis, sic Deus modo influit in nos et nos conservat. His addi solet causa reproductiva, quae est illa quae dat esse effectui, qui antea extitit et extinctus fuit, sic Deus reproducet uniones inter animas et suas partes, quae uniones [illegible] in [illegible] habuerunt, et per mortem destructae sunt.

Sexto dividitur in immanentem, et transeuntem, seu in operantem transeunter, et operantem immanenter; immanenter operans est, quae producit effectum intra se, ut anima rationalis, quae producit intra se, seu in se ipsa suas electiones, et amores: transeunter operans est, quae producit effectum extra se, seu in alio subiecto ut calor producens calorem in manu aut ignis ignem in ligno. 7o in liberam, et necessariam: haec est, quae positis omnibus requisitis, et ablatis omnibus impedimentis non potest non operari, v.g. ignis, qui applicatus materiae combustibili, et ablatis omnibus impedimentis non potest non operari ignem: illa est quae positis omnibus requisitis ex parte actus primi et ablatis omnibus impedimentis potest operari et potest non operari: sic voluntas, cum omnibus requisitis ex parte actus primi, et ablatis omnibus impedimentis ab amore potest amare, et potest non amare.

Octavo dividitur in causam per se, et causam per accidens: illa est quae per proprium influxum dat esse effectui v.g. ignis producens ignem; haec vero est, quae non per proprium influxum dat esse, sed solum est occasio, ut alia causa per proprium influxum det esse effectui, v.g. motus aeris non producit per se [illegible] calorem, sed est occasio ut expiratores, qui calorem producunt, duobus aliis modis explicari solet haec divisio; 1o ita ut causa per se dicatur illa, quae ut talis concurrit ad effectum v.g. musicus ad canendum: et causa per accidens sit illa, quae non ut talis concurrit, sed adiungitur cum alia sine ... effectus ... aut proportione ad illum effectum producendum;

In hac acceptione, sicut et praecedenti causa per accidens est improprie causa. 2o ita ut causa per se sit illa, cujus virtus necessario requisita est ad effectum v.g. Deus, causa vero per accidens sit illa, quae licet influat vere et proprie in effectum taliter ad ejus productionem concurrit, ut sine illa potuerit effectus poni, v.g. ignis A ita poni, seu produci ignem B, ut hic etiam potuerit poni, seu produci ab igne C aut D a sole. In hac 3a acceptione causa per accidens est vera causa. 9o dividitur causa in causam moralem et physicam. 10o in principalem et instrumentalem. 11 in adaequatam, et inadaequatam, seu ut quia de his postea redibit sermo eas pro nunc inexplicatas relinquimus, ad aliquid cujus examen ad hunc locum spectat.

Rogari hic solet 1o an nomen causae proprie talis stet solum pro causa immediata, an etiam spectat causam mediatam? Illud est

ur rogare ut cum causa minata sit causa minata effectus minati, ut ab hoc dubio fa-
cile expediat. Suppono causam iminatam illam esse quae per virtutem suam, nulla alia absolu-
ta virtute ab ~~eius~~ exercitio causandi dicta, mota, dat esse limitatum alteri, ut
calor calori; minatum vero illum esse, quod non per suam virtutem sed per virtutem alicuius absolu-
tam dictam, dat esse limitatum alteri, ~~sic~~ hoc causa dupliciter se habere potest, vel (?)
pro actualiter in causa iminata qualiter se habet ignis A, influens actualiter igni
B, causatque iminate ignem C, vel non influendo actualiter in causam iminatam, hoc
ut se habet opus respectu ~~rep~~ repositi dubio nativè respicit Pater. Obiicio de
causa minata non influente actualiter in causam iminatam, quae aiunt, absque non esse proprie
causam repositi; effective vero de causa minata actualiter influente causam iminatam producendo; ut
ignis A, actualiter producens ignem B, esse proprie causam ignis C solum iminate ab igne C. Sic
tamen mutuo, sive nostrum respectum tractat dicit causam minatam non esse proprio causam effectus minati.
Hic ita Probo: causa est vere ac proprie respectu illius effectus respectu cujus exercet, influxum
et causalitatem propriam, proprietate opposita non solum causalitate metaphorice sed etiam altera.
causa minata non exercet ejusmodi causalitatem, siquidem causalitas, qua effectus minatus ha-
bet esse, non est propria causae minatae sed iminatae, ergo.

Probatur: causalitas propria causae mi-
natae respectu effectus, licet actio qua causa minata producit causam iminatam, vel actio, qua cau-
sa iminata producit suum effectum iminatum, vel collectio utriusque actionis, simul acceptis actio-
nibus divisim, nec utraque collective est causalitas propria quam exercet causa minata
respectu effectus minati: ergo. Probatur minor quoad 1 partem. Et quoad 2 et 3. quia 1 actio, qua causa
minata producit causam iminatam solum habet pro termino proprio causam iminatam, si enim habe-
ret pro termino proprium effectum iminatum sequeretur 1, quod nec de potentia Dei absoluta posset dari
talis actio sine effectu minato, siquidem posita actione proprio productiva effectus,
non potest Deus suspendere effectum, cum actio identificetur metaphysicè cum effectu suo passione.
Sequela autem est absurda ut patet. Sequeretur 2, quod jam causa minata non esset minata
sed iminata effectus minati. Ratio: quia causa est iminata respectu illius effectus, qui est ter-
minus proprius

tus proprius actionis propriae et immediatae ab ipsa provenientis; sed effectus mediatus est tus proprius actionis propriae et immediatae provenientis a causa mediata: quia actio qua causa mediata producit causam immediatam ... non habet pro termino proprio effectum immediatum.

Ad 2dum actio, qua causa immediata producit suum effectum immediatum non est causalitas propria causae mediatae respectu effectus mediati; quia etiam sequentibus causa mediata posse immediata respectu effectus praeter causam ponere effectum per actionem immediatam tractam ad illum tamquam per causalitatem propriam ... causa immediata tamen effectus; sed causa mediata poneret effectum mediatum per actionem immediatam tractam ad illum tamquam per causalitatem propriam: ergo.

Maior probatur, quia non alia de causa, ignis B producens immediate ignem C est causa immediata illius nisi quia ponit ignem C per actionem immediate tractam ad illum tamquam per causalitatem propriam: ergo. Probatur omnia illa quoad secundam partem, nimirum quod utraque actio collective non est causalitas propria causae mediatae respectu effectus mediati: quia ut collectio utriusque actionum sit propria causalitas, quaelibet tamen non est propria ejusdem causae respectu effectus ejusdem, non quia parte dicit actionem qua ignis A tamquam producit ignem B est propria ignis A respectu ignis B, et qua parte dicit actionem qua ignis B producit ignem C est propria solius ignis B respectu ignis C; ergo ejusmodi collectio non est causalitas propria ejusdem causae ... nimirum ignis A, qui dicitur causa mediata respectu ejusdem effectus videlicet ignis C mediate causati. ... argumenta contraria

Sectio 3.

Argumenta Contraria.

Arguitur 1o causalitas causae immediatae est subordinata causae mediatae et propria illius; juxta communiter dictum ... causa causae est causa causati ...

det propriã causalitẽ, per quã causet proprie effectũ mĩatũ, et ꝓpter ꝗd proprie causa illius. Ꝗ vero quoad 1.ᵃ parte, illud disparitas quã causalitas causæ ꝯmiatæ ꝗ subordinata moraliter causæ mĩatæ omitt: ꝗ subordinata physice, nõ. ie ꝗ ꝗ causalitas causæ ꝯmiatæ provenit ꝗ causa ꝯmiata, quæ ꝗ subordinata causæ mĩatæ, exĩstẽ quatenus ut causa ꝯmiata existat, dĩspar existẽtia illo causæ nõ vero subordinata, ꝯ ꝗ quodcunque quodlibet causa creata ꝗ subordinata Deo; adeo retorsionẽ: amas quo nõ amat peccatũ ꝗ ordinatus dicitur, cui Deus vult existẽtiã ipsius hoĩs: ꝯ hũc actus ꝗ actus, quo Deus amat peccatũ ratiõe ꝯ, quia denominatio amãtis dicitur ꝯmarꝯ actus amoris ꝯ ꝯ ubto, et actus amoris ergo peccatũ.

Similiter ꝗ et ex oxpressõ denominãdũ causaltẽ dicere proprietatẽ actionis, quæ proprietas potest nõ dari etiã si detur aliqua subordinatio (moralis scilicet) inter causalitates causæ ꝯmiatæ respectu causæ miatæ. 2.ᵃⁿ partẽ ꝗ nõ absolute quẽ urgeat prosequi ꝗ solũ verũ ꝗ ꝯ moralibus, ꝗ moraliter loquẽdo nõ vulnerans alũd effectus causa per se mortis quæ ex vulneratione sequitur; ꝯ ꝗ autẽ causa causæ solũ ꝯ proprie ꝗ causa causati.

2.º illud ꝗ quo effectus proprie dependet ꝗ causa effectus; ꝗ effectus miatus proprius ꝗ causa miata; ꝗ cum hoc deficeret, et alia nõ substitueretur loco ipsius, deficeret etiã causa ꝯmiata, et ꝓpter effectus: ꝗ Distinguo nanque: illud ꝗ quo effectus proprie dependet, dependentia propria causalitatis, quæ effectus producatur, ꝗ causa effectus, ꝗ dependentia solius exigẽtiæ, nõ nanque: quia etiã effectus exigit ex parte suæ causæ dispositiones multorũ ꝗ subiectũ, et tamen nec dispositiones, nec subiectũ sunt causa propria talis respectu effectus. Illa solũ ꝗ 2.º ꝗ dependentionis vera ꝗ, quia effectus exigit causã miatã, quatenus exigit, ꝗ ꝗ causa causata ꝯmiata ꝗ creata sit ꝗ sit extra causas ꝗ nõ propterea exigit causã miatã ut principiũ immediatũ ipsi eã, et ꝓpter illã nõ exigit ut causã.

Ad finẽ observa causã mediatã distinguedo a pelagiremotũ per exclusionẽ virtutis causativæ, ad discrimen causæ ꝯmiatæ, quæ nõ ꝗ proxime expedita ad effectũ causandũ, quæ etiã a pelagi solet remo

ta per exclusionem quidem proximitatis, non vero per exclusionem virtutis propriae ad causandum. Atque si causa [illegible] remota procedit accipiatur a causa initiata, non est propriae causa juxta dicta, et ei contrapositum, quia id est initiata. Si vero causa remota non accipiatur pro causa non expedita proxime ad causandum est causa initiata, et propria causa, quia in tali sensu non caret virtute, sed expeditione ad causandum initiata. Sectio 4 de causa in actu 1°, et in actu 2°.

Sectio 4.

De Causa in actu 1° et secundo.

Divisio causae in causam in actu 1°, et causam in actu 2° non est per differentias essentiales causae, sed per diversos causae status, siquidem causa in actu 1° est causa potens producere, et in actu 2° est causa exercens suam virtutem, et haec causa in actu 1° eadem est ac causa in actu 2°, si sumatur specificative, cum eadem sit virtus, differentia ergo stat solum penes denominationes actus 1i, et 2i, [illegible] per quos actus 1us, et 2us causae, sive causa prout in actu 1°, et causa prout in actu 2° constituatur? ut clarius procedamus, notandum est 1°, actum 1um causae aliquando dici logicum, physicum aliquando. Actus 1us logicus est ipsa non repugnantia productionis effectus a causa [illegible]; seu aliter, est possibilitas intrinseca actualis productionis. Actus 1us physicus est virtus physice productiva effectus.

Rursus actus 1us physicus potest considerari remotus, vel proximus: proximus est status causae sub omnibus conditionibus, seu requisitis, aut ratione [illegible] impedimentorum ad causandum; remotus potest adhuc dupliciter considerari praecisive scilicet, et native, seu exclusive. Actus 1us remotus in 1° sensu est solum causalitas seu dicit suam virtutem ad causandum, in 2° sensu dicit ulterius rationem proximitatis; praeterea actus 1us physicus potest utroque considerari praecisive, quando videlicet causa re ipsa producit, praescinditur omnino abactu 2°, ut quando dicimus Deus est productivus hujus mundi, licet omnino Deus actualiter det esse mundo, per illam tamen considerationem praescindimus ab exercicio productionis, et consideramus solum virtutem Dei physice productivam mundi: vel potest considerari native, seu

exclusive, quando solicet, causa re vera non producit, sed potest producere, ex quibus terminis actus primus proximus, et actus primus remotus non pro eodem hic usurpantur, ac usurpatur actus primus mediatus, et immediatus; siquidem juxta dicta supra, causa remota usurpatur aliquando pro mediata et proxima pro immediata, et similiter actus primus remotus pro mediato, et proximus pro immediato, non tamen, quando loquimur in hac usurpatione, quia actus primus mediatus non est actus primus causæ proprie talis, sicut nec ipsa causa mediata est proprie causa; est tamen actus primus causæ proprie talis, actus remotus de quo loquimur. His notatis.

Dico primo: actus primus physicus causæ quatenus præscindit a proximo, et remoto, et etiam quatenus præscindit ab actu primo physico natura, seu exclusive tali non constituitur per possibilitatem actionis, aut effectus, sed solum per virtutem causæ. Dicitur, qua parte constituit, actum primum physicum causæ constitui per virtutem causæ supponendum est ut certum, qua vero constituit ejusmodi actum non constitui per possibilitatem actionis aut effectus, probatur contra Patrem Polizzy, sectione 2ª, et non nullos alios. Actus primus physicus causæ est potentia physica ad agendum esse effectum. Sed potentia physica ad agendum esse effectum non constituitur per possibilitatem actionis aut effectus: ergo. Major constat est, et traditur a Divo Thoma 2º physicorum et opusculo 21 paragrapho 1 ubi causam in actu 2º appellat causam in actu, et causam in actu 1º, causam in potentia; proinde ex ejus mente actus primus causæ idem est ac potentia causæ ad producendum, Minor autem probatur: potentia causæ ad agendum esse effectum est adæquate intrinseca causæ; sed possibilitas actionis aut effectus non est intrinseca causæ, cum ab illa realiter adæquate distinguatur: ergo. ~~Probatur~~ 1º

Probatur 2º si per id constituitur actus primus physicus causæ, quod physice producit actionem, et effectum præcedentia ratione; sed solum virtus causæ, non vero, possibilitas actionis, et effectus præcedit actionem et effectum præcedentia ratione: ergo. Major constat: quia actus primus physicus dicitur talis ratione ordinis, quem per se dicit inter se actus primus et 2us, qui ordo aliud requirit esse quam ordo ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ de potestate non esse rationis et inter ordo præcedentiæ rationis, Minor etiam patet, quia cum possibilitas actionis, et effectus identificatur cum illis possibilitas ejusmodi requirit esse prior ratione actione, et effectu, sed solum est prior in subsistendi ratione quatenus bene valet actio est data causa, effectus est producendus, ergo actio potest esse a causa, ergo effectus potest produci non autem e contra.

Ex quibus infers 1° sufficientem hujus denominationis causa in actu 1° physico consistere in, sive in fundamento dictis nostris provenit omnino totum ipsum virtutis causae; 2° causam productivam quatenus distinctam a se non involvere actionem aut ejus possibilitatem, nec possibilitatem effectus: quia ut sit adaequata totum dicit virtutem productivam, quae ex parte causae requiritur ad producendum; sed actio aut ejus possibilitas aut possibilitas effectus non sunt ejusmodi virtutes nec inadaequatae: ergo. 3°: causam ut in actu 1° physico exclusive seu negative sumptam ultra virtutem causae dicere rationem talis actualis productionis negatam, in tali sensu est causa potens producere et non producens actualiter.

Objicies contra superius dicta: causa ut productiva effectus requirit intelligi quatenus intelligatur possibilitas productionis effectus: ergo per illam constituitur. Probatur: sicut se habet actualis productio ad causam actu producentem, se habet possibilitas productionis ad causam potentem producere; sed actualis productio ita se habet ad causam actu producentem, ut haec in esse talis constituatur per actualem productionem: ergo possibilitas actionis ita se habet ad causam potentem producere, ut haec in esse talis constituatur per possibilitatem actionis, et consequenter per talem possibilitatem constituitur causa in actu 1° seu actus 1us causae.

Respondeo distinguendo antecedens: causa ut absolute productiva effectus requirit intelligi quatenus intelligatur possibilitas productionis effectus, concedo; causa ut quatenus distincta a se productiva effectus requirit intelligi, subdistinguo, nego antecedens. Eadem distinctione consequens. Ad probationem distinguo majorem: sicut se habet actualis productio ad causam actu producentem, ita se habet possibilitas actionis ad eam potentem quatenus distinctam a se producere, nego; ut potentem absolute producere, concedo majorem, et in eodem sensu concessa minori distinctione consequens. Distinguo: per talem possibilitatem constituitur causa in esse absolute talis, concedo; in esse quatenus distincta a se causa, nego.

Explicatur solutio: causa productiva 1° potest considerari ut praecise quatenus distincta a se productiva, 2° ut absolute productiva, seu ut absolute potens producere; in 1° sensu idem omnino est causa productiva ac actus 1us physicus causae; nam sicut possibilitas actionis aut effectus non constituit causam in esse de se pro-

ductive, sive jam posita potentia producere effectum; quia sic solum dicit essentialiter potentiam causae, ubi ex opposito possibilitas actionis aut effectus, ita nec constituit eadem possibilitas actum 1. physicum causae quatenus de se productive; in 2° autem sensu causa productiva praeter virtutem causae aliquid aliud afferre constitutive, et hoc secundo esse possibilitatem actionis et effectus; ratio est: quia absolute posse producere est quod nec ex parte producentis, nec ex parte producibilis repugnat produci; sed hoc afferre essentialiter praeter virtutem causae possibilitatem actionis et effectus: ergo.

Dico, quod actus 1.us remotus causae, si sit remotus praecisive constituitur solum per virtutem causae, si vero sit remotus exclusive, seu negative constituitur etiam per negationem alicujus requisiti ex parte actus 1. Explicationem horum terminorum supra habes eadem. Supposita probatur 1. pars quia actus 1.us remotus praecisive talis solum dicit actum 1. physicum causae (de quo in praecedenti dicto) seu rationem causae de se causativae effectus, sed actus 1. physicus causae seu ratio causae de se causativa effectus constituitur solum per virtutem causae, ut constat ex dictis.

Probatur 2a pars quia actus 1.us remotus exclusive, seu negative tantum dicit essentialiter negationem proximitatis sed haec oritur in ratione alicujus proxime requisiti ex parte actus 1.: ergo. Minor patet, et major constat, nam actus 1.us ipse, in quo dicimur dicit remotionem proximitatis, quae remotio est contraria seu negatio proximitatis. Unde infertur actum 1. remotum praecisive tale conjungi posse cum actu 2°; et sic causa ut in actu 2° producens dicit essentialiter actum 1. remotum praecisive: et ratio est; quia actus 1. remotus praecisive est solum virtus causae, sed hoc conjungitur cum actu 2°, quando scilicet reducitur ad actum, includitur essentialiter in causa ut in actu producente: ergo actus 1.us remotus praecisive talis conjungitur cum actu 2°, includitur essentialiter in causa ut in actu 2° producente; non ita evenit in actu 1° remoto negative tali, quia in hoc sensu actus 1.us remotus est de causa impedita vel ratione alicujus impedimenti incompossibilis cum causa, vel defectus alicujus praerequisiti ad causandum; sed causa ita impedita, non potest conjungi cum actu 2° (naturaliter scilicet) dum non aufertur impedimentum: ergo.

Dico praeterea: actus 1.us proximus ut talis causae praeter virtutem quatenus de se productiva constituitur per omnia requisita, quae ex parte actus 1., et in priori ratione requiruntur ad effec-

tis producendi ea autem sunt [illegible] dispositiones positivæ, ut calor [illegible] in ligno ad productionem ignis, et aptas divina concursu huic causæ proportionata: tum naturæ ut ablatio impedimenti per causam aut saltem inauferibilis. Rao dicti est quia sive intelligatur virtus causæ, aut intelligatur productibilitas [illegible] potius ex dictis aut non intelligantur ablatum impedimentum aliquod inauferibile per causam aut saltem non intelligetur actus [illegible] proximus causæ, [illegible] aut non intelligetur causa aut intelligentur impedita, aut aliquid non intelligitur expedita, ut oportet nec proxime posse producere effectum in actu [illegible] proximus est suis causæ per ea omnia constituitur.

Dixi autem in [illegible] proximo constitui [illegible] per ablationem impedimenti inauferibilis; quia duplex genus impedimentorum distinguitur: solet aliud eorum, quod per causam aut saltem auferibilia sunt, v.g. frigiditas ignis, et etiam [illegible] ligni; aliorum quod inauferibilia sunt per causam aut saltem ut distantia inter agens et passum ablatio impedimentorum primi generis non constituit actum in proximo; secus vero ablatio impedimentorum secundi generis, quod deinde spatum [illegible] ibidem et ibi docet [illegible] puncto in numero [illegible] non dicitur proxime potens calefacere [illegible] absens, sed non alia de causa nisi quia illi deficit ablatio distantiæ quæ impedimentum inauferibile est ab igne, vel calore: [illegible]

Adverte et observa [illegible] ablatione impedimenti inauferibilis. Unde, ergo, causa in actu primo proximo necessario phisice cum effectus existentia, quæ propter naturaliter repugnat, si duo agentia contraria applicata eidem passo reperiantur constituta in actu primo proximo ad effectus oppositos producendos, quia si ita concurrerent quodlibet suum effectum produceret in eodem subiecto, quod naturaliter implicat.

Propter hanc rationem in casu in quo duo agentia contraria eidem passo applicantur solum unum esse in actu proximo, illud scilicet, quod posset vincere alterum. Dices etiam, ergo tunc non daretur resistentia imo [illegible] quia ubi non sunt duo contraria in actu primo proximo nequeunt dari resistentia, non

eq de mutua necessitate efectiva, actu 1°, et etiam non pratione adjuvant: quia necessitatem efectivam actu 1° dicit virtus agentis ex se determinata ad producendum aut ad recipiendum qualitatem ad effectum praestitum; et utrumque autem agente dicetur ejusmodi virtus, cum propterea utrumque denominetur actu 1° proximo ad producendum efectum propter unionem continuatam.

Objicies contra hoc dic. in paragrapho dico praeterea possibilitas efectus requiritur necessario ad actum 1 proximum, et ejusmodi actus esse talis praeter illa, duo a nobis assignatur, constituuntur per possibilitatem efectus. Probatur quia, quia si Deus solus sit qui producat eum, non operatur absque omnino perfectione sive, et libere operatur propriam ad productionem, quae possit possibilitatem efectus producendi, et si creatura sit, qua simul cum Deo producat, constituto non sit, actu 1° proximo nisi praesupposito decreto libero Dei absoluto, omnino ad actum 2 per hoc decretum stare non posset, cum Deus praecognoscat possibilitatem efectus ejusmodi possibilitas ut praeexistens in scientia divina praerequiritur ad productionem efectus. Respondeo dist. quod possibilitas efectus requiritur necessario ad actum 1 proximum late sumptum, concedo actum 1 proximum stricte sumptum nego quod ex probatione tamen ad summum probat condicionem pro constitutione actus 1 proximi, possibilitatem efectus. Sed de hoc alibi.

Denique dico, actus 2 pro formali constituitur per actionem, qua causa producit efectum hoc probatione non diget, et ex ipsius propositione deducitur denominationem causae, actu 2° praeter praedicatam causae dicere etiam formaliter actionem efectus productivam, dixi: actus 2 pro formali, quia actus 2 causae solet accipi pro materiali, et etiam per actionis qui dicitur efectus qui pro formali tamen dicit sola actio quae dicitur efectus quo dices ablato efectu aufertur actus 2; ergo hic constituitur per efectum. Respondeo, quod ablato efectu solum via connexionis aufertur actus 2 pro formali, ex parte scilicet actus 2 formalis, non constituitur per efectum; si vero actus 2 pro materiali accipiatur illo ablato aufertur etiam via constitutionis actus 2, quod non sufficit. Sectio 5a utrum ex parte actus 1 requiratur existentia causae efficientis?

Sectio 5

Utrum ~~ex~~ ex parte actus primi requiratur existentia causae efficientis?

Atque dicimus, causam ... devere existere pro [illegible] pro quo ... causat ... non aliter, quam per ipsam realem exhibitionem, seu communicationem causae; e contra vero loquendo de causa finali, aut exemplari causatum non debere physice existere ut causet, quia ejusmodi causae causant ut cognitae, ut autem cognoscantur non requiritur existentia physica. [illegible] devolvitur ad causam efficientem cum relative respectu [illegible] judicemus causam efficientem posse operari, falsum ... conditio ... ad ejus [illegible] communicationem existentia respectu, imo plures judicent causam ... causam efficientem debere existere actu ut actu causet, ideo ... animi ... existentia causae esse requisitam ... necessariam ad causandum actualiter.

Probatur communis sententia, quam firmat ~~Aristoteles~~ Aristoteles 2° physicorum capite 3°, et Divus Thomas ibi lectione 6, et opusculo 32 ubi haec habet, ... quod [illegible] de causis; actu necessarium est, ... causam et causatum simul esse ... sicut ... et alterum, quod ex ... aedificatio ... existit actu ... aedificationem debet esse ... aedificatio; actu ... seu existere, accedunt expressa verba divi Gregorii [illegible] ... nisi quod actu ... id, quod non est, quod causa ... effectum. Probatur ... ratione ... hoc ... in ... non habet ... et ... hoc ... non habet ... virtutem producendi; ... hoc ... virtutem producendi non habet ... producere ... ut causa producat; ... requiritur ... existat.

~~Antequam causa ...~~ ... licet ... producere ... quae non existit: quae ... modo non existit, licet ... aliis ... modo producere. ... ratione, quia ex existentia effectus

demonstratur ex existentia causae. Probatur 2a. [illegible] ad hoc [illegible], quo effectus producitur non solus virtutem habet causae, [illegible] non existit, et modo non existit [illegible] illa, quae nunquam existit, [illegible] existitura ad: [illegible] causa, quae nunquam existit non prod. [illegible] hoc [illegible] [illegible], quae ipsa non existit licet existitura postmodum sit, ita nec [illegible]. [illegible]: quia id [illegible] existit, et modo non existit modo eorum [illegible] ac postmodum non existit licet existitura sit. Respondeo: causa, quae [illegible] et modo non existit [illegible] virtute, [illegible] vero causa, quae nunquam [illegible].

[illegible] quia [illegible] [illegible] et effectus, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] virtute producitur causae [illegible] realiter ab [illegible] causa [illegible] [illegible] et virtute causae, [illegible] [illegible] virtus [illegible] et [illegible] realiter ex [illegible] destructa causa, et [illegible] non [illegible] realiter, quod [illegible] operetur [illegible], quae non [illegible]: quod si hoc [illegible] adversarius, [illegible] productionem effectus non [illegible] causa existente vero ejus virtute realiter distincta miraculosum esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operationem [illegible] [illegible] illud [illegible] [illegible] [illegible] operari, [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] non solum [illegible] [illegible] ad destructionem causae [illegible] post multum temporis operari poterit, [illegible] [illegible] [illegible] Deus per multum temporis [illegible] virtute causae [illegible] destructa, et virtus illa durans poterit plures effectus producere sicut potuit [illegible] post destructionem causae [illegible] [illegible] [illegible] pro [illegible] post destructionem post operari per [illegible], quod [illegible] virtute causae et non [illegible] [illegible] ad virtutem remanentem eandem esse [illegible] aut [illegible] [illegible], et quod [illegible] ad [illegible] causae [illegible] [illegible], quae non habet [illegible] [illegible].

[illegible]

dico dicendum nisi quod virtus, qua maneret causa, esset effectus, vel actio, qua effectus producitur, quod est 1a et 2a pars dissiuncti nostri. Si autem hoc dicatur, argumentum reddit: quia actio vel effectus hic et nunc existens nequit provenire a causa, quae nunquam existit, licet exstitura aliquando sit: ergo nec potest hic et nunc provenire a causa, quae fuit, et nunc non existit licet antea extiterit, et arguitur specialiter de actione: quia actio, qua effectus producitur nequit esse, seu existere in instanti, in quo effectus non existit, licet hic prius extiterit: ergo non potest esse, seu existere in instanti, in quo non existat causa, licet haec antea extiterit. Ratio, quia actio est modus effectus, aut causa.

Ut objectiones solvas observa 1o quod etiam si dicamus sacramenta novae legis absolute [illegible] causare physice gratiam (quod cum communi sententia pluribus ex nostratibus negare possemus) tamen gratia non causatur in instanti sequenti ad realem existentiam verborum absolutionis, in instanti sequenti ad adaequatam verborum prolationem, seu in instanti, quo perficitur ultimum verbum ex causis: hinc est, quod, quod realiter physice gratiam producat solum ultimum verbum, alia vero moraliter solum, quatenus moraliter adjunguntur ultimo verbo omnia vero, seu adaequata totius denominative producunt physice causam denominatione desumpta ab ultimo verbo illa realiter physice producente. Observa 2o dispositiones ad novam formam non destrui per destructionem quidem, cum ea non existant; et licet destruantur, destructio est influentia, formam novam non influunt physice, illam, sed solum moraliter, quatenus exigunt, quod pro instanti reali sequenti fiat forma per materiam.

Quod si hoc [illegible] atque moralis non debere existere physice, ut [illegible] sequentis, quia praeterea [illegible] tenere posset an causa effectus, aliter sicut causa moralis potest operari multo etiam tempore post suam physicam existentiam, ut constat ex meritis Christi Domini nostri, salutis moraliter operantibus ita etiam causa efficiens posset multo etiam tempore post suam physicam existentiam operari: quod adversarii non admittunt. Observa 3o moralem virtutem [illegible] sit [illegible] de esse ad non esse dicere duo, instantia realia tempus aliud, in quo ultimo fuit virtus aliud, in quo non fuit: 1mo instanti [illegible] mors, 2o perficitur, [illegible] 1o instanti virtus adhuc est,

nt pod operari; 2° vero virtus jam non est et operationem pod; aliter a bene emortuo posset sola dependi.

Ex his constat quid dicendum sit ad hanc propositionem, hoc quod 1° non est, non agitur, distinguendo eam; quod 1° non est, non agitur secundum se natura, quod dicitur more, nego: secundum totum quod dicit, non quia non solum dicit non esse, sed etiam ut ultimo distans in vitro, observa tamen disparitatem inter causam potentem operari, etiam si non sit; loco eodem cum passo, sed sit propinqua aut etiam distans, et causa non potens operari nisi existat; eodem distans, quo effectus sit, quia scilicet res propinqua aut etiam distans non potest vere existit absolute sed habet virtutem productivam vere et physice, quae pro ratione vel minore vel fortiore virtutis majorem vel minorem sphaeram habebit, ad quam extenditur: causa autem non existens nullam virtutem habet vere, et physice, cum vere, et physice nihil sit, ad proinde, nec quidquam vel distans, vel propinqua sine existentia operari valet. Sectio 6 de prioritate naturae causae efficientis respectu effectus.

Sectio 6

de Prioritate naturae causae efficientis respectu effectus.

Prioritas alia est temporis, sive durationis; alia est prioritas subsistendi; alia est prioritas originis tantum; alia denique prioritas naturae; ex his prioritas temporis per accidens est ad rationem causae, quia licet saepe causa praecedat duratione suos effectus, ut Deus creaturas, aliquando tamen nullam prioritatem temporis habet, ut ignis respectu caloris, sol respectu lucis, per accidens est etiam ad rationem causae prioritas subsistendi: nam constat, quod aliquis effectus sit prius, subsistendo subsequentia sua causa, et etiam quod causa et effectus sint simul subsistendo. 1° constat in igne respectu caloris, bene enim valet, datur ignis: ergo datur calor, non autem vice versa, cum calor possit existere a sole, et non ab igne. 2° constat in causa, et effectu mutuo, quod existentia corporis; hic enim valet, causa mutua, ac proinde ipsis datur simultas subsistendi, ut datur solis constitutives, et 6 ibrazito.

Prioritas originis tantum causae adscribat, nam illa prioritas, quae ex principiis Theologicis datur in divinis

nititur super relationem praedictionis a principio secluso ab igne causaliter provenire enim non potest a causa nisi per causalitatem; unde licet effectus habeat originem a principio effective producente, adhuc principium effective producens non habet prioritatem originis tantum respectu effectus, unde effectus prioritatem convenientem causae efficienti respectu effectus esse prioritatem naturae aliam enim prioritas, quae restat, nimirum prioritas ordinis, et dignitatis ad rem non spectat, nec enim causa debet esse prior situ, aut enumeratione, nec debet esse perfectior effectu.

Quaeritur secundo in quo consistat naturae prioritas? Aristoteles 5 metaphysicae capite undecimo, et post praedicamenta cap. 2° docuit, ea esse priora aliis secundum naturam, quae ejusmodi sunt, ut sine aliis esse possint, non autem sine illis alia.

Ex quibus colligitur priora secundum naturam non dependere a posterioribus, posteriora vero secundum naturam a prioribus dependere. Tota itaque difficultas, quaenam sit dependentia, ob quam alia sint priora; quaenam dependentia, ob quam alia sint posteriora secundum naturam? Pater Hurtado docet prioritatem naturae consistere in dependentia effectus a causa taliter ut causa posset esse sine effectu, non autem effectus sine causa. Pater Oviedo eandem sententiam tenet loco citato, dependentiam, et independentiam constituentes ordinem prioris et posterioris secundum naturam stare in eo, quod ab existentia posterioris valeat ad existentiam prioris, non autem e contrario. Sed rejicitur: nam stat causa exigens relationem effectus, sed ejusmodi causa est prior natura effectu et tamen non posset esse sine effectu, et ab illius existentia valeret consequentia ad existentiam effectus: ergo. Maior constat in igne tum respectu caloris in se producti, tum respectu caloris producti in passo non impedito, cum supponitur ignis sit a phisicis sub omnibus requisitis ad producendum.

Dices: connexio ista causae cum existentia effectus non oritur ex existentia causae secundum se, sed ex existentia causae prout constituitur in actu primo proximo ad operandum, sed contra est primo: connexio ignis cum calore in se producto oritur ex natura ignis secundum calorem sibi debitum, quae est passio ad quam determinatus est ignis per suam naturam, quin tunc determinationem accipiat ab aliqua alia actione. Contra est 2°: complexum ex igne, et dispositionibus, per quas constituitur in actu primo proximo ad producendum calorem in passo extraneo est prius natura calore, et tamen ejusmodi complexum nequit existere sine calore producto, et per consequens ab existentia illius complexi valet consequentia ad existentiam caloris: ergo.

Respondebis: ignis saltem divinitus posset existere sine calore

ipsa producto pot q. supernaturaliter ēē, actu l. proximo ad producendum extra se suum illum producat, sed contra: posibilis ē causa connexa essentialiter cum effectu, sed ejusmodi causa, ratione causa est prior natura effectu, et ratione divinitus posset sine existere q. Dices: causa illa n connecteretur essentialiter cum effectu ex ratione communi causæ, sed ex ratione talis causæ. Ita dicunt de ratione generica causæ non ē posse talitas divinitus existere sine effectu: sed ē neutralis, sicut ratio generica n pot dicere exclusivum rationis specificæ, sed de ratione specifica causæ pot ēē essentialis, posse ad existendum sine effectu et posse ad existendum divinitus sine effectu ē exclusivum illius, posse de ratione generica causæ n spectat ad existendum divinitus sine effectu; et sic de ratione generica causæ ē prioritas naturæ hoc ergo est, sed ex ipsa sit ē prior natura effectu: ē prioritas naturæ n existit, independentia ratione cujus posset causa existere divinitus sine effectu.

Asseritur dicta ex Aristotele, post praecamentis cap. de modis prioris dicentis, eorum, quæ essentia connectuntur, alterum, quod quibus modo ē causa ut alterum sit, prius natura n inepte dici pot: nam juxta Phy. inter ea, quæ mutuo connectuntur pot dari prioritas naturæ: ē prioritas naturæ n existit, independentia ratione cujus causa possit existere sine effectu et vi cujus n detur illatio ab existentia causæ ad existentiam effectus. Ratione ē. in potentia unius ab alio quoad mutuam illationem n ē propria causæ siquidem reperitur inter extrema quæ n habent relationem effectus et n causæ. Patet, nam ex ipsa ē relationis valet ad existentiam e contra et n ē contrario, et tamen ea n habet rationem causæ nec unius rationem effectus, ē prioritas naturæ ē propria causæ; ē n bene exponitur prioritas naturæ per independentiam unius ab alio quoad mutuam illationem.

Dicendum ita q. ē, independentiam n mutuam requisitam inter duo, ut alterum sit prius altero posterius natura, formaliter independentia n mutua unius ab alio eorum ē causa, ita Ceimus D., et plures alii quos sitatos sequitur Pater Peinado. Probatur 1. nam juxta Phos quos sequuntur omnes natura ē prius causativum eorum: ē ideo ē prioritas naturæ ac prioritas causæ, et ideo ē posterioritas naturæ ad posterioritas effectus; ē dependentia n mutua inter duo, quorum

alterum sit prius, alterum posterius natura, sive secundum naturam stat formaliter in dependentia non mutua alterius ab aliquo eorumdem, ut a causa; probatur 2° quia juxta Phum in post praedicamentis cap. 4, ea dicuntur simul natura, quae mutuo ~~[illegible]~~ convertuntur secundum consequentiam existentiae neutrum tamen, ut sit alterum causa est: sed illa sunt priora natura aliis, quae sunt illorum causa et illa posteriora natura aliis, quae horum sunt effectus: ergo dependentia non mutua inter prius, et posterius secundum naturam stat in dependentia unius ab alio tanquam a causa.

Hic enim asserit Phus prius secundum naturam posse esse sine posteriori non vero e contra; intelligendum, ut asserat quidem prius ~~[illegible]~~ secundum naturam posse esse sine posteriori ut accipiatur esse in priori, sed posse esse sine posteriori ut dicit esse in priori: quia ut bene advertit Pater Quiros in signo causae non debet intelligi effectus, et hoc ipsum dicitur a Pho, quod prius secundum naturam ejusmodi est ut possit esse sine alio, et effectus non potest intelligi sine existentia causae, cum existentia effectus non sit a se, sed ab alio: et hoc ipsum dicitur a Pho, quod posterius secundum naturam ejusmodi dicit non posse esse sine priori.

Sed quid sit nostra resolutio: prioritas naturae consistit formaliter in connexione entitatis cum aliqua limitatione perfectionis, a qua ut connexio esse non dicit. Probatio desumitur ex jam dictis, et probatur ex eo, quod per constituitur prioritas naturae per quod ordo prioris, et posterioris secundum naturam convenit omni ordini producentis, et producti, et per quod differt ab illo ordine producentis et producti, in quo non datur prioritas naturae; sed per connexionem aliquam ordo prioris, et posterioris secundum naturam convenit cum omni ordine producentis et producti et per eamdem connexionem differt ab illo ordine producentis, et producti, in quo non est naturae prioritas: ergo. Probatur minor. Nam per connexionem, sive productionem creatam convenit ordo prioris, et posterioris secundum naturam, cum ordine divino producentis, et producti, a quo differt per rationem, quae debetur connexioni ejusmodi ad entitatem cum limitatione perfectionis ab ordine autem divino producentis, et producti removenda est prioritas naturae.

Inferes 1° causam constitui in actu 2° priorem natura effectu, et effectum ~~prius~~ posteriorem natura in actu 2° causa per causalitatem, sive actionem. Dixi in actu 2°, quia causa constituitur prior

actu 1°, sive prior actitudinaliter effectu, per suppositum constituitur actu 1° remoto, sed per sui qualitates et quia prox requisita constituitur actu 1° proximo. Ratio 1ª quia per id constituitur causa prior actu 1° effectu, per quod potest causare effectum; sed per sui qualitates constituitur actu 1° remoto, per quas causare effectum: ergo. Ratio 2ª, quia causa actu 1° proxima constituitur per proxime causare effectum per ipsius qualitates, et per quia prox requisita, sed per id constituitur prior actu 1° per quod constituitur per causare: ergo. Maiores ratio est quia per id constituitur causa actu 2° prior natura effectu, et hic actu 2° posterior natura causa, per quod causa constituitur actu 2° causans effectum, et hic actu 2° causatus a causa; sed per causalitatem, sive actionem causa constituitur actu 2° causans, et effectus causatus: ergo. Atque licet causa sit id, quod denominatur prius, et effectus, quod denominatur posterius, sed tamen tribuens utrique denominationem est actio, quae ideo est formaliter prioritas causae, et posterioritas effectus; hoc autem est conveniens sicut non est, eo quod eadem actio praebet causae denominationem producentis, et effectui denominationem producti.

Praefatas 2° causae constitutio prioris natura actu 2° causalitatem per ipsius causalitatem, supponit illud, quod certum est dominiorum causae eius natura priorum causalitatem, nam inter causam et causalitatem datur dependentia non mutua unius ab alio, sed dependentia causae, in qua dependentia stat ordo prioris, et posterioris ejusdem naturae. Maiorem doctrina probatur: per id causa constituitur actu 2° natura prior causalitate, per quod actu 2° dicitur, ut a virtute causae egrediatur, et procedat causalitas; sed per causalitatem ipsam dicitur actu 2° causa, ut ab ipsa egrediatur, et procedat causalitas, actionem dependentiae, quae ipsa oritur a virtute causae, et mea actione a virtute causae oritur effectus: ergo.

Itaque actio est prioritas, ut quo causae ad ipsam causalitatem, et posterioritas ut quo sui ad causam. Nec ideo sequitur causalitatem antecedere ad se ipsam, nam causa solum quatenus prior ut quod, non autem quatenus prior ut quo antecedit causalitatem; et ratio est, quia causa solum antecedit causalitatem quatenus est id, unde egreditur causalitas, sed solum quatenus est prior ut quod, non autem quatenus est prior ut quo est id, unde egreditur causalitas, siquidem hoc oritur ab ipsa causa, non autem a connexo ex parte causae, et actione ipsa.

Posset objicies 1º contra dicta, causa ut influens in effectum, et effectus ut causatus a causa sunt relativa, sed juxta Aristotelem relativa sunt simul natura, ergo causa ut influens, et effectus ut causatus sunt simul: ergo prioritas non consistit in influxu potentiae, aliaque limitatione perfectionis &c. Objicies 2º: si prioritas naturae staret formaliter in actione, hoc deberet intelligi in signo causae, sed actio non intelligitur in signo causae, siquidem causa est prior ipsa actione: ergo prioritas non stat formaliter in ipsa actione. 3º: ut causa sit prior natura respectu actionis non requiritur alia actio; ergo nec requiritur actio ut causa sit actualiter prior effectu: ergo prioritas naturae causae respectu effectus non consistit in actione.

Ad 1am objectionem concessa majore, distinguo minorem: relativa transcendentaliter sunt simul natura, nego: relativa praedicamentaliter subdistinguo: relatione fundata in unitate et multitudine, concedo; fundata in actione et passione, nego minorem, et consequentiam. Quia relatio causae, ut producentis, et effectus, ut producti fundatur in actione et passione, etc. Itaque juxta Aristotelem ea sunt simul natura, quae convertuntur mutuo et neutrum est alterius causa; et hoc verificatur de relatione praedicamentali fundata in numero et multitudine. Ratio quia valet Petrus est similis Paulo in albedine: ergo Paulus est similis Petro in albedine; et vice versa; et quoad hujusmodi relationem neutrum relatum est causa alterius. Et sic licet detur conversio actionis inter causam et effectum, ut praedicamentaliter relata, quia tamen alterum relatum est causa alterius non sunt simul natura; nam juxta Aristotelem supra citatum ea sunt simul natura, quae mutuo convertuntur quoad existentiam, neutrum tamen, ut sit alterius causa est.

Ad 2am distinguo majorem: si prioritas naturae staret formaliter in actione sumpta, hoc deberet intelligi in signo causae prioris ad effectum, concedo; juxta praedicta, deberet intelligi in signo causae prioris ad ipsam actionem, nego majorem, et similiter distincta minore nego consequentiam. Causa constituitur actualiter prior ipsa per causalitatem, per causalitatem, et non prius in signo causae priori ad causalitatem debet intelligi causalitas. Ratio quia causa in esse actualiter prioris est veluti compositum quoddam successivum, quod non potest habere suas partes simul in 1º signo ad 3am responsio quod non est, quia male deducitur ratione ostenditur; nam ut actio expediatur effective a causa, ab illa est actualiter

dependeat ut à principio tribuente esse non requiratur alia actio: quia ut effectus egrediatur effective à causa, ab illa quae actualiter dependeat ut à principio tribuente esse non requiritur actio sed tantum rationis, siquidem in hac dependentia stet ordo prioris, et posterioris, sequitur ratione sequitur quod actio per se ipsam, effectus autem per actionem sit ratione posterior respectu causae.

Rogabis 1º: an actio sit prior ratione effectu? dubium procedit de actione realiter distincta ab effectu, nam actio realiter identificata cum effectu sicut est ipsa posterior esse non potest ita nec potest esse prior effectu. Dubium vero negative aliquis respondet, quia id quod est prius ratione effectu, sive est causa, vel requisitum ex parte causae ad effectum, sed actio, nec est causa, nec requisitum ex parte causae ad effectum: ergo. Affirmative respondetur omnes autem quia licet actio non sit causa nec requisitum ex parte causae, est nihilominus activa ratio ut effectus procedat à causa, effectus enim non est activa ratio ut actio a causa effective procedat; sed activa ratio ad existentiam effectus aliquo modo est prior effectu, et non est assignabilis alia praecedentia, nisi prioritas rationis: ergo. Tu de voce dic: certum est actionem esse priorem ut quo effectus, cum sit id ratione cujus causa constituitur rationaliter prior ratione effectu: certum est praeterea non esse causam, nec praerequisitum ex parte causae dic, quod voles.

Rogabis 2º: an requisita ex parte causae habeant prioritatem rationis respectu effectus? Respondeo affirmative, quia causa ut completa et proxime apta causare est prior ratione effectu: sed id omne per quod causa constituitur in esse completa et proxime potens causare effectum, ratione effectum antecedit: ergo requisita ex parte causae priori ratione habent respectu effectus: hujusmodi requisita vocantur praevia sive praerequisita, et communiter definiuntur, ea, à quibus ut à tenentibus ex parte causae dependet actio productiva effectus.

Rogabis 3º: an prioritas rationis sit realis, an rationis? respondeo, ex parte esse quid reale, et ex parte quid rationis. Ratio prioris: quia prioritas rationis stat in dependentia non mutua unius ab alio tanquam à causa, sed hoc aliquid reale est: ergo. Ratio posterioris: quia non reperitur perfecte ordo prioris, et posterioris, seu reperiuntur diversa signa rationis quorum alterum sit signum illius, et alterum posterius; sed haec diversa signa

sit aliquid rationis: q. effectus extrema illa quae censentur ut prius, et posterius secundum rationem, existunt simul; eorum signa rationis sunt enim causa producens et effectus productus: Itaque autem signa rationis distinguuntur ex fundamento; nam duobus signis sive signum rationis, quatenus videlicet illud signum concipitur per conceptionem, quae directe apprehendimus causam; illud existere, et sic dicitur prius signum rationis; et qualenus concipitur per conceptionem quae directe apprehendimus effectum; illud existere dicitur 2^m signum rationis. Hic itaque est aliquid esse in signo priori, sive prioritate rationis ad effectum ut q. esse causam, vel praerequisitum ut producatur effectus et ideo esse in signo posteriori, ac esse id quod producitur, sive habet esse a causa. Caput 2 de distinctione inter causam, et effectum. Sectio 1, utrum aliquid possit immediate se ipsum causare?

Caput 2
de Distinctione inter causam et effectum.
Sectio 1.
Utrum aliquid posset immediate se ipsum causare

Supponendum est 1° ad difficultatis resolutionem actionem dividi in 1° productivam, et 2° productivam, quae etiam conservativa dicitur. 1° productiva est illa, qua res, quae in signo rationis antecedenti non erat, in hoc signo est. 2° productiva, sive conservativa est, qua res, quae in signo rationis antecedenti erat, est etiam in hoc signo; hoc porro adhuc dupliciter considerari 1° ita ut sit 2^a denominative, et accidentaliter 2^a et sic de se, et ex natura talis est, ut non supponat essentialiter suam existentiam licet tamen quae ipsa per aliam actionem extiterit, 2° ita ut sit privative, et essentialiter 2^a, ut sic supponit essentialiter suam existentiam. Supponendum est 2° nullo casu nullam causam posse etiam supernaturaliter se ipsam primo producere; nec 2° per actionem solum accidentaliter 2^m.

Ratio suppositi quoad 1^m partem est, quia requisit intelligentia ut possit causare efficienter quod debeat habere esse, praesupponatur q. ad actionem ut habens; sed implicat ens habere prioritatem ad actionem, esse, vel physice producentem ipsius;

cum manifestum sit, quod 1a omnia rei supponi est ipsius: q. R. de suppos. quoad 2a partem d. quia effectus instanti B productus per 2a actionem supponit eodem instanti existentiam propriorum naturam suam causam, ita ut causa vi ipsius actionis per quam realiter sit, quod effectus in instanti obtinerit aliter si actio supponeret natura sua effectum existentem, non actualiter, sed essentialiter esse 2a. Ex his difficultas solum sed est, an potestas aliqua quae supponatur iam producta, possit saltem supernaturaliter seipsam per actionem essentialiter, seu ex natura sua 2a. Supponit etiam difficultas hoc, ut locum habeat duorum, quod capite sequenti probabimus, posse nimirum eundem effectum trahere duas actiones suscipientes, quibus a dupli causa totali physica dependeat.

Difficultati ratione respondeo cum habitu Basquez, Ubiedo, et alijs contra Patrem Arriaga et alios. Probatur: inter producens et productum datur debet reparatio distinctio realis; sed causa producens se ipsam per actionem essentialiter 2a est simpliciter producens et productum: ergo inter causam producentem se ipsam per actionem essentialiter 2a et tum productum datur debet distinctio realis; at quia distinctio realis, sua ad se [illegible] d.: q. potest potestas productiva sui per actionem natura sua 2a. Maior ostendi debet, tum ex communissima explicatione causae, quae traditur per ordinem ad tum realiter distinctum ex eo, quod apud Patres, et Theologos, hoc sit legitima illatio, Pater producit Filium: ergo ab illo realiter distinguitur, quae illatio fundatur in illo principio, in sensu apud Theologos et Patres in divinis ~~[illegible]~~ omnia idem ~~[illegible]~~ ubi non obstat oppositio relationis producentis et producti: ergo ex opposito essentiali producentis et producti requiritur realis distinctio inter principium et tum.

Respondebis ex Patre Policio, principium illud verum esse de non vero de producere obedientialiter seu naturaliter, in divinis autem principium producens distinguitur realiter a termino producto, quia producit illa d naturali; in causa vero quaestionis producens esse essentialis, quae poterit saltem supernaturaliter se ipsam per actionem natura sua 2a; sed contra d. ex supposita doctrina solutionis ~~[illegible]~~ posset quis dicere, quod quia visio Dei, supposito quod sit supernaturalis creaturae d naturalis ipsi Deo etiam producens sui ad se, quae solum supernaturaliter dicitur creaturae, naturaliter in Deo erit, et sic dici

re Patris Aeterni, qui supponitur existens a se, et non per productionem posse se ipsum producere per productionem, quae supponat non productionem aliam sed tantum existentiam; hoc autem ut patet dicendum non est, nec satisfacies dicendo, oppositum concedendi se eo, quod imperfectionem dicat non posse poni naturaliter in Deo, etiam si supernaturaliter concedatur creaturae, oppositum vero Deum videndi imperfectionem non dicit, propterea quod naturaliter non in Deo licet obedientialiter solum creaturae concedatur non itaque satisfacies, quia licet oppositum concedendi se dicat perfectionem in causa, re sit communicare esse limitatum alteri, et ex hoc capite Deo repugnet tamen oppositum producendi se semel admisso non requirit distinctionem realem inter producentem et productum, ex parte producentis et producti, non est cur imperfectionem dicat: unde si supernaturaliter creaturae conceditur naturaliter debet Deo concedi.

Probatur a Ratione. causa efficiens ex ratione talis est prior natura effectu, relinquitur ergo per existens prorsus ad illum. si implicat causam aliquam esse priorem natura se ipsa et propriorem ad se existentem, tales implicat causam habere se ipsum pro effectu: ergo implicat se ipsam producere etiam per actionem naturalem 2.º Ratio hujus est: quia causa, quae ita se ipsam produceret, esset simpliciter causa, et simul simpliciter effectus sui ipsius. Respondent adversarii causam specificative sumptam non posse esse priorem natura se ipsa, posse tamen reduplicative, id est causam, quatenus 1.ª esse, seu ut producta per 1.ª actionem posse esse priorem se ipsa quatenus 2.ª esse, sive ut producta per actionem 2.ª

Sed contra est: quia habet actio est forma, aut quasi forma prioritatis naturae, ratione cujus ratio-ne ipsius causa denominatur, et est prior natura actione, et ejus termino: ergo non solum 1.ª sed etiam 2.ª actio est id, ratione cujus causa est prior natura termino: ergo si causa producat se per 2.ª actionem hoc 2.ª actio exit forma vi cujus causa praesupponatur natura quae tantum, qui est ipsa causa ig(itur) hoc non solum per 1.ª esse exit prior se quatenus 2.ª esse, sed etiam per 2.ª esse exit prior se. Contra est 2.º, quia juxta adversarios actio illa 2.ª esset essentialiter 2.ª, essentialiter ergo supponeret causam existentem et cum tamen sit causa actio ejusmodi essentialiter supponet tantum existentiam, etc. sic; sed actio ejusmodi implicat: ergo. Pro-

tur mir subsistentia; ostentatoria est actio illa, quo non sit via ut tunc existat; at erit efficienter superflua; sed actio superest efficienter tunc producti, et existentia non erit via ut tunc existat: ergo.

Sed objicies: humanitas Christi Domini est causa physica instrumentalis omnium miraculorum; sed actio, qua ipsa humanitas producitur sub accidentibus eucharisticis, est aliquod miraculum: ergo humanitas Christi Domini est causa physica instrumentalis actionis, qua ipsa producitur sub accidentibus eucharisticis: ergo humanitas Christi Domini existens, et conservata a Deo, in coelis est causa physica instrumentalis productiva sui sub accidentibus eucharisticis. Probatur 1a consequentia: quod res potest produci a duplici causa adequata in actu 2° per duplicem actionem totalem: ergo res ab alia causa adequata producta per unam actionem totalem poterit se per aliam actionem totalem producere. Probatur 2° duplici parite. 1a: possibilis est compositio sui: ergo et causa sui. 2a: sub possibilis est causa identificata cum actione et similiter effectus cum actione identificatus: ergo et possibilis est causa identificata cum effectu.

Objectio ex qua probat rem posse produci a se per actionem 2am, ac per 1am; quia 1a actio, seu 1a productio humanitatis Christi Domini fuit miraculosa, et juxta objectionem Christus Dominus est causa instrumentalis physica omnium miraculorum. Directe respondeo negando majorem, quia Christi Domini humanitas solum est causa moralis quatenus suis operibus meruit plura miracula a Deo fieri, quae aliter pro Christus meruit pro 1a productione divinum est a Theologis desideratum. Rursus objectio deficit ex doctrina quam supponit, in minore, nimirum humanitatem Christi Domini sub accidentibus eucharisticis producitur. Quod falsum est apud plures Theologos docentes conversionem eucharisticam peragi absque nova productione humanitatis, sed solum unicaonis humanitatis sub accidentibus, et quia ut res existens in uno loco ponatur in alio non requiritur nova actio ejus productiva, sed sufficit productio nova unicaonis, ut patet in Christo, qui ut sit in tali actio non requiritur, quod producatur de novo in alia substantia, sed in illa producatur ubicatio Christi.

Ostensio nunc non potest rem posse producere se per unam actionem totalem, per quam etiam deficiente actione alterius causae sufficientis producat, aut servet se quoad 1am actionem. Nego igitur ostensionem, quia neutra ex illis actionibus efficienter supponeret alteram, et suam tunc existentiam; sicut nulla est efficienter superflua; actio vero, per quam res se ipsam produceret, ostentatoria est ut manet probatum. Ad 1am paritatem 2am rationis idem respondeo, et ad-

dat differentiam aliquam, scilicet connexionem obiecti non debere praesupponi existentiam quae obiecti, nec debere esse natura priorem illo, secus vero causa efficiens respectu sui effectus, propterea quod ex connexione identificata cum obiecto non deducitur, connexionem debere praesupponi ex[istentiam] quae se ipso, omne quod se ipsa natura priorem, secus vero ex causa [illegible] producente, addo 2° retorsionem: possibilis est 1ª connexio sui, quod et causa productiva sui. Respondebis: in Deo datur connexio sui: quod et datur productio sui.

Instabis: non minus difficile videtur esse, quod aliquid concipiat vitaliter se ipsum, quam quod res una se ipsam producat; sed hoc non repugnat, invenitur quod [illegible] concipere se: quod nec repugnat 2°. Nego minorem; cuius falsitas dignoscitur ex retorsionibus, igitur ut aliquid concipiat vitaliter se ipsum non requiritur quod influat in se, et quod sit prius natura se, sed quod habeat in se vitalem repraesentationem sui; at quod res aliquam producat requiritur, quod in illam physice influat et sit prius natura ipso, contra quod si aliqua potestas produceret se ipsam physice, in se ipsam influeret, et foret prior natura sui in se. quod implicat. Ad 2um paritatem permisso quod non [illegible] et ut disparitatem reddat, in adversariis paritate aliquam esse: possibile est extremum, quod sit unio sui cum altero: quod possibile est respectus identificatus realiter cum respectu. Habent ergo quod omnia haec extrema respectus respectu, [illegible] differunt ex suo conceptu distinctionem realem, quia non dicunt haec, extremum unio [illegible] cum respectu, [illegible] [illegible] ex suo conceptu dicere distinctionem realem [illegible] a [illegible], et [illegible] a [illegible] licet non a causalitate [illegible] et non implicat causa identificata cum actione, nec tamen identificatus cum actione implicat tamen causa [illegible] cum effectu, adde etiam retorsionem aliam: implicat substantia, quae per unionem aliquam sibi ipsi uniatur et quod per causalitatem materialem causet se materialiter, seu [illegible] et implicat causa sua se physice producat. Sectio 2ª utrum sit possibilis mutua causalitas physica effectiva:

Sectio 2.

Utrum sit possibilis mutua causalitas phisica efectiva?

Suppono 1° [illegible] ex Phi[losopho] 1° Phisicorum cap. 5 posse duas causas ex quibus altera physica sit, et altera [illegible] se mutuo causare: ergo sanitas est causa [illegible] medica-

[illegible]

-tur, et medicamentum dicitur causa sanitatis, vel ut ipse Philosophus observat in eodem modo, quia sanitas in genere causae finalis causat confectionem medicamenti, et hoc in genere causae efficientis physice causat sanitatem. Suppono 2º non esse contra mutuam causalitatem physicam effectivam duplicis causae in diversis instantibus. Probatur: quia non constat ignem A in hoc instanti producere ignem B, et hunc in aliquo instanti sequenti aut conservare, aut reproducere ignem A; solus ergo status quaestionis est terminis expositus, scilicet an duae causae possint se mutuo physice efficienter causare in eodem instanti reali?

Suppono 3º duplicem excogitari casum, in quo proposita difficultas excogitari potest: 1º, ex suppositione, quod duae illae causae a nulla causa alia producantur nisi a se invicem cum concursu generali Dei, v.g. si ignis A producat 1º cum concursu Dei ignem B et in eodem instanti producatur ab igne B, quin alia 3ª causa interveniat. 2º, ex suppositione quod duae illae causae supponantur productae ab alia 3ª causa per actionem adaequatam et tamen ipsae per alias actiones se mutuo producant, v.g. si ignes A et B a sole, vel a solo Deo per actionem adaequatam producti, rursus ipsi per alias actiones ~~mutuo~~ seipsos mutuo simul cum concursu Dei in eodem instanti producant.

Ad quaestionis resolutionem assero 1º:

In hypothesi in qua neutra causa praesupponitur alio modo, implicat etiam duas causas se mutuo physice producere effective. Demonstratur, et probatur: implicat effectum intelligi existentem ante causam suam; sed si daretur mutua causalitas juxta 1am hypothesim, ignis B esset effectus ignis A, et intelligeretur existens ante causam suam: ergo implicat mutua causalitas juxta praedictam hypothesim. Maior est evidens, cum evidenter repugnet rem intelligi existentem antequam existat, id autem eveniret, si effectus intelligeretur existens ante causam suam. Probatur minor: ignis B non haberet aliam causam sui nisi ignem A, sed intelligeretur existens ante ignem A: ergo. Probatur minor: ignis B intelligeretur ante omnem in tali hypothesi causam productivam ignis A; sed omnis causa intelligitur existens ante effectum; ergo ignis B in tali hypothesi intelligeretur existens ante ignem A, idem arguitur a converso de igne A, et confirmatur, nam implicat causas sese eodem instanti praesupponi, et non praesupponi existentes priorique natura ad effectum, at duarum quaelibet ex illis praesupponeretur et non praesupponeretur existens prior ad effectum, 1º quidem quia

de ratione quilibet est causa dari esse ~~ea~~ tantum, atque alterius; sed neque ~~alterius ratione~~ quilibet dicit effectuum alterius: ergo.

Dico 2º In platonica esse etiam 2ª hipothesi, in qua potest placet mutua causalitas etiam si ignes A et B producti supponantur adaequate ab alia 3ª causa. Ita Patres Lugo, et Alfonsus, plures que ex nostris RR. Patrum contra alios sequentes Patres Hurtado, Arriaga, et Peinado. Ante probationem praemitto distinctionem, quae a Doctoribus, quibus adversamur, assignatur inter 1ª et 2ª hipothesi, dicunt enim, quod licet in platonica possint duos ignes se mutuo causare quoad 1ª esse, non tamen dari in platonica duos ignes se mutuo causare quoad 2ª esse. Ratio est: quia ut se causarent quoad 1ª esse, quilibet intelligeretur existens, quia denique existeret; quod non sequitur in 2ª hipothesi, nam licet ille ignis A intelligeretur existens, quia denique existeret ab igne B non tamen intelligeretur existens, eo quod existeret, quia supponitur existere a Deo, similiter de igne B, et A. Dicitur hoc in primo 1º scilicet, non minus in platonica ignis A quoad 2ª esse, sive per eandem 2ª actionem praesupponatur, et praesupponatur existens in priori ratione ad ignem B, cum quod ignis A quoad 1ª esse, sive per eandem 1ª actionem praesupponatur, et non praesupponatur, existens in priori ratione ad ignem B, sed 1ª accideret in 2ª hipothesi, et 2ª in 1ª, ergo non minus 1ª, quam 2ª in hipothesi in platonica est possibilis mutua causalitas etiam ut adstruitur in 2ª hipothesi.

Maior constat, et minor etiam quoad 2ª partem: Probatur quoad 1ª, in 2ª hipothesi ignis A per eandem omnino actionem, qua produceret ignem B esset prior et posterior igne B: ergo in praedicta hipothesi ignis A quoad 2ª esse, sive per eandem 2ª actionem praesupponeretur, et non praesupponeretur existens in priori ratione ad ignem B. Probatur antecedens, et in 1ª quod ignis A per eandem actionem, qua in facta hipothesi supponitur producens ignem B esset illo prior manifeste constat: quia cum quaelibet actio supponat causam, quod prior ratione effectu deberet ignis A esse prior ratione igne B per actionem, qua illum producit, deinde quod sit etiam posterior ratione igne B per eandem actionem probatur: actio, qua ignis A producit ignem B supponit ignem B producentem 2º, seu recurrentem ignem A.

supponit ignem productum seu conservatum ab agentibus suis causis bene et actualiter, et illum conflagrantibus ex quibus unus est ignis B; ergo per eandem actionem per quam ignis A producit ignem B posterior est igne B. Antecedens constat ex probatione data juxta atque ratio est, quia requirit ignis A constitui posteriorem igne B per illam actionem, quae supponit ignem B priorem re ipso, sed actio supponens ignem B productum et conservatum ignem A supponit ignem B priorem natura igne A cum omnis causa sit prior natura effectu: ergo Probatur 2° assertum; constat aliquid esse prius natura se ipso; sed si daretur mutua causalitas, ut adstruitur in 2ª hipothesi quilibet ignis esset prior natura se ipso: ergo constat talis mutua causalitas. Maior constat, Probatur minor ignis A esset causa mediata sui, esset enim causa suae causae, scilicet ignis B, sed causa mediata est prior natura effectu mediato: ergo. Maior [illegible] est, quia sicut effectus mediatus supponit causam immediatam sui, ita etiam supponit causam, quam habet causa illa immediata, proinde et supponit causam mediatam, quo simpliciter se habet ex parte causae immediatae, sed non solum causa immediata effectus, sed etiam quidquid se habet ex parte causae immediatae est prius natura effectu: ergo.

Nec obstat, quod causa mediata non sit proprie causa effectus mediati: quia non ideo non est proprie causa, quia non praesupponatur ad effectum, et se habeat simpliciter ex parte causae immediatae, sed quia actio, qua proprie est effectus mediatus, non propria causae mediatae, sed solum immediatae. Huic 2° probationi respondet Pater Peinado ignem A in hipothesi non esse causam mediatam sui, quia causa mediata est illa quae causat immediatam ut causare idem, ut aliquid causa sit mediata requiritur, quod effectus immediatus illius accipiat esse ut causet, cum autem ignis B non accipiat esse ab igne A ut causet ignem A; quia ut causet ignem A, accipit esse a solo Deo, inde est quod ignis A non sit causa mediata sui. Sed contra est: quia cum in hipothesi facta supponatur ignem B accipere adaequate subsistere a solo Deo, et simul etiam adaequate subsistere ab igne A, arbitrarie dicitur, ignem B esse ut causet ignem A et non accipere esse ab igne A ut causet quod dicendum est ignem B non accipere esse a solo Deo ut causet ignem A et si a Deo ut causet ignem A non esse causam immediatam ignis B dicendum est ignem B accipere esse ab igne A ut illum causet, et sic ignem A esse causam mediatam sui.

~~Ipsemet~~ Deus ut producens ignem A eodem modo se habet respectu ignis B ac ignis A ~~—~~ ut producens ignem B se habet respectu sui, nam sicut Deus ut producens ignem A se habet respectu ignis B. Ita ut ~~producens~~ ignis A ut producens ignem B se habet respectu sui producendo sui causam, quod sicut Deus producens causam immediatam ignis A est causa mediata ignis B ita ignis A ut producens causam immediatam sui exit causa mediata sui, nec obstat, quod ~~—~~ ut ignis B causet ignem A non requiratur quod separatim causatus ab igne A cum sufficiat, quod separatim non causatus a Deo, sicut re vera causari per actionem adequatam supponit hipotesis.

Nonsecus, obstat nam licet ut ignis B existat et possit proxime causare, non debeat absolute causari ab igne A quod non tollit, quod ignis B in supositione facta vere, et physice causetur ab igne A, ab illo quoque habeat existentiam nec tollit, quod ignis A sit causa ignis B causantis ignem A, nec tollit, quod ignis A sit causa mediata sui, et ~~ut~~ alterius operatur; nam etiam in facta hipotesi ad hoc ut ignis B existat non requiritur determinate quod causetur per influxum provenientem a solo Deo, cum etiam influxus a solo Deo provenientis licet adequata sit, sit vere sufficiens etiam illa dependentia ignem B ~~ut~~ existeret et causaretur sufficienter ab igne A sed quod determinate non requiratur, quod ut ignis B existat, causetur per actionem a solo Deo provenientem, non tollit, quod Deus hic et nunc causans ignem B, sit ~~—~~ vel solus causa mediata ignis A producti immediate ab igne B: et similiter.

Rursus in facta hipotesi ignis B supponitur habere duas actiones adequates sufficientes, alteram provenientem solum ab igne A et alteram provenientem solum a sua causa scilicet a Deo: et ratione utriusque ignis B hic et nunc existit et hic et nunc esse ab utraque. ~~—~~ causatus, et ita causatus sunt effectus causat utraque actio mediate concurrit hic et nunc, ad effectum immediatum ignis B atque ignis A est effectus mediatus ignis B et actio, qua ignis A concurrit ad productionem ignis B mediate concurrit ad productionem ejusdem ignis A et optime hic exit causa mediata sui, nec licet

[illegible] 1°, quod est ex ijs, quod ignis B non requiritur [illegible] ignis A, si requiritur [illegible] causarum ab [illegible] causa [illegible]

[illegible] adaequata, et sufficiens [illegible]

[illegible] modi actio talis sit ut ex vi illius solius non possit ignis A conservare ignis B non est adaequata et sufficiens ut patet: si autem ex se talis sit ut supponat effectum productum et existentem ab alia causa erit [illegible] quia ex natura sua est superflua essentialiter, et propter hoc ratione non [illegible] dari [illegible] adaequatas, quibus [illegible] et ab igne [illegible] provenient [illegible] et [illegible], [illegible] conservatur ignis B [illegible] praesupponat [illegible] actio essentialiter [illegible], et ex hoc capite essentialiter supponit effectum productum, et [illegible] essentialiter superflua [illegible].

[illegible] ut solvat rationes nostras. Dicit, [illegible] quolibet ex ignibus [illegible] causa creata [illegible] quodlibet [illegible] prior natura [illegible], [illegible] quia causa mediata [illegible] prior natura [illegible] mediato quando causa mediata praesupponitur ex parte actus [illegible] causae immediatae [illegible] effectus [illegible] vere et proprie causa talis [illegible] requiritur ex parte actus [illegible] vere et proprie talis prius natura erit; sed ignis A [illegible] nec [illegible] vera et propria causa [illegible] [illegible] causa mediata quae non est [illegible] causa, nec requiritur ex parte actus [illegible] causae mediatae [illegible] ignis B quia [illegible] ignis B desineret [illegible] habet [illegible] [illegible] 1° causa mediata quae [illegible] habet ex parte actus [illegible] causae immediatae [illegible] prior natura effectu mediato; [illegible] ignis A [illegible] hypothesi [illegible] causa mediata [illegible], et [illegible] habet ex parte actus [illegible] causae immediatae: [illegible] ignis A [illegible] prior natura [illegible]. Haec certa [illegible] ex parte [illegible] solutionem.

[illegible] 2°; [illegible] ex parte actus [illegible] causae immediatae productionis ignis A, quia hoc [illegible] conservatur ab illa causa per actionem adaequatam sufficientem, [illegible] eadem immediata causa [illegible] ignis [illegible] adaequate conservatur ab igne A per actionem adaequatam [illegible] [illegible]

[illegible] ex parte actus [illegible] causæ [illegible] praecedentis ignis A [illegible] ignis A [illegible] ex [illegible] requisitis ipsius ignis A. [illegible] ignis B dicat ex parte ignis causas [illegible] sive et [illegible] ignis B [illegible] [illegible] Dei, [illegible] etiam [illegible] à omnibus ignis B [illegible] et [illegible] [illegible] praerequiratur, [illegible] ignis B dicat ex parte actus [illegible] ignis A [illegible] supponitur, et [illegible] [illegible] ad nulla potior [illegible] ratio est causa vera, Deus, [illegible] scilicet, se habet ex parte actus [illegible] non vero alia scilicet ignis A, [illegible] vere, et [illegible] ignis [illegible] causas supponi ex parte actus [illegible].

[illegible] ideo ignis B non diceret [illegible] parte actus [illegible] ignis A [illegible] adaequate [illegible] requiratur [illegible] licet [illegible] [illegible] per [illegible] adaequatas solius Dei, [illegible] ratio; sufficiens [illegible] quia [illegible] ignes [illegible] non requireretur [illegible] causa divina per [illegible] adaequas [illegible] [illegible] ab igne A [illegible] [illegible] ad requirendum ignis B [illegible] non sufficit ut ignis B non dicat ex parte actus [illegible] causa divina, [illegible] suppositione [illegible] [illegible]: [illegible] igne A [illegible] ignis B [illegible] a causa divina

[illegible] sufficiens [illegible] ignis B non diceret [illegible] ex supposito-ne [illegible] [illegible] objectiones [illegible]

Sectio 3.
Obiectiones.

[illegible] ex proxime dictis, quo sic proponi [illegible] requiritur ex parte actus [illegible] causa ad producendum effectum non est [illegible] ignis A [illegible] ignis B non requiritur ex parte actus [illegible] [illegible] ignis A ad hujus productionem, [illegible] ignis A [illegible] ignis B [illegible] productivum [illegible] [illegible] [illegible] sine quo [illegible] proximus causæ productivæ [illegible] producat non requiritur [illegible] igne [illegible]

vtilis actus [illegible] ignis, tali igne desistere posse conservari, et existere, à solo Deo ex vsu productiva ex ignem A. q. C. [illegible] eadem [illegible] fit, et, ignis B producentis ignem A non prius tempore ex parte actus [illegible] aliqua causa Dei [illegible] est, quatenus causa mutua [illegible] hipotesi foret esse prius natura effectu mutuo, quod adversarius non admittet.

Directe respondeo adversarii mutuae ad quod non requiritur in rebus quae mutuae [illegible] debeat ex parte causae ad producendum effectum non esse prius natura effectu, vdo: id quod solum [illegible] requiritur subdistinguo: si hic et nunc ad producendum effectum non requirat, vdo; si requirat per se mutata, nego maiorem et minorem [illegible] sub distinctione, pariter [illegible] sub [illegible] possibili: quia aliqua causa mutata quae non sit prior natura effectu mutato: quod ignis A sit causa mutata sui non potest esse prior natura se ipso. Probatur quia: non repugnat quod eodem instanti ignis A producat ignem B: et ignis B ignem C, et rursus si ignis C producat ignem B, hoc casu ignis A erit causa mutata sui, et non erit prior C. g.

~~Sed non dari [illegible] mutua causalitas, [illegible]~~

Illa videtur contra quia talis seu non daretur mutua causalitas, [illegible] supponamus, mirum [illegible], quia si hipotesis facta non [illegible] debet ignem A non esse prior C ignem, in hipotesi non repugnante admitti nequit aliquid prius se ipso, ad instantiam nego, [illegible] rationis: quia etiam supponamus [illegible] mutuam causalitatem quam adversarius [illegible] facta hipotesi, quae datur ex parte mutua causalitas mutata, et ex parte mutua causalitas mutata, propterea [illegible] illa ducitur aliquid prius natura se ipso.

Objectio 2a. Si ignes A et B supponuntur adaequate causati a Deo, quilibet habet virtutem proximam ad producendum alterum: [illegible] tali hipotesi, quae non [illegible] illorum alterum causare: [illegible] mutua causalitas. Probatur antecedens: [illegible] quilibet habet virtutem productivam ignis et [illegible] causas, quilibet habet virtutem proximam [illegible]. Probatur: ignis A [illegible] causari a duplici causa adaequata per duplicem actionem, [illegible] causari per unam a [illegible] Deo, et per aliam ab igne A [illegible] ignis A debere. Retorqueo [illegible] ignis B supponitur causatus ab igne A etiam [illegible] supponatur causatus [illegible] ab alia [illegible] causa habet virtutem proximam ad producendum ignem [illegible] productivus [illegible] ignis a se [illegible]

per ignis A, ad de ē, ipsa est ens ipsius, seu ex extra causas, ē ignis, et quod primo auferri ab ipso effectu quos producit, quod ē illatorum, et ut tali habetur absurditatis.

Illa [illegible]

ē ans objectionis sicut illius regulas ē ans nostra retractionis. Rao: illa causa a qua habet [illegible] in esse [illegible] producere effectum [illegible] superflue existat, et sit de productiva talis effectus, si reducitur, quae non habeat [illegible] sui imperfectibile, sicut ignis A, [illegible] producerat ignem B [illegible] ad eodem [illegible] [illegible] ab ipso [illegible] [illegible] productivis, qua producere [illegible] igne et ratione [illegible] ignis [illegible] praedicatur.

[illegible] virtutis ad producendum ignem A. sic ratione ratio quia non est propter rationes [illegible] [illegible], [illegible] retractionis [illegible] ignibus qui [illegible] possit [illegible] causam [illegible] adaequatam per duas [illegible] actiones, propter quod quilibet [illegible] causam [illegible] una [illegible] Deo, et [illegible] ab altero igne [illegible] se mutuo [illegible] causare, [illegible].

Objectio 5. [illegible]

localis [illegible] et [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] capu
[illegible] propria esset prior [illegible], et ratione alterius est posterior [illegible] duas locis, quae [illegible] [illegible], ratione ejusdem [illegible] est priore et posteriore [illegible] quia [illegible] ignis A ratione actiones qua producuntur a Deo erit prior igne B, et ratione [illegible] actionis, qua producitur ab igne B erit posterior, [illegible] ignis A ratione ejusdem actionis esse prioris et posterioris igne B. [illegible] tali casu [illegible] localis [illegible] [illegible] localiter prior [illegible] se, [illegible] [illegible] causa potest esse prior ratione [illegible] se. [illegible] [illegible] [illegible] localiter prior [illegible] qui etiam est prior localiter [illegible] non [illegible], [illegible] [illegible] localiter prior se, ita [illegible] ignis A, [illegible] prior ratione igne B, qui etiam [illegible] igne A non [illegible] igne A prior esse ratione se.

Objectio [illegible]

[illegible] [illegible] posse ignis A [illegible] actionis prioris et posterioris [illegible] igne

B, sicut plus in casu posito habet unicam praesentiam localem vi ipsius prior et posterior localiter Petro bilocato. deinde nec damus nec prius nec plus nec aliquid aliud esse in illo intermedio tunc ubi prius ubicatus in gradu superiori esset immediate localiter ubicato inferiori, (non sic) sic it: ergo similiter causa fuerit esse prior immediate rara se. si 2us: ergo quando plus est in loco intermedio prius localiter, prior erit Petro priore ipso Petro localiter, et propter nec erit prior immediate se. Dicendum secundo consequentiam non sequi.

Ratio est quia nulla ex praesentiis illis ratione sui praesupponeret alteram, unde non sequitur per rationem ejusdem praesentiae esse priorem, et posteriorem Petro, at si inter ignes A et B daretur mutua causalitas, actio qua ignis producit ignem B praesupponeret actionem qua ignis B produceret ignem A actio enim proveniens a causa 2a rara sua praesupponit prius ipsam a qua ipsa tu producitur sua causa, et propter actionem qua sua causa producitur, similiter actio qua ignis B produceret ignem A ex se praesupponeret actionem ex qua

propter eandem rationem, in quolibet ex illis actionibus supponeret aliquid et propter rationem ejusdem actionis quilibet esse prior et posterior alio. Breviter ratione actionis qua ignis producit et ignem B esset prior illo ut patet. rursus cum ignis B sit causa ignis A actio producens ignem A debet supponere ignem B quia debet supponere ignem prius a quo sua causa producitur, et propter ratione talis actionis ignis A esset posterior igne B.

Instatur eodem ejectionis exemplo; non minus plus est posterior Petro et in loco existente fuerit (dicit non omnia, quibus in tali loco prius est constitutus, quam ignis A ut hic ejusque productus supponit omnia, quibus ignis B existit in rara natura: si ignis A in casu mutuae causalitatis est id, similiter propter vicinus ignis B hic et nunc existit: ignis A ut hic et nunc productus ab igne B supponit A se ipsum: ergo in plano. Ad rationem restat contra 2a parte dicendi, ut, negando consequentiam: quia denominationes prioris, et posterioris quoad locum solum conveniunt immediate ipsis ubicationibus, et non conferuntur subjectis nisi supposita eorum distinctione: ut in casu bilocationis Petri utraque ubicatio ex illis una prior, et altera posterior esset; prius vero non esset prior

[illegible] ... [illegible] ... materia [illegible] ... caus[is], et effectibus, sive causa et effectus [illegible] ... tales; [illegible] ... [illegible] quia est prius [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... duo [illegible] pyramidis erecto [illegible] eodem loco. [illegible] manus [illegible] ... et ligna [illegible] mutuo se mutuo [illegible]. [illegible] ... se mutuo [illegible] et [illegible] ... potest dari de facto mutua causalitas, [illegible] adversarii [illegible]. Ad 1um [illegible] ... se mutuo [illegible] ... rationes. [illegible] ... Ad 2um [illegible] ... manus [illegible] spiritus vitales, [illegible] ad [illegible] partes eas calefaciunt, et [illegible] dicitur manus se mutuo calefacere, [illegible] directe, [illegible] directe. Ad 3um dico [illegible] se mutuo [illegible] directe [illegible] directe, [illegible] mutuo [illegible] et [illegible] remoto [illegible] ... [illegible]. Sectio 4. [illegible] solvitur.

Sectio 4

Durium incidens solvitur.

Posita [illegible] mutua causalitate [illegible] diverso genere causae [illegible] genere effectivo [illegible] ... causalitas [illegible] diverso genere causae [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... causa [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible].

[illegible] ... [illegible] ... mutua causalitate [illegible] ... diverso [illegible] causae [illegible] ... [illegible] quibus mutua causalitas [illegible] ... genere effectivo [illegible] ... [illegible] ... materia causat [illegible] genere [illegible] ... [illegible] materia [illegible] ... [illegible] ... materia [illegible] ... [illegible] ... Materia [illegible] ... materia [illegible] ...

in alio suo genere
[illegible] causa a qua hic et nunc habet existentiam.

Respondetur 1° posito non implicare materiam in genere materiae esse priorem forma, et formam in genere formae esse priorem materia, cum ea mutua prioritas sit in diverso genere, sed contra dicitur 1°, quia quod mutua prioritas sit in diverso genere non tollit implicantiam, dummodo sit prioritas naturae, ut ex parte facta constat. 2° quod materia [illegible] sit prior in genere materiae non quod illa sit posterior in genere materiae, unde solum erit, quod illa quatenus qua se gereret in genere materiae sit prior natura, et mutua illa prioritas consistet in eo, quod illa prioritas, qua se gereret in genere materiae sit prior, et posterior natura quatenus qua se gereret in genere formae, et quod quatenus sit prior, et posterior natura aliter aliter intelligeretur, et non intelligeretur existens quae [illegible].

si [illegible] dicitur
materiae in genere [illegible] materia est prior forma, [illegible] materia in genere causae materialis esse priorem natura forma, et ratio hujus esse quia est causa materialis formae [illegible] [illegible] in alio [illegible] explicatur [illegible] adde [illegible] in genere materiae, [illegible] explicatur [illegible] [illegible]: quod materia in genere causae materialis sit prior forma, [illegible] quod materia sit prior natura cum prioritate proprietatis qua causa efficiens est prior natura effectu, [illegible] proprietate. [illegible] hoc 2: quod absolute non datur mutua prioritas naturae inter causam materialem et formalem. [illegible] sicut repugnat mutua prioritas naturae in genere effectivo, ita et repugnabit in diverso genere causae physicae.

Respondetur 2° non implicare mutuam prioritatem naturae inter materiam, et formam, quia est prioritas a quo non in quo, explicationem terminorum, quibus frequenter utuntur posito, dedimus libro quarto [illegible] de existentia materiae egimus, modo contra [illegible] responsionem dicitur: quia prioritas a quo respectu formae esset, quatenus materia non posset intelligi proxime potens causare materialiter formam, quin intelligeretur forma materialiter causata, si hoc prioritas, vel non est prioritas naturae vel non est minus proprie prioritas, quam prioritas in quo, praeterquam quod sicut hoc juxta adversarios non potest esse mutua, ita nec illa [illegible]: [illegible] minor dicitur: quia posse proxime causare materialiter formam vel est posse adaequate [illegible] a forma, vel per formam constitutum: si 2 non erit prioritas naturae proprie talis, nam constitutum non est prius natura constituto. Si 1, contra dicitur: nam illud posse proxime prius deberet intelligi, quam intelligatur forma materialiter causata, et consequenter talis prioritas erit aeque proprie talis ac prioritas in quo, vide dicta a nobis [illegible] loco.

Deinde loquendo de mutua causalitate, et prioritate naturae inter dispositionem ultimam ad formam, et formam [illegible], [illegible] nostrum argumentum: nam si dispositio ultima ad formam in genere causae dispositivae causet formam, et ab ipsa in eodem instanti [illegible] causetur in genere effectivo talis dispositio in eodem instanti praesupponitur, et non praesupponetur existens quae formam, hoc 2a pars, in qua [illegible] difficultas esse [illegible]: quia [illegible] [illegible] praesupponi existens ad causam a qua accipit existentiam [illegible] [illegible] creaturae sit [illegible] deberet proprium ad suam existentiam praesupponere existentem causam a qua accipit [illegible] [illegible] causaret effective formam ultimam dispositionem non [illegible] ultima dispositio praesupponi existens quae formam.

Unde [illegible]

ultimam dispositionem, in eo instanti rationis, in quo materia disponitur ad formam, non producatur physice a forma, tum propter rationem generalem superius tactam, tum quia si ultima dispositio produceretur physice a forma in illo instanti, in quo disponit, supponeret formam non solum ut principium quo effectivum, sed etiam ut principium quo receptivum; nam juxta nostras dispositiones recipitur in forma: cum juxta eosdem causare materialiter est recipere subjective, ultima dispositio supponeret formam ut causam materialem, et hoc in genere causae materialis [prae]cederet ultimam dispositionem; atqui ultima dispositio ex alio capite praecedit formam in genere causae materialis, cum procedat ex parte materiae: igitur inter ultimam dispositionem ad formam, et formam daretur mutua prioritas in eodem genere, quod constat apud nostras.

Dices: ultima dispositio ad formam radicatur physice in forma, igitur ab ea physice producitur. Antecedens constat, quia forma substantialis est physica radix accidentium specialium, potissimum quorum accidentia sunt ea, quae praevie ultimo disponunt materiam ad receptionem formae; consequentia liquet, quia radix physica emittere debet per suam emanationem, quae est actio. Distinguo consequens: ultima dispositio ad formam radicatur physice in forma in primo instanti existentiae formae, nego; in secundo, et reliquis instantibus post primum, concedo, et eodem sensu [illegible] consequentiam; discrimen inter primum instans existentiae formae et reliqua instantia est, quod in secundo, non vero in primo, illa ultima dispositio ad formam radicetur, et physice conservetur ab illa: quia ut forma existat in primo instanti requiritur ultima dispositio prius natura, praecedens formae introductionem; at in secundo et reliquis instantibus existentiae non requiritur prioritas naturae talis ultimae dispositionis, unde praeter formam in secundo et reliquis ~~[illegible]~~ possumus radicari physice et conservari a forma, non vero in primo propter rationem, quae sequeretur juxta dicta.

Antecedens ratio est, quia ut forma existat in primo instanti, requiritur prius natura aliquid dotans materiam, et aptans ad formae introductionem, et cum hoc esse non possit forma ipsa, quia non existit, quatenus in primo instanti suae existentiae debet esse ultima dispositio: at ut forma producta in primo instanti in secundo conservetur, non requiritur, quod in secundo detur prius natura aliquid dotans conservationem formae pro tali instanti: nam forma ipsa existens [illegible] in primo instanti existit et reservatur, in secundo autem ad suae existentiae illo conservatur. Ex quibus colliges accidentia illa, quae in primo instanti existentiae formae praecedunt prioritate naturae ad formam cum ultima dispositio ad illam, in secundo instanti se habent pro posteriori naturae ad eandem formam, quia in tali instanti sunt effectus formae, non vero in primo: unde in primo causant dispositive formam, et non causantur effective a forma, sed ab agente extrinseco; in secundo vero causantur effective a forma, et non causant dispositive illam.

Nec obstat, quod deficiente dispositione accidentium requiratur in secundo instanti, ut in illo forma conservetur: quia licet ejusmodi accidentia requirantur, non tamen prius natura, sed tamen quod ad sui existentiam conservatur, existit etiam in [illegible] accidentibus [illegible] tali, et pro reliquis instantibus, accidentia ad existentiam formae radicata ipsa conservantur, ut pluries et praecedenter ex Doctoribus [illegible]. Forte instabis: forma in primo instanti suae existentiae habet virtutem productivam suae ultimae dispositionis; aliter nec in secundo, nec in aliis suae existentiae instantibus illam effective conservaret: ergo etiam in primo instanti talem dispositionem effective causat. Nego consequentiam, quia licet forma in primo instanti habeat virtutem de se productivam accidentium, ex quibus constituitur ultima dispositio, tamen virtus illa non est ad producendum ea accidentia in primo instanti ~~[illegible]~~ existentiae formae;

vagem, quod ille supponat proprium ultimam dispositionem ex effectu ab omnibus suis causis, et sit ejus actio operans sua tam existentia, implicat, quod proveniat a prima actio vicarius, et effecti sua existentia producat dispositionem priorem, implicatoria virtus productiva pro prio effecti sua existentia erga ultimam dispositionem, quod non evenit, et aliis effectibus, quod propter illis procedit operari virtus, quod de se habet tria ad secundum ultimam dispositionem. Caput 3 de causa efficiente adequata, et inadequata. Sectio 1. utrum idem numero effectus possit a dupli causa in actu 1° adequata divisive produci?

Caput 3.

de Causa eficiente adequata, et inadequata.

Sectio 1.

Utrum idem numero efectus posit a dupli causa in actu 1° adequata divisive produci.

Pro hoc et sequentibus difficultatibus, praemittenda est explicatio divisionis causae efficientis in adequatam, et inadequatam. Causa adequata, et inadequata distinguitur duplex, in actu 1°, et actu 2°: adequata in actu 1° dicitur illa, quae sufficientem virtutem habet, ut ipsa sola producat effectum, inadequata dicitur illa, quae de se non habet totam virtutem, ut per se sola producat effectum, ex his 1° dicitur juxta suo ad effectum proportionata, ut ignis respectu alterius ignis 2°, improportionata, ut calor ut 2°, ad producendum calorem ut 4°. causa adequata in actu 2° est illa, quae ex vi influxus quem praestat non indiget concursu alterius ad tribuendum esse effectui. Inadequata in actu 2° est quae vi ~~illius~~ influxus sui praestat indiget concursu alterius. Circa hoc observare oportet.

1° quod causa creata esse omnino et simpliciter adequata, siquidem nulla potest se sola sine concursu Dei effectum producere, ut dicemus disputatione sequenti; quapropter solus Deus est absolute et simpliciter causa adequata, quia se solo sufficiens est ad dandum esse effectui vel Angelo quam alia causa concurrat. Nihilominus adequata dicitur causa creata, quando in aliquo genere speciali ita concurrit ad effectum, ut non indigeat alia causa creata concurrente, in eodem genere, sic in genere causae efficientis creatae ignis est causa adequata, quia in hoc genere solus concurrit ad efectionem alterius ignis.

Observandum est 2° scilicet causam efficientem inadequatam in actu 1° a fortiori debeat esse inadequata in actu 2° ut de se patet; tamen causa efficiens adequata in actu 1° potest esse inadequata in actu 2° si videlicet concurrat ita ut non impendat actualiter, sed actualiter non exerceat totam virtutem, quam ex se potest, sicut duo de se sufficiens est ut solus elevet pondus ut duo, si ab alio adjuvatur erit causa in actu 2° inadequata quia minus virtutis impendit adjutus quam si non adjuvaretur. Observanda est 3° regula ad dignoscendum differentiam inter causam adequatam et inadequatam in actu 1°: quotiescumque aliqua causa est saltem aeque perfecta ac effectus, et nec ex parte causae, nec ex parte modi produ-

cendi, nec ex parte effectus datur exigentia alterius principii, talis causa dicenda est adequata; adequata vero erit, si causa est minus perfecta suo effectu, vel ex parte causae aut ex modo producendi, aut ex parte effectus datur exigentia alterius principii.

Explatur; 1° requiritur ut causa aliqua adequata sit, quod sit adequate aeque perfecta ac effectu, quia nihil perfectus potest esse causa adequata effectus perfectioris, ratio est, quia causa adequata debet adequate vel eminenter vel formaliter causare effectum, si eminenter erit perfectior effectu, si formaliter, erit saltem aequalis perfectionis, si quidem convenit cum effectu in gradu specifico: requiritur deinde, quod neque ex parte causae nec modo producendi, nec ex parte effectus detur exigentia alterius principii, nam si ex aliquo ex his capitibus principium aliud concurrere debeat causa, etiamsi perfectior aut aeque perfecta sit, non est effectus non adequata, sed inadequata erit. Patet exemplis: nam ignis licet perfectior sit carbone non est causa adequata illius, quia nimium ratio [illegible] [illegible] [illegible] principium, in [illegible] causa non est [illegible] causa adequata etiam respectu effectus aequalis perfectionis, quia cum a Deo dependeat ratione [illegible] ejus concursu [illegible].

Ex quibus infertur 1° convenientiam duorum in gradu [illegible] non sufficere, ut una sit causa adequata, imo nec sit causa inadequata respectu alterius ut patet in ligno respectu lapidis. 2° nec adsunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] aliis realibus [illegible] nulla est causa etiam inadequata respectu [illegible] licet sit [illegible] [illegible] perfectionis.

[illegible] [illegible] [illegible] ex suppositione quod una pars sit causa alterius. 3° causa adequata non [illegible] [illegible] reducere formaliter [illegible] individuativa effectus, quia per distinctionem numerico effectus a causa [illegible] individuando effectum et non reducat formaliter causa: nec [illegible] reducere formaliter debet omnia [illegible] [illegible] [illegible] materialitas, naturalitas, etc., quia effectus [illegible] naturalis potest [illegible] causa supernaturali motus [illegible] Caelorum, qui materialis producitur adequate ab Angelo spirituali, et aurum producitur etiam a [illegible]. Idem dic de aliis [illegible] minus universalibus quae non debent formaliter causa correspondere, et sic aurum [illegible] non auro productum.

Dixi non debere correspondere omnia [illegible] specifica quia aliqua ratione correspondere debet, talia sunt [illegible] [illegible] spiritualitas, vitalitatis, et supernaturalitatis [illegible]; quia propter nihil naturale potest esse causa adequata effectus [illegible] supernaturalis [illegible] effectus [illegible], nihil denique [illegible] actionis vitalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plures formalitates formaliter [illegible] [illegible] correspondentes pluribus causis attributio [illegible] [illegible] per rationem cum fundamento in re, non vero realis; ita ut una formalitas effectus ab una [illegible] causa, et altera ab altera [illegible] causa producatur: nam cum effectus [illegible] realiter [illegible] [illegible] a [illegible] causa realiter producitur: [illegible] de causis [illegible] ejusmodi effectus concurrentibus [illegible] [illegible], quaelibet producere effectum adequatum adequatione effectus; quia nihil est effectus, quod a [illegible] producatur, licet non adequatione causae.

explicatur jam illud (superius ab aliis dictum) ut specie convenientibus ad cognitionem pertinent, quod habet a pluribus causis producitur, totum cognitionem procedit a adaequate sed non adaequatione causae, cum quodlibet supponatur inadaequata, sed adaequatione effectus, cum quo stat, quod non omnes formalitates cognitionis formaliter cuilibet causae attribuantur; nam formalitas vitalis tribuitur animae, hoc enim propositio vera est ideo anima concurrit ad cognitionem formaliter, quia vitalis est; formalitas cognitionis tribuitur illi, quia vera est hoc, ideo illis concurrit quia actus est cognitio, formalitas autem expressionis talis objecti tribuitur speciei, quia vera est hoc, ideo species concurrit, quia actus est expressio talis obj. his suppositis.

Jam ad difficultatem titulo sectionis praefixam respondeo affirmative cum communi Dñorum, qui sequuntur communiter nostrates, contra Vasquez non multos, inter quos illustrissimus Palavicino; resolutio specialiter procedit de causis efficientibus ejusdem generis seu ordinis, v.g. de duobus ignibus A et B respectu ejusdem numero effectus v.g. ignis C, de causis enim diversi generis seu ordinis nec ipsi adversarii; dubitant posse dari duas causas adaequatas respectu ejusdem numero effectus cum certum omnino sit eundem numero ignem, qui ab alio igne totaliter causa 2da totali attribuatur, attinere etiam causa 1ma totaliter causa totali, loquendo igitur de causis ejusdem ordinis affirmamus posse eundem numero effectum a duplici causa actu 1o adaequata divisive produci; quod patet ex igne C v.g. qui modo producitur ab igne A tam de se adaequate produci ab igne B producereturque si igneum ignis B ablatus fuisset pass.

Probatur resolutio: ad producendum ignem C sufficit ignis cum virtute productiva ut 4 v.g. sed quolibet igne datur virtus productiva ut 4, quia quilibet ignis supponitur ad producendum ignem C: ergo idem numero effectus qualis est ignis C potest a duplici causa actu 1o adaequata divisive produci. Major constat: quia supponendus est ignis cum virtute sufficiente ad producendum ignem C et sufficientia virtutis cujus explicamus per hanc tantum virtutem ut 4ta. Minor etiam patet, quia duo illi ignes sunt aequalis virtutis. Confirmatur: si ignes A et B applicantur eidem passo ligno v.g. eundem numero effectum producent quolibet a se respectu causa: ergo effectus ille productus attinere illo duplici igni tamquam causa adaequata actu 1o et totaliter causa actu 1o adaequata. Antecedens constat: quia non deficit neutri ex illis ignibus, aut alteri ex illis non agere cum quilibet sit causa necessaria quo applicata passo proxime disposito operari debet.

Dum ex his legitime deducitur minus subsistere ratio est: quia non datur ratio cur neuter ex illis ignibus posset sine ratione alterius illum effectum producere, praecedentibus simul approximata illorum aequalitate sub necessitatibus, si dicas effectum tum productum attinere igne A v.g. totaliter causa adaequata ignem autem B concurrere ad efficiendum sufficientem, quia attinet effectum alium similem, qui produceret si tabesceret ignis A. non datur est 1o quia [illegible] dicitur ignem hunc productum attinere igne tantum causa adaequata, et non igne B, eadem enim ratio datur ut utroque tamquam causa adaequata attineatur. 2o quia si ignis B non habet virtutem sufficientem ad illum effectum per se solo producendum quo pacto appeteret causa productionis talis effectus; non enim appeteret causa productionis effectus causa illa, quo sine ejusmodi productione totum virtutis effectum habet.

Quod autem ignis B attineat

aliud effectum limitatum, perfectione non est ad rem; tum quia virtus ad aliud effectum limitata juxta adversarios non est virtus ad effectum productum, tum etiam quia id non sufficit ad verificandum de igne B quod adaequaret naturam, aliter simili ratione posset dici quaelibet ex illis causis adaequaret naturam ut cum alia producat effectum, tum nulla adaequate concurret, quia licet quaelibet producat totum adaequate effectum limitatum, quod non obstante, tum neque adaequaret naturam ex omni parte suae, et consequentia probata non exhibere totam virtutem productionem effectuum suae speciei possit.

Ad objiciens: 1° idem specie effectus requirit provenire a diversis specie causis adaequatis, quia cum causa unius speciei habeat essentiam distinctam a causa alterius speciei debet etiam habere virtutem distinctam. Propterea quod requirit habere virtutem productivam effectus producibilis a causa alterius speciei, ergo idem numero effectus requirit provenire a diversis numero causis adaequatis propter similem rationem, nam cum habeant virtutem numero distinctam, virtus unius, quaecumque est ad producendum illum numero effectum, quam virtus alterius solum numero distincta potest producere, neque non repugnat ... Disparitas nulla est 1°: quia licet utraque causa et ejus virtus productiva distincta sit ab essentia et virtute divina, idem numerice effectus continetur in eadem duplici essentia, et virtute totum causis adaequatis licet diversi ordinis, ut ab illis divisive possit provenire; per eo, quod essentia et virtutes duplicis causae diversae speciei distinctae, et diverso ordinis, sed non ... effectum ejusdem specifice effectum non continere illa duplici essentia et virtute totum causis adaequatis, et consequenter non ... non posse ab illis divisive provenire.

2° quia idem specie ignis qui producitur ab alio igne et qui producitur a sole per se extitabilis; ergo idem specie effectus contineri potest duplici causa adaequata diversae speciei, et ab utraque divisive produci, et hic non apparet, quare idem numero effectus posse contineri duplici causa adaequata ejusdem speciei et ab illa divisive produci. Confirmatur: distinctio numerica effectuum non obstat quod plures effectus numero distincti provenire possint divisive ab eadem numero causa ut fateri debent adversarii, et ... probatur: neque distinctio numerica causarum obstare potest ut idem numero effectus possit provenire ab illis divisive, si distinctio numerica effectuum non arguit distinctionem numericam ... causae debet distinctam numericam effectuum.

Objicies 2°: virtus productiva ~~numerata~~ repetita, haec numero causa, debet esse limitata: ergo non debet continere omnia individua illius speciei quae continebit totum alia causa, quae alia causa numero distincta non continebit. Confirmatur 1°: virtus productiva ignis A debet respicere illum ut producibilem cum limitatione, sed non respiceret illum ut producibilem cum limitatione si respiceret alium ignem: ergo virtus productiva ignis A non respicit alium ignem. 2°: species limitata ad unum individuum ita limitatur ut illud individuum non habeat totam perfectionem expletivam illius speciei, ergo virtus productiva contracta ad unum individuum ita debet limitari ut illud non habeat totam expletivam virtutem suae speciei. 3°: effectus determinatus exigit determinatam causam, sed ignis A determinatus est effectus determinatus, ergo exigit causam determinatam: ergo non potest produci ab alia causa.

Objectio retorquetur, si haec numero causa continet totum duos effectus, etiam si tales effectus alia causa contineatur erit limitata: ergo ex eo, quod haec numero causa limitata, sed non sequitur, non posse producere eundem numero effectum, quem alia potest.

directe ostenso quod non requiritur, quia ut causa limitata sit sufficit quod dependeat, vel sua esse ab alia causa, et etiam quod operari a causa 1.a, et quod non possit producere simul omnes effectus, quos divisive potest producere; omnia autem haec stant etiam quod si contineat omnes effectus suae speciei. 1.a ratione retorquendo etiam: quia in principiis scientiarum habitus toga acquisitus per 1.am demonstrationem respicit illum sub ratione modi sciendi; ergo respicit illum cum limitatione, sed non est verum 1.a, ergo non sufficit ad quodlibet demonstrationem sed alius nobis habitus requiritur, quod est apud ipsos falsum. Si 2.a, ergo sicut habitus ille sufficit ad quodlibet demonstrationem, licet 1.a cum limitatione respiciat, illa ignis A poterit cum limitatione respicere ignem B licet sufficiens virtus ~~[illegible]~~ sit ad omnes ignes ejusdem speciei.

Dicendum non majorem virtutem non esse, quia ut respiciat limitatione ignem B, ad productionem ipsius dependeat a causa 1.a, et quod respiciat saltem ut producibilem ~~[illegible]~~ aliis sed divisive [illegible]. Ad 2.am confirmationem ad continentiam, quia nos non asserimus ignem continere omnes effectus virtute omnium individuorum suae speciei, si quidem non continet virtutem productivam sui, cum sit causa identificata cum effectu, eum qui ratione stat, quod ignis A in statu non [illegible] ab alio individuo, et hoc non bene desumitur argumentum ad adversarios, cum supposito quod sit causa ~~[illegible]~~ unitae [illegible] ignis A non sit omnia individua suae speciei, eo quod ipse non sit productivus sui, et supposito quod non sit ~~[illegible]~~ unius individui, si quidem experientia docet, eundem ignem aplatum diversis materiis constabilibus non aequali numero, sed diversos effectus producere, difficulter commodum assignabunt adversarii numerum individuorum quem contineatur sub sphaera ignis A, nisi assignet tria ~~[illegible]~~ cur non 4 rogabimus, et si quatuor, cur non sex? Quare fortiter fateri debent assignari non posse finitum numerum individuorum, quia causa actiones [illegible] in [illegible] non [illegible], potest unum, et alium, et [illegible] individua collective, seu divisive producere.

Objectio 3.a militat contra adversarios, quia si est [illegible] sub [illegible]: ergo non potest produci a solo Deo, quia absurdum est. Praeter ultima [illegible] adversariorum est. Contra [illegible] magis [illegible] effectus debitus [illegible] causae debitae in singulare; hoc: quia causa in [illegible] non producit effectum singularem, [illegible] actione singulari, et hoc a [illegible] causa, sed [illegible] causae debitae, id est non [illegible]: quia effectus individuum non habet plures causas individuas licet [illegible] numero effectus ratione actionis essentialiter dependeat ab hac numero causa, [illegible] ratione hoc est ipsi essentialis, cum non [illegible] cum actione [illegible] actio [illegible] et [illegible] tur. Effectus itaque de [illegible] [illegible] est ut proveniat ab tali vel illa causa licet a causa [illegible] deberet ad modum, quo essentialiter licet [illegible] eorum [illegible], hoc est [illegible] de [illegible] non [illegible] non [illegible] et non alium.

Instabis: si effectus debitus non dependent essentialiter a causa illa singulari [illegible] productum non per se, sed per accidens producerentur a tali causa. Sed hoc est falsum quia a causa illa est causa per se, ergo. Nego majorem, quia sicut stat, quod haec numero causa non per accidens sed per se producat hunc numero effectum, absque [illegible] essentiali [illegible] respectu effectus, causa illa non dependet essentialiter a posteriori ab illo effectu, [illegible] non posse producere alium [illegible] simul hunc producere: instabis quod illum non per accidens sed per se producat, et [illegible] per se effectus non per se sed per aliquam producatur.

causa. Rursus numero effectus qui producitur a causa equivoca et univoca, et contra vel non dependeret essentialiter ab illa equivoca, et univoca vel si ab eadem [illegible]

[illegible]

[illegible]

SECTIO II

An idem numero effectus possit provenire a duplici causa totali et adequata

[illegible]

[illegible]

[illegible] abõe.

[illegible] producere ex natura [illegible] sufficiat [illegible] Deus [illegible] cum utraque [illegible] est [illegible] causa adaequata et [illegible] adaequata [illegible] dicitur [illegible] exigeret [illegible] divinus [illegible] adeffectum [illegible] exigere [illegible] simul [illegible] divinus [illegible] exigit [illegible] alterius exigeret [illegible] effectum [illegible]

[illegible] effectum, quando simul [illegible] adaequate [illegible] effectum [illegible] exigeret [illegible] actione [illegible] vires [illegible] effectum [illegible] naturaliter [illegible]

Si dicatur [illegible] quando [illegible] vires [illegible] operantur naturaliter nec [illegible] vires [illegible]

[illegible] naturaliter [illegible] vires [illegible] naturaliter [illegible] causa [illegible]

Dices [illegible] vires [illegible] causa necessaria et operari [illegible] debeat [illegible] quia [illegible] operari [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro illis [illegible] quibus [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturaliter [illegible] per [illegible] totale [illegible] [illegible]

Differentia aliqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vivens et non vivens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] opera [illegible] ab imaginativa et apprehensione [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] per apprehensionem alterius [illegible] juvari potest [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible], [illegible] imaginativa, et apprehensione [illegible] [illegible] [illegible] admonet [illegible] ut ne [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ignis [illegible] [illegible] admoneat [illegible] de eo [illegible] ignis [illegible], [illegible] ut illa [illegible] aliquid non [illegible] aut [illegible] admoneat de umiditate [illegible] ligno [illegible] ignis [illegible] umiditas [illegible] [illegible] ipsi et [illegible] [illegible] et illa [illegible] [illegible] sine praevio admonitore [illegible] [illegible] non advertit, seu non apprehendit juvamen alterius causae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab alio.

[illegible] objicies 1° [illegible] [illegible] potest provenire naturaliter a duplici fine adaequato [illegible] [illegible] [illegible] ex duplici [illegible] voluntate, quarum altera habeat praemissive sufficientiam [illegible], et altera [illegible] [illegible] idem praemium [illegible] [illegible] simul a duplici praemio [illegible] [illegible] idem effectum potest naturaliter provenire simul a duplici causa [illegible] adaequata. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libertatem [illegible] [illegible] duplici fine quorum quilibet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] liber [illegible] [illegible], et propter utrumque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] remunerator [illegible] [illegible] [illegible] meritum, [illegible] quilibet [illegible] meritorium, [illegible] praemium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praemi [illegible] duos [illegible] non [illegible] in nostro casu, quia nec ex libertate nec ex [illegible] [illegible] duo actiones, totales ad [illegible] effectum.

Objicies 2° naturaliter datur duplex [illegible] [illegible] adaequata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adaequate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peccatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] duplex naturaliter actio adaequata ejusdem effectus [illegible] [illegible] eadem [illegible] potest naturaliter [illegible] a [illegible] a duplici passione [illegible] [illegible] [illegible] angelo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] idem effectus [illegible] naturaliter [illegible] a duplici causa [illegible] [illegible] adaequata. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] idem effectus [illegible].

[illegible] objectionis [illegible] non [illegible] quia naturaliter [illegible] [illegible] [illegible] adaequate ejusdem effectus, [illegible] ex eo [illegible] duo causae [illegible] [illegible] naturaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effectu, [illegible] ex eo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] colligimus idem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], at non

habemus evidentem aut ex [illegible] dissistentiam ad tertium eundem numero effectum posse trahere duas actiones adequatas, immo experientia et ratione oppositum suadent, ad secundam quae non est universaliter sufficiens, quoniam non praeter incomplete [illegible]; nam Angelus [illegible] ad se [illegible] spatio sufficienti [illegible] causa necessaria libertate non habet nec proximam expeditionem ad producendas duas passiones sufficientes; inde si locus [illegible] non dependeat a [illegible] solo [illegible] sua voluntatis, nec Angelus poterit naturaliter habere duas ubicationes sufficientes, ubi observabis quod licet Angelus aut alia causa libera possit habere duos actus, quorum quilibet [illegible] sit ad eandem actionem physice [illegible], non tamen potest naturaliter producere effectum [illegible] per duas actiones totales simul ad illum trahas propter rationes quibus loquendo de causis necessariis statuimus non posse. Ad 2um [illegible] libertatis, vel necessitate [illegible] illam duplex [illegible] actio totalis respectu ejusdem effectus nec ex libertate, nec ex necessitate [illegible] adesse.

Objicies 3°: si lignum locatur simul [illegible], et [illegible], et ibi [illegible] igne [illegible] igne, [illegible] quilibet ignis adequate produceret [illegible] ignis productus [illegible] ratione [illegible]. Hac [illegible], quia [illegible] illi ignes non se [illegible] propter distantiam [illegible] quilibet [illegible] ignes [illegible] inde [illegible] adequate produceret ignem [illegible] ducerent. Omisso [illegible] casu naturali non esse [illegible] quod sicut [illegible] casu ejusmodi ignes non producerent duas [illegible] totales [illegible] necessarias posse illas duas [illegible] naturaliter [illegible] magia [illegible] nec possunt duas actiones totales [illegible] [illegible], quia licet [illegible] eadem ratione [illegible] ad [illegible] virtualiter approximati ut se [illegible] cum actione [illegible]

Objicies 4.: [illegible]

[illegible] non [illegible] aut [illegible] actionem [illegible] aut spatialiter [illegible] naturaliter [illegible] respectu ejusdem effectus. [illegible] habet [illegible] sufficientiam [illegible] actionem totalem [illegible] habet [illegible] non habet [illegible] per duas actiones totales. [illegible] ignis [illegible] actionem [illegible] alterius [illegible] igni [illegible] habet.

[illegible] actiones totales [illegible] ejusdem effectus [illegible] licet [illegible] sicut [illegible] ejusdem speciei licet [illegible] [illegible] aut naturalis [illegible] actionem [illegible] ratio, et experientia [illegible] ideo [illegible] circa eundem [illegible]

... 3a parte qtis, et ipsa productionis ipsa prioris, ipsa rerum alatq. non, quia licet conferre igni, ... applicat igni et virtute ipsa dat tamen ex exercitio virtutis per influxum totale fuit licet completum ...   Pendet tamen huic, et omnes, quas eorum ferunt soli, ... tradenda ... exerceat actualiter. Sectio 3a supernaturaliter pot. idem numero effectus produci ... causa facta ... adaequata.

Sectio 3

Supernaturaliter pot idem numero effectus produci a dupli causa ... adaequata.

Hic ... praecipua ratio ... pro qua stant ... D. ... omnes nostrate, ... Cajetanus, Capreolus, et ... relictos Thomistas, et Scotistas, quibus ... pater Bajdus, ... ex non repugnantia ... flagone ... Deus de pot ... Dei absoluta, ignis A ... producatur, ... causa duarum quodlibet sit ... adaequata ... Supernaturaliter pot ... A et B, ... solutione argumentorum ... Probatur 2o quia a duabus causis, duo ... sit adaequata ... ejusdem effectus, solum ... quodlibet ... sufficiens esse effectui, ... quodlibet det sufficienter esse effectui non excludit ... et etiam ... altera det similiter sufficienter esse eidem effectui, ... causa det ... det unice, ... tantum det esse ... licet ipsa unice ... et ... dependentiam ... esse effectui ... non repugnat ... causae ... simul esse eidem effectui.

Dices: causae adaequatae ... ita ... ut excludat aliam causam ... quia licet causa adaequata adaequatione exclusionis ... explari pot causa adaequata, adaequatione sufficientiae. Unde ... causa adaequata producens non debet producere sola per exclusionem alterius ... adaequatae ... non obstat ... quod causet, ita ut excludat aliam a causando. Probatur ... causa ... adaequata ... aliquem effectum non debet ... sola ... per exclusionem alterius ... idem numero effectus ... adaequate pot a duabus causis diversi ordinis ut ... et etiam ejusdem ordinis ut probavimus ... similiter causa adaequata producens non debet producere sola per exclusionem alterius.

... pot ... duo corpora ... adaequata possunt supernaturaliter ... ejusdem loci: et possunt ... ad eundem effectum producendum duae causae adaequatae ... 2o reddit ... Magister ... corpora illa ... per modum ... secus vero causas ... hujus ... ipsa ...

corpora se haberent per modum [illegible] unius, quia ~~adequate~~ unum et eundem locum [illegible] ita et illae causae se haberent per modum [illegible], quia eundem effectum producerent, [illegible] respondet illustrissimus Palacio, quod scilicet de eodem [illegible] recepto a duplici corpore simul adequato non verificaretur dependet et non dependet ab utroque corpore de effectu causato a duplici causa, actu [illegible] adequata [illegible] ducto vel [illegible] et non dependet a duabus illis causis; dependere quia effectus depedet a causa, a qua producitur; non dependere quia effectus non exigeret utriusque illius causae influxum.

Ad tertiam dico: ideo locus [illegible] respectu non dependeret ab utroque illo corpore, quia non exigeret utrumque, nec utrumque exigeret; sed licet effectus producatur a duplici causa non [illegible] nec utrumque exigeret, ut habetur [illegible]. Dices, hoc stante [illegible] [illegible] effectus ille [illegible] [illegible] essentialiter a causa a qua producitur, verum [illegible] quia licet ignis A [illegible] [illegible] ab aliqua causa [illegible] ab igne B. Nego [illegible], quia non depedet essentialiter ab ea causa sine qua [illegible] [illegible] sine igne B a quo hic et nunc producitur, si nimirum a solo Deo produceretur, aut a causa creata equivoca [illegible].

§. [illegible]

Insuper aliud est, quod ignis A licet nunc adequate producatur ab igne B, pendeat a sua causa [illegible], [illegible] aliud est, quod essentialiter depeat a tali [illegible] causa, hoc [illegible] [illegible] ut diximus. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effectus ignis hic et nunc productus a duplici causa actu [illegible] adequata dependere, et non dependere ab [illegible] [illegible] non dependeret essentialiter propter dicta, dependeret accidentaliter ratione actionis, quas [illegible] [illegible] [illegible] effectus a causa. [illegible] [illegible] non [illegible] ad actionem (actio [illegible] detracta et [illegible] essentialiter depet a causa [illegible] modus illius) [illegible] [illegible] quia hic non [illegible] essentialiter, ut [illegible] provenire ex vi hujus numero actionis cum qua bene posset existere vi alterius, unde quod ab hac potius quam ab alia causa proveniat, [illegible] [illegible] accidentaliter [illegible], [illegible] patet via ad solutionem argumentorum.

[illegible] si duae causae adequatae [illegible] actu producerent eundem effectum, quaelibet esset adequata et non esset adequata, sed hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Probatur quoad [illegible] non est causa adequata actu [illegible] illa quae non ponit effectum, nisi [illegible] alia; [illegible] quaelibet ex illis non poneret effectum, nisi concurrente alia: ergo. Probatur major: ratio [illegible] totaliter, et adequate actu [illegible] stat in eo quod ab ea ipsa depeat effectus [illegible]; [illegible] causa quae actu [illegible] non ponit effectum nisi concurrente alia non ponit effectum, ita ut ab ipsa sola depeat effectus [illegible].

[illegible] quaelibet esset, et non esset adequata, eodem [illegible], [illegible] [illegible].

[illegible] id quod habet esse adaequate adaequatione sufficientiae, quia utraque ita concurrerit ut influxus unius sicut [illegible] influxus cum eo concurrendo ad effectum, etiam si alia desit, neutra tamen esset adaequata adaequatione exclusionis, quia neutra causaret

Ad probationem 2.ᵈᵃᵉ partis distinguo maiorem: non est causa adaequata adaequatione exclusionis illa, quae non ponit effectum nisi concurrente alia, concedo; non est causa adaequata adaequatione sufficientiae, quae non ponit [illegible], [illegible] quae non ponit effectum nisi concurrente alia ex solo divino decreto, nego maiorem; nisi concurrente alia ex exigentia actionis, seu influxus, concedo maiorem. [illegible] minorem [illegible] probatur ex illis non poneret effectum nisi concurrente alia ex solo decreto divino, [illegible] ex exigentia actionis, seu influxus, nego minorem.

[illegible] licet [illegible] nulla ex ipsis daret [illegible] effectum, nisi [illegible] alia, [illegible] adaequate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ratione divini decreti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alterius concurrentis, et [illegible] [illegible] causaret [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ratione decreti [illegible] [illegible] adaequatio [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] ad rationem causae, [illegible] inadaequatae requiritur [illegible] actionis, quae [illegible] effectum exigeat concursum alterius, [illegible] non [illegible] ex eo, quod ratione decreti non det [illegible] effectum [illegible] ut patet [illegible] [illegible].

Ad ultimam probationem nego maiorem, quae absolute loquendo falsa est, quia licet [illegible] causae [illegible] adaequatae [illegible] effectum non [illegible], [illegible] ipsa sola per exclusionem alterius effectum [illegible] aliocquin [illegible] divino decreto causa, [illegible] adaequate [illegible] effectum, [illegible] [illegible] causae producentis adaequate effectum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] totaliter et [illegible] et adaequatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effectum [illegible] causaliter [illegible], [illegible] causa adaequata sufficientiae [illegible] [illegible] sola producit. [illegible] causa totaliter et adaequate, totaliter adaequatione exclusionis [illegible] [illegible].

Instabis causa adaequata [illegible] 2.º efficaciter [illegible] [illegible] alterius [illegible] adaequata [illegible] 1.º efficaciter [illegible] [illegible] alterius causae [illegible] [illegible] [illegible] causae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] causa adaequata [illegible] 1.º [illegible] alterius [illegible] [illegible] non [illegible] alterius, [illegible] ab illo efficaciter excluderetur. [illegible] inadaequate effectus est tota causa effectus, [illegible] tota effectus excluditur efficaciter [illegible] alterius causae, [illegible] causa adaequata excludit efficaciter [illegible] alterius. [illegible] [illegible] probatur, quia causa adaequata est causa totalis, [illegible]

sa totalis et tota causa effectus: Dist. non est causa adaequata et tota causa secundum potentiam, licet tamen causa tota secundum potentiam et rationem, sed totalis forsitan videtur non magis, et hoc consequenter magis, natura est .... ratio
... explicata.

Dicitur hic tota causa, causa... ... ...
aliquid significat causa sufficiens, etc. ... actionis effectus, aliquid ... existit ...
aliquid deficiente ... et actione aliam alterius causae, et hoc ... causa adaequata, et tota causa, ... secundum rationem ... significat causa sufficiens, ... alterius
causae unica ... causa ... effectum, et hoc ... adaequata ... tota causa sive causa totalis, ... causa totalis ... constituitur
... talis, per expulsionem alterius ... ... per potentiam ...
... explicantur, ... actionibus adaequatis.

Postea ... ...
... partibus

neq ex suppositione ... a causa A recipit esse, eodem instanti, in quo ... effectus fit.

sed ex primi influxus causae alterius

ideo non influxus unius causae non petit existentiam alterius causae, quia probabiliter ... fit a causa A

... causa B potest existere sine influxu causae A illo instanti influxu ... suppositum, ... non exigit ... alterius causae, ... hoc ... duplici ... ideo licet ex suppositione ... non posse non ... ... instanti A ... B ... .

instabis

Se actui influxus, et per se ... a tali causa, ... per se ... alterius causae ... effectus ... effectus productus a duplici causa non ... influxus alterius causae ... talis effectus ... per se ... a qualibet ex illis. ... sic se habet ... si alia non ... aut ... ... eiusdem influxus ... ex ... cuius ... ... non defectus ... non posse ... effectus a causa ... existere ... sine illa a qua productus ... effectus productus a duplici causa non posse eodem instanti ... ab utraque producatur, ... effectus ... deficere ... .

Instabis iterum: effectus productus a duplici causa ... inadaequata minus pendet a qualibet quam si ab una totus produceretur, sed si ab una totus produceretur deficeret per se ... si ab utraque productus ... per ... a qualibet ... minus deficeret a qualibet ... quam si ab una ... produceretur, ideo ... physica influxus ... effectus ... actione causae A sive producatur solum a causa B sive ... ab illa simul producatur, ... a qualibet ... influxus ... si produceretur solum a causa A ... actionem causae B ... quia ... ab utraque producitur minus pendet ... a qualibet ... actionem cuiuslibet, et actionem solius causae A ... si ab illa ... ... quo ... physico si ab ipso ... producatur totaliter a causa A ... a causa B ... a causa B ... casu quo effectus producatur a causa A ... simul producatur a causa B.

... casu quo effectus producatur totaliter a causa ... effectus ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

exaurirentur, si loquamur de [illegible], [illegible] absoluta falsa est propositio propter suppositum falsum, etiam non posset [illegible] naturaliter ignis produci [illegible] igneo, si vero loquamur de [illegible] non est ad rem, quia non exhaurirentur, posse naturaliter produci [illegible] ignis a duplici causa adaequata [illegible] supernaturaliter, ad quod non requiritur, quod [illegible] ignis producta aut [illegible] dependeat [illegible] exaurirentur [illegible]. Instat [illegible] [illegible] habet [illegible] specificative [illegible] [illegible] per influxum causae totalis [illegible] effectus [illegible] productus a [illegible] etiam specificative [illegible] ultra habet [illegible] dependentiam [illegible] ratione sui [illegible] alia causa [illegible]: ergo [illegible] effectus productus a causa [illegible] dependeat [illegible] effectus [illegible] [illegible] produci a [illegible] duplici simul.

Dissimile ratione: [illegible] dependentia [illegible] habet effectus specificative [illegible] [illegible] adaequatur per influxum totalis [illegible] [illegible] [illegible] adaequatur [illegible] effectus [illegible] productus [illegible] specificative [illegible] ultra [illegible] actionem [illegible] [illegible] causa habet [illegible] ratione sui [illegible] [illegible] causa [illegible] [illegible] [illegible] 1a et 2a [illegible] [illegible] [illegible] effectus ratione [illegible] quia licet effectus non indigeat ratione sui [illegible] causa ut sic [illegible] a causa produci [illegible] ratione [illegible] duplici causa simul [illegible] effectus, [illegible] [illegible] Instat deinde [illegible] effectus non indigeret ratione sui influxu causae, a nulla posse produci [illegible] ratione sui influxu [illegible] causae ab illis [illegible] produci. [illegible] causae [illegible] indigeret non esset effectus, [illegible] non indigeat influxu duplicis causae [illegible] [illegible] dependentia ut [illegible] ratio effectus [illegible] ad causas [illegible] posse [illegible] et simul producere [illegible] non [illegible].

ut duo [illegible] possit produci a dupli luminoso [illegible] duo, [illegible] a [illegible] [illegible] productione exaurirentur, et non exaurirentur [illegible] virtus [illegible] [illegible] luminosum [illegible] possit [illegible] exaurirentur [illegible] [illegible] possit producere [illegible] lucem ut [illegible] per productionem lucis ut duo non [illegible] virtus [illegible] 2a [illegible] [illegible] simul ut duplex causa [illegible] [illegible] possit producere lucem ut [illegible]: ut duplex causa adaequata non [illegible], et [illegible] [illegible] duo [illegible] ut causae [illegible] producere possit lucem [illegible] lucem, [illegible] si quodlibet [illegible] ut [illegible] adaequata, non posset [illegible] duo seu duos [illegible] lucem [illegible] productionem exaurirentur virtus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] illius virtutis, [illegible] exhaustio virtutis [illegible] lucem per [illegible] si quodlibet ex illis luminosis [illegible] lucem [illegible] [illegible]

igitur actione posita ... lux [illegible] ... producat ... sed dicta alia ... vires
virtus cujuslibet per productionem [illegible] ... ad ... productionem alterius ... exspectavit licet
producat ... ut producta ... ad ... virtutis
... [illegible] ... productionem ...

... [illegible] ... effectus ... nequit habere duos ... totales: ... [illegible]
... nequit ... causa ... duo ... [illegible]
... numero effectum ... causae ... effectus ... posset ... actionis
... causa totalis ... duo ... totales ...
... productiones ... effectus ... causa ... duos effectus totales ...
... [illegible] ...

Effectus totalis totaliter exclusus

... effectus totalis ... duplex ... collectio omnium
... effectus causa ... effectus ... [illegible] ... actionis ...
... causa ... collectione ...
... posset causa habere duos effectus totales ... duos effectus
... productione ... [illegible] ...
... duos ... effectus ...
... causa ...

... [illegible] ... causae ... sive ...
... effectum ... ut ... variatis ... causae ... effectus
causa ... effectus ... per variationem ... variationem effectus
... variari ... effectus per variationem subjectorum causarum ...
... per variationem subjecti ... causa ... [illegible]
... effectus ... [illegible] ... effectus
per ... ut ... [illegible] ...
... effectus ... per duplicem actionem producti a duplici causa.

Ultima pars ... [illegible]
... duplex ... actio totalis ...
... [illegible] ...
... [illegible] ... fieret
... effectus ... et ... [illegible]
... duplex ... actionem ... duplex totales
... totalis ... collectio ... [illegible]
... actionis; ... effectus ... duplex co-
lectio omnium actionum ... duo actiones totales ... [illegible]

[illegible] habere [illegible]

[illegible] effectum produ[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] absurdum [illegible] effectus [illegible]

[illegible] productus [illegible] 3° effectum [illegible] causa [illegible] quid

sicut effectus [illegible] causa causa totali [illegible]

a duplici [illegible] totaliter [illegible] absurdum [illegible]

[illegible]

[illegible] causa adaequata habere duplex

[illegible] effectus [illegible] duplex [illegible] significat duplex [illegible] posset [illegible]

[illegible] duplex causa adaequata [illegible] adaequata [illegible] ad effectum [illegible]

[illegible] effectum [illegible] de causis [illegible]

[illegible] nec [illegible]

[illegible] effectum [illegible]

effectus [illegible] totaliter causis [illegible] causis [illegible]

[illegible] causa [illegible]

[illegible] effect[illegible]

[illegible] causa [illegible] ut talis [illegible] effectu

[illegible] exuat.

Instabis: effectum [illegible] actione [illegible] duplex [illegible]

[illegible]

[illegible] effectus [illegible]

[illegible] causalis [illegible]

[illegible] duplex [illegible] totalis [illegible]

ad 3um [illegible] effectum [illegible] causa adaequata [illegible]

[illegible] causa adaequata exclusiva [illegible] hoc absurdum [illegible]

[illegible] effectum habere plures causas [illegible]

[illegible]

[illegible] non sequitur [illegible] theologorum, et jurisperitorum

duplex dominium [illegible] posset [illegible]

[illegible] causa adaequata [illegible] habeat [illegible] dominium

effectus [illegible] potest [illegible] simul [illegible]

[illegible] effectum [illegible] esse [illegible]

causa [illegible]

[illegible] et solidy producit simul producere [illegible] [illegible] ... propter [illegible] metaphysica [illegible]

[illegible] propria [illegible] pro [illegible] causae [illegible] metaphysica [illegible] adaequatus [illegible] actio [illegible] totalis et adaequata [illegible] omnis exclusione.

[illegible] causis necessariis [illegible] causa [illegible] effectum [illegible] metaphysice dominium [illegible] adaequatam exclusionem [illegible]

[illegible] actiones totales [illegible] exclusivas [illegible] causa [illegible] constat.

Pro [illegible] ignis A producere simul duos ignes B et C [illegible] ignis A [illegible] effectum [illegible] actiones [illegible] producere [illegible] actione [illegible] causa [illegible] effectum [illegible] de quo bet effectu; 2° casu [illegible] causa [illegible] actiones [illegible] actione [illegible] Sectio 4. [illegible] actione?

Sectio 4.

An duae causae adaequatae totales possint simul producere effectum per unicam actionem?

[illegible] quaestio [illegible] Ponicio [illegible] communiter [illegible] nullo [illegible] quia

ex posse effectum producere per aliquam actionem realiter illius erit adequata: ergo implicat, quod duae causae totales adequatae producant effectum per unicam actionem: ac proinde necessario producere per duas actiones adequatas. Probatur quia: causa est adequata totalis respectu effectus producendi actionem, per quam effectum producat independenter ab altera causa et absque illius influxu: sed si 2 causae producerent eundem effectum unica actione realiter, poneret actionem per quam independenter ab alia et absque illius [illegible] produceret: ergo neutra esset adequata. Minor patet: quia actio essentialiter dependet a causa, ac proinde [illegible] una actio deberet deficere sicut deficit causa quo deficit etiam quia actio essentialiter dependet.

Probatur maior: causa non est adequata totalis per hoc praecise quod sit adequata actione, sed actio 2o producat aliorum causae adequatae totali 1o per [illegible] adequata totali 2o est adequata totali 2o quia vim influxus quod praestat sufficit ad ponendum effectum: opponit influxum, seu actionem per quam producat effectum independenter ab altera causa, et absque illius influxu. Probatur: causa adequata totalis 1o est illa, cujus virtus est sufficiens ad ponendum effectum independenter ab altera: ergo causa adequata totalis 1o est illa, cujus influxus est sufficiens ad ponendum effectum independenter ab altera causa: sed si duae causae per eandem actionem producerent, influxus causae A non esset sufficiens ad ponendum effectum independenter a causa B cum ab ea essentialiter penderet. Confirmatur quia ideo Deus cum creatura concurrens per eandem actionem ad effectum non est causa totalis adequata, quia absque causa creata ~~[illegible]~~ [illegible] talis actionis non posset effectum illud producere.

Respondeo ad 3, [illegible] duas causas adequatas totales concurrere per unicam actionem, si haec sit duplo maioris virtutis, quam quae requiritur ad productionem effectus, equivalens duabus distinctis, quarum quaelibet sit sufficiens, tunc enim licet quaelibet causa haberet adequatam sufficientem actionem, erit tamen adequata respectu effectus, quia hic non exigit influxum illum duplo maiorem; sed contra est: implicat actio duplo maioris virtutis, quam quae requiritur ad productionem effectus, et ideo falsum: Probatur ars: magnitudo illius actionis solum consistit in eo quod sit plus quam sufficiens aut ablata alia, quod duplo majus, quam est, quod per actionem hic et nunc efficitur; ut si ponatur causa producens calorem ut unum, [illegible] sufficiens ad producendum calorem ut 2: sed implicat actione ejusmodi absolute: ergo implicat actio [illegible].

Probatur minor: quia actio est essentialiter operativum efficiendi quidquid per ipsam potest efficere praecise et implicatoriam, quod non fiat quidquid per ipsam potest effici: unde si non fit effectus [illegible] maior, non est apta ad illud efficiendum. Rursus si per actionem sufficientem ad calorem ut duo posset poni calor solum ut unum, [illegible] esset actualis detractio ad calorem ut duo si quidem [illegible] ad hunc ponendum opus esset detractione aliqua, [illegible] ratione sui actualis detractio implicatoria est: [illegible] talis est actio per quam ponere tantum solum calor ut unum si sufficiens adstruenetur ad calorem ut duo. Ipsi logici [illegible] etiam non statim [illegible] ad versari ratione aliquam, ob quam possit dici actio illa duplo maioris virtutis quam quae requiritur ad effectum.

Dico actionem illam non fore duplo maiorem, quia efficeret minus, sicut [illegible] ex duabus distinctio-

ris actionibus; hinc si jecto illa actio equivaleret, et duplo majus; quia sufficeret unica actio. Dextra et subjectum illud et duplo majus virtutis materialiter, et extensive quatenus sunt duo virtutes sufficientes ad ponendum effectum; et ratio et subjectum ad ponendum effectum; quod de subjectione aequalis, sed equivalet actione verificatur: malo sic: quod actio illa facti sit indivisibilis non equivaleret subjectio ex illis actionibus; quoad extensionem, seu quatenus subjectum et duplex actio: quod equivalet quoad intensionem

subjectum quoad intensivum non et duplo maior actio, quam quae habet ex illis; quod vero illa una indivisibilis actio erit duplo maior, quam quae habet ex illis actionibus quoad intensivum: quia erit duplo maioris virtutis, quam quae requiritur.

Nec prodest adversariis, quod interdum actiones sunt alia, quae sint, aut extrinsece, aut intrinsece perfectiores aliis, quae sufficiunt, et naturaliter requiruntur ad ponendum effectum, ut et actio creativa quantitatis perfectior intrinsece eductione; et etiam actio productiva quae ad praesentiam stationis, quae et extrinsece perfectior, quam quae sufficit, et naturaliter requiritur; dicit licet enim id verum sit, non tamen prodest, quia ex effectu, seu realitas, quam creatio excedit eductionem non et realitas influxus, quod dextra influxus, unde quod naturam influxus equi realiter habet creatio eductio; propterea quod licet actio creativa quantitatis perfectior sit eductiva non et duplo maioris virtutis quam eductio; actio autem duplo maioris virtutis excederet aliam exceptionem se habentem de materiali ad naturam influxus, quod excederet per realitatem, quae est realiter influxus.

Refutatur actione, quae applicat duplo maiorem virtutem ex assignatis exceptionibus respectivam non excessus perfectionis intrinsecae, quia ut isti supponunt, actio illa est aeque natura uniformitatis distincta, cum subjecto duarum actionum suscipiatur, et extra, non plus interdum a subiecto ponere aut sive tamen quae subjectum, aut quae habet actio talis subjecti non excessus perfectionis extrinsece a parte [illegible] actione productiva quae praesentiam stationis, quia non plus exigeret nec plus intensive produceret effectum, quam illud subjectum, aut quod habet actio sufficiens, quod multo plus est actio, et natura quam requiritur. Disputatio 3a de causa efficiente Caput 1m quod est necessario Deus concurrat immediate ad omnes effectus causarum secundarum? Sectio 1a Supposita existentia causae 1ae agitur de operatione qua de se exercet ab

Disputatio 3

de causa efficiente

Caput 1

An nesesarie Deus concurrat immediate ad omnes efectus causarum 2[ar]

Sectio 1

Supota existentia causae 1ae agitur de operatione qua de se exercet ab eterna

Ante alia hic tria supponenda nobis sunt circa existentiam causae 1ae; 1m Deum existere ...

f. docet rerum sicut contra stolidos, et impudentes atheistas, qui ausi sunt proferre verbum illud, quod nemo ut quibus Augustinus in psalmum 13 quod audet dicere licet ausus fuerit cogitare insipiens ille nempe, qui respiciens audaciam psalmista dixit in corde suo non est Deus. Errorem istum rationibus contrariam facilius supponi veritatem demonstrare Theologi prompte tamen sufficienter nobis erit, qua supponens 2um circa existentiam causæ 1o demonstravimus.

2a Quod, existere causam 1am seu productivam, et non productam ab alio, et hanc causam Deum esse. veritas ista, quæ etiam de fide est, hoc ratione qua inter alias utitur pater Isidorus, scilicet nullum ens potest se producere saltem 1o juxta dicta capite 2o disputationis præcedentis, et certum est ipso lumine naturæ omnium omnino conspicuum habetur, videlicet nemo habuit actionem illius, quo ipse oraculi ad habitum, quidquid fit ab alio fit ergo Deus, qui licet nunc existit ab alio servabitur, existit, quæro modo, a quo in hoc statu primus servetur? si dicas servari a cælo, iterum redo a quo cælum servetur? si causas cæli assignes de hac iterum rogabo et cum abire non possimus in infinitum causarum, siquidem numerus rerum in hoc statu existentium finitus et determinatus est, eventus tandem erit ad ens, quod aliter non extiterit ab alio non productum, et quod sit producens, et servans alia; hoc autem ens est causa prima Deus, quia nomine Dei intelligimus ens a se et ab alio independens, et a quo omnia dependent.

3um, causam 1am esse, causam universalitatem omnium causarum secundarum, et rerum omnium creatarum, veritatem hanc statuimus 1a ratione ipsa, quod quo tot species, quot sunt res, quas in se continet, summum aliquem rerum omnium opificem et autorem dari profitetur naturam quippe infinitam mundi orbis, eorum pulcherrima series varietas, id nisi supremum aliquem testatur dari spiritum, a quo tamquam a fonte suo perfectionem plurimum venustatis et decorum... cycla sancta uno orechamus, ipse fecit nos, et non ipsa nos, ideo quod tertullianus, nemo negat, quia nemo ignorat, quod ultro natura suggerit, Deum esse universitatis conditorem, testatur enim fides docens Deum optimum maximum cæli, et terræ visibilium et invisibilium contra delirium manichæorum dicentium Deum non esse autorem et causam rerum corporearum supposita itaque causa 1o existentia

Rogatur de operatione, qua se exerceat ad extra et exercuat producere creaturam, quæ licet sit identificata cum ipsa causa 1a, a identificata cum creato producto et ab utroque realiter distincta, aliqui quos sequitur Pater quinos docet identificare cum effectu fluxus, sed ipso judicet ab his... identificari cum Deo donec actionem qua Deus ad extra se exercet esse actum efficacem divinæ voluntatis, verum ex autoribus hujus sententiæ aliqui solum identificant cum Deo actionem creativam, cum quibus sentit illustrissimus Palacio, alii universalius loquuntur identificantes cum Deo omnem omnino actionem qua Deus ad extra se exercet. 3a sententia docet Deum operari ad extra per actionem realiter ab ipso, et etiam a termino distinctam, ita Suarius... quare loquens de actione creativa de qua est sermo 13 de similibus Suarez communiter nostrates loquuntur, quibus

Sit vera solutio, qua prius ex impugnatione aliorum, et 2[a] ratio q[uia] si actio creativa ideatificaretur cum actione, qua a Deo immediate defert, talis a Deo daret creatio: quia actio de facto erit educta simul, et creata, aut producta, per duas actiones, scilicet eductivam, creativamque alteram. Probatur antecedens: ea actio non est essentialiter alligata subiecto sicut actio ipsa non est subiecto essentialiter alligata. Probatur consequens: tam substantia supernaturaliter sine subiecto [illegible] sicut potest accidens, sicut actio productiva facto existit et non est essentialiter alligata subiecto tunc, per ipsam productio est creatio: quia insuper effectus productus a creatura, et a solo Deo, idem ergo est ut hic et nunc existat productus a Deo simul, et creatura, vel ut existat productus a solo Deo: quia est ratione cuius dicatur ultimo ut hic et nunc existat productus aut a solo Deo, aut a Deo simul cum causa 2[a] distinguitur realiter ab illo, atque hoc ultima actio est actio: quia hoc realiter distinguitur a suo producto. vel prima consequentia est, sicut etiam substantia ratione actionis a Deo et a causa 2[a] provenientis dicatur ultimo effectus, ut hic et nunc proveniat ab utraque, sicut solius ratione actionis a solo Deo provenientis potest dici ultimo effectus, ut a solo Deo hic, et nunc producatur.

Ratio 2[a] q[uia] est, quia actio, qua Deus producit ad extra identificaretur cum Deo, talis actio daretur existens ab aeterno: sed si talis actio daretur ab aeterno existens, daretur etiam existens ab aeterno effectus talis actionis: quia ab aeterno daretur tunc illius actionis effectus aliquid creatum, quod est hereticum. Maior constat. Probatur minor: effectus existit semper ac existit actio productiva ipsius: quia si ab aeterno existit actio ab aeterno etiam existit effectus. Probatur antecedens: effectus existit semper ac producitur; sed semper ac existit actio productiva [illegible] producitur. Probatur minor: actio ex suo conceptu est ratio formalis producendi ultima et actualis determinatio linea productiva, sicut unio ex suo conceptu est ratio formalis uniendi, et ultima actualis determinatio linea unitiva, sed semper ac existit ratio formalis ultima et determinatio linea productiva effectus producitur, sicut semper ac existit unio extrema uniuntur.

Ratio 3[a]: praeoccupata manet omnis adversariorum solutio dicentium, volitionem divinam esse productivam effectus pro tali tempore dicta, unde effectus consequens non est productus ab aeterno, sed erit productus tantum tempore praescripto. Praeoccupata inquam est: quia sicut eo ipso quod unio sit ratio formalis, et ultima determinatio uniendi est ratio uniendi pro illa temporis differentia, pro qua existit ita ut semper ac datur unio extrema sunt actualiter unita; ita ut cum actio sit ratio formalis, et ultima determinatio pro [illegible] producendi, debet esse ratio formalis producendi pro illa temporis differentia, pro qua ipsa actio existat, ita ut semper ac ipsa existat effectus producatur: quia si ab aeterno actio existat effectus etiam ab aeterno existet. Confirmatur: quia ab aeterno datur conceptio Angeli, hic est conceptus ab aeterno: quia si ab aeterno daretur productio Angeli hic erit productus ab aeterno, non ratio, quia sicut conceptio est [illegible] actuale concipiendi, ita actio est [illegible] actuale producendi.

Ad partem unionis [illegible]

[illegible] unionis [illegible] quod [illegible] unio [illegible]

causæ, non vero respectu termini præsupponere, quia unio non fit ex [illegible] extrema physice unita; sunt actio vero [illegible] non sine termino licet respiciat existere sine eo, et ex hoc capite non repugnat identificare cum Deo; addit unionem ut pote quod creatura respiciat suos terminos absolute et absque præsuppositione ulla ministeriali; actionem vero quod cum Deo contrahatur, non quidem absolute, sed cum præsuppositione termini; contrahatur, et cum terminus distrahitur, sicut unionem et actionem, ut illa respiciat extrema non vero pro respectu causæ. Ad secundum modus sit non [illegible] denique neque sicut actionem [illegible] ex suo ipsorum modo, quia respectu termini, ideo [illegible] posse eius existere, [illegible] termino ut sic; actio cum Deo identitata formatur posset salvari quin ut [illegible] unionem verbi cum humanitate cum verbo identificari, nam unionem ex suo [illegible] esse modum, [illegible] unionem posse existere sine aliquo ex extremis.

[illegible] substantia [illegible] unionem [illegible] extrema, et ideo posset esse modum; [illegible] actionem vero cum termino producto non supponat, non esse proprie talem modum, neque etiam omnes ad rationem modi requiri esse terminum, de cuius modi ratione supponat, quod falsum est. Similiter quod [illegible] actionem non appellari modum respectu termini producti, ratione ex eo quod sit ultima actualitas, quæ non requirit dari sine termino producto, sicut unio ex hoc præcise quod sit ultima actualitas non requirit dari sine extremis unitis, et hic sicut unio respicit suos terminos absolute et absque ulla præsuppositione ministeriali, similiter actio suum terminum respicit [illegible] requirit, et consequenter actionem productionem [illegible] identitatem cum Deo [illegible] ratione identitatis potest existere sine termino et [illegible] actualitas productiva metaphysice necessitata esset ad non existendum sine illo.

Et [illegible] ratione divina, quæ [illegible] est ultima actualitas [illegible] et [illegible] requirit dari ab æterno [illegible] Angeli, cuius etiam ab æterno [illegible] actione existentia; actio productiva Angeli quæ cum Deo identificata constituitur physica actualitas productiva divina, et Angeli est physice producibilis; requirit ab æterno dari [illegible] etiam ab æterno Angelus physice productus et existens. Si [illegible] actionem cum Deo identificatam [illegible] nomine actionis solum intelligitur ultima illa actualitas solum [illegible] Deo [illegible] productivam proxime expeditam ad producendum [illegible] concedimus. Arguitur 2°, quia Deus identificat secum rationem mundi, vera est hoc propositio: Deus est ab æterno [illegible] actualiter mundum; [illegible] si Deus identificaret secum actionem, seu productionem mundi, vera esset hæc propositio: Deus est ab æterno producens actualiter mundum, sed hoc 2ª propositio est omnino falsa, quia Deus [illegible] in tempore creavit Cælum et terram; ergo Deus non identificat secum productionem mundi.

Forte dices, Deum non identificare [illegible] productionem [illegible] ut 1ª propositio verificetur [illegible] quod Deus identificet secum [illegible] cognoscens mundum [illegible]

[illegible] gressum, [illegible] ut [illegible] habitio vera, [illegible] et [illegible] [illegible] feu [illegible]
[illegible] mudi [illegible] actionis, per exercitium [illegible] [illegible] bonitatem [illegible]
causa [illegible] agit [illegible] [illegible] amanter [illegible] qui
[illegible] juxta [illegible] Deus [illegible]
[illegible] ratione [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] anno [illegible]
[illegible] unionis [illegible] habet [illegible]
[illegible] habet amorem actualiter [illegible].

[illegible] in ultimo [illegible]
[illegible] [illegible] propositi Deus [illegible]
[illegible] actuali [illegible] denominationis, [illegible] Deus
[illegible] Deus [illegible] ad deficere [illegible]
[illegible] legitime deducta quia nominari [illegible]
[illegible] per [illegible]
[illegible] quibus [illegible] denominationem
[illegible] quia [illegible] aut [illegible]
[illegible] et [illegible] actio [illegible]
[illegible] quia [illegible] praeoccupato [illegible]
[illegible] pro unione [illegible] stabilienda, et alibi.

Ad [illegible], [illegible] Divini
[illegible] ut bene [illegible] Patres Hurtado et Arriaga [illegible]
et [illegible] [illegible] satis difficultas [illegible]
[illegible] ad alias [illegible] et [illegible] actionem qua Deus [illegible]
[illegible] a causa 1.ª sectio 2.ª [illegible]

Sectio 3.ª
Obiectiones.

[illegible] omnis effectus creaturae identificat [illegible]
[illegible] omnis effectus identificat [illegible] actionem, qua [illegible] a Deo. [illegible]
[illegible] radicaliter [illegible] actualiter [illegible]
[illegible] actio, et capacitas, [illegible] creatura [illegible] a Deo [illegible]
[illegible] quia ut creatura [illegible] necessaria [illegible] aliqua actio [illegible]
absoluta [illegible] quia [illegible] infinita, et [illegible].
[illegible]

[illegible] [illegible] in creatura, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] linea [illegible] ultima [illegible] [illegible] linea producti [illegible] [illegible] productiva. [illegible] [illegible] [illegible] actione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actualitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actione. [illegible] actiua [illegible] [illegible] actualitate [illegible] linea [illegible] actualitate [illegible] linea [illegible] [illegible] perfectius [illegible] [illegible] [illegible] perfectius [illegible] [illegible] linea [illegible] perfectius [illegible] [illegible] linea [illegible] [illegible] linea.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] virtute productiua [illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible] actualitate [illegible] linea [illegible] actus [illegible] perfectius [illegible] habet [illegible] perfectius actualitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] causa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] productionis perfectius [illegible] [illegible] linea [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible] actualitate [illegible] perfectione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ultima actualitas [illegible] productiua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] produceret, et [illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] perfectio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ultimus actualitatis linea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perfectio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ultima actualitate linea producit [illegible] [illegible] productiva [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] productionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perfectione linea [illegible] [illegible] [illegible] perfectius actualitate perfectione [illegible] [illegible] [illegible] perfectione [illegible] [illegible].

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] linea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] productionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] linea [illegible] necessitate [illegible] habet [illegible] [illegible] perfectius [illegible] perfectione [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad humanitatem.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] volitione Dei de Angelo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] creatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] volitio illa. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] creare, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dei de Angeli creatio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] creativa [illegible] [illegible] [illegible]
volitio illa [illegible] Dei.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] volitione illa et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ange-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible] [illegible] propter Deus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible]
[illegible] Deus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] creare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mutari.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hoc

...ipsa fuit quia actio illa est prior natura Angelis: [illegible] ... ratione qua ... reddere ... Deo est ... Subsistentiam ut illud est ... deberet ... ipsa, ad ipsa. Sicut in ... et ... per ... cujus ... ex ... propterea quod scilicet ..., seu ... ab ... et abstractio ... ad ... ipsa ... ad causam materialem ... diversa ... ex ... formam ... illius producti ... per creationem illius ... cause ... talis sit, juxta ... proprie causae materialis non exigentis.

Dicendum ... non est, quia de ratione ... dependere ... non ... ponere ... ex ratione ... a ... habet ... a primo ... Probatur ... plures autoritates ... in Psalmo 148 dicitur, ipse dixit et facta sunt, ipse mandavit et creata sunt. Psalmo 32 ... Domini caeli firmati sunt. Genesis 1° dixit Deus fiat lux et facta est lux. Plures ... ex ... ut ... et 1° ex Divo ... de ... 3° ubi ... creatio ... sive et ... designat Dei actionem quae est ... ejus ... applicatio 4° ... illud ... materiae ... actio ... substantia, ... Dei est, ... saepe repetit.

Deinde Divus Basilius sic ait, creatio ... creatore est ... non sit per unionem ... Clemens Alexandrinus adversus gentiles hoc habet: ipsius Dei solius ... creatio sola voluntate illa operatur, denique Divus Gregorius ... per actionem ... Probatur 1° ... objicitur scriptura ... et ... 1° ... creavit ... caelum et terram: ergo creatio caeli fuit [illegible] ... cum Deo. ... est ... quia ... non est temporalis, Deus ab ... ergo ... non ... seu ... hic ... aeterno, voluit creare caelum, Deus ab aeterno creavit [illegible] ab aeterno fuit ... Deo talis voluntas ... autem falsa est [illegible] ... ratio, nisi quod ab aeterno non fuerit ... Deo actio creativa caeli.

Dicendum ... Sed dicimus ... nobis ... solum denotare efficacissimam Dei voluntatem illius ... cujus tamen nulla mora ... et facere ... voluntatis ... si Deus velit producere nunc ... non ... velit ... die crastina hac ... sine mora et ... cetera; non vero denotare voluntatem, seu ejus ... per ... producendi ... actus liberalis ... videre licet apud Patres ... ex ... objiciuntur ... habet, ... ab aeterno ... Deus ... ad ... operari non ...

necessario.

17. Quod [illegible] ad [illegible] quod objicit [illegible] ex Divo Thoma contra gentes cap. 33 ubi inquit verba est actio in voluntate manens unde non requirit aliquid extra (id est extra Deum) existere actu, sed facere, et creare significant actionem tractam ad exteriorem effectum, sine cujus existentia hujusmodi actio non potest intelligi [illegible] Divus Thomas, creare [illegible] creationis, sicut hoc est exercitium operationis actionem manens in Deo est ex [illegible] actione a Deo exer[illegible] observa praeterea ultima Angelici magistri verba quibus [illegible] scilicet creatio est actio tracta ad exteriorem effectum, sine cujus existentia non potest illa intelligi, sed si creatio erat ab aeterno erat etiam ab aeterno [illegible].

Directe respondeo cum Patre Alfonso, Divum Thomam non loqui de creatione [illegible] exercitio actuali producendi, sed de creatione activa, seu causa creationis formalis, quae non ramus cum Deo identificari, adjiciendo hujusmodi actionem scilicet, et causa actionis formalis non esse actus, sed ipsa divina omnipotentia, ideo creatore est per identitatem quod solum docet Divus Basilius, ac auctoritate Clemente Alexandrino, respondeo quod si voluntas distinguatur ab omnipotentia ut plures Theologi docent [illegible] propositionis intelligenda esse de voluntate, non per exclusionem omnipotentiae, sed per exclusionem [illegible] alicujus creati, de[illegible] parte a [illegible] voluntas divina ut applicativa omnipotentiae, et omnipotentia ut virtus producti[illegible] se exercuerint in productione mundi: quod si ut alii Theologi [illegible], voluntas non distinguatur ab omnipotentia intelligenda sunt allata verba de creatione [illegible] seu de creatione activa quod est causa creationis formalis, sive per modum exercitii, et tali sola verum est, voluntate identitatem formaliter cum omnipotentia creatione esse, quia ipsa sola creabit mundum, Deus [illegible] sua omnipotentia operatur ad extra, similiter respondendum est Divus Gregorius, et quodcumque alio nobis objicit ex patribus. Sectio 3 utrum Deus de facto immediate concurrat ad omnes effectus causarum secundarum.

Sectio 3

Utrum Deus de facto immediate concurrat ad omnes effectus causarum secundarum?

Respondendum est [illegible] opinio Deum ~~[illegible]~~ ex [illegible] causis [illegible] immediate producere et quidem per actionem realiter distinctam [illegible] causis [illegible] productivas aliorum effectuum. [illegible] Deum concurrere [illegible] immediate [illegible] ad omnes effectus causarum [illegible] ad aliquem non concurreret non esset Deus [illegible] [illegible] est [illegible] Deum ex titulo causae universalissimae concurrere cum [illegible] ad suos effectus producendos [illegible] quatenus [illegible] causam [illegible] ad [illegible] operandum, verum quia nullum ex his [illegible] immediate Dei [illegible] [illegible] modo

2315

Durandus, Aureolus, et post ipsos nonnulli alii negant Deum de facto concurrere immediate cum
causis secundis ad omnes earum effectus, et illas solas minus causas, Deum solummodo per hoc dici immedi-
ate producere, et conservare ipsas causas creatas quae postea ex solis suas operationes exercent. Contra
opinionem ita acriter invehitur doctor Catholicae [illegible] Angelicus
[illegible] duplicem errorem [illegible] communis Doctorum [illegible] nempe immediatum concursum Dei
operationes creaturae [illegible] et [illegible] ab omnibus Theologis non solum [illegible] sed
etiam ut errorem [illegible] Durandi sententia [illegible] contra Durandum.

Deum nostra Deus de facto immediate
physice concurrit ad omnes omnino creaturarum operationes, rationes a parte contraria dabimus infra,
cum probemus ipsam creaturam operari, sive concursu physico et immediato Dei, sufficiat modo ad [illegible]
[illegible] authoritate Scripturae et Patrum, etenim Joannis 1° dicit omnia per ipsum facta sunt
et sine ipso factum est nihil, et cap 5°: Pater meus usque modo operatur et ego operor. Isaiae cap 26°
Domine omnia opera nostra operatus es in nobis, Actorum 17: in ipso vivimus, movemur, et su-
mus [illegible] 3 [illegible] plura alia videnda in [illegible] disp. 22° metaphi. sec 1, et [illegible]
[illegible] lib 4 de gratia et libero arbitrio capite 6.

Modo [illegible] tradita [illegible]
[illegible] Deus immediate physice concurrat ad omnes creaturarum operationes,
[illegible] quia operari mediate non est proprie operari [illegible]
[illegible] ex regula Divi Augustini ab omnibus admissa pro verborum Scripturae
[illegible] [illegible] debere [illegible] et [illegible] ad [illegible] non cogit
[illegible] aut [illegible] Patrum authoritas [illegible] nec [illegible] authoritas cogit nos ad [illegible]
[illegible] citata verba [illegible] de concursu mediato. [illegible] verba Scripturae [illegible]
et Scholasticorum [illegible] citata Scripturae testimonia [illegible] a Patribus
et Scholasticis de concursu physico immediato Dei.

Quoad [illegible] omnes [illegible]
contra Durandum, et [illegible] ejus [illegible] Patres [illegible] Patres
[illegible] de divina [illegible] veritate [illegible] certissimum [illegible] pro omnibus unus
sufficiat Augustinus: quomodo [illegible] poterimus nam Deum etiam nunc operari [illegible]
[illegible] Dominus dicit Pater meus usque modo operatur [illegible] Joannis testimonium
repetit libro 5° de Genesi [illegible] ubi capite 20 [illegible] non [illegible]
[illegible] modo mundum [illegible] a Deo factum [illegible] ab ipso mundo [illegible]
[illegible] Deum [illegible] operari immediate [illegible] contra [illegible] sententia
[illegible] Pater meus usque modo operatur [illegible] et [illegible] quia non solum magna et praeclara verum
etiam [illegible] terrena, et [illegible] ipse operatur.

Dices [illegible] 1° Deus non [illegible] divina

riali, et [illegible] nec cum causa effic[iente] [illegible] de causa [illegible] materiali, [illegible] propter im-
perfectionem [illegible] et mutabi[litatem] [illegible] causa materialis, et [illegible] causae effi-
[illegible] imperfect[ionem] [illegible] munus ipsius [illegible] ubi [illegible] hujus propositionis
[illegible] causa [illegible] dependet a Deo [illegible] non dependet materialiter a Deo [illegible]
[illegible] a Deo, [illegible] materiam [illegible] eadem causa materialis [illegible] non dependet effecti-
ve a [illegible]. Instabis: si Deus de facto [illegible] immediate cum causis 2is est causa inadaequata effectus,
sed Deus [illegible] causa inadaequata [illegible] imperfectionem dicit.

[illegible] causa [illegible] 1o inade-
quata non [illegible] et [illegible] quia licet non [illegible] imperfectio, [illegible] ponat
et operetur, [illegible] causa [illegible] adaequata, [illegible] adaequata [illegible] velit [illegible] virtute [illegible]
[illegible] quod ponat inadaequate actionem, et [illegible] causa [illegible] inadaequata [illegible] si [illegible] prove-
niat ex universalitate [illegible] creaturis [illegible] activam, ut simul cum [illegible]
sis [illegible] suos effectus producat, ubi [illegible] effectus [illegible]
et [illegible] non [illegible] ut causa inadaequata [illegible] cum pro-
ductio adaequata talium effectuum non dicat [illegible] causa adaequata [illegible] a Deo
[illegible] adaequata [illegible] illorum [illegible] et de facto solum inadaequate eos producat.

Ratio 2ae partis
[illegible], quia productio adaequata actus vitalis necessario arguit [illegible] causa adaequata [illegible]
[illegible] adaequata talis actus [illegible] producens [illegible] qua
[illegible] adaequate a Deo produci. Instabis iterum, effectus [illegible] provenire, nisi
si ab una causa, [illegible] effectus [illegible] provenit aliquando a causa 2a: [illegible] talis effectus non provenit a
Deo. [illegible] Deus nec inadaequate [illegible] ad aliquos effectus creaturae, nego [illegible] quia visio beatifica, dum
[illegible] et provenit ab [illegible] et a lumine, [illegible] quidem ab [illegible] et tota a lumine, licet nec tota
a solo [illegible], nec tota a solo lumine, sed ab utroque.

Dices 2o Deus sicut est 1a causa effectiva [illegible]
[illegible] finis ultimus, sed [illegible] finis ultimus [illegible] aliqui effectus non [illegible] immediate a
Deo ut fine: [illegible] aliquis effectus non causatur immediate a Deo ut [illegible] fine, nec [illegible]
[illegible] reddit [illegible] disparitas, quia licet Deus non causet immediate [illegible] causa [illegible]
[illegible] finis ultimus [illegible] non
[illegible] quia non [illegible] propria causa [illegible] non [illegible] propria causa, [illegible]
[illegible] non [illegible], licet aliqui effectus non causentur a creaturis propter Deum ut finem [illegible]
[illegible] a Deo [illegible] cum causis [illegible] Deus [illegible] ab ipso propter [illegible] juxta illud [illegible]
[illegible] Dominus.

Dices 3o [illegible] causa virtute [illegible] ad effectum [illegible] causa [illegible] ignem [illegible] datur virtus [illegible] ad producendum [illegible]
[illegible] immediatus Dei [illegible]: Deus operatur [illegible] causis [illegible] et per [illegible] non operatur immediate

pluraliate. Distinguo maj: posita causa virtute sufficiente in omni linea, qua effectus exigit, superfluit
2da: virtute sufficiente in omni linea sicut effectus exigit, non major, et ad mixt non est pure datur vir-
tus sufficiens in omni linea sicut effectus exigit, idest non eq. Major effectus cum sit creatura, cause tri[illegible] ut[illegible]
duas habere debet, ut habet ad creaturam exigitur ad suam productionem creationem, et virtute propria ipsius, quo
virtus est operatio ipsi[illegible] sic ut operationem se exerceat active in productione ipsius.

Contra: ipse etiam ignis productivus
natura repetit actualem, quam a Deo habet, non solum jam, sed etiam in operari exigit concursum, et concursum immediatum
ipso; ideo dicitur non esse causa defectiva simpliciter seu in omni linea, sed tantum in linea causae 2dae, ut patet ex dictis. Primo potest o-
bjici: operatur modo causae 2dae secundum potentiam, scilicet operari mea aliquo, etc.; secundum nativum dicitur, quod
illa 2da nativa afferat productionem operationum immediate respectu illius, cui operatur mea alia, dicimus 2da pars dis[illegible]
etiam: per causas 2das secundum per virtutes partiales ab ipso Deo productas, sed secundum per virtutes ab-
dictas simpliciter, non [illegible] et [illegible] illis, cum diceretur generari per speciem, quam ex eo ceperant, de dissipare mediate
Sectio 4a difficultas de concursu Dei ad peccatum.

SECTIO IV.

Difficultas de concursu Dei ad peccatum

Deum de facto concurrere physice immediate ad omnes creaturarum operationes diximus: at cum plures
sint pravae et peccaminosae, consequenter dicendum est, Deum etiam ad operationes pravas, et peccamino-
sas physice immediate concurrere: Dico hoc communissime inter Doctores catholicos receptum non levem tamen
secum difficultatem habet quam praecipue causa fuit ut Durandus sua dicti sectione qui immediatum physicum concur-
sum creaturis ad omnes operationes [illegible] operationes earum existimantes non posse componi hujusmodi concursum
cum Dei sanctitate, qualiter non Deus omnino non haberet a peccato, si immediate physice ad ipsum concurreret:
ideo argumentum est ita: si Deus concurreret immediate physice ad peccatum, esset causa et author peccati
sed consequens est peccaret, hoc haereticum est. Dico quod Deus non concurrit physice immediate ad peccatum, et consequenter nec ad
omnes operationes creaturae.

Major probatur: ideo creatura est causa et author peccati et consequenter peccat, quia immedi-
ate concurrit ad peccatum illud physice producendo: sed si Deus concurreret immediate ad peccatum, et illud physice pro-
duceret esset causa, et author peccati, consequenter peccaret, urgetur 1o quia si Deus immediate concurreret ad peccatum, illud
sic physice produceret, produceret eo modo, nec coactus, sed libere et cum cognitione malitiae actionis pec-
caminosae, et peccaret, quia non alia de causa creatura peccat, nisi quia libere, et cum cognitione malitiae ponit ac-
tionem peccaminosam. 2o si Deus se solo poneret actionem peccaminosam, peccaret: ergo etiam si simul actionem poneret si-
mul cum creatura. 3o Trid. sessione 6a cap 6o anathematizat eos, qui dixerint, Deum mala operari, ita
ut bona operari, non permissive tantum, sed per se; sed si Deus concurreret immediate physice ad peccatum, Deus
proprie et per se et non tantum permissive, mala operaretur: ergo.

Ad hujus difficultatis solutionem, et ut ostendamus Deum [illegible] a peccato, etiamsi sit physice [illegible] ad illud concurrat, notandum [illegible] causam posse esse physicam, moralem, vel physicam simul et moralem; physica [illegible] physice et realiter causat effectum, ut ignis ignem, et voluntas amorem [illegible] cui imputatur, et tribuitur moraliter effectus, etiamsi illum physice non producat. Sic rex jubens [illegible] est causa moralis occisionis [illegible] imputatur [illegible] etiamsi [illegible] causa physica simul et moralis est, quae physice producit effectum, et rationabiliter potest illi tribui et imputari; ex quibus causa moralis peccati illa erit, quae [illegible] ad actionem peccaminosam [illegible] rationabiliter possit illi ratione talis tribui et imputari, [illegible] tribuendum et imputabitur dando operandum [illegible] cum dictamine de eo, quod ejusmodi operari sibi non [illegible] pro suo libito, et arbitrio illa ponit et exsequitur. Primum: causa moralis [illegible] est, qui vel se debet vel vere ad actionem peccaminosam [illegible] [illegible] se tenearitur.

Explicatur exemplis: [illegible] hoc dicat, nec est causa moralis [illegible] quia [illegible] cadit, [illegible] illi [illegible] non vult [illegible] dubius [illegible] [illegible] [illegible] non esse causa [illegible] peccati, dum licet physice causaret [illegible] [illegible] ut [illegible] cum dictamine [illegible] talis actionis [illegible] proponit [illegible] licita, ex quibus [illegible] ut [illegible] peccet non [illegible] [illegible] auctore [illegible] causa physica [illegible] quia adhuc [illegible] non est causa moralis peccati.

[illegible] causa [illegible] [illegible] causa moralis [illegible] hoc [illegible] physice [illegible] vere [illegible] pro [illegible] [illegible] ut [illegible] moralis [illegible] [illegible] moralis [illegible] peccabilitatis [illegible] causa moralis, [illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible] non vero causa [illegible] ad [illegible] [illegible] non vero [illegible] physice [illegible] Notandum [illegible] [illegible] ad [illegible] ad [illegible] physice [illegible] [illegible] pro hoc [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et ad bona opera [illegible] homines [illegible] [illegible] et [illegible] et ut mali homines [illegible] [illegible] duo propter homines ad [illegible] trahit [illegible] ad malum, [illegible] [illegible] sua potestate [illegible] vias suas bonas, a [illegible]

Unde notandum [illegible] habere justum titulum ad [illegible] causis [illegible] [illegible] creatis, et creaturas [illegible] [illegible] ut possit [illegible] Deus [illegible] [illegible] remunerationem [illegible]

cum creaturis ad easdem mala opera; Deus autem libertatem istam habere praeter auctoritatem fere omnium Theologorum, quae Scripturae, Conciliis et Patribus fundatur, ratione [illegible] physicus. Deus ad peccatum de facto assumit efficaciter [illegible] suadet [illegible] illud Isaiae ubi supra, omnia opera nostra operatus es (Deus) [illegible] nobis ubi operari, et apud adversarios sonat physice concurrere, et [illegible] omnia opera [illegible] [illegible] quas [illegible] operationes, et opere [illegible] pravas.

2° Arguitur illud ejusdem prophetae cap. 4° [illegible] de peccatore [illegible] veritatem, servire me fecisti peccatis tuis, [illegible] et iniquitatibus tuis: quo modus explicari aliter non potest quam de [illegible] simultaneo cum creatura ad peccatum [illegible] [illegible] [illegible] pravas, nec [illegible] [illegible] [illegible] peccato [illegible] libertatis suae [illegible] [illegible] Deus [illegible] [illegible] detrahi a peccatoribus [illegible] si aliter [illegible] libertatis [illegible] [illegible] opere [illegible] illa, his ita.

Resolvitur [illegible] [illegible] Deus esse [illegible] a peccato [illegible] [illegible] illud physice cum creatura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] causa pure physica non vero moralis actionis peccaminosae, ac proinde non est absolute causa et auctor peccati, et opere non peccat [illegible] [illegible] ad peccatum, [illegible] [illegible] illius physice producit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] proposita ut licita [illegible] se retrahi physice permittat, [illegible] [illegible] non est causa moralis physici peccati [illegible] [illegible] directe ad adversarios [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] absolute causa et auctor peccati et opere ut peccet requiritur [illegible] actio [illegible] ponit [illegible] [illegible] [illegible] posset ad [illegible] non [illegible] [illegible] physica producat physice [illegible] peccati, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dictamine [illegible] proposita ut non licita [illegible].

Ad 1. [illegible] [illegible], [illegible] dico [illegible] ab adversariis pro eodem ac detrahatur, nam hoc sensu falsum est Deum producere physice [illegible] [illegible] a creatura. [illegible] falsum est Deum non detrahi a creatura ad productionem peccati, [illegible] [illegible] libere permittat se a creatura detrahi [illegible] [illegible] [illegible] ratio [illegible] [illegible] malitiae actionis [illegible] illa libere se detrahit est causa moralis [illegible] [illegible] [illegible] sibi prohibitae talis actionis illa posuit. Deus [illegible] licet [illegible] malitiam actionis ad [illegible] physice [illegible] [illegible] se detrahat libere, sed permittit, licet libere [illegible] [illegible] [illegible] dictamine proposita sibi ut licere.

Ex his patet discrimen [illegible] [illegible] [illegible] cum creatura ad peccatum [illegible] peccatum physice [illegible] [illegible] malitiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum illis [illegible] ad [illegible] physice [illegible], [illegible] talis [illegible] [illegible] libere se detraheret ad actionem [illegible] malitiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quia solum est causa pure physica. [illegible] [illegible] quia si Deus [illegible] ponere physice actionem sub [illegible] [illegible]

naturale, scilicet [illegible] justus [illegible] habeant ad singulas actiones illas, [illegible] concursus [illegible] creatura actiones [illegible] peccatum operatur [illegible] justo [illegible] quod habet ad [illegible].

Ad 3um [illegible] auctoritatem adducta [illegible] militat, [illegible] et [illegible] adversarios, neque [illegible] Deus [illegible] physico [illegible] ad [illegible] creaturae [illegible] adversarii [illegible] Dei [illegible], et [illegible] quia [illegible] de operibus pravis [illegible] de operibus bonis, et sicut Deus [illegible] operatur prava opera proprie et per se, ita proprie et per se operatur bona [illegible] per has particulas proprie et per se [illegible] scilicet [illegible] Dei [illegible] prosunt [illegible] nos Deus [illegible] opera [illegible] physico [illegible] prosunt etiam [illegible] Deus ad bona opera [illegible] physico [illegible]. [illegible] de [illegible] canone nostra [illegible] anathematizetur [illegible] Dominus [illegible] adversarius noster [illegible] sibi persuasit [illegible] opinio [illegible] et [illegible].

[illegible] Tridentini nos [illegible] diversa [illegible] Domini [illegible] Calvinus, Lutherus, et Zuinglius, et [illegible]

[illegible]

[illegible] physica, et moralis, et ideo non operatur bona opera, [illegible] prava.

[illegible]

[illegible] duobus ejusmodi [illegible] physico [illegible] ad peccatum sicut [illegible] peccati.

[illegible]

Deus concurrit physice ad [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Deus vult omnia, quae operatur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] vero [illegible]
[illegible] positivae causa moralis [illegible] positive causa [illegible],
quia propter [illegible] concursus [illegible] Deus [illegible] [illegible], [illegible] quia
[illegible] Dei [illegible] propter [illegible] [illegible] causa
[illegible] concurrere [illegible] creaturae [illegible].

[illegible] peccatorum. Deus vult
omnia, quae [illegible] proportionato modo operari, [illegible] proportionate [illegible]
ad quae Deus operatur est causa moralis [illegible] positive, et [illegible] vero
est causa [illegible] physica permissive operationis; [illegible] causa moralis [illegible] peccati
concursus, [illegible] ad peccatum [illegible] vult permissive [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] causa [illegible] Dei [illegible], quia licet [illegible]
[illegible] et [illegible]

Ad 3 peccatorum [illegible]: Deus vult ad [illegible]
[illegible], quae [illegible] est causa moralis [illegible] operatur [illegible] est causa
permissiva, [illegible] [illegible] aliter [illegible]
causa [illegible] peccatum, [illegible] praeparationis [illegible]
[illegible] non [illegible] creatura [illegible] operatur [illegible] operatur. [illegible]
[illegible] [illegible] electionem creaturae et [illegible]
[illegible] licet efficaci: [illegible] electione [illegible] positive [illegible]
[illegible] praeparationem [illegible] honestatem [illegible]. [illegible] Deus [illegible] ad
[illegible] suae [illegible] electionem creaturae, [illegible] vero [illegible]
[illegible] electionem [illegible].

Inferes [illegible] licet Deus possit [illegible] peccatum,
[illegible] non [illegible] positio peccati, [illegible] non ideo [illegible] nec [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
non [illegible] peccati [illegible]
[illegible] [illegible] praeparata [illegible]
peccatum non [illegible] operationem: [illegible] peccatum
[illegible] est, [illegible] non [illegible] peccati [illegible] peccatis

aut [illegible] Dei [illegible] præparatione [illegible] peccati, et ad [illegible] [illegible] amaret peccatum [illegible] legislator [illegible] liceat [illegible] ad [illegible] transgressionem [illegible] Deus.

[illegible] metaphysice [illegible] [illegible] causa [illegible] [illegible] metaphysice [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] metaphysice [illegible] vel [illegible] violare [illegible] [illegible] [illegible] Dei [illegible] 2°

SECTIO V.

De concursu Dei in actu secundo

[illegible] simul [illegible] creaturis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus, et creatura [illegible] [illegible] Deo [illegible] [illegible] creatura [illegible] actionem a Deo [illegible] creatura [illegible] per actionem a [illegible] Deo [illegible] [illegible] [illegible] et speciei [illegible] causa [illegible] producit [illegible] per eandem [illegible] actionem [illegible] causa [illegible] [illegible] producat per eandem [illegible] actionem.

Dices: Deus [illegible] causa universalis [illegible] [illegible] proveniente, et [illegible] ad [illegible] et speciei. [illegible] effectu [illegible] a Deo [illegible] per actionem, [illegible] Deus subtrahere ut dominus perfectionis illius [illegible] actionem [illegible] ex parte Dei ut causæ universalis [illegible] causa 2° [illegible] actione [illegible] a Deo [illegible] et a creatura [illegible] [illegible] Deus et creatura per eandem [illegible] causa [illegible] [illegible]

[illegible] Deus [illegible] per [illegible]
[illegible]
sponte aliquam rem, aliter careretur quin [illegible] producere
[illegible] Dei [illegible] Dicere actiones [illegible]
[illegible] quia ut vere notat [illegible]
et [illegible] sed actionem in diversis actio [illegible]
Deo [illegible] non [illegible] alia actione, aliter [illegible] actionem abiremus [illegible]
nulla [illegible] productio quae [illegible] causa 2[a] [illegible] causa 1[a] [illegible] subordinato.

[illegible] 2°, quia etiam omissa [illegible] actionis [illegible] in actionem [illegible] imo [illegible] Deum, actio [illegible] actiones creaturae [illegible] quia [illegible] effectus [illegible] causa [illegible] respectu Deo [illegible] actio Dei [illegible] actiones [illegible] 2[a] [illegible] causis [illegible] dum [illegible] aliud [illegible] operatione, hoc non evadit [illegible] si Deus per suam actionem produceret actionem voluntatis actio illa Dei [illegible] proportione ad actionem voluntatis quia [illegible] actio [illegible] et [illegible] operatione; [illegible] actio voluntatis non evadit [illegible] [illegible] stabit [illegible] praemotionem.

[illegible] actionem Dei cum volitione divina [illegible] Deus per suam actionem voluntatis [illegible] per actionem [illegible] causis 2[is] [illegible] actus ille distinctus realiter fit ab actione quae [illegible] creaturae [illegible] Dei [illegible] per actionem distinctam [illegible] Doctrina hoc [illegible] manet [illegible] 1[a] [illegible] actionem voluntatis, divino concursu ad actionem creaturae per modum [illegible] applicativi divino [illegible] (sub [illegible] realiter divina voluntas) [illegible] per modum [illegible] actionis [illegible] non [illegible] per modum actionis [illegible] quia a Deo [illegible] realiter distinctum.

[illegible] si Deus [illegible] creatura producerent effectum per eandem realiter actionem, sequeretur actionem aliquam posse esse vitalem et non vitalem, [illegible] et non [illegible] hoc absurdum [illegible] sequeretur vitalem esse et non vitalem absolute [illegible] respective ad diversa principia [illegible] quia actiones [illegible] vitales [illegible] creaturae licet non [illegible] vitales [illegible] respectu Dei [illegible] absurdum [illegible] actio [illegible] vitalis [illegible] speciei.

[illegible] 2°, si actio qua creatura [illegible] conveniret [illegible] a creatura et a Deo [illegible]

absurdu: 8. Probatur maior; quia in actu illo amandi ipsa voluntas differt a non amore, et amor supponit formaliter. Probatur 2a: si talis actio proveniret potentia a Deo non esset potestatis voluntatis. Ponere, sed non ponere actionem illa

et non amoris in quo talis actio consistit, 2o posito quod actio voluntatis mediate proveniat a Deo, verum est hoc, [illegible], ideo [illegible] operatur, quia Deus operatur, sicuti voluntas requirit operari, sed Deus operaretur et Deus liberaret voluntatem ad operandum.

Dissuasionem objectionis: si actio illa amoris necessario necessitate antecedente, secundo: necessitate antecedenti, secundo negatur, si non hoc [illegible], quia necessitas [illegible] oritur ab ipso exercitio voluntatis et sic tradendo non tolli, probatur etiam distinguendo: voluntas non amaret simpliciter, differentia potentia [illegible], [illegible], secundo, quia licet ipsa voluntas operatur requirat non operari, ideo sed non habeat [illegible] differentia potentia [illegible] ad non operandum, habet tamen simpliciter potentiam [illegible] seu actus [illegible] ab [illegible] a quo requisita ad amorem [illegible], si [illegible] differentia habet, sic [illegible] et Deus determinat ad amorem, et [illegible] amat liberare amat. Et sic patet [illegible] dicendum.

[illegible] Ad maiorem [illegible] quia prius est vera [illegible] [illegible] [illegible] voluntas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] denotat [illegible] esse prius [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] quae [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] ad [illegible] [illegible] actione ut proveniente a [illegible] [illegible] et proveniente [illegible] [illegible] creatura; [illegible] Deus [illegible] [illegible] creatura.

Et sic habetur.

[illegible] ex [illegible] de causis causa [illegible] causalitatis, et habere [illegible] ipsius [illegible] substantia [illegible] apud [illegible] Thomas [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] causa [illegible] nota [illegible] [illegible] [illegible] de actione [illegible] voluntate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] seu [illegible] [illegible] prius [illegible] causa [illegible] [illegible] per voluntatem causa operans [illegible] creatura.

[illegible] prologus [illegible] de actione externa [illegible] causa [illegible] [illegible] [illegible] actione causae [illegible] natura prior [illegible] [illegible] duplex [illegible] actio, requirit esse prior natura [illegible] [illegible] ipsa esse non [illegible] causa [illegible] [illegible] [illegible] actione causae [illegible] dignitate, quia actio causae [illegible] provenit ab [illegible] superiori

ni, 2° praecedere [illegible] quia ut praecipitur a causa 1a provenit [illegible] [illegible] 3° [illegible], Denique etiam [illegible] vera [illegible] causa 1a prius [illegible], qualenus [illegible] causae 1ae et [illegible] causa 1a [illegible] agit [illegible] causae 2ae, et illi communicat virtutem ut [illegible] denotant verba [illegible] a Divo Thoma [illegible] et [illegible] etiam [illegible] verba alia [illegible] Aristotelis [illegible] causa 1a vehementius [illegible] effectum, qualenus causa 1a agit [illegible] effectus [illegible] causae 2ae effectus. Sectio 6 exponitur concursus Dei in actu 1o.

Sectio 6

Exponitur concursus Dei in actu primo.

Concursus Dei in actu 1o [illegible] divinae omnipotentiae necessaria [illegible] ut creatura operetur [illegible] 2a [illegible] subordinatur causae 1ae [illegible] operandi [illegible] proxime [illegible] operari [illegible] potentia [illegible] seu [illegible] habeat [illegible] omnipotentia ejusmodi [illegible] [illegible] alia praeter [illegible] omnipotentia, quia [illegible] suppositione [illegible] creatura [illegible] Deus [illegible] [illegible] Deo libera; quapropter potest Deus [illegible] [illegible] nihilominus [illegible] virtute productiva [illegible] nolit operari ut [illegible] Babilonico accidit.

[illegible] nec [illegible] potest [illegible] omnipotentia [illegible] divina omnipotentia ut distincta a voluntate quia [illegible] Deo libera ut diximus [illegible] omnipotentia [illegible] [illegible] actus aliquis seu decretum aliquod liberum [illegible] divinae voluntatis, [illegible] cujus Deus [illegible] causae satisfacere [illegible] [illegible] 2o [illegible] [illegible] ut juxta [illegible] operetur omnipotentia [illegible] [illegible] et [illegible] omnipotentia [illegible] decreti hujus [illegible] 1o [illegible] decretum [illegible] omnipotentia [illegible] 2a [illegible] [illegible] causae [illegible] juxta [illegible] [illegible] decernens hoc decretum posito tenetur ut [illegible] Deus [illegible] et causis aliis 2is [illegible] ad produ[illegible] [illegible] ejusmodi causa [illegible] [illegible] superarandus [illegible] [illegible] violentiae, ut accidit [illegible] Babilonico, [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] decreti [illegible] omnipotentia causis [illegible] quod [illegible] decretum hoc [illegible] efficax, nec [illegible] effectus [illegible], quia [illegible] [illegible] peccatum [illegible] Deus nec [illegible] [illegible] potest [illegible] decretum [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] bene [illegible]
[illegible]

Pro explanatione ultimae additionis positae expositione a nobis data pro decreto ap[osto]lico, scilicet alia ante individua contra species et hodie existere nolle, instituimus hic quaestionem de detractione secundum individuum, ex cuius resolutione patet sententia sensus decreti apostolici [illegible] propositio quo suppono 1° [illegible], quod detractio causae [illegible] excogitari potest secundum speciem nimirum [illegible], secundum individuum et secundum exercitium; [illegible] secundum speciem datur quando causa detrahitur ad operandum potius [illegible] speciem quam [illegible] alia, sic ignis detrahitur potius ad calorem producendum quam [illegible] frigus [illegible] cui detractioni opposita dispositio datur voluntate quae potest [illegible] habere [illegible] aliquo [illegible], et haec dicitur [illegible].

[illegible] detractio secundum individuum datur quando causa detrahitur ad hoc potius numero effectum quam [illegible] eiusdem speciei: opposita [illegible] datur quando causa [illegible] ad producendum plura individua eiusdem speciei [illegible] detractio secundum exercitium datur quando causa detrahitur potius [illegible] ad [illegible] producendum nec ab operatione [illegible] suspendi [illegible] detractio habet ignis applicatus [illegible] disposito

Huic detraoni opposita distrahatur inquietato quo est sive libera solis omnibus requisitis ex parte actus 1ᵘˢ ad amandum v.g. indifferens adhuc est ad amorem, vel ad omissionem amoris quo indifferentia libertas contradictionis quia negatur contra extrema contradictoria amoris, scilicet et non amor.

Notandum est 2º causas necessarias, quam liberas, 2ᵃˢ causas habere omnes has detractiones. Ratio: quia sive causis actum 2º constituitur per actionem sive per exercitium quo causa detrahitur, actualiter ad causandum, ita hoc detractum specie hunc detrahitur effectum. 3º causas necessarias natura sua esse detractas actum 1º quoad speciem et exercitium. Ratio 1ᵃ: quia ignis v.g. natura sua detrahitur est ad producendum potius calorem quam frigiditatem, cum virtutem productivam habeat caloris, careat vero virtute productiva alterius. Ratio 2ª: quia causa necessaria natura sua talis est, ut positis suis requisitis omnibus nequeat non producere, exigat ergo concursum divinum, ad producendum actualiter.

Deinde notandum est causas liberas detrahere se ipsas, et Deum quoad speciem, et exercitium operationis; quia causa libera suis omnibus requisitis constituta indifferens quoad speciem, et exercitium, et cum sit domina suorum actuum, ratione hujus dominii et potestatis electivae proprium ipsius est detrahi se et non pati (si ejus libertas servanda est) detrahi ab alio

potius quam ab alio. Hic ita difficultas procedit de detraone quoad individuum, ut cum ipsa quaeret aut amoris specie sit.

Dubitatur a quonam proveniat detraho causae sive necessariae, sive liberae, quoad individuum? v.g. quod ignis A quidem supponatur exercere producendo ignem B aut ignem C, licet nunc potius exerceatur producendo ignem B quam C, aut quod voluntas quae aequo per amorem Z et per amorem A potius amet amore A quam B.

1ª sententia in quaestione patrum Bassius docentis causas liberas se detrahi quoad individuum, necessarias vero non a se sed a circumstantiis loci temporis. 2ª sententia docet causas necessarias ex natura sua detractas esse quoad individuum. 3ª asserit causas tam liberas quam necessarias detrahi a Deo quoad individuum, ita communiter nostrates, cum quibus sit 1ª conclusio: causa 2ª sive necessaria sive libera per se loquendo detrahitur a Deo quoad individuum, ~~detrahitur~~ probatur, 1ᵒ conclusio de causis necessariis, ignem v.g. cum dispositionibus individualibus quas habet etiam aptio loco, tempore, et pabulo, est omnino indifferens ad actionem A et ad actionem B ejusdem speciei. In his omnibus aptis nil datur a quo proveniat, quod actu 2º ponatur potius actio A quam B: ergo recurrendum est ad Deum, si quidem ad causas 1ᵃˢ recurrere debemus, quoties causis 2ᵃ non datur fundamentum ut illis tribuamus effectus, quos experimur. Antecedens probatur: ergo omnia supponuntur omnino generaliter cum actione A et cum actione B, et similiter cum igne A, et cum igne B: ergo.

Ostenditur quia ... 1ª ignis natura sua non determinatus quoad complexum divisum, siquidem potest producere plures effectus ... eadem species, de se virtus illius propagativa suae speciei, et pulchritudo universi aeque satisfitur per effectum A, ac per effectum B solo numero distinctum; vel dicendum est ignem A solum posse producere unicum [illegible] numero, quod manifeste falsum est; vel dicendum ignem A non esse ex natura sua determinatum ad producendum hic et nunc unum numero effectum potius quam alium, nec determinatur a dispositionibus, quia ignis A potest producere determinatum numero ... bene cum his, ac cum aliis numero distinctis dispositionibus, et similiter per illa ... bene potest produci cum his atque cum aliis dispositionibus: nec ... determinata numero ... ignis ... cum [illegible] numero ... la, ac cum alia numero ... distincta, cum ... non ... cum his, atque cum aliis numero ... distinctis dispositionibus.)

Insuper [illegible] effectibus, quatenus capaci[ter] ... natura, ordine, collectione ... [illegible] ... nec haec natura ... [illegible] ... ignis A ... ignis B ... [illegible] ... vidimus effectum ... his ... [illegible] ... illas, et ... [illegible]

Loquendo ... causis liberis ... [illegible] ... ad divisum ... determinatur ... [illegible] ... ad ... [illegible] ... causa libera non potest ... [illegible] ... [illegible] ... causa libera non potest eligere ... divisum ... alio ... [illegible] ... duo requiruntur ... causis ... [illegible] ... ad divisum ... discretione ... amor A ... non ... unum ... ut unum prae alio eligat ... quia ... illa ... creativa, et ... non vere ... et ... ut ... qualis sit amor A atque qualis amor B ideo ... voluntas ... ad eligendum unum prae alio.

2º [illegible] quia Deus, quoad divisum debeat causas 2as ... nativa, non ... causae liberae ... intelligas ... determinationem quoad divisum ... et natura ... [illegible] ... potentiam divisum ... non sit compatibilis cum natura illius divisum. ... causae 2ae ... divisum ... determinatione hac solum ... causa 2a ... non esse divisum illud ... non vere ... absolute ... divisum illud ... non denegatur ... Et ratio est ... divisum ... terminantur. Ad

modus quo [illegible] Pro [illegible] triplex hostium habente [illegible] concurrerint, rodeunt liberum [illegible] absolute aperit [illegible] de exemplo per hostium apertum.

[illegible] exemplo explicatur [illegible] detractio positiva scilicet et nativa: [illegible] [illegible] ad [illegible] per hostium [illegible] positivè detrahitur, sicut [illegible] ad [illegible] [illegible] claudentium fores alio [illegible] nativè detrahitur ad [illegible] per ostium [illegible] apertum. [illegible] super praemisso detractionem qua Deus [illegible] causae [illegible] dividiri debere procedere [illegible] causae 2ae, cum ea [illegible] to divino [illegible] causae. [illegible]

[illegible] de causa [illegible] [illegible] [illegible] licet [illegible] evenire [illegible] detrahat positive, [illegible] dividiri [illegible] [illegible] per hoc [illegible] causae 2ae necessarie [illegible] Deus [illegible] ad [illegible] cum illa ad effectum [illegible] vero ad effectum [illegible] huiusmodi causa [illegible] necessario et iuxta [illegible] [illegible] exercebit [illegible] [illegible] non requiritur detractio positiva, [illegible] nativa; [illegible] [illegible] Deum [illegible] necessarium [illegible] causis liberis [illegible] [illegible] quia detractio, qua Deus detrahit [illegible] dividiri causae 2ae [illegible] causae [illegible] cum [illegible] debeat [illegible] [illegible] talis detractio [illegible] positiva, [illegible] [illegible] detrahere [illegible] detrahere operatio, ita ut [illegible] cum [illegible] operationis [illegible] necessitas operationis [illegible] tollit libertatem: [illegible] si Deus detrahit positive, [illegible] dividiri causae liberae [illegible] libertatem [illegible] Deus non detrahit positive [illegible] nativo causas libera [illegible] dividi.

[illegible] quia ex detractione nativa [illegible] sequitur [illegible] [illegible] modo [illegible] quo Deus praeparat [illegible] causae liberae. [illegible] [illegible] talem detractione [illegible] non [illegible] cohaerere [illegible] libere, [illegible] non [illegible] [illegible] vult Deus [illegible] per [illegible] non [illegible] quo minus creatura [illegible] talibus [illegible] [illegible] [illegible] tali [illegible] actum [illegible] [illegible] divina [illegible] licet [illegible] voluntas detrahetur nativè [illegible] peccaminosum, quia licet Deus per tale detra[illegible] ut non ponatur peccatum [illegible] peccatum [illegible], [illegible] ad eorum positionem [illegible] voluntati non idea [illegible] causa ut ponatur peccatum [illegible], [illegible] praeparat [illegible] [illegible] [illegible] tali detractione [illegible] arbitrio voluntatis creatae [illegible] illud ponere, [illegible] [illegible], qua propter si creatura peccat non erit imputabile Deo peccatum.

[illegible] ex detractione nativa [illegible] [illegible] detrahat [illegible] nativa [illegible] scilicet duplex ostium, et [illegible] [illegible] [illegible] manu [illegible] aperit [illegible]

n̄ ē proprio causa effectus, talis n̄ ē æque perfecta ac causa immediata, ac proinde n̄ erit superior [illegible] subjicit, licet ab illa fiat effectus qui causæ immediatæ prior & immediata perfectior ē illi, quæ ne causæ; perinde subordinatur omnipotentiæ, & ab ea immediate dependet perfectionem accipit omnipotentiæ, ī effectus qui n̄ subordinatur omnipotentiæ, et ab ea [illegible] subordinatione quo [illegible] omnipotentiæ perfectio &c.

Probatur 2° Si creatura esset possibilis quæ n̄ sit productibilis immediate ab omnipotentia, Deus n̄ haberet virtutem immediate productivam omnium possibilium, quod ē absurdum, & licet hoc si creatura prod. [illegible] immediato omnipotentiæ, possibilis esset creatura immediate ab omnipotentia n̄ productibilis &c.

Probatur minor: nulla actio qua causa 2ª sola produceret effectum, n̄ esset immediate producibilis a omnipotentia: &c.

Probatur: quia nulla actio potest immediate produci, nisi ab illa causa a qua revera immediate producitur; actio illa revera producetur immediate a causa 2ª n̄ vero ab omnipotentia &c. Respondetur [illegible] actionem illam posse produci a Deo per aliam actionem; contra ē, quia [illegible] perficit actio illa esse libera [illegible] causæ 2° quam Deo, quod ē absurdum; [illegible] Deo

[illegible] perfectione [illegible] ergo omnes creaturas [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] creato, [illegible] [illegible] subjectas causae creatae.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ratio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quia ab illa [illegible] solum [illegible] provenire, alio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ex suo [illegible] exigeret esse [illegible] per provenire, [illegible] [illegible] [illegible]
2° [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a Deo vero [illegible] [illegible] alio [illegible] [illegible] [illegible]
actio Dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est [illegible] nec adequata nec [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] actio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] creaturae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] actio Dei est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] creatura [illegible]
[illegible] quia [illegible] creatura exigit esse per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] creato, [illegible]
[illegible] non posse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Probatur [illegible] [illegible]
[illegible] virtutis [illegible] aliter exigere alia virtute adequata ut tale ad [illegible] [illegible] non [illegible] nec [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non exigeret virtutem [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] virtute [illegible] [illegible] adequato ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: actio ita Dei exigeret essentialiter ac [illegible] creatura [illegible]
[illegible] alterius causae [illegible] [illegible], et ut [illegible] [illegible] nec [illegible] [illegible] est. [illegible] [illegible]
[illegible]: actio illa Dei exigeret essentialiter virtute [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]: actio illa Deo non foret [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible]
[illegible] adequata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effectus: [illegible] [illegible] [illegible] adequata et adequata
[illegible] causae [illegible], ut ab [illegible] essentialiter ultra adequata [illegible] [illegible] [illegible] effectu [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ultra [illegible] [illegible] [illegible] non posse [illegible] [illegible] ab [illegible] per

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actionem essentialiter [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] creatura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perfectio [illegible] a Deo [illegible] creatura [illegible] [illegible]
[illegible], quia [illegible] deest [illegible] Deo [illegible] perfectior [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perfec-
[illegible] [illegible] [illegible] creaturarum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Deo non deest [illegible] [illegible] [illegible] manet. [illegible] non deest a Deo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] deest a Deo [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] creaturae [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] creato [illegible] producto [illegible] non [illegible] ad perfecti-
[illegible] [illegible] [illegible] habere [illegible] Deus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] creatura [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible] [illegible] [illegible] novo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Dices: [illegible]

[illegible] Dei [illegible] [illegible] efficaliter requiri ad existentiam [illegible] creaturae [illegible] [illegible] quomodo possit [illegible] [illegible] remanere [illegible] [illegible] et Deus [illegible] ad effectum, aut [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] illo, [illegible] deficit per hoc [illegible] Deus nolit [illegible] permaneat. [illegible] divina [illegible] Deus nolit [illegible] tamen [illegible] volitione non [illegible] ab influxu [illegible] [illegible], [illegible] destruatur [illegible] [illegible] permaneret causa illius, et [illegible] permanente non [illegible] [illegible] effectus, at [illegible] volitione divina [illegible] [illegible], efficaliter requiri ad existentiam [illegible] effectus [illegible] divina [illegible] divina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad operandum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] causa 2^a^ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec efficaliter [illegible] si divina voluntas [illegible] permissiva [illegible] [illegible] ad existentiam [illegible] effectus.

[illegible] [illegible] [illegible] illius [illegible] non [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] creaturae [illegible] 1° objectiones.

Sectio 8.

Objectiones.

[illegible] perfectior artifex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] artifex [illegible] [illegible] artifex illa [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operandum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operationes [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] primus artifex [illegible] [illegible] [illegible] per meram volitionem non [illegible] illius [illegible], [illegible] nec Deus per meram volitionem operationes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] divina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible] fatigaretur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Et [illegible] maxime [illegible]

[illegible] divina [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gubernet et suos fines [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] 1° [illegible] causa [illegible] simpliciter adaequat [illegible] communicari [illegible] perfectionem effectui [illegible] possibile est causa creata quo[illegible] communicatio perfecti[illegible] effectui, [illegible] talis causa est [illegible] hic [illegible] Dei [illegible] causa [illegible] communicare perfectionem [illegible] effectibus [illegible] finita [illegible] simpliciter adaequate [illegible] perfectionem effectui. 2° causa [illegible] Deo [illegible] est simpliciter [illegible] communicare perfectionem effectui [illegible] causa illa non est infinita [illegible] aliquo capite [illegible] necessitatem, [illegible] causa illa est [illegible] Deo infinita non est.

[illegible] effectus [illegible] est [illegible] effectu [illegible] Deo [illegible]

[illegible] simpliciter [illegible] creatura [illegible] perfectionem [illegible] creatura [illegible] creatura [illegible] finita [illegible] creatura [illegible] creatura [illegible] non est [illegible] creatura [illegible] simpliciter [illegible] et non est [illegible].

[illegible] 2° [illegible] Deo [illegible] non [illegible] est [illegible] simpliciter [illegible] est [illegible] a Deo [illegible] Deo [illegible] creaturae [illegible] Deo [illegible] effectus [illegible] Deo [illegible] a Deo [illegible] simpliciter [illegible] creaturae [illegible] causa [illegible] est ex aliquo capite, et simul ex [illegible].

[illegible] 3° effectus [illegible] causa [illegible] effectum [illegible] effectus non [illegible] causa [illegible] causa [illegible] causa [illegible] causa [illegible]

[illegible] ad illa producere [illegible] infinitas [illegible] et [illegible] volitiva, et [illegible] nec effectus [illegible] productus [illegible]

[illegible] objectio hoc [illegible] exigere debere [illegible] a Deo [illegible] effectus [illegible] exigat [illegible] causa [illegible] infinito modo [illegible] virtutis [illegible] infinitas [illegible] causa infinita [illegible] a Deo [illegible] et ab illo [illegible] ad [illegible] infinitas [illegible] exigit ad illas [illegible] infinitas [illegible] relucet [illegible] effectus [illegible] virtutis infinitas [illegible] nec exigat virtutis [illegible] relucet [illegible] virtus [illegible] metaphysice [illegible] habet [illegible] ex [illegible]

Ad [illegible] virtutis [illegible] a Deo [illegible] effectus [illegible] perfectiones [illegible] infinitas [illegible] a Deo [illegible] a virtute infinita [illegible] propter licet hoc [illegible] modo infinito [illegible] a Deo [illegible] effectus [illegible] virtutis [illegible] causa exigat [illegible] effectus [illegible] licet [illegible] virtutis [illegible]

[illegible] ex creatis [illegible] virtus [illegible] volitiva [illegible] a Deo [illegible] perfectione [illegible] effectus [illegible] a Deo [illegible] exigat [illegible] a Deo [illegible] perfectionem Deo [illegible] productiva [illegible] et [illegible] nec actio nec effectus [illegible]

[illegible] alia [illegible] creatura, [illegible] ens ab [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] adequate [illegible] Deo [illegible]
[illegible] et [illegible] ens [illegible] adequate [illegible]
[illegible] dicit, [illegible] Deus non [illegible] dominium
[illegible] nec dominium physicum adequatum nec [illegible] dominium morale adequatum [illegible]
[illegible] notandum hoc, [illegible] dominium [illegible] dominium physicum et morale
[illegible] perfectionem Dei [illegible] debet ens [illegible] ab eo [illegible]
productum, debet Deo subjici hoc omnium, [illegible] Dei perfectio, [illegible]
[illegible] a Deo [illegible] creatura.

Dominium physicum [illegible] perfecti-
[illegible] Dei [illegible] creatura ac ad [illegible]
[illegible] hoc dominium [illegible] Deo [illegible] Deus [illegible] domi-
nium physicum [illegible] 2° dicit [illegible] physicum [illegible] creatura a Deo [illegible] a solo Deo pro-
ducatur, [illegible] Deus habet dominium physicum adequatum [illegible] a Deo simul et ca-
[illegible] creatura seu causa [illegible] habet dominium phy-
[illegible] physicum inadequatum [illegible]
[illegible] dominium [illegible] dominium [illegible]
[illegible] et subordinatio creaturae [illegible] Deo [illegible] per-
fectissima [illegible] creaturis [illegible] producendi [illegible]

Dices, [illegible] dominium physicum [illegible] perfectio Deo [illegible]
[illegible] Deo adequate [illegible] sive creatura [illegible] dominium
[illegible] non [illegible] creaturae [illegible]
[illegible] creatura non [illegible]
[illegible] dominium producendi creaturas, et ex su-
[illegible] creaturae [illegible] perfectio [illegible] Dei, et [illegible] nulla creatura existat [illegible]
[illegible]

[illegible] dominium morale [illegible] Deo [illegible] Deus [illegible]
[illegible] dominium hoc non potest [illegible] adequate, [illegible] creatura [illegible]
inadequate [illegible] creaturae [illegible]
[illegible] res aliqua [illegible] creaturae [illegible] alterius, et hic [illegible] ad [illegible]
[illegible] Deus [illegible] creaturas dominium mo-
rale et proprietatem adequatum supra creaturam aliquam: [illegible] dominium ali-
[illegible] Deus [illegible] dominium morale ade-
quatum [illegible] Deus [illegible] dominium morale et proprietatem
adequatum [illegible] alias creaturas, [illegible] adequatum [illegible] et [illegible] al[illegible] cre-

[illegible] Dñi, no[illegible] et [illegible] Dei, hoc [illegible] tamen dominii [illegible] Palestina, quia Deus [illegible] Palestina, et ita [illegible] desineret esse Dei, [illegible] ita [illegible] dominii creati.

[illegible] distinguendo, dicendum Deum [illegible] causis 2[is] dominium physicum adequatum [illegible] et per exclusionem alterius Dñi sive creati, sive [illegible]; hoc [illegible] possibile est, [illegible] adequatum [illegible] et respective, quatenus illis [illegible] virtute causali [illegible] in linea causae creatae; [illegible] dominium [illegible] adequatum [illegible] ad Deum; [illegible] licet [illegible] potest Dñus [illegible] retinere dominium [illegible], et [illegible] famulus [illegible] dominium [illegible] famulus, [illegible] Deo, [illegible] vet [illegible] potest [illegible] Dominium [illegible] causarum [illegible] retinere debeat potestatem [illegible] creaturam, prout voluerit. Caput 2. utrum Deus physicè praemoveat causas 2as ad operandum. [illegible] 1[a] explicatur praemotio physica et 1° [illegible] Divi Thomae mente refutatur.

Caput 2

Utrum Deus physicè praemoveat causas 2as ad operandum

Sectio 1

Explicatur praemotio physica et 1° ex Divi Thomae mente refutatur.

[illegible] omnibus [illegible] exhaustive, [illegible] difficultate, quae [illegible] alia in orbe scolastico, [illegible] Doctissimos Dominicanae familiae, et nostrae Societatis Viros [illegible], et [illegible] fovet; [illegible] animum [illegible] et [illegible] per [illegible] saeculum, et [illegible] certatur [illegible] sicut et celebris [illegible] praetermisso, qui [illegible] plura velit [illegible] in [illegible] propugnata

39a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab alio [illegible] [illegible] ab ipsa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (quin [illegible] placuit) [illegible] ab alio de-
[illegible]: [illegible] solum hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] manifesta [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] audiat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de articulo [illegible] [illegible] libero arbitrio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab alio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Sectio 2

Exponitur natura libertatis Creatæ.

Cum validiores saeculo nostro contra physicam praemotionem ex collimitatione libertatis, ut [illegible] praemotionem evertere labefactare sit omnino creatae sive [illegible] opere [illegible] na[turam] libertatis [illegible] exponere. Liberum dupliciter dicitur, et [illegible] opponitur servo, et [illegible] opponitur necessitati, divisio hæc [illegible] tabula [illegible], ab[illegible] aliquibus Divi Aug. et Divi Tho. locis, quibus Beatos, et Christi D[omi]ni [illegible] [illegible], et quidquid necessitatos ad non [illegible] [illegible] liberos dicunt, ipsa voce liberos [illegible] pro eo quod [illegible] liberatos sive non servos, et non captivos. Constat ex Divi Tho. quaest. 6ª de Malo artic unico dicente: hoc [illegible] liberum arbitrium [illegible] [illegible] veritate qua [illegible] a culpa et miseria, non ~~[illegible]~~, ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] ad coactionem.

[illegible] [illegible] Jansenistæ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnino [illegible] D[omi]num et Beatos non liberæ [illegible] amare Deum. Licet enim [illegible] liberi [illegible] prout liberi idem est ac non servi, [illegible] non sunt liberi [illegible] [illegible] hujus vocis, [illegible] idem sonat, ac non necessitate [illegible] [illegible] [illegible] prout servit. [illegible] definitur a magistro sententiarum et a [illegible] Thoma quaest. 30 de veritate, facultas rationis [illegible] ad utrumlibet, [illegible], et [illegible] [illegible] quaest. 10ª [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libera, [illegible] necessitate non habet libertatem voluntatis [illegible] [illegible] [illegible] velle, [illegible] velle, hoc [illegible] [illegible] Tho. [illegible] [illegible] Patres [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] scriptura [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nobis nobis [illegible] Deus [illegible] dominium [illegible] [illegible] liberum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] (id est boni et mali) [illegible] [illegible] corrigat [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible] [illegible] et dominationem [illegible].

Ex quibus [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentia [illegible] facultate [illegible] et expedita, ut [illegible] [illegible] electionem [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] omnibus eliciat juxta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] scholastici [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluntate seu [illegible] [illegible] [illegible] potestas seu facultas [illegible] omnibus requisitis ad agendum [illegible] [illegible] agere, [illegible] agere [illegible] [illegible] [illegible] (sicut expri-

a Abulensis Castel, [illegible] ... [illegible] voluntatem ... libera [illegible] proximo manere indifferens ad utrumlibet, ad diversimode causis necessario [illegible] ad unum determinata Deo.

[illegible] ... voluntati nostrae [illegible] ... in solum [illegible] ... actum [illegible] necessitate. Explicatur: libertas solum a coactione [illegible] ... voluntas non [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... libera ... [illegible] a coactione [illegible] quia [illegible] ... Beatifica non [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... ad [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... coactione [illegible] ... [illegible] ... necessitate [illegible] ... libera manet [illegible] indifferens ad operandum, [illegible] manet [illegible] ... potest operari [illegible] ... libertate caret voluntas Beati [illegible] Dei amorem, hac explicatione [illegible].

Dicitur doctrina [illegible] ... [illegible] ... sessione 6 [illegible] canone 4, [illegible] si quis dixerit liberum arbitrium [illegible] a Deo motum et excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti atque vocanti, neque posse dissentire si velit, anathema sit. [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... ut expressius [illegible] ... [illegible] ... necessitate ... necessitas [illegible] tollat simpliciter libertatem, ut beatis [illegible] ... [illegible] ... et Bajus [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... a necessitate [illegible] ... libertas a coactione. [illegible] ... [illegible] libertate [illegible] ... operationibus [illegible] causa necessaria [illegible] hoc [illegible] gaudet libertate a coactione, [illegible] non gaudet libertate a necessitate [illegible] ... est [illegible] ... ab extrinseco [illegible] ... [illegible] necessario [illegible] ... causa libera non solum a coactione, sed etiam a necessitate libera [illegible] suis operationibus.

Ubi [illegible] ... [illegible] ... libertatem non [illegible] ... multitudine [illegible], et [illegible] operationis [illegible] quatenus causa libera sit [illegible] ad [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... quatenus causa sub illis [illegible] ... dispositionibus [illegible] ... operari sub [illegible] ... operari [illegible] ... quia est voluntas [illegible] ... [illegible] libera non [illegible] ... dispositionibus potest operari, et [illegible] ... [illegible]

et, dices beatus illi te et simpliciter libere amare Deum, sufficit libertas qua voluntas hominis gaudet, vi cuius dicitur libertas proxima et in toto radicalis libertas radicalis [illegible] ipsa potentia voluntatis prout definita a requisitis; libertas proxima addit supra radicalem omnia praerequisita ex parte actus, sive de se, sive ex alio, ad operandum et non operandum.

[illegible] Ad plenius notitia libertatis dicitur exculatur requisitas ipsius opera voluntatis ex parte [illegible], necessitas [illegible] ante et post, sive sub [illegible] [illegible] visione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] ap [illegible] [illegible] [illegible] ipso [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] necessitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] necessitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amoris beatifici [illegible] [illegible] [illegible] voluntatis [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] necessitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libera [illegible] voluntatis [illegible] necessitas [illegible] et [illegible] voluntatis [illegible] vero necessitas [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad amorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libertas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] ratione [illegible] Liber.

Propositio [illegible] [illegible]

[illegible] libertas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libertatis [illegible] [illegible] 4. [illegible] 3. [illegible] [illegible]

veraq[ue] sententia

Sectio 3
Multiplex probatio pro vera, n[ost]râ q[ue] sententia.

[illegible] praemotionis ut [illegible] creatae libertatis [illegible] dicto, et [illegible]
[illegible] necessitas [illegible] libertatis [illegible] physico necessitas [illegible]
[illegible] libertatis. [illegible] necessitas [illegible] ad operandum [illegible]
[illegible] libertatis [illegible]. Probatur [illegible] praemotio physica ad
amorem [illegible] aliqua necessitas [illegible] amoris [illegible] necessitas [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] necessitas [illegible] et hac aliquo [illegible]
[illegible] ut docet Philosophus 1° perihermenias cap. 6. [illegible] necessitate [illegible]

Probatur [illegible]
[illegible] praemotio [illegible] necessitas [illegible] libera [illegible] voluntas [illegible]
necessitas [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] necessitas [illegible] libertas [illegible]
praemotio [illegible] connexio [illegible] operatione [illegible] causa [illegible] praemotio [illegible] necessitas
[illegible] necessitas [illegible] necessi-
tas [illegible] libertati [illegible]
[illegible] causa libera [illegible]

[illegible]
[illegible] connexio [illegible]
[illegible] causa libera. [illegible] visio Dei [illegible] necessitas [illegible]
[illegible] ad amorem [illegible]
[illegible] praemotio physica [illegible] visio Dei [illegible] necessitas [illegible]
[illegible] praemotio physica. [illegible] visio Dei [illegible]
[illegible] amorem [illegible] amorem [illegible]
[illegible]
[illegible] voluntate [illegible] infallibiliter [illegible]
[illegible] praemotio [illegible] visio [illegible]
[illegible] praemotio [illegible] visio [illegible]
[illegible] voluntatis ad amorem [illegible] voluntatis [illegible]
praemotio physica [illegible] voluntatis ad [illegible] amoris [illegible]
[illegible]

P[illegible] ratur [illegible] nostrum, sua libere propria [illegible] potentia proxima, [illegible] et in operando [illegible] admissa praemotione physica [illegible] datur potestas proxima ad operandum, et non operandum: [illegible] admissa [illegible] datur [illegible] libera [illegible] praemotio [illegible] ratione [illegible] [illegible] libertatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] statu [illegible] praemotione ad amorem [illegible] [illegible] datur proxima potestas operandum, et [illegible] operandum: [illegible] [illegible] voluntate [illegible] ad amorem datur proxima potestas ad amorem [illegible] voluntate sine praemotione ad amorem [illegible] datur potestas proxima ad non amorem: [illegible] [illegible] pars [illegible] [illegible] [illegible] voluntate [illegible] non amorem [illegible] proxima potestas ad non amorem [illegible] voluntas [illegible] ad amorem [illegible] voluntati ad non amorem [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] voluntate, et [illegible] [illegible] cum amore [illegible] ad non amorem [illegible] voluntate sine praemotione ad [illegible] non datur proxima potestas ad non amorem.

[illegible] praemotione ad amorem [illegible] voluntas [illegible] voluntas potestate [illegible] ponere amorem sine praemotione ad amorem [illegible] [illegible] praemotionem [illegible] voluntate sine praemotione ad amorem non datur potestas ad amorem. [illegible] voluntas praemota ad amorem non habet nec habere [illegible] motionem ad aliud [illegible] voluntas praemota ad amorem non [illegible] [illegible] ad aliud: [illegible] voluntas non [illegible] praemotionem ad aliud non [illegible] ponere, [illegible] voluntas praemota ad amorem non habet praemotionem ad aliud [illegible] [illegible] amor non proxime potest [illegible] voluntas ad aliud [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluntatis, [illegible] [illegible] [illegible] potestas proxima ad effectum [illegible] [illegible] [illegible] praemotione ad actum [illegible] Deo [illegible] [illegible] voluntas est causa [illegible] modum motionis ad [illegible] [illegible] effectivum Divinum [illegible] praemotione ad actum non [illegible] absoluta et proxima causare illum actum: [illegible] nec voluntas creata [illegible]

[illegible] causa creata proxime potest operari [illegible] potest absolute et proxime operari cum causa increata [illegible] [illegible] creata non sit [illegible] virtus absolute [illegible] ad operandum [illegible] ad actum non datur [illegible] ut possit absolute et proxime causare [illegible] proxime potest causare, et [illegible] praeoccupata [illegible] [illegible] praemotionem non tollere libertatem, quia non datur a Deo ad [illegible] potestatis proximae [illegible] cum praemotione ad amorem non [illegible] quia [illegible] ipsa [illegible] non est praemotioni

bus premotos, Alvarez Lessius, et aliis doctoribus premotionem tribuere tamquam actum quo aliquis actionem dictam virtute ejusmodi complementi, quod voluntas [illegible] creatur et afficitur, ut operetur etc. et ultimo actualiter efficit. Sed de voluntate sufficit quod et virtute ejusmodi complementi datur ad posse completum, sine quo posse proximum et expeditum non stat, ergo premotio datur ad posse proximum.

Ita solutione ad 2um ad id dicitur praeceptio est [illegible] ipsa, sed deficiente premotione ad aliquem, non solum deficit actio sed etiam posse proximum [illegible] habere aliquem. Patet hoc ex eo, quia deficiente aliquo necessario praerequisito ad actum, ergo in [illegible] potestate voluntatis deficit posse proximum, et [illegible] actum habendum, sed premotio ad actum requiritur necessario ad actum, [illegible] voluntas non potest talem premotionem habere, ut premotio [illegible] sine premotione datur ex parte voluntatis impedimentum ad actum [illegible] auferri possit, sed per solum posse [illegible] impedimentum constituere debet posse proximum.

Premotio [illegible] debet posse proximum voluntatis: praeterea [illegible] motione datur ex parte voluntatis, dispositio est talis ad actum, sed haec dispositio dicitur [illegible] juxta [illegible] juxta illos ex [illegible] non possunt actum ponere [illegible] dispositio [illegible] et [illegible] requirit proxime [illegible] et ultimo actualitas actionis, ut [illegible] adversarii, [illegible] dispositio solum auferri potest per premotionem, ut [illegible].

Nec satisfaciunt [illegible] dicendo voluntate sub premotione ad amorem retinere [illegible] 2° [illegible] amoris quia non amor [illegible] voluntatis [illegible] voluntate [illegible] amorem [illegible] voluntas non habet [illegible] [illegible] non habet potestatem proximam et expeditam ad non [illegible] beata visione Dei [illegible] amor [illegible] voluntatis [illegible] visione [illegible] beatus non habet [illegible] expeditam et proximam ad [illegible].

3° praeterea [illegible] causa formaliter libera habere debet dominium sui actus; sed voluntas sub premotione, ejusmodi dominium non haberet: ergo voluntas sub premotione non est libera [illegible] a Patribus Sanctis, et [illegible] habetur, praeterea minor: dominium actus sub premotione [illegible] et semper salvatur voluntas cum omnibus requisitis [illegible] dictis, et voluntate ut cum premotione [illegible] [illegible] ex parte [illegible] quia voluntas ut cum omnibus requisitis et premotione dictis, [illegible] libera, et potest se determinare, sed voluntate [illegible] dominium actus: Praeterea [illegible] ex voluntas ut [illegible]

[illegible] voluntas [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Probatur [illegible] sub praemotione actus [illegible] seu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] proxima [illegible] ponere aut tolli [illegible] [illegible] [illegible] dominium [illegible] actus. Probatur [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praemotionem ponere actum seu exercitium domi- [illegible] [illegible] [illegible] aut ponere [illegible] essentialiter [illegible] [illegible] potestate ponere [illegible] [illegible] voluntas [illegible] ponere aut tollere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possit ponere aut [illegible]

Probatur [illegible] illa [illegible] parte: voluntas cum praemo- [illegible] est cum praemotione [illegible] [illegible] [illegible] ac pro- [illegible] essentiali [illegible] [illegible] [illegible] negatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ad [illegible] voluntas ut [illegible] [illegible] ad negationem [illegible] non habet dominium [illegible] actus: [illegible] [illegible] [illegible] etiam [illegible] fratione [illegible] certa [illegible] [illegible] quia voluntas ut [illegible] [illegible] non ha- bet dominium [illegible] [illegible] actus, sicut voluntas [illegible] est cum visione Dei [illegible] [illegible] [illegible] quia dominium est potestas [illegible] [illegible] [illegible] libuerit [illegible] voluntas [illegible] dominium est [illegible] aut [illegible] [illegible] sicut sibi placuerit.

Probatur [illegible] causa [illegible] libere [illegible] [illegible] ad actum [illegible] electione et [illegible] rationis; sed voluntas sub praemotione non se determinat ad actum, nec determinatio ipsius est ex electione et [illegible] ra- tionis. Maior certa est, et [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] autem quoad primam partem proba- tur quia praemotio est determinatio voluntatis [illegible] voluntas [illegible] ab illa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ideo [illegible] [illegible] juxta [illegible] determinatione [illegible] [illegible] voluntas non ponit prae- motionem quo unice [illegible] [illegible] [illegible] ponit determinationem. Probatur quoad [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] rationis est eligere unum prae alio; sed voluntas sub praemotio- ne physica nec [illegible] priori nec [illegible] posteriori [illegible] operationem [illegible] eligit unum prae alio: [illegible] Non quidem [illegible] priori; quia eligere est [illegible] priori amorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habere amo- rem [illegible] priori ad amorem voluntas non habet amorem [illegible] priori ad amorem [illegible] [illegible] amo- rem. Rursus nec [illegible] posteriori operationis voluntas sub praemotione eligit [illegible] [illegible] [illegible] eligere operationem [illegible] posteriori operationis [illegible] ponere [illegible] operationem ut voluntas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ponere [illegible] operationem, sed voluntas sub praemotione non ita ponit operationem ut [illegible] [illegible] sit [illegible] potens ponere non operationem [illegible]

Probatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] priori [illegible] [illegible] essentialiter [illegible] [illegible] [illegible] seu id est [illegible] priori ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] essential

[illegible] operatione, si figere operationis non certa sunt sub praemotione, [illegible] sufficiens ratione talis [illegible]. Ulterius ad operationem sufficientius, quia ad non operationem est voluntas prior ad operationem ratione praemotionis habet operationem essentialem cum operatione: ergo etiam [illegible] ut voluntas eligeret operationem, quod erat [illegible] sub ijsdem principiis et requisitis, sub quibus est posse proxime et actuali ponit unum extremum, esset posse proxime ponere oppositum, [illegible] sub praemotione voluntas hoc non potest [illegible] sub praemotione ad amorem, quia est [illegible] ad amorem impossibili est non amare.

Tudo patet assumptum reducendo ad evidentia [illegible] principia, huc usque dicta, Philosophus hic est recte dissolvens, clare: omnis voluntas praemota ad amorem amat, sed voluntas Petri vg. est praemota ad amorem: ergo amat. Similiter, si ferio recte dissolvens est Philosophus hic, nulla voluntas carens praemotione ad amorem amat, sed voluntas Petri vg. caret praemotione ad amorem: ergo voluntas Petri non amat, insuper hoc est legitima illatio: datur praemotio ad amorem: ergo datur amor, modo sic, qui non potest tollere [illegible] [illegible] non potest tollere consequens; sed voluntas praemota non potest tollere praemotionem, quia est ejus modi [illegible] nec potest tollere consequens, quod est amor. Aliter, praemotio ad amorem est absolute inevitabilis voluntati, atque illa infallibiliter sequitur amor, sed quod ex absolute inevitabili sequitur infallibiliter, inevitabile absolute est, consequenter necessarium, et non liberum: ergo voluntati praemotae ad amorem est absolute inevitabilis amor, et consequenter necessarius non liber, [illegible] [illegible] est doctrina Thomistarum.

Minor autem constat, quia quod ex absolute inevitabili sequitur infallibiliter, nec [illegible], nec [illegible] inevitabile est [illegible]: quia ex eo sequitur infallibiliter: non [illegible], sed hoc est absolute inevitabile, nec dicas, amorem esse inevitabilem solum ex suppositione, quod scilicet voluntas praemotionem habeat, inevitabilem [illegible] solum ex suppositione non esse absolute inevitabilem, et necessarium, consequenter posse esse liberum: non enim satis [illegible], quia [illegible] est inevitabile solum ex suppositione [illegible] est absolute inevitabilis, [illegible] absolute inevitabile erit: sicut hoc inevitabilibus non [illegible] [illegible] est inevitabilis absolute [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] illis [illegible] adeo perspicua et clara sit illa contra praemotionem: mitto et alia [illegible], et [illegible] [illegible] argumenta quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solutiones [illegible] quas Thomistae [illegible] [illegible] modo aliquas adversariorum solutiones audiamus. Sectio 4. Adversariorum solutiones.

Sectio 4

Adversariorum solutiones

Prima d. Magistri Bañes [illegible]

[illegible] coniungere peccatum cum visione beata [illegible] divisio [illegible]
divisus sive [illegible] sive a visione [illegible] peccatum [illegible]
[illegible].

[illegible] opera [illegible]
[illegible] voluntas creata a Deo [illegible] bonum [illegible]
[illegible] Dei [illegible]
[illegible] hoc [illegible] fit [illegible]
[illegible] ad opus bonum [illegible] voluntas creata [illegible]
[illegible] divina motione ad opus bonum: [illegible] divina motione ad opus bonum [illegible]
[illegible] Deus [illegible] voluntatem ad opus bonum [illegible] voluntas [illegible]
opus bonum [illegible].

3° [illegible] necessitas [illegible]
[illegible] libera [illegible]
[illegible] libera [illegible]
[illegible]

[illegible]
libere a non libero arbitrio [illegible]
[illegible] hoc [illegible]
[illegible] operationis [illegible]
[illegible] Dei voluntas [illegible] operatur et [illegible] modo [illegible].

[illegible] Deus [illegible]
[illegible] a premotione [illegible] a nostra [illegible]
[illegible] necessitas [illegible] cum libertate [illegible]
[illegible] nostra [illegible] voluntate [illegible]
[illegible] Deus [illegible] libertate [illegible] Deus [illegible]
[illegible] libere [illegible]
[illegible] voluntas [illegible]
[illegible] Deus [illegible] libere [illegible]

[illegible] ... sub visione, et [illegible] ... praemotio
[illegible] ... praemotione non [illegible] amor libere elici, [illegible] nec Deus [illegible] vere libere elici amor
[illegible] ... a causis necessarijs.

APENDIX

Pro rejicienda praemotione a causis necessarijs

Rejicitur [illegible] quia [illegible] causa [illegible] ... cui non distinctam praemotionem [illegible] ... operandi requirit [illegible] operari [illegible] ... approximatis [illegible] bene dispositis [illegible] decreto [illegible] ... praemotione, hoc [illegible] ... sufficere [illegible] ... at [illegible] requiri [illegible] physicam praemotionem, qua operetur [illegible] ... dicimus non praemotionem esse superfluam ratione qua praemotio, nec requiritur ut causa necessaria determinetur, nec ut applicetur ad agendum, nec ut subordinetur causae creatae [illegible] ... tres [illegible]

Probatur [illegible] ... praemotio non requiritur ut causa necessaria determinetur. [illegible] ... necessitas naturalis [illegible] ... [illegible] ... Dei [illegible] ... ad [illegible] ... tamen [illegible] ... ad Deo requisitum [illegible] natura [illegible] ... articulo ad [illegible] determinatio ad [illegible] ... [illegible] ... causa necessaria ad agendum per [illegible] ... determinatur [illegible]

[illegible] supposita praemotione ad [illegible] ... aliter operari [illegible] ... causa necessaria [illegible] ... cap. 66. [illegible] ... Dei quia hoc causa [illegible] ... Probatur denique 3a pars: posita necessitate [illegible] ... causa creata [illegible] ... operari [illegible] ... necessaria subordinatur causae creatae [illegible] ... physica praemotio.

[illegible] ... prior [illegible] ... causa [illegible] ... operari [illegible]

2° [illegible] omnium causarum nostra cujus [illegible] secundus causo [illegible] hoc verum est, quia [illegible] effectus cau-
sae creatae [illegible] [illegible] [illegible] invenimus aliquas causas operari per virtutem
[illegible] a Deo participatam, Deus autem per virtutem a se habitam. 3° [illegible] reducitur ad [illegible] causae
[illegible] [illegible] prior [illegible], et hoc verum est quia causalitas Dei est prior [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], et hoc omnia salvantur sine phisi-
ca [illegible].

Ex his patet via [illegible] loquendi Angelici Doctoris, quas [illegible] [illegible]
praemotores, exponere et explicare facile quam [illegible] [illegible] plures loquendi [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] Angelicus Magister [illegible], [illegible] causae [illegible] [illegible] [illegible] materiis [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] fuit [illegible] vocibus praedeterminatio phisica, qualitas phisica praedeterminans, phisica [illegible] [illegible] [illegible]
movere, [illegible] praedeterminare et [illegible] [illegible] [illegible] faveat [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praemotores [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Divi Thomae, non [illegible] adversari Angelico Magistro loquimur [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus movere causas [illegible] [illegible]: [illegible] Deus [illegible] movet [illegible]
[illegible], [illegible] loquendi [illegible] [illegible] de causa necessaria [illegible] [illegible] ab ipso Angelico Magistro, quia
videlicet causa necessaria [illegible] Deo [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de cau-
sis liberis dico juxta Divum Thomam [illegible] 2° quaest [illegible] art 6, et alibi, voluntas necessario move-
ri a Deo circa suo felicitatem [illegible] bonum [illegible], seu summum bonum, ut [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluntatis [illegible] bonum, quod a Divo Tho-
ma [illegible] [illegible] [illegible], aut ex parte voluntatis deliberata et necessario
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] necessario elicita [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] hoc cum [illegible]? [illegible] [illegible] praemotio, Deus
praedeterminaret voluntatem ad hoc, [illegible] bonum [illegible] [illegible], at [illegible] Divus Thomas
[illegible], 2° [illegible] [illegible] 25 quaest [illegible] art 2° [illegible] 2° per hoc, voluntas libe-
ra manet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] felicitatem [illegible] [illegible], et non [illegible]
[illegible], [illegible] juxta Divum Thomam Deus non movet causas liberas ad agendum per phisicam
praemotionem.

[illegible] [illegible] Angelicus Magister [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] Deum movere causas creatas
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cajetano Angelici Ma-
gistri [illegible] dicimus 2°: Angelicus Magister [illegible] docet Deum [illegible] applicare causas
2as ad operandum et [illegible] causas 2as operari [illegible] [illegible] causae [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] quia Deus [illegible] [illegible] causae, per [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] omnia [illegible] [illegible] causas creatas [illegible], proxime et [illegible]
[illegible] [illegible] ad operandum, [illegible] causa [illegible] [illegible] [illegible]

mi applata, verax, ē Ang. 2ᵘˢ sine requisita premotione quam ipse Angelus, et spe
dispensat applat ut aliud ē causæ 2ᵃᵉ operationi   nisi causæ
creatæ agere per virtutem acceptam, et conservatam à Deo.
                                        Audiatur ipse libro
3ᵒ contra gentes cap. 66ᵒ: Manifestum ē ergo omnia inferiora agentia non agere, nisi in quan-
tum agunt in virtute divina, quia nil dat esse nisi inquantum agit, Deus autem conservat
res in esse per suam providentiam. addit etiam

Dices 3ᵒ: Divus Thomas asserit, naturam esse instrumentum causæ 1ᵃᵉ, docet etiam Deum dare cau-
sis 2ᵃ non solum posse agere, sed etiam ipsum agere. Respondeo ex nostro autore in promotionis deduci, et
1ᵒ quoad 2ᵘᵐ Deum dare causis creatis non solum posse sed et ipsum agere, quia non solum Deus conser-
vat causas creatas, quod ē dare posse, sed etiam in ipsa immediate concurrit, quod ē dare ipsum a-
gere. Quoad 1ᵘᵐ respondeo creaturas esse instrumenta Dei, sed non taliter ut egeat moveri per
influxum prævium, sicut movetur ab artifice instrumentum, ut colligitur ex Divo Tho-
ma ~~...~~ juxta quem creatura dicitur instrumentum causæ 1ᵃᵉ, ~~...~~ quatenus causa
2ᵃ non movet, nisi mota ~~...~~ à causa 1ᵃ hoc est non ~~movet~~ nisi producta à Deo,
et nisi per virtutem ab ipso acceptam conservatam et cum virtute Dei.

                                        Hoc dispensat locum pro
ipsa ad verioriorem, neque non rapimus, causas 2ᵃˢ debere promoveri, et moveri à causa
1ᵃ, ut operentur. Sed hoc recte applatur ut debet de motione proportionata et necessaria ra-
tionis causarum 2ᵃʳᵘᵐ, quatenus et esse, et virtutem accipiunt à causa 1ᵃ, et si agentia libera sit mo-
vetur, et promovetur per pias affectiones, et auxilia, sed taliter, ut non resistibiliter,
et inevitaliter detrahatur, constat aperte, ex celebri Angelici Praeceptoris loco, qui ha-
betur in 2ᵘˢ distinctione 15, quæst. 1ᵃ arti. 1ᵒ ad 3ᵘᵐ: Deus operatur in omnibus tam quam
unusquisque faciens suæ actionis, et de in rebus naturalibus operatur, sicut ministrans
virtutem, et sicut dirigens naturam ad talem actionem. In libero tamen arbitrio hoc modo agit
ut virtutem agendi ministret et ipso operante liberum arbitrium agit, sed tamen determinatio
actionis, et finis in potestate liberi arbitrii constituitur.

                                        Denique ut plura omittam, quæ facilitatem
placere, et doctrina accipienda, et solvenda sunt à nostro tamen angelico Doctore, superfluum opere, illud

Aristotelicum axioma, quod omne quod movetur ab alio movetur, hoc est a Deo, in moto et movente praevie omni causae creatae, non datur processus in infinitum motorum et moventium, nisi sit primum, et verum ipsum axioma, illius, omne quod producitur limitatum produci ab alio, devenire ad aliquod producens illimitatum ab alio improductum, et a se existens, hoc est ad causam primam increatam; hic autem nulla ratione praemotionem physicam inferri ratio non videtur. Sectio 5ª objiciunt praemotores

Sectio 5.

Objiciunt praemotores

Arguunt 1º: operatio creaturae habet rationem actualitatis, quam causa creata, ut haec requirit operari, quam a Deo praemovetur, et ponatur in actu; ratio est: quia, juxta Divum Thomam, pluribus in locis quod habet ~~operatur~~ operatur ut est in actu, nil potest fieri existens in actu nisi ab eo, quod supponitur praevie in actu existens, ergo nil potest fieri vel agens in actu, nisi ab eo, quod praesupponitur in actu agens. Respondeo distinguendo antecedens: operatio creaturae habet rationem actualitatis exercitii, quam causa creata, concedo: habet rationem actualitatis potentiae, virtutis aut perfectionis, nego antecedens, actio est actualitas, et exercitium operandi, ac proinde non habet potentialitatem agentis ad hoc quod est actu agere, ergo operatio creaturae habet rationem actualitatis exercitii quam causa creata: at non habet rationem actualitatis potentiae virtutis et perfectionis, nam perfectio agentis multis titulis superat perfectionem actionis, unde actualitas actionis in esse exercitii obtinetur in potentia virtute et perfectione causae creatae, et sic causa creata habet rationem actualitatis potentiae et perfectionis.

Hic non 1ª parte consequentis, et 2ª distinguo: quod causa creata requirit operari, quam a Deo ponatur in actu existens, et virtutis suae omne expeditae, concedo: in actu exercitii, et determinationis ad producendum, nego, distinguo etiam ad juxta praedictorem: quod habet operatur, ut est in actu actualitate virtutis existens, concedo, actualitate exercitii, et determinationis ad operandum, nego, ad rationem illorum, distinguo rationem, verbi de causa creata: quod nil potest esse vel agens in actu, nisi ab eo, quod praesupponitur in actu agens ipsum, et paratum concurrere ad ipsius operationem, concedo: nisi ab eo quod praesupponatur actu agens, efficiens agentis creati, seu determinans ipsum ad effectum, nego consequentiam. Solus est: ut ratio hujus verbi fit omnis sufficit quod praesupponatur Deus ipsum creans, et praeparans omnipotens ad concurrendum cum illa; non autem requiritur quod praesupponatur Deus praemotioni producens actionem.

Tertium argumentum est, quod causa praemotioni ad operationem debeat intelligi operans, sicut praemotioni ad operationem debet intelligi existens et ratio est, quia ante existentiam effectus debet intelligi causa posse formaliter operari: ad hoc autem requiritur existentia causae, at vero non requiritur quod praemotioni ad operationem sit formaliter operans, sed virtualiter, quatenus scilicet virtualiter obtinet ipsam formalem operationem, quod autem praemotioni ad ope-

rationem creaturae deveat stirpi in Deo praecedenti operatione ejusmodi [illegible] sicut intelligitur prae-
sentia existentia creaturae, non probat, quod Deus deveat praestolari operationem sicut devet praestolari ad operationes, ob
disparitatem datam quia sic Deus, neque ipsa causa creata praestolari devet existentiam ad suam operationem, non
tamen devet praestolari operationem: differentia causae creatae praesupponi ad primam operationem adextra praesto-
lari devet existentiam: non tamen devet praestolari operationem.

Arguitur 2do: Deus est causa, se primo subordinans per-
fectissime causas 2das: ergo Deus per physicas praemotiones promovet causas creatas ad operandum, pra-
eter rationem [illegible] concursus simultaneus non causa creata, quod hujus effectus depat a Deo: concursus,
quia concursus ille non dirigitur ad causam sed ad effectum: sed ut Deus applet causas creatas ad ope-
randum, et ut sibi illas subjiciat necessaria est physica praemotio, respondeo [illegible] quod gratia uni-
versalior superior, et sibi subordinans reliquas causas, nec requiri ut Deus tanquam causa uni-
versalior superior, et sibi subordinans reliquas causas, nec requiri ut Deus tanquam causa
[illegible] omnes effectus causarum 2darum. ad probationem dico non assumptum: quia in vi concursus simul-
tanei effectus depat a Deo in esse, et causa in operando, ad additamentum distinctionis respondeo, concursus
ille, prout [illegible] non dirigitur in causam, nego: Deus enim per decretum praeparativum exhibet suum con-
cursum causae creatae, prout in nostro 2o subsistentia; non dirigitur in causam ut [illegible]
[illegible] per ipsum; non dirigitur in causam praesuppositive, sive [illegible] quod [illegible] non re-
[illegible]

Addo [illegible] doctrinae regiae Divi Thomae autoritatem [illegible], quaest. 2 art. 2o, ubi
[illegible] dicit causas 2das solummodo a Deo [illegible], non [illegible] operari sic [illegible]:
quibus perhorcavit effectus [illegible] humana et [illegible] alia causa [illegible] non tamen [illegible]
[illegible] non reducerentur ut in causam. Sub [illegible] causa
[illegible] Deus ut causa [illegible] concursus simultaneus: ut causa creata non [illegible]
[illegible] a Deo depat [illegible] operari [illegible] concursus simultaneus: [illegible]
[illegible] praemotione [illegible]

Tribatur: non [illegible] concursus simultaneus ut causa creata [illegible]
[illegible] a Deo [illegible] requiritur praemotio: probatur [illegible]: sicut creatura nequit operari sine concursu
[illegible] Deus nequit operari sine concursu creaturae [illegible] actione [illegible]
non sufficit ut Deus [illegible] depeat [illegible] a creatura: [illegible] ut creatura [illegible]
[illegible] a Deo. Arguitur: [illegible] ut a creatura depat a Deo, [illegible] a cre-
atura non depat a Deo per concursum simultaneum: a per concursum [illegible]. Probatur [illegible] creatura
[illegible] a Deo [illegible] depat a Deo, [illegible] a creatura [illegible] simultaneus non depat [illegible]
[illegible] a Deo [illegible]

[illegible] et ad probationem [illegible] de [illegible]
[illegible] non: [illegible] non [illegible] et si Deus requirat [illegible] creatura
[illegible] actionem; non tamen depat a creatura, nec ipsi subordinatur: quia non [illegible] ad

illa actio per [illegible] accepta a creatura; sed per virtutem [illegible] ipsi creaturae [illegible] quae haec [illegible] ad suam actionem. Quapropter, cum [illegible] Deus dependeat a creatura; [illegible] creaturae, [illegible] simpliciter dependeat. Ad [illegible] responsa maior, [illegible] reduplicatio [illegible] supra totam speciem actionis creaturae, [illegible] maior, et minor [illegible] quia actio [illegible] simpliciter procedens a Deo, et creatura, [illegible] prius [illegible] dependet a Deo, quam a creatura, [illegible] universalitatis, sive [illegible] dignitatis, et [illegible] ut diximus, [illegible] scilicet illa actio, [illegible] simultaneus procedat a Deo [illegible] universali [illegible] ens creatum, a causa creata procedit [illegible] particulari [illegible] [illegible] ideo [illegible] operatur creatura [illegible] Deus, [illegible] vice versa. Insuper [illegible] ipsa praemotione [illegible] [illegible].

Instabis [illegible] [illegible] ordo debet dari inter actiones causae 1.ae et 2.ae [illegible] inter ipsas causas 1.am et 2.am [illegible] inter causas datur ordo [illegible] ergo et inter actiones. [illegible] maior [illegible] de actione [illegible] [illegible] ordo dari deberet [illegible] actio Dei deberet [illegible] adaequate distincta ab actione creaturae, et [illegible] fuit causa 2.a [illegible] et posterior [illegible] causa [illegible] aliter effectus creaturae [illegible] [illegible] producitur per actionem Dei [illegible] ad actionem creaturae [illegible] causa 2.a [illegible] ac proinde inter causas dari debet ordo prioris et posterioris [illegible] actio vero [illegible] non distinguitur ab actione creaturae, ac [illegible] dari non potest ordo prioris et posterioris [illegible] [illegible] inter ipsas.

Arguitur 3.o pro causis liberis [illegible] et [illegible] nequit se determinare [illegible] voluntas quibuslibet [illegible] [illegible] [illegible] causa [illegible] physica praemotio. Probatur maior [illegible] actus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] minor [illegible] et [illegible] [illegible] et sufficientia nequit se determinare [illegible] activa [illegible] et [illegible] effective, [illegible] maior [illegible] Deo [illegible] exercitia [illegible] libertatis, et a [illegible] et [illegible] liberrimum [illegible] Deus et voluntas creata libera [illegible] Deus [illegible] determinat, ita et voluntas creata [illegible] perfectionis, et potestatis [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] actu, et virtualiter, et effective [illegible] a se determinat [illegible] et a [illegible] voluntas libera [illegible] et virtualiter [illegible] [illegible] [illegible] pertinet determinatio [illegible] a se [illegible] effective [illegible] determinatione [illegible] actionem [illegible] [illegible].

Instabis ex Divo Thoma di[illegible], causa, quae [illegible] determinatur ab aliqua exteriori ad effectum, [illegible] voluntas [illegible] causa [illegible] debet determinari ab aliqua exteriori: [illegible] debet [illegible] physice a Deo.

[illegible] ex [illegible] de motu [illegible], qui volys [illegible] validus testimoniis [illegible] [illegible] doctus [illegible] [illegible] non posse [illegible] [illegible] ratione bonum [illegible] bonum, aut [illegible] rationibus, aut [illegible]

Audiz deus Doctor [illegible] angelicus magister [illegible], q. 9 ... ubi hoc habet alio modo posse moveri voluntas: [illegible] motor [illegible] sive potestas, [illegible] obiectum volybile [illegible] ob [illegible], ut [illegible]; sed hoc [illegible] potius dicenda [illegible] [illegible], sit motio, cui voluntas assentiri, aut dissentire possit [illegible] voluerit. Ultimus arguit: Deus [illegible] liberum, Deus [illegible] dominus: Deus [illegible] detrahat actiones liberas [illegible] ipsa voluntas [illegible].

[illegible] quia voluntas [illegible] domina [illegible] [illegible] sed Deus in multo [illegible] quam voluntas [illegible] dominus [illegible] voluntatis; [illegible] detrahat [illegible] actiones liberas, [illegible] 2. autem quia voluntas se detrahat in minus, [illegible] [illegible] a voluntate creata; sed quia [illegible] a voluntate creata voluntas se detrahat [illegible] a Deo voluntas [illegible] a Deo detrahatur. [illegible] et [illegible] 2a: licet enim Deus sit liberum [illegible] [illegible] dominus, quia [illegible] Deus nullus liberum [illegible] et nullus dominus [illegible] [illegible] et [illegible] sint omnia [illegible] [illegible] ut liberum [illegible] noluit Deus liberum creatae voluntati concedere [illegible] et adaequatus dominus [illegible] actionum [illegible] a nullo [illegible] [illegible] ad unum potius quam ad aliud, [illegible] [illegible] detraheretur.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Deus detrahat, [illegible] creatura [illegible] actione propria [illegible] [illegible] [illegible] creatura sit unicus dominus [illegible], nec [illegible], quod Deus [illegible] sit liberum, et [illegible] dominus absolute, nec tollit, quod Deus sit [illegible], et [illegible] dominus absolute, [illegible] [illegible] creatura [illegible] unicus dominus, actiones liberas [illegible] liberum, nec tollit quod Deus sit liberum. Insuper: quia creatura sit [illegible] [illegible] creatura [illegible] [illegible] per [illegible] creata [illegible] voluntas creata [illegible] sit liberum [illegible], [illegible] creata voluntas [illegible] Deus, libere se detrahat [illegible] liberum creatae voluntati.

2o libero, [illegible] Dices: Deus non [illegible] liberum, quatenus libere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quatenus libere causat, 2o libere [illegible] liberas actiones: [illegible] Deus [illegible] [illegible]: licet enim Deus libere causat actiones nostras liberas, quatenus libe-

re praevenit creaturae nostrae suae, quae non denegare ei valet libertatis creatae per-
mittit ipsam dominium electivum, et detentivum suarum actionum liberarum, adeo ut Deus ipse habet do-
minium operandi libertatis liberum ad operandum ut potius ex indulgentia, et liberalitate sua, vo-
luntas se praeveniat a quo creatura. Ad 1um probationem distinguendam quia voluntas non domi-
na suae, ac suis dominio physico se detrahat ad illum, non nego; quia in domina sui actus do-
minio electivo, [illegible] dat vel negat, et concessa minor, [illegible] ipsa ergo nego 2°.

Multiplex dominium
[illegible] voluntatis competit, physicum, et morale, horum quodlibet subdividitur in mediatum, et immediatum.
dominium physicum actus consistit in physica dependentia, qua actus habet a principio, in vi actionis qua pro-
ducitur, hoc modo actus liber creaturae multo quam plus cadit sub dominio Dei, quam
sub dominio creaturae, at vero licet Deo [illegible], et [illegible] libertatis in creatu-
ra, [illegible] sit dominium mediatum morale actionis liberae creaturae, nobis tamen non domi-
nium immediatum morale, ratione cuius actio moraliter immediate dependet a principio ei [illegible]
tribuitur, quatenus ipso electa, detracta, imputatur, reputatur, et in praemium si bona
est, in poenam si prava [illegible], hoc aliquid praesupponit absurditatem, imo vero magnopere [illegible]
[illegible] Dei sapientiae, et bonitatis, quod cum creatura sola sua actione moraliter immediate
dominetur non sibi, sed Deo debet, a quo ius libertatis revocabiliter accepit, sicut
absurdum non est quod voluntas per suas actiones habeat Deus autem quam multo ma-
gis quam creatura Dominus est illius actionis non fecerit, sicut absurdum non est quod volun-
tas per suas actiones mereatur praemium, et Deus multo quam plus Dominus illius actio-
nis non mereatur. Ad 2um probationem eo dicto patet responsio, et addo, quod sicut actio
supernaturalis, v.g. actus caritatis, licet magis sit ab habitu, quatenus supernatu-
ralis, ab illo accipit minus quam a voluntate [illegible] dominium non procedit detentive ab habi-
tu, sed a voluntate, ita praepositione sua actus liber creaturae non a voluntate creata
[illegible]. At Deus [illegible], quia nimirum actus liber creaturae physice immediate
[illegible] moraliter [illegible] mediate, non vero electiva, et detentiva immediate a Deo, sed a nobis est.
Dicas: sicut habitus dependet a voluntate in operando ita Deus dependeat a voluntate creatu-
rae in operando.
Dicas 2°. sicut habitus subiicitur et subordinatur voluntati [illegible] ita Deus
[illegible] et [illegible] nobis in operando, [illegible] doctrina [illegible] quod [illegible]
[illegible] Deus [illegible] nobis [illegible]: et Deus [illegible]
[illegible] modo [illegible] ut eo utatur, non a [illegible] neque enim Deus cum creatura
[illegible] habitum; Deus [illegible] beatus et quidem [illegible]
[illegible] Dei [illegible] creata voluntate ex eo quod dependet a [illegible], et [illegible] creata detenti-
va [illegible] sicut non [illegible], si habitus habet voluntatem ex eo, si [illegible] voluntatis detentivam

alius substitutus erat assignandus omnibus, quia aliunde etiam esset in ordine deducere congruum. Ad 1um dico Deum non dependere a creatura in operando quamvis ipsa a creatura determinetur; non enim Deus detrahit creaturam, quae a Deo movetur, Deo scilicet cum ipsa libere concurrente, unde creatura Deum detrahit aliquo modo dependentiam, indirecte, in creatura respectu Dei. Ad 2um similiter dico creaturam potius subjici, atque subordinari divino concursui quatenus sola detrahit suum actionem, quia non ipsa potest aliter detrahere, nisi simul detrahat concursus ab illo; sed autem concursus Dei detrahit a se non habet, sed a Deo recipit liberae voluntatis creaturae [illegible], unde actualis detractio est usus potestatis a Deo donatae, et consequenter usus est impedibilis a Deo, a quo non solum mediate sed immediate dependet. Disputatio 4a, de causa 2a efficiente. Caput 1 utrum substantia creata sit virtus immediate operativa. Sectio 1, praemittitur explicatio divisionis causae in principalem et instrumentalem

Disputatio 4.

De causa efficiente

Caput 1

Utrum substantia creata sit virtus immediate operativa

Sectio 1

Praemittitur explicatio divisionis causae in principalem et instrumentalem

Existere causas creatas efficientes diximus in initio disputationis 3ae, et ex ibi dictis constat etiam divisiones illius superest modo ut de ejus virtute dicamus, ad quod praemittenda explicatio causae efficientis in principalem et instrumentalem, igitur instrumentum potest 1o esse artificiale quod juxta explicatorem [illegible]. Potest enim illud, quod ratione suae figurae quatenus concurrit ad aliquem effectum ab solo concursu, sive spectat ad [illegible] aliud corporeum e loco ut vinere licet, cerra malleus, causa principalis huic opponitur est artifex. 2o potest esse morale, et scilicet illud, quod in aestimatione prudentum per se habet in effectum aliquem producendum ac si haberet virtutem physicam, ut scriptura publica, quae [illegible] ad obligationem solvendi vim operis alieni, per quam se habet in prudentum aestimatione ac si haberent vim physicam ad recuperandum ab debitore.

3o potest esse physice dispositivum, quod scilicet illud, quod concurrit disponendo, seu producendo physice dispositiones ad formam, non tamen attingendo sua virtute formam ut calor; [illegible] nostratum est instrumentum dispositivum, quia disponit ad formam quam non producit, huic instrumento opponitur pro causa principali illa, quae est causa formae. 4o instrumentum potest esse naturale at [illegible] hoc multipliciter usurpatur. 1o pro omni causa alteri subordinata, in quo sensu omnis causa 2a instrumentalis est et solus Deus causa principalis. 2o pro causa [illegible] inadaequata respectu effectus, dicitur praeter [illegible]-

seu causa sub ratione, cum juvamine agentis superioris ad operandum; in hac acceptione ille creatus dicitur causa instrumentalis actus supernaturalis ad cujus productionem juvamine indiget principii supernaturalis. 3° pro principio quo seu virtute, in ratione activa per subordinationem ad principium quod, illud scilicet quod ejusmodi virtutem habet; in hoc sensu oculus dicitur causa instrumentalis, homo vero causa principalis visionis.

Superest acceptio quarta causae instrumentalis, cujus ex pluribus rationes non conveniunt inter Auctores de voce, ea miscetur. Explicatio quam Thomistae recipiunt, docentes causam instrumentalem illam esse, quae agit virtute aliena seu motu virtutis derivato a causa principali; sic vero non illam, quae agit virtute propria admixta necessario aliena; causa instrumentalis licet inchoata, at non perfecta seu adaequata sit, tamen aliena non est, sed propria causa instrumentalis completa in ratione ipsius [illegible]. Haec insuper admittenda est expressio, quam pro ejusmodi causis Scotistae dederunt, docentes causam instrumentalem esse illam, quae principali famulatur pro assequendo fine et effectu principali, non deinde effective, sed disponendo ad illum aut alio quovis modo; causam vero principalem illam esse, quae in sui actione nulli alteri famulatur, effective et proprium assequitur effectum per propriam virtutem.

[Annotatio]

Admittenda est, quia ut ex ipsius propositione constat nulla alia causa instrumentalis stricte dabitur; instrumentaliter physice dispositive, hoc autem non stricte non est causa instrumentalis, de qua loqui mur. In[...] causa instrumentalis stricte talis est causa, supponitur enim in divisione causae efficientis in principalem et instrumentalem esse propria talis, ac proinde quaevis esse propria causa: causa instrumentalis est ut effective attingere effectum causae principalis, et deinde per virtutem seu [illegible]: quae enim illa quae actione non attingat effectum, non erit causa instrumentalis. Omissis aliis pluribus explicationibus.

Causa

instrumentalis stricte talis est ergo ea quae ex se habet virtutem inchoatam, et non exactam per se ab effectu: causa vero principalis est ea quae ex se habet virtutem exactam per se ab effectu, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] requiruntur ad rationem causae instrumentalis stricte talis, quorum quodlibet deficiente res aut non erit causa, aut non erit causa instrumentalis sed principalis. Sic quod habeat ex se virtutem inchoatam qua [illegible] [illegible]; si enim nullam virtutem de genere activo habeat, non erit proprie causa effectus, etc. id quod supponitur; quod haec virtus debeat esse inchoata, et non possit esse totalis, constat, quia si totalis esset non indigeret proportionari per causam principalem, at quae causa instrumentalis proportionari debet per principalem.

Ulterius notatur, quod scilicet causa instrumentalis ex se habere debeat talem virtutem, quia proprium est assumendi instrumentum, aliquam specialem rationem debet ex principio illius ob quam tale potius quam aliud assumatur ad principale [illegible]: ut in artificialibus [illegible] [illegible] [illegible] ratio talis ex parte instrumenti [illegible] alia esse non potest nisi virtus inchoata, quae talis sit de genere activo: [illegible]

Quia propositio ista specialis, quod instrumenta reperiri debent [illegible] in principio, vere reficiant adaequatam virtutem aliquam activam, qua sit causa instrumentalis [illegible] ad effectum principale producendum, vere pariter se haberet, [illegible] causa propria talis [illegible] quod vere [illegible] se habet [illegible] ad aliquid, non causa propria talis [illegible].

Insuper nec differret instrumentum naturale ab artificiali, hoc enim ad effectum concurrit non aliter, quam accipiendo motum ab agente principali, per quem non per se ipsum agit: sed non [illegible] instrumentum naturale non differre ab artificiali: [illegible] 2° quod requiritur [illegible] quod virtus ejus [illegible] causa instrumentalis de se habere debet non sit virtus per se exacta ad effectum, [illegible] dum clarius aliquid [illegible] non afferet [illegible] causa principalis et instrumentalis – nisi hoc existentia, aut non exigentia per se virtutis causae ad effectum, [illegible] causa instrumentalis [illegible] talis non differt a principali [illegible] hoc sit proprio causae [illegible] utrum dictis [illegible] differt [illegible] quod causa instrumentalis sit inadaequata, adaequata vero principalis, [illegible] quia divisio causae principalis et instrumentalis non [illegible] eadem ac divisio causae in adaequatam et inadaequatam, [illegible] quia datur [illegible] et datur causa principalis, quae inadaequata sit: [illegible]

Patet ex dictis, ab causis instrumentalibus absolute [illegible] proportionatam ad effectum, [illegible] proportionari, ut effectus ab illa [illegible] possit: [illegible] circa quam propositionem [illegible] et [illegible] causis instrumentalibus [illegible] proportionem, et elevari, per assistentiam exigentiam, simultanee [illegible] causae principalis, per utramque enim fit absolute [illegible] 2° causas effectus: sicut causa partialis [illegible] absolute [illegible] per assistentiam [illegible] et per virtutem partialem alterius causae, a quibus [illegible] adaequatus [illegible] 2ª, substantia creata, [illegible] virtus immediate productiva substantiae.

Sectio 2.

Substantia creata est virtus immediate productiva substantiae.

[illegible] consistit cum [illegible] et fere omnes [illegible] Thomistae [illegible] virtutem, qua ignis [illegible] immediate operatur adaequate identificari [illegible] ignis ita [illegible] ignis immediate dicatur operari, [illegible] suppositi et principii, quod quia [illegible] id quod operari dicitur [illegible] operatio juxta illud actiones sunt suppositorum: et quibus [illegible] sit principium quo [illegible] et [illegible] operandi quia [illegible] per [illegible] virtus [illegible] operativa; nulla [illegible] identificare virtutem immediate et proxime operativam, sed totam ejus virtutem, [illegible] principium quo proxime, et immediate operativum [illegible] identificari cum ignis [illegible], quae ideo [illegible] virtutes instrumentales [illegible] quibus

operatur substantia, similiter de aliis substantiis discurrendum.

Ex opposito asserimus totam virtutem immediate operativam qua substantia creata operatur non identificari adaequate cum aliquibus ipsius, sed ipsam substantiam esse immediate operativam, non solum in ratione suppositi et principii quod, et in ratione virtutis et principii quo proximi et realiter operativi: quapropter loquendo de igne v.g. respectu substantiae alterius ignis dicimus hunc ignem esse virtutem seu principium formaliter, proxime et immediate productivum substantiae alterius ignis, et ab illa hunc ignem denominari immediate productivum in ratione suppositi et principii quod, ipsi scilicet tribui actionem immediate ortam a virtute identificata cum hoc igne, per quam ignis producens constituitur.

Probatur 1° quia: solus calor v.g. non est virtus adaequate immediate productiva substantiae ignis, ergo substantia ignis est ~~virtus~~ immediate [adaequate] productiva substantiae alterius ignis, saltem inadaequate, quia specialis difficultas est an ipsa simul cum substantia immediate physice concurrat ad aliam substantiam producendam, ut postea videbimus, hoc ad praesens contra Thomistas solum intendimus substantiam creatam esse virtutem immediate physice productivam alterius substantiae. Probatur antecedens fundamento a priori sub his: virtus adaequate immediate productiva alicuius effectus debet effectum continere vel formaliter, ut supponit communis omnium, vel eminenter aut virtualiter ut supponunt aequivoci, sed solus calor nec formaliter, nec eminenter aut virtualiter continet substantiam ignis, ergo solus calor non est virtus adaequate productiva substantiae ignis.

Minor suadetur contra illos ipse a Thomistis demonstratam remotam quod non probat, quando cum virtus adaequata debeat dare omnem et perfectionem effectui, illum debet continere vel formaliter vel eminenter aut virtualiter; quia aut facit tradatur quia in his continentia formalis solum datur, cum sit in perfectione cum effectu, accidens autem specifice differt ab igne, de se debilior continentia eminentialis solum datur respectu effectus imperfectioris causa, substantia autem ignis productivi ratione nobilior est perfectior et nobilior: et denique continentia virtualis idem est ac aequivalentia in virtute seu perfectione respectu effectus, quae aequivalentia in calore respectu substantiae ignis non invenitur. Respondent 1° Thomistae, accidens esse quidem in ratione entis imperfectius substantia, non vero in ratione operativi.

Contra 1°, quia juxta Thomistas ratio ipsa adaequata in calore est totaliter virtus operativa, sed in ratione ipsius accidens est imperfectius substantia ratione

Contra 2°, quia ex perfectione entitativa effectus infertur perfectionem entitativam virtutis adaequate immediate productivae, quando ex calore ut octo producto v.g. infertur virtutem adaequatam immediate productivam illius esse vel alium calorem ut octo, vel aliam virtutem entitative perfectiorem: ergo ex substantia ignis producta recte inferri debet virtutem ei adaequatam immediate productivam illius esse vel aliam substantiam ejusdem rationis, vel aliam virtutem entitative perfectiorem, sed accidens entitative, seu in ratione entis, non est perfectius, nec aeque perfectum ac substantia. Respondent 2°

alii, causam principalem et operantem ut quod debere continere perfectionem effectus, principium ... ce-

perfectione, et loqui debet praestantia in vero virtutis principali, at operatur solum ut quoniam non esset sola; et debet assimilare effectum causae principalis. Verum dicendum quia etiam sit tota virtus communicata productiva substantialiter dicta in principio dicto ab principali, sed si sit virtus principalis erit causa principalis substantiae: et actus erit causa principalis substantiae proprie aequalis saltem perfectionis ac substantia, ita quod perfectionem effectus non excedit, neque eiusdem cum perfectione effectus, sed cum perfectione agentis principalis, verum est apud nos tribuentes agenti principali fluxum communicatum atque ut tota virtute principio quo, et virtuti propriae vicem eius substantia producta accipit totam suam perfectionem a substantia producente; falsum tamen deveniret esse; secunda Thomistarum non alterum substantiae virtute per se ipsum et communicate, et concursu alia substantia; quia hoc tota virtus sit accidenti, et ab hoc solum oriatur influxus communicatus cum substantia, hoc totam suam perfectionem haurit ab accidenti, proinde est principium cum accidenti ..., ejus effectu, deque cum substantia, quae nullam accipit perfectionem.

24 ... contra est 2° principium, quod ... communicatus effectus, strictus principium est effectus, quod principium remotum est, et solum radicale et non influxivum, non principium quo communicatum, et strictius dat esse effectui, sed principium remotum est solum radicale et non influxivum communicatum debet juxta (?) ... perfectionem effectus, et illam saltem aequale: ... principium quo adaequatum communicatum effectus debet ... perfectionem illius, at illam saltem aequare, et ... actus non operari, seu producere substantiam nomine proprio, sed nomine substantiae, quae est causa principalis: sicut prorex non operatur nomine proprio, sed nomine regis. ... aut aequalitas perfectionis substantiae, variatur sub nomine actus operari, non autem requiritur quod reperiatur statim ... accidenti sicut non requiritur, quod prorex sit ratione sui superior respectu subditorum, sed sufficit quod superior sit rex cujus nomine prorex operatur quod sit ...

Objicies ... hic, operari nomine proprio est operari virtute propria: sed actus operatur virtute propria, siquidem operatur per virtutem secum identificatam, ergo operatur nomine proprio. Respondeo: sed licet actus operetur virtute propria quatenus secum identificata, adhuc non operatur nomine proprio, quia non operatur ut agens principale, sed ut substitutum, et instrumentum substantiae ... illud ... actus non posse operari ut substitutum, et ut instrumentum substantiae, nisi supponat a substantia aliquam ... virtutem, per quam ... cujus ... operari nomine substantiae sicut ... ... accipit ab artifice ... ... adjuvatur ad secandum: Respondeo ... requiri ... non operari nomine substantiae ... a substantia virtutem ... substantia ... hujus virtutis, ... substantiae ad ... ad ... hoc ... substantia ... substantia operatur: ex quo actus esse substitutum substantiae virtute ... propria ...

in qua constitetur cum substantia secundum quod ad illa emanat possidetur et vocatur illa permanenter.

Sed si hic aliud praeter tres in video nisi cum accidens etiam si emanat a substantia alia possideatur et ipsa radicetur sit constitutive perfectius substantia et virtus proportionata ad producendum substantiam, quia propter uti proportionata habet deberet referre a substantia aut virtute aliquid super additum aut saltem deberet conservari per aliquid influxum proprium substantiae in genere communicatae simul cum reddi in effectu substantialis. Sed cum falsum sit juxta Thomistas, nec accidens virtute proportionata ad substantiam producendam in substantia, quia accidens radicatur, ergo [illegible] principale respectu illius unde sit titulus aequalis principalis, quem tantum substantiae tribuunt, est titulus sine re, quia nec ab ipsa oritur influxus communicatus, nec communicat additum, de se et constitutive, et proportionato virtute aliquid, quia proportionetur ad substantiam producendam. Unum sic titulus sine re est, sicut titulus regis, sed nec conferret communicare, nec mixtae, quatenus communicare in praeat alteri potestatis ad [illegible].

Propter eandem rationem accidens requirit operari nomine substantiae, nec ut substitutus substantiae, sicut servus in operatur nomine illius ad [illegible] communicato unde etiam fit textus argumenti Scoti manere sua vi, nam etiam si plurimus ornaretur titulis accidens in Thomistis non titulo superficiales, et penitus exotici, [illegible] et perfectionis additis respectu substantiae in absolute requirit omnem adaequata virtus communicatae productivae substantiae, quia nemo dat quod non habet.

Exemplum potius est contra adversarios quam contra nos, et ideo a paritate urgeo Thomistas: nam potiori titulo possunt facere per se ipsum moraliter quod praeter nomine regis possit facere, ergo substantia potiori titulo potest facere physice communicate quod accidens potest facere nomine substantiae. Ergo 2° a [illegible]: praeter requirit facere moraliter nomine regis, ad nec requirit facere moraliter per se ipsum, ergo nec accidens poterit facere physice nomine substantiae, id quod substantia requirit facere per se ipsam, sed juxta Thomistas substantia requirit communicato per se ipsam producere physice aliam substantiam, ergo nec accidens nomine substantiae. Mitto alias [illegible] alias sectione 3a objectiones.

Sectio 3.
Objectiones.

Objicies 1°: potentia communicata operativa specificatur ab operatione, sed substantia requirit specificari ab operatione cum hoc status, ergo substantia non potentia communicata operativa. Retorquetur: potentia radicativa specificatur a suis proprietatibus, sed substantia requirit specificari a proprietate, quod est absurdum, ergo substantia requirit esse virtus radicativa additis. 2°: omnis potentia productiva specificatur ab effectu, sed [illegible] infinitus requirit specificari a finito, nec accidens a substantia, ergo [illegible] infinitus requirit esse virtus productiva creaturarum, nec accidens virtus productiva sub-

tertio. Directe possit 1ᵃ responsio negando maiorem; quia licet virtus operativa respiciat operationem, eam respicit solum ut viam et purum [illegible] ad effectum substantialem, a quo specificatur, non autem ab actione seu operatione.

Verum omissa tali solutione respondeo 2° distinguendo maiorem: potentia immediate operativa specificatur intrinsece ab operatione, nego; extrinsece, concedo maiorem; et distinguo minorem, 1° negata, 2°, nego consequentiam; licet enim operatio accidentalis requirat specificare intrinsece substantiam, quia specificatur intrinsece rei suae principia illa per quae intrinsece constituitur, potest tamen specificare extrinsece illam quia hoc aliud non est nisi quod sit signum ad cognoscendam causam et principia ipsius. Instat Palacio, specificari extrinsece ab aliquo dicit ordinationem et mensurationem; sed tanta perfectione pollet existentia specificativa; ergo solum specificatur extrinsece ab operatione, et a Deo ipsum id quod est per se ordinatur ad operationem et ad eius finem, sed substantia requirit per se ordinari ad operationem et ad ejus finem. Probatur minor: substantia dicitur absolutum et ad se existens: ergo [illegible] ordinari etc. 2°: substantia est per se solum ordinata a natura propter se ipsam seu propter actum existendi, sed non est ordinatum a natura ad actus duplicis lineae, existendi scilicet, et operationis: ergo.

Respondeo distinguendo antecedens instantiae: dicit ordinationem et mensurationem per mensuram intrinsecam, nego; extrinsecam, subdistinguo: dicit extrinsecam mensurationem rationis consequentis, nego; rationis cognoscibilis, concedo; sicut enim omnipotentia extrinsece mensuratur per creaturas quatenus per creaturas cognoscimus omnipotentiam, creaturae que sunt mensura extrinseca omnipotentiae non ut est in se, sed ut est a nobis cognoscibilis, ita operatio accidentalis potest esse mensura extrinseca virtutis operativae quatenus per operationem cognoscimus existentiam talis virtutis, quod licet non sit cognoscere virtutem ut est in se, secundum totum quod est in se, est tamen cognoscere virtutem illam ut a nobis per operationem cognoscibilis est. Respondeo 2° omissa concedo minorem, nego minorem substantiam, et ad 1ᵃᵐ probationem dico nego ablatam, ut absolutum opponitur relativo praedicamentali, posse ex suis principiis referri, et sic ordinari, seu dicere ordinem ad aliquid extrinsecum, patet quia ipsa substantia creata, quae dicit ordinem ad Deum, licet quid absolutum sit, constat dicto.

Ad 2ᵃᵐ probationem concessa maiori, et parte posita in ea sic: quia non requirit per se ordinari ad actum existendi et alios, et ad operationem, quod falsum est juxta Thomistas: nego minorem [illegible]. Quod sicut voluntas secundum Thomistas dicta ab anima ordinatur ad amorem, et odium, intellectus ad apprehensionem, judicium et discursum, qui sunt actus diversi, ita nullum erit inconveniens quod virtus substantialis immediate operativa ordinetur ad existentiam, et operationem licet sint actus distincti seu diversae lineae. Instabis: si operatio esset actus substantiae, esset 2ᵘˢ; nam existentiam [illegible]; sed operatio non est actus 2ᵘˢ: ergo. Probatur maior 1° quia actus primus et 2ᵘˢ [illegible] a potentia [illegible], sed existentia, et operatio non ita [illegible]: ergo. 2°: quia si operatio esset actus 2ᵘˢ supponeret potentiam specificatam; sed non supponit quia potentia operativa specificatur ab operatione: ergo.

Distinguo maiorem: si operatio esset actus substantiae esset actus secundus in executione, concedo; in intentione, nego: operatio est actus 2ᵘˢ in executione, quia supponit principia rationis existentia [illegible] non vero est 2ᵘˢ in intentione: quia potentia operativa,

cum sit pōa vera et realis, quae respicit operaones ut existentia, sic licet hōo exerceat prius ope-
raones per rationem eius definitione eius 1^rio^, verius tamen respectu stao et rationem, ut
dicendum de Thomistis de suo actu operativo, licet enim hoc esse 1^rio^ respi: ad existentiam, et ope-
rationem existentia tamen de actu 1ra, in executione operao vero 2us, ut patet supposita propositione ais mis-
ris.

Ad 1^a^ probationem maiorem distinguo maiorem: actus 1us et 2us in ratione distinguitur a pōa sub-
eadem ratione formali, omitto. Actus 1us in ratione, et 2us in executione, nō maiorem: quia eadem essentia
quae juxta Thomistas de causa materialis existentia pōt ēē causa efficiens operaonis ut videre
de essentia actus operativi. Ad 2^a^ probationem distinguo maiorem: si poneret essentiam specificatam
adequate, sed adequate nō maiorem, et minorem in primo sensu, ergo: sed in 2°.

~~dumpletur eodem genere~~ Objicitur 2°: actus, et pōa
debent ēē eiusdem generis sed actio productiva substantiae de genere accidentali ergo pōa produc-
tiva substantiae de genere accidentali, retorqueo et mutatis mutandis subjungo, ~~et pōa~~ sed pōa ope-
rativa per vos de genere qualitatis, sed operao actus in genere qualitatis, et sic ac-
tio, et qualitas nō erunt duo duo genera, seu praedicamenta diversa; Resp. maiorem tit-
lum Scotus sed contra ipse Divus Thomas dicit 7, quaestio 1^a^, articulo 2° apud Ferrandum dicens
nō oportet quod in eodem genere ponatur pōa, et actus praecipue in pōis activis. Loco et in pa-
vis addo apud Thomistas, exemplum evinces falsitatem maioris: nam juxta illos pōa respectiva qu-
alitatis, et aliorum accidentium nō de aliis, sed substantia, et quidem similia.

Objicitur 3°: proprium est, opera-
ri principaliter substantia, ut principium immediatum nō pōt reperiri per identitatem in substantia creata; quia
de perfectio propria solius Dei, agere principaliter immediate per suam substantiam, unde si creatu-
ra ita operaretur eēt actus purus, et Deus qui sed nō asserimus licet enim opus illud de se
nō explet imperfectionem et Dei meriat per identitatem pōa tamen trahi per substantiam creatam
et ita trahit imperfectionem explere, quapropter falsum de praedicatum ejusmodi, pro-
prium ēē solius Dei, falsum in super de substantia creata, ipsam operatam, ēē actum pu-
rum, quia nō eo ipso extrahitur a ratione dependentis a Deo in essendo et operando: sicut Thomistae
ipsi dicunt de esse isto, operari substantiam ut principium immediatum. Qui licet imperfectionem ex se nō ex
plicet, et in Deo reperiatur, trahitur tamen ad accidens imperfectionem explet.

Et confirmatur: quia
licet sit proprium solius Dei agere per suam essentiam, aut substantiam, tamen per rationem exclu-
dentem dependentiam ab aliquo nō vero proprium solius Dei agere per substantiam suam, tamen per
suam seu rationem formalem excludentem aliam rationem, in cuius pōt operari immediate substantiam, quod
deberet adversarii probare: unde de novo Thomistas urgeo licet calor v.g. per suam essen-
tiam causat, in 2° sensu immediate principaliter calorem aliud nō amittit rationem creaturae, quia
adhuc manet cum ratione quantitatis limitati dependentis ab alio in essendo, et operando.

similiter de substantia creata dicendum. Et confirmatur; si substantia creata esset immediate operativa, haberet virtutem activam summe perfectam, et sine limitatione: quod est Deus. Probatur ans: quia limitatio, seu imperfectio, vel receptibilitas, vel potentia receptiva, sed virtus illa non esset potentia receptiva cum esset activa: nec esset receptibilis, si quidem non reciperetur in substantia, cum qua identificata supponitur; nec limitata vel [illegible] cum non sit subordinata ad operandum respectu recipere virtutem activam [illegible] suum actum: ergo.

Nego ans. Ad probationem 1o, respondeo [illegible], [illegible] [illegible] imperfectio [illegible] [illegible] ab [illegible]. 2o [illegible] a [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible], quia [illegible] virtus esset receptiva proprio [illegible], et proprium [illegible] quod immaterialiter habet. Quia ejusmodi virtus esset posse identificata cum potentia [illegible] [illegible] reperitur in materia, nec ratio [illegible], quia materia respiceret virtutem talem, ut actum substantialem, hinc est tali immediate subordinaretur, licet non subordinaretur immediate ad agendum. Confirmo 2o: quod quae in superioribus sunt [illegible] identificata, in inferioribus sunt divisa, seu distincta; sed in Deo identificantur substantia, et virtus operativa: ergo in creaturis distinguuntur.

Confirmatur 1o: quia sicut Deus est sua virtus operativa, ita [illegible] est sua operatio: sicut repugnat substantia creata, quod sit sua operatio, repugnabit etiam creaturae, quod sit sua virtus operativa. 2o in creatis esse et operari distinguuntur ratione principii essendi, et operandi. Ratio consequentiae: quia bene valet ab actu ad potentiam: confirmatur retorquendo 1o, ut supposita maiori [illegible] sed in Deo identificantur substantia, et principium quo principale agendi: ergo in creatis distinguuntur ratio principii quo principaliter agentis, et ratio substantiae. 2o: in Deo virtus et substantia identificantur; in Deo: ergo in creatis distinguuntur: utraque consequentia apud Thomistas non tenet: unde patet paralogismus illud [illegible] absolute loquendo falsum esse, solum [illegible] verum erit de illis praedicatis, quae cum identificata positive respiciunt infinitam perfectionem, praeter autem hoc, substantia, virtus immediate operativa, quae identificata non exigunt infinitam perfectionem, vel hoc [illegible]: sicut de praedicatis in retorsionibus adductis dicendum est ad versarios.

Ad 1am probationem respondeo, quod si ans loquatur de operatione ad extra falsum est propter suppositum falsum, quod scilicet operatio ad extra identificetur cum Deo, si vero loquatur de operatione ad intra nego ans, [illegible] [illegible], [illegible] ratio propter quam Deus est sua operatio ad intra, est quia sua identificat omnem perfectionem simpliciter simplicem, qualis est scientia, et amor summi boni. 2am probationem retorquendo: esse, et operativum, et operari distinguuntur: ratione distinguuntur principium essendi, et principium operandi: quia ab actu ad potentiam bene valet, directe confirmatur, nego [illegible]: quia principium essendi non est aliquid distinctum ab ipso esse, sed [illegible] quod formaliter dat esse [illegible] principium essendi, et id quod principium essendi est principium, quo est operativum, ut fatentur adversarii in calore, in quo identificantur principium [illegible] cujus est calor, et principium operandi calorem: ergo.

Ex dictis patet nullam esse probationem in argumento illo, cujus solutio recte valere ab actu ad potentiam quoad praecisionem: unde cum esse et operari distinguuntur solum praecise: [illegible] esse et operari distingui possunt et sic retorsioni

respondendo adversarii, plura alia obijciunt quae facile ex dictis solvi possunt adducunt enim experientias alias, in quibus productio substantiae tribui debere videtur accidentibus eo quod non adsit substantia, cui attribui possit talis productio. Ad generaliter respondeo recurrendum esse ad causas universales, ad quas recurrunt philosophi communiter, et ad regulam Divi Thomae, sicut ipsi Thomistae recurrere debent ut causas superiores, cujus nomine omnes operantur ad effectum quidquid autem in hac quaestione, de mente Divi Thomae respondendo non clare stat. Certe pluribus locis Thomistis favet, in alijs non obscure a nobis est, et sententia nostra omnino tergenda.

Denique objiciunt Physici [illegible] generationem [illegible] sequitur [illegible] ex alteratione [illegible] substantias [illegible] alterationis generatio ex substantia [illegible], 2° libro de [illegible], et [illegible] nihil agere aut pati, quatenus ignis aut aqua aut [illegible], calidum, [illegible] quatenus [illegible]. [illegible] alteratione [illegible] substantiae [illegible] praeparare [illegible] ducere [illegible] ad qualitates [illegible] pertinet [illegible] ducere. Ad [illegible] Physici [illegible] nobis [illegible]. [illegible] elementa [illegible] alteratione [illegible] ad [illegible], et [illegible] a quo, et ad quem generationis, [illegible] a nobis [illegible].

2° locus [illegible] dicit [illegible] agere [illegible] qualitates [illegible] substantia qua [illegible] in qualitate; [illegible] substantia qualia [illegible]. Substantia ignis calorem [illegible] alteratio, [illegible] substantiae [illegible] qualitas, quae [illegible] a qualitate [illegible] sequitur generatio [illegible] et immediate ad [illegible] substantia, [illegible] facile exponi posse: [illegible] substantia non producat immediate substantia [illegible] denominative illa producere, [illegible] ignis calefacit [illegible] igitur aliquid [illegible] nostra sententia [illegible]. Sectio 4. Utrum accidens sit productivum [illegible] inadequate substantiae?

Sectio 4.

Utrum Accidens sit immediate productivum saltem inadequate substantiae?

Affirmant patres [illegible], [illegible], et alii; negant vero Scotistae, et nostri [illegible] communiter, cum quibus [illegible] [illegible] nostra [illegible], quod [illegible] substantia ignis non est adaequata virtus productiva alterius ignis: [illegible] calor, nec inadequate est productivus substantiae ignis. [illegible] [illegible] adaequata productiva alterius substantiae ignis [illegible] necessitate, et [illegible] virtus etiam inadequata ad substantiam producendam. [illegible] substantia ignis est virtus productiva alterius ignis, [illegible] adaequata

perfectione ignis producendi, neque ex parte recipientis ignis producendi, nec ex parte actionis qua producitur, nec ex parte ignis productivi, relinquitur ergo ut causa creata productiva substantiae ignis sit adaequata virtus productiva alterius ignis; sed constat ex dictis pro dicta requisita causa, quae sit adaequata in [illegible] adaequata actu.

Hinc autem quoad 1am partem constat ex dictis: quoad 2am patet quia substantia ignis est causa univoca alterius ignis, ergo est aequalis perfectionis cum effectu; quoad alias autem partes certum debet esse [illegible] non [illegible] adversari [illegible] titulus, seu ratio vi cuius detur exigentia caloris tanquam virtutis inadequate ut ignis [illegible] producatur. Respondeo probando, et ratio est in cadere, virtus talis inadaequate productiva ignis datur, est 1o substantia ignis ob limitationem virtutis productiva [illegible] substantiae. 2o calor ignis est qualitas [illegible] substantiae. 3o [illegible] producat, [illegible] reddet [illegible] [illegible] [illegible] adaequata [illegible] sed [illegible] [illegible] sicut [illegible] limitatio perfectionis, limitatio haec substantia non [illegible] virtutis adaequatae, [illegible] calor est [illegible] perfectionis, et tamen [illegible] non [illegible] limitatio haec [illegible] virtutis calore, ut [illegible] alterius caloris [illegible] superest ex substantia, et calore, est limitatio perfectionis, et [illegible] ipsos est virtus adaequata.

Nec 2am hypothesim reiicit [illegible] calor ignis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calore [illegible] producit, [illegible] requiritur [illegible] virtus inadaequate [illegible] productiva substantiae. Nec 3am urget: quia etiam [illegible] et [illegible] productus ignis, et tamen [illegible] inadaequate productiva ignis producit [illegible] dices: sicut [illegible] habet substantia [illegible] [illegible] operari [illegible] [illegible] [illegible] modus [illegible] ignis [illegible] requirit [illegible] sine calore [illegible] operari sine calore, [illegible] [illegible] producit [illegible] et adjuvari [illegible] calore: [illegible] productivus caloris non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calore; [illegible] producentur ignis.

Prima objectio praesupposita et [illegible] concurrere [illegible] active, cum igne ad producendum alterius ignis, cum sine [illegible] nequeat [illegible] aliter consistere, ac proinde nec operari, [illegible] [illegible] [illegible] requirit operari [illegible] calore [illegible] dispositivo concurrente [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ultima [illegible] adversarium, nam licet ignis [illegible] calore ut [illegible] [illegible] [illegible] producat [illegible] [illegible] objectio [illegible] [illegible] [illegible] ligno, aut aqua virtute productiva ignis, quia [illegible] substantia [illegible] [illegible] [illegible] aut lignum, [illegible] aqua [illegible] quia licet [illegible] [illegible] productivus caloris [illegible] producit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] producitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] virtutis [illegible] producere substantia, quia [illegible] [illegible]

substantia, nec vis virtus partialis non debet esse equalis perfectionis cum effectu, sed propter rationem relationis naturae ex qua constat disparitas cum alias causas secundas, quo admittitur deveniendum. Sectio 5.a de principio quo immediate productivo accidentis, ~~constituto explicato substantiam creatam esse virtutem immediate~~.

Sectio 5

De principio quo immediate productivo accidentis.

Constat explicato substantiam creatam esse virtutem immediate productivam substantiae, rogatur modo quid sit virtus immediate productiva accidentis, dico 1.° cum communi scholasticorum ~~[illegible]~~ et naturalium contra Thomistas, substantiam creatam esse virtutem immediate productivam accidentis intra se. Probatur 1.° ratione desumpta ex experientia quia quando aqua est calefacta separato igne restituit se in pristinam frigiditatem, haec immediate producitur ab ipsa substantia aquae, ergo substantia est immediate operativa accidentis intra se. Probatur 2.° substantia aquae habet sufficientem proportionem ut ipsi tribuatur productio frigiditatis, et non datur aliud cui tribui possit illa productio, ergo ipsa substantia aquae est radix physica frigiditatis, ergo debet esse immediate productiva frigiditatis intra se, respondent Sabelius, productionem illam tribuendam cuidam qualitati occultae praesidenti in ipsa substantia aquae. Contra est

quia qualitas haec occulta adhuc occulta est, et quamvis semel se offerat Sabelio promptius iterum se abscondit, aliter respondent communiter Thomistae argumento nostro, ~~[illegible]~~ dicentes titulum radicis in aqua ~~[illegible]~~ respectu frigiditatis, vere sufficere ut productio frigiditatis tribuatur aquae, quia passiones producuntur ~~[illegible]~~ a radice per naturalem resultantiam et emanationem, quae non est actio radicis circa passiones. Sed contra est quia si emanatio non esset productio in divinis ubi una persona non procedit ab alia per dimissivam productionem productio non recte diceretur emanatio communi Theologorum ut re vera dicere, ut videre est apud Patrem Martinum Perez de Trinitate et recte Divus Thomas confundit productionem cum emanatione, ergo si passiones emanant a substantia producuntur ab illa. Probatur: emanatio accidentis est productio, sed non ab alio quam a substantia a qua emanat, ergo.

Maior patet non magis propria
Probatur: nam effectus de novo existens physice de novo immediate producitur, dari autem ~~[illegible]~~ sed est de novo existens physice: ergo vi alicuius productionis emanativae. Minor est productio. Probatur: ~~[illegible]~~ minor, ergo sentiunt omnes passiones substantiae produci ad generationem substantiae per quandam actionem hoc solum intervenientem discrimine, quod actio illa primario tribuitur substantiae, secundario vero ad passiones. Sed contra est, quia ad hanc actionem generationis aquae, sive ex qua generatur non frigiditas in ipsa, at deinde desinit frigiditas non manet actio generativa ipsius, cum omnino completa maneret actionem deficiente termino ipsius ergo. Respondent: desinit frigiditas in aqua per consequens intendit actionem quandam virtualem productivam frigiditatis licet non datur quandam virtualem actionis productivae aquae.

[illegible] contra etiam est, quia virtualitates istae realiter distinguuntur vel realiter inter se identificantur. Hoc 2° dicendum non est: aliter nunquam deficeret virtualitas productiva frigiditatis manente virtualitate productiva aquae, quod est contra. Si autem realiter identificantur, unum [illegible] deficere manente altero. Sit ergo virtualitas productiva frigiditatis, [illegible] appellamus [illegible] productivam frigiditatis, quae condistinguitur ab actione productiva aquae, a diversa [illegible] proveniens [illegible], ut re vera proveniret [illegible]. Probabimus, nam aqua a Deo producta et conservata producit in se frigiditatem. Dices: quod dat formam dat consequentia ad formam; aqua producens formam producit proprietates formae ipsi connaturales.

Respondeo [illegible] loquendo aliud non esse proprietates [illegible] per actionem productivam formae, quia non sunt immediate productae a generante, sive producente formam, sed [illegible] mediate, et active, et in virtute, et sic dat consequentia ad formam producens formam, mediate scilicet, et in virtute quatenus dans formam dat virtutem producendi proprietates, et radicem physicam earundem proprietatum: sic quoque arbor dicitur dare fructus, quatenus in virtute et causa illos dat. [illegible] apud Thomistas a substantia ad distinctionem relationis [illegible] ad ipsum dat, mediate [illegible] active, et in virtute.

Dico 2°: substantia creata est principium quo immediate productivum accidentis extra se [illegible], ita [illegible] Pater Oviedo, et Peinado contra Thomistas, quibus veniunt plures ex nostratibus. Supponimus hic plures substantias creatas esse cum accidentibus ex se operativis, calor enim in igne est productivus caloris, [illegible] in aqua producit calorem in manu applicata, [illegible] etiam apud Scotistas, et [illegible] substantia non [illegible] in se accidentia operativa esse principium quo [illegible] accidentium, quae ad praesentiam ipsius in extraneo subiecto producuntur, ut communiter dicitur de sole producente extra se lucem, quae a luce solis produci non potest, nam ut communius docetur lux non est qualitas operativa. His suppositis loquendo de substantia habente accidentia operativa probatur nostra assertio: substantia ignis v.g. est principium productivum caloris in se ipso: ergo et caloris in extraneo subiecto. Probatur consequentia: calor productus in subiecto extraneo est eiusdem speciei cum calore, quem ignis in se producit.

[illegible] calor ipse productus ratione sui non magis postulat produci in igne ~~~~~~~~ quam in extraneo subiecto, quia non est maior ratio, cur in [illegible] [illegible] substantia ignis [illegible] productiva caloris est [illegible] applicata [illegible] dum huic subiecto [illegible] applicatus calor, [illegible] substantia ignis est principium quo productivum caloris in extraneo subiecto. [illegible] Dices: calor ignis est virtus proportionata, cui tribuatur productio caloris in ligno, et [illegible] capite [illegible] substantia admittatur partialis ad talem productionem: ergo ignis non est productivus caloris extra se; ergo substantia habens accidentia operativa non est principium quo productivum accidentis extra se ipsam.

Probatur: [illegible] substantia, [illegible] immediate productiva accidentis, et [illegible] modus operandi [illegible] non sit perfectio modo operandi [illegible]; et [illegible] nihil [illegible] substantia non sit immediate operativa: [illegible] substantia non est operativa accidentis in extraneo subiecto. Probatur antecedens: [illegible]

modus congnoscendi obscure, mysterium trinitatis non sit perfectior modo cognoscendi illud clare, et ex lumine gloriae possit causare notitiam claram illius mysterii, quae possit causare cognitionem obscuram: ergo a paritate. Respondeo, concedo antecedens objectionis, et nego utramque consequentiam scilicet ergo calor ignis sit sufficiens virtus productiva caloris, nec indigeat substantia ignis ut partiali virtute, nihilominus substantia ignis est virtus productiva caloris extra se, nam calor in alieno passo producendus est ejusdem speciei cum calore quem ipse ignis producit; at aliunde non apparet unde deberet limitari virtus ignis, ut non possit producere in ligno illum eundem calorem, quem potest producere in se.

Observa hic omnes operationes in substantia operativa non impedire hujus virtutis, nec in actu exeat, sed substantiam et omnes ad operare sensus, et per eundem actionem producere omnes extra se. Ad secundam, nego antecedens, et ostendo quod operationis, non est. Differentias est, nam modus cognoscendi clare et cognoscendi obscure diversificat specialiter ipsos effectus producibiles, cognitio enim clara est effectus specifice diversus ab obscura, unde nil mirum, quod diversa principia requirantur. at effectus immanenter productus, et productus transeunter scilicet calor, specifice sunt iidem; insuper modus operandi transeunter non est improportionatus substantiae productivae caloris: ergo sicut potest ignis in se producere calorem, poterit producere similem specifice calorem in alieno subjecto, et ratio est, quia causa productiva effectus de se non in naturalis est a posse illum producere in passo producto illum ut non desit aliqua ratio limitationis ejusmodi virtutis. Caput 2 de causa obedientialiter productiva effectus.

Cap. 2.

Sectio unica.

De causa obedientialiter productiva effectus.

Diximus causam dividi in naturalem et obedientialem, naturalis, de qua ut in pluribus hucusque loquuti sumus, est, quae ut effectum producat non indiget auxilio, sive ~~fluxu~~ juvamine agentis superioris ordinis illam ad effectum elevantis, obedientialis est obedientialis est illa, quae absque auxilio, et elevatione agentis ordinis non potest ad actum productionis reduci, causa obedientialis, quae denominative, et formaliter talis esse potest, effective sine ablative et similiter ~~potentia producere~~ per auxilium, vel principium superna[turale] Deus facit: quod si subditum et obedientialis causa illa, quae altioris juxtas providentiae et auctoritatis viribus, et aliquid alterare illius quibus ab universali natura juvari potest, non posset exire in actum illum, ipsum elevatur.

Jam de facto causa obedientialis quando per actus Adamus quando naturaliter et supernaturaliter Dei peccatoris, voluntas enim nostra per auxilium illud gratiae, et reliqua principia supernaturalia, vere et proprie efficit actus supernaturales. Praecipua, et quidem difficultas in tali est, quod sit obedientialis actiua partialiter in mediate influat in actus supernaturales, quod vero principium deus sit tota virtus

proxima, et immediata agendi. Suppositio haec supponitur ab aliis Theologis in tractatu de visione beata, nostra doctrina contra Thomistas, principium elevans non esse totam virtutem immediatam, sed debere simul cum potentia elevata esse partialem virtutem immediatam ad effectum supernaturalem producendum.

Praecipua hujus veritatis probatio desumitur ex Tridentino sessione 6 canone 4 ubi damnatur, qui dixerit, liberum hominis arbitrium a Deo motum et excitatum nihil omnino agere, sed veluti inanime quoddam mere passive se habere: quo loco ut ostendit Eruditissimus pater Ripalda, transcriptis Calvini verbis, Concilium statuit contra Calvinum (non negantem voluntati rationem principii, quod in actus supernaturales) plus aliquid, quam complementum denominationis, ut praedictos, neque enim Calvinus negavit aliunde unquam quod devitavit, unde voluntas creata velle per suam volitionem, quibus per supernaturalem quandam denominatione salvatur ratio principii immediati et denominative talis, quam Thomistae voluntati tribuunt in actus supernaturales: ergo Concilium debuit plus requirere immediatum complementum voluntatis in actus supernaturales.

Confirmatur: potentia elevata, nisi radicet principium elevans, similiter hoc in illius influxu, nisi sit per se immediate causa principii elevantis, similiter hoc immediate a Deo causatur, nisi in principium principale operationis juxta Thomistas, neque principium elevans supponitur a potentia elevata, neque huic subordinatur, quod utrumque apud Thomistas requiritur ut potentia elevata comparetur ad principium elevans sicut principale ad instrumentale: ergo si potentia elevata immediate non influat in actus supernaturales, nec immediate nec naturaliter, nec principaliter reperitur. Denique ratione agat, et vere velit, in anima quodammodo mere passive se habere, quod a Concilio damnatur.

Non minus efficax, et magis philosophica ratio desumitur ex vitalitate et libertate plurium actuum supernaturalium, anima enim vere, formaliter proxime, et immediate vivit per suos actus vitales, quamvis supernaturales, neque etiam constituit actualis formalis, et immediata vita, et quidem non alterius quam ipsius animae, voluntatis, et intellectus immediate per illos: at qui vivere consistit in operari: ergo anima proxime, formaliter et immediate operatur et producit suos actus vitales quamvis supernaturales. Confirmatur: quia actus supernaturalis petit fieri immediate a principio supernaturali: ergo quia liber et vitalis petit fieri immediate a principio libero et vitali.

Opponunt 1º: actus supernaturales superant vires naturae: ergo nequeunt partialiter saltem immediate fieri per vires naturales. 2º potentia obedientialis non attingit effectum supernaturalem, cum superior esse debeat illo: ergo potentia obedientialis non influit immediate in effectum supernaturalem. Ad 1um respondetur, quod sicut effectus vitalis quamvis superet vires principii non vitalis, et hoc non attingatur nihilominus potest partialiter immediate causari a principio non vitali, ut patet in petitione partiali incausata ab speciebus intelligibilibus, quae sunt non vitales, et sicut effectus spiritualis, quamvis superet perfectionem principii materialis tamen potest fieri partialiter a principio materiali, sic effectus supernaturalis quamvis superet vires totius naturae mundi sibi et sibi relicte, sive a Deo non elevatae, potest nihilominus, et debet fieri partialiter a virtute naturali.

Ad 2º sequitur, effectum supernaturalem sicut non sequitur effectum esse non vitalem, aut corporeum esse et materialem, quamvis principium partiale

rale sit et ratio est quia ut aliquid sit naturale requiritur, quod non sit supra naturae vires, sed intra vires naturae efficaci ter [illegible] et adaequate [illegible] ad effectum, efficiens absolute, et simpliciter dicatur [illegible] aliquid supra vires naturae, [illegible] ut effectus naturalis sit necesse est quod causa per se requisita ad talem effectum sit absolute naturalis, ut autem hoc absolute naturalis sit requiritur quod nihil supernaturale includat, unde si causa includat aliquid supra naturae vires, quibus etiam [illegible] aliquid naturale, [illegible] absolute supernaturalis evadit. [illegible] ad [illegible] dico, quod ut forma [illegible] [illegible] [illegible] effectum suum, [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible], et hoc [illegible] vires [illegible] [illegible].

Placet aliquibus hic [illegible] [illegible] illam quaestionem de creatura scilicet elevabili ad producendum per creationem et a quo [illegible] elevari possit ad producendum [illegible] utraque difficultas, aut [illegible] [illegible] quaestiones [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] nobis dicendum est. [illegible] [illegible] de causa finali, et exemplari. [illegible] [illegible] definitur, et dividitur finis.

Disputatio 5
Apendix de causa finali et exemplari
Sectio 1
Definitur et dividitur finis.

Finem attingimus, dum ad finem devenimus, sive ad causam finalem. [illegible] de fine [illegible] [illegible] prout [illegible] [illegible] ad [illegible] res dicat ordinem ut ignis ad [illegible], sed de fine prout est [illegible] [illegible] [illegible], illud definit Aristoteles 2° metaphysicae [illegible] 9, finis est, cujus gratia cetera fiunt. Ubi [illegible] cujus gratia [illegible] [illegible] propter quod. [illegible] [illegible]: propter quod [illegible] aliquid fit, sanitas est finis et causa finalis: quia propter sanitatem [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] aliter [illegible] definiunt, finis motivum objectivum ad sui [illegible] per [illegible], motivum objectivum [illegible], quia finis, seu causa finalis non movet physice, sive per [illegible] physicum, sed objective, seu [illegible] [illegible].

[illegible] ad sui [illegible] [illegible] finis ab [illegible] [illegible] seu motivum [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] movere ad sui [illegible] [illegible] bonitas [illegible] [illegible] movere [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] objectum [illegible] motivum amoris non [illegible] finis [illegible] non movet ad sui [illegible] [illegible] media [illegible] finis movet ad [illegible] [illegible] et [illegible] media [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] sanitas [illegible] [illegible] et [illegible] medicalis [illegible] [illegible] ad [illegible] sanitatis.

[illegible]

Sectio 2a

An finis quatenus constituatur saltem partialiter per cognitionem.

Supponitur nullum obiectum prosequi a voluntate, nisi sub ratione boni, et nisi cognitum; voluntas enim ut communiter dicitur non fertur in bonum non precognitum, iuxta illud nihil volitum quin precognitum. Quaeritur, an finis quatenus constituatur saltem partialiter per cognitionem. Communior nostratium sententia tenet, cognitionem finis esse solum ~~cognitionem~~ conditionem applicationis, et approximationem virtutis, finis adaequate constitui [illegible] volitiva voluntatis [illegible] per cognitionem oportet, [illegible] nostri [illegible] cum suis, cum quibus recentiores Thomistae [illegible], ex quibus aliqui [illegible] virtutis causativae finis constituere partialiter cognitionem et bonitatem, cuius sola [illegible] cognitionem communis sententia a nobis probatur: sola bonitas finis movet ad amorem finis et ad illius requisitionem per media; sed ratio movens ad amorem finis, et ad illius requisitionem per media, est virtus causativa finis; ergo haec est sola bonitas.

Maior constat: quia si illa bonitas non vere cognita proponitur per cognitionem finis, solum autem movet ad amorem quod per cognitionem proponitur. Probatur: quia ratio movens ad amorem finis, et illius assecutionis per media est id per quod finis constituitur, sive id propter quod ut assumendum aliquid sit; sed id propter quod ut assumendum aliquid sit est virtus causativa finis, ergo.

[illegible] solum convenientia cum [illegible] et amabilitas obiecti [illegible] id propter quod finis amatur, et [illegible] ratione [illegible] gratia utilis ad finem assequendum: [illegible] bonitas finis [illegible] virtus causativa illius. [illegible] constat: quia finis cum finis sit id propter quod effectum aliquid [illegible] virtus causativa illius [illegible] solum [illegible], per [illegible] obtinere, [illegible] id propter [illegible]. [illegible] constat etiam: quia solum convenientia cum subiecto, et amabilitas [illegible] sanitate [illegible] voluntatem [illegible] sanitas [illegible] cognitione [illegible] amatus [illegible] ratione [illegible] ratione [illegible] illius sanitas, [illegible] propter [illegible].

[illegible] ratio [illegible]

[illegible] et ratio finis [illegible] [illegible] et ratio formalis: quia [illegible] cognitio [illegible] [illegible] solum applicat et proponit qualitatem [illegible] [illegible] voluntas [illegible] cognitio solum se habet per modum applicationis [illegible] vi cuius bonitas [illegible] constituitur [illegible] formaliter [illegible] causans [illegible] solum [illegible] sit vis motiva [illegible] non dat [illegible] voluntati [illegible] motivam [illegible] non movet [illegible] apprehensio [illegible] cognitio, seu apprehensio voluntatis fal[illegible] partialiter [illegible] non movet [illegible] voluntatem [illegible] habet voluntatem [illegible] aut [illegible] seu cognitione; ut cum [illegible] bravo, aut chi[illegible] merica [illegible] operatur.

Respondeo, [illegible] cognitione proponente [illegible] bonum, [illegible] falso applicatur subiecto, [illegible] bonitas [illegible] cognitione [illegible] apprehensionem [illegible] et materialiter [illegible] apprehensionem formaliter [illegible] movet [illegible], aut [illegible] movet ut [illegible] apprehensionem [illegible]

[illegible] cognitio [illegible] movet ut quo [illegible] [illegible] non movet ut [illegible] propter [illegible] operatur. [illegible] voluntatem [illegible] ad electionem mediorum [illegible] finis [illegible]

[illegible] finis [illegible] non movet voluntatem; [illegible] movet [illegible] finis [illegible] et [illegible] voluntatem [illegible] constituitur [illegible] per quod [illegible] ratione [illegible] finis et electionem [illegible] ratione [illegible] enim [illegible] cognitio finis [illegible] cognitione [illegible] dicere [illegible] partialiter [illegible] non sit [illegible] cum cognitione [illegible] operatur.

[illegible] finis [illegible]

quo superius, et per modum apprehensionis ad ut [illegible] et per modum virtutis, non iuxta hanc distinctionem, praeter quam [illegible] finis [illegible] per [illegible] [illegible] per apprehensionem [illegible] tionis movet ut quo ipsius [illegible] obiectum movet [illegible] et [illegible] virtutem sic calore [illegible] ignis ad [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] causa [illegible] [illegible] ad [illegible] sicut actio effectiva [illegible] [illegible] per quam [illegible] denominatur [illegible] [illegible] effectivum [illegible] constituit [illegible] actio [illegible] virtutis [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] finis [illegible] propter quam finis habet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] vero [illegible] [illegible] sive [illegible] causa [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] venit [illegible] deinde bonum proponitur voluntati per [illegible] [illegible] [illegible] voluntatis [illegible] bono proposito [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amor [illegible] volens [illegible] et ex [illegible] [illegible] [illegible] desiderium boni propositi, [illegible] [illegible] [illegible] sequitur [illegible] mediorum [illegible] [illegible] medium ad finem [illegible] [illegible] medium [illegible] seu [illegible] a voluntate, hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluntas et quo voluntas posse [illegible] executionem [illegible] [illegible] sequitur executio [illegible] hoc fit, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gaudium de adeptione finis, [illegible] Dico

[illegible] causalitas [illegible] [illegible] [illegible] absoluta seu absolutum desiderium finis [illegible] [illegible] [illegible] finis [illegible] [illegible] [illegible] devere [illegible] quo, sicut [illegible] [illegible] [illegible] causa [illegible], quia [illegible] id quod effectus fit. [illegible] docetur [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] et alii apud Cardenium. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex propositione boni [illegible] finalitas [illegible] [illegible] [illegible] finalitas deinde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] finalitas [illegible] [illegible] finalitas. Probatur 2a [illegible] pars: [illegible] [illegible] finis, [illegible] [illegible] [illegible] ne, [illegible] [illegible] amor finis propter [illegible] [illegible]

[illegible] causalitas [illegible] finis [illegible] id quo [illegible] [illegible] effectus finis ut talis; [illegible] [illegible] sequitur [illegible] [illegible] sequitur electio, electione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] efficax [illegible] sit [illegible] finis; [illegible] finis [illegible] causalitas finis [illegible] hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effectus finis [illegible] [illegible] [illegible] finis [illegible] ut talis.
Dico 2o: [illegible] et electio [illegible] finis ut finis, executio vero [illegible] [illegible] [illegible] electionis [illegible] effectus [illegible] finis [illegible] [illegible] effectus [illegible] [illegible] hoc doctrina [illegible] [illegible] pars [illegible] quia [illegible] [illegible] de mediis ad finem quia finis [illegible] finis [illegible] causa [illegible]

et quia connotata est per connexionem et subtractionem non mixta quia connexio, quae est vel causalitas, connotatur in tali.

Electio actio fit quia finis trahitur et licet connexionem et electionem mixtas faciat, electionem dicatur esse, tunc autem causa quinimmo ipse finis, est causa quaerendi electionis; non in ipsa electione causa, sed per accidens ad electionem aliquando fungitur; tunc enim electio est electio finis, sed vero executio mediorum. sit effectus mediat finis operativus; connexionem finis et executionem mediorum mediat electio, quae est ipsa effectus finis et ideo causa executionis mediorum, potest enim electione efficaci executio sequitur; ideo finis mediate efficit finis, similiter de executione discurre.

Secundo dicitur ... non ... est causalitas finis, ipsa finis executio, seu physica actio, ut operetur subjecta sub connexione finis, ... quia per executionem finis datur resolutio et electio, et ideo effectus finis; sed quae causalitate finis nullus datur finis effectus, quia effectus finis non est sui negatio, sed effectus ... connexio finis non effectus, et ideo causalitas finis, quae est quia ... finis effectus est fine ipso ... sicut de actione ... causae efficientis ... effectus, et quae est id quo causa efficit, ita etiam connexione finis ... efficiatur a fine, ... ideo sit effectus finis, et sit id quo ... finis causat suos effectus, ... sit effectus finis non tollit ipsum ... causalitas ... respectu suorum effectuum.

Dices 2º: connexio finis est actio volitiva: ergo non est causalitas finis, ... sicut executio mediorum ... finis apud ... causalitas finis, quibus fit actio pro executione ita actio volitiva est causalitas finis: et sic voluntas et finis sunt causae diversae ... per ... causalitatem ... dicitur causa, cuius operatio ... actio non est, et ... ipsa non est activa, nisi per ... Neque licet causalitas finis actio physica sit a voluntate procedit, non ideo procedit physice a fine, sicut actio eductiva est causalitas causae efficientis a qua physice procedit et formalis causalitas materialis, a qua physice non procedit.

Dices 3º: dicitur de gaudio sub ... ad finis ... effectus finis, ... dicendum, judicio gaudium esse effectum divinum ... desiderantis finis, sed ... boni ... de fine secuto. ... non excludit causalitatem finis ut finis, id est ut desiderabilis; ... est effectus finis ut finis; ... quia ... effectum finis ut finis excludere causalitatem finis ut talis, ... ideo gaudium est effectus ... voluntatis finis quo ... non possidebatur ... finis erat, et ... possessio ... Sectio 3ª aliqua dicenda.

SECTIO. III.

Aliqua Dubia

Primum est quod malum ut malum possit esse causa finalis. Affirmant nominales, et inclinat Scotus apud Eximium; verum hoc sententia communiter est, et ab scholis merito rejecta, ut monet Eximius, quia repugnat Aristoteli, et Sanctis Patribus, quorum axioma est, neminem intendere malum operari. Ratio est quia malum quia malum nihil est conveniens inclinationi naturali voluntatis, et voluntas fertur ad appetibile quod est bonum, ut docet Sanctus Damascenus et D. Thomas 2° physicorum, ubi docet, finem et bonum idem esse; hinc quando voluntas propter malum aliquid operatur, malum non est finis, quia non est ratio propria propter finem; res est bonum ad quod voluntas tendit per media quae eligit, sed potius est tunc apparens.

2um est: quod bonum sub ratione dictum honestum, vel utile, et delectabile possit habere rationem finis? Respondeo cum omnibus, bonum honestum et delectabile quia talia habere posse rationem finis, bonum autem utile quia tale, non posse. Prima pars constat ex eo, quod bonum est, quod est propter se appetibile, et aliquid propter ipsum appetibilia; similiter bonum delectabile, nec dicendum est honestum non esse per, et ex se expetendum, sed propter honestatem, quia talis honestas ex se appetenda non est, sed est tamen propter se appetibilis, quod bonum utile dicitur. Divus Thomas 1a parte quaestione 5a articulo 6 ubi ait, utilia non esse amabilia propter se, et ratio est quia utile ut tale est medium ut tale, sed medium ut tale requirit esse finem. Hinc licet voluntas operatur, mota ex utilitate medii, non tamen mota totaliter quia non est medium simpliciter, sed ab utilitate medii trahitur, sed quia a bonitate medii trahitur, alias non traheretur ab utilitate.

3um est quod bruta animalia operentur ex fine: affirmat Pater Arriaga, et Raius apud Patrem Aguilar: negat Sententia communis, quia a nobis probatur, bruta sunt ratione, et discursu carentia: ergo non possunt proprie operari ex fine. Probatur consequentia, proprie operari ex fine requirit discursum. Probatur 3°: proprie operari ex fine est eligere media propter finem, id est, unum bonum alteri praeferre, non solum affective, sed etiam judicative, sed eligere unum bonum alteri praeferre judicative requirit esse discursum: ergo.

Hinc quando ovis fugit lupum, fame, siti, et naturali impulsione extra extinctionem periculi vexata fugit, quia ab horrore non sua apprehensione figurae lupi, sed aspectu lupi crudelitatis: nec fugit facta collatione fugae cum salute, ut loquitur Divus Thomas 1a parte quaestione [illegible] articulo [illegible], per quod ovis naturalem colligit ad necessitatem non sequitur proportionem et utilitatem ad finem, sed naturali

substituatur ad colligendas paleas potius quam lapides, exemplum sit famelicus amans: amat proprium corporum, amat simul quaerit, invenit [illegible] arripit et deglutit, non tamen ex fine proprio corporum quem amat: quia vel nil de illa cogitat, vel si cogitat non cogitat utilitatem sibi ad vitam conservandam, neque simul ad vitam ut rarius ordinat: sic bruta operantur naturaliter sibi utilia, sed non ordinant unum ad alterum, ex proportione, aut ex utilitate. Sectio 4 quid sit causa exemplaris.

Sectio 4

Quid sit causa exemplaris?

Quod idea Graecorum Latinis dicitur forma, sive exemplar definitur communiter sic: exemplar est forma quam exemplum imitatur ex intentione agentis determinantis sibi finem, ita Aug. lib. 83 quaestione 46 et [illegible] de veritate artic. 1. Dividitur exemplar in externum, et internum. Externum est id quod sensibus obiectum imitandum proponitur, ut qui architectus communiter sibi proponunt exemplar antiquum, quod similiter [illegible] referunt, et illud de mente, et conatur ut enim dicit Seneca ep. 66 nihil enim refert utrum foris habeatur exemplar ad quod referat oculos, an intus quod sibi ipse concepit, et posuit.

Inquiritur, an exemplar internum consistat in [illegible] forma reali seu cognitione operis efficiendi quae repraesentatur active, seu forma repraesentata per cognitionem. Prima sententia docet consistere formaliter in solo actu activo pro hac sententia Tholos. et Scotus. [illegible] docet consistere in solo actu reali, ita [illegible] et alii. [illegible] docet exemplar adaequate utrumque includere, et [illegible] [illegible] expressione [illegible] ita P. Granado [illegible] et Aguil. [illegible], placet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] singulariter praestans [illegible] quaestione 15 art. 1 ideam esse formam, id est [illegible] rei faciendae, quam [illegible] habet artifex [illegible] esse [illegible].

[illegible] [illegible] nihil aliud quam repraesentatio rei faciendae proprie, et [illegible] dirigit ad effectionem operis [illegible] [illegible] causat [illegible] causa exemplaris [illegible] [illegible] consistit [illegible] seu reali [illegible] rei faciendae. [illegible] ad causam exemplarem spectat dirigere actionem agentis ut [illegible] [illegible] et non casu, et [illegible] [illegible] [illegible] exemplatur et fabricatur: [illegible] artifice [illegible] plura possunt [illegible] ad aliquid [illegible] [illegible] exemplar externum [illegible] [illegible] huius exemplaris. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non requiruntur ad operis effectionem, siquidem artifex [illegible] [illegible] [illegible] artificium [illegible] [illegible] ad 3, scilicet, rei faciendae active, [illegible] [illegible] et [illegible] non dirigit [illegible] [illegible] rem quae facienda est non est illa quae dirigit, sed ad quam dirigit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] proponitur, sed facienda [illegible] nihil [illegible] [illegible] cognitione [illegible] [illegible] proprie est, unde dirigit ad effectionem operis.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] artifex [illegible] operatur; [illegible] artifex operatur, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Pater Rivator, sed ut artifex operetur non ex causa exemplari aiunt cognoscere [illegible] cognitione facta per modum obiectivi [illegible] ad [illegible] operis licet ut ita operetur necesse non sit, sed [illegible] dirigit [illegible] ipsum, quo aiunt dicto exemplari, [illegible] solum non differt Doctor Eximius, si haec reflectio [illegible] dirigendo artifex perfecto modo utitur suo exemplari: nihilominus Eximius requirit, et ex ipsa reflexione non esse relatum quod exemplar cognoscatur ut obiectum quod, sed satis esse quod cognoscatur ea [illegible] reflexione quo quilibet actus, [illegible] se [illegible] ratione cuius dicitur cognosci, [illegible] ipso ut quo, [illegible] ratione cuius dicitur ex [illegible] cognitio [illegible] latere non potest.

Obicies 1°: virtus causativa finis non [illegible] cognitionem, ergo nec virtus causativa causae exemplaris: nego [illegible]. Disparitas est: quia ideo virtus causativa finis non [illegible] cognitione [illegible] bonitate obiecti, quia finis causat alliciendo voluntatem, at vero causa exemplaris causat dirigendo, et hoc proprie convenit cognitioni operis non [illegible] [illegible], ideo virtus exemplaris [illegible] cognitione operis faciendi. Nota cognitione practica operis faciendi non esse imaginem [illegible] [illegible] illius, quia cognitio non fit ex directione operis, sed hoc potius fit ex directione cognitionis. Nota 2° causalitatem adaequatam causae exemplaris consistere [illegible] actione effectiva operis ut sub cognitione [illegible] exemplar, et motu a cognitione directiva operis. reliqui sex Phisicorum libri.

Reliqui 6
Phisicorum libri.

Post hos Aristoteles duobus Phisicorum libris de principiis et causis [illegible] naturae [illegible] de proprietatibus, seu attributis corporis naturalis, ut recta postulat methodus, et ordo [illegible] instituit, [illegible] 3° libro disserit [illegible], de motu, et de natura infiniti, 4° agit de loco vacuo et tempore, 5° ubi et [illegible] plura iterum de motu tractat, atque de [illegible] oppositione. 7, et 8° (licet septimus Phisicorum librum [illegible] non scripsisse aliqui dicunt) a visibilibus rerum [illegible], et [illegible], ad Dei [illegible] [illegible]; agit itaque de Deo, seu primo motore, de subordinatione mobilis ad mobile &c.

Autores licet non eodem, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sex Phisicorum libris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nos [illegible] unica [illegible] [illegible] [illegible] concludemus. [illegible] miscellanea [illegible] sex Phisicorum libros. Disputatio 1ª de [illegible] communi, et [illegible] particulari sectio 1ª definitur, et dividitur [illegible], propria quae communia circa ipsius naturam exponuntur.

Controversia miscelanea in sex Phisicorum libros.

Disp. 1

De infinito in communi et in particulari.

Sectio 1.

Definitur et dividitur infinitum, præcipua quæ communia circa ipsius naturam exponuntur.

Infinitum definivit Philosophus lib. 3° textu 63: dicendo, cujus aliquid semper est extra. Aliqui quam [illegible] quæ ipsum definiunt cujus nihil est extra, hæc autem [illegible] rejicit Philosophus dicens, non infiniti sed perfecti definitio est. Nec aliter [illegible] Philosophus, cujus nihil extra est non infinitum est, sed cujus aliquid semper est extra: ac si diceret Philosophus explicans [illegible] infiniti definitionem, infinitum est quod successiva numeratione nequit exhauriri, ut communiter [illegible] relinquit, quod successive numerata a duabus successive quantitate, restat alia, et alia sine fine numeranda, hoc [illegible] dicitur, quod infinitum caret fine, et non habet terminum, id est est tale, cujus semper aliquid est extra et quod nequit pertransiri successiva numeratione.

Dividitur infinitum [illegible] tale, sive [illegible] linea, sive perfectio, et [illegible] esse [illegible], et [illegible] infinitum [illegible] quod, seu [illegible] genere; primum est quod [illegible] positivo [illegible], [illegible] linea [illegible] et [illegible] perfectionis Deus est [illegible] genere [illegible] infinite perfectus [illegible] linea [illegible] perfectio [illegible], vg. [illegible], aut [illegible] divina, quæ [illegible] positivo dicit [illegible] et [illegible] perfectionem sine perfectione [illegible] linea. Infinitum [illegible] quæ [illegible] positivo [illegible] non est caret tamen [illegible] aliquibus [illegible].

[illegible] de infinito [illegible] de infinito [illegible] quid modo loquimur, quod dividitur infinitum numero [illegible] et perfectione. [illegible] collectio [illegible] infinitis unitatibus, quo non possit numeratione percurri. [illegible] aut esset [illegible], cujus dimensio careret fine, linea vg. [illegible] extensa, et [illegible] puncto ultimo, [illegible] esset creatura [illegible] aliqua perfectione [illegible] non haberet, [illegible] esset [illegible] perfectionibus omnibus creaturæ, vg. virtutes productiva [illegible] dividi [illegible] solet infinitum [illegible] syncategorematicum, et categorematicum [illegible] categorematicum seu [illegible] quod [illegible] componitur ex pluribus [illegible] finitis, sed potest [illegible] infinito augeri categorematicum, seu [illegible] actu est id, quod [illegible] componitur [illegible] finitis [illegible] partibus.

[illegible] est, [illegible] ex [illegible] categorematici [illegible], [illegible]

augeri possit numero additis aliis, et aliis sine termino

sitque 2° est infinita quaedam multitudo vg. si hoc de facto existeret, subdividitur adhuc infinitum in categoricum, et syncategorematicum per se, et per accidens tale: per se, et essentialiter tale est illud, cuius infinitudo reduci nequit ad actum ut est infinitudo aeternitatis a parte post per accidens tale est cuius infinitudo posset reduci ad actum, ut est infinitudo angelorum si possibile sit infinitum categoricum in numero posse insuper infinitum aliquid ex utraque parte tale, ut illud, quod ex neutra parte habeat terminum aut finem, ut est aeternitas a parte ante, et post, aut ex una parte tantum tale ut illud, quod ex una, non vero ex alia parte habeat finem vg. duratio animae nostrae aeternum.

Circa infinitum probatur est, finitum additum finito non facit infinitum: ratio, quia aliquod finitum infinitum posset successiva numeratione percurri atque adeo infinitum non esse, probatur assumptum: quia post successivam numerationem [illegible] finiti (quod ut patet per infinitum possit successiva numeratione transiri) posse etiam numerari additum finitum [illegible] si finitum additum finito faceret finitum infinitum posset successiva numeratione percurri. 2a probatur est, infinitum ex ablatione fit, non posse nec sit infinitum sed desumitur ex praecedenti: quia si ablata una parte finita finita erat quae restat infinitum constaret tantum partibus finitis: non est infinitum.

3a est Quodlibet infinitum est infinities infinitum, nec posse esse simul tantum infinitum, hoc probatur communiter admittitur naturam [illegible] a Patre R. Apostolo probatur, infinitum non solum non posse successiva numeratione percurri accipiendo singulas unitates, sed nec accipiendo singulos ternarios, quaternarios, etc. quia sicut sub quibuslibet unitatibus numeratis superessent infinitae unitates, ita sub quibuslibet ternariis, quaternariis, et caetera, sicut si non superesset infinitum ex ablatione finiti redderetur finitum, quod patet itaque in quolibet infinita multitudinis sunt infinitae unitates, in quolibet infinitae unitati sunt infinita binaria, sicut binaria est numero distincta unitates etiam numerabiles in [illegible] et infinito sunt igitur infinita binaria ternaria etc. unde quodlibet erunt infinitum est infinities infinitum. Hic

ex quibus est, ut existimat P. R. Apostolus, quod Deus ex tot infinitis [illegible] non posset destruere unum altero manente, quia non est assignabilis Deus non posse destruere unum infinitum non destructo illo eodem quod destruitur: sed si Deus manente infinito unitatum destrueret infinitum binariorum, destrueret hoc, hoc non destruendo: sed assignari non est Deum posse destruere infinitum binariorum manente infinito unitatum. minor patet quia manente infinito unitatum manent binaria infinita: siquidem manentibus unitatibus infinitis manere deberent numeri omnes excogitabiles, quia omnes numeri non nisi ex unitatibus constant; hae autem infinitae sunt sufficiunt ad omnes numeros [illegible] infinitos destruere [illegible], et non destrueretur infinitum binariorum. Inquiri-

tur hic, an unum infinitum possit esse maius, vel minus alio, aut illi aequale. Negat communis sententia ex Divo

Thoma 1a part. quaest. 7o art. 3o ad 3um ubi ipsius dicit per se notum dici; quantitatem quandam propriet[atem] infiniti, quod non sit aliud majus infinito: ideo quando dicitur pro[positio] circa infiniti nam habetur ratio resoluta, cujus 1a partis ratio est quia quod dicimus majus, vel minus, vel excedit, vel exceditur: quod exceditur habet terminum; quia nihil potest excedere aliud, nisi terminum illius pertingat, et ulterius progrediatur. Rursus ut unum dicatur excedere aliud debet dari aliquid, quo praecise ablato illa duo maneant aequalia positive, et ut dicantur duo positive aequalia, debet dari aliquid, quo praecise ablato ab altero ex illis maneant inaequalia; sed hoc nequit fieri inter infinita: quia intelligibile non est quod sit illud quo ablato duo extensiones maneant aequales, aut inaequales, nisi intelligatur terminus ad quem utraque perveniat et ultra quem una progrediatur, et altera non, quinimo terminos infinito repugnat, siquidem quocumque assignato restant alia, et alia in infinitum numeranda.

Si dicas contra 1o: personae Divinae sunt quoque aequales, sed sunt infinitae; ergo inter infinita potest dari ratio aequalitatis. Respondeo per aequalitatem in divinis personis aliud non intelligere catholicos, nisi quod personae divinae habeant eandem rationem absque excessu unius supra aliam, non vero intelligere aequalitatem positivam, et absolute talem alioqui personae divinae essent diversae rationis. Instabis inter aequale, et inaequale non datur medium, ergo infinita vel sunt aequalia, vel inaequalia, nego consequentiam, quia datur medium per exclusionem utriusque: solum enim buenant contradictorie aequale, non aequale, sicut etiam inaequale, et non inaequale, unde de infinitis verificatur non esse aequalia et non esse inaequalia; non tamen verificatur esse aequalia, aut inaequalia. Instabis iterum infinitum ... [illegible] ... numerandum: ...

Ratio ... quia esse majus ... dicitur ... unius cum altero, et per ... non evenit infinitum ... Dicas 2o ... tot ... capillorum fore majus infinito ... semel ... in infinitum, et aliud ... majus alio, respondeo ex ... non fore plures capillos quam horas, quia ratio majoris, et minoris nequit cadere in infinitos numeros.

Nec valet paritas quia infinitum ... hominum ... potest dici infinities infinitum, et infinitum capillorum millies infinities infinitum, quatenus ... ar potest assignari ... capil[lorum], at cum utrumque infinitum sit infinitas infinitum nequit esse majus alio; etiam dic (si termini tot, quot, numerales a propria significatione ...) fore esse capillos quot horas quia utraque multitudo aeque innumerabilis. Sectio 1 de infinito syncategorematice tali.

Sectio 2.
De infinito sincategorematice tali.

Error fuit aliquorum apud ... 2a disp. 2a metaph. sec. 17a ... non

posse producere creaturas alias praeter eas quas produxit Deus, ā speciebus quas ā dividuis, error sic dignatur, ā Stilio Martinez in sectione 15, probabiles judicat dicendus apud Thomistas Deum non posse creare alias species rerum, praeter eas quas produxit. Nihilominus tamen, et Theologi communissime supponunt creaturas possibiles et a Deo factibiles esse infinitas, et ratio est, quia virtus omnipotentia cujus creaturae sunt participationes est infinite participabilis: ergo posita quacunque finita participatione adhuc omnipotentia est plus et plus infinite participabilis, sed quaelibet pro creatura est participatio finita omnipotentiae: ergo quaelibet creatura posita adhuc omnipotentia est plus, et plus participabilis sine fine: ergo adhuc sunt possibiles sunt infinitae creaturae, quae plus, et plus participent de divina perfectione atque adeo possibile est infinitum categoricum ~~optimum~~ rerum creabilium. Inquiritur tamen an sit possibile infinitum syncategorematicum in perfectione, hoc est an repugnet creatura omnium possibilium ~~optima~~ plura seu majora perfectione.

Si creatura haec repugnet possibile erit infinitum syncategorematicum in perfectione, si vero non repugnet illud infinitum non erit possibile non repugnare creaturam perfectissimam omnium rerum possibilium docent apud Thomistas Doctores Durandus et Aureolus, et in ea clinat Scotus ex opinione Mastrius. Pater Maria disp. 13 physica, contra sententia communissima est inter Theologos cum Divo Thoma, et pluribus alijs apud Patrem Suarez.

Probatur sententia haec ipsius autorum nam quaelibet determinata creatura possibilis infinite distat a perfectione divina: ergo supra quamlibet creaturam determinatam possibilis est alia et alia, quae magis, ac magis participet de perfectione divina: ergo non est possibilis creatura omnium possibilium maxima. Probatur 1a consequentia: Deus est sua simpliciter infinitum perfectionum est infinite participabilis secundum perfectionem a creaturis: ergo cum quaelibet creatura infinite distat a divina perfectione supra quamlibet determinatam erit possibilis alia et alia sunt tamen, quae magis ac magis participet de divina perfectione. Confirmatur: a collectione infinita infinitarum partium possunt plures et plures sine termino accipi ergo a perfectione simpliciter infinita potest plus, et plus sine termino participari: ergo non est possibilis creatura una qua non sit possibilis alia, et alia sine termino plus, et plus participans de divina perfectione.

[illegible] ... [illegible] ... tamen apud [illegible] ... argumenta [illegible] ... et retorquet rursum pro ratione ... collectio omnium creaturarum possibilium est finita participatio divinae perfectionis, et infinite distat a Deo, ... non sequitur quod extra [illegible] collectionem sit possibilis alia creatura plus participans de divina perfectione: ergo ... creatura sit finita participatio divinae perfectionis, et infinite distet a Deo, non sequitur quod supra quamlibet creaturam determinatam sit possibilis alia et alia sine termino plus participans de divina perfectione.

Respondet ... do [illegible] collectio omnium creaturarum possibilium est ... perfectione ... creatura ...

participari divinae perfectioni, sed: nunquam dari tantum, quod excludit communitas creaturae quarum quaelibet est ab alio: et participari adaequate in ratione, quia in collectione omnium creaturarum possibilium datur infinita categorematice creaturarum aequaliter se excedentium omni et nulli perfectioni, et nulla datur adaequate, qui finita [illegible] non sit possibilis alia et alia sine termino. Ipsa deinde maior ratio differentiae ex eo quod quaelibet creatura in perfectione essentiali creaturae sit finita participatio divinae perfectionis non refertur ad rationem, ex eo quod sit adaequata finita participatio, non [illegible], nam [illegible]. At vero creatura omnium maxima esset adaequata participatio finita divinae [illegible], [illegible] adeo ultra illam deberet esse alia, et alia perfectiones sine termino, propterea [illegible] virtus [illegible] ne tamen [illegible].

Arguit 2°: Deus potest producere creaturam summe perfectam quam potest producere: hoc propositio [illegible] videtur vera [illegible] producat illam Deus, talis creatura, licet omnium maxima, non [illegible] habetur [illegible], si 2a posset Deus producere aliquam perfectiorem illa, quae supponitur summe perfecta, [illegible] [illegible] pro [illegible] nullo supposito [illegible], quod licet videatur identica, est de subiecto non supponente, sicut propositiones hae [illegible] [illegible] Deus producere quam potest producere, Deus potest producere aliquam [illegible] ratione aeternitatis a parte [illegible] quam potest producere: propositiones istae sunt de subiecto non supponente [illegible] talis est propositio [illegible].

Arguit 3°: repugnat omnes creaturas creari a creatura: ergo aliqua non creabitur, et haec est omnium maxima. Probatur quia repugnat omnes creaturas produci a creatura, quia datur [illegible] [illegible] [illegible] hic [illegible], et theoria [illegible] causae increatae: ergo repugnat omnes creaturas [illegible] a creatura, quia datur medium creaturis; sed hic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] doctior [illegible], et plus doctior [illegible]. Dicitur: repugnat omnes creaturas collective sumptas creari a creaturis, [illegible] distributive sumptas, nego [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] creatura divisive sumpta, quae non habeat aliquam perfectionem omnes tamen collective sumpta non habent supra se aliquam perfectionem [illegible] praeter omnes collective [illegible] alia creatura.

ex eo quod dantur simul infinitae

creaturae [omnes] omnes recte [illegible] extra collectionem dari aliquid [illegible] [illegible] [illegible] producat aliquam [illegible] creaturas, et [illegible] [illegible] ceteras [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ergo extra collectionem omnium creaturarum possibilium datur aliud [illegible] omnes creaturas, quod sit [illegible] creaturarum [illegible] [illegible], quia si ex [illegible] [illegible] creaturae, hoc ipso quod non est ab alio extra collectionem datur mediate [illegible]: at ex eo quod sit possibilis [illegible] categorematice creaturae perfectiones [illegible] sine termino non [illegible] mutuus excessus [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] numeri minores, et maiores sine termino non [illegible] esse possibiles duos numeros, qui se mutuo excedant.

[illegible] obiicit: [illegible] collectione omnium creaturarum [illegible] [illegible] supra possibilis [illegible] [illegible] Deo [illegible] ratione alicuius creaturae [illegible] infra collectionem [illegible] [illegible] creatura [illegible] omnium possibilium maxima. [illegible] possibilis

de creatura in aliquo genere ita perfecta, ut in illo non sit possibilis perfectior alia: ergo possibilis est aliqua creatura qua perfectior possibilis non sit alia. Respondetur negando consequentiam, negando antecedens: quia summa perspicuitas illius collectionis stat in eo, quod possibilis non sit alia perfectior et perfectior illa collectione, seu nego quod inter Deum et collectionem illam omnino infinite non conveniat alicui creaturae collectionis, sed collectioni ut tali, insuper retorquetur objectio: quia in collectione omnium numerorum possibilium datur summa possibilis perspicuitas ad numerum infinitum ut adversarii judicio: ergo in illa collectione dabitur numerus finitus omnium possibilium maximus; sed hoc negatur et recte ab adversariis; nullus enim est possibilis numerus finitus, quo major alius finitus possibilis non sit. ergo.

Ad tertium permissa doctrina quoad omnia, nego consequentiam; quia ex eo, quod unio hypostatica non sit perfectius possibile in detracto genere unionis non infertur quod data aliqua finita participatione divinae perfectionis non sit Deus infinitus participabilis secundum perfectionem a creaturis, et hoc infertur ex possibilitate creaturae qua perfectior simpliciter non sit possibilis alia. Quaeritur hic: an sit possibilis creatura omnium possibilium minima? huic quaestioni ratione praevenit atque ita finita possibilitate creaturae omnium possibilium maxima, 1º a parte, possibilis est creatura omnium minima: ergo et omnium maxima, 2º ab [illegible] venisti si non sit possibilis esset creatura omnium maxima aliqua creatura contineret sub se infinitas species aequales in perfectione: ergo esset infinite perfecta, quod implicat. Probatur consequentia: quia ut creatura excedat aliquam perfectionem ut unum debet esse perfecta ut duo, et ut perfecta ut duo excedat debet esse perfecta ut tria et sic facta calculatione ut excedat infinitas creaturas aequaliter imperfectas debet esse infinite perfecta.

In proposito durior mihi est negativa sententia, sed congruentia nobis est affirmativa cum gravioribus Recentioribus, itaque sit conclusio nostra: possibilis est creatura omnium possibilium minima. Probatur: quia sicut ex eo quod quilibet numerus detractus finitis fieri possit descensus usque unitatem ex qua non possit fieri ulterior descensus; ita ex eo quod quaelibet creatura sit finitae perfectionis possit fieri descensus usque ad aliquam ex qua fieri non posset ulterior in perfectione descensus; sed hoc erit omnium minima: ergo. Ratio a priori; quia omne finitum quod tale exhauriri possit per ablationes finitas; ergo deveniri potest ad terminum perfectionis creatae infra quem alia perfectio non sit possibilis: ergo possibilis est creatura omnium minima.

Modo ad ~~[illegible]~~ 1um ex argutis propositis responsio negando consequentiam, nego antecedens a retorsione paritas evincitur liquido possibilis est numerus finitus omnium minimus, ergo et possibilis est numerus finitus omnium maximus, quod adversarii negant, itaque disparitas est quia ut esset possibilis creatura omnium maxima requirebatur quod perfectio finita non posset amplius et amplius augeri, et hoc implicat cum infinita perfectio Dei sit amplius et amplius sine termino participabilis, ut vero non esset possibilis creatura omnium minima requireret quod finita perfectio sit et amplius, et amplius sine termino minui, et hoc implicat, quia de ratione perfectionis finitae est posse per finitas ablationes exhauriri.

Ad 2um nego consequentiam: quia tota possibilitate creaturae nulla creatura possibilis creata haberet sub se infinitas species aequales in perfectione graduali contentas, sed omisso hoc negatur consequentia, ad probationem respondetur 1º excessum perfectionis [illegible]

r. n. arimetice, sed geometrice, hoc est ex aliqua proportione. Confirmatur, quia vitio cia... obti perfecti ut duo perfectior est visione esse clara obti perfecti ut unu, et vitio esse clara obti perfecti ut tria perfectior est vitione obti perfecti ut duo, eo quo non conficitur sed vitio esse clara obti infinite perfecti, qualis est vitio beata, sit infinite perfecta ut est certum, non est. Et sicut hic nil conficit calculatio, ita non conficit argumento opposito. Respondeo posset dici opposito hoc ... quia infinitas species aequaliter perfectas ac perfectionis infinito semper quod semper ... infinitas species; non tamen esse infinite simpliciter perfectionis, ... quia plures perfectiones ... habere, ... quia non continet eminenter perfectiones, ... omnium specierum perfectionum esse, ita respondet Patres Licé, et Pérrado, sed quidquid de hoc sit colligitur ... sive possit, vel non possit creatura omnium minima, ... possibile creatura omnium maxima;

... alia possibilis creatura omnium minima ... a nobis objicies: ... imperfectione divine omnipotentiae quod non sit possibilis creatura, qua perfectior non sit possibilis alia: ergo possibilis est creatura omnium minima, pro quo: quia sicut non ... perfectio omnipotentiae ex eo quod posset producere pauciores, et pauciores sine termino creaturas, aliter posset producere pauciores hoc ... quam unum: Et ex eodem possit plures, et plures sine termino producere, ita perfectio infinita Dei impedatur ex eo quod possit ... plus perfectiones, et perfectiones sine termino creaturas, non autem ex eo quod sit possibilis creatura ... infinito perfectiones.

Objicitur 2º non est possibilis detractio partium quibus perfecta divine perfectionis supra quam non sit possibilis alia; ergo nulla est possibilis ... quibus perfecta infinite supra quam non sit possibilis alia. ... quia non propter data ... disparitatem, ex omni formica ... habeat ... perfectiones non possit plus et plus sine termino minui, sed requiratur ut infinita formicas ... possibiles infinito species aequaliter perfecto.

Observa sed licet, quoties detracto ... creato sit infinito qualitates ut admittit ... ... diversas qualitates transgredere decet, qua ... non admissa ... in infinito ... ... sed adhuc illa omissa non ideo infra quibus ... possibiles sit infinite creaturae ... aequaliter perfecto, quia omissa ... aliqua creatura habens infinitas qualitates erit omnium minima. ... ... creatura non sit ... ... perfectior alia ... ... seu ... creabilium.

Sectio 5.

An sit posibile infinitum categorematice, seu in actu rerum creabilium

Supponimus ... non esse possibile infinitum categorematice ... ... sive ... in ... sive ... ... et ... ... quae omnino ... Dei

scholae tomisticae, et jesuiticae negat possibilitatem ejusmodi infiniti, ut videre est apud Patrem Lugonem, sic viciorum nimirum justificatur rationes stantes contra affirmativam; etc. Ex ipsis lucem quidem quos sitatos sequitur sententiae nostrae patres etiam Conimbricenses, Molina, Hurtado, Arriaga, Alfonsus de Quiroga, Peralta, Peñaranda, Franco, Ferrario et Aguilar, Patres etiam ipsi, et Zea, quibus accedit pater Velasco apud Aguilar de facto etiam admittens infiniti multitudinem, quod possibile etiam docet Pater Oviedo, et possibile negat infinitum extensionis ex extraneis infinitum etiam alijs quibus

Affirmativa nobis probatur universaliter loquendo idem est de infinito actu, seu categorico quoad multitudinem, seu in numero, quam quoad infinitum in extensione et intensione probatur possibilitatem non repugnantia quae nulla esse ex solutione argumentorum constabit. Probatur: tota collectio omnium hominum possibilis est, tota collectio omnium hominum est infinitum categoricum in numero et extensione: ergo aliquod infinitum categoricum in numero et extensione possibile est. Major probatur, quia omnes isti homines sive ij homines divisive vel collective sumantur sunt quid possibile: omnes enim homines sunt homines, ita ut si collective sumantur, minor quoad 2am partem probatur: collectio omnium hominum non est multitudo categorica finita, hoc enim potest successiva numeratione percurri; omnium autem hominum collectio percurri nequit successiva numeratione: ergo multitudo illa est infinita categorice in numero, sic est etiam ejusdem minoris tertia pars: nam haec multitudo ut pote quantitas actu infinita realiter esse non posset infinita.

Probatur 2o: Deus uno instanti potest producere simul omnes homines quos virtualiter continet; sed Deus continet virtualiter infinitos homines: ergo Deus potest simul in uno instanti producere infinitos homines: ergo possibile est infinitum multitudinis et extensionis in actu, sive categorice tale. Explicatur major: nam Deus potest in uno instanti simul producere effectus ad quos nec ex parte Dei deficit potentia, nec ex parte ipsorum possibilitas; sed nec ex parte Dei deficit potentia ad producendos homines quos continet in virtute, nec ex parte hominum in virtute Dei contentorum adest possibilitas, ergo probatur.

Objicies 1o: si possibilis esset numerus categorice infinitus, possent esse et simul non esse aequales, majores et minores, quod impossibile. Probatur assumptum: da duos numeros infinitos alterum hominum albrorum [?] in ordine, in dextra super unam lineam rectam, alterum nigrorum e regione supra alteram lineam rectam ordine, eadem, deinde auferuntur ex infinito albrorum homines viginti, tunc infinitum albrorum esset inaequale infinito nigrorum. Probatur: si ab uno ex aequalibus aliquid auferatur aequalia fiunt inaequalia; sed ab uno ex illis infinitis duobus, aliquid ablatum est: ergo illa duo infinita facta sunt inaequalia, numerus infinitus albrorum alterum esset aequale infinito nigrorum. Probatur: si plus est unum infinitum majus alio: ergo infinitum nigrorum non esset majus infinito albrorum: ergo essent aequalia.

Probatur 1o post ablationem praedictorum 20 albrorum, si cuilibet nigro correspondet unus albus, si non, sit, igitur post ablationem viginti albrorum manent aequalia illa duo infinita: probatur 2a: quia infinitum nigrorum est majus infinito albrorum; quia abstracta sunt. Probatur 2o: ponamus eas lineas non esse ut supra infinitas sed tamen finitas, tunc

mus, super viginti albos ablatos a 1º seculo, et adjectos usque ad vigesimum: tunc manifeste
aperit numerum nigrorum esse majorem, probatur in subeadem suppositione: abstrahatur linea alborum ita
ut vigesimi albi succedat locus et albarum, coteri adjiciantur, tunc linea [illegible]
ta erat recedit ab aliquo termino, dicoque non tota [illegible] [illegible]
to, quibus laudatur, et non est infinita.

Ad objectionem in demonstrationem utrumque [illegible] respon-
deo, possibilia esse duo talia infinita proprie tamen eorum equalia non esse, aut inequalia sicut esse majore infinita-
te, aliquorum equatas, atque inequalitas sunt incomprehensibilibus atque adeo finitis solum competunt. sic admissa hi-
pothesi, nec 1ª assumptio ad rationem [illegible] promissis non [illegible]: utrumque diximus datur magis [illegible] aequale, et inaequale
[illegible] et infinitum, [illegible] non 2ª assumptio de cujus ratione [illegible] non subjiciendo [illegible], [illegible] equitas cum sit pro-
prietas [illegible] incomprehensibilitas infinito convenire nequit.

Ad 1ª rationem [illegible] dispositi parte, et sequela propter di-
versa [illegible] respectu, numerum nigrorum [illegible] materialiter majorem; [illegible] equalis respectu numeri al-
borum, quia [illegible] numerus adeo est infinitus; sed melius respectu 2º numerum nigrorum qua parte finitus est
esse majorem; et numerum alborum [illegible] finitus qua parte est esse [illegible], neutrum simpliciter esse majorem alio,
juxta hanc solutionem assumptionum rationis absolute negatur. Ad 3ª respondetur possibile esse motum illum abstractivum
et [illegible] a termino cum eorum possibilis sit [illegible] [illegible] recessus ab illo possibilis erit: utraque igitur linea est mo-
bilis [illegible] longitudinis. Dices quod semel posito uno spatio infinito, aliud non est possibile, nego: et licet alterum
[illegible] infinitum non posset dari aliquod spatium; at infinita supra, et a quocumque latus dari possent plura alia
spatia simpliciter infinita.

Objicies 2º: admisso infinito categorematico sequitur falsitas illius 1ª principii, totum
est majus sua parte, sequitur ergo [illegible] non esse majus [illegible]. Probatur assumptio: infinitum ternariorum continet infini-
tum binariorum; atque [illegible] infinitum binariorum est pars infiniti ternariorum; ergo sicut unum binarium se habet
ad unum ternarium ita multa ad multa, et infinita binaria ad infinita ternaria; tunc sic infinitum ter-
nariorum non est majus infinito binariorum, unum ergo infinitum non est majus alio; et praeterea, quia infinito
binariorum [illegible] [illegible] ternaria infinita: ergo.

Objectio (non [illegible] [illegible] ut [illegible] Cordeirus) se ipsa solvit,
si enim infinitum binariorum (similiter infinitum unitatum) est [illegible] infinitum ternariorum: ergo infinitum terna-
riorum [illegible] se habet ut pars, et ut quid totum infinito ternariorum. nego igitur assumptionem et ma-
[illegible] [illegible], cujus [illegible], nego a finitis ad infinita [illegible] esse paritas [illegible] et si
unum binarium se habet unum binarium sicut multa binaria finita ad totidem ternaria fi-
nita non ita se habet infinita ternaria ad binaria infinita, [illegible] est, quod binaria si semel
infinita sint, sunt omnis numeri, [illegible], [illegible] &c, sicut quod [illegible] infinita non ex-
[illegible] a ternariis infinitis, ita neque binaria infinita a ternariis infinitis exceduntur.

Objicies 3º:
si daretur [illegible] infinitum categorematicum in numero, [illegible] daretur [illegible] numerus finitorum maximus: sed hic est

impossibilis: quod et impossibile in sito categorematico in numero, minor praeter duo quod est doctrina recepta in nostra schola satis per se patet, quia constat omnis numerus finitus, quo maior creari non possit, constat etiam, sitos plures dicere finitos, et creari in sito, atque hoc accidat numero finitorum maximo, nam si ei adderetur una unitas iam non esset finitus, sed infinitus, alioquin ante additionem non fuisse finitorum maximus.

Praeter istum maximum numerum finitum, quo maior est non datur finitus, sed infinitus, est numerus finitorum maximus; at qui in sensu sito categorematico in numero datur numerus finitus, quo maior est infinitus. Praeter minor: in sito categorematico numero possumus numerare sic, 1, 2, 3, 4. et sic &, unum semper addendo, taliter; in sito categorematico in numero dantur innumeri se se excedentes, qui non numeri vel sunt finiti vel infiniti; si 1 dicatur sequitur omnem numerum non esse infinitum; si infinitos excrescitur per finitas numerationes. Si dicatur 2. quod tali numero fit aliquando transitus ab specie numeri finiti ad speciem numeri infiniti: contra quia omnes species numeri excedentes nequeunt esse finitae, alioquin totus numerus foret finitus, ergo omnes sunt infinitae: vel aliqua est species numeri excedentis, a qua incipiat numerus se se infinitus, ita ut ante istum numerum excessus finitus sit, sed finitorum maximus.

Hoc sophisma ut fere omnia quae in hac materia occurrunt, in sensu syncategorematico patitur aperta in sito categorematico haec: nam in hoc sito possibiles sunt numeri omnium se se excedentes, in his numeris vel perveniretur ad aliquem finitum, quo alius maior finitus non sit, vel non? Si 1, habes numerum finitorum maximum possibilem: si 2: ergo omnes simul numeri nequeunt recipi, veniuntur finiti, consequenter non datur rursus in sito [illegible] illorum multitudine.

Respondetur dicendo se se excedentes esse finitos in sito: excessus enim ultimus nullus est, nec excessus ultimus est aliquis; quolibet assignabili ex excedentibus finitum esse, nullum non esse, ultra quem alius non sit alius excessus, unde non maior objectionis. Ad probationem, non sequitur: ad cujus probationem distinguendum; omnes distributive sunt finiti, concedo: omnes collective sunt finiti, nego, in sito [illegible] enumerandi numerationem sunt finiti.

Unde ad 2. partem distinctionis patet responsio.

Objicies 4: producat Deus ~~illud~~ Angelos ut possit successive producere, producendo binos singulos in singulis diebus aeternitatis, et singulis diebus aeternitatis destruat unum, destruet ne semper, et sine fine per totam aeternitatem? Si affirmes: ergo tot Angeli producti ita ut unus in singulis diebus aeternitatis producatur, quot sunt Angeli producti, ita ut in singulis diebus aeternitatis unus producatur, quod videtur incredibile: quod aliquando Deus successive destruendo deveniret ad ultimum, quod numerus ille non est infinitus.

Retorquetur: sed visione beatifica Christi, quae a die nativitatis, sive videt, et videbit: Caelum in aeternum comparatur duorum dierum: sufficiet ne ad totam aeternitatem percurrendam? si affirmes videtur incredibile, si neges: ergo [illegible] duorum dierum aliquando sufficeretur. At contra nec quidem in categorematico sito est. Itaque non est incredibile

sed durao, per quam ab hoc instanti sine fine durabit vita vestra eadem sufficeret ad totam aeternitatem, atque si 4100 ab his gnes [illegible] aliorumque sine illa durao sufficeret similiter de numero angelorum. sufficere non solum ut quotidie 24.^{or}
sed et viginti quatuor milia quotidie destruerentur, nec unquam Deus successive per partes finitas [illegible] destrueret gnes omnes; aliorumque collectio illa non foret sine fine.

Objiciunt denique: ex instanti syncategorematico praesertim extensivo sequitur instans clausum tum in tempore, hoc non sequat. Non enim datur instans in extensione praesertim sed primum, sed ultimum, sed tamen habetur. Alter probatur: sit linea a puncto (A) in infinitum extensa, tunc sic: aliquod punctum hujus lineae infinite distat a puncto A, aliorumque talis linea non constaret ex partibus infinitis extensionibus; sed hoc ultimum punctum, quae distant omnes in tempore extensionis infinito, si quidem ab hoc puncto inclusive ad punctum A, et a puncto A ad hoc punctum mediat infinita extensio: ergo. Confirmatur: postulatur in infinitum duo lineae incipientes a puncto A, altera versus orientem, altera aquilonem versus cum alia ad alteram ducatur linea ut potuit, alia ex his sunt utriusque mutuationibus in infinitum: tum aliquando una ex duabus illis lineis ab altera deveat infinite distare: atque quem quaerebat linea media ducta a prima ad 2.^{am} habebit initium, et finem, clauditur ergo tum: ergo sic l aliter distantem arguitur. Principia pro RR.^m praesentem infra confirmatum dictum.

Argumento succumbit Arriaga in
[illegible] RR. [illegible] in infinitum extensionem clausum tum [illegible] ego vero [illegible] [illegible] linea infinite extensa, seu extensione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] linea infinite puncto [illegible] [illegible] infinite distans a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] infinita [illegible] ultimum [illegible] [illegible] punctum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distantia [illegible] [illegible] [illegible] puncto [illegible] ultimum [illegible] [illegible] [illegible] ultimum, [illegible] requiritur [illegible] [illegible] punctum assignari queat a quo ad 1.um infinita detur distantia.

[illegible] in infinitum [illegible] [illegible] [illegible] linea [illegible] [illegible] 1.as quae infinita sit, nec [illegible] [illegible] [illegible] puncto in linea orientali infinite distans a puncto correspondet sibi in regione alterius lineae; [illegible] [illegible] [illegible] lineae aquilonaris, et orientalis utrumque procedens sit imaginando ad locum ex quo una ab altera infinite distet: donec [illegible] infinito non distat infinito una ab altera: at quia nullum illarum punctum est assignabile, quo designato dicatur cum veritate, [illegible] infinita, sed ulterius sine fine propendi [illegible] semper; neque singulorum distantias [illegible] infinita : nullum est punctum assignabile a quo ad punctum alterum respondet infinita illarum distantia, neque l alterum ab utroque, quo specialiter infinitum syncategorematice in extensione solvemus [illegible] de tum in tempore saepius occurrat. Disputatio 2 de [illegible] [illegible] [illegible] 1.º difficultas, et [illegible] proponitur.

Disputatio 2
De continui compositione.
Sectio 1
Dificultas et sententiae proponuntur.

Continuum est totum ex partibus integralibus ita compositum ut continuum existere certissimum est, et sicuti cognosci. Per continuum aliud est continuum permanens, successivum aliud, permanens est cuius partes simul existunt, et sic sunt unitae ut tabula, successivum est cuius partes non existunt simul, atque adeo non sunt sic unitae ut tempus et motus localis. Dicitur continuum permanens a discreto quia cuius partes non uniuntur sic ut constat in acervo lapidum, unio physica, terminalis et continuativa non existit in aliquo puncto medio partium existente, aliter terminalis puncta unitur continuative, ut plura quam separata existunt si quidem puncta uniuntur per tria puncta media [illegible] continuativa ut modus qui non debet recipi, utrumque tamen est [illegible].

Continuum permanens subdividitur in lineam, superficiem et corpus, linea est divisibilis versus longitudinem, non vero versus latitudinem et profunditatem, superficies est divisibilis versus longitudinem et latitudinem, non vero versus profunditatem, corpus quod dicitur solidum est divisibile versus omnem dimensionem cum constet lineis et superficiebus, ex quibus aliqui apud Patrem Hurtado docuerunt continuum non dari partes actu seu totum partes [illegible] circa quod docuerunt dicendum est esse verum si [illegible] intelligatur partes continui non esse actu divisas, falsum vero si intelligatur partes continui non esse actu distinctas. Et ratio est, quia licet non possint semper dividi, et separari sicut ut experientia testatur, sunt partes physicae et divisibiles, et separabiles actualiter realiter distinguuntur cum separabilitas manifestum signum sit distinctionis realis actualis.

Confirmatur: quia quando tabula in duas partes secatur hae realiter actualiter distinguuntur, ergo etiam distinguuntur realiter actualiter quando sunt unitae, cum quae semel distinguuntur realiter semper realiter distinguuntur ut est evidens, divisibilitas alia dicitur physica cum [illegible] ratione res potest realiter et sine miraculo dividi in partes, alia mathematica cuius ratione res non potest realiter sed licet supernaturaliter possit dividi, oritur hic difficultas circa continui compositionem, an scilicet continuum constet partibus infinitis divisibilibus, an vero constet ex punctis indivisibilibus circa quod 1a et plausibilis Aristotelis sententia est statuens continuum [illegible] ita ut licet per totam divinitatem fiat divisio in partes minus et minus minores quantas lineales etc. numquam possit perveniri ad partem adeo exiguam ut non sit ulterius divisibilis.

Verum quia compositum partibus actu existentibus quas astruunt, deberet infinito consistentia tota [illegible] ipsius colligi poterat resultare, ipsum compositum oriretur distinguendo distincte partem

partium genus alias equales, detractas, et ~~aliquotas~~ aliquotas, alias proportionales, in equales et indetractas. pars equalis dicitur ~~dicitur~~ quae id ejusdem magnitudinis cum alia, ut quando ulna dividitur in 4 partes palmares, quarum quaelibet ... dicitur etiam pars haec detracta, quia detracta magnitudinis non excedit propterea et appellatur aliquota, quia aliquoties repetita totum integrat, sic palmus 4° repetitus ulnam perficit, deinde dicitur pars non communicans, quia per nullam, nec adequate, nec inadequate constituitur, sic nec 1 palmus constituitur per 2, nec 1ª ora diei per 2ª.

Extraneo pars proportionalis, et inequalis et indetracta est illa, quae non habet certam magnitudinem detracta respectu alterius; hujusmodi sunt partes quae sumuntur per se perfectiorum proportionem, et minorum, ita ut 1ª sit maior 2ª, et haec maior 3ª praeter 1ª et [illegible]; hic certa proportione quaelibet pars dividitur in duas medietates, ut ulna in duas semi-ulnas, semi-ulna in duos palmos, palmus in duos semipalmos, et medietas dicuntur semi-ulna, palmus, semipalmus sunt partes proportionales. Ex his apparet sententia auctorum, quae ex compositione resultare ex partibus [illegible], si haec sint equales detractae et aliquotae, non vero si sint partes inequales indetractae, et proportionales, et cum non quaelibet continuo partes equales sint, licet [illegible] sint partes inequales, de ~~[illegible]~~ non habet continuum ex compositione partium a

Tribuitur Zenoni Stoicorum principi qui ~~[illegible]~~ continuum ~~[illegible]~~ partibus indivisibilibus quarum alia sit puncta absoluta, alia modalia, sive punctorum uniones unde juxta hanc sententiam tabula dividi potest in duas medietates, et quaelibet medietas in alias duas, et sic perveniendum erit ... [illegible] medietates ... cum Zenone, continuum [illegible] punctis [illegible] et cum Aristotele [illegible] divisibilia dicuntur virtualiter divisibilia, quia [illegible] [illegible] equivalet [illegible] dicuntur etiam puncta [illegible], quia modo magis, modo minus spatium occupant et ut majus occupat, [illegible] vero minus [illegible] Contra hanc sententiam ... tenemus pro libito horum libri ... et dicimus [illegible] Aristotelis et Zenonis argumentorum difficultates effugere conatur utriusque [illegible] ... fundamenta Zenonis.

Sectio 1ª
Fundamenta Zenonis

In controversia hac [illegible] non [illegible] licet Zenonis sententiam [illegible] ... quia [illegible] ... [illegible] ... Zenonis fundamenta [illegible] ... Aristotelis [illegible] ... Zenonis. 1º igitur pro Zenone [illegible]

desumitur ex continuo permanenti et sic resolvitur. Si continuum constaret partibus indivisibilibus deberet esse infinite extensionis, sed hoc est evidenter falsum: ergo. Probatur maior: infinita actualis extensio est, quae actualiter continet infinitas partes, quarum quaelibet est extra locum alterius; sed si continuum constaret partibus infinitis indivisibilibus actualiter contineret infinitas partes quarum quaelibet esset extra locum alterius: ergo.

Respondet aristotelici, verum syllogismum ultimum verum esse si partes sint aequales et aliquotae, falsum vero si sint inaequales et proportionales. Sed contra [illegible] ut datur infinitum categorice in [illegible] vero non obstat quod omnes creaturae sint inaequales: ergo similiter ut datur infinitum in extensione non obstabit inaequalitas partium. 2°: eo ipso quod in continuo dantur infinitae partes inaequales, dantur etiam infinitae partes aequales: quod nullum est solvere. Probatur ans; si a partibus inaequalibus proportionalibus auferatur excessus, quo aliae excedunt, manebunt aequales: ergo eo ipso quod in continuo dantur ~~[illegible]~~ infinitae partes inaequales, dantur etiam infinitae aequales.

Explicatur, et urgetur hoc ratio, licet partes inaequales non sint actualiter inter se divisae, quia tamen possunt dividi, dantur actualiter in continuo infinitae partes inaequales: ergo quia per excessum auferri [illegible] (a Deo) possunt, habent actualiter se partes aequales infinitae, et sic [illegible] ~~[illegible]~~ aequales infinitae, [illegible] [illegible] in continuo, vel aliter: eo ipso, quod in ultima [illegible] dantur infinitae partes inaequales, dantur infinitae partes aequales, quia partes excedentes habent quantitatem aequalem aliis et simul excessum, ut est evidens: ergo ultra dantur infinitae partes habentes quantitates aequales, et ~~[illegible]~~ simul ~~[illegible]~~ excessum; ergo dantur infinitae partes aequales et [illegible].

2um fundamentum est. Quod Deus destruere in ligno ultimam omnes simul uniones partium tam aequalium, quam inaequalium; hoc enim nulla apparet implicatio, siquidem uniones realiter distinguuntur ab extremis, et hoc non connectuntur specialiter cum illis; modo si destruat Deus omnes illas uniones, tum omnia, quae remanerent, indivisibilia sunt: ergo ultra constat indivisibilibus. Probatur ans: si aliquid remaneret esset divisibile, constaret saltem duplici parte sua, sed vel reparet, constaret duplici parte sua aliorum remaneret unio [illegible], quod est contra suppositionem, nam ubi omnis unio destructa est non manet unio: ergo. Confirmatur: extrema evidenter sunt omnia extrema compositiva continuum, et realiter distincta ab unionibus, sed extrema ut distincta realiter ab unionibus sunt indivisibilia; nam quod realiter distinguitur ab unione non constat partibus, ac proinde est indivisibile: ergo.

Tertium fundamentum desumitur ex continuo successivo. Quamvis post instans [illegible] temporis sequitur aliud instans temporis, sed non instans divisibile: ergo instans [illegible] continuum successivum quale est tempus constat indivisibilibus. Probatur maior; si instans [illegible] quod sequitur esset divisibile, aliquae partes temporis simul existerent, sed hoc [illegible] cum [illegible] ratione continui successivi ut tale quale est tempus: ergo. Hoc satis faciunt aristotelici dicentes aliquid divisibile temporis existere non [illegible] totum simul, sed [illegible] aliquid; nam in hoc [illegible] sunt argumenta: siquidem hoc aliquid existens, nunc cuius illud divisibile temporis dicitur aut [illegible] esse, est indivisibile, et sic instans habetur, vel est divisibile et sic ~~[illegible]~~ redibit argumentum; [illegible]

illud aliquid temporis haberet partes, simul existentes, ac proinde non esset instans, sed tempus.

Confirmatur, à fortiori, dari nunc aliquod, quod ultra tempus secundum totum quod dicit esse tempus tanquam illud activum et secundum quod divisibile est: sed non est tangentia temporis, sed ut dividens: ergo tempus hoc non est divisibile, sed instans temporis: ergo clauditur indivisibilibus. aliud fundamentum desumitur ex mathematicis: si globus scilicet perfecte sphaericus ponatur super corpus perfecte planum illud tangit indivisibile: et si moveatur motu recto super planum tangit plura indivisibilia plani; ergo planum illud constat indivisibilibus. Probatur quoad primum: si globus ille non tangeret planum in indivisibili, non esset perfecte sphaericus; siquidem possibilis est globus alius tangens planum in minori parte: ergo globus perfecte sphaericus planum tangit in indivisibili, idem fit argumentum in duobus globis perfecte sphaericis, quorum alius si supponatur alium tangeret illum tangit in indivisibili; nam si in parte divisibili tangeret versus illam partem planus esset versus non sphaericus. Sectio 3, fundamenta Aristotelis, et solutiones Zenonistarum.

Sectio 3.

Fundamenta Aristotelis et solutiones Zenonistarum

Primum fundamentum est indivisibile additum indivisibili non facit majus: ergo ex illo non constituitur continuum: ergo nec extensum. Probatur antecedens: indivisibile additum indivisibili tangit aliud secundum totum suum, et neutrum ex illo penetratur: ergo indivisibile additum indivisibili non facit majus, antecedens constare videtur, quia aliter indivisibile haberet aliquid, quod tangeretur, et aliquid, quod non tangeretur ab altero indivisibili, et sic indivisibile esset divisibile, propter sequela ex quo deducta stat, quia manus idem manus duae v. g. se tangentes non penetrantur, quia non se tangunt secundum totum suum: ergo si indivisibilia se tangunt secundum totum suum penetrabuntur: ergo. Confirmatur, ex non quantis nequit resultare quantum: ergo nec ex indivisibilibus resultare potest divisibile.

Respondetur huic argumento Zenonistae negando antecedens, et consequentiam probationis, sequelam nego et causalem probationis: quia ratio, vi cujus duae manus non penetrantur est, quia non occupant eundem locum, quas si occuparent, penetrarentur; inde si fieret, quod se tangerent secundum totum suum; quod si juxta Aristotelicum exemplum sic ponitur, manus hae penetrarentur si se tangerent secundum totum suum: ergo si indivisibilia se tangunt secundum totum suum, penetrabuntur. Respondetur ergo quoad de manibus his ut de facto sunt, et nego quod reddit se distantes: quia manus hae ut sunt de facto nequeunt se tangere secundum totum suum cum sint in eadem distantia a tertio aliquo aut uno loco et spatio non repugnat, ac proinde si tamen duae manus illas se tangerent, eundem totum suum, penetrabuntur at indivisibile, quod tangeret in eo aliud secundum totum suum per hoc quod

utrisq. sit ; proximo et continuo et tunc non penetrantur quia non sunt jn eadem distantia, aut eodem loco extrico atque sentienter, quae manifesta patitur retorsionem, j anima sola, divisibili, et selectione indivisibili etiam, et quibus resultat corporis divisibile ac proptereà ab omnibus solvenda, et dispositionibus cuique ea est, quo a Zenonistis exhibetur manifesta est, quia ad quantum non sunt partes duo quanta est, sed ut ~~[struck]~~ ulterius requiritur aes distans, quantitas scilicet duo ex omnibus non quantitatis distantiam tertiam, ad indivisibile non reduitur aliquid ... extrema divisibilia, ex quibus proximè unum continuum divisibile resultare ~~[struck]~~ posset. Consequentia posse etiam ratione probari, quia ex puncto indivisibili nascitur de se non quanto, et ex puncto indivisibili quantitatis resultaret quantum.

Secundus, et efficacius fundamentum est: si continuum constaret ex punctis indivisibilibus motus testudinis tardissime esset aeque velox ac motus aquilae velocissimo, sed hoc est falsum: ergo. Assumptum ratione probatur ex suppositione facta, quod utraque aequaliter moveretur per spatium ... ut ... puncto indivisibili ~~[struck]~~ tempore exstaret mille instantia et similia, et quod utraque ex eadem parte et jn eodem instanti motum jnchoaret ... aquila, et testudo, quae in instanti acquireret unicum punctum spatii: ergo in centum, aut mille jnstantibus percurrerent centum aut mille puncta spatii: ergo non plus aquila ... jn eodem tempore moveretur ac testudo. Probatur antecedens: motus utriusque esset continuus: ergo testudo jn quolibet jnstanti acquireret unicum punctum spatii: deinde aquila jn unico jnstanti indivisibili temporis non posset acquirere duo puncta spatii alioquin jn eodem indivisibili temporis jnstanti esset jn duplici loco, quod naturaliter repugnat: ergo.

Respondent Zenonistae negando assumptum rationis, et ad probationem primò respondent jndirecte, ex ab adversariis solvenda, si loco puncti indivisibilis spatii, et jnstanti indivisibilis temporis ponantur pars divisibilis spatii, et pars divisibilis temporis. 2° directe negando consequentiam, quia testudo non jn omni instanti moveretur aut acquireret novum punctum spatii, sed jn eodem puncto acquisito moraretur per 3, aut plura instantia, non ita aquila, quae pro jnde plura puncta spatii acquireret. Et sic omnibus ... motus tardus et velox, quod scilicet motus tardus plures ~~[struck]~~ morulas jnterruptas, quam velox, et hic plures velocior: jdeo etiam motus aquilae morulas habet, si cum ... moveretur. Sed praeterea contra responsionem, motus testudinis solum vulgariter continuus esse, non vero stricte, et habere plures jnterruptas morulas.

Sed contra 1° testudo ... morulis testudo jnterruperet ejus motus, perciperetur quies, sicut motus percipitur: sed id falsum est: ergo. Contra, si ex aliud duo corpora aequalis magnitudinis, sed jnaequalis gravitatis, certum decidunt graviùs moventur velocius; sed minus quod rarius ... morulis motum suum jnterrumperet, cum sit causa necessaria applicata, et non jmpedita ad motum: ergo. Respondent aliqui Zeno~~[struck]~~ negando majorem, quia etiam aliquando constat motum tarum esse, dum percipiatur dum sit,

ut patet in velocissimo solis motu, cujus non percipitur ullo modo quies, et motus licet dum sint non percipiuntur. Alii dicunt nempe, non quod motum sua sint perceptibilia, et secundum eam moveri, ita et percipi moveri tardi, sed moveri tarde, et quiescere aliquando: motus, et quies percipiuntur. Ad objectionem ratur motum, quid pro insequat: nam causa refractiva operatur in pedem corporis ante illud solum in pede ad motum tardiorem ubi aliqua mora sua unde interrumperet; dici debet virtute illius corporis impedire quod motum velociorem ab aere scilicet, et hoc causa esse ut aliquantulo quiesceret.

Instabis 2°, et difficilius in circulo, in quo circulus minor alius includatur, ducta linea recta a minori circulo ad majorem, sic argumentarier: velocius movetur circulus major quam minor: ergo simul admittatur circulus minor quiesceret per aliquod tempus, pro quo non quiesceret circulus major; ergo linea illa recta curvaretur, neque enim non curvari linea illa fixo dicto extremo, si uno immoto permanente, moveatur alterum; sed hoc ~~non~~ est quod contra experientiam dicatur, respondendum sunt mora et negando in divisibilia, respondit Zenonista secundum factorem juxta lineam non esse curvandam moram.

Quia sine illis partes lineae quae sunt proximi ad centro et quae moventur tardius pertransirent spatio duplo majus quam id quod nescessario erat cum deberet pertransire aequale spatium ad partes remotiores ejusdem lineae.

Directe admisso ut sententia communiter ratur 2a ratio; quia non sufficit mora non quae debet ad curvandam lineam, sed mora illa ratione cujus linea recta amittat locum proximum centro. Patet objicendo respondet lineam illam levissime in flectendo esse, flexione quidem oculis imperceptibili videatur ipsa facilis arguitur late versus, et in sinuarum solurum in pereiosi, et solidi fundi.

3a fundamentum ex mathematica desumitur: si lineam constaret ex indivisibilibus possibiles esset 3 lineam quae debet constaret quidem punctis v.g. et ex quibus posset assurgere triangulum aequilaterale assurgat utique, et simul ducatur linea recta a cuspide usque basim modo sic: linea illa recta quae et parallela dicitur tangit lineam basis in medio; hoc enim a nostris mathematicis ab Euclide demonstratum: ergo basis potest dividi in duas medietates: in punctum enim a medio quidem punctum non in hoc extremo nullum, si punctum medium non aestimatur divisibile. Respondent Zenonistae quod linea illa media recta tangat basim ut ipse occupet, una medietas illius lineae erit duo puncta, et alia duo puncta medietas alterius; punctum vero minus mansabit occupatum a linea media; si autem non occupet illum sed totum tangat non poterit dari arithmetica medietas quia propter apud ipsos in compositum est, quod licet quaevis debet linea partiri, et sic dividi in duas medietates geometricas, id est quarum quaelibet plus minus vel habeat quam altera; non vero in duas arithmeticas, id est quarum quaelibet sit adeo aequalis alteri, ut nec in minimo indivisibili excedat, vel excedatur ab alia.

Quod si ostensum demonstratum esse ab Euclide, Aristotelicus assurgit, id non videtur; quia non est satis dicere id esse demonstratum; sed opus est, ut demonstratio ostet, quod huiusque nemo ex aristotelicis ost-

ridit, plura alia pro utraque sententia argumenta omitto; quia in re sane difficili, et adeo lubrica, nec libet, nec vacat immorari amplius. Praecipue cum locum hujus quaestione tam fuit lapide Cordeirus, sit, hoc unum esse certum nil esse certi, hoc unum scire, nos nil scire, imo quod hoc ipsum certum sit, incertum etiam est: adeo enim urgent pro oppositis ex diametro sententiis rationes ut utrisque evidentia perstringere videantur.

Nota vero pluribus autoribus visum esse aliquam latere aequivocationem, aut falaciam in argumentis mathematicis, hoc constat ex eo, quod Aristoteles magnus mathematicus nullum contra Zenonem ex mathematica argumentum desumpserit. Sufficiant itaque dicta in quibus non approbo, nec reprobo pro utraque sententia argumenta facta, nec ex ipsis valet argumentum quod aliquis desumeret contra aliquam stabilitam, aut stabiliendam a nobis opinionem in quaestionibus aliis; animus enim in hac quaestione penitus nudam fuit vobis id autem sententiarum ante oculos objicere, licet cum Zenone loquendum nobis sit ob magnum quem praeferunt sententiae ipsius claritatem. Disputatio 3 de loco vacuo, et tempore. Caput 1. de loco, sectio 1a quid sit locus extrinsecus?

Disputatio 3.

De loco, vacuo et tempore.

Cap. 1

de loco.

Sectio 1

Quid sit locus extrinsecus?

Est juxta Aristotelem ultima superficies corporis continentis immobilis, ultima videlicet superficies vasis continentis aquam est locus talis extrinsecus aquae contentae; similiter ultima superficies aeris, circumdantis turrim est locus extrinsecus turris, verum licet hoc clare constet seu percipiatur amplius Philosophi definitionem explicandam oportet, locus extrinsecus dicitur superficies ultima quia non [illegible] quaelibet, sed corporis continentis, seu ambientis est locus extrinsecus corporis contenti quod illum pars illa seu parte quae immediate tangit corpus contentum: quod extra vasis quae immediate tangunt aquam sunt locus extrinsecus aquae; et hic licet totum corpus integrum appelletur locus extrinsecus [illegible] denominatione sumpta ab ultima superficie, quae corpus contentum immediate tangit, haec tamen propria solum est locus extrinsecus. Ultima dicitur superficies hoc respectu corporis continentis, quatenus est ultimum ipsius, ad quod sequitur corpus contentum, quod ipsis comparative ad corpus contentum prima superficies dici queat quatenus a corpore contento concipiendo primum quod offendimus, est illa superficies.

Dicitur 2o corporis continentis idest complectentis seu circumdantis aliud hoc autem quod est contentum seu circumdatum dicitur res locata, quae realiter distingui debet a loco extrinseco seu superficie ultima corporis continentis, et ratio est: quia res locata capere [illegible] et non in alium locum extrinsecum quod non stat sine distinctione loci extrinseci a re locata extrinseca ideo quod dicitur locus extrinsecus, difficultas est explicatio, cum immobilis aristotelicae definitionis, contra immobilitatem enim loci extrinseci hoc efficax fit argumentum: locus extrinsecus turris videlicet est aer complectens turrim,

in aer ille non sit immobilis, sed ultimo omnino movetur. Tandem contraria sententia sequitur non nisi, ex eo quod retinet Aristoteles sententiam, locum extrinsecum debere esse immobilem, intelligunt ultimam superficiem ... supremo ... corporis locati; nam ex ea quod immobilis est et quae res alio loco ... in eadem ... superficie ... esse in definitione loci extrinseci.

Nostra doctrina placet omnibus discursus hic, licet quis aliquam verius adaptare possit particulam alicui sine illa tamen recte definiri posse locum extrinsecum judicamus sic: ultima superficies corporis continentis aliud. Doctores aliqui pro traditione huius verae vocis ... supponunt locum extrinsecum ab Aristotele appellatum, dicere pro materiali seu ... superficiem ultimam corporis continentis, et pro formali seu ... tam ubicationem intrinsecam ejusdem superficiei. Quo fundamento innixus fuit Pater Peinado, quod licet locus extrinsecus materialiter sumptus non sit immobilis, est tamen immobilis formaliter sumptus, nam ut talis afert ubicationem intrinsecam immobilem, et ab ea immobilis denominatur: sic aer turris circumdans quando movetur priorem ubicationem amittit et aliam acquirit, sed vere retinet, dum illum habet sub illa immobilitate, quae autem hoc immobilitas ubicationis intrinsecae, inde fit dicendum de ubicatione sermo instituatur. Modo autem:

Pro intelligentia omnium locationum quae dicitur turris non esse in eodem loco, licet aer circumstans turrim moveatur addit ... ... l sermo est de ubicatione intrinseca turris, et in hoc sensu vere dicitur turrim non mutare locum, etiamsi aer varietur, quia per hujus variationem turris non mutat intrinsecam ubicationem, sed semper retinet eundem locum intrinsecum: l sermo est de loco extrinseco, et sic loquendo illa vera est, quatenus per eam significatur solum quod ... superficies aeris circumdantis turrim, tunc continere cum eadem distantia ab aliquo termino fixo, et hoc propter ... ratione dicitur ... aquam mutare locum quando vas intra quod ipsa continetur alibi transmutatur: namque si l sermo est de loco intrinseco seu ubicatione, et sic dum aqua in vase transportatur vere mutat locum novamque ubicationem acquirit, l sermo est de loco extrinseco et sic licet superficies aquam continens seu superficies circumferentes eadem sit, tamen aquam non continet sub eadem distantia; ideo licet superficies vasis eadem sit ubicatio tamen superficiei non est eadem quando vas transportatur, unde concluditur quod superficies corporis continentis per ubicationem ipsius intrinsecam constans ... loci extrinseci haberet diversas, diversum quod locum extrinsecum aquae in vase inclusa habebit quando vas transportatur; sed de hoc satis.

Locus extrinsecus potest esse l realis, l imaginarius, ... spatium imaginarium dici solet, ac hoc ratione, ubi aut ... quo solum loquitur est ... superficies ... numeris ... et circa locum cum ratione extrinsecum observa ... ... non ... locum rationis extrinsecum, prius ... eo dum movetur non producit superficiem aeris, et si ... ... aeri ... Observa 2°, locum extrinsecum ... non ... esse ... superficies fluidi, et ... corporum, et ... ratio ... pro loco extrinseco superficies aquae est quae ... ... superficies ... quae ... ... duobus ... locus extrinsecus ... et ... corpus ... locus extrinsecus et locatum ... vas enim continens aquam est locus extrinsecus ipsius aquae, et ... locatum.

Ad quartum quod subdit, Caelo supremo fuit etiam in loco reali extrinseco, secus vero ipsum Caelum supremum versus quem suae partes: 1a per se patet, secunda etiam constat quia cum extra Caelum supremum nihil reale detur, nec datur aliquid, quod sit superficies realis illud continens. Locus extrinsecus realis dividitur in vacuum et repletum, repletus est, qui actualiter continet aliud corpus, vacuus autem ille qui nullum corpus actualiter contineret: talis autem superficies vasis sic ob hoc licere [illegible] omne corpus extraheretur quaeritur hic quomodo realiter possit dari vacuum? Dico: non reperitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in aere, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], nam [illegible] apparet repugnantia [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible] corpore [illegible] minima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quod [illegible] suprema parte vasis [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spatium relictum, aut nihil [illegible] ab aqua.

3° [illegible] perfecte plenum si aqua super imponatur [illegible] [illegible] ex parte elevetur [illegible] [illegible] [illegible] difficulter [illegible] elevari donec aer ad replendum spatium illud ingrediatur quo [illegible], et plura alia afferri solita efficaciter persuadent rerum abhorrere vacuum. Sententia hoc communis variis rationibus a variis suadetur, quas omitto experientiis [illegible] ex quibus efficaciter pro communi sententia substinenda sumere satis modo apparet.

Obiciunt tamen communem sententiam experientias alias, 1a est si vasi aqua pleno obseratur perfecte os et applicatur [illegible] aqua [illegible], et [illegible] minus spatium occupabit quam aer ingrediatur in spatium ab aqua relictum vacuum manebit [illegible] lignus [illegible] turritus, per foramen inferius olei emittit, quam inferius habeat quo aer inducatur [illegible] maneret vacuus locus ille ab oleo relictus. Probatur: si non daretur aliquod vacuum, quando aliqua corpora moventur penetrarentur, cum quod hoc dicendum non sit dici debet dari [illegible] aliquod vacuum; [illegible] respondetur ad 1am experientiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut ingrediatur aer, [illegible] quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] seu [illegible] [illegible] aquae [illegible], seu separari aquae [illegible], occupare [illegible] locum ab [illegible] relictum.

Ad 2am dicitur aerem ingredi per foramen inferius [illegible] [illegible] [illegible], quia cum hoc [illegible] sit [illegible] locum ut [illegible] aeris ipso subtilioris [illegible] ipsius olei [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] corpus [illegible] [illegible] aliud, et hoc aliud, quin nusquam maneat vacuum; et hoc pro loco extrinseco reali sufficiunt quae plura velit [illegible] [illegible].

Quod attinet ad locum, seu spatium imaginarium [illegible] cuius explicatione plura iusto aliqui [illegible], nobis videtur dicendum esse spatium imaginarium esse superficiem [illegible] [illegible] [illegible] aliud corpus et non [illegible] [illegible]. Ratio est: quia spatium imaginarium debet esse aliud quod [illegible] [illegible] [illegible] spatium [illegible], et sic [illegible] [illegible]

tum reale desinat esse imaginarium frustra [illegible] per possibilem unionem

quod deinde esse aliquid possibile et quod possit recipere corpus aliud et tale est superficies [illegible] non [illegible] spatium imaginarium [illegible] esse etc. Dicitur autem imaginarium quia quando illud accipimus, imaginamur aliquid extra caelos, v.g. per modum quantitatis, quasi deberet et illa possit [illegible] a Deo corpora realia, aliud [illegible]

Observa hic 1o locum, seu spatium imaginarium esse quod proxime est extrinseco, quod si de loco intrinseco imaginario dicendum erit locum imaginarium intrinsecum aliud non esse nisi [illegible] non existentes et possibiles, quibus corpora possunt [illegible] [illegible] distantia inter se, et respectu aliorum per correspondentiam [illegible] ad [illegible] aliquod fixum, qualis habetur polus Caeli. Observa 2o esse [illegible] locorum, spatium imaginarium [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] esse [illegible] illo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et sic, et non existit realiter [illegible] non existit [illegible], observa 3o [illegible] huius propositionis [illegible] movetur realiter per spatium imaginarium [illegible] [illegible] movere per spatium reale, falsa est propositio, quia spatium imaginarium non est reale, id est realiter existens, si autem denotetur [illegible] per motum acquirere successive, [illegible] ubicationes, quod [illegible] [illegible], et sine [illegible] correspondere spatiis aliis realibus, [illegible] verus erit, modus tamen [illegible] per propositionem dictam erit improprius.

Quaeritur, an Deus stricte philosophice loquendo sit in spatio imaginario? [illegible] cum Patribus [illegible] Granada et aliis [illegible] [illegible]: [illegible] quia Deus nequit esse realiter stricte loquendo in eo quod non existit realiter; sed spatium imaginarium nihil est realiter existens: ergo. [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] patet; quia existere realiter, aliud [illegible] [illegible] [illegible] cum illo coexistentia [illegible] realis dicat, [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], Deus [illegible] [illegible] existisse [illegible] [illegible] [illegible] extitisse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible] [illegible] loci [illegible] erat alicubi [illegible] spatio imaginario. [illegible]; erat alicubi [illegible] in loco sibi extrinseco, non; [illegible] in loco [illegible] [illegible], non. [illegible] quando [illegible] esse locum [illegible], Deus mutatur. [illegible] Deus [illegible] esse in illo, non [illegible], [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible] [illegible] loco extrinseco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus [illegible] creare [illegible] [illegible] [illegible] mutari, et non [illegible] [illegible] [illegible] a loco extrinseco, ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deo extrinseci. Sectio 1a de ubicatione seu loco intrinseco

Sectio 2.
De ubicatione seu loco intrinseco.

Ubicatio, quae et ubi intrinsecum locus intrinsecus, et praesentia realis appellatur est iuxta omnium explicationem non [illegible] qua res actualiter existit in loco; v.g. non [illegible], qua Petrus, qui de se est indifferens ut actualiter existat in aula aut in templo potius in aula quam in templo existit. De hac [illegible]

ne durvitatis realiter distinguatur a re locata, et loco extrinseco, ut plures apud divitatem
asserit [illegible] ex rationibus sequentibus [illegible] ex quibus fit [illegible], qua simili
forma ratione qua communiter contra Thomistas unio distincta ab extremis: praesentia est [illegible] aula [illegible]
separabile a [illegible] aula, et a conjuncto utriusque [illegible] praesentia [illegible] aula dicitur [illegible] aliquid dis-
tinctum realiter a [illegible] aula, et a conjuncto utriusque, contra hoc dicta alia [illegible] nisi ubicatio.
Maior

hoc subscripta patet. Quia praesentia [illegible] aula aliud non dicit nisi [illegible] aulae, et ubicationem [illegible]
[illegible] illa praeter conjunctum [illegible], et aula superaddit [illegible] hoc exit ubicatio [illegible] aula [illegible]:
[illegible] separari [illegible] vero [illegible]
[illegible] existere; [illegible] existat [illegible] aula et hoc [illegible] existere
[illegible] existat [illegible]
[illegible] ex [illegible], et aula: [illegible] [illegible] aula [illegible] separabile a [illegible] et aula.

Dices: praesentia existens
[illegible] aula non realiter [illegible] et aula divisive, [illegible], et prout [illegible] aula existit, [illegible]
ut [illegible] proprie [illegible] dicere [illegible] hoc prout non [illegible] distincta
a [illegible], et hoc loco simul existentibus, [illegible] et aula simul existere [illegible]
fit [illegible] ubicationem [illegible] aula, [illegible] prout [illegible] aula [illegible] existere [illegible] fit per ubi-
cationem [illegible] aula, aliquid [illegible] debet [illegible] hic [illegible], prout [illegible] aula distinctum a collectione
[illegible] et aula existentium, ut [illegible] fit praesentia prout [illegible] aula [illegible] ubicatio [illegible] aula [illegible]
[illegible]: [illegible]; et locus, aula [illegible] divisive, [illegible] collective [illegible] [illegible]
et [illegible] existat per ubicationem aulae; [illegible] ut existat [illegible] per ubicationem aliqu[illegible]
requiritur [illegible] realiter a [illegible] et aula [illegible] divisive, [illegible] collective [illegible]. [illegible]
[illegible] et [illegible] similes [illegible] Thomistarum unionem distinctam ab extremis vide
[illegible]

[illegible] divin[illegible] fit hoc distinctum a re loca-
ta et loco extrinseco. [illegible] 1° aliqui hoc [illegible] voluntate divina [illegible]
[illegible] a re locata et loco [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
praesentia [illegible] alio loco: [illegible]
[illegible] per aliquid [illegible] praesentia, et [illegible] alio lo-
[illegible] quid [illegible] praesentia [illegible] hic, [illegible] loco,
[illegible].

[illegible] praesentia [illegible] hic [illegible] praesentia
[illegible] alio loco; [illegible] praesentia [illegible] hic [illegible] aliquid [illegible] praesentia [illegible]

alio loco [illegible] aliquid positivum, atque [illegible] praesentia [illegible] alio loco est [illegible] eo loco [illegible]. Respondeo [illegible] quia [illegible] quas anima [illegible] Deus [illegible] omnia corpora quae [illegible] dicitur [illegible] et [illegible] [illegible] existere [illegible] propter [illegible] corporis [illegible] et nunc [illegible] anima [illegible] [illegible] et [illegible] propter [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] licet [illegible] ex [illegible] seu corpus [illegible] et [illegible] habeat ubicationem [illegible] hoc loco et ut habeat [illegible] ab a [illegible].

[illegible] cum motu [illegible] adhuc locum [illegible] quia assignari debet praesentia distincta a motu locali; potest enim Deus absque ullo motu locali [illegible] constituere [illegible] hic ubi eodem modo ut praecise ac mediate [illegible] esse in hoc loco aliquid distinctum dicit a [illegible] hoc loco et motu locali. Respondeo 2° et [illegible] [illegible] doctrina hucusque tradita: motus localis est vera actio productiva quae habet terminum vere productum, proinde aliquid positivum, [illegible] experientia illa [illegible] chimaera, experimur enim [illegible] defatigari [illegible] motu locali, quod signum est [illegible] per motum aliquid agere [illegible] per talem actionem neque producitur locus extrinsecus, nec ipsum mobile, utrumque enim sine tali motu existit, ergo [illegible] per talem motum producitur aliquid positivum distinctum ab actione, mobili et loco extrinseco [illegible]. Hoc autem per motum productum [illegible] ubi [illegible] per quod mobile constituitur in hoc loco determinatum.

Infertur ex dictis 1° ubicationem esse [illegible] non enim pertinet ad constitutionem totius substantiae, quod [illegible] ex Divo Tho. 1ª part. quaest. 9 artic. 2 ubi ait: spiritus creatus esse mutabiles secundum locum per [illegible] [illegible] quae per [illegible] alicujus [illegible] [illegible] esse substantiae [illegible] per ubicationem [illegible] [illegible] [illegible] explicari potest idem [illegible] [illegible] eadem 1ª parte, quaest. 110 art. 10 ait: mobile secundum locum [illegible] [illegible] ad aliquid extrinsecum [illegible] constitutivum. Infertur 2° hoc [illegible] quod [illegible] ubicatio [illegible] recipi [illegible] locata seu ubicata [illegible] enim sit motus debet recipi in subjecto, in quo motus iste localis recipitur, hic autem juxta Divum Thom. in mobili recipitur.

Infertur 3° ubicationem esse [illegible] modale, cum sit [illegible] et ultima [illegible], nec [illegible] Pater [illegible] [illegible] positivam [illegible] [illegible] ubicatio [illegible] [illegible] [illegible] per unionem distinctam [illegible] ut ubicatio sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per unionem distinctam: [illegible] quia ut distinguamus [illegible] ab unione qua unitur subjecto, fundamentum habemus, quod scilicet in Eucharistia sit [illegible] absque unione cum sua substantia, sic autem non habemus fundamentum ut ubicationem distinguamus ab unione, qua unitur subjecto, [illegible] nec fundamentum habemus, ut dicamus ubicationem [illegible] [illegible] [illegible] in hoc loco esse [illegible] [illegible] ut constituat [illegible] [illegible] in eodem loco

Inferes ergo ubicationem dici aes immobile, quatenus in ratione puncti spatii, et ubicatio per aliquam determinatam distantiam ab alio puncto fixo, sive talis sit, sive non talis esse praeintelligatur ad quod munus si non diget alio derivo, ipsa enim de ratione sui determinata ut per se constituat, tali determinata distantia, nec prius vi illius ubicationis indifferens manet, ut sub illa sit, ita sub alia distantia, ostendit quod ubicatio determinata est essentialiter ad per se ita constituendum in determinato loco, hoc est sub determinata distantia a Polo, quod non staret si non esset ubicatio immobilis modo explicato, explicatur hoc, et exempli gratia concipiatur diversas lineas a polo artico versus aulam ista, constituatur prius in linea A, et postea in linea B, et sic aliis, tunc sane prius retinebit diversam distantiam, correspondentiam ad spatium, quod si prius movetur

n̄ exigit ubicaone aliā ut ipsa unicetur, dicendū proportionaliter, ut supra, de superiori ubicatione, ut sic creatura conservata cum sua [illegible] n̄ [illegible], sic creatura dotata ut sit ubi ē ubicāo.

Quæritur 2° an creatura possit existere sine ubicatione? Negative respondet cum Fabr. Suarez, S. Clara, et alijs contra alios, ratio ē: quia n̄ potest creatura existere dū sit intime præsens Deo, qui late [illegible] omnia. Et [illegible] eo [illegible] divina immensitas, creatura reducit se intime præsens Deo sine ubicatione. [illegible] creatura [illegible] intime præsens Deo [illegible] existere [illegible] ubi [illegible] existere ibi ubi Deus [illegible] sine ubicatione. [illegible] creatura [illegible] præsens Deo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] creatura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] creatura [illegible] existit [illegible] [illegible] Deo [illegible] ratione ubicationis proprie [illegible] [illegible].

[illegible] præsens Deo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ubicatione [illegible] virtualiter [illegible] [illegible] ad alia. [illegible] ratio ē, quia [illegible] ad Deum [illegible] ex illis virtualitatibus [illegible] intime præsens creaturæ [illegible] [illegible] virtualiter [illegible] [illegible] se tenet ex parte creaturæ [illegible] [illegible] dices: Deus libere conservat creaturam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ubicatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] existere.

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] producta [illegible] [illegible]

cum creatura mereatur ac [illegible] illius, monere, sive specie ubicationis, neque producere creaturam extra necessitatem Deus, vel ad concursum cum creatura ad productionem ubicationis, vel ad communicandum [illegible] effectum sive ejus rursus ubicationem determinatam, quia Deus requirit actione cum creatura ita ut hoc non fit sine praesentia Dei. Dices: quia vel comparando non est, qua non actio distinguitur realiter [illegible] tanto magis [illegible] nihilominus [illegible] actio [illegible] effectum non [illegible] quia differentia realis in [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vero perfectio differentia, quam res [illegible] habet ad ubicationem propter rationem [illegible].

Ad 2um respondeo plus [illegible] non habere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] res existat, et non sit immensa [illegible] habere rationem [illegible] [illegible] [illegible] immensitatis Dei [illegible] [illegible] [illegible] ubicata non sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] virtualitati immensitatis Dei. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] loci [illegible] et [illegible] res [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ubicata et [illegible] [illegible] realiter [illegible] [illegible] loco [illegible].

Si dices: ubi [illegible] [illegible] [illegible], qua res actualiter existit in loco [illegible] non in loco [illegible], [illegible] sit res [illegible] existit, res ubicata, quia res ubicata [illegible] [illegible] [illegible] res ubicata [illegible] sit in loco [illegible]. Dices [illegible] sicut sine absurditate dicitur maria [illegible] [illegible] [illegible], ita res [illegible] [illegible] ubicationem absque absurditate dicitur existere in loco [illegible], nihilominus [illegible] [illegible] ubicatio [illegible] [illegible], qua res existit in loco [illegible] pro distantia determinata a polo, [illegible] aliter in loco, [illegible], et omissa [illegible] [illegible] communis ubicationis explicationis tradita pro ubicatione, [illegible] ubicatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] existere in loco [illegible], de facto [illegible] datur res ubicata, [illegible] locus [illegible], quo [illegible] correspondeat, [illegible] sit [illegible] [illegible] res cum determinata distantia ab aliquo [illegible]. Sectio 4 de corporis bilocatione.

Sectio 4
De corporis bilocatione.

Supponenda [illegible] divisio ubicationis in definitivam, et circumscriptivam, haec [illegible], quae [illegible] constituit ita locatum, ut quaelibet ejus pars locet extra aliam: sic naturaliter [illegible] locatus [illegible], illa [illegible], quae [illegible], sive divisibile, sive indivisibile, [illegible] naturaliter ita in spatio divisibili locat et totum in toto spatio, ut totum in qualibet spatii parte constituat, sic locatur anima [illegible] in corpore divisibili, et sic etiam corpus divisibile Christi Domini in eucharistia locatum [illegible], [illegible]

nem sub tota ostia reservata, et totum continebat omni particula. Supponitur etiam corpus ipsum posse existere definitive in duplici loco adequato, locus adequatus est qui toti corpori correspondeat, inadequatus vero qui correspondet tantum alicui parti corporis, capiti v.g. aut manu, supposito ratio definitur ex fide, nam totum corpus Christi Domini existit Hispali, et totum etiam Corduvae sub speciebus consecratis.

Hic 3° supponitur posse idem corpus esse simul in duplici loco adequato in uno definitive, et circumscriptive in altero, nam idem corpus Christi Domini circumscriptive existit in Caelo, et simul definitive in Sacramento. Ad 4 Consequenter naturaliter non posse idem corpus simul esse in duplici loco adequato, ideo miraculum habetur, quod simul in duobus aut pluribus locis adequatis existens, aliquid fecerit ut mirabilis Xaverius: ulterius constat ex eo, quod non posset homo unius propter homicidium patratum hora 6ª Hispali, si probaret hora 6ª Corduvae existebat, et similiter omnium homines asserunt non posse naturaliter corpus idem existere in duplici loco adequato circumscriptive locatum. Difficultas ergo praesens hoc est, an idem corpus posset supernaturaliter esse circumscriptive in duplici loco adequato simul, negat Philosophorum, posse aducetes Angelici Magistri: Thomistis, licet non eorum rationibus attentis ex rationibus Pater Bassques 3ª part. quaest. 189 cap. 5 atque rationes nostri Doctoris subtilis, et Eximio, tomo 3 in 3 parte disput. 48 sec. 4.

Haec est nostra sententia, quae 1° probatur ex non repugnantia, quam non dari ex solutione argumentorum constabit. Probatur: non repugnat duo corpora adequata esse simul circumscriptive in eodem loco: ergo nec repugnat quod idem corpus sit simul circumscriptive in duplici loco adequato, antecedens constat. Christus enim Dominus penetravit Caelos juxta Apostolum ad Hebraeos 4 dicentem, habentes ergo pontificem qui penetravit Caelos etc., nam surgens, penetravit se per sepulcri lapidem, et per portas fenestrarum quando clausis januis ingressus est ad apostolos, ex aut consequentia, ergo quia sicut ex penetratione duorum corporum non inferuntur illorum identitas, ita nec ex bilocatione unius corporis hujus a se divisio aut distinctio probatur. 2° sicut circumscriptio coarctat corpus ad unum locum, ita coarctat corpus ne det suum locum alteri, sed hoc 2° non obstante possunt duo corpora adequata circumscriptive locari in eodem loco: ergo 1° non obstante potest idem corpus circumscriptive esse simul locatum in duplici loco adequato.

Huic sententiae respondet Illustrissimus Palgio, Deum posse mutare integra quantitate impedire effectum formalem quantitatis, et ideo possunt duo duo corpora circumscriptive locari in eodem loco; at vero non posse Deum multiplicare effectum formalem quantitatis quantitate non multiplicata ideo non potest idem corpus circumscriptive bilocari. ipsa sic certa pro se, et pro Thomistis Illustrissimus Palgio in propositione Ita, sed Deus impedire effectum formalem mutare tria ex tantum adeo familiare Thomistis sit ut istra nos

proportione attractoria, scilicet Deum non posse impedire effectum formalem suo manifestum, at quia effectus formalis quantitatis potest esse primarius et secundarius, si solum loquatur de effectu primario falsum omnino supponit, Deus enim non impedire non potest effectum formalem quantitatis, quantitate manente communicata subiecto, qua propter etiam quando duo corpora occupant eundem locum, quantitas suum formalem effectum tribueret, extensionem nimirum naturalem partium ad penetrationem cum alio eiusdem rationis.

Si autem loquatur de effectu secundario verum quidem dicit, quia effectus formalis secundarius quantitatis etiam hac ratione potest a Deo impediri, at non constat tamen ratio nostra, non enim Dominus difficile impedire effectum formale secundarium quam effectum formale secundarium multiplicare, si potest Deus impedire effectum formale quantitatis quando in eodem loco duo corpora, cur poterit Deus multiplicare effectum formale quantitatis quando idem corpus in duplici loco, nec satisfacit dicens Deum posse bene impedire ne causa faciat [illegible] bene proprie est, ne quantitas tribuat suum effectum secundarium, non tamen posse facere quod causa efficiat plus quam potest, ac proinde non posse multiplicare effectum secundarium quantitatis, non inquam satisfacit, quia Deus potest facere, ut causa efficiat miraculose quod naturaliter facere non potest, aqua enim non potest naturaliter producere gratiam, et tamen miraculose illam causat, et quidem species iuxta Thomistas corpus etiam Christi Domini supernaturaliter potest recipere praesentia sacramentali, quod naturaliter recipere nequit: ergo licet corpus effectum quantitatis naturaliter non possit habere nisi unicam praesentiam circumscriptivam poterit tamen supernaturaliter habere duas.

Dicere cum quantitas praestet duplicem effectum formalem secundarium duplicem praesentiam circumscriptivam, ad primum requiritur (ut dictum fuerat) ut quantitas bilocetur; non vero ut multiplicetur, licet secundario requiratur ut multiplicetur praesentia circumscriptiva, nam corpus esse circumscriptive locatum formaliter immediate provenit a praesentia, seu ubicatione circumscriptiva; non vero a quantitate, alioquin quantitas non exigit essentialiter ut corpus ab ipsa informatum habeat solum unicam praesentiam circumscriptivam, quia non minus exigentia exigit quod corpus quantitate ipsa affectum habeat ubicationem circumscriptivam, quam ut solum habeat unicam; sed exigentia illa non est essentialis, ergo nec haec, si ergo quantitas potest supernaturaliter reperiri in corpore non ubicato circumscriptive poterit etiam reperiri in corpore circumscriptive bilocato.

Ex quibus patet 2° relicta nostra: corpus hic existens circumscriptive non excludit essentialiter esse simul circumscriptive in alio loco, nec ratione quantitatis, nec ratione ubicationis quam hic habet, quae quantitativa vocatur, quia quantitate disponitur: ergo corpus idem potest naturaliter circumscriptive bilocari, ratio bona est, quia non apparet caput aliud a quo impossibilitas illa provenire possit, 1a consequentia patet, 2a ex dictis, 3a etiam ex eo, quod effectus formalis primarius quantitatis, est extensio partium in ordine ad se ut docet Thomas, vel impenetrabilitas potius ut dicimus nos effectus autem 2dus est reddere subiectum extensum secundum locum, et impenetrabilem respectu alterius corporis; sed nullus ex his excludit essentialiter, quod corpus hic existens circumscriptive sit simul circumscriptive in alio loco: ergo. Minor patet, nam etiam si corpus esset circumscriptive in alio loco servaret hic impenetrabilitatem, a potentia etiam

partium quoad se, et quoad locum, simul et impenetrationem ab alio corpore.

Probatur: ex his ipsis apparet magis repugnare quod idem corpus omni ubicatione circumscriptiva careat, quam quod habeat duas, seu saltem ex magis obvio et rei naturae idem, seu, sicut potentia divina quae reducit, quod idem possit spoliari omni ubicatione circumscriptiva: potest habere libere liter, quamvis corpus hic circumscriptive existens non excludit essentialiter alibi sui circumscriptive ubicationem. Probatur 1o (?), quod ratio formalis ubicationis circumscriptivae est, quae reddit corpus ita constitutum in hoc loco ut habeat extensionem inseparabilem cum loco quatenus cuilibet parti loci dicta pars corporis correspondeat, sed in hoc [illegible] nihil includitur quod essentialiter ubicationem aliam circumscriptivam ejusdem corporis in alio loco [illegible].

Nec dicas circumscriptione corporis in loco praeter [illegible] dari etiam [illegible] naturam, qua corpus circumscriptive non locetur alibi; non, inquam, id dicas; nam de hoc disputamus praeterea quod praeni [illegible] debet ut solus sublistas. Itaque videmus; quia [illegible] possit haereticus ut praesentiam sacramentalem Christi Domini in Eucharistia negare [illegible] circumscriptionem corporis in uno loco essentialiter exire rationem praesentiae [illegible] ejusdem corporis in alio loco, [illegible] impenetrabilitas hujus rationis operationis [illegible], quamvis unus locus [illegible] corpus [illegible] essentialiter [illegible] quod corpus aliud ponatur simul in eodem loco, nec circumscriptio corporis in uno loco excludit essentialiter circumscriptionem aliam ejusdem corporis in alio.

Probatur 3o:

non datur major repugnantia in eo, quod idem corpus habeat simul duplicem adaequatam ubicationem circumscriptivam, quam in eo quod habeat simul duplicem ubicationem adaequatam, aut utramque definitivam, aut definitivam alteram, alteram circumscriptivam; sed corpus idem potest supernaturaliter habere duplicem ubicationem adaequatam definitivam, etiam potest ~~[illegible]~~ duplicem habere circumscriptivam, unam alteram definitivam, ut constat in corpore Christi Domini, ubicato adaequate circumscriptive in Caelo et adaequate definitive in Eucharistia: ergo idem corpus supernaturaliter habere potest simul duplicem ~~[illegible]~~ ubicationem adaequatam circumscriptivam, ac proinde potest supernaturaliter simul esse in duplici loco adaequato. Explicatur major, repugnantia vincenda in reduplicatione ubicationum circumscriptivarum solum se teneret ex parte ubicationum, repugnantia vero vincenda in reduplicatione praesentiarum definitivarum non solum se teneret ex parte ubicationum seu praesentiarum, sed etiam ex parte corporis, cujus partes existentes ratione quantitatis exigentes quoad locum nihilominus penetrarentur, unde constat non dari majorem repugnantiam in duplici ubicatione adaequata circumscriptiva, quam in eo quod [illegible]: Sic.

Probatur: magis contraria videtur supernaturaliter quod praesentia definitiva, quam praesentia circumscriptiva: ergo si possibile Deo est facere quod corpus habeat duas praesentias definitivas, aut circumscriptivam aliam, et aliam definitivam, a fortiori possibile erit Deo facere quod corpus habeat duas praesentias circumscriptivas. Respondet [illegible] primus Palaco Christum non esse in Eucharistia localiter, sed sacramentaliter; sed solum hoc argumentum non solvit: 1o quia quod corpus Christi sit sacramentaliter in Eucharistia non obstat ut sit etiam [illegible] et [illegible]: quod corpus Christi sit sacramentaliter in Eucharistia, non obstat ut sit in Eucharistia per ubica-

caorum definitivam, si ita esse deberet localiter, aliquando a corpore, quod juxta Palgeo divisibile est, non esse locatur, in corpore ejus, eo ipso quod sit in illo per ubicationem definitivam. 2° Christus Dominus etiamsi non existat sacramentaliter in Eucharistia, existit tamen in loco, et per praesentiam localem: ergo etiam si existat sacramentaliter existit etiam localiter. Probatur antecedens, quia de Christo in Eucharistia verificatur moveri localiter, esse professio aut distare ab alio, quae locutiones non verificantur, nisi de existentibus in loco ut talibus per propriam et rigorosam praesentiam localem: ergo 3°. de casu in quo Christus Dominus bilocaretur definitive, et non sacramentaliter, hoc caput non refugit, et tunc argumentum verum efficatur, quia et solvere alia illud Palgeo.

Tandem observa doctrinam adduci pro nostra sententia, nempe Christus Dominus, qui ubicationem circumscriptivam amiserit in Caelis, Divo Paulo apparuit praesentia visibili et circumscriptiva, ut colligitur ex eodem apostolo ad Corinthios 1a, cap. 15: visus est, quia hoc dicitur de apostolis omnibus, novissime autem omnium tamquam abortivo visus est mihi, quae verba adeo clara sunt ut locum non relinquant interpretationi aliquorum Thomistarum docentium non Christum Dominum sed Angelum Divo Paulo apparuisse; praeter quam quod ejusmodi interpretatio est contra Divum Thomam 3 par., quaest. 57 artic. 3 dicentem de tali apparitione, veritati resurrectionis non praejudicat (plus nimirum) nisi verum Corpus Christi visum fuisse ab eo: ergo non Angelus, propterea respondet aliter Magister Bajona scilicet Christum Dominum per paucum tempus amisisse ubicationem circumscriptivam, quam in Caelo habebat; sed contra est ex psalmo ubi de die Ascensionis Psalmista loquens, ait, sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos etc. et Divus Augustinus donec finiatur saeculum sursum est Dominus. Hieronymus. Sectio 5. Thomistis respondetur.

Sectio 5.
Thomistis respondet.

1 Objiciunt 1° si hoc corpus bilocaretur circumscriptive divideretur a se ipso; sed hoc repugnat: ergo. Probatur major: si corpus bilocaretur circumscriptive quantitas illius divideretur a se ipsa: ergo et corpus bilocatum. Ratio bona habetur a Thomistis eo quod apud ipsos individuatio desumatur a materia ut signata quantitate, quae. Probatur iterum antecedens: inter quantitatem, quae esset Corduae, et quantitatem quae esset Granatae mediarent plura corpora non continua quantitate: ergo. Confirmatur: si corpus circumscriptive bilocaretur haberet duplicem superficiem terminantem erat duplex. Probatur antecedens: si corpus constituatur in duplici loco, utroque se ipsum tangeret: ergo haberet duplicem superficiem, cum superficies eadem nequeat tangere se. Respondeo negando majorem absolutionis, ad cujus probationem etiam si antecedens concedatur, negari potest consequentia propter doctrinam falsam, quam supponit, nimirum individuationem desumi a materia signata quantitate; verum quia de hoc alibi, nego antecedens, et ad illius probationem retorqueo: inter substantiam corporis Christi cum sua quantitate, quae Granatae in Eucharistia existit, et substantiam corporis Christi cum sua quantitate, quae Corduae est, mediant plura corpora non continua quantitate corporis Christi nec illius quantitati: ergo substantia corporis Christi, et ejus quantitas dividitur a se ipsa.

Si tamen sit Thesis, tunc illa; Prob: quia ex eo quod per qualitatem corporis existentis in caelo ... Granatae, ut in illis corporis successive Corduvae existentis qualitatem miscet plura corpora non strictè qualitati, non [illegible] ab ea divisa a se; ydem ... [illegible]; si autem refert ... relationis ... et qualitatem aliquid miscet, debet aliquid supponi praeter corpora, et qualitatis distinctio atque hoc non potest ad diversitatem pro casu bilocationis ... qualitatis ... miscet aliquid per corpus qualitatis existentis Granatae, et corpus idem existentis Corduvae; ... ad ... miscent corpora alia per ubicationes ... ydem ... pro casu bilocationis, sive hae distinctae sit, sive successiva de corpore bilocato ... [illegible] ... Ad primum ergo hoc verum est de illo reduplicative sumpto, sive ut dicit plures ubicationes, etc.

Et ratio est, quia denominationes hae distinctionis ... corpori solum provenit ... loco, secundum quod dicit ... sive ... ex corpore, et praesentia, ... pro casu bilocationis praesentiae bilocationes sunt diversae, diversae denominationes verificari possunt de eodem ... diversis ... [illegible] ... quia id solum probat diversas ubicationes, seu praesentias, non autem diversa corpora; ... praedictis ... reduplicative ut bene sit ... [illegible] ... non verum ... [illegible] ... ratio ... [illegible] ... bilocatus ... a se ipso realiter distinguatur: ... dico quod ... ex bilocatione corporis Christi ... non ... ex bilocatione successiva ... ejusdem corporis secum ipso ... .

Ad rationes ... pro casu bilocationis ... proximitatem ... [illegible] ... per ... de quibus ejusmodi ... Objicitur 2° multiplicato effectu secundario qualitatis debet multiplicari ... ; sed ubicatio successiva est effectus 2ius qualitatis: ergo multiplicata ubicatione successiva debet multiplicari qualitas; cum ergo aliquid supponatur ... esse ... ex bilocatione successiva ... qualitas corporis bilocati esse multiplex, ... Maior probatur 1°: quia sicut effectus secundarius supponit primarium, ita duplex secundarius effectus supponit duplicem primarium: ergo multiplicato effectu secundario qualitatis, effectus illius primarius multiplicatur etiam, et per ipsa ... 2°: quia ... supponit ... duplex esse ... 3°: ... habere effectum duplicem ejusdem rationis, sicut ... duas ... : ergo ... unica qualitas duas ubicationes.

Ad maiorem ... quia effectus secundarius non ... per ... cujus est effectus secundarius, ydem nisi aliquid ... illa ... essentialis ... multiplicare effectum ... multiplicari ... non multiplicata. Ad 1m ...

ore enitio quo effectus 2us supponat 1um, nõ quod duplex 2a subsistat duplex 1a, volitio enim supponit cognitionem, quamvis duplex volitio supponat duplicem cognitionem; nõ qui quia ideo effectus humanus reducit ēā duplex quia ūā duplex sit, quia identificantur cum ūā; neq vero quia ūā supponit: sic sicut tamen distio potentiarum et ūāe dicendum erit cognitionem habere posse duplicem, illam videlicet ex parte ipsius, quod 3a ratione quoad 1am partem; 2a autem ratione, quia circa eas consentur, et ratio dissimilitudinis est manifesta, quia possibilitas est effectus [illegible] de genere metaphysico cum ūā ratione identificata ubicatio vero circumscriptiva est effectus [illegible] de genere physico, sive distinctus ā quantitate; quatenus exactivi, sive per physicam exigentiam ā quantitate proveniat; at cum ex eo id quantitas exigat ubicationem non consentur efficaciter excludere habere duas, nec consentur efficaciter multiplicari quantitatis multiplicata ubicationes.

Objicies 1o: de potentia praesentia circumscriptiva est ita tenere corpus in uno loco ut in alio non sit; sed si [illegible] corpus esse circumscriptive in duplici loco, probatur antecedens: de potentia praesentiae circumscriptivae est extrahere [illegible] et adaequare totum corpus loco; sed si corpus idem est in duplici loco adaequato per duplicem praesentiam neutra [illegible] traxet et adaequaret corpus loco; ergo. Probatur minor: corpus illud esset extra locum A, ergo et etiam extra locum B, ergo. Distinguo antecedens: de potentia praesentiae circumscriptivae est ita tenere corpus in uno loco ut non sit in alio per eandem praesentiam, concedo; ut non sit in alio per aliam praesentiam nõ antecedens et [illegible] ratione ad cujus rationem distinguo antecedens: illud corpus esset extra corpus A per praesentiam qua est in loco A, per aliam praesentiam [illegible]; itaque de ratione praesentiae circumscriptivae est tenere corpus in loco ita ut illud circumscribat, hoc est totum corpus toti spatio correspondeat et pars corporis parti spatii, taliter ut ratione illius praesentiae non occupet plus, minus spatii, cum quo stat quod ratione alterius occupet spatium aliud.

Hic licet ubicatio circumscriptiva sit ratio quare unum corpus circumscriptive locetur in hoc loco adaequato tamen [illegible] efficaci ipsius nec [illegible] est ratio quare alibi non posse existere simili praesentia; ad [illegible] non vero [illegible] ex [illegible] positionem corporis in alio loco adaequato unde patet solutio ad [illegible] [illegible] ubicatio circumscriptiva [illegible] petit commensurari corpori [illegible] ita ut nil corporis sit extra illum, sed petit, quod corpus non bilocetur, siquidem per bilocationem corpus esset extra [illegible] quam habet per 1am ubicationem. Hinc [illegible] in 1a addaptari potest

SECTIO VI.

Reliqua objectiones et dubium incidens solvitur.

[illegible] ... extremitate ... [illegible] ... tabula ... [illegible] ... dispergatur, et ex altera elevatur, acquiret naturaliter duas ubicationes ... [illegible] ... objectiones alias ... [illegible] ... si duo lapides penetrarentur, et ita penetrati deferrent ... [illegible] ... corpora naturaliter ... [illegible]

... [illegible] ... naturaliter non quidem absolute ... [illegible] ... supositione ... miraculi ... [illegible] ... objectioni ... [illegible] ... non quidem absolute ... [illegible] ... acquiret naturaliter duas ubicationes et quidem ... [illegible] ... absolute naturalia non sunt ... [illegible] ... naturalia esse ex suppositione ... [illegible] ... eucharistica licet ... [illegible] ... naturaliter ... [illegible] ... supernaturaliter ... [illegible] ... eucharistia ... [illegible] ... miraculo movetur huc, et illuc, et ... hoc ipso naturaliter ... [illegible] ... objectionis ... [illegible] ... corpus supernaturaliter bilocatum ... [illegible] ... naturaliter non absolute ... [illegible] ... duas ubicationes ... [illegible]

Aliter etiam respondere posset ... absolute ... [illegible] ... et quia licet lapis ... [illegible] ... moveri ... [illegible] ... spatium duplex non ... [illegible] ... habere ... naturaliter habere non posset. Si autem ... [illegible] ... tabula illa moveretur ... [illegible] ... vel Deus ... [illegible] ... bilocationis illius numerice bilocationis et ... licet moveatur tabula lapis ... nulla parte ... [illegible] ... non quoad individuum bilocationem, sed quoad speciem ... [illegible] ... producit duas ubicationes per duas actiones naturales quoad qualitates, et superna ... quoad modum, ... Deus ... [illegible] ... causa naturalis ... [illegible] ... ubicationes miraculum ... [illegible] ... tabula, aut ... [illegible]

A 3° e elevata una parte magnetis a lapide

[illegible] Corinth. [illegible] si idem corpus posset esse simplici praesentia [illegible] in uno [illegible]

et in altero mortuum, posset in uno loco vulnerari et non in altero, posset in uno movere et in altero sedere, posset deinde in uno efficaciter amare Deum, et in alio Deum odio habere; sed haec omnia absurda sunt. R. Respondeo, quod in casu, in quo [illegible] [illegible] vg. existens [illegible] cum anima biloca[re]tur Corduvae, quin [illegible] Cordu[bae] [illegible] locatum ad [illegible] [illegible] vere esse corpus illud esse vivum, non autem erit verum corpus illud esse mortuum licet verum sit corpus illud Corduvae existens [illegible] [illegible] existat anima. Ratio est: quia corpus mortuum est [illegible] denominatio natura [illegible] essentialiter animam nullibi habere, [illegible] dicit essentialiter destructionem [illegible] sui cum anima. Ad [illegible] licet vera sit haec propositio corpus non habet Corduvae animam, falsa tamen est haec, corpus existens Corduvae non habet animam, quia [illegible] [illegible] 2am non verificatur non verificatur corpus existens Corduvae esse mortuum, quia licet corpus non habeat [illegible] [illegible] [illegible] erit mortuum Corduvae.

Ad 2um Respondeo non posse corpus vulnerari in uno loco quin in alio appareat vulneratio, quia vulnus [illegible] in destructione unionis partium corporis [illegible] nullibi esse talem unionem, quo stat [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] partium [illegible] Corduvae bilocatum quin Corduvae sit locata ipsius anima, non est esse destructionem unionis corporis sui cum anima [illegible] posset non habere Corduvae animam et illum habere Granatae. Colliges hinc, quod in aliquo loco vere destrueretur unio corporis sui cum anima nullibi corpus sui esset vivum [illegible] illud, [illegible] sed non [illegible] esse absurdum, quia sedere absolute loquendo non est sedere absque motu, [illegible] illud corpus supponatur in uno loco sedere posset movere se in alio. Ad [illegible] non [illegible], quia amor efficax, et odium efficax ejusdem objecti, sunt et sic essentialiter se excludentes ab eodem subjecto, ideo [illegible] non possunt in illo [illegible] [illegible] supponatur bilocatio [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible] impossibilis [illegible] [illegible].

Sed dic de actu et de [illegible] [illegible] ejusdem objecti, quia actus sunt [illegible] [illegible] se essentialiter impossibiles in eodem [illegible] aliter tamen discurrendum est de his, quae non sunt essentialiter metaphysice incompatibiles ut sunt ignis, et aqua, calor et frigiditas in gradibus oppositis, dicendum quod maxime bilocatum Granatae, et Corduvae posse habere frigus ignis Granatae, et Corduvae frigus aquae, sicut in [illegible] a bilocatione, sed [illegible] in eodem loco utrumque frigus habere, [illegible] [illegible] bilocatum posse in uno loco habere summum calorem et alio summum frigus. Sed [illegible] hoc non exigitur aliquo novo miraculo. Ratio est: quia [illegible] supponatur miraculum bilocationis [illegible] et in uno loco Granatae [illegible] [illegible] ipsi aqua [illegible] ut octo, et Corduvae ignis calidus ut octo hujusmodi agentia non producunt [illegible] de se possunt, sed [illegible] [illegible]: [illegible] definitur ex eo, quod supra agentium et [illegible] non sit [illegible] loci sed [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]

n. posset naturaliter separari [illegible] — fit ut adhaesio illa ablata subito cessaret [illegible] diversis locis n. produceret [illegible] nisi novum [illegible] miraculum, utcumque potentia naturalis subsit ad [illegible] vigeatur.

Superest ut jam de bilocatione accidentium corporis bilocati dicamus, [illegible] quoque adhaesio corporis hoc bilocato, [illegible] bilocari cum [illegible] 1° adhaesio [illegible] specialiter loco [illegible] ubicatio, nam supernaturaliter posse bilocari etiam per aliam ubicationem. Ratio est quia hoc numero ubicatio, qua [illegible] Granato [illegible] sicut [illegible] alligata [illegible], et etiam [illegible] alligata tali loco; [illegible] etiam divinitus aliud corpus ubicare, [illegible] alia ubicatio: [illegible]

[illegible] supponi [illegible] n. [illegible] bilocari corporis bilocati propter [illegible] bilocatio corporum [illegible] adhaesio [illegible] bilocari [illegible] ut supposita corporis bilocationis miraculo n. [illegible] bilocatione accidentali.

[illegible] ex his [illegible] corpori [illegible] aut metaphysice ut [illegible] aut [illegible] ut [illegible] quantitas, alia vero, aut n. metaphysice nec [illegible] [illegible] difficultatis proposito [illegible], Dico [illegible] adhaesio [illegible] bilocatione [illegible] novo miraculo. [illegible] quia [illegible] exigit [illegible] modo [illegible] ubicatio [illegible] corpus bilocatum Granato, [illegible] et Granato et [illegible] et [illegible] Tractatus

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] n. hab. [illegible] [illegible] localis [illegible] [illegible], [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] novis miraculis [illegible] ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] inferes 3. [illegible] licet corpus bilocatum [illegible] [illegible] n. [illegible] [illegible], [illegible] loco [illegible] [illegible] bilocatione [illegible] n. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible]; quo [illegible] loco [illegible] habere [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] n. [illegible] bilocatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquo loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habeat [illegible] violentiam [illegible] licet [illegible] n. habeat Coelum, [illegible] [illegible], et [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corporis [illegible] [illegible] [illegible] n. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] habeat [illegible] [illegible] [illegible] n. [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] aliquas habeat, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex hoc [illegible] capite [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] verificetur, [illegible] a [illegible] loco [illegible] [illegible] [illegible] ex hoc [illegible] titulo, [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] violentiam; a n. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

habet [illegible] capite [illegible] dispositiones, quas n. [illegible] [illegible] et aliis [illegible]; [illegible] n. [illegible] habere [illegible] [illegible] loco [illegible] ipsa [illegible] [illegible] ignis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n. [illegible] habere [illegible] loco adequato, [illegible] ipsa [illegible] [illegible] adequato, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bilocatus [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], ac [illegible] [illegible] [illegible] naturales [illegible] [illegible] dispositiones [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] locus totius corporis [illegible] licet [illegible] potiores [illegible] [illegible] [illegible] alia [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] toto corpore [illegible] n. [illegible] violenta, nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corporis [illegible] [illegible] [illegible] ignis bilo[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debet [illegible] habere, et [illegible] [illegible] loco [illegible] [illegible] violentus erit.

Resp. [illegible]

[illegible] [illegible] n. [illegible] aut [illegible], aut [illegible] corpore, [illegible] omnia [illegible] [illegible] albedo [illegible] [illegible] n. [illegible] bilocari corpore bilocato: [illegible]; [illegible] [illegible] ipsum corpus, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ipsa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] loco. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bilocari corpore bilocato. Dices albedo debet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

cum pro, sed stat quia unio pri cum albedine non [illegible] sit verum [illegible] aliud separari unionem pri cum albedine hoc non debet pro locato sed pro locato pro. Praeterea, unio verbi divini cum humanitate non petit, quod ubicunque sit verbum sit etiam humanitas, licet quidem ex quo constat verbum esse ubique non necessario unio [illegible] ratio doctrinae est quia unio [illegible] et [illegible] alio [illegible] licet [illegible] non est unita pro uno loco non verificatur unionem alicubi esse sine, pro et albedine [illegible] sed nec de unione hypostatica [illegible] ad verbum, verificatur esse alicubi sine verbo cum humanitate [illegible]

Inde [illegible] [illegible] propositio: paries est albus Granata paries non est albus [illegible] sicut non [illegible] corpus Christi elevatur, hoc ipso corpus Christi non elevatur, [illegible] alio, [illegible] [illegible] quia non [illegible] quod debet eius [illegible] cum tempore [illegible] cuius utraque propositio [illegible] esse vera [illegible] vere [illegible] esse [illegible] paries [illegible] paries non [illegible] pro. et [illegible] Christus [illegible] [illegible] Christus non habet [illegible] [illegible] non possit, pro locato, verificari propositiones [illegible] paries [illegible] albus, paries est [illegible] paries non est [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] esse, [illegible] albedinis [illegible] caloris, [illegible] falso [illegible] paries [illegible] aut calorem [illegible] habeat, licet non [illegible]

[illegible] verum, [illegible] esse albus Hispali et non esse album Corduvae verum etiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] paries non esse album Corduvae [illegible] [illegible] albedinem, [illegible] non [illegible] albedo [illegible] praesentia albedinis Corduvae sicut de [illegible] modo [illegible] verificatur non [illegible] Romae quia [illegible] propositio [illegible] [illegible] ubicatione seu existentia pri Romae, quo praesentia non datur [illegible] de [illegible] [illegible] quid sit

Cap. 2
De tempore
Sectio 1a
Quid sit tempus.

[illegible] iuxta Phil. numerus motus secundum prius et posterius, nomine numeri non [illegible] numerus [illegible], qui [illegible] [illegible] plures partes [illegible] numerus [illegible] unam rationem primo et alteram rationem secundo [illegible] numerus [illegible] [illegible] actus [illegible]. [illegible] non [illegible] id est pluralitas, multitudo, seu collectio motuum; quia nec numerus [illegible] [illegible] [illegible] nec ratio;

forma [illegible] pluralitas, verum quia plura alia numerari etiam possunt per hunc numerum [illegible] tempus cum aliis numeris [illegible] hominum, lapidum, [illegible] dicitur [illegible] [illegible] quo adeo intelligitur [illegible] temporis quia dicitur numerus motus [illegible] [illegible] [illegible] loquendo de Caeli motu [illegible] hic constat partibus [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] motus [illegible] quo una [illegible] pars movetur coexistit [illegible] [illegible] [illegible] Caeli [illegible] [illegible] vero quo toto Caelo movetur [illegible] [illegible] [illegible] movetur.

Sic [illegible] prius [illegible] [illegible] in uno loco; [illegible] pars motus quo movetur [illegible] coexistit [illegible] quo movetur manus motus vero quo totus corpus movetur, et acquirit locum A non coexistit motui, quo acquirit locum B [illegible] [illegible] illi, [illegible] praecessit, [illegible] [illegible] [illegible] simul [illegible] non [illegible] successivae temporis; [illegible] numerus motus [illegible] [illegible] ideo [illegible] temporis additur [illegible] [illegible] prius et posterius per quae verba explicatur successio illa motus [illegible] [illegible] dicitur, [illegible] per quod ultimo differt ab omni [illegible] [illegible] ex quibus [illegible] [illegible] [illegible] per hoc explicatur, collectio motuum sibi [illegible] succedentium.

[illegible] licet non repugnet motum [illegible] [illegible] [illegible] destructum reproduci et licet non repugnet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quo motus [illegible] [illegible] primo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] motibus [illegible] [illegible] [illegible] motu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et posterius habere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motus [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] temporis, licet [illegible] [illegible] habeat [illegible] [illegible] motus [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] licet [illegible] motus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motus [illegible] [illegible] [illegible] Caeli, et [illegible] dicit, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] licet hic numero motus, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non repugnat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] produci [illegible] alio die.

[illegible] hic motus [illegible] hic motus cum ordine prioris et posterioris, ut tale [illegible] non possit a Deo produci alio die, quam [illegible] die ut tale non [illegible] per hunc numerum motus, variatis [illegible] realiter. Inferes [illegible] dies [illegible] diei [illegible] motus [illegible] successionis [illegible] motus A [illegible] motus B et [illegible] hic [illegible] motus C, et sic deinceps; [illegible] non [illegible] talis [illegible] praecedentis aliorum motuum [illegible] [illegible] dies [illegible] denominatio diei [illegible] partis extrinseca, et [illegible] intrinseca diei, dicit enim motus [illegible] diei hodierni intrinsecus, et [illegible] praecedentis successionis externi et aliorum [illegible] diei [illegible] temporis diversitatem [illegible] materiali diversitate, sed [illegible] partium ordinis [illegible] ex ordine [illegible] prioris et posterioris, tempus sicut et motus dividitur in intrinsecum et extrinsecum [illegible] de quo [illegible] intrinsecum vero [illegible] dictus [illegible] omnis [illegible] est etiam divisibile [illegible] realis et imaginarii [illegible] sicut de loco [illegible] intrinseco [illegible] codiximus. Tempus imaginarium [illegible] motus [illegible]

[illegible] durati-

one seu tempore intrinseco.

Sectio 2

De duratione seu tempore intrinseco

Duratio seu tempus intrinsecum est permanentia rei in esse, durare res [illegible] sua existentia intrinseca proprie [illegible] non durat [illegible] durare incipit [illegible] tempus [illegible] motu [illegible] numero seu multitudine motuum [illegible] et [illegible] ut [illegible] intrinsecum tempus [illegible] et [illegible] res permanens propter corres-pondentiam ad [illegible] non dicitur durare, sed durare incipere [illegible] sua existentia intrinseca [illegible] propria [illegible] duratione dicitur [illegible] et [illegible] intrinsecis.

Dividitur duratio [illegible] [illegible] et imaginariam [illegible] [illegible] [illegible] illa vero [illegible] realiter existens, [illegible] [illegible] realiter durare [illegible] realiter [illegible] cuius correspondentia res durare dicitur [illegible] duratio [illegible] existentia [illegible] duratio et tempore intrinseco [illegible] realiter [illegible] vero [illegible] duratio [illegible] existentia rei [illegible] et tempore intrinseco [illegible] existentia realiter detur [illegible]

Dividitur [illegible] duratio [illegible] et [illegible] nominata, aeternitas, [illegible] a parte ante, cuius ratione res caret principio temporis vel a parte post cuius ratione res caret fine, [illegible] aeternitas resultans ex utraque, cuius ratione res caret principio et fine

Ubi observa aeternitatem proprie Dei superaddere ens aliquod duratione ad coexistentiam cujusque mobilis successive possibilis, atque juxta Boetii interminabilis vitae tota simul et perfecta possessio; nam dato Angelo v.g. ab aeterno existente, et aeterna consistens, adhuc non haberet aeternitatem sicut Deus, quia non esset [illegible] per essentiam [illegible] ad coexistendum cuicumque creaturae possibili. [illegible] [illegible] sine fine et tali ratione duratio [illegible] corruptibilis, et ita rationis et Angelus, duratio denominata a duratione [illegible] et corruptibilium cujus ratione [illegible] principium et subitanea [illegible] ut ita equi.

Praecipua [illegible] circa durationem difficultas est, an sit aliquid realiter distinctum ab existentia rei durantis, vel a tempore extrinseco. Resolvo: duratio non distinguitur realiter ab existentia rei durantis, vel tempore extrinseco, sive reali sive possibili. Probatur: Petrus v.g. coexistens tempori A et pariter durans in tempore A: ergo coexistentia Petri tempori A et pariter duratio Petri in tempore A, sed coexistentia Petri tempori A non distinguitur realiter ab existentia Petri et tempore A: ergo nec duratio Petri in tempore A distinguitur. In 1° antecedens constat, quia Petrus coexisteret tempori A et realiter corresponderet tempori A; Petrus autem corresponderet tempori A et pariter duraret. [illegible] denominationes [illegible] prius coexistens tempori A prius durans in tempore A [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] denominatione [illegible] coexistentia [illegible] 2ª sit duratio [illegible] aeque pariter [illegible] denominationem ac [illegible] coexistentia Petri tempori A cum pariter durationis [illegible] in tempore A. Ex [illegible] liquet [illegible] quia coexistentia durans nihil differt ab utraque existentia [illegible].

Inferes 1° durationem [illegible] [illegible] procedit [illegible] [illegible] sive absoluta sive [illegible] [illegible] realiter [illegible] [illegible] coexistentia rei durantis et tempore extrinseco; [illegible] [illegible] ab durationes [illegible] [illegible] [illegible] durationis [illegible] [illegible] dicta [illegible] super [illegible] Inferes 2° durationem realiter [illegible] [illegible] tempore extrinseco, realiter [illegible] ab existentia rei [illegible] [illegible] [illegible] similitudo Patris et Filii [illegible] albedine, quia [illegible] albedine utriusque [illegible] realiter [illegible] distinguitur ab albedine Patris et realiter [illegible] ab albedine Filii. [illegible] [illegible] una [illegible] durationis [illegible] [illegible] sicut similitudo [illegible] albedine non [illegible] [illegible] [illegible] existentia [illegible] dicto realiter ab albedine utriusque [illegible]

[illegible]

[illegible]

Sed objicies [illegible]

[illegible] modo dicere [illegible] et [illegible] Plus [illegible] plus, et [illegible] Plus. 2° [illegible] et [illegible] realiter [illegible]

[illegible]

Extrema [illegible] requirit simul dari [illegible], ac [illegible]

aliquo superaddito illis, ut existentibus ut actuatur coniunctim, ita se habet Petrus ut existens et tempus extrinsecus; licet enim verum sit, quod aliquid supponat utriusque existentiam, ut intelligatur coniunctim, quatenus deficere potest existentia Petri tamen eo praecise quod intelligantur Petrus et tempus A existere, requirit non coniunctio, sed Petrus potest non correspondere tempori A, sicut eo praecise quod intelligantur Petrus et Paulus actuatur existere, Petrus requirit non coexistere Paulo. Ex quibus patet quod nulla est paritas durationis cum unione materiae cum forma, atque etiam ubicatione, nam materia et forma potest verificari haec propositio, materia et forma existunt, quin verificetur haec, materia et forma sunt unitae, ut constat in morte hominis, similiter verificari potest haec Petrus et locus A existunt, quin vera sit haec Petrus existit in loco A; requirit autem vera esse haec propositio, tempus A et Petrus existunt quin vera haec sit Petrus existit in tempore A.

Constat 2° quid dicendum sit ad paritatem materiae, distinguendum similiter ante latam distinctionem: quia non ex eo quod materia et forma sint utcumque existentes ad coniunctionem sufficienter intelligere necesse est, seu unione dicta, sed ex eo quod materia et forma simul existentes, intelligentes adhuc sint cum separatae existant vel unitae, et hic ad paritatem dicendum nos probatione ostendisse materiam et formam existentes posse existere, vel unitas, vel separatas, ex quo sequitur inferri unionem per unionem distinctam; idem de ubicatione dicendum, at cum Petrus et tempus A requirant intelligi simul existentes quin quo existunt et quin Petrus correspondeat tempori A sit idem, non intelligere distinctio ut in tempore A Petrus duret, ubi notandum, existentia rei esse distinctivam ipsius, ut correspondeat cuilibet tempori existenti, et similiter temporis existentia distinctivam esse ut correspondeat cuilibet rei existenti ex utraque vero resultare durationem ut res duret in tempore.

Objicies 2°: Antichristus est futurus, et simul est futurus dies crastinus, quin propterea Antichristus existiturus sit cras: ergo ut cras existat potius quam in alio tempore debet poni aliqua entitas distincta ab existentia Antichristi et die crastina. Confirmatur possunt cognosci Petrus existiturus et existiturus dies crastinus, quin intelligatur Petrus existiturus die crastino, ut ex revelatione qua Deus revelabit Petri existituri et existituri crastini diei cognoscemus existentias Petri et crastini diei, et tamen non cognoscemus Petri existituri die crastino: ergo duratio Petri, etc. Distinguo majorem: Antichristus est futurus, et simul est futurus dies crastinus simultate futuritionis quin propterea, etc., concedo, simultate existentiae, nego: Antichristus et dies crastinus existentiam non habebunt simul, unde non est mirum quod Antichristus non sit futurus cras: quod igitur sicut ut Antichristus et dies crastinus habeant simultatem futuritionis non requiritur aliud a futuritione utriusque distincta, ita ut habeant simultatem existentiae non requiritur aliud ab utriusque existentia distincta.

Ad confirmationem distinguo antecedens: possunt cognosci Petrus existiturus etc., futuritione indeterminata aut etiam futuritione determinata distincta

in crastina, dum intelligatur omnis existens crastino die, ideo, posset cognosci omnis existens [illegible] in aeterna duratione correspondenti diei crastino, non autem, itaque licet per hoc possit cognoscat diem crastinum existentem cras, et Petrum existentem aliquando, adhuc tamen non cognoscet Petrum existentem die crastino, quia ut verum sit Petrum existentem aliquando non requiritur quod cras existat tamen non posset non cognoscere Petrum existentem cras si cognosceret existentias Petri, et crastini diei simul esse positas, sicut si cognosceret existentiam Petri, et [illegible] simul seu actualiter dari [illegible] non cognoscere [illegible] unusquisque licet ut hoc cognoscat, non sufficiat cognoscere Petrum modo existere, et diem existentem aliquando.

Constat hinc solutio ad priorem quaestionem, ita, ut cum ex vi illius revelationis cognosceret utramque existentiam Petri et crastini diei esse positas in [illegible], quia solum cognoscit existentiam Petri aliquando esse ponendam, sed non cognoscit ponendas esse simul, ideo quod non cognoscit Petrum existentem cras. Unde, si ferus posse ut Deus determinare existentiam Petri, et existentiam praesentis diei, quae determinat Petrum existere die praesente, quia ad hoc requiritur, quod existat existentia Petri correspondens tempori determinato praesenti, quae [illegible] non determinare etiam si determinat existentiam Petri, et existentiam diei praesentis; et non posse determinare existentiam Petri correspondentem diei praesenti, quae determinat Petrum existere die praesenti.

Instabis, aut existentia Petri correspondeat ~~existentiae~~ diei praesentis potius quam alteri, ob eius [illegible] aliquo distincto ab existentia Petri, et tempore praesenti, quia nec existentia Petri potest esse nunc nec tempus praesens potest correspondere existentiae Petri. Dissolvo autem: ob eius [illegible] aliquo distincto ab existentia Petri, et tempore praesenti divisivo sumptis, ideo, quia praeter existentiam Petri requiritur tempus praesens, et praeter hoc requiritur existentia Petri, ob eius [illegible] aliquo distincto ab existentia Petri, et tempore praesenti simul seu collective sumptis, non: collectio autem ista non importat [illegible], sicut similiter [illegible] [illegible] utriusque extremi non importat [illegible] praeter alterius [illegible], et sicut coexistentia Petri et Pauli non affert [illegible] praeter [illegible] existentiam.

Objicitur [illegible] ex Patre Lugo, [illegible] ~~in~~ durationem consistere solum in actione productiva, vel efficacia substantiva, voluntas [illegible] amorem per plura instantia, plus meretur, quam si illum per unum aut duo [illegible] instantia reservaret: ergo habet, sua potestate novam durationem, et productionem amoris; sed haec nova duratio non est ipse amor siquidem hic in omnibus illis instantibus, [illegible], et duratio hodierna amoris non est hesterna: ergo productio amoris substantiva, et distincta ab alia productione est ea nova duratio: ergo duratio consistit in productione vel efficacia substantiva; sed [illegible] [illegible]: quia si variatur agente, et tam producto, etiam si variatur ~~[illegible]~~ tempus extrinsecum non est cur actio varietur, cum tempus, nec agens nec [illegible] sit illius actionis: non est ergo cur efficacia substantiva sit actio, nec obstat, in variato tempore denominetur nova, quia haec denominatio non [illegible] actione, [illegible] distincta [illegible] tempore extrinseco substantive, cum quo actio coexistit et quae non coexistebat, sicut eius actionis denominatur modo [illegible] productio, deinde [illegible], etiam si [illegible] sit, ex [illegible] ad argu-

41 Respondeo [illegible] [illegible] quia ad hoc ut voluntas in sua potestate habeat productionem et durationem amoris non requiritur quod in sua potestate sit [illegible] [illegible], nova productio, [illegible] no-

novo, aut omne per quod obstruxit duratio jre talis, non enim requiritur quod sua potestate sit exi-
stentia temporis [illegible], sufficit quod, quod sua sit [illegible] permanentia, actione productiva amoris,
et hoc stat raro [illegible], quia licet voluntas noluerit cessare ab amore pro 2° in-
stanti, nihilominus cessare potuerit ad [illegible] nomine novam durationem amoris, nec amoris [illegible]
existentia amoris ut correspondente tempori, id est [illegible] ex existentia amoris et temporis [illegible] ab illo
cum quo amor [illegible], quae non [illegible].

Ad finem observa 1°, quod ut res duret per [illegible] non requiritur
quod detur [illegible] motus successivus, sed sufficit, quod taliter existat, ut [illegible] ipsa perseveret, vel fluat, vel
fluere possit motus successivus [illegible] existens, [illegible] res durare [illegible] [illegible] tempus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] res [illegible], [illegible] coexistentia [illegible], et adaequate
[illegible] ad durationem [illegible] sufficit [illegible] existentia rei, et possibilitas motus succes-
sivi correspondentis illi existentiae, quod non solum, non [illegible], imo et ipsa [illegible], quia [illegible]
[illegible], durationem [illegible] existentia rei [illegible], et [illegible] sive [illegible] possibilis [illegible] res
duret, [illegible] tempore [illegible] coexistentia rei [illegible], et temporis erit pars [illegible]
[illegible] existentia [illegible] rei, et tempus solum potentiale, [illegible] res [illegible]
[illegible] denominationis durans esse [illegible]
[illegible] existentia rei, [illegible] dixerat, et quae [illegible] dicemus. Sectio 3ª de mundi existentia

SECTIO III

De Mundi existentia

De tempore, et duratione loquuti non [illegible] decimus [illegible], [illegible] circa Mundi [illegible] [illegible]
[illegible] Philosophia. [illegible] Aristoteles [illegible] mundum fuisse ab aeterno, nec aliter po-
tuisse a Deo produci, eo, quod Deus [illegible], sive ex necessitate naturae operatur, [illegible] operatur
[illegible] [illegible] Catholicae veritatis [illegible] mundus caeli, et [illegible]
[illegible], [illegible] creatus initium habet, quia in tempore a Deo [illegible] productus fuit. Veri-
tas haec definita est in [illegible] Lateranensi cap. Firmiter. [illegible]
[illegible], in principio ([illegible] in initio [illegible] Patres exponunt [illegible]) creavit Deus Caelum, et
terram. [illegible] ex verbis Joannis 17, clarifica me Pater claritate quam habui pri-
usquam mundus fieret: [illegible] non erat mundus: [illegible] mundus non fuit ab aeterno.

Observandum hic est 2° [illegible]
modus quo res incipit, et desinit [illegible] [illegible] res incipere [illegible] [illegible], quatenus
[illegible] verificatur, modo res est, et [illegible] non erat. Incipit existere per ultimum non esse qua-
tenus [illegible], modo res non [illegible], et [illegible] erit. Desinit [illegible] per [illegible]

esse suum quatenus verificat, modo res existit, et immediate post non erit. Desinit existere per 1^m non esse suum, quatenus verificatur modo res non est, et immediate ante erat. quia ex rebus aliae non permanentes, illae nimirum, quae unico instanti durare solent et aliae successivae, illae scilicet quae nequeunt existere in unico instanti cum ordine prioris, et posterioris, ut [illegible] &c.

[illegible] est res successiva non incipere intrinsece nisi existens simul omnes partes, quare ignis non incipit intrinsece in instanti et per hoc quod in instanti tali existat, secus vero: desinere vero intrinsece in instanti illo in quo, l[ongius], vel aliqua pars ipsius deficit; nec hoc sufficit ut ignis deficiat [illegible] aliquamque totius aliter dissinendum est durare successiva, haec enim tunc incipit intrinsece, quando incipit, et existit 1^a et ipsius pars licet aliae non existant dummodo suo ordine extiturae sint, nec desinit per hoc quod desinat una pars illius, sed per hoc quod omnes ipsius partes desinant, et nulla extet.

Mundus quantum ad res successivas quam quod ad permanentes verae initium habet, incepit q[ue] 6921 ab hisce annis (hoc enim mundi aetas est juxta septuaginta interpretum, quos sequitur Ecclesia in annunciando dominico natali) hoc est catholica doctrina ex fide jam [illegible] vix a rarioribus praeter quod praefatum si possibilis admittatur existentia mundi ab aeterno. hae enim possibilitate non admissa efficatur a ratione probatur existentia mundi in tempore, si quidem aliter dari non possit, sed de hoc mox agemus, modo tamen ratione ab aliquibus ex posteriori probatur mundum non fuisse ab aeterno, et nequidquam ejus originem esse admodum antiquam fuisse. si mundus ab aeterno fuisset hic fieri possit cum nullius rei, quae ante fuerit memoria extet, audiatur Lucretius antiquissimus Poeta.

~~Si nulla fuit [illegible]~~ Si nulla fuit genitalis origo
Terrarum et Coeli semperque aeterna fuere:
Cur supra bellum Thebanum et funera Trojae,
Non alias alii quoque res cecinere poetae.

[illegible] Aristoteles [illegible] ipse [illegible] ut argumenta, quibus excogitans 8° physicorum cap. 1° et 1° de Coelo cap. 10, munit eas sint primo, Deus non desinere quam multum durationem ratione sive tempore, dura sine mundo, et sine motu Coeli non [illegible]: sed Deus et mundus, sint coaeterni. 1° cujus actio est aeterna etiam effectus est aeternus. sed actio Dei est aeterna, cum ejus substantia: ergo et effectus scilicet mundus est aeternus. 3° ex nihilo nihil fit; sed semper fuit mundus ex quo alia fierent. [illegible] [illegible] [illegible]

us potuit ab aeterno producere mundum vel non. Si 2um sequitur impossibilitas, si 1um cur quibus potentia ut potuerit, et noluerit mundum ab aeterno creare. 2o eadem prae-finitio [illegible] ut mundus crearetur [illegible] ut crearetur [illegible] et si [illegible] Deus voluit illum creare [illegible] potuit nolle illum creare [illegible] et [illegible] subinde redolet mutabilitatem, quod quis velit, et nolit [illegible] a Deo autem abesse debet omnis mutabilitatis species.

Ad 1um respondetur [illegible] priorem esse mundo duratione aeterna, et ac realiter priorem mundo duratione temporis possibilis, aut imaginarii, quam Deus videlicet plures motus ponere successive potuisset ante [illegible] hujus mundi, quibus Deus aequaliter detrahatur ad [illegible] ex [illegible] [illegible] Actionem immanentem sive volitionem Dei aeternam esse ipsam [illegible] non ponere actionem [illegible], [illegible] nisi pro dicto tempore, quo vult effectum, [illegible] solum dicere connotationem [illegible] Ad 3um respondetur, ex nihilo [illegible] vel ut causae materialis [illegible] [illegible] aut fieri ex nihilo, ut ex termino a quo.

Ad 1um [illegible] diceudum [illegible]

[illegible]

[illegible] Deus [illegible] Dominus [illegible]

[illegible]

[illegible]

rer, citra limitationem ex ratione sua [illegible] sicut ergo [illegible] limitatam creaturae naturam consistere in tempore aeterno, ut habet [illegible] et ad [illegible] [illegible] durationem determinatam potuit exterioris ab aeterno [illegible], [illegible] disparitas reddi, et [illegible] quia semper fuisset [illegible] tamen in tempore, nec creatio nec perfectio [illegible] aliquo in [illegible] semper tamen [illegible] tempore [illegible] creaturae consistere ab aeterno [illegible] soli aeternitati: [illegible] hoc [illegible] limitationem non excedit [illegible] 1°.

Respondeo [illegible] repugnat ex parte creaturae ut aeterna sit, quia de ratione [illegible] defectus [illegible] coaeternus tempore [illegible] solus [illegible] natura producta ab aeterno, [illegible] in tempore, [illegible] posterior [illegible] Deo [illegible] creatur ut [illegible] fuisse [illegible] productionem [illegible] productionis [illegible] repugnat ab aeterno existere ut patet [illegible] productione divina Verbi quae aeterna et ab aeterno est. [illegible] [illegible] productio creaturae ab aeterno fuisset sicut productio Verbi Divini [illegible] [illegible] dignitas, [illegible] creaturae [illegible] [illegible] fuisset per productionem Verbi [illegible] communicato. Dices: [illegible] Patres contra Arium probabant divinitatem Verbi [illegible] quod Deus sit ab aeterno: [illegible] [illegible] esse ab aeterno est proprium [illegible] contra respectu soli divinitati. [illegible] replico [illegible] manifesta disparitas [illegible] quod [illegible] Patres [illegible] contra Arium [illegible] Verbum ab aeterno existisse [illegible] [illegible] creaturam ab aeterno existisse. [illegible] Patres Verbum non esse creaturam [illegible] Deum.

[illegible]

[illegible] divinitatis Verbi ex eo [illegible] productio non fuerit ex libera Dei voluntate; [illegible] ut Verbum non [illegible] taliter non producit ab aeterno; [illegible] productio ab aeterno non propria solius Verbi Divini, [illegible] [illegible] productio [illegible] non libera: [illegible] productio ab aeterno [illegible] libera non est propria Verbi (ut dico de productione Spiritus Sancti) [illegible] creatura poterit produci ab aeterno ex quibus [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] ab alterius libera voluntate ab aeterno [illegible] proprium [illegible] [illegible] ab aeterno, [illegible] [illegible] ab alterius libera voluntate ab aeterno [illegible] proprium [illegible] non [illegible] [illegible] creaturae ab aeterno productae correspondet [illegible] duratione [illegible] correspondet Deus a parte [illegible], non [illegible] est [illegible] aequalis Deo [illegible] duratione nec [illegible] absolute coaeterna, quia aeternitas Dei est Deo aequalis et indefectibilis, at [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] creatura vero posset deficere in tempore, et sic [illegible] habere.

Objicies 1°: [illegible] quod creatura [illegible] [illegible] [illegible] non esse ab aeterno. [illegible] [illegible]: [illegible] creatura [illegible] non [illegible] de non esse ad esse; [illegible] hoc est [illegible] [illegible]: creatio [illegible] productio rei ex nihilo: [illegible] per creationem [illegible] de non esse ad esse: [illegible] creationem debet supponi nihilum seu non esse rei [illegible] debet dari [illegible] [illegible] [illegible] supponatur non esse rei. [illegible] [illegible] non [illegible], et [illegible] [illegible]: quia productio

~~rebus tunc et tunc fuerint ... et existentiam ... se quo actione tali ... facti ... ~~ ex suo ostendi non potest esse ... effectivum, quo res ... non esse ad esse nec potest ~~...~~ praesupponere non esse rei producto pro aliquo instanti ante, ut constat in generatione divini verbi et processione spiritus sancti, quod si dicas non ~~re~~ esse rei producte debere producere pro instanti ante, quod de procedit ... libera ... se habet productio cujuslibet creaturae, non obstat: quia licet Deus liberum liverere se ... sit, quod taliter eliciat actum, ut pro priori ratione potuit illum non elicere, ac proinde non requiritur, quod effectus praecedat sub ratione effectus.

Sic juxta omnes Theologos potuit angeli in instanti suae creationis plures actus liberos ~~eli~~ facere, quin ad illos tempore praecederet, ~~pot~~ potuit ergo Deus ab aeterno producere libere creaturam quin ad ipsius ~~creat~~ productionem non esse creaturae praecederet. Hanc rationem refert Angelicus magister 1ª parte quest. 46 artic. 2º ad 2ᵐ dicens, quod si mundus ab aeterno esset fieret ex nihilo non quia factus ~~est~~ sit post nihilum; sed quia non est factus de aliquo, ex quibus distinguo ans., creatio est productio rei ex nihilo, subjecto, ex nihilo sui nego ans.: et de ... productionem illius creaturae in ~~uno~~ nullo instanti fore ~~...~~ 1º quia si 1ª productio ... fuerit extractio rei de non esse ad esse proinde praesupponens non esse rei producto pro instanti antecedente.

Inferes 2º idem creaturam ab aeterno produci ac conservari ab aeterno, quia implicat 1ª productio rei ab aeterno producti in ipsa 1ª instanti existentiae illius nec obstat, quod conservatio ... dicatur 2ª productio; quia hoc intelligendum solum de ~~...~~ rebus solum productis in tempore respectu quarum datur 1ᵐ instans 2ᵐ instans ... implicat ergo creaturam repugnat non ~~...~~ habere principium et produci per productionem, nullo instanti ... quo ans., repugnat non habere principium durationis nego, non habere principium causalitatis ... ans. sed non sequitur: quia ut creaturae essentiale sit habere esse ab alio sufficit quod non possit existere quin producatur, seu quin habeat principium causalitatis sive causa; ad hoc autem quod causa habeat non requiritur quod habeat principium durationis seu 1ᵐ instans existentiae.

Objicies 2º non est possibilis creatura exigens essentialiter esse ab aeterno: ergo implicat creatura ab aeterno producta. Probatur consequentia, quia si fieret ejusmodi creatura exigeret essentialiter esse ab aeterno, siquidem esset essentialiter ratio sufficiens producendi ab aeterno: ergo. Resp. ... non sequitur, ad probationem nego ans., ... distinguo ... probationem, esset essentialiter ratio sufficiens producendi ab aeterno secundum ... adaequatum sufficienter ... denominationis ... sed adaequatum nego, idem actionem illi ~~...~~ ... essentialiter esse rationem sufficientem producendi. At vero ... ab aeterno non haberet essentialiter sed extrinsece, et ... taliter ~~...~~ ... actio ... posset in tempore produci. Sicut actio qua hodie producitur ignis ~~...~~ essentialiter solum ratio sufficiens producendi at vero talem esse hodie, habet per extrinsecam denominationem ... ~~...~~ ratione ... existentiae ~~...~~

Tandem objicies: ... creatura ... ab aeterno, ... 1ᵐ implicat, ... quia ... existentia rei ... ab aeterno

subesset existentia rei quoad aeternitatem quod implicat, rursus implicat res durare et simul destrui; si creatura illa duraret ab aeterno cum existitisse ab aeterno supponatur, quod non posset ab aeterno destrui. Secundum etiam implicatoriam dico: quia si Deus non posset destruere per aeternitatem creaturam illam, productio illius esset Deo necessaria, Deus quod non haberet supra illam perfectum dominium, quod implicat. Respondeo creaturam illam non posse destrui ab aeterno ex suppositione quod voluntas divina determinata eam ab aeterno producere, sicut ex suppositione voluntatis divinae determinatae reservare per tempus illud non potest, quod perinde est non posse a Deo destrui, quamdiu sicut hoc non obstat, ut reservatio sit Deo libera; quia potuit Deus absolute et anteriter ad quamcumque suppositionem non reservare per tempus, ita nec illud obstare debet ut productio creaturae ab aeterno esset Deo libera, quia Deus posset absolute ad quamcumque suppositionem non producere creaturam illam.

Hinc dico, non esse contra dominium Dei indestructibilitas creaturae ab aeterno; quia est verum, et de suppositione orta ex voluntate ipsius Dei determinantis productionem creaturae ab aeterno, cum quod Deus libere producens ab aeterno creaturam indestructibilem eam redderet quia quamvis vult productionem rei pro aliquo instanti aut tempore voluntate se obligat ad illam non destruendam pro instantibus aut tempore, pro quibus vult illam existere, nullum sequitur absurdum, ex indestructibilitate illa. Instabis posset Deus ab aeterno producere ignem, et stupam, ignem et stupam applicare, quod ab aeterno destrueret ignis stupam illam comburendo, non enim quia ignis solum dicitur combustivus in tempore materiae combustibilis, videlicet ab aeterno applicatae esset stupa ab aeterno illam non posset comburere, ignis enim solum habet potentiam ad combustionem non implicatoriam, implicatoria tamen dicitur combustio ab aeterno stupae, ignis quod ab aeterno existens esset quidem combustivus in tempore, non autem combustivus ab aeterno.

Circa successivas vero difficultas dicendum nihilominus Deum ab aeterno potuisse eas producere, sive successiones continuas, sive discretas, discretae, id est quarum partes interrumpuntur per interruptionem, v.g. motus Caelorum qui taliter interrumpuntur ut inter unum et alium motus partes tempus non mediat discretum cujus partes etiam si una post aliam sequatur non tamen immediate sed cum interruptione temporis, hujusmodi etiam series v.g. generationum, quae ab una stirpe plures descendit successive per naturalem propagationem derivatam, successione parentum, arborum, etc., motus autem successivus dupliciter dici potest, vel rectus, vel circularis, circularis dicitur ille in quo mobile repetit idem spatium dicitur ut dicitur motus solis, rectus est ille quo mobile via recta tenderet versus dextram aliquam partem v.g. orientem versus,

Motus quod circularis v.g. ab aeterno nihil aliud est, quam motus circularis a parte ante infinitus, sicut erit a parte post, id est, sive si a parte ante nullam partem habeat, quae prima sit, sed potius quaelibet assignabilis sit alia, et alia anterior sive prior, ubi observabis non dici infinitum

quia Deus per [illegible] quolibet aut saltem aliquo instanti aeternitatis separare istas partes motus, quia motus successivus est cujus partes ratione successionis aliarum ad alias talis est non posse existere simul in aliquo instanti. Observabis 2° motum successivum non [illegible] per aeternitatem, quatenus significat sit aliqua pars, quae sit ab aeterno in [illegible] per rationem, quatenus nulla pars sit assignabilis ante quam [illegible] alias partes non [illegible], sicut successivum [illegible] non dicitur talis per aeternitatem, quatenus [illegible] sit aliqua pars quae [illegible] per rationem quatenus sine caret, et quatenus ad quamlibet ipsius partem alia, et alia sine termino [illegible].

Dicimus

partes
quod possibiles sunt a parte ante motus priores, et priores absque ulla [illegible] possibilem sit l. [illegible] quia in tali possibilitate nulla ratio apparet difficultas, quae in alio [illegible] [illegible] [illegible] quia sint partes posteriores, et posteriores motus possibiles a parte post ultimum non [illegible], cur partes priores et priores motus possibiles non possint [illegible] habere [illegible]. Probatur: non implicat successivum [illegible] in aeternum [illegible] est: ergo nec repugnat ens successivum [illegible] ab aeterno. Probatur 2° nullus dies assignabilis est ab hoc die [illegible] possibilis non fuerit aliquis dies, qui potuerit praecedere [illegible] atque ejusmodi dies non coexistunt simul, sed successive [illegible] unus post alium immediate: ergo potuit ab aeterno existere [illegible] sed [illegible] motus [illegible] coeli [illegible] sine initio.

Plura objiciunt adversarii [illegible] et [illegible], quibus de possibilitatibus [illegible] l. [illegible] [illegible], pro aliis autores consule. Objicitur quod l° si motus esset ab aeterno destructio motus esset ab aeterno: sed hoc implicat: ergo. Probatur minor l°; si destructio motus esset ab aeterno ab aeterno esset simul res, et destructio illius, hoc implicat: ergo. 2° nulla destructio motus est [illegible] motus cujus est destructio: ergo [illegible] partium motus praesupponitur tempore [illegible] destructionis; sed nihil existens ab aeterno potest praesupponere tempore aliquid: ergo. Dilucidatur: si motus esset ab aeterno destructio successiva motus esset ab aeterno, [illegible] destructio permanens non [illegible], et [illegible] in hoc 2° [illegible] illius [illegible] l°, quia destructione successiva ab aeterno [illegible] aliud non est [illegible] sed [illegible] sit pars l. destructiona, [illegible] quae l. destruatur; sed [illegible] quilibet motus destructus supponit [illegible] et alius sine termino destructus, quod non implicat.

Ad l^m [illegible] quo [illegible] esset ab aeterno res et simul destructio ejusdem, et [illegible] ejusdem partis, non [illegible], et simul destructio rei diversae et [illegible] partis [illegible], [illegible] sed non hoc implicare, licet primum implicet, [illegible] licet implicet esse simul destructio et partis illius
motus nisi cujus est destructio, non [illegible] implicat, esse simul destructionis partis [illegible] at non destructionis partis [illegible] cujus non est destructio, et ratio est, quia successivum tale est, ut ejus partes existere simul non possint, quare propter, dum una pars ipsius existit altera desinit, ut patet, [illegible] quolibet enim parte [illegible] existente, destructio alterius partis ejusdem [illegible] sine [illegible] [illegible] licet, quae [illegible] existit [illegible] destructio alterius partis [illegible]

terno sed ex eo ipso habet in motu successivo [illegible] non datur motus successivus ab aeterno, qui ex ratione talis non agnoscit initium ac propterea nec partem quae prima sit, ubi quaelibet pars talis motus supponit desitionem alterius partis sine termino a parte ante. Ad

2am rationem concesso antecedenti nego consequentiam, quia licet quaelibet desitio sit posterior contrario cujus est desitio, tamen aggregatum successionum successivarum ab aeterno non est posterius aggregato ex contrariis successivis, nam sicut aggregatum est ab aeterno, non quia pars aliqua ipsius ab aeterno sit, sed quia in ipso nulla pars est, quae aliam non supponat, et aliam sine termino, ita aggregatum desitionum est ab aeterno, non quia aliqua ex desitionibus quae dicitur esse prima, et ab aeterno, sed quia quaelibet supponit aliam, et aliam desitionem sine termino, ex quibus consequentia minime subsistit. Distinguo consequens: quae desitio (hoc est desitionum collectio) nequeat esse ab aeterno [illegible] alicujus determinatae desitionis, quae sit ab aeterno, concedo; per rationem, nego.

Obicies 2°: Si daretur motus ab aeterno tota ejus aeternitas a parte ante posset pertransiri, et ita esset transacta; sed hoc est contra rationem durationis infinitae. Ergo. Antecedens hoc retunditur in aeternitate Dei a parte ante comparate infinitis instantibus possibilibus non sit infinita etiam a parte ante qua ratione huc pervenire potuit? Respondetur 1° negando antecedens, quia id quod dicitur pertransiri terminum habet a quo, juxta Divum Thomam 1a parte quaestione 46 art. 2 ad 6um motus autem ab aeterno non haberet terminum a quo cum non haberet initium. 2° ex Patre Bossio, omissa majore distinguo minorem; sed esset transacta est contra rationem durationis infinitae a parte post, concedo: contra rationem durationis infinitae a parte ante, nego minorem, nam sicut [illegible] infinita, ex eo quod sit a parte post, habere potest initium, quia ejusmodi infinitudo non [illegible] initio, sed [illegible] infinita seu aeterna a parte ante habere finem [illegible] ipsius non opposita [illegible] propter [illegible] ab alia parte [illegible] [illegible] numero [illegible] partes [illegible] quae non dicitur pervenire [illegible].

Ad hic [illegible] liberet [illegible] de motu [illegible] Disputatio [illegible] de motu, actione et passione. Reliqua alia circa motum [illegible] ubi specialiter de motu locali.

Disp. ultima de motu actione et passione

Sectio 1

Alia circa motum notantur ubi specialit. de motu locali.

Phus lib. 3 cap. 2 motum ita definit: e actus entis in pot. prout est in pot. duplex e pot. activa et passiva quae motus e actus correspondens pot. activae quatenus pot. agere seu producere, passo seu subiecto praesupposito formam, quo e actus correspondens pot. passivae, subiecti quatenus pot. pati seu suscipere formam ab agente producens, agens prout pot. producere aliquid subiecto dicitur pot. movere, et quando actu producit subiecto dicitur movens; subiectum vero pot. recipere aliquid dicitur mobile, et quando actu recipit dicitur motum; actus correspondens pot. activae e actuale exercitium producendi passio, actus vero correspondens pot. passivae e actuale exercitium recipiendi formam ab agente.

Pro maiori motus explicatione nota 1. eductionem esse proprie motum explicatum a Pho non vero creationem, nam licet duo e exercitium pot. suscipitivae quatenus e causalitas materialis qua subiectum sustentat formam, et e exercitium quo agens producit formam in subiecto praesupposito, secus creatio, nota 2. ut detur motus de quo Phus loqui debet requiritur physicus seu physica mutatio, qua subiectum recipiat ab agente formam, qua antea carebat, hinc reduplicatio illa prout in pot. denotat per motum agens agere, et subiectum suscipere formam ab agente productam, atque adeo si subiectum antea formam habuerit, non motus physicus diceretur.

3. quod de motu narratur respondere intelligendus e Phus dicens lib. 5, motus quidem mutatio e quaedam; nam si motus universaliter accipiatur pro actu quo agens actu agit, et movet passum, et quo passum actu movetur ab agente dari pot. motus sine physica et rigorosa mutatione, siquidem in 1a mysterio incarnationis datur exercitium actualiter recipiendi formam ab agente quin physica mutatio daretur, quia non praeextitit subiectum de capax formae. Plures tradunt motus divisiones ex quibus plures in eis positionibus exponemus quo res exigit, quo propter ~~has equivo~~ hic illis enumerandis supersedeo.

Quaeritur quam entitas possit simul moveri

motibus [illegible] variis, respondeo naturaliter non posse, et si posse super naturaliter quia incompatibilitas firmi calorem cum frigiditate sit naturaliter invincibilis, et sic vincibilis super naturaliter. Dices: anima movetur motibus manus dexterae sursum, et sinistrae deorsum. Respondeo quod secundum adaequatam ubicationem se moveret sursum in dextera, et secundum inadaequatam aliam se movere deorsum in sinistra, siquidem adaequata ubicatio animae est adaequata ubicatio totius corporis; et sic non implicat quod [illegible] una ubicationis partiale motum unum ponere, et aliam in altera; implicaret tamen, quod anima secundum inadaequatam ubicationem corporis haberet motum sursum, et deorsum.

Dices 2° hoc posse localiter moveri versus orientem, motu navis qua vehitur, et proprio impetu posse moveri versus occidentem. Respondeo hoc aliquando solum movendum penes illam partem penes quam fuerit major conatus vel si aequalis sit conatus, penes nullum motum [illegible], causa igitur, quae majorem exhibet conatum absolute vincet, et faciet hoc vertere ad illam partem, adque inclinat, licet proinde conatu [illegible] aliquantulum retardetur: magis enim hoc accedet in ad orientem, si non [illegible] haberet [illegible] motus majoris.

[illegible] in specialiter de motu locali [illegible], corpora varie moveri, multa varietate [illegible], quae sunt gravitas, et levitas, quarum natura colligitur ex definitionibus, quas suo more tradit in textu lib. 4 de Caelo, sic, leve est quod a medio tendit in superum, grave vero est quod a supero tendit in medium: gravitas igitur est qualitas [illegible] corpori [illegible] ad motum deorsum, levitas vero est qualitas [illegible] corpori [illegible] in motum [illegible] idem est a [illegible], gravitatem esse qualitatem distinctam a substantia probatur ex [illegible] in qua [illegible] gravitas [illegible], [illegible] de levitate [illegible] motum gravium et [illegible] non provenire a generante ut [illegible] docet: quia saepe movetur lapis deorsum et ignis sursum quando non existit [illegible] generans lapidis vel ignis.

Quaeritur 1° an corpora gravia in centro locata gravitent. Negative respondeo: quia cum gravitas sit ad acquirendum centrum, hoc in [illegible], vel [illegible] acquisito cessat finis motus, et [illegible] conatus gravitatis. [illegible] ab experientia [illegible] qui subter aquam maris est non sentit pondus aquae supra se existentis, dum tamen extra mare positus sustinere non posse [illegible] inclusum. Quaeritur 2° cur si [illegible] motus a gravitate provenirent, corpora inaequalis ponderis in aequali medio ferentur deorsum, majora extensive vel intensive, id est in eadem parte corporis datur major gravitas in uno quam in alio, vel [illegible] plures partes gravitatis [illegible]. [illegible] motus aeque velox erit in utroque corpore; si primum corpus illud velocius movebitur quod habet gravitatem intensiorem.

Quaeritur 3° an corpora gravia aeque velociter moveantur deorsum in principio, medio, et fine sui motus. Respondeo velocius moveri in fine, et hoc experientia constat: nam lapis

decidens eo vehementius ferit, quo majus spatium decurrit. Ratio est: quia in principio motus lapis movetur a sua gravitate solum; postea vero movetur etiam ab aere, qui sursum occurrit ad replendum vacuum relictum a lapide, et aliquem impetum imprimit lapidi quo facilius moveatur. Addunt aliqui cum Patre Bassi lapidem facilius moveri; tum quia praeter alia lapidis, alias imprimunt impulsus: fieri lapillus ~~[illegible]~~ in subjectum semper impellitur ut facilius descendat cur ita non exit, et si minuetur, unde cum motus deorsum magis minuetur magis impeditur gravitatis impulsus.

Quaeritur ergo quid sit impulsus, sive impetus, de quo dixi. Certum est: enim quando lapis sursum projicitur motus ille non provenit a gravitate, quae potius deorsum inclinat, neque etiam provenire potest a projiciente, qui potest immediate post projectionem mori, nec ab aere: neque incredibile est, quod aer mollis imo et vehemens possit movere tantam vim globorum tormentariorum, ut muros obruat, et demoliatur. Communiter itaque admittitur qualitas sive transiens, et rara sua ordinata motui locali, quae impulsus, sive impetus dicitur; dicitur tamquam per quod differt a gravitate, et levitate, quae sunt corpora gravia et levia comitantur ipsius virtus ad motum localem destructiva praecipue adest in motu violento, ut patet in exemplo lapidis sursum projecti. Sectio 2a de actione et passione ipsarumque identitate, aut distinctione.

Sectio 2
De actione et passione ipsarumque identitate, aut distinctione.

Communiter definitur actio, dependentia actualis effectus ad agentem; actio dicitur productio seu dependentia actualis effectus a causa, influxus causae in effectum et causalitas causae efficientis; quibus terminis explicatur sic dictum, scilicet actionem esse actum agentis, prout activum est circa ipsum dividitur. 1o an distinguatur ab agente tanquam et passo (si eductiva sit) actionem distingui a.t. agente sive a causa 1a diximus 2o physicorum dicimus modo distingui etiam realiter ab agente creato, ratio est, quia nullum datur agens creatum cujus actionem nequeat Deus impedire salvo supernaturaliter ipso agente, ideo actionem fit ad productum actionem eductivam de facto distinctam a passo, et tamen, in ligno exempli gratia quo recipiat calorem: quod separatur ab actione creata recipiendi calorem, et ejus productionem, similiter calor exterior potest quando producatur a tali causa: quod separari potest ab actione qua producitur a tali causa, hoc procedit de tamen non vitali, neque secus supra tamen vitalem est specialis difficultas alibi discutienda, quod scilicet includat sive identificet actionem.

Rogabis quid saltem sit possibilis causa creata cum actione productiva, necne? Respondeo cum Patre Oviedo et communi RR.

et producitur, pronas fuit eet eductio effectus, et simul causa, tunc et sic per se ipsa produceretur, et separaliter actionis ... No. 2., quia constat ratio actionis; non 1. quia illa potas, quae eet eductio eet causalitas qua Deus educeret, ... et supponeret subjectum suum, et suum terminum, quae non differret ab eductione distincta a causa. Rursus non eet causa; ratio: id solum est causa rei a quo solo producitur ratio, qua res producitur, sed non a solo Deo produceretur potas illa, quae eet actio et [illegible] adaequata, qua terminus illius producitur. [illegible]

Dicimus 2º actionem creativam realiter adaequate distingui a Deo et ratio est, quia ab eo ... modo creata, sed supernaturaliter educi. Rursus materia 1ª et Angelus possunt habere creationes alias distinctas ab his, quas modo habent, quae distincta ... ratione ... educuntur, et materia 1ª et Angeli ut educuntur per hanc, et illa creatione detrahitur aliquid ultima actualitas ab ipsis distincta. Ubi observa quod licet Angelus dicat ... a Deo non dicit ... actualis ... 2º quod quoniam creatura non sit indifferens ad dependendum a Deo ... actu 2º, ... ad dependentiam ... actu 2º per actionem ... [illegible] ... requisitum ... actionem, qua producatur.

... distinguitur realiter a ... [illegible] ... 2º pro ratione ... qua ... actualiter producitur a causa. ... qua ... realiter ... substantiali, quod ... 4º pro solo ... materialis ut ... distincta ... dicit ... actualis affectionis et unionis ... cum subjecto. ... distingui ... 2º ... ab actione non distingui: ... realiter ... Ratio est: eductio est ... actio realiter non distinguitur ... a passione, ... Philosophus ... Lib. 3 Physicorum ... 18: unum igitur ... et ... sicut eadem via est quae ducit a Thebis, et Athenis, et ab Athenis ad Thebas.

... 1º Pater ... eductio ... a causa materiali non producitur, ... et realiter, et ... ratio ... quia ... realiter ... causa materiali: ... 2º ... et passione correspondeat duplex effectus ... primarius, ... actionem correspondeat agere et passionem pati ... actio et passio ... diversa praedicamenta ... debet realiter distingui. Ad 1um ... quia licet eductio sit effectiva ... a causa materiali ..., et ... Ad 2um ... correspondeat ... effectus formalis primarius ... materiali ... ut ... ad 3um ... diversi praedicamenti non ... requiri distinctionem realem ... de subjecto, et specificativo actionis.

Sectio 3
de subjecto et specificativo actionis.

Hac est quaestio de subjecto actionis ..., quo debeat recipi ... subjecti ...

imanenter operari: 2° de actione transeunte. Dico 1° actio creativa reciperetur in termino per ipsam producto, ideo minimo in termino creata vera aliquis ex Patre Paunalio refert actionem creativam recipi aut imperare. Ratio dicti: actio creativa est actio

teneamur nobis est juxta dicta in simili de subjecto unionis sufficit enim subjectum actionis est causa materialis superfluit quod aliud subjectum.

Probatur ex Divo Thoma 1ª parte Quest. 18 articulo 3° ad 1ᵘᵐ dicente inter actionem ~~actum~~ transeuntem et immanentem, hoc est differentia, quod 1ª non est perfectio agentis, quod movet, sed ipsius motus, quod si alicubi dixerit contrarium est

intelligendus non de propria immanentia, sed lata, quatenus quaevis actio extrinseca potest dici esse in eo quod denominat. Nota 1° actionem esse actum agentis et ipsius perfectionem, quatenus est actus operativus, non immanens, et quatenus est perfectio de linea operativa non immanens. Nota 2°, quod licet agens creatum transeunter operans aliter se habeat ac in ipse operatione, non ideo taliter se habet increatum sed solum extrinsece, in quantum scilicet a ratione actionis suae virtutem ad actum reducit.

Quoad actionis specificationem non immorar, quod in illius praeambulis essentialibus consistit; dicendum ex quo nimirum inferri potest diversitas specifica actionum dico creationem ut est actio specificari ab agente et termino. Ratio, quia cum agente et termino conectitur, et ad illa refertur. Modus autem qualis est actio specificatur a terminis quibus cum conectitur et quos modificat idus specificatur ab agente, termino, et passo cum quibus essentialiter conectitur, atque adeo variata specie agentis, termini, aut passi variatur specifice actio.

Ex dictis infero non devenire dari distinctionem realem inter movens et mobile, ac proinde non quicquid movetur ab alio realiter distincto movetur, contra illud contra Thomistas, et pro illius [illegible] ratione supono non procedere [illegible] de motione generali, qua Deus concurrit ad quemlibet motum, ut 1ᵘˢ motor, in hoc enim sensu verum est nullam creaturam pati de novo

frig., dum Deus concurrat simultaneé ad motum effectivum talis frigoris concursu solum causae universalis hoc supposito concursu dicimus non requiri esse quod omne quod movetur moveatur ab alio, rater dicto, et speciatim ad motum corporum: ratio est: quia ut aliquid sit per se movens sufficit quod possit producere in subiecto frig. et ut aliquid sit per se mobile sufficit, quod possit pati frig. à movente, sed aqua procedit aequivocum, quod actualiter non habet in se frig., quod aptum est producere in subiecto quod est aptum illud recipere à propria virtute: ergo poterit se movere, et hoc licet potentia sua sit solum passiva indigeat alio motore ut moveatur, ex. gr. respectu caloris, tamen non egeret potentia activa motore indiget dicto, ~~Et hoc.~~

Et hoc pro nostrorum octo physicorum librorum commentariis sint satis, ulterius progredi, nec licet, nec juvet.

edant utinam in laudem, et gloriam Omnipotentis Dei in aliquale obsequium Beatissimae Deigenitricis Mariae,
nec non Sanctissimi, optimi N. Parentis Divi Ignatii de Loyola, cui sicut inceptum opus,
operam, et laborem consecravimus
fructum finem, et lucubrationum nostrarum expetitam metam libenter
sacremus.

FINIS.

Pot

INDEX

Librorum, Disputationum, capitum et Sectionum q. in hoc Phisicorum Compendio continentur.

Disputatio 10.

De motu, Actione, et passione.

Finis.

hisica de Tena